

Bundel - Spaarnwoude vergadering AB openbaar van 12 mei 2022

Agenda bijlagen

[besluit ABSPW01_ecologisch beheerplan.besluit.docx](#)

[besluit ABSPW02_DVO.besluit.docx](#)

[besluit ABSPW03_erfpacht SBB.besluit.docx](#)

[Vastgesteld verslag openbare AB Spaarnwoude 20220512.doc](#)

- 0.1 OPENING EN VASTSTELLING AGENDA AB
  - [01 Agenda Openbare AB vergadering SPW 12-05-2022.docx](#)
- 0.1.a Presentatie ecologisch onderzoek Liniedijken door Ben Kruijsen
  - [Eindrapport ecologisch onderzoek liniedijk Spaarndam in 2021 door Ben Kruijsen.pdf](#)
  - [Liniedijk Spaarndam een samenvatting door Ben Kruijsen.pdf](#)
  - [Presentatie voor algemeen bestuur recreatieschap Spaarnwoude.pptx](#)
- 0.2 CONCEPT VERSLAG OPENBARE VERGADERING AB 16 DECEMBER 2021 (ter vaststelling)
  - [02 Concept verslag OPENBARE vergadering AB 211216 .doc](#)
- 0.3 LIJST INGEKOMEN STUKKEN (ter kennisname)
  - [03 lijst ingekomen stukken AB 12-05-2022.docx](#)
- 0.4 VISIE EN UITVOERINGSPROGRAMMA
- 0.4.a voorstel AB ecologisch beheerplan
  - Achter het voorstel: bijlage 1, financieel overzicht 2022-2032*
  - [04a Bijlage 2_Ecologisch beheerplan Spaarnwoude 25-03-2022.pdf](#)
  - [04a Ecologisch beheerplan bijlage 3_Vijf minuten versie AB 12-05-22.pdf](#)
  - [04a Bijlage 4_Kaart Beplantingen 2023 - 2032 AB 12-05-22.pdf](#)
  - [04a Bijlage 5_Kaart Grasvegetaties 2023 - 2032 AB 12-05-22.pdf](#)
  - [04a Bijlage 6_Kaart Slootvuil en herstel bermen AB 12-05-22.pdf](#)
  - [04a Voorstel ecologisch beheerplan AB 12-05-22.docx](#)
- 0.4.b overdrachtsdocument nieuw bestuur
  - [04b Overdrachtsdocument voor nieuw bestuur AB 12-05-2022 AANGEPAST.docx](#)
- 0.5 GEBIEDSONTWIKKELING NATUUR EN RECREATIE
- 0.5.a mededeling AB plaatsen laadpalen parkeerterreinen (gehele gebied)
  - [05a Mededeling Openbare laadplaatsen auto AB 12-05-2022.docx](#)
  - [05a Bijlage 1_budgetraming AB 12-05-2022.pdf](#)
  - [05a Bijlage 2_kaart AB 12-05-2022.pdf](#)
- 0.5.b mededeling AB aanleg geboortebos park Zwanenburg
  - [05b Mededeling Geboortebos Park Zwanenburg AB 12-05-22.docx](#)
- 0.5.c mededeling RES
  - [05c Mededeling ontwikkelingen RES AB 12-05-22.docx](#)
  - [05c Bijlage_Correspondentie bewoners committee Land in Zicht AB 12-05-22.docx](#)
- 0.6 CONTRACTBEHEER
- 0.6.a DB besluit SPW verkoop grond Hofstede/Zwaanshoek
  - [DB BESLUIT SPW nr 01_verkoop grond Hofstede Zwaanshoek.docx](#)
- 0.7 MEERJAREN BEHEER
- 0.7.a mededeling natuuronderzoeken Liniedijk en Uitzichtheuvels
  - [07a Mededeling natuuronderzoeken Liniedijk & Uitzichtheuvels AB 12-05-22.docx](#)
  - [07a Bijlage 1_Eindrapport ecologisch onderzoek liniedijk Spaarndam in 2021 door Ben Kruijsen.pdf](#)
  - [07a Bijlage 2_SpaarnwUitzheuvels2021Cpt201013.pdf](#)

0.8	ORGANISATIE (waaronder schapsoverstijgende zaken)
0.8.a	voorstel AB instemming amendement DVO bestuursbureau <u>08a AB voorstel DAB instemming amendement DVO bestuursbureau.docx</u> <u>08a Bijlage DVO Bestuursbureau recreatieschappen-PNH.docx</u>
0.8.b	voorstel AB afsprakenkader erfpachtcontracten SBB lange termijn <u>08b Voorstel Erfpacht SBB AB 12-05-22.docx</u> <u>08b Bijlage 01_Afspraken Staatsbosbeheer-recreatieschappen AB 12-05-22.pdf</u> <u>08b Bijlage 02_(V0)Einddocument werkgroep Visie AB 12-05-22.pdf</u> <u>08b Bijlage 03_(V1)tabel gebieden samenwerking schappen AB 12-05-22.pdf</u> <u>08b Bijlage 04_(V2)GGA. GroengebiedAmstelland_SBB_Schap AB 12-05-22.pdf</u> <u>08b Bijlage 05_(V2)SPW. Spaarnwoude_Hlemmermeer_SBB_Schap AB 12-05-22.pdf</u> <u>08b Bijlage 06_(V2)TW. Veenweiden_SBB_Schap AB 12-05-22.pdf</u> <u>08b Bijlage 07_(V3)Gezamenlijke visie-doelen recreatieschappen en SBB AB 12-05-22.pdf</u> <u>08b Bijlage 08_(V4)Recreatietypering gebieden 20210910 AB 12-05-22.pdf</u> <u>08b Bijlage 09_(V5)Zoneringskaart MRA AB 12-05-22.pdf</u> <u>08b Bijlage 10_(V6)Toetsingskader MRA 20210520 (003) AB 12-05-22.pdf</u> <u>08b Bijlage 11_Bouwstenen Erfpachtcontracten AB 12-05-22.pdf</u> <u>08b Bijlage 12_(V2)Overzichtskaart_Schap_SBB_NH-Werkingsgebied AB 12-05-22.PDF</u> <u>08b Bijlage 13 Memo svz proces erfpachtovereenkomsten_v2.0_SPW.docx</u>
0.8.c	mededeling AB highlights (VZO) <u>08c Mededeling Highlights VZO 02-02-22_ AB 12-05-2022.docx</u> <u>08c Bijlage conceptverslag voorzittersoverleg 02-02-22_ AB15-05-2022.docx</u>
0.8.d	mededeling AB WGR (VZO) <i>achter document: bijlage 1, notitie (QuickScan) wijziging wet gemeenschappelijke regelingen</i> <u>08d Mededeling WGR AB 12-05-22 .docx</u>
0.8.e	mededeling AB begroting RNH (VZO) <u>08e Mededeling Begroting RNH AB 12-05-22.docx</u> <u>08e Bijlage_ begroting RNH 2022 AB 12-05-22.pdf</u>
0.8.f	mededeling AB Planning&Control tarieven (VZO) <i>achter document:</i> <i>bijlage 1, tarievenlijst RNH</i> <i>bijlage 2: tabel verdeelsleutels</i> <i>bijlage 3: memo</i> <u>08f Mededeling Planning&Control tarieven AB 12-05-22.docx</u>
0.8.g	mededeling AB WOO (VZO) <i>achter document: bijlage 1, memo WOO</i> <u>08g Mededeling WOO AB 12-05-22.docx</u>
0.8.h	mededeling AB verdedigingsmiddelen (VZO) <u>08h Mededeling Verdedigingsmiddelen BOA AB 12-05-22.docx</u> <u>08h Bijlage_Voortgangsbrief BOAs AB 12-05-22.docx</u>
0.8.i	mededeling AB recreatiemonitor <u>08i Mededeling Recreatiemonitor en bestemmingsmanagement AB 12-05-22.docx</u> <u>08i Bijlage 1_Memo bestemmingsmanagement PNH AB 12-05-22.pdf</u>
0.9	PLANNING & CONTROL
0.10	ACTUALITEIT <u>10a Mediarapportage SPW PRK Q4 2021.pdf</u> <u>10a Mediarapportage SPW PRK Q1 2022.pdf</u>
0.11	BESTUURSMEDEDELING VOOR RADEN EN STATEN NA AB <u>11 SPW bestuursmededeling mei 2022_versie 19 mei.pdf</u>
0.12	RONDVRAAG
0.13	SLUITING

Nummer: 2022/ABSPW01

Onderwerp: **Concept ecologisch beheer(plan) Spaarnwoude Park 2023 t/m 2032**

Het algemeen bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude;

gelet op het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 14 april 2022

gezien het advies van de adviescommissie d.d. 21 maart 2022

gelet op de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude;

b e s l u i t :

1. In te stemmen met het concept ecologisch beheerplan als richtinggevend kader voor de acties die nu binnen de begroting kunnen worden gedaan, met drie speerpunten:
  - aanpassen van maaibeeld bij extensieve grasvegetaties, randen en bermen
  - revitaliseren beplantingen
  - meer natuurvriendelijke oevers, sloten en slootkanten
2. Kennis te nemen van het kostenoverzicht, conform het model van Cyber, over de periode 2023 – 2032:
  - met gemiddeld jaarlijks aan additionele lasten voor dagelijks onderhoud € 248.700 (€ 217.600 voor SPW, € 23.800 voor SMG en € 7.300 voor SGP)
  - géén additionele kosten voor groot onderhoud (deze zijn binnen begroting op te lossen)
  - met additionele lasten die beduidend hoger zijn dan waarmee gerekend is in het meerjarenfinancieringsplan van het Uitvoeringsprogramma, wat voor dezelfde periode uitgaat van gemiddeld jaarlijks € 68.182 extra
3. In te stemmen met in 2023 enkel uitvoeren van no-regret (omkeerbare) maatregelen die binnen begroting passen (gepland groot onderhoud) of die met subsidie uitgevoerd kunnen worden (Bossenstrategie) en verder nog niets te doen.
4. In te stemmen de niet-gedekte kosten integraal af te wegen tegen alle investeringen die nodig zijn voor het Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park in Q3 en de bestuurlijke keuzes daarvan te vertalen in de kadernota 2024 in Q4.
5. In te stemmen het concept ecologisch beheerplan ná de integrale afweging (al dan niet gewijzigd) definitief vast te stellen.

Velsen-Zuid, 12 mei 2022

Akkoord directeur RNH

Akkoord bestuurssecretaris

Akkoord voorzitter

J.J.L. Gilliam

J. Balduk

I. Zaal

Nummer: 2022/ABSPW02

Onderwerp: **Gewijzigde dienstverleningsovereenkomst inzake Bestuursbureau**

Het algemeen bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude;

gelet op het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 14 april 2022

gezien het advies van de adviescommissie d.d. 21 maart 2022

gelet op de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude;

b e s l u i t :

De gewijzigde Dienstverleningsovereenkomst inzake het bestuursbureau van de recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Geestmerambacht, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske-Waterland tussen de provincie Noord-Holland en deze recreatieschappen, vast te stellen.

Velsen-Zuid, 12 mei 2022

Akkoord directeur RNH

Akkoord bestuurssecretaris

Akkoord voorzitter

J.J.L. Gilliam

J. Balduk

I. Zaal

Nummer: 2022/ABSPW03

Onderwerp: **erfpacht staatsbosbeheer**

Het algemeen bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude;

gelet op het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 14 april 2022

gezien het advies van de adviescommissie d.d. 21 maart 2022

gelet op de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van gemaakte afspraken tussen de drie recreatieschappen en Staatsbosbeheer
2. In te stemmen met de gemaakte afspraken over de gezamenlijke visie (zoneringskaart en functiematrix) voor het recreatieschap Spaarnwoude
3. In stemmen met de overeenstemming over de bouwstenen en uitgangspunten voor de op te stellen erf- en ondererfpachtovereenkomsten en opstalrechten:
  - looptijd van de nieuwe erfpachtovereenkomsten van 60 jaar
  - over de verlengingstermijn worden nadere procesafspraken gemaakt
  - bij inkomsten uit doelstellingsonafhankelijke activiteiten, welke deels voortkomen uit de opstalrechten, wordt de bestaande werkwijze voor vergoedingen gecontinueerd, waarbij deze voor de helft worden toegewezen aan Staatsbosbeheer (als grondeigenaar) en voor de andere helft aan de beheerder/gebruiker recreatieschappen (beheerder/gebruiker).
4. De bouwstenen zo snel als mogelijk in 2022 uit te werken in nieuwe erfpachtovereenkomsten voor de drie recreatieschappen welke betrekking hebben op het areaal dat onder de huidige lopende erfpachtcontracten valt.

5. Kennis te nemen van het vervolgproces waarbij het bestuursbureau -samen met Staatsbosbeheer- opdrachtgever wordt voor dit procesvoorstel.

Velsen-Zuid, 12 mei 2022

Akkoord directeur RNH

Akkoord bestuurssecretaris

Akkoord voorzitter

J.J.L. Gilliam

J. Balduk

I. Zaal

Fysiek aanwezig:

Mevrouw I. Zaal	- Provincie Noord-Holland (voorzitter)
De heer B. Diepstraten	- Gemeente Velsen (vicevoorzitter)
De heer E. Bobeldijk	- Gemeente Amsterdam (met volmacht)
De heer R. Berkhout	- Gemeente Haarlem (AB-lid)
Mevrouw M. Sedee-Schuitmaker	- Gemeente Haarlemmermeer (AB-lid)
De heer J. Balduk	- Bestuursbureau Recreatieschappen (secretaris)
De heer J.J.L. Gilliam	- RNH (directeur)
Mevrouw E. Bos Eyssen	- RNH (programmamanager)
De heer A. van Koeverden	- RNH (locatiebeheerder)
Mevrouw K. van der Plas	- RNH (programma-adviseur)
De heer J. Gieling	- RNH (financial)
Mevrouw A. Bruinsma	- Allround Officemanagement (verslaglegging)

Digitaal aanwezig:

De heer S. Köycü	- adviseur Provincie Noord-Holland
Mevrouw Th. Olivier	- adviseur gemeente Velsen
De heer A. Jansen	- adviseur gemeente Haarlemmermeer
Mevrouw S. Jeurissen	- adviseur gemeente Amsterdam
De heer I. Haan	- adviseur gemeente Amsterdam
De heer N. van Esterik	- adviseur gemeente Haarlem

Afwezig:

Mevrouw M. van Doorninck	- Gemeente Amsterdam (AB-lid)
De heer E.W.J. Jensen	- Provincie Noord-Holland (AB lid)

1. OPENING EN VASTSTELLING AGENDA

De voorzitter, gedeputeerde mevrouw Zaal, opent de openbare vergadering van het algemeen bestuur en heet de aanwezigen van harte welkom. Mevrouw Sedee van Haarlemmermeer komt iets later en de heer Jensen is afwezig, maar mogelijk wel bij het besloten deel aanwezig. Mevrouw Zaal kan tot uiterlijk 11.30 uur aanwezig zijn.

INSPREKER MEVROUW NALES

Mevrouw Nales bedankt het bestuur voor de verlenging van het afgelopen halfjaar voor de bruikleenovereenkomst voor de ligplaats. Natuurlijk is zij bezig geweest met het zoeken naar een oplossing voor een andere prikkelarme omgeving om te vertoeven, maar er heerst woningnood. Zij kan dit probleem niet oplossen en heeft daarom overleg met de gemeente Haarlem om toch ergens heen te kunnen in een prikkelarme rustige ruimte en om de noodzaak ervan uit te leggen. Er is eindelijk een goed contact gevonden bij de gemeente Haarlem en gesprekken zijn opgestart. Voor de verdere voortgang heeft zij aan een halfjaar niet genoeg en vanwege de recesperiode bij de gemeente Haarlem heeft zij minder tijd gehad om in gesprek te gaan. Zij begrijpt de frustratie, maar heeft de woningmarkt niet in haar zak. Het gezin meer druk geven om actiever te zijn heeft geen zin, omdat zij vanaf dit moment afhankelijk is van gemeente en woningcorporaties. De gemeente Haarlemmermeer wil de gemeente Haarlem afwachten en zij kan op dat gebied nog niet met deze gemeente in gesprek. Het gezin is nog steeds in beeld bij het wijkteam. Er zijn gesprekken over één of twee ingangen en zij houdt hen op de hoogte bij de stappen die zij onderneemt. Het afgelopen halfjaar is getracht het gezin op weg te helpen binnen de gemeente Haarlem. Het gezin heeft zich ingeschreven bij Woonservice, maar dit betreft de reguliere woningmarkt waar weinig passende woningen voor het gezin te vinden zijn of men is de 150ste in de rij. Helaas heeft het gezin op stop gestaan. De zoon van mevrouw Nales, die autistisch en verstandelijk beperkt is, is door overbelasting op de dagbesteding en het overlijden van zijn opa buiten zichzelf geraakt. Gelukkig gaat het al een beetje beter door de hulp die het gezin krijgt. Mevrouw Nales is ondertussen gestopt met

werken om alles op te kunnen vangen. Rust, geen stress, prikkelarm en regelmaat zijn de aankomende tijd erg belangrijk voor het gezin om alles te boven te komen. Veranderingen in de woonsituatie kan het gezin door deze nare situatie nu echt niet aan. Gelukkig vertoeft het gezin in een omgeving waar het goed kan herstellen en met hulp van familie, ggz en de Hartekamp wordt het hopelijk weer de oude. Het gezin kan niet in een gewone woonwijk wonen. Het is geen kwestie van niet willen, het is geen keuze maar noodzaak. Het gezin komt in een woning zowel financieel als psychisch in de knoop en in een negatieve spiraal. Er zijn ook mensen in de maatschappij die niet kunnen meekomen. De zoon van mevrouw Nales staat al vanaf 2015 bij verschillende instellingen ingeschreven voor een woning, maar helaas is er nog geen woning of opvang gevonden. Hij heeft 24 uren begeleiding van nabij nodig. Dit is er wel, maar met lange wachttijden. Het is niet zo dat het gezin met het schip is komen aanmeren en is blijven liggen. Zij is over uit een hele nare procedure omtrent de bouw van een jachthaven die nooit is gebouwd. Het schip ligt er al 22 jaar en het gezin houdt het gebied al jarenlang bij en houdt toezicht op het niet aanmeren van bootjes. Dit bespaart het recreatieschap tijd en geld en is een win win situatie. Het gezin ligt niemand in de weg en geeft geen overlast. De ontwikkelingen hoeft zij niet in de weg te liggen en zij kan zelfs op het gebied blijven letten, zodat er geen onvoorziene zaken gebeuren. Op dit moment vindt er nog geen ontwikkeling plaats en moeten er nog zaken onderzocht worden op haalbaarheid. Hierbij dient zij een verzoek in om de bruikleenovereenkomst van de ligplaats met één jaar te verlengen zoals gebruikelijk. Zij bedankt de leden van het bestuur.

De voorzitter bedankt mevrouw Nales voor haar inspraak en geeft aan dat er op enig moment buiten deze vergadering op het concrete verzoek van mevrouw Nales wordt gereageerd. De voorzitter wenst mevrouw Nales veel sterkte met haar zoon.

Mevrouw Sedee komt binnen en neemt aan de vergadering deel.

1 A. PRESENTATIE ECOLOGISCH ONDERZOEK LINIEDIJK SPAARNDAM DOOR BEN KRUIJSEN

De heer Ben Kruijsen, heeft een paar jaar geleden een presentatie gegeven over het fameuze bokje. Dit heeft veel impact gehad.

De heer Kruijsen heeft in opdracht van het recreatieschap nu onderzoek gedaan om bij Spaarnwoude de Liniedijk/liniewal, onderdeel van de Stelling van Amsterdam, te onderzoeken op de natuurlijke kwaliteiten. Dit is in 2008 ook gedaan en toen is intensief gekeken naar allerlei aspecten. Dit keer richtte het onderzoek zich op vegetatie, dagvlinders en vogels.

Interessant is dat bij de aanleg van de dijk kalkrijk zand voor de bodem is gebruikt waardoor er bijzondere planten zijn gekomen. De Liniedijk wordt al sinds jaar en dag begraasd door pachters met schapen, paarden en koeien.

Gekeken is zowel naar het noordelijk, het midden als naar het zuidelijk deel. Het doel was om te kijken of de huidige veebezetting zodanig is dat biodiversiteit van de dijk optimaal wordt benut. Daarnaast was het tweede doel om het Recreatieschap te adviseren over de veebezetting.

De heer Kruijsen is maandelijks de hele dijk over geweest, heeft de planten geïnventariseerd en heeft gekeken naar vlinders en vogels en wat voor dieren er rondlopen. Gebleken is dat op het zuidelijke deel een kudde ooien met lammeren liep en dit waren er duidelijk veel te veel, omdat het heel kort begraasd was. Dit betekent dat er heel weinig planten tot bloei kunnen komen. In het noordelijke deel zit er veel meer structuur in vegetatie en dat is interessant voor insecten. Sommige stukken zijn ruig waar distels tot bloei kunnen komen en daar ziet men ook vlinders. Gebleken is dat dankzij de begrazing er een hoge biodiversiteit is, zelfs op het kale gedeelte. De planten komen daar niet tot bloei, maar staan er wel. In het mager begraasde noordelijke deel zijn wel bloeiende planten, meer structuur en dat is belangrijk voor insecten.

Dankzij de kalkrijke bodem ziet men prachtige gele walstro. Er zijn ook nachtvlinders die men verder in Nederland alleen in kalkrijke duinen ziet. Het was een grote verrassing dat deze hier ook zijn.

Het middendeel van de dijk was heel bloemrijk en zag er prachtig uit. Als men dit niet laat begrazen, dan wordt dit steeds dichter en verdwijnt de bloemenrijkdom. Dieren zijn hele subtiele maaimachines, omdat zij grazen en allerlei soorten overgangen maken. Dit kan een

optimale manier van maaien worden genoemd. De vogelbevolking was heel beperkt. Hier en daar een zangvogel in een struik en in de ruige delen zaten fazanten met jongen.

De conclusie van het onderzoek is dat er grote verschillen zijn in de vegetatiestructuur in relatie tot de veebezetting. Er is veel plantenrijkdom op de dijk dankzij de kalkhoudende bodem en de jarenlange begrazing die is toegepast. Er zijn bijzondere plantensoorten te zien. Vooral de extensief begraasde delen zijn heel rijk aan vlinders in de zomer en er zitten broedende fazanten in de ruigere delen.

De eindconclusie is dat de Liniedijk een hele belangrijke “natuurparel” in een voor een deel verstedelijkt en agrarisch landschap is. Botanisch van grote betekenis, ook omdat er bijzondere planten voor komen en daarmee in relatie staan tot de insectenwereld die erg onder druk staat. Er zijn op de Liniedijk bijzondere insecten.

De heer Kruijsen adviseert het begrazingsbeheer voort te zetten en in de winter meer dieren daar rond te laten lopen, waardoor men in het voorjaar begint met een vrij open en lage vegetatie. Vervolgens met een lage veebezetting het vegetatie seizoen in te gaan, zodat de planten tot bloei kunnen komen met een rijke structuur.

De heer Kruijsen heeft gehoord dat de provincie voornemens is om de Liniedijken toegankelijk te maken voor wandelrecreanten. Dit lijkt de heer Kruijsen niet zo handig, omdat als men dit bij Spaarndam doet het dan betekent dat er ook mensen met honden gaan lopen. Als daar niet strikt wordt gehandhaafd, dan gaan daar honden loslopen en dat betekent dat er interacties met vooral schapen gaan optreden en dat is geen goed idee. Geadviseerd wordt daarom de Liniedijk niet te voorzien van een pad bovenop de dijk. Mensen kunnen prachtig van de dijk genieten vanaf de rand waar de fietspaden lopen. Dit discussiepunt wil de heer Kruijsen graag meegeven.

De heer Berkhout vindt het heel interessant om dit soort dingen te horen en wat hem betreft mogen dergelijke presentaties vaker. Daarnaast heeft de heer Berkhout de vraag of er in vergelijking met het onderzoek van 2008 een afname gezien is van het aantal insecten. De heer Kruijsen geeft aan dat dit lastig te beoordelen is, omdat men ook afhankelijk is van weersomstandigheden en het klimaat. Eigenlijk zou dan jaarlijks gemonitord moeten worden, maar de indruk van de heer Kruijsen is dat de plantengroei redelijk op peil is gebleven en als dieper in de materie wordt gedoken zou er misschien enige achteruitgang van insecten kunnen zijn. De heer Kruijsen durft dit echter niet met zekerheid te zeggen. De heer Berkhout heeft adviezen gehoord om de flora meer kans te geven, maar als men meer vogels in het gebied wil vraagt dit dan om andere adviezen? De heer Kruijsen geeft aan dat voor weidevogels platte weilanden nodig zijn en sloten, maar door aanplant van struikgewas zouden hier wat meer zangvogels kunnen komen. Hierdoor raakt men wel het karakter van de dijk kwijt. Belangrijk is ook dat aspect mee te nemen en de dijk zo open mogelijk te houden.

Mevrouw Bos Eyssen geeft aan dat zij met een aantal collega's over de Liniedijk is gelopen met het advies van de heer Kruijsen onder de arm. Naast de biodiversiteit die belangrijk is, is ook gebleken dat er woningen met de achtertuin direct aan de Liniedijk grenzen en voor hen is het niet echt prettig en veilig als daar een wandelpad komt. Gekeken is ook naar het noordelijke deel en op dat gebied zou mogelijk wel een wandelpad gerealiseerd kunnen worden met een boerenlandopstapje, zodat dit een barrière voor honden vormt.

De voorzitter geeft aan dat het ook de insteek van de provincie is om de Liniedijken in ere te herstellen, niet alleen voor recreatie, maar ook vanwege cultuurhistorische en landschappelijke aspecten. Belangrijk is goed naar adviezen te luisteren wat waar wel en wat waar niet mogelijk is. Dit onderzoek is heel erg nuttig om mee te nemen bij de verdere uitwerking. De heer Kruijsen denkt dat het maatwerk moet zijn en denkt dat er per deel tot een andere oplossing moet worden gekomen. De voorzitter heeft zich er hard voor gemaakt om onderdeel van het beleid te maken niet alleen de forten, maar ook de biodiversiteit te laten zien.

De heer Berkhout vraagt of de adviezen van de heer Kruijsen wat betreft beheer worden opgevolgd. De heer Van Koeverden vertelt dat waar mogelijk de contracten al zijn aangepast wat betreft begrazing. De heer Kruijsen heeft in zijn adviezen ook rekening gehouden met pachters en het soort dieren dat zij daar houden.

2. CONCEPTVERSLAG OPENBARE VERGADERING AB 16 DECEMBER 2021

Tekstueel: er zijn geen op- of aanmerkingen op het verslag.

Naar aanleiding van:

De heer Bobeldijk merkt op dat hij vorige keer heeft medegedeeld dat hij mogelijk niet meer in dit overleg aanwezig zou zijn, omdat dit niet te combineren zou zijn met zijn rol als gemeenteraadslid. Dit klopt niet helemaal. De heer Bobeldijk is nu inderdaad gemeenteraadslid en geen bestuurder meer in Nieuw West, maar dit is wel te combineren. Om te voorkomen dat er tweemaal een overdracht moet plaatsvinden is afgesproken dat de heer Bobeldijk dit overleg nog waarneemt totdat de nieuwe bestuurders er zijn.

Het algemeen bestuur besluit het conceptverslag ongewijzigd vast te stellen.

3. INGEKOMEN STUKKEN

De voorzitter merkt op dat er recent nog een brief is ontvangen inzake Mudmasters. De heer Bobeldijk heeft in de besloten vergadering nog een opmerking over de ingekomen stukken.

Het algemeen bestuur besluit de lijst van ingekomen stukken voor kennisgeving aan te nemen.

4. VISIE EN UITVOERINGSPROGRAMMA

4 A. VOORSTEL AB ECOLOGISCH BEHEERPLAN

De voorzitter licht toe dat er nu nog geen kosten worden gemaakt. Het gaat nu om no-regret maatregelen en dat later een besluit over de kosten wordt genomen.

De heer Bobeldijk heeft wat moeite met het eerste beslispunt en stelt voor hier kennis van te nemen, omdat dit volgens de gemeente Amsterdam in strijd is met het vijfde beslispunt. De heer Bobeldijk heeft begrepen dat er afstemming zou zijn met de Tuinen van West, maar dit heeft nog niet plaatsgevonden. Overigens is de gemeente Amsterdam het wel eens met de no-regret maatregelen.

De heer Diepstraten geeft aan – in tegenstelling tot de gemeente Amsterdam – dat nu wel ingestemd kan worden, omdat het om een concept gaat. Verder staat er bij beslispunt 5 dat het concept ecologisch beheerplan ná de integrale afweging definitief wordt vastgesteld. Dit is ook zo in het DB besproken. Als er no-regret maatregelen worden genomen, dan moet dit op basis van een besluit. Op verzoek van de heer Bobeldijk wordt toegevoegd “als richtinggevend kader voor de acties die nu binnen de begroting kunnen worden gedaan”.

De heer Berkhout zegt dat de gemeente Haarlem blij is met het plan dat voorligt. Duidelijk is dat het wat kost en dit is het Haarlem ook waard. Begrijpelijk is dat men een integrale keuze wil maken. Op pagina 4 staat een aantal keuzes en de vraag is of deze keuzes op een later moment bij de definitieve vaststelling worden gemaakt.

Mevrouw Bos Eyssen zegt dat dit conform het AC advies wordt opgeschoven naar een later moment, zodat alle projecten eerst nog een keer kunnen worden voorgelegd. De opties zijn genoemd, omdat het bestuur ook hier voor kan kiezen. De heer Berkhout begrijpt dat bepaalde keuzes worden uitgesteld tot een later moment als er een nieuw bestuur is.

Mevrouw Sedee vertelt dat de gemeente Haarlemmermeer akkoord is met het voorstel en vraagt om de opbrengsten goed te monitoren en vast te leggen, omdat het dan gemotiveerd aan de raad voorgelegd kan worden als blijkt dat er meer geld nodig is. Belangrijk is om de raad mee te nemen in de overweging hoe goed het is over te gaan tot ecologisch beheer. Daarnaast vraagt mevrouw Sedee of de provincie kan kijken naar fondsen in Europa om de schappen te kunnen voorzien van meer middelen voor ecologisch beheer. De heer Berkhout vindt dit een interessante gedachte en merkt op dat ook kan worden gekeken naar het Nationaal Landschap. Daarnaast zou co financiering een aantrekkelijke oplossing kunnen zijn.

De voorzitter vraagt of het schap weleens contact heeft met de collega's Europa van de provincie. Mevrouw Bos Eyssen zegt dat dit niet het geval is. De voorzitter zegt toe intern te bespreken of collega's bij de provincie m.b.t. Europa contact op kunnen hebben met RNH.

De heer Diepstraten vraagt of het Nationaal Groenfonds alleen bedoeld is voor particuliere initiatieven of ook voor overheden.

De heer Berkhout stelt voor om een soort subsidie strategie in een memo op te nemen, omdat

er veel kennis bij andere overheden is. Mevrouw Bos Eyssen meldt dat RNH op zoek is naar een medewerker die zich bezig kan houden met subsidies. Vorig jaar heeft de gemeente Haarlem RNH geholpen met een eerste scan van mogelijke subsidies en toen is gebleken dat de grootste kans hier voor bij de provincie ligt.

Het algemeen bestuur besluit

1. ***In te stemmen met het concept ecologisch beheerplan als richtinggevend kader voor de acties die nu binnen de begroting kunnen worden gedaan, met drie speerpunten:***
  - ***Aanpassen van het maaibeeld bij extensieve grasvegetaties, randen en bermen***
  - ***Revitaliseren beplantingen***
  - ***Meer natuurvriendelijke oevers, sloten en slootkanten.***
2. ***Kennis te nemen van het kostenoverzicht, conform het model van Cyber, over de periode 2023 – 2032:***
  - ***Met gemiddeld jaarlijks aan additionele lasten voor dagelijks onderhoud € 248.700 (€ 217.600 voor SPW, € 23.800 voor SMG en € 7.300 voor SGP);***
  - ***Géén additionele kosten voor groot onderhoud (deze zijn binnen de begroting op te lossen).***
  - ***Met additionele lasten die beduidend hoger zijn dan waarmee gerekend is in het meerjarenfinancieringsplan van het Uitvoeringsprogramma, wat voor dezelfde periode uitgaat van gemiddeld jaarlijks € 68.182 extra.***
3. ***In te stemmen met in 2023 enkel uitvoeren van no-regret (omkeerbare) maatregelen die binnen begroting passen (gepland groot onderhoud) of die met subsidie uitgevoerd kunnen worden (Bossenstrategie) en verder nog niets te doen.***
4. ***In te stemmen de niet-gedekte kosten integraal af te wegen tegen alle investeringen die nodig zijn voor het Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park in Q3 en de bestuurlijke keuzes daarvan te vertalen in de kadernota 2024 in Q4.***
5. ***In te stemmen het concept ecologisch beheerplan ná de integrale afweging (al dan niet gewijzigd) definitief vast te stellen.***

4 B. OVERDRACHTSDOCUMENT NIEUW BESTUUR

Mevrouw Sedee merkt op dat het een mooi stuk is, maar dat het goed zou zijn om in het overdrachtdossier mee te nemen dat het op termijn de verwachting is dat de participantenbijdrage verhoogd moet worden.

De heer Berkhout wijst erop dat de ontgrenzingsaanvraag NNN en de afwijzing van de provincie, zoals deze in het besloten deel geagendeerd is, impact heeft op de operationele doelen en daarom is het belangrijk ook daar iets over te vermelden. De heer Diepstraten wijst erop dat dit om beperkingen van NNN gaat.

Mevrouw Bos Eyssen zegt dat het DB heeft aangegeven om het overdrachtdocument mee te sturen bij de bestuursmededeling voor Raden en Staten.

De voorzitter geeft aan dat gisteren in Werkgeverscommissie is besloten om een A4 op te laten stellen over wie wat doet (RNH, Bestuursbureau etc.), omdat hier soms onduidelijkheid over is.

Het algemeen bestuur neemt kennis van het overdrachtdocument voor het nieuwe bestuur en geeft nog een aantal suggesties mee.

5. GEBIEDSONTWIKKELING NATUUR EN RECREATIE

5 A MEDEDELING AB PLAATSEN LAADPALEN PARKEERTERREINEN (HELE GEBIED)

De heer Berkhout constateert dat nu gezegd wordt dat het € 2 ton kost, maar stelt voor om te kijken naar MRA-E, die laadpalen plaatst voor gemeenten. Verder zou kunnen worden gekeken of het voor het gebied in een aanbesteding weggezet kan worden. Er lijken mogelijkheden om dit met minder kosten te realiseren.

Mevrouw Sedee vraagt zich af of ondernemers ook iets zouden kunnen bijdragen aan het plaatsen van laadpalen. Zij wijst hierbij op Sugar City en het recreatieschap die een onderlinge afspraak hebben dat zij elkaars parkeerplaatsen mogen gebruiken bij drukte. Misschien is hier ook een samenwerking te zoeken.

De heer Berkhout stelt voor om ook vooruit te kijken naar 5 of 10 jaar om daar een perspectief op los te laten richting 2030.

De heer Diepstraten wil nog een zorgpunt meegeven voor het toekomstperspectief namelijk over het net zelf, omdat er grote problemen in Nederland en Noord-Holland zijn over de aanleg van het net. Op dit moment wordt gekeken naar inpassing transformatiestations etc. maar dit gaat niet heel snel. Er zit daarom een stop op een aantal gebieden.

Mevrouw Bos Eyssen zegt dat als randvoorwaarde is toegevoegd dat de stroom op orde is of komt.

De heer Diepstraten wijst erop dat er ook ondernemers op het terrein actief zijn die behoefte hebben aan uitbreiding van het net en stelt voor dit in samenhang te zien.

De heer Berkhout wijst erop dat ook de provincie zich hiermee bezighoudt.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de voortgang van de inventarisatie openbare laadpunten auto's.

5 B MEDEDELING AB AANLEG GEBOORTEBOS PARK ZWANENBURG

Mevrouw Sedee spreekt haar complimenten uit voor het plan. Er was veel belangstelling ondanks het slechte weer. Het was een grote wens van de gemeente om een Geboortebos te planten, maar zij wist niet dat dit het eerste Geboortebos was dat geplant is in Noord-Holland in het kader van de bossenstrategie. Zij bedankt hiervoor en heeft ervan genoten.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de voortgang en het ontwerp van het geboortebos in Park Zwanenburg.

5 C MEDEDELING RES: ONTWIKKELINGEN IN HET KADER VAN DE OPWEKKING VAN DUURZAME ENERGIE

De heer Berkhout ziet dat zonneweide Schoteroog voortvarend gaat en dat er al veel is gedaan. Er zijn nog twee stappen te zetten, namelijk compensatie i.v.m. NNN. Hier is een locatie voor gevonden in Haarlem en hier is ook budget voor geregeld. Dit is in goed overleg met de provincie gegaan. De erfpachtovereenkomst met het schap is een complex proces dat al enige tijd loopt. Gehoopt wordt hier snel stappen in te zetten samen met Afvalzorg. In eerste instantie is er gesproken over een intentieovereenkomst, maar nu wordt gesproken over een erfpachtovereenkomst. De vraag is of dit echt nodig is op dit moment, omdat dit voor vertraging lijkt te zorgen.

Mevrouw Bos Eyssen licht toe dat het bestuur ongeveer een jaar gelden het besluit heeft genomen om daar een zonnepark te realiseren. De erfpachtovereenkomst is nodig, zodat Afvalzorg dit door de bank gefinancierd kan krijgen. De heer Berkhout heeft de intentie dat Afvalzorg zelf denkt dat een intentieovereenkomst voldoende is.

Mevrouw Bos Eyssen bespreekt dit met Afvalzorg.

De heer Berkhout merkt op dat er bij Schoteroog vier windmolens stil staan en dat het een lange zoektocht is om deze weer te laten draaien. Hiervoor moet dan een participatietraject starten. De heer Berkhout is heel positief over hoe het participatietraject bij de Zonnewei is verlopen. De locatie voor de windmolens is al wel getoetst en akkoord bevonden.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de ontwikkelingen in het kader van de opwek van duurzame energie in Spaarnwoude

6. CONTRACTBEHEER

6 A. DB BESLUIT SPW VERKOOP GROND HOFSTEDE/ZWAANSHOEK

Het algemeen bestuur neemt kennis van het DB besluit SPW Verkoop grond Hofstede/Zwaanshoek

7. MEERJARENBEHEER

7 A. MEDEDELING NATUURONDERZOEKEN LINIEDIJK EN UITZICHTHEUVELS

Mevrouw Sedee heeft niet begrepen wanneer er discussie plaatsvindt over wel of geen wandelpad en of het advies wordt opgevolgd.

Mevrouw Bos Eyssen legt uit dat de Liniedijk uit drie stukken bestaat en dat op één stukje (15 tot 20%) van de Liniedijk bovenop een wandelpaadjie gemaakt kan worden. Om overlast door honden te voorkomen wordt hierbij gedacht aan een boerenlandschap opstap. Dit is het minst kwetsbare stukje qua flora en fauna. Daarnaast wordt gekeken of er aan de onderkant bij de dijk, op het stukje richting Fort Benoorden in de berm, een half verhard paadje gemaakt kan worden voor wandelaars.

De heer Diepstraten is wat betreft het natuuronderzoek verbaasd over het belang van bramenstruiken en brandnetels, omdat dit ook wordt gezien als resultaat van stikstofdepositie.

De heer Van Koeverden zegt dat als puur naar deze locatie wordt gekeken dat de aanwezigheid van brandnetels en bramenstruiken waardevol is o.a. voor vlinders. Bovendien gaat het hier om een voormalige vuilnisbelt.

De heer Berkhout vindt het mooi dat de agenda van vandaag een aantal aspecten heeft waarbij aandacht wordt besteed aan het ecologisch beheer. Wat de heer Berkhout betreft mag dit vaker, omdat men hiermee ook kan laten zien dat men met kleine ingrepen stappen kan zetten. De verwachting is dat men op draagvlak bij de raadsleden kan rekenen als op deze manier slim met middelen wordt omgegaan, terwijl men verbeteringen laat zien.

De heer Van Koeverden wil in dit verband vermelden dat dit jaar ook aandacht wordt besteed aan vegetatie van de natuurbermen op de dijklanden.

De heer Berkhout roept op om te kijken in welk vorm dit gecommuniceerd kan worden in de bestuursmededeling.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de uitkomsten en aanbevelingen van de natuuronderzoeken bij De Liniedijk (Sparndam) en Uitzichtheuvels (Velsen).

8. ORGANISATIE (WAARONDER SCHAPSOVERSTIJGENDE ZAKEN)

8 A. VOORSTEL AB INSTEMMING AMENDEMENT DVO BESTUURSBUREAU

De voorzitter licht toe dat er nog discussie heeft plaatsgevonden met Geestmerambacht over een uitzonderingsbepaling. Hier is men inmiddels in goede harmonie uitgekomen, maar toen bleek dat bij verschillende schappen punten en komma's afweken van de DVO en besloten is toen om dit aan alle schappen opnieuw voor te leggen met de nieuwe uitzondering. Verder is er niets veranderd.

Het algemeen bestuur besluit om de gewijzigde Dienstverleningsovereenkomst inzake het bestuursbureau van de recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Geestmerambacht, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske-Waterland tussen de provincie Noord-Holland en deze recreatieschappen, vast te stellen.

8 B. VOORSTEL AB AFSPRAKENKADER ERFPACHTCONTRACTEN SBB LANGE TERMIJN

De voorzitter vertelt dat er met een aantal bestuurders, waaronder de heer Diepstraten uit dit schap, een lange onderhandeling met SBB is gevoerd over de inhoud van de erfpachtovereenkomst. Hier is men nu bijna volledig conform de wensen van de schappen uitgekomen. Het verder uitwerken en het juridisch dicht timmeren van de erfpachtcontracten is nog heel veel werk en dit voorstel is bedoeld om hiermee verder te kunnen gaan. De heer Balduk vult aan dat het voorstel dat er nu ligt gaat over de techniek om te komen tot

erfpachtcontracten. Als hiertoe wordt besloten, dan kan dit verder worden uitgewerkt. In dit AB wordt alleen ingestemd voor Spaarnwoude.

Mevrouw Sedee vraagt of zij er vanuit mag gaan dat als er besluiten worden genomen over de erfpachtcontracten van de oude gebieden dat de nieuwe gebieden meteen worden meegenomen. Zij heeft begrepen dat er nog geen regeling voor het beheer is van de Groene Weelde, Boseiland en Park Zwanenburg.

De heer Balduk vertelt dat hier een uitzoektafel mee bezig is, maar dat staat los van dit traject. De voorzitter vult aan dat dit de voormalige RodS-gebieden betreft die eigenlijk geen link met de recreatieschappen hebben, maar wel met een aantal gemeenten en de provincie die in het recreatieschappen zitten. Staatsbosbeheer wilde ook heel graag daarvoor een oplossing hebben, maar er is voor gekozen om dit niet hierin te doen. Dit om te voorkomen dat de discussie vervuult en het is eigenlijk de verantwoordelijkheid van Staatsbosbeheer zelf om hier met een goede regeling voor te komen. Er is wel aangeboden voor gemeenten en de provincie, die hiermee te maken hebben, hier op een andere tafel aandacht aan te besteden. Het is niet de bedoeling dat dit onderdeel wordt van de schappen om vertraging te voorkomen. Overigens wordt Haarlemmermeer hier ook bij betrokken.

Mevrouw Bos Eyssen vertelt dat een aantal gebieden dat door mevrouw Sedee is genoemd al onderdeel van het recreatieschap is en dat daar al jaren het beheer en onderhoud voor wordt gedaan, maar formeel is dit niet in eigendom. Staatsbosbeheer heeft het blote eigendom, het recreatieschap beheert dit en belangrijk is dat dit in één hand komt. De heer Bobeldijk merkt op dat het belangrijk is om op termijn te streven naar eenheid wat betreft de contracten.

Het algemeen bestuur besluit

- 1. Kennis te nemen van gemaakte afspraken tussen de drie recreatieschappen en Staatsbosbeheer;**
- 2. In te stemmen met de gemaakte afspraken over de gezamenlijke visie (zoneringskaart en functiematrix) voor het recreatieschap Spaarnwoude;**
- 3. In te stemmen met de overeenstemming over de bouwstenen en uitgangspunten voor de op te stellen erf- en ondererfpachtovereenkomsten en opstalrechten:**
  - **Looptijd van de nieuwe erfpachtovereenkomsten van 60 jaar;**
  - **Over de verlengingstermijn worden nadere procesafspraken gemaakt;**
  - **Bij inkomsten uit doelstellingsonafhankelijke activiteiten, welke deels voortkomen uit de opstalrechten, wordt de bestaande werkwijze voor de vergoedingen gecontinueerd, waarbij deze voor de helft worden toegewezen aan Staatsbosbeheer (als grondeigenaar) en voor de andere helft aan de beheerder/gebruiker recreatieschappen (beheerder/gebruiker).**
- 4. De bouwstenen zo snel mogelijk in 2022 uit te werken in nieuwe erfpachtovereenkomsten voor de drie recreatieschappen welke betrekking hebben op het areaal dat onder de huidige lopende erfpachtcontracten valt;**
- 5. Kennis te nemen van het vervolgproces waarbij het bestuursbureau – samen met Staatsbosbeheer – opdrachtgever wordt voor dit procesvoorstel.**

8 C. MEDEDELING AB HIGHLIGHTS (VZO)

Het algemeen bestuur neemt kennis van de belangrijkste onderwerpen die besproken zijn in het voorzittersoverleg van 2 februari 2022 en de wijze waarop dit terugkomt op de bestuurlijke agenda van Recreatieschap Spaarnwoude.

8D. MEDEDELING AB WETSWIJZIGING WET GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING (VZO)

De heer Diepstraten vraagt naar het tijdpad, omdat dit meer vergt van participatie gemeenteraden. Het is een zorg dat het eerst met alle gemeenschappelijke regelingen van alle recreatieschappen moet worden afgestemd, maar voor de gemeente Velsen geldt alleen de gemeenschappelijke regeling van Spaarnwoude. De vraag is of er voor de volgende keer een tijdpad kan worden aangegeven.

Mevrouw Bos Eyssen zegt dat er dit najaar een concept regeling met bestuurders besproken kan worden.

Het algemeen bestuur neemt kennis van

- 1. de nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen***
- 2. de oprichting van een ambtelijke werkgroep om aanpassingsvoorstellen te bespreken dat in de eerstvolgende vergadercyclus tegelijk met andere wijzigingen ter besluitvorming kan worden voorgelegd.***

8E. MEDEDELING AB BEGROTING RNH (VZO)

De heer Bobeldijk heeft begrepen dat er een hoog percentage overhead is en zou graag te zijner tijd eens willen kijken hoe dit zich verhoudt tot andere organisaties. De heer Gilliam herkent deze opmerking niet, omdat de overhead bij gemeentes beduidend hoger is. In essentie wordt er gewerkt aan een organisatie met minder management en meer uitvoering. Er is nu een MT lid minder en dat betekent dat meer inhoudelijke taken kunnen worden uitgevoerd door eigen mensen en minder mensen hoeven te worden ingehuurd. Dit levert per saldo een vermindering van de overhead op. Daarnaast wordt van 5 locatiemanagers naar 3 locatiemanagers gegaan en dit betekent dat de verantwoordelijkheid van een aantal mensen wat groter wordt en daarom is een aantal functies in schaal omhoog gegaan. Per saldo pakt het gunstig uit en op termijn lijkt dit een besparing van ongeveer 25% op te leveren.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de RNH begroting 2022

8 F. MEDEDELING AB PLANNING & CONTROL TARIEVEN (VZO)

Het algemeen bestuur neemt kennis van de actuele uurtarieven en verdeelsleutels die RNH toepast voor haar dienstverlening aan de recreatieschappen.

8 G. MEDEDELING AB WET OPEN OVERHEID (WOO) (VZO)

Het algemeen bestuur neemt kennis van

- de memo over de Wet Open Overheid;***
- de opdracht aan RNH om in overleg met het Bestuursbureau de invoering van de WOO voor te bereiden en uit te werken in een Plan van Aanpak met kostenraming. De extra kosten worden doorberekend aan de recreatieschappen en inzichtelijk gemaakt in de P&C-cyclus.***

MEDEDELING AB VERDEDIGINGSMIDDELEN BOSWACHTERS (VZO)

De heer Gilliam licht toe dat het recreatieschap enige tijd bezig is geweest met het zich verzetten tegen het afnemen van verdedigingsmiddelen. Dit heeft niet geleid tot verandering van het standpunt bij het Openbaar Ministerie en daarom is besloten aan te sluiten bij de landelijke discussie over de positie van BOA's. Overigens worden boswachters meer gezien als gastheren en gastvrouwen in plaats van als echte handhavers. Dit betekent dat de instructie hoe op te treden in conflictsituaties nog voorzichtiger is geworden en hierover vindt ook contact plaats met de politie.

Mevrouw Sedee vraagt hoe veilig het is om 22.00 uur 's avonds in Spaarnwoude. De heer Gilliam denkt dat het relatief veilig is. Het argument van het Openbaar Ministerie is dat er onvoldoende geweldsincidenten zijn om verdedigingsmiddelen te krijgen. Niet duidelijk is of van het dragen van gewelddsmiddelen een preventieve werking uitging. Incidenten worden nu exacter gemonitord en vastgelegd. Boswachters zijn 's avonds niet aanwezig en worden vooral ingezet op momenten dat er veel publiek is. Als er speciale acties zijn, dan is het schap bereid hieraan mee te werken maar in principe wordt niet gesurveilleerd na zonsondergang. Mevrouw Sedee wijst erop dat als hier iets gebeurt dat men als boswachter geen schijn van kans heeft. Er is nog een discussie om handhavers van de gemeenten wel weer te voorzien van verdedigingsmiddelen.

De heer Diepstraten vertelt dat de gemeente Velsen meedoet aan de landelijke proef met de korte wapenstok en adviseert de heer Gilliam om de lokale driehoek wat intensiever te benaderen en de zorg daar te agenderen. Burgemeesters staan hier ook voor open en ook de politie zit daar aan tafel. Spaarnwoude is het grootste recreatiegebied en ten opzichte van de andere recreatiegebieden ook het meest risicovol.

De heer Berkhout vraagt of onderbouwd kan worden wat er verandert en dit nu te monitoren. De heer Gilliam zegt dat er in het verleden misschien te weinig is vastgelegd, maar het vastleggen gebeurt nu wel. Op de vraag van mevrouw Sedee of er verloop is vanwege veiligheid van mensen die in de gebieden werken, antwoordt de heer Gilliam dat er wel verloop is, maar dat heeft niet specifiek te maken met het afnemen van verdedigingsmiddelen.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de gevolgen van het intrekken van de justitiële toekenning van de korte wapenstok en pepperspray. En de schapsbestuurders uit te nodigen de gevolgen onder de aandacht te brengen bij hun burgemeesters, zodat zij in het driehoeksoverleg met Justitie en politie kunnen pleiten voor adequate uitrusting van de boswachters van de recreatieschappen.

8 I. MEDEDELING AB RECREATIEMONITOR EN BESTEMMINGSMANAGEMENT

De voorzitter geeft aan dat er binnenkort een rapport wordt toegestuurd over druk en draagkracht in de verschillende recreatiegebieden. De voorzichtige conclusies zijn best zorgwekkend, maar hier wordt nog uitgebreid over in gesprek gegaan.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de voortgang van de modernisering van de recreatiemonitor en van het bestemmingsmanagement van de provincie Noord-Holland.

9. PLANNING & CONTROL- GEEN AGENDAPUNTEN

10. ACTUALITEIT

10 A KWARTAALRAPPORTAGE SPAARNWOUE IN DE MEDIA Q4 2021 en Q1 2022

De voorzitter constateert dat er een hoofdrol voor de bever is op een geheime locatie. De heer Van Koeverden geeft aan dat de bever inmiddels dood is en dat uit onderzoek blijkt dat de doodsoorzaak darmproblemen waren. De bever wordt bewaard en als het lukt tentoongesteld.

Mevrouw Bos Eyssen vertelt dat eenmaal per kwartaal altijd een overzicht wordt gemaakt van in welke kranten berichten over Spaarnwoude zijn verschenen; hoeveel volgers er zijn op Facebook en Instagram. Opvallend is dat de IJmuider Courant en het Haarlems Dagblad hofleveranciers m.b.t. onderwerpen over Spaarnwoude zijn. Nationale kranten eigenlijk niet en de Amsterdamse krant helemaal niet. Het aantal volgers op Facebook en Instagram groeit nog steeds, maar het bereik van Facebook lijkt wel af te nemen.

De bedoeling is om later in het jaar te evalueren of het aan de wens voldoet of dat er extra zaken moeten worden toegevoegd.

De heer Berkhout vraagt of het de wens is om wat meer zichtbaarheid te creëren, omdat het dan belangrijk is hier een aanpak op los te laten.

De heer Bobeldijk wijst op documentaire-achtige filmpjes die hier ook een mogelijkheid voor zijn. Mogelijk kan iemand van het Mediacollege hier iets in betekenen.

De heer Gilliam zegt dat de communicatie in het algemeen iets meer bij de tijd zou kunnen zijn en dat ook proactiever geopereerd zou kunnen worden. Nagedacht wordt hoe op een meer actieve en interactieve manier met de media om te gaan. Tot nu toe is dit gedaan binnen de bestaande middelen. Als hiervoor geïnvesteerd moet worden, dan is dit een ander verhaal. De heer Berkhout zegt dat het hierbij ook belangrijk is te kijken wat dit dan meer oplevert en of het in balans is. De heer Gilliam verwacht dat er laagdrempelig ook meer mogelijkheden zijn en denkt dat het goed is keuzes in bestuurlijk verband te bespreken.

Mevrouw Sedee wijst op de mogelijkheid om bijvoorbeeld stageplekken aan te bieden in plaats van dat het commercieel wordt uitbesteed. De heer Gilliam geeft aan dat ook in die richting wordt gezocht.

Mevrouw Sedee merkt verder nog op dat mensen die bereikt worden op Facebook uitgenodigd kunnen worden filmpjes in te sturen over wat zij hebben gezien in Spaarnwoude.

In dit verband geeft de voorzitter ook de mogelijkheid aan het om via Social Media proactief aan te geven als het ergens te druk wordt. *Voorgesteld wordt, om een keer met het bestuur een inhoudelijke sessie te houden* onder leiding van iemand die gespecialiseerd is in dit soort vraagstukken.

De heer Diepstraten vult aan dat de gemeente Velsen veel gebruik maakt van Spaarnwoude als unique selling point via de Citymarketingorganisatie. En ook deze zou je eigenlijk moeten betrekken bij zo'n gesprek, omdat hier ook heel veel kennis en inspiratie zit.

Het algemeen bestuur gaat akkoord met de info-graphic

11 BESTUURSMEDDELING VOOR RADEN EN STATEN NA AB VERGADERING

De voorzitter merkt op dat eerder in deze vergadering is afgesproken in de bestuursmededeling ook nog aandacht te besteden aan de natuuronderzoeken Liniedijken, evenals aan het Geboortebos.

Het algemeen bestuur gaat akkoord met de bestuursmededeling en verzoekt nog informatie over de natuuronderzoeken toe te voegen.

12. RONDVRAAG

De heer Gilliam zegt dat nu corona achter de rug is er als bedrijfsvoering is gekeken wat er van die tijd is geleerd wat betreft thuiswerken en het werken op kantoor. Besloten is over te gaan naar een hybride model waarbij deels thuis en deels op kantoor wordt gewerkt. Er is ook naar het kantoor gekeken om de functionaliteit daarvan te vergroten. Dit betekent dat er in principe ook mensen ontvangen kunnen worden die even een werkplek nodig hebben. Mochten er mensen binnen de organisaties zijn die hier soms of in een bepaalde structuur gebruik van willen maken, dan is men welkom.

De heer Diepstraten stelt voor om dit ook nog even schriftelijk door te geven, zodat dit gedeeld kan worden met de gemeentesecretarissen. Op de vraag van mevrouw Sedee of dit gratis is antwoordt de heer Gilliam dat dit voor het AB gratis is.

De heer Berkhout vraagt aandacht voor het tijdig aanleveren van stukken, omdat het nu last minute was en dit maakt een goede voorbereiding lastig.

De voorzitter vertelt dat gisteren de werkgeverscommissie heeft plaatsgevonden en daar is geconstateerd dat men heel tevreden is over de wijze waarop het Bestuursbureau de taken heeft opgepakt. Er zijn nog wel nadere afspraken nodig over de afbakening en hier wordt aandacht aan besteed. Mochten er vanuit het AB nog suggesties te zijn om zaken anders te doen, dan zijn die welkom.

De heer Berkhout zou graag voor een volgende sessie willen weten wat er veranderd is nu het Bestuursbureau er is en hoe hier gebruik van gemaakt kan worden.

13. SLUITING

De voorzitter vraagt de heer Diepstraten om het besloten deel van de vergadering voor te zitten, omdat zij om 11.30 uur weg moet vanwege verplichtingen elders. De voorzitter sluit de openbare vergadering om 11.00 uur.

AGENDAPUNTEN OPENBARE VERGADERING ALGEMEEN BESTUUR 12 MEI 09:30 UUR OP BEHEERKANTOOR SPAARNWOUDE GENIEWEG 46 1981 LN VELSEN-ZUID	
1.	OPENING EN VASTSTELLING AGENDA AB (inspreker: mw. Nales over de verlenging van de bruikleenovereenkomst voor de ligplaats.) a) Presentatie ecologisch onderzoek Liniedijken door Ben Kruijsen (nazending)
2.	CONCEPT VERSLAG OPENBARE VERGADERING AB 16 DECEMBER 2021 (TER VASTSTELLING)
3.	LIJST INGEKOMEN STUKKEN (TER KENNISNAME)
4.	VISIE EN UITVOERINGSPROGRAMMA a) Voorstel AB ecologisch beheerplan Bijlage 1: financieel overzicht 2022- 2032 (achter voorstel) Bijlage 2: concept ecologisch beheerplan Bijlage 3: vijf minuten versie Bijlage 4: kaart beplantingen 2022 – 2032 Bijlage 5: kaart grasvegetaties 2022 – 2032 Bijlage 6: kaart slootvuil en herstel bermen 2022 -2032 b) Overdrachtsdocument nieuw bestuur
5.	GEBIEDSONTWIKKELING NATUUR EN RECREATIE a) Mededeling AB plaatsen laadpalen parkeerterreinen (gehele gebied) Bijlage 1: Budgetraming Bijlage 2: kaart onderzoekslocaties b) Mededeling AB aanleg geboortebos park Zwanenburg c) Mededeling RES Bijlage 1: correspondentie bewoners committee Land in Zicht
6.	CONTRACTBEHEER a) DB besluit SPW verkoop grond Hofstede/Zwaanshoek
7.	MEERJAREN BEHEER a) Mededeling natuuronderzoeken Liniedijk en Uitzichtheuvels Bijlage 1: eindrapport ecologisch onderzoek Liniedijk Spaarndam Bijlage 2: natuuronderzoek Uitzichtheuvels
8.	ORGANISATIE (WAARONDER SCHAPSOVERSTIJGENDE ZAKEN) a) Voorstel AB instemming amendement DVO bestuursbureau b) Voorstel AB afsprakenkader erfpachtcontracten SBB lange termijn Bijlage 1: afspraken SBB - recreatieschappen Bijlage 2: einddocument werkgroep visie (V0) Bijlage 3: tabel gebieden samenwerking schappen (V1) Bijlage 4: kaart GGA (V2) Bijlage 5: kaart SPW (V2) Bijlage 6: kaart Twiske – Waterland (V2) Bijlage 7: gezamenlijke visie-doelen recreatieschappen en SBB(V3) Bijlage 8: recreatietypering gebieden (V4) Bijlage 9: zoneringskaart MRA (V5) Bijlage 10: Toetsingskader MRA (V6) Bijlage 11: Bouwstenen erfpachtcontracten Bijlage 12: Overzichtskaart schapsgebieden (V2) Bijlage 13: memo svz proces erfpachtovereenkomsten c) Mededeling AB highlights (VZO) Bijlage 1: notulen

	d) Mededeling AB WGR (VZO) Bijlage 1: notitie (QuickScan) wijziging wet gemeenschappelijke regelingen (achter document) e) Mededeling AB begroting RNH (VZO) bijlage 1: begroting f) Mededeling AB Planning&Control tarieven (VZO) Bijlage 1: Tarievenlijst RNH (achter document) Bijlage 2: Tabel verdeelsleutels (achter document) Bijlage 3: Memo (achter document) g) Mededeling AB WOO (VZO) Bijlage 1: Memo WOO (achter document) h) Mededeling AB verdedigingsmiddelen (VZO) Bijlage 1: Voortgangsbrief geweldsmiddelen i) Mededeling AB recreatiemonitor Bijlage 1: Bestemmingsmanagement PNH
9.	PLANNING & CONTROL
10.	ACTUALITEIT (GEEN AGENDAPUNTEN) a) Kwartaalrapportage Spaarnwoude in de media Q4 2021 - Kwartaalrapportage Spaarnwoude in de media Q1 2022
11.	BESTUURSMEEDEDELING VOOR RADEN EN STATEN NA AB
12.	RONDVRAAG
13.	SLUITING

Ecologisch onderzoek op de Liniedijk in Spaarndam in 2021

ecologisch adviesbureau
b. kruijsen

Liniedijk noord noord

Liniedijk noord

Liniedijk midden

Liniedijk zuid

10 november 2021

Ecologisch onderzoek op de Liniedijk in Spaarndam in 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Onderzoeksmethoden	5
Resultaten	6
Conclusies	13
Beheeradviezen.....	16
Bijlage vegetatiesteekproeven.....	17
Bronnen	18
Colofon	18

Inleiding

Het ecologisch Adviesbureau B. Kruijsen is door A. van Koeverden, beheerder van recreatiegebied Spaarnwoude, begin 2021 gevraagd een ecologisch onderzoek uit te voeren op de Liniedijk welke beide forten in Spaandam verbindt. Het onderzoek richt zich op de vegetaties van hogere planten (kruiden, struiken en bomen) en op dagactieve vlinders. Doel van het onderzoek is het opstellen van een beheeradvies voor de vier verschillende dijkdelen (*kaart 1*) op basis van de actueel verzamelde ecologische gegevens. Dit onderzoek maakt geen vergelijking met eerder door het bureau uitgevoerd onderzoek op de liniedijk (*Kruijsen en Zumkehr, 2009*).

Al geruime tijd vallen delen van de dijk onder een begrazingsbeheer, dat is uitbesteed aan lokale boeren. De begrazing betreft in de regel kleine kuddes schapen. Dijkgedeelte “Liniedijk-midden” wordt de afgelopen jaren begraasd door enkele pony’s, het meest noordelijke deel in de zomer door een paar koeien. Bij de start van het onderzoek in april 2021 zag het beheer van de verschillende dijkdelen er als volgt uit:

Liniedijk-zuid: een kudde van 7 ooien en 6 wat grotere lammeren;
De overige dijkgedeelten geen begrazing.

In het hoofdstuk Resultaten wordt ingegaan op de vegetatiestructuur bij de start van het onderzoek. Er viel in april een duidelijk relatie tussen het beheer en de vegetatiestructuur waar te nemen.

Doeltype voor de gehele dijk is een bloemrijke kruiden- en grassenvegetatie met een gevarieerde vegetatiestructuur. Dus met een mozaiek van graslanden met verschillende vegetatiehoogtes. Met een dergelijke structuur is een optimale situatie voorhanden voor een hoge biodiversiteit zowel voor hogere planten als voor dieren, met name de insectenwereld.

Kaart 1 De vier onderzochte dijkgedeelten in Spaandam.

Onderzoeksmethoden

Inleiding

Tijdens het veldwerk zijn naast gegevens over de vegetaties en de vlinders ook aantekeningen gemaakt over de weersomstandigheden, de begrazing per dijkgedeelte en overige natuurwaarnemingen. Na twee zeer warme en droge jaren in 2019 en 2020 was het voorjaar en begin van de zomer in 2021 erg nat en koel, met name in de periode april tot en met juni. Dat heeft een negatief effect gehad op de waarnemingen van vlinders gedurende het voorjaar.

Het vegetatieonderzoek

De opzet was in de periode april tot en met augustus elke maand de vegetatie van elk dijkgedeelte met een steekproef volgens de Tansley-methode vast te leggen. Hierbij worden alle hogere planten genoteerd en voorzien van een code van mate van voorkomen binnen het dijkgedeelte. Voorbeelden van codes zijn s – sporadisch, o – occasional/ hier en daar en a – abundant. In de praktijk bleek door de bijzondere weersomstandigheden, dat de maand juni ongeschikt was voor het maken van een goed steekproef. Er zijn steekproeven genomen op 19 april, 20 mei, 9/17 juli en 27 augustus. In verband met een vakantie is de augustus-meting uitbesteed aan collega-vegetatiekundige en ecooloog Jaco Diemeer. Het vegetatieonderzoek was gericht op alle hogere planten te weten kruiden, struiken en bomen. Na het veldseizoen zijn alle steekproeven van elk dijkgedeelte samengevoegd tot 1 samenvattende steekproef. Dit heeft dus geresulteerd in 4 samenvattende steekproeven. Ook opvallende overige natuuraspecten zijn genoteerd.

Het vlinderonderzoek

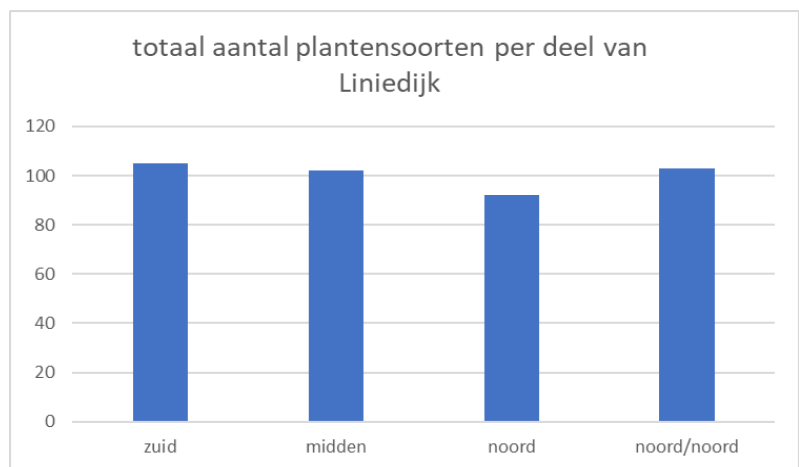
Tijdens het vegetatieveldwerk zijn alle zichtwaarnemingen van dagvlinders en dagactieve nachtvinders inclusief hun aantallen genoteerd.

Resultaten

Flora

De vier samenvattende vegetatiesteekproeven staan weergegeven in de *Bijlage*. In totaal zijn 168 hogere plantentaxa (meest soorten) aangetroffen. Tabel 1 geeft en totaal aantal plantensoorten per dijkgedeelte. Afgezien van dijkgedeelte “noord” ligt het totaal aantal plantensoorten net boven de 100 soorten. We kunnen spreken van een soortenrijk dijkmilieu. Dat geldt ook voor deel “noord” zij het dat het aantal soorten iets lager ligt. Op elk dijkgedeelte komen een paar bijzondere soorten voor. Deze zijn rood aangegeven in de vegetatietabel in de *Bijlage*. Het betreft o.a. *Galium verum* s.s., duinwalstro (foto), *G. mollugo*, glad walstro en *Ononis repens* ssp *repens*, kruipend stalkruid. Deze soorten treffen we ook aan in de duingraslanden in de regio. Dat geldt ook voor het meer algemene duinriet dat op dijkgedeelte “noord” voorkomt en ten opzichte van het voorkomen begin deze eeuw (*Kruijsen en Zumkehr, 2009*) zich heeft uitgebreid. Een minder algemene en typische dijksoort is *Lepidium heterophyllum*, de rozetkruidkers (foto) welke op de delen “midden” en “noord” zijn aangetroffen. Dat geldt ook *Cynosurus cristatus*, het kamgras, een minder algemene soort van matig voedselrijke graslanden. *Geranium pyrenaicum*, de berm-oievaarsbek komt lokaal frequent voor in terrein zuid en het meest noordelijke deel van de dijk. De soort is in Nederland vrij algemeen en komt verspreid op dijken en bermen in ons land voor.

Grafiek 1 Totaal aantal plantensoorten per dijkgedeelte. .

Boven: *Lepidium heterophyllum*, rozetkruidkers en rechts *Galium verum* s.s., duinwalstro

Vegetaties en begrazing

Tabel 1 geeft een overzicht van de begrazing op de verschillende dijkgedeelten.

Tabel 1 Begrazing op de Liniedijk in 2021																
	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd
	19-apr	19-apr	19-apr	19-apr	20-mei	20-mei	20-mei	20-mei	17-jul	17-jul	17-jul	17-jul	27-aug	27-aug	27-aug	27-aug
schapen/ ooien	7	-	-	-	7	-	13	-	7	-	13	-	7	-	13	-
lammeren	6	-	-	-	6	-	7	-	6	-	7	-	6	-	7	-
paard	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

Liniedijk zuid - Gedurende het onderzoek bleef de vegetatiestructuur open en kortgrazig (*foto's*). Dat had alles te maken met de kudde schapen die het gehele seizoen hier aanwezig was. Hier was duidelijk sprake van overbegrazing. Er komen maar weinig soorten tot bloei gedurende het vegetaties seizoen. Vaak zijn de bloeiende planten zoals de knolboterbloem, wilde peen of klein streepzaad (*zie foto onder*) wel aanwezig maar met korte bloeistengels. Desondanks is de diversiteit aan planten in 2021 goed te noemen (*grafiek 1*). Je kunt je wel afvragen of deze overbegrazing op den duur niet zal leiden tot een lagere diversiteit, omdat planten nauwelijks meer tot bloei komen en alleen vegetatieve vermeerdering een rol zal kunnen spelen. Daarnaast zullen op de langere termijn vooral grassen worden bevoordeeld en gaan de kruidachtigen achteruit.

Foto rechts De kort begraasde Liniedijk-zuid. 20 mei 2021.

Foto links Liniedijk zuid 9 juli 2021.

De andere dijkgedeelten vertoonden een heel ander beeld. Op de volgende bladzijde een foto-impressie. Hieronder volgt een korte opsomming van de vegetatiestructuur per dijkgedeelte.

Liniedijk midden – uitbundige vegetatie met veel bloeiende planten gedurende het gehele groeiseizoen. Pas in augustus werd begrazing met 1 paard vastgesteld. In andere jaren zag de onderzoeker hier regelmatig enkele pony's gedurende het vegetatie seizoen. De vegetatie van dit dijkgedeelte was in juli onbegraasd zeer bloemrijk. Op de foto's enkele impressies van dit dijkdeel op 9 juli 2021. .

Liniedijk noord (excl. meest noordelijke gedeelte) – een dijkgedeelte met een gevarieerde maar wel verruigde vegetatiestructuur. Die verruiging is te wijten aan de late inscharing van een kudde schapen. De begrazingsdruk was een tijdje afwezig, pas in juli werden er schapen ingeschaard. De dijk maakt daardoor een verruigde en grazige indruk. De plantendiversiteit is als gevolg daarvan lager dan de andere dijkgedeelten. Interessante soorten zijn hier een flinke populatie duinriet, glad en duinwalstro, rozetkruiders, gewone veldbies en kamgras. Lokaal op de wat schralere delen, meest op hellingen, doet de vegetatie denken aan duingrasland. De foto's van 17 juli 2021 geven een impressie van het nogal ruige vegetatiebeeld. Op de onderste foto bloeiend duinriet.

Liniedijk meest noordelijke deel – zowel het hogere als lagere deel vertoonden een uitbundige, bloemrijk en vrij ruige vegetatie met uitzondering van een zuidhelling nabij de weg welke de dijk doorsnijdt. Hier komt een schrale, soortenrijk en laag grasland voor. Vooral de hogere delen waren in juli 2021 ruig en bloemrijk met wilde peen en gewone bereklauw. In, de lagere delen groeit glad walstro dat in juli bloeide (niet zichtbaar op de foto) een stuk minder. *Zie de bovenste foto op deze bladzijde.* Er is op dit dijkgedeelte in 2021 geen begrazing vastgesteld. De boer laat in de regel in de nazomer hier elk jaar enkele koeien grazen. Bijzondere soorten die zijn aangetroffen zijn het algemeen hier voorkomende glad walstro en de bermooievaarsbek (*onderste foto, roodpaarse bloemen*). De foto's geven een impressie.

Vlinderonderzoek

Tabel 2 toont de vlinderwaarnemingen per datum en per dijkgedeelte. Het ongunstige weer in de eerste maanden van het onderzoek hebben de waarnemingen negatief beïnvloed. Voorjaarssoorten ontbraken geheel. Pas in juli werden er vlinders in aantallen waargenomen. Het is opvallend dat Liniedijk-midden en L.-noord het hoogste scoren soorten qua aantallen vlinders. Liniedijk-oord en het meeste noordelijke deel vertonen een hogere biodiversiteit. In het meest noordelijk deel werd een argusvlinder waargenomen. Dit is bijzonder omdat de soort in Nederland sterk is achteruit gegaan. Een verklaring voor de verschillen in waargenomen vlinders en soorten is te vinden in de aard van de vegetaties. Op de ruigere en bloemrijke delen zien we de meeste vlinders en ook de meeste soorten. Met name het bruin zandoogje, een standvlinder van graslanden, komt algemeen voor in de ruigere delen. Liniedijk zuid scoort laag door de kort afgegrasde vegetaties. Andere standvlinders als bruin blauwtje en icarusblauwtje vinden we vooral in Liniedijk-noord. Het algemene beeld is, dat goed ontwikkelde, kruidrijke vegetaties een gunstig habitat vormen voor de vlinderfauna. Ongunstige zijn louter grazige of kort begraasde vegetaties.

Tabel 2 Vlinders Liniedijk 2021																					totaal	totaal	totaal	totaal
deelgebied >	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd				
datum >	19-apr	19-apr	19-apr	19-apr	20-mei	20-mei	20-mei	20-mei	17-jul	17-jul	17-jul	17-jul	27-aug	27-aug	27-aug	27-aug								
vlindersoort																								
argusvlinder																1				1				
atalanta										1	1			1				2	1					
bont zandoogje															1	2			1	2				
boomblauwtje											2								2					
bruin blauwtje																								
bruin zandoogje									3	16	11	7					3	16	11	7				
citroenvlinder																								
dagpauwoog											1								1					
distelvlinder											1								1					
gammauil (nvl)									2	4		3					2	3		3				
groot koolwitje												2								2				
icarusblauwtje											8	1							8	1				
klein geaderd witje/ klein koolwitje						1			4		4	1					4	1	4	1				
klein koolwitje									2	3		1		2			2	3		2				
kleine vos										2					1			3						
kleine vuurvlinder											1								1					
zwartsprietdikkopje												1								1				
opmerking -	geen vlinders waargenomen																							
aantal vlinders	0	0	0	0	0	1	0	0	11	26	29	16	2	2	1	4	11	28	30	20				
aantal soorten	0	0	0	0	0	1	0	0	4	5	8	7	1	2	1	3	4	6	9	9				

Kleine vos op knoopkruid,
Liniedijk-midden, 9 juli 2021

Overige waarnemingen

Tijdens het veldwerk zijn ook zingende vogels waargenomen. In delen met struikgewas zien we hier en daar een territorium van de fitis, in de rietkragen broedt de kleine karekiet en waarschijnlijk ook een andere rietvogelsoort als de rietgors. Hier is verder geen extra aandacht aan besteed gezien de doelstelling van het onderzoek welke vooral op de dijk zelf was gericht.

In het voorjaar is op Liniedijk-midden en noord een vrouwtje fazant met jonge kuikens waargenomen. De ruige vegetaties boden kennelijk voldoende dekking voor de soort om hier te broeden (*foto*). In de ruigere delen van de Liniedijk werden in juli ook veel veldsprinkhanen waargenomen.

*Vrouwtje fazant met kuikens (niet zichtbaar door het hoge gras).
Liniedijk-midden, 20 mei 2021.*

Conclusies

De Liniedijk te Spaarndam kent een grote mate van botanische biodiversiteit. Het is een natuurlijke oase in het omliggende intensiever gebruikte landschap.

Er is een duidelijke relatie tussen de mate van begrazing en de vegetatiestructuur. Op Liniedijk-zuid was in 2021 sprake van een te grote begrazingsdruk.

Op Liniedijk-noord is de vegetatie weliswaar lokaal verruigd maar wel gevarieerder van structuur door de matige begrazingsdruk (*foto onder*).

Het ontbreken van begrazing op Liniedijk-midden en het meest noordelijke deel in de zomer van 2021 en de extensieve begrazing de afgelopen jaren, heeft in de zomer een gunstig milieu opgeleverd voor een kruidenrijke en bloeiende vegetatie. Ook de profiteren hiervan.

Liniedijk-noord is enigszins verruigd maar kent een gevarieerde vegetatiestructuur. Hier is de hoogste biodiversiteit aan vlindersoorten aangetroffen en komen de meeste vlinders qua aantallen voor.

Adviezen

Algemeen beheer

Om verruiging van dijkdelen tegen te gaan is het raadzaam op alle delen begrazing toe te passen. Deze dient zodanig te zijn, dat op alle delen een rijke vegetatiestructuur in de lente- en zomerperiode ontstaat. Het streven is naar graslanden met veel bloeiende kruiden. Vanuit voorgaande doelstelling is bij de advisering van soort en aantallen grazers rekening gehouden met de omvang van het dijkgedeelte en het vee dat door de verschillende boeren gebruikelijk wordt ingeschaard.

Een algemene richtlijn is, dat in de winterperiode meer vee-eenheden op het betreffende dijkgedeelte kunnen grazen met als doel aan het begin van de lente ongeveer 25% van het oppervlak met hogere grassen en kruiden is bedekt, de rest is dan kort begraasd. In de zomerperiode is de dichtheid aan vee lager en zodanig dat een gevarieerde vegetatiestructuur met een bonte afwisseling van 50% hoge kruiden en grassen en 50% kort begraasde vegetatie ontstaat. De gevarieerde vegetatiestructuur wordt dus het gehele jaar nagestreefd maar zodanig dat in de zomer veel kruiden tot bloei kunnen komen.

Beheer per dijkgedeelte

Liniedijk-zuid – in het winterhalfjaar 7 schapen en in het zomerhalfjaar 5;

Liniedijk-midden – in het winterhalfjaar 3 paarden/pony's en in de zomer 1;

Liniedijk-noord – in het winterhalfjaar 10 schapen en in de zomer 7;

Liniedijk-noordelijkste deel – in de winter 2 schapen, lente en zomer geen begrazing en nazomer/herfst enkele koeien.

Onderzoeksuggesties

Het is raadzaam na instellen van genoemd beheerregiem per dijkgedeelte in april en juli van de komende jaren in het veld te controleren of de gestelde vegetatiedoelstellingen worden bereikt. Indien het na te streven vegetatiebeeld niet optreedt, is aanpassing van het beheerregiem per dijkgedeelte wellicht nodig.

Bijlage vegetatiesteekproeven

Vegetatietabel Liniedijkonderzoek 2021							Linzi	inmic	Linnd	innnd			
Dijkgedeelte	Linzi	Linmid	Linnd	Linnd		Lamium album	lf	lf	lf	r	Witte dovenetel		
Jaar	2021	2021	2021	2021		Lamium purpureum	o		r	o	Paarse dovenetel		
Maand	4/5/7/8	4/5/7/8	4/5/7/8	4/5/7/8		Lapsana communis		r			Akkerkool		
						Leontodon saxatilis		r		r	Kleine leeuwentand		
					Ned_naam	Lepidium heterophyllum		r	r		Rozetkruiders		
Achillea millefolium	f	a	lf	la	Gewoon duizendblad	Lepidium virginicum	r				Amerikaanse kruiders		
Agrostis capillaris	a	a	a	lf	Gewoon struisgras	Ligustrum ovalifolium				r	Haagliguster		
Agrostis stolonifera	o	la		la	Fioringras	Lolium perenne	la	la	o	lf	Engels raigras		
Alisma plantago-aquatica		r			Grote waterweegbree	Lotus corniculatus s.str.	o	a	lf	lf	Gewone rolklaver		
Allium vineale	r	r		r	Kraailook	Luzula campestris		r	lf	la	Gewone veldbies		
Alopecurus geniculatus		lf			Geknikte vossenstaart	Lycopus europaeus				r	Wolfsfoot		
Alopecurus pratensis	f	o	a	a	Grote vossenstaart	Malus sylvestris				r	Wilde appel		
Anisantha sterilis	lf	o	lf		Ille dravik	Malva sylvestris		r			Groot kaasjeskruid		
Anthoxanthum odoratum	f	f	a	f	Gewoon reukgras	Medicago lupulina	o	r	o	o	Hopklaver		
Anthriscus sylvestris	lf	f		lf	Fluitenkruid	Mellilotus albus				r	Witte honingklaver		
Arabidopsis thaliana	r				Zandraket	Mentha aquatica	r			r	Watermunt		
Arctium minus s.l.		lf	r		Gewone klit	Myosotis arvensis				r	Akkervergeet-mij-nietje		
Arenaria serpyllifolia	lf	r	la		Gewone zandmuur	Ononis repens s. repens			f		Kruipend stalkruid		
Arrhenatherum elatius	lf	o	o	a	Glanshaver	Papaver dubium		s		r	Bleke klaproos		
Artemisia vulgaris	lf	o	r	o	Bijvoet	Persicaria amphibia	lf	lf		lf	Veenwortel		
Atriplex patula		r	r		Uitstaande melde	Phleum pratense s. pratense	a	o		o	Timoteegras		
Ballota nigra s. meridionalis			lf		Stinkende ballote	Phragmites australis	la	la	la	la	Riet		
Bellis perennis	o	lf	o	f	Madeliefje	Plantago lanceolata	la	a	o	f	Smalle weegbree		
Brassica nigra		r			Zwarte mosterd	Plantago major s. major	o	lf	r		Grote weegbree		
Brassica rapa	r	r		o	Raapzaad	Poa annua	r	lf		o	Straatgras		
Bromus hordeaceus s. horde	a	f	la	lf	Zachte dravik	Poa pratensis	a	a		la	Veldbeemdgras		
Calamagrostis epigejos			la		Duinriet	Poa trivialis	a	f	f	cd	Ruw beemdgras		
Capsella bursa-pastoris	lf	lf	r	s	Herderstasje	Polygonum aviculare	lf		lf	o	Gewoon varkensgras		
Cardamine hirsuta		r	f	o	Kleine veldkers	Populus nigra				r	Zwarte populier		
Cardamine pratensis		r	r	lf	Pinksterbloem	Populus x canadensis				s	Canadapopulier		
Carduus crispus		r			Kruidstiel	Populus x canescens					Grauwe abeel		
Carex arenaria			lf		Zandzegge	Potentilla anserina		lf			Zilverschoon		
Carex disticha		lf			Tweejarige zegge	Potentilla reptans	r	lf			Vijfvingerkruid		
Carex hirta	lf		lf	lf	Ruige zegge	Prunella vulgaris	r	r			Gewone brunel		
Carex otrubae				r	Valse voszegge	Prunus avium				r	Zoete kers		
Carex riparia	la			lf	Oeverzegge	Prunus species				r	Prunus (G)		
Centaurea jacea s.l.	o	a	o	f	Knoopkruid	Prunus spinosa				o	Sleedoorn		
Cerastium arvense	lf		la		Akkerhoornbloem	Pyrus communis				r	Peer		
Cerastium fontanum s. vulg	f	f	f	f	Gewone hoornbloem	Ranunculus acris	o	f	o	la	Scherpe boterbloem		
Cerastium glomeratum	f	r	lf	la	Kluwenhoornbloem	Ranunculus bulbosus	a	a	la	a	Knolboterbloem		
Cerastium tomentosum			lf		Viltige hoornbloem	Ranunculus repens	o	la			Kruipende boterbloem		
Chelidonium majus		r			Stinkende gouwe	Rorippa amphibia	r				Gele waterkers		
Chenopodium album	r		r	r	Melganzenvoet	Rosa canina s.l.	o	r	lf	r	Hondsroos (groep)		
Cirsium arvense	o	a	a	lf	Akkerdistel	Rubus caesius		la	la	la	Dauwbraam		
Cirsium vulgare	lf	s	lf		Speerdistel	Rubus fruticosus s.l.	la	r			Gewone braam		
Convolvulus arvensis	la	lf	lf	lf	Akkerwinde	Rumex acetosa		o	o	o	Veldzuring		
Convolvulus sepium	lf	lf		la	Haagwinde	Rumex acetosella		lf			Schapenzuring		
Conyza canadensis	o	o	r		Canadese fijnstraal	Rumex crispus		r		o	Krulzuring		
Cornus sanguinea			o	lf	Rode kornoelje	Rumex hydrolapathum	r				Waterzuring		
Crataegus monogyna	o	o	o	lf	Eenstijlige meidoorn	Rumex obtusifolius		lf		o	Ridderzuring		
Crepis capillaris	a	o	o	o	Klein streepzaad	Salix alba	o	lf	o	o	Schietwilg		
Cynosurus cristatus		la	lf		Kamgras	Salix cinerea			r		Grauwe en Rossige wilg		
Dactylis glomerata	a	a	f	f	Kropaar	Sambucus nigra	r	r	o	o	Gewone vlier		
Daucus carota	la	a	o	la	Peen	Senecio inaequidens		r			Bezemkruid		
Diploxys tenuifolia		r	r		Grote zandkool	Senecio vulgaris		r			Klein kruiskruid		
Elytrigia maritima	f				Zandkweek	Sinapis arvensis	r		s		Herik		
Elytrigia repens	f		lf	la	Kweek	Sisymbrium officinale	lf	r	o		Gewone raket		
Epilobium hirsutum	r			o	Harig wilgenroosje	Sonchus asper	lo			r	Gekroesde melkdistel		
Equisetum arvense	f	f	f	lf	Heermoes	Sonchus oleraceus	r		r		Gewone melkdistel		
Erodium cicutarium s. cicut	la	f		o	Gewone reigersbek	Stachys sylvatica		r			Bosandoorn		
Erophila verna	o		r		Vroegeling	Stellaria graminea			r		Grasmuur		
Eupatorium cannabinum		r			Koninginnenkruid	Stellaria media	lf	lf	lf	r	Vogelmuur		
Festuca arundinacea	la	f	la	f	Rietzwenkgras	Stellaria pallida	s		o	lf	Duinvogelmuur		
Festuca filiformis	s				Fijn schapengras	Symphytum officinale				o	Gewone smeerwortel		
Festuca rubra	a	la	a	la	Rood zwenkgras	Taraxacum sect. Erythrospe	o	lf	o	o	Zandpaardenbloemen		
Ficaria verna s.l.	o			f	Speenkruid	Taraxacum sect. Ruderalia		f	o	o	Gewone paardebloemen		
Fraxinus excelsior				o	Gewone es	Taraxacum species	o	o	o	o	Paardenbloem (G)		
Galium aparine	r				Kleefkruid	Tragopogon porrifolius x pr	s				Gele x Paarse morgenster		
Galium mollugo	la	lf	la	a	Glad walstro	Tragopogon pratensis s. pratensis s.str.				r	Gele morgenster		
Galium verum s. verum	r	lf	la		Duinwalstro	Tragopogon pratensis s. pratensis/s. minor				s	Gele/Kleine morgenster		
Geranium dissectum			r	lo	Slipbladige ooievaarsbek	Trifolium arvense	o				Hazenpootje		
Geranium molle	a	f	la	a	Zachte ooievaarsbek	Trifolium dubium	r		o	o	Kleine klaver		
Geranium pusillum	o				Kleine ooievaarsbek	Trifolium pratense	o	o		o	Rode klaver		
Geranium pyrenaicum	lf			lf	Bermooievaarsbek	Trifolium repens	o		lf	lf	Witte klaver		
Glechoma hederacea	lf	a	a	lf	Hondsdrif	Trisetum flavescens	la	lf	la		Goudhaver		
Glyceria fluitans		la			Mannagras	Typha angustifolia	lf	lf		lf	Kleine lisdodde		
Glyceria maxima		la			Liesgras	Typha latifolia	lf				Grote lisdodde		
Heracleum mantegazzianum			s		Reuzenberenklauw	Urtica dioica	lf	la	la	lf	Grote brandnetel		
Heracleum sphondylium	o	s		a	Gewone berenklauw	Valeriana locusta	r			s	Gewone veldsla		
Hieracium pilosella				s	Muizenoor	Veronica arvensis	o	r	r	r	Veldereprijs		
Holcus lanatus	f	f	o	o	Gestreepte witbol	Veronica chamaedrys		lf	o		Gewone ereprijs		
Hordeum murinum	f		lf		Kruipertje	Veronica hederifolia	r				Klimopereprijs		
Hypochaeris radicata	o	f	r	o	Gewoon biggenkruid	Veronica persica		r			Grote ereprijs		
Iris pseudacorus	lf			lf	Gele lis	Veronica serpyllifolia		r	lf		Tijmeprijs		
Jacobaea vulgaris s. dunensi	o	o		o	Duinkruiskruid	Viburnum opulus			r		Gelderse roos		
Jacobaea vulgaris s. vulgaris		o		r	Jakobskruid	Vicia sativa s. segetalis	r			f	Vergeeten wikke		
Lactuca serriola	r				Kompassla	aantal soorten	56	54	50	52			

Bronnen

Kruijsen, B.W.J.M. en P. Zumkehr, 2009. Monitoring flora, vegetatie, dag- en nachtvlinders en vleermuizen van Liniedijk en forten bij Spaarndam in de periode 2001-2008. Onderzoeksrapport Ecologisch Adviesbureau B. Kruijsen, Santpoort-Noord.

Colofon

Opdrachtgever

Recreatieschap Spaarnwoude
beheerder Adriaan van Koeverden
Postbus 2571
2002 RB Haarlem

Opdrachtnemer

drs. Ben W.J.M. Kruijsen, ecoloog
Ecologisch Adviesbureau B.Kruijsen
Eyndenhoefflaan 7
2071 AM Santpoort-Noord
natuuradvies@xs4all.nl
www.natuuradvies.nl

Veldonderzoek en rapportage

Ben Kruijsen in samenwerking met Jaco Diemeer

Fotografie

de auteur

Publicatie

10 november 2021

De Liniedijk, een eiland van biodiversiteit in het soortenarme cultuurlandschap bij Spaarndam

Ben Kruijsen, 8 maart 2022

Wie in het voorjaar en de zomer langs de Liniedijk in Spaarndam wandelt ziet delen met een korte

grazige vegetaties, maar ook stukken met hogere grassen en kruiden, ruigtes en lokaal een grote bloemenrijkdom. Al geruime tijd vallen delen van de dijk onder een begrazingsbeheer, dat is uitbesteed aan lokale boeren. De begrazing betreft in de regel kleine kudde schapen. Dijkgedeelte “Liniedijk-midden” wordt de afgelopen jaren begraasd door enkele pony’s, het meest noordelijke deel in de nazomer door een paar koeien.

Verschil in begrazingsbeheer is een belangrijke factor en bepaalt in belangrijke mate de structuur en aard van de grazige vegetaties. De basis voor alle dijkgedeelten is dezelfde: een zavelige kalkhoudende bodem. Het kalkhoudende is op twee manier zichtbaar. Bij molshopen verschijnen schelprestanten aan het oppervlak. In de vegetaties komen planten voor welke ook voorkomen in kalkrijk duingrasland. Geel walstro is een voorbeeld hiervan (foto links).

In voorjaar en zomer van 2021 zijn de vegetaties en de dagvlinderfauna van de verschillende delen van de Liniedijk onderzocht (zie kaartje).

De biodiversiteit van alle delen is hoog. Het aantal plantensoorten ligt rond de 100 soorten per dijkdeel. Liniedijk-Zuid kent ondanks en hoge begrazingsdruk uitmondend in een kortbegaasde vegetatie (zie eerste twee foto's links) met toch tot een hoge biodiversiteit. In onderzoek van een aantal jaren geleden was de begrazingsdruk veel lager. De overbegrazing in 2021 heeft zijn repercussies op de insectenwereld. Die wordt daarmee onderdrukt. Heel anders is het deel Liniedijk-Midden waar tijdens het vegetatie seizoen in 2021 geen begrazing aanwezig was (in andere jaren wel pony's) en zeer bloemrijk van karakter was. Zo vertelt elk dijkgedeelte zijn eigen verhaal. Duidelijk is dat begrazing belangrijk is om de bijzondere vegetaties in stand te houden maar dan wel graag in een extensieve vorm.

Voorgesteld wordt op de dijk vooral winterbegrazing in te stellen en in de het groeiseizoen begrazing met een heel lage dichtheid. Op die manier ontstaat een streefbeeld van dijkvegetaties met een gevarieerde vegetatiestructuur met laag- en hooggrazige delen en veel kruiden die tot bloei kunnen komen en in het kielzog daarvan een rijke insectenfauna.

Er zijn plannen om op de kruin van de dijk wandelrecreatie toe te staan. Naar verwachting zullen ook wandelaars met honden hier gebruik van gaan maken. Dat gaat leiden tot bemesting op de kruin van de dijk. Dit is vanuit vegetatiekundig oogpunt een zeer ongunstige situatie omdat de natuurlijke gradiënt voedselarm op de kruin en voedselrijker lager op de hellingen wordt doorbroken. Indien men honden los laat lopen zal dat bovendien het grazende vee, vooral schapen, ernstig verstoren. Een strikte handhaving van de regels voor recreanten is dan noodzakelijk en dat is vanuit financieel en personeel oogpunt niet te verwachten. Langs een groot deel van de Liniedijk is prima te wandelen. Toestaan van recreanten op de kruin van de dijk wordt sterk afgeraden.

Ecologisch onderzoek Liniedijk Spaarndam

- > vegetaties
- > dagvlinders
- > vogels

Enkele karakteristieken van de dijk

- ❖ Onderdeel van de Stelling van Amsterdam
- ❖ Kalkhoudende zavelige bodem
- ❖ Sinds jaar en dag begraasd door schapen, pony's (middendeel) en koeien (meest noordelijke deel)

Zuidelijke deel

Middendeel

Noordelijke deel

Het onderzoek

Doelen

- ◇ Toetsen in hoeverre de huidige veebezetting past in het streven naar een hoge biodiversiteit.
- ◇ Recreatieschap adviseren over veebezetting.

Methodiek

1. maandelijkse meetrondes
2. alle planten inventariseren inclusief de mate van voorkomen
3. inventariseren vlinders en vogels
4. veebezetting noteren

Veebezetting

zuidelijk dijkgedeelte

te hoge begrazingsdruk ->
kaal gegraasde vegetaties

Veebezetting – lagere veedichtheid

noordelijk dijkgedeelte

matige begrazingsdruk ->
gevarieerde
vegetatiestructuur

-> gunstig voor insecten

Lagere veebezetting

Daardoor lokaal ook
bloemrijke ruigtes ->
gunstig voor vlinders

Biodiversiteit: rijkdom aan plantensoorten op alle dijkdelen dankzij de begrazing

- ◇ Op kaal begraasd zuidelijk dijkdeel vaak niet-bloeiend.
  - ◇ Op matig begraasd noordelijk deel hier wel bloeiende planten en variatie in vegetatiestructuur belangrijk voor de insectenwereld.
-

Lokaal plantensoorten die we ook in de kalkrijke duinen tegenkomen!

Geel walstro

Middendeel van de dijk zeer bloemrijk

Deel van het jaar lopen hier enkele pony's.

Tijdens het onderzoek geen begrazing waardoor bloemrijke en vegetaties met hoge grassen zich konden ontwikkelen. Extensieve begrazing is wel nodig om dichtgroeien van de vegetaties op den duur tegen te gaan en de bloemenrijkdom in stand kan blijven.

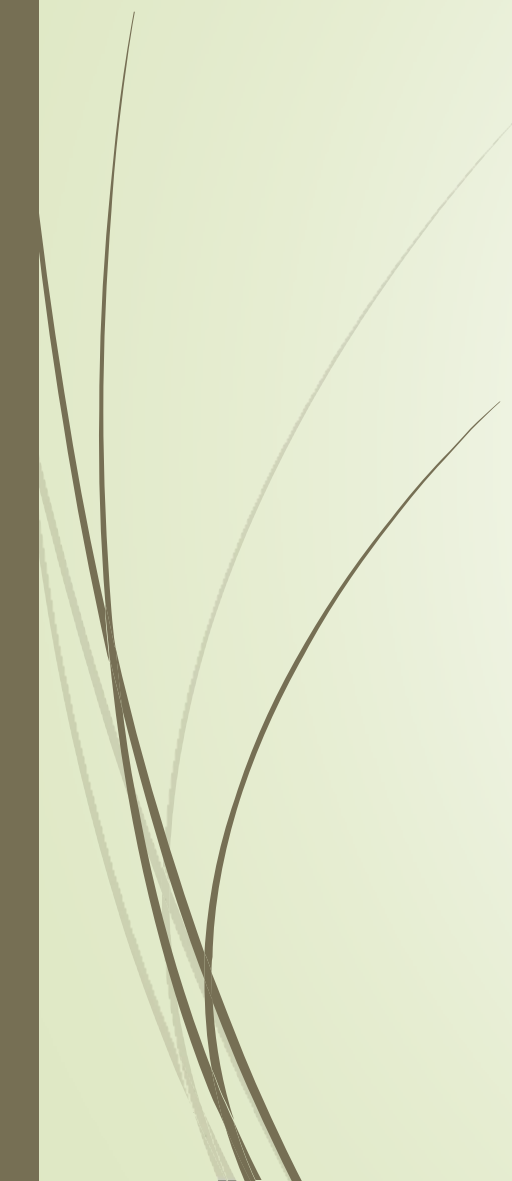
Broedvogelterritoria beperkt

- ◇ Zangvogel Fitis in delen met solitaire struiken
- ◇ Broedende fazanten in ruigere delen.

Conclusies

- ❖ Grote verschillen in de vegetatiestructuur tussen de dijkdelen te relateren aan de veebezetting.
- ❖ Hoge plantenrijkdom op alle dijkdelen dankzij de jarenlange begrazing en de kalkhoudende bodem.
- ❖ Lokaal plantensoorten die we ook in de kalkrijke duinen tegenkomen! Bij eerder onderzoek zijn er ook duin-nachtvinders hier aangetroffen!
- ❖ Extensief begraasde delen vlinderrijk in de zomer.
- ❖ Broedende fazanten in de wat ruigere delen.

Eindconclusie

- ◇ De Liniedijk is een belangrijke **natuurparel** in het omliggende landschap
- ◇ De dijk is **botanisch van veel belang** door haar hoge natuurlijke biodiversiteit. Daardoor is zij ook voor **insecten** van grote betekenis.

Beheeradviezen aan het Recreatieschap

-
- ❖ Voortzetten begrazingsbeheer met een hogere vee dichtheid in de winter waardoor de vegetaties kunnen verschrallen. In het vegetatie seizoen een lage vee dichtheid met een gevarieerde vegetatiestructuur tot gevolg. Dit biedt optimale kansen voor planten en insecten.
  - ❖ Het idee de Liniedijk open te stellen voor recreanten is onverstandig. Dit zal ertoe leiden, dat ook mensen met loslopende honden op de dijk komen met onvermijdelijke interacties tussen vee en honden. Voortzetting van de noodzakelijke begrazing komt dan in het nauw.

Aanwezig:

Mevrouw I. Zaal	- Provincie Noord-Holland (voorzitter)
De heer B. Diepstraten	- Gemeente Velsen (vicevoorzitter)
De heer E. Bobeldijk	- Gemeente Amsterdam (met volmacht)
De heer R. Berkhout	- Gemeente Haarlem (AB-lid)
Mevrouw M. Sedee-Schuitmaker	- Gemeente Haarlemmermeer (AB-lid)
De heer E.W.J. Jensen	- Provincie Noord-Holland (AB lid)

De heer S. Köycü	- adviseur Provincie Noord-Holland
Mevrouw Th. Olivier	- adviseur gemeente Velsen
De heer A. Jansen	- adviseur gemeente Haarlemmermeer
Mevrouw S. Jeurissen	- adviseur gemeente Amsterdam
De heer N. van Esterik	- adviseur gemeente Haarlem

De heer J.J.L. Gilliam	- RNH (directeur)
Mevrouw E. Bos Eyssen	- RNH (programmamanager)
De heer A. van Koeverden	- RNH (locatiebeheerder)
De heer R. Lubberts	- RNH (manager middelen)
De heer J. Akersloot	- RNH (financieel controller)
De heer M. Omvlee	- RNH (projectleider)
Mevrouw K. van der Plas	- RNH (programma-adviseur)
Mevrouw A. Bruinsma	- RNH (verslaglegging)

Afwezig

Mevrouw M. van Doorninck	- Gemeente Amsterdam (AB-lid)

1. OPENING EN VASTSTELLING AGENDA

De voorzitter, gedeputeerde mevrouw Zaal, opent de openbare vergadering van het algemeen bestuur en heet de aanwezigen van harte welkom bij deze laatste AB vergadering van dit jaar.

Van het Bestuurssecretariaat is Jasper Balduk vandaag tijdens een deel van de vergadering aanwezig. De heer Balduk gaat vanaf 1 januari a.s. het Bestuursbureau leiden. De heer Balduk stelt zich voor en vertelt dat hij vanaf januari a.s. als bestuurssecretaris de besluitvorming zal gaan begeleiden en voorbereiden met twee collega's. Een aantal aanwezigen kent de heer Balduk al en ziet er naar uit om met iedereen samen te werken. De heer Balduk blijft even luisteren, omdat hij erg benieuwd is naar de gang van zaken.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. Er hebben zich voor vandaag 4 sprekers gemeld en de voorzitter geeft aan streng toe te zien op de spreektijd van maximaal 3 minuten.

1 A. INSPREKER DE HEER PETER SLINGERLAND VAN DE STREEKWINKEL

De heer Peter Slingerland wil de ambities van de Streekwinkel onder de aandacht brengen. De Streekwinkel bestaat sinds vorig jaar maart en na 6 dagen had men te maken met de coronamaatregelen. De Streekwinkel in de boerderij Zorgvrij krijgt goede waardering van de klanten, er zijn goede contacten met de beheerders en daarom wil men doorgaan. Gebleken is wel de Streekwinkel voor 3,5 dag in de week eigenlijk niet rendabel is. Dit is de reden dat men aanvullende activiteiten wil ontplooiën en hiervoor is een plan ontwikkeld. Dit plan is nu nog in de conceptfase en hier staat in dat men meer activiteiten wil uitvoeren in samenwerking met de boerderij waar echt ruimte is voor ondernemerschap. Het gaat om 4 punten:

1. De bedoeling is de Streekwinkel zichtbaarder te maken, qua locatie en eventueel ook qua looproutes. Lokale producenten komen beter in beeld. De producten van het gemengd boerenbedrijf, eventueel kazen van melk maken, vlees van de Koninghoeve (wordt al verkocht), eventueel verkoop van groente van de tuin die er komt. Hiermee wordt aangesloten op het vergroten van de duurzame en lokale voedselketen. De bedoeling is producent en consument dichterbij elkaar te laten komen met zo min mogelijk

tussenhandel.

2. Gemeenschappelijke activiteiten. De bedoeling is dat in samenwerking met ondernemers van de boerderij en de boerderij zelf, boerenmarkten worden georganiseerd en chef dinners en proeverijen. Het idee is hiervoor meer gebruik te maken van de binnen- en buitenruimte.
3. Het organiseren van workshops voor bezoekers, bedrijven en scholen. Gedacht wordt hierbij om op een professionele manier kaas- en boter workshops aan te bieden, maar ook kookworkshops. Hierbij is het de bedoeling dat duurzaamheid, circulariteit en gezondheid voorop staat. In eerste instantie is het de bedoeling dit in samenspraak met de boerderij in de beschikbare ruimtes uit te voeren. Uiteindelijk wil men een professionele hygiënische ruimte met RVS tafels, waar men pasteuriseren kan en veel soorten workshops, proeverijen en activiteiten kan ontplooiën.
4. Een gemeenschappelijke entree. Het is de bedoeling toe te werken naar een gemeenschappelijke ontvangstruimte, waar men terecht kan voor informatie, maar ook voor aankoop van producten en activiteiten. Uiteindelijk wil men komen tot een totaalconcept waarbij de winkel, de horeca en de activiteiten naadloos op elkaar aansluiten.

De heer Slingerland vraagt ruimte voor ondernemerschap en vraagt de intentie om volgend jaar goede invulling te geven aan de middenruimte, maar ook aan ruimte voor ondernemerschap.

De voorzitter bedankt de heer Slingerland voor zijn inspraak en begrijpt dat er een concrete vraag aan het bestuur is, die niet nu maar op een later moment wordt beantwoord.

De heer Diepstraten waardeert het enthousiaste betoog van de heer Slingerland enorm. Momenteel wordt gewerkt aan herontwikkeling van het gebied. De voorzitter zegt dat het initiatief ook mooi aansluit bij het Regeerakkoord en wat daarin staat over voedsel.

1 B. INSPREKER DE HEER G. VINK OVER DIJKLAND

De heer Gijsbert Vink, melkveehouder in Spaarnwoude met een kleine boerencamping, is tevens voorzitter van het Collectief Noord Holland Zuid. Het Collectief Noord Holland Zuid verzorgt de groene en blauwe diensten voor agrariërs en telt 160 leden. De werkgrens loopt van het Noordzeekanaal tot de grens van Zuid Holland. Het Collectief bestaat al 7 jaar en alle boeren in Spaarnwoude en omgeving maken hier gebruik van. De heer Vink spreekt in op het NNN verhaal (Dijkland). Het Collectief is hier uiteraard nauw bij betrokken. De heer Vink is niet tevreden over hoe het proces tot nu toe is verlopen.

Zeven jaar geleden heeft Spaarnwoude aangegeven het weidevogelbeheer belangrijk te vinden en heeft gevraagd aan het Collectief om contracten met de particuliere boeren (geen SAS-bedrijven) in een pakket af te sluiten. Het Collectief heeft sindsdien vele pakketten afgesloten, met rustperiodes, randenbeheer, last minute beheer, ecologisch sloten etc. Er zijn allerlei pakketten uitgezet en hier heeft men zich heel actief mee bezig gehouden. Vervolgens heeft men 6 jaar niets van het Recreatieschap gehoord en het Collectief vindt het jammer dat er geen interesse is getoond. Vervolgens is het verhaal NNN om de hoek komen kijken en is er een projectleider en een team samengesteld met een ecooloog en een landschapsarchitect. In het eerste gesprek dat de heer Vink had met de projectleider werd aangegeven wat de bedoeling was en als de boeren niet zouden willen meewerken dat zij ontpacht zouden worden. Dit was niet prettig en jammer. Vervolgens is er een presentatie gegeven aan alle boeren in het gebied. Hier is veel weerstand uit voortgekomen en dit was geen goed begin.

De heer Vink stelt voor om opnieuw het gesprek aan te gaan en ook het Collectief hierbij te betrekken. De route die nu gepresenteerd wordt is volgens de heer Vink kansloos en hij stelt voor de stukken die nu verstuurd zijn over NNN Dijkland te vergeten en opnieuw te beginnen. Ondertussen staat er een gesprek gepland met de voorzitter van het Recreatieschap en mevrouw Bos Eyssen. De heer Vink hoopt dat dit een vruchtbaar gesprek wordt.

De voorzitter geeft aan dat het klopt dat zij binnenkort met mevrouw Bos Eyssen langskomt om hierover door te praten.

De heer Diepstraten bedankt de heer Vink voor zijn inspraak en vraagt welke boeren hij vertegenwoordigt, omdat hij dit beeld niet herkent van de boerenbedrijven die hij bezocht heeft en aangeven dat de samenwerking met het Recreatieschap heel goed is. De heer Vink zegt dat hij het gevoel van het gebied en het veld vertegenwoordigt en ook de vrijwilligers en jagers

die actief zijn. Hierover vinden regelmatig gesprekken plaats en men vindt de relatie met het Recreatieschap wat kil. De heer Diepstraten heeft een aantal boeren bezocht, waaronder de Koningshoeve. De heer Vink zegt dat de Koningshoeve SAS bedrijven betreft. De bedrijven die de heer Vink vertegenwoordigt zijn particuliere bedrijven.

De voorzitter zegt dat over dit onderwerp wordt doorgesproken tijdens het bezoek.

1 C. INSPREKER DE HEER VAN DIEST OVER DIJKLAND

De heer Cornelis van Diest spreekt in namens de SAS boeren. De heer Diest sluit zich aan bij de inspraak van de heer Vink. Ook de SAS boeren herkennen zich niet in een aantal zaken die in de nota Dijkland verwoord staan. Het is goed dat men elkaar nu ontmoet en spreekt.

Het gaat om de visie en het Uitvoeringsprogramma Dijkland en duurzame toekomst Dijkland. De heer Van Diest is voorzitter van Stichting Agrarische bedrijven Spaarnwoude (SAS) en is in het dagelijks leven ook melkveehouder. Daarnaast volop betrokken bij Koningshoeve-Ettingen en al het beheer. Dijkland is een weidevogelkerngebied. Eén van de weinigen in heel Noord Holland en met de boerburen is dit in agrarische natuurbeheerpakketten opgenomen. Bij de SAS boeren zit dit gewoon in de opdracht, omdat zij zorg moeten dragen voor de natuur in het gebied. Dit wordt al een groot aantal jaren gedaan. Gertjan van Tunen is de bedrijfsleider en doet dit in samenspraak met het dagelijks beheer waar wordt bepaald waar wel en niet wordt gemaaid etc. Dit ook in overleg met de weidevogel coördinator en met de vrijwillige weidevogel groep. Dit is een voortdurend leerproces. Er zijn binnen de provincie al aansprekende resultaten bereikt, maar het kan altijd beter. Bovendien is het voortdurend een uitdaging het goede te doen. Als Koningshoeve-Ettingen heeft men de ambitie uitgesproken om de biodiversiteit verder te versterken. Door de Vlinderstichting wordt hiervoor een inventarisatie uitgevoerd. Hierover is ook een notitie gestuurd aan mevrouw Bos Eyssen. De bedoeling is volop verder te gaan met het beheer in samenwerking met de boerburen, provincie Noord Holland en het recreatieschap. Hierover wil men graag in gesprek.

Men is in gesprek om een BTW Compensatiefonds in te zetten. Dit kost € 80.000,- per jaar waardoor minder aan natuurbeheer besteed kan worden. Men is het er niet mee eens dat men hiermee in gebreke zou zijn.

De voorzitter kan een uitnodiging tegemoet zien om in april/mei te komen kijken naar de weidevogels en om een verdere toelichting te krijgen.

De voorzitter bedankt de heer Van Diest voor de inspraak en de uitnodiging. Er is een brief ontvangen over de compensatie en de verantwoording waar naar wordt verwezen is ook ontvangen. Bedankt dat dit snel is aangeleverd en de voorzitter zegt toe dat dit wordt bestudeerd.

1 D. INSPREKER DE HEER J. VAN DER AAR VAN DE LIEDERHOEVE

De heer Jan van der Aar heeft een biologisch melkveebedrijf in Haarlemmerliede en biedt ook boerengolf en spelletjes aan. Daarnaast is de heer Van der Aar één van de betrokken boeren in Dijkland. Toen de heer Van der Aar in 2016 besloot om zijn melkveebedrijf biologisch voort te gaan zetten heeft hij aan het Recreatieschap om extra areaal gevraagd, omdat hij dit nodig had om een rendabel biologisch bedrijf voort te kunnen zetten. Deze uitbreiding is hem in 2007 schriftelijk al beloofd in een reactie van het Recreatieschap, gemeente en provincie op een door de heer Van der Aar destijds ingediende zienswijze. Tijdens de gesprekken en emailwisseling in 2016 kreeg hij te horen van medewerkers van het Recreatieschap dat zij niet aan een uitbreiding van areaal konden meewerken, omdat de gronden al in een contract tot 2034 waren vergeven aan de SAS bedrijven. Na 2034 kon men hierin wat voor de heer Van der Aar doen. Hierover is tot op de dag van vandaag nog een conflict. Er zijn de afgelopen tijd heel veel bijeenkomsten geweest voor het project NNN Dijkland, waar de heer Van der Aar bij is geweest. Tijdens deze bijeenkomsten onder leiding van de heer Van Dijk werd het de heer Van der Aar duidelijk dat de SAS bedrijven niet voldoende aan de natuurdoelstellingen voldoen. Dit was kennelijk tegen het zere been van het SAS. Het SAS is toen ineens gestopt met de gesprekken met de heer Van Dijk en wilde niet meer meewerken. Tijdens de bijeenkomst heeft de heer Van der Aar samen met andere boeren aangegeven dat als er nog meer doelstellingen zouden moeten worden bewerkstelligd dat er extra areaal, c.q. huiskavel voor nodig zou zijn. Het kan niet anders dan dat dit van de SAS bedrijven moet komen, omdat zij al heel veel grond hebben en nog meer areaal gronden hebben gekregen in 2008 of 2007. Het bestuur van het SAS geeft elke keer weer aan niet te willen meewerken om areaal ter

beschikking te stellen. Wat het Living Lab betreft heeft de heer Van der Aar het gevoel dat hij op een dwaalspoor wordt gezet en het veel te lang gaat duren en wil hier niet meer aan mee doen. Een maand geleden heeft de heer Van der Aar begrepen dat de heer Van Dijk van het project is afgehaald. Zijn de boeren nu overgeleverd aan het Living Lab en het SAS? Zijn vraag is om in het vervolgtraject van het procesplan areaal van het SAS vrij te maken, te beginnen voor boeren die het qua doelstellingen al goed doen en voor boeren die biologische melkveebedrijven hebben. Volgens de heer Van der Aar zijn meer biologische melkveebedrijven goed voor de uitstraling van het gebied. De heer Van der Aar heeft nog een voorkeur voor het nieuwe logo, namelijk logo "C".

De voorzitter bedankt de heer Van der Aar voor zijn inspraak en ziet een handje bij de heer Van Diest, maar het is niet de bedoeling dat insprekers tijdens deze vergadering met elkaar in discussie gaan.

2. CONCEPTVERSLAG OPENBARE VERGADERING AB 28 OKTOBER 2021

Er zijn geen op- of aanmerkingen op het verslag.

Het algemeen bestuur besluit het conceptverslag ongewijzigd vast te stellen.

3. INGEKOMEN STUKKEN

De heer Berkhout heeft een vraag over de brief van de provincie m.b.t. het vervreemden van aandelen, omdat hij als bestuurslid verrast is over de manier waarop dit is gegaan. Zonder hier enige ruchtbaarheid aan te geven staat dit nu op de lijst van ingekomen stukken. De heer Berkhout had een toelichting verwacht over het hoe en wat. Verder spreekt de heer Berkhout zijn zorgen uit, zoals ook in het verslag staat, over de continuïteit van de recreatieschappen. Gehoopt wordt hier met elkaar een open gesprek over te kunnen voeren en dat de hierdoor ontstane situatie niet tot onrust of onzekerheid bij het personeel leidt, omdat hij dit jammer zou vinden.

Mevrouw Sedee onderschrijft het betoog van de heer Berkhout. De voorzitter zegt dat meteen nadat de brief uit is gegaan het voorzittersoverleg is betrokken. Vervolgens is er ook een brief naar alle deelnemers gegaan. Zij herkent niet dat dit nu opeens op de agenda staat. Een dergelijk proces moet voor een groot deel buiten de openbaarheid plaatsvinden. Om aan het gevoel van de bestuursleden tegemoet te komen, wil de provincie het AB graag betrekken bij het proces en de bedoeling is daarom dat alle deelnemers van de schappen begin volgend jaar worden uitgenodigd om hierover het gesprek aan te gaan. De zorgen die door de heer Berkhout zijn geuit staan ook nadrukkelijk voorop in het hele proces.

De heer Berkhout wil graag nadrukkelijk betrokken worden bij het vervolgproces. Het gaat vooral om de vorm die gekozen is. Tijdens de besloten vergadering had hier een toelichting op gegeven kunnen worden. De heer Berkhout vraagt nu vooral aandacht voor het vervolgproces om het AB hierbij te betrekken.

Het algemeen bestuur besluit de lijst van ingekomen stukken voor kennisgeving aan te nemen.

4. VISIE EN UITVOERINGSPROGRAMMA

Mevrouw Bos Eyssen licht toe dat het Recreatieschap trots mag zijn op wat er de laatste 1,5 jaar is bereikt met de 15 verschillende projecten onder vlag van het Uitvoeringsprogramma. Ook ten opzichte van de andere schappen heeft Spaarnwoude een koplopers-rol. Deze kennis kan ook worden gebruikt bij de stappen die de andere schappen nog moeten zetten. Afgelopen tijd zijn ook de opmerkingen uit het BOT-overleg verwerkt in het meerjarenfinancieringsplan. Er is een knip gemaakt tussen projecten die nog verder uitgewerkt moeten worden en waar nu al mee aan de slag gegaan kan worden. Gekeken is ook naar wat gefinancierd kan worden uit de reguliere begroting en de gespaarde gelden van deelgebied SGP.

Spaarnwoude maakt een bewuste stap van een gebied met een verwaarloosd imago naar een gebied in ontwikkeling (de voortuin van de MRA).

De voorzitter spreekt haar complimenten hiervoor uit en constateert dat er een aantal besluitpunten is. Er is een aantal openbare stukken toegestuurd naast een aantal vertrouwelijke stukken. Het verzoek is om eventuele opmerkingen m.b.t. de vertrouwelijke stukken te plaatsen in het besloten gedeelte van de vergadering.

4 A. VOORSTEL UVP SPAARNWOUDE PARK 2020 – 2024 GO-NO GO: VAN PLANVOORBEREIDING NAAR REALISATIE

De heer Berkhout sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Bos Eyssen dat het een mooie stap is en dat er hard wordt gewerkt. Met het Uitvoeringsprogramma wordt een volgende fase ingegaan. Er zijn nog wel wat opmerkingen bij de verschillende onderdelen, maar in algemene zin is het de heer Berkhout opgevallen dat op pagina 15 bij “risico’s besluit” wordt aangegeven dat *“het goed is notie te nemen dat veel ontwikkellocaties in de NNN of BPL liggen, waardoor realisatie van recreatieve ontwikkelingen onzeker is (en daarmee de batenontwikkeling in de meerjarenfinanciering)”*. De heer Berkhout wijst erop dat men in de visie nadrukkelijk het NNN wil waarborgen, maar de Haarlemse gemeenteraad hecht heel veel waarde aan “de groene buffer” en heeft hier ook een hogere participantenbijdrage voor over mits de biodiversiteit gewaarborgd blijft. Als de heer Berkhout nu leest dat veel van de ontwikkelingen ten koste gaan van NNN, dan maakt hij zich zorgen. Belangrijk is toe te werken aan verbetering van de biodiversiteit. Gehoopt wordt niet dat een optelsom van alle ontvangstgebieden leidt tot een aantasting van NNN en vraagt of hij hierover gerustgesteld kan worden.

De heer Diepstraten begint met het uitspreken van een compliment voor het voorstel en de gedegenheid waarmee het is gedaan. De heer Diepstraten weet dat, bijvoorbeeld voor het Ontvangstgebied SnowWorld en evenementen, NNN een beetje in de weg zit. In de hele visie is natuurversterking echter geïncorporeerd. Namens het bestuur is er een brief gestuurd aan de provincie dat men graag in gesprek wil over de juiste toepassing NNN en sommige delen ont-grenzen en elders weer compenseren. De heer Diepstraten hoopt dat RNH dit kan beamen.

De heer Bobeldijk spreekt ook namens Amsterdam complimenten uit voor het stuk dat voorligt en is het eens om het besluit om de echte investeringen die zouden kunnen leiden tot het verhogen van de participantenbijdrage aan het volgende college over te laten. Voor Amsterdam blijft ook de financiële structuur belangrijk en hier moet een heldere basis voor zijn. Qua visie en uitwerking gaat men de goede kant op en ligt er een mooie basis voor het volgende bestuur.

Mevrouw Sedee wil ook haar complimenten namens Haarlemmermeer uitspreken over dit stuk. Zij heeft een vraag over “het niet kansrijke project” punt 3, actielijn 15 de Entree van de Expo”. Het zou heel fijn zijn, en dat is ook haar verzoek, om in 2022 een onderzoek uit te voeren hoe dit wel ontwikkeld kan worden. De Expo onderneming wil zelf ook graag ontwikkelen en het upgraden van de buitenruimte is hiervoor van groot belang. Dit zou goed samen kunnen gaan met het onderhoud en verbetering van het Recreatieschap. Ook het groene stuk van het schap daarnaast zou dan meteen meegenomen kunnen worden. Dit kan dan weer aansluiten op de huidige werkzaamheden van het schap in de TenneT leidingzone. Hiervoor kunnen ook compensatiegelden van TenneT worden gebruikt. Vanuit de gemeente Haarlemmermeer wil men dit onderzoek graag ondersteunen en daarbij aanhaken op de Expo onderneming.

De heer Jensen spreekt ook namens Provinciale Staten complimenten uit en wijst erop dat in mei 2020 besloten is welke projecten wel en welke niet kansrijk zijn. De heer Jensen pleit ervoor opnieuw naar het project over het Oer-IJ te kijken gezien de recente archeologisch vondsten bij Velsen.

Mevrouw Bos Eyssen licht toe dat provincie Noord Holland de enige provincie is die de NNN ook over recreatiegebieden heeft gelegd. Er zit verschil tussen “echte natuur” en natuur die ook de label NNN heeft gekregen, maar eigenlijk evenemententerreinen zijn (strakke grasmatten die in orde moeten worden gehouden voor de evenementen). Op een aantal plekken in de Ontvangstgebieden die voor de intensieve recreatie zijn bedoeld zit ook de NNN, terwijl men daar ook meer aanbod voor de recreant zou willen hebben. Er wordt gezocht naar een balans. Bij de 5 Ontvangstgebieden wil men recreatie borgen, zodat andere plekken in Spaarnwoude rustiger kunnen blijven. Hier is men dus intensief met het project van Dijkland bezig en is het de bedoeling ecologisch beheer op te pakken waar men de diversiteit nog een slag kan geven. Als er nu een nieuw horecapaviljoen wordt neergezet in een NNN gebied, dan moet naar compensatie worden gezocht en in praktijk leidt dit tot “confetti natuur”. Met de brief aan de provincie wordt daarom voorgesteld om te kijken naar wat meer robuustere natuurlakken. De bedoeling is dan de ontwikkellocaties eruit te halen en op plekken toe te

voegen waar dit gewenst is. Het gaat niet alleen om een groene buffer, maar ook om het kunnen opvangen van een te verwachten groei aan recreatie.

De heer Berkhout bedankt voor de toelichting en geeft aan dat het een Recreatieschap is en geen Nationaal Park, maar voor de gemeenteraad is het ook van belang dat er een duidelijke toelichting komt als bijvoorbeeld NNN wordt opgeofferd voor parkeerplaatsen. Voorkomen moet worden dat men reactief dingen moet uitleggen en daarom is het van belang dit proactief te doen.

De heer Gilliam denkt dat er in dat verhaal dan ook een plek kan komen voor ontwikkelingen met mooie randvoorwaarden die te maken hebben met duurzaamheid en indien mogelijk natuur opleveren. Het is goed om een verhaal over natuur inclusieve recreatie toe te voegen.

De heer Berkhout bedankt de heer Gilliam voor deze fijne toevoeging, omdat het belangrijk is dat voorkomen wordt dat zaken ten koste van natuur worden ontwikkeld.

Mevrouw Bos Eyssen wijst erop dat om vragen te beantwoorden of ook de Expo en Oer-IJ kansrijke projecten zouden moeten worden, inzet van RNH nodig is om dit te onderzoeken. Getracht is hier een balans in te vinden en als hier meer aandacht aan besteed moet worden, dan moet een bestuurlijke keuze worden gemaakt of men hier geld voor beschikbaar wil stellen.

Mevrouw Sedee begrijpt dit, maar denkt dat het een win-win situatie is om aandacht aan de Expo te besteden, omdat de onderneming nu zelf ook wil investeren.

De heer Bobeldijk begrijpt de toelichting van RNH, maar begrijpt ook de vraag vanuit de actualiteit. Misschien moet jaarlijks worden gekeken of de prioriteiten moeten worden bijgesteld op basis van actualiteiten.

De heer Gilliam vraagt hierbij naar een scherpe opdracht aan RNH vanuit het AB.

De heer Jensen stelt voor om te kijken wat de toekomst brengt en dat er een datum wordt afgesproken waarop gekeken wordt wat wel en niet kansrijk is.

De voorzitter concludeert dat ten aanzien van de natuur gekeken wordt hoe het verhaal beter verteld kan worden dat het gaat om de balans tussen natuur en recreatie en dat het ook gaat om recreatie met inachtneming van de natuurwaarde. Vanuit de provincie is er geen enkel belang om mee te werken aan het verkleinen van NNN en biodiversiteit.

De heer Berkhout vindt het fijn dat de provincie die meetlat heeft, maar het is niet de bedoeling dat het beeld ontstaat dat het recreatieschap minder natuur wil ten koste van recreatie. Misschien is het handig een besluitpunt toe te voegen met "verhaallijn versterken natuur" of iets dergelijks.

De heer Diepstraten is er geen voorstander van om een dergelijk besluitpunt toe te voegen, omdat er dan eigenlijk iets wordt benadrukt dat al in de basisvisie staat. Hierin staat namelijk wel degelijk "balans tussen recreatie en natuur, en versterken van een aantal natuurwaarden". Dat is de basis voor het Uitvoeringsprogramma. De brief gaat niet over minder natuur, maar het feit dat er bepaalde plekken zijn waar gekeken moet worden naar een stukje ont-grenzing en elders natuur erbij. Dit is waar het gesprek over moet gaan. Als hier nu de nadruk op wordt gelegd, dan lijkt het alsof dit eerder niet zo belangrijk was. Dit terwijl dit gewoon de basis is van de visie. De heer Berkhout wijst erop dat men er in verkiezingstijd voor op moet passen dat gesteld wordt dat dit ten koste van natuur gaat. Het is misschien helpend om proactief het juiste verhaal te vertellen.

De voorzitter stelt voor om de zin op pagina 15 in het Uitvoeringsprogramma die de heer Berkhout eerder tijdens dit overleg citeerde te veranderen in "wij streven naar balans". Er is dan geen apart besluitpunt nodig.

De heer Diepstraten zegt dat het verhaal helder moet zijn.

De heer Bobeldijk zegt dat ook "kennis kan worden genomen van het gegeven dat geheel uitgegaan wordt van de balans in de NNN gebieden".

De voorzitter stelt voor RNH het mandaat te geven de tekst op pagina 15 aan te vullen en m.b.t. de kernboodschap in de communicatie dit punt goed naar voren te brengen.

De heer Berkhout wijst erop dat bullet 6 op pagina 17 wat centraler in de kernboodschap moet worden opgenomen.

De voorzitter merkt ten aanzien van de Expo en het Oer-IJ op dat het belangrijk is, maar er is nog geen meerderheid hier extra geld voor vrij te maken of andere zaken niet te doen. Belangrijk is dat hier eerst een bredere discussie over wordt gevoerd. Daarnaast is het belangrijk geen Meekoppelkansen te laten liggen. Tevens is het van belang dat dit document levend wordt gehouden en af en toe weer wordt geagendeerd om na te gaan of men met de juiste zaken bezig is en of er geen kansen blijven liggen doordat men zich focust op andere projecten.

De heer Berkhout denkt dat een en ander veel aandacht genereert voor dit gebied en vraagt zich af of er hierdoor ook fondsen zijn die dit aantrekkelijk vinden. In dat geval kan het ook een hogere prioriteit krijgen.

Het algemeen bestuur besluit

1. ***Kennis te nemen van de bereikte mijlpalen en stand van de stand van zaken planvoorbereidingsfase, met als belangrijkste punt dat projecten en processen zich in verschillende fases bevinden.***
2. ***In te stemmen met het afwegingskader fasering kansrijke projecten, waaruit per project – indien relevant - een apart maatwerkvoorstel volgt of en hoe verder te gaan, met de volgende beoogde fasering:***
  - ***Loopt al, geen of minimale extra kosten:***
    - ***Actielijn 1.5 Hotel the Green***
    - ***Branding en gebiedsidentiteit Spaarnwoude Park***
    - ***Actielijn 12 Wegwerken achterstallig onderhoud***
  - ***Gaat over naar planrealisatie:***
    - ***Actielijn 1.1. fort Benoorden Spaarndam***
    - ***Actielijn 1.3 Plesmanhoek***
    - ***Actielijn 1.4 boerderij Lage Dijk 5***
    - ***Actielijn 3 Ontvangstgebied Zorgvrij***
    - ***Actielijn 7 Ontvangstgebied Haarlemmermeer/ Groene Weelde***
  - ***Eerst nog processtap in planvoorbereiding:***
    - ***Actielijn 1.2. Borneohoeve***
    - ***Actielijn 2 Ontvangstgebied Velsen/ SnowWorld***
    - ***Actielijn 4 Ontvangstgebied Haarlem/ Veerplas (Oostpoort)***
    - ***Actielijn 5 Ontvangstgebied Amsterdam/ Houtrak***
    - ***Actielijn 8 Duurzaam toekomstperspectief en realisatie NNN Dijkland***
    - ***Actielijn 10 (deels) Fietsverbinding Amsterdam – kust***
    - ***Actielijn 13 Ecologisch beheerplan***
  - ***Geen vervolg:***
    - ***Actielijn 1.6 Wheeler-Ice Planet***
3. ***In te stemmen om de niet-kansrijke projecten, zoals bepaald in het algemeen bestuur van mei 2020, nog steeds zo te bestempelen en hier binnen de begroting responsief inzet op te plegen of alleen inzet als subsidiemogelijkheden zich voordoen. Het gaat om:***
  - ***Actielijn 6 Oer-IJ***
  - ***Actielijn 9 Routing en fysieke branding***
  - ***Actielijn 11 MTB-route (H'meer Zuid)***
  - ***Actielijn 14 Deelfietsensysteem bij ontvangstgebieden***
  - ***Actielijn 15 Entree Expo***
  - ***Actielijn 16 Samenhang Stelling van Amsterdam***
  - ***Actielijn 17 Aanmeerplekken bij points of interests***
4. ***Kennis te nemen van de zoektocht naar financierings- en dekkingsbronnen voor de uitvoeringsfase van het Uitvoeringsprogramma.***
5. ***Kennis te nemen van het geactualiseerde meerjaren financieringsplan 2022 – 2043***
6. ***In te stemmen met de financiële strategie met de volgende algemene principes:***
  - ***dekking van de plankosten RNH uit de reserves SPW nieuwe investeringen en algemene reserve SGP***
  - ***afschrijvingslasten investeringen in deelgebied SGP bekostigen uit de te***

vormen bestemmingsreserve egalisatie SGP. Deze reserve wordt gevormd door de afschrijvingslasten De Groene Weelde van € 1.905.050 over te hevelen vanuit de algemene reserve SGP

- **deel van de investeringen vanuit budget Groot Onderhoud**
- **deel van de investeringen uit subsidies, gebiedsfonds en bijdrage derden**
- **investeringen meer te spreiden in de tijd**
- **geen aparte aanpak meer voor achterstallig onderhoud vanwege succesvolle gerealiseerde kwaliteitsimpuls in Spaarnwoude-oud**

en als procesmatige uitgangspunten:

- **dat het meerjarenfinancieringsplan een momentopname is**
- **investeringen pas gedaan worden na een separaat bestuursbesluit per project**
- **dat in de beginjaren 2022 – 2030 na toepassing van bovenstaande, en zonder verhoging van de participantenbijdrage, nog steeds sprake is van een dekkingstekort in het uitvoeringsprogramma (met een gemiddeld tekort over 2022 - 2030 van jaarlijks - €142.411)**
- **als sluitstuk de mogelijke keuze voor verhoging van de participantenbijdrage met ingang van 2024, aan de nieuwe samenstelling van het algemeen bestuur en de gemeenteraden te laten.**

7. **In te stemmen met de integrale kosten inzet RNH en bedrijfskosten 2022 van € 431.618 voor het uitvoeren van de inspanningen voor de kansrijke projecten; uit de SPW bestemmingsreserve investeringen (€335.400) en SGP algemene reserve (€ 96.218), en dit mee te nemen in de begrotingswijziging 2022**
8. **In te stemmen de inzet RNH en bedrijfskosten 2022 flexibel te kunnen verdelen tussen projecten als blijkt dat de behoefte in 2022 verschuift (projecten die meevallen of tegenvallen)**

4 B. VOORSTEL ONTVANGSTGEBIED VELSEN ZORGVRIJ

Het algemeen bestuur besluit

1. **In te stemmen met de resultaten van de planvormingsfase (visieschets en voorlopig ontwerp).**
2. **In te stemmen met de naamswijziging en het opstellen van een communicatieplan.**
3. **In te stemmen met het opstarten van de uitvoeringsfase en de investeringen voor de buitenruimte te dekken uit het reguliere budget voor programma 2. Beheer en onderhoud, voor de periode 2022 – 2026 een jaarlijks kaderstellend bedrag van € 100.000,-- inclusief BTW (totaal € 500.000,-- incl. btw).**
4. **Kennis te nemen van de inzet RNH voor 2022 voor € 29.211 en € 25.000 aan bedrijfskosten, te dekken uit de SPW-reserve investeringen (beslispunt staat reeds in overall bestuursvoorstel).**

4C. VOORSTEL ONTVANGSTGEBIED HAARLEMSE VEERPLAS

De heer Berkhout is hierbij betrokken geweest en vindt het fijn wat er nu ligt, maar heeft nog wel een paar opmerkingen. Geconstateerd is dat de opmerkingen van de stadsecoloog zijn verwerkt en dat is prima. De heer Berkhout verwacht echter dat de uitbreiding van de parkeerplaats hier niet handig is, omdat dit ten koste gaat van groen en NNN en wijst op de andere parkeermogelijkheden die er al zijn.

De gemeente Haarlem heeft een evenementprofiel opgesteld en de heer Berkhout stelt voor om hier verder ambtelijk naar te kijken wat hier wel en niet kan. Gisteren is de woningbouwimpulsaanvraag voor Oostpoort goedgekeurd en dat is heel fijn. Het zou goed zijn nog een keer een verdiepend gesprek te hebben over dit VO.

De voorzitter vraagt of de heer Berkhout wel met de besluiten in kan stemmen, maar daar naast nog extra overleg wil over de uitwerking omdat het Haarlems grondgebied is. De heer Berkhout wijst erop dat er nu een grotere parkeerplaats wordt voorgesteld ten koste van bomen en dat is niet acceptabel. Dit moet er daarom uit worden gehaald. Voor de rest zijn er wat kleinere aanpassingen en wil de heer Berkhout zich hard maken voor financiering, maar dat kan niet als er bomen worden gekapt.

De heer Bobeldijk constateert dat dit voorlopig ontwerp een behoorlijke vergroting van de parkeerplekken laat zien ten koste van groen in NNN gebied en is daar niet gelukkig mee.

De heer Diepstraten denkt dat dit een terecht punt is, maar dat betekent wel dat het voorlopig ontwerp niet zo vastgesteld kan worden door het bestuur. Er kan dan alleen kennis genomen worden van het voorlopig ontwerp en vervolgens moet afgesproken worden dat hier nog verder over wordt nagedacht. Aan de heer Berkhout vraagt de heer Diepstraten naar de parkeernota van de gemeente Haarlem waarin wordt aangegeven hoeveel parkeerplaatsen er zouden moeten komen bij een bepaalde ontwikkeling. De heer Berkhout zegt dat er een mobiliteitsbeleid is, maar stelt voor het voorlopig ontwerp nu nog niet vast te stellen om te voorkomen dat dit een eigen leven gaat leiden.

De heer Gilliam vraagt zich af of opgenomen zou kunnen worden dat naar een andere plek wordt gekeken voor parkeerplaatsen waardoor geen bomen gekapt hoeven te worden. Een andere mogelijkheid is om een parkeerplek te realiseren op een andere plek binnen de norm die de gemeente Haarlem daarvoor stelt.

Mevrouw Bos Eyssen zegt dat als het Veerkwartier gaat uitbreiden er ook een grotere vraag naar parkeerplaatsen is. De reden dat de parkeerplaats is vergroot heeft ook te maken met de geluiden die er waren tijdens de informatieavond op 1 april jl. Veel mensen gaven aan dat het af en toe te vol is. Belangrijk is eerst te kijken of er nog iets aangepast kan worden aan de bestaande inrichting en gekeken zou ook kunnen worden naar een vast- en overloopdeel dat natuur-inclusief wordt ingericht. Er is dan flankerend beleid nodig om andere vervoersmogelijkheden aantrekkelijker te maken. Belangrijk is hier samen in op te trekken. Het heeft potentie om alle vormen van vervoer te bedienen. Mevrouw Bos Eyssen stelt voor het voorlopig ontwerp wel vast te stellen met het amendement dat de parkeerplaats in het definitief ontwerp wordt heroverwogen qua inrichting en omvang.

De heer Berkhout vraagt hoe de raden worden meegenomen bij voorlopige ontwerpen en vraagt of het besluit nog kan worden uitgesteld. Mevrouw Bos Eyssen zegt dat het mogelijk is het besluit uit te stellen. De heer Gilliam zegt dat het ook mogelijk is om het VO vast te stellen met uitzondering van parkeergelegenheid. De heer Berkhout geeft er de voorkeur aan om het besluit aan te houden, omdat nu in besluitpunt 3 meer financiering wordt gevraagd. Generiek is gezegd dat de financiering pas in de volgende periode aan de orde komt. Het is daarom kansrijker een en ander eerst verder uit te werken en te voorkomen dat een en ander een eigen leven gaat leiden.

De voorzitter concludeert dat het besluit wordt aangehouden, dat mevrouw Bos en de heer Berkhout hierover in gesprek gaan en dat dit vervolgens terugkomt in de volgende AB vergadering.

Het algemeen bestuur besluit het voorstel ontvangstgebied Haarlem Veerplas (geheel) aan te houden.

4D. SGP INVESTERINGSBESLUIT ONTVANGSTGEBIED DE GROENE WEELDE

De heer Berkhout heeft een vraag over de faunapassage en ziet dit op pagina 2 staan, maar op pagina 7 is dit geschrapt en vindt dit jammer. Klopt dit en zoja, kan hier niet alsnog ruimte voor gevonden worden? Mevrouw Bos Eyssen zegt dat er zeker een wens is om een faunapassage te realiseren, maar dit vergt een grote investering en samen met de gemeenten en provincie moet worden gekeken of dit gerealiseerd kan worden. Het staat als ambitie overeind, maar is nog niet als investering meegenomen bij dit Ontvangstgebied vanwege het feit dat dit nog verdere afstemming vergt met eventuele investeringspartners. Ook herinrichting van de weg maakt dat passages nu nog niet aangelegd kunnen worden. De heer Berkhout vraagt of hij goed begrijpt dat er nu niet actief mee verder wordt gegaan. Mevrouw Bos Eyssen geeft aan dat er een haalbaarheidsonderzoek wordt gedaan naar de mogelijkheden om een faunapassage te realiseren. De heer Berkhout zegt dat het heel positief zou zijn voor een stevig verhaal als men zich hier actief mee bezighoudt. Het is goed als er nu actief aan de slag wordt gegaan met een haalbaarheidsonderzoek.

Het algemeen bestuur besluit

- 1. In te stemmen met het voorlopig ontwerp ontvangstgebied Groene Weelde met als belangrijkste punten:***

- *Een natuur inclusieve entree met grotere en eenduidige parkeerplaats, verbonden met de stad.*
  - *Een nieuw restaurant als centrale spil*
  - *Toevoeging van de functies natuurspeelplaats en hondentrimparcours*
2. *In te stemmen met het starten van de planrealisatiefase en de voorgestelde financiering/dekking van investeringen incl. VAT-kosten (bruto € 2.400.000, netto € 2.030.000) uit de SGP algemene reserve*
  3. *Kennis te nemen van de inzet RNH voor 2022 voor € 33.138 en € 15.000 aan bedrijfskosten (beslispunt staat reeds in overall bestuursvoorstel).*

4 E. VOORSTEL FORT BENOORDEN SPAARNDAM EN VOORMALIG MUNITIECOMPLEX

De heer Berkhout spreekt zijn complimenten uit over hoe de participatie hier is vormgegeven. De heer Diepstraten sluit zich hier als bestuurlijk trekker bij aan en geeft aan dat dit proces gestart is met een dosis wantrouwen vanuit de omgeving richting het Recreatieschap, maar in het laatste gesprek met de maatschappelijke adviescommissie is bevestigd dat het vertrouwen bijna herwonnen is en dat dit proces heeft bijgedragen aan het herstel van verhoudingen. Dit is heel waardevol en fijn om te horen. Het heeft wel het een en ander gekost, maar ook de heer Diepstraten is blij met het voorstel.

Het algemeen bestuur besluit

1. *In te stemmen met het bidbook als resultaat van Fase 2.*
2. *In te stemmen met de uitvoering van Fase 3, werving en selectie.*
3. *Kennis te nemen van de inzet RNH en bedrijfskosten voor 2022 van ca. € 100.000, te dekken uit de SPW reserve investeringen (beslispunt staat reeds in overall bestuursvoorstel 04a).*

4 F. VOORSTEL GEBIEDSCONCEPT PLESMANHOEK

De voorzitter stelt voor om in te stemmen met het voorstel om een nieuwe bestuurlijk opdrachtgever aan te wijzen, maar de naam pas vast te stellen na de gemeenteraadsverkiezingen.

Mevrouw Sedee spreekt haar complimenten uit over de participatie. Zij is betrokken geweest en heeft mee gewandeld. Zij vond de opkomst goed voor een werkdag. Het was een heel geanimeerde dag en leuk is dat mensen die participeren ook met het schap in gesprek gaan.

Het algemeen bestuur besluit

1. *Kennis te nemen van de voortgang omgevingsparticipatie;*
2. *In te stemmen met het Gebiedsconcept Plesmanhoek d.d. 4 oktober 2021;*
3. *De keuze te maken voor het scenario Basis Plus en deze nader uit te werken tot een pakket met maatregelen inclusief kostenraming;*
4. *In te stemmen met het aanwijzen van een bestuurlijk opdrachtgever en de persoon in de volgende bestuursperiode te benoemen.*
5. *Kennis te nemen van dat de inzet RNH en eventuele bedrijfskosten 2022 kunnen worden gedekt uit nog beschikbaar budget (beslispunt staat reeds in overall bestuursvoorstel).*

4 G. VOORSTEL BOERDERIJ LAGEDIJK 5

Het algemeen bestuur besluit

1. *Kennis te nemen van de voortgang omgevingsparticipatie;*
2. *In te stemmen met het Gebiedsconcept Lagedijk 5 d.d. 5 oktober 2021;*
3. *In te stemmen met een openbare wervings- en selectieprocedure voor een nieuwe invulling van de Lagedijk 5;*
4. *In te stemmen met het aanwijzen van een bestuurlijk opdrachtgever en de persoon in de volgende bestuursperiode te benoemen;*
5. *Kennis te nemen van de inzet RNH voor 2022 voor € 20.489 en € 15.000 aan bedrijfskosten, te dekken uit de SPW reserve investeringen (beslispunt staat reeds in overall bestuursvoorstel).*

4 H. MEDEDELING SPW TUSSENSTAND PROJECT – DUURZAAM TOEKOMSTPERSPECTIEF
NNN DIJKLAND – SPAARNWOUE PARK 2040

Het algemeen bestuur neemt kennis van

1. **De analyse weidevogelbeheer Koningshoeve en Ettingen**
2. **Het concept visie- en verkenningdocument Dijkland met CONCEPT-uitwerkingen per (participerend) agrarisch bedrijf**
3. **Verzoek SAS voor inzet BTW compensatiefonds voor verkrijgen netto beheervergoeding (verhogen participantenbijdrage met € 80.000,- voor compensatie 21% btw verlies) en bespreekt of zij open staat om aan het verzoek mee te werken.**

4 I. MEDEDELING SPW GEZAMENLIJKE VERVOLGAANPAK RECREATIESCHAP EN
PROVINCIE NOORD-HOLLAND VOOR PROJECT DUURZAAM TOEKOMSTPERSPECTIEF
NNN DIJKLAND

De heer Bobeldijk zegt dat interessant is rond het gebied Dijkland hoe de waarde zich ontwikkelt. Het is goed verder te onderzoeken hoe kleine organisaties in stand blijven. De gemeente Amsterdam heeft ook altijd de behoefte te onderzoeken hoe dit soort functies elders toegepast kunnen worden. De heer Bobeldijk stelt daarom voor de onderzoeksvraag iets uit te breiden en ook de bestuurlijke betrokkenheid vast te houden.

De heer Diepstraten geeft in aansluiting op de heer Bobeldijk, en naar aanleiding van de reactie van de insprekers, aan dat hij graag bereid is als vicevoorzitter ook aan gesprekken met partijen in het gebied deel te nemen. De heer Diepstraten wil graag een gevoel krijgen over de stand van zaken van de weidevogels in het gebied. Het zou goed helpen als het hier beter zou gaan dan in de rest van het land. De heer Diepstraten zou er graag wat meer cijfers over willen zien en ook willen horen wat eventuele belemmeringen zijn.

De voorzitter sluit zich vanuit de provincie hierbij aan en geeft aan dat het van een besluit is veranderd naar een mededeling, omdat er nog wat meer aandacht moet worden besteed aan het vervolgproces.

Mevrouw Bos Eyssen denkt dat het goed is om samen met het bestuur een soort themabijeenkomst te organiseren over wat hier allemaal speelt. Ook het Living Lab geeft hiervoor veel informatie. Bij de actualiteit van deze vergadering is de recente weidevogeltelling van 2021 opgenomen. Er zijn 357 broedparen aangetroffen van verschillende weidevogels in Dijkland en hiermee komt men in de lage midden categorie qua kwalitatieve doelstelling van de NNN. Mevrouw Bos Eyssen is ook geïnteresseerd in hoe dit gebied het doet ten opzichte van andere gebieden.

Inspreker de heer Vink zegt dat de Collectieven alle informatie kunnen verschaffen. De voorzitter zegt men zich nader gaat verdiepen in een themasessie en dat hierbij ook de informatie die door het Collectief wordt aangeboden wordt gebruikt.

Het algemeen bestuur neemt kennis van

1. **Het gezamenlijk met het regiebureau NNN van de provincie opstellen van plan van aanpak voor de vervolgfase, inclusief begroting, en dit in Q1 2022 ter besluitvorming voor te leggen, waarbij:**
  - **We bekijken hoe we met behoud en ontwikkeling van wezenlijke kenmerken en waarden, het duurzaam toekomstperspectief gaan vormgeven**
  - **De boeren een sleutelrol hebben in het (natuur-)beheer van het gebied**
  - **Zowel PNH als recreatieschap opdrachtgever en financier zijn**
  - **We op zoek gaan naar een (nieuwe) geschikte projectleider**
  - **De onderdelen zoals benoemd in het concept plan van aanpak voor vervolgfase, die dit najaar door het recreatieschap gemaakt is, een plek krijgen**
2. **De voorlopige raming van inzet RNH voor 2022 voor € 17.942 en € 9.000 aan bedrijfskosten, te dekken uit de SPW-reserve investeringen, om verder te kunnen (beslispunt staat reeds in overall bestuursvoorstel 4a).**

4 J. MEDEDELING ECOLOGISCH BEHEERPLAN

De heer Michael Omvlee is aanwezig voor het geven van een presentatie en zegt dat actielijn 13 al een aantal keren is benoemd. Aansluitend bij de ambitie van Spaarnwoude Park is er al een aantal duidingen gedaan. In dat kader is het ook de bedoeling het ecologisch beheerplan vorm te geven om meer natuur en biodiversiteit in het gebied te realiseren. De QuickScans hebben aangegeven dat hiervoor kansen liggen. In het gebied zijn ook al hele mooie natuurpareltjes. Er is al veel expertise en natuur aanwezig. Genoemd wordt het gebied Dijkland, de Heksloot met de Klutenplas en de Veerplas waar ook veel natuur aanwezig is en nog meer mogelijk is. Ook in Haarlemmermeer is groen aanwezig dat zeer gewaardeerd wordt. De Quick Scan is in 2021 door Arcadis gemaakt en er is wat betreft Spaarnwoude gekeken naar kansrijke mogelijkheden. Dit zijn: bermbeheer, randenbeheer, beheer van bossen en beplantingen en oevers.

Ecologisch gezien wordt klepelen als een desastreuze maatregel gezien, omdat dit veel leven in de bermen en grasvegetaties kapot maakt. Men zou daarom liever over willen gaan naar maaien en afvoeren. Met afvoeren ontstaat een andere uitgangssituatie waar de flora en fauna van profiteert. Hier hangt een prijskaartje aan, omdat er vooral gekozen is voor klepelen uit het oogpunt van kosten. Nog niet duidelijk is of dit uit de lopende begroting kan worden gefinancierd of dat hier structureel meer geld voor nodig is. Dit komt in de volgende AB ronde aan bod als het ecologisch beheerplan inclusief financiële consequenties wordt gepresenteerd.

Over de resultaten van de Quick scan is al een bijlage meegestuurd. Er zijn gebieden met veel potentie om meer biodiversiteit te creëren en deze krijgen ook aandacht in het kader van ecologisch beheer. Opvallend is dat in de Groene Weelde SGP SMW gebieden in Haarlemmermeer al veel meer wordt gemaaid dan geklepeld vergeleken met andere gebieden in Spaarnwoude en dit ziet men ook terug in de aanwezige natuurwaarden. De bedoeling is het maaien volgend jaar anders in te richten en op dit moment is er een landelijke trend voor gefaseerd en Sinusmaaien. In een aantal gemeenten, waaronder Amsterdam en Haarlemmermeer, is dit al ingevoerd. In Spaarnwoude kan dit nog veel meer ruimte krijgen en de bedoeling is hier volgend jaar al mee te gaan experimenteren.

Sinusbeheer is het vergroten van de randen, omdat daar grote natuurwinst wordt mee bereikt. Dit wordt ook gedragen door de Vlinderstichting. Binnenkort wordt in gesprek gegaan met de Vlinderstichting over deze vorm van beheer.

Het voornemen voor 2022 is om gefaseerd van klepelen naar maaien over te gaan en gekeken wordt wat hier de effecten van zijn.

De grootste winst zit ook in het creëren van randen binnen de beplanting (kernvegetaties). Daarnaast is het de bedoeling na te gaan of er in de randen meer bloeiende en bes-dragende struiken kunnen worden aangebracht. De Groene Weelde heeft de ruimte eigenlijk altijd al benut en hier kan van geleerd worden voor andere delen van Spaarnwoude.

Wat betreft bossen en beplantingen moet het meer gaan om het aanbrengen van structuur in de beplantingen, meer struiklagen aanbrengen etc. Er zijn volop mogelijkheden om meer structuur aan te brengen in de recreatiegebieden. Ook in Houtrak zijn volop kansen meer structuur aan te brengen. Bij het Ontvangstgebied Veerplas ligt een mooi beplantings-vak waar qua structuur meer aan gedaan kan worden waardoor er meer biodiversiteit wordt gecreëerd en de flora en fauna rijker wordt.

In het gebied van Houtrak ligt een aantal beschoeide oevers waar bij vervangingen gekeken kan worden naar natuurvriendelijke oevers.

De bedoeling is om in het voorjaar van 2022 een ecologisch beheerplan te presenteren inclusief de financiële consequenties.

De heer Diepstraten bedankt voor de mooie presentatie en constateert dat dit ook het verhaal bij het Uitvoeringsprogramma ondersteunt. Het lijkt de heer Diepstraten leuk om met die blik ook een keer het gebied te bekijken.

De heer Berkhout dankt voor de presentatie en wordt hier enthousiast van. Met een paar simpele en langere maatregelen kan de flora en fauna flink worden verbeterd. De heer Berkhout stelt voor om zo snel mogelijk met klepelen te stoppen en vraagt dit in kaart te brengen. In Haarlem wordt dit al gedaan. Het is een kostenplaatje, maar levert ook een bezuiniging op en dit levert veel qua biodiversiteit op. Structurele onderhoudslasten kunnen met minder maaien uiteindelijk ook minder worden.

De heer Berkhout heeft kennis genomen van een onderzoek naar het gebruik van glyfosaat en een uitspraak dat er voor nieuwe pachters ook een verbod kan worden geëist om glyfosaat te gebruiken. De heer Berkhout vraagt daarom dit ook mee te nemen in het besluit dat volgende keer wordt voorgelegd.

De heer Bobeldijk denkt dat het goed is te kijken waar men überhaupt maait en vindt ook het gebruik van glyfosaat een no go tegenwoordig en stelt voor in alle stukken op te nemen dat dit niet meer gebruikt mag worden.

De voorzitter spreekt vanuit de provincie ook haar complimenten uit en denkt dat men dit ook kan gebruiken om te laten zien dat men voorloper is in het natuur inclusief recreëren en dat versterking van biodiversiteit wél samen kan gaan met recreatie. Ook zij ondersteunt het betoog om op te nemen dat geen glyfosaat gebruikt mag worden. De provincie heeft hiervoor ook een verbod ingesteld om dit te gebruiken op haar gronden, maar is hier gedeeltelijk op teruggevoelen door de Grondkamer. De heer Berkhout wijst erop dat door een recente uitspraak van de Grondkamer het nu sinds een maand wel mogelijk is om een verbod in te stellen op glyfosaat.

De heer Omvlee vertelt dat bij de uitvoeringsorganisatie RNH ook een programma “onderweg naar natuur” loopt en hier wil men meer in door ontwikkelen. Hiervoor wordt samengewerkt met andere terrein-beherende organisaties, waaronder boeren en pachters waar veel know how zit. Het uitgangspunt waar RNH voor staat is dat elke ontwikkeling natuurwinst moet opleveren.

Het algemeen bestuur neemt kennis van

- **De resultaten van de Quick scan (Arcadis, 2021) naar de huidige situatie en de potenties van biodiversiteit, als basis voor ecologisch beheer en planvorming;**
- **de inzet voor ecologisch beheer vanaf 2022 met als belangrijkste punten**
  - **maaibeleid bermen en extensieve grasterreinen: gefaseerd doorvoeren van de maatregel van maaien en afvoeren in plaats van klepelen, en dit als voorstel uit te werken in het ecologisch beheerplan daar dit een kostenontwikkeling met zich meebrengt;**
  - **randen en overgangen: al op een aantal locaties sinusmaaïen en gefaseerd maaïen toe te passen, dekking vanuit het bestaande beheerbudget;**
  - **bossen en beplantingen: open ruimtes en onderbeplanting aanbrengen, dekking via waarschijnlijke provinciale subsidie revitalisering bossen vanuit Bossenstrategie**
- **RNH-breed actieplan “Op weg naar natuurinclusieve recreatie”;**
- **Het voornemen het ecologisch beheerplan incl. maatregelen en kostenoverzicht in Q1 2022 te laten vaststellen.**

4 K. MEDEDELING FIETSRUTE AMSTERDAM-KUST

Het algemeen bestuur neemt kennis van de voortgang van actielijn 10 fietsroute Amsterdam – kust uit het Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park

4 L. VOORSTEL LOGO SPAARNWOUDSE PARK

Het algemeen bestuur besluit

1. **In te stemmen met voorstel B, variant a logo Spaarnwoude Park, passend bij het merk en ambities van het recreatieschap ten aanzien van de positionering van het recreatiegebied.**
2. **Kennis te nemen van de planning voor de invoering van het logo Spaarnwoude Park waarbij fasering het uitgangspunt is.**

4 M. VOORSTEL SPW AFSLUITING PROJECTMATIGE AANPAK ACHTERSTALLIG ONDERHOUD 2017-2021 EN VERVOLGAANPAK

De voorzitter spreekt haar complimenten uit dat het gelukt is het achterstallig onderhoud fors terug te dringen. De heer Bobeldijk sluit zich hierbij aan en ook dat het minder heeft gekost dan verwacht.

Het algemeen bestuur besluit

1. *Kennis te nemen van de kwaliteitsmeting van het gebied en de evaluatie van de huidige onderhoudsstand in relatie tot de beheerbudgetten.*
2. *Kennis te nemen van de behaalde resultaten van de aanpak van het achterstallig onderhoud in de periode van 2018 tot heden.*
3. *In te stemmen met de vervolgaanpak: het resterende achterstallig onderhoud weg te werken vanuit de reguliere begroting, aangevuld met gebruik maken van subsidies, overgang naar duurzame materialen, in ondererfpacht uitgeven van gebouwen in slechte staat van onderhoud en opknappen van ontvangstgebieden en elke twee jaar een herhaalmeting uit te voeren.*
4. *In te stemmen niet meer te kiezen voor scenario 3 voor de aanpak van achterstallig onderhoud (AB-besluit 2018/8, beslispunt 4):*
  - *De vervolgstap, het beschikbaar stellen van voldoende budget om achterstallig onderhoud weg te werken, te overwegen nadat er een integrale visie is vastgesteld en de (financiële) effecten van deze visie en het daaruit voortvloeiende meerjaren exploitatieplan en meerjaren onderhoudsplan in beeld zijn gebracht;*
  - *En te onderzoeken of de (eventueel) gereserveerde gelden bij de participanten programmabreed geïnvesteerd kunnen worden, conform het meerjarenfinancieringsplan.*

5. GEBIEDSONTWIKKELING NATUUR EN RECREATIE – GEEN AGENDAPUNTEN

6. CONTRACTBEHEER

6 A. DB BESLUIT SPW UITGIFTE IN ONDERERFPACHT HEUVELWEG 15 VELSEN-ZUID

Het algemeen bestuur neemt kennis van het DB besluit SPW Uitgifte in ondererfpacht Heuvelweg 15 Velsen Zuid

7. MEERJARENBEHEER – GEEN AGENDAPUNTEN

8. ORGANISATIE (WAARONDER SCHAPSOVERSTIJGENDE ZAKEN)

8 A. VOORSTEL ORGANISATIEVERORDENING BESTUURSBUREAU (INCL(ONDER)MANDATERINGSBESLUIT WERKGEVERSCOMMISSIE)

Het algemeen bestuur besluit

1. *kennis te nemen van de stand van zaken van de behandeling van de Organisatieverordening in de diverse raden en staten.*
2. *In te stemmen met de aanpassing van de organisatieverordening i.v.m. het instellen van het Bestuursbureau voor de recreatieschappen en daartoe de definitieve (ongewijzigde) organisatieverordening vast te stellen.*

8 B. VOORSTEL JAARPLAN BESTUURSBUREAU 2022 RECREATIESCHAPPEN

Het algemeen bestuur besluit in te stemmen met het jaarplan 2022 voor het bestuursbureau recreatieschappen.

8 C. VOORSTEL DIENSTVERLENINGSOVEREENKOMST (DVO) BESTUURSBUREAU RECREATIESCHAPPEN EN PNH

Het algemeen bestuur besluit in te stemmen met de dienstverleningsovereenkomst tussen de recreatieschappen en de provincie Noord-Holland en deze te ondertekenen.

8D. SAMENSTELLING BESTUURSBUREAU (MEDEDELING VZO)

De voorzitter vertelt dat de samenstelling bekend is.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de vaststelling door het voorzittersoverleg van het verloop van de sollicitatieprocedure en de nieuwe samenstelling van het bestuursbureau van de recreatieschappen per 1 januari 2022.

- 8 E. MEDEDELING HIGHLIGHTS EN BESTUURLIJKE OPVOLGING VOORZITTERSOVERLEG 10 NOVEMBER 2021

Het algemeen bestuur neemt kennis van de belangrijkste onderwerpen die besproken zijn in het voorzittersoverleg van 10 november 2021 en de wijze waarop dit terugkomt op de bestuurlijke agenda van Recreatieschap Spaarnwoude.

- 8 F. MEDEDELING GEWIJZIGDE WET GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Het algemeen bestuur neemt kennis van de aanstaande wetswijziging GR met een Quick scan gevolgen

9. PLANNING & CONTROL

- 9 A. VOORSTEL NAJAARSNOTITIE 2021

Mevrouw Bos Eyssen licht toe dat met de opbrengst van evenementen rekening is gehouden met een voorzichtig scenario. Deze week is er positief bericht ontvangen dat de volledige huursom van Dance Valley, Dutch Valley en Latin Village door het Rijk wordt vergoed, omdat het evenement al in opbouw was toen het Rijk evenementen verbood. Dit heeft een aanmerkelijk positief effect op het negatieve exploitatieresultaat.

Het algemeen bestuur besluit in te stemmen met de najaarsnotitie 2021 Spaarnwoude

- 9 B. VOORSTEL KADERNOTA 2023

Mevrouw Bos Eyssen licht toe dat het dagelijks bestuur heeft gevraagd de financiële lijn met het Uitvoeringsprogramma hetzelfde te maken in de Kadernota zoals bij 4A is besproken. In dit voorstel wordt nog gesproken over een indexering van 2,7% vanuit de CPI-index, maar deze inmiddels vastgesteld op 5,17% en dit wordt nog meegenomen in de daadwerkelijke programmabegroting.

De Kadernota gaat ter kennisname naar de raden en Staten en hiervoor is er een brief bij gedaan en de vraag is of het AB akkoord gaat met de brief. Dit is het geval.

Het algemeen bestuur besluit

- 1. In te stemmen met de kadernota 2023***
- 2. In te stemmen met het ter kennisname aanbieden van de Kadernota aan de participanten voor verwerking in hun respectievelijke begrotingen, waarbij de participantenbijdrage wordt verhoogd met 2,7%, conform afspraken indexering in GR (CPI-index).***
- 3. In te stemmen met de brief voor de raden en Staten.***

- 9 C. VOORSTEL HANDELINGSPERSPECTIEF OPVANGEN NEGATIEF RESULTAAT BINNEN WEERSTANDSVERMOGEN GECONSOLIDEERDE BEGROTING

De heer Berkhout bedankt voor de uitwerking, maar gaat niet akkoord met deze oplossing. Hij is ook benieuwd of de accountant ermee akkoord gaat dat men bij zichzelf gaat lenen. Het lost op zich niet op dat er een te lage weerstandscapaciteit is. De put komt in zicht en de vraag is of men in dit soort gekunstelde constructies terecht wil komen. Er zal overgegaan moeten worden tot verhoging van de participantenbijdrage om de visie te kunnen uitvoeren. Het is goed dit momentum hiervoor te gebruiken.

De voorzitter zegt dat wat betreft provincie Noord Holland dit voorstel nog niet rijp is voor besluitvorming, omdat nog niet duidelijk is om wat voor leenbedrag het gaat en wat de marktconforme rente zou zijn. Dit vergt daarom nog nadere uitwerking. Het samenvoegen is misschien beter, maar daar is eerder over gesproken.

De heer Diepstraten begrijpt de opmerking van de heer Berkhout en het is goed als er wat langer de tijd voor een besluit wordt genomen. Het is een gegeven dat op basis van een

eerder genomen besluit, namelijk dat er geen verhoging van de participantenbijdrage komt, dat men wel iets moet met het negatieve exploitatieresultaat. Als dit op termijn leidt tot een nieuwe financiële structuur, dan heeft men een nieuwe situatie waarbij dit soort constructies niet meer hoeven te worden toegepast. Ook de heer Diepstraten vindt het een onwenselijke constructie en stelt voor hier wat langer naar te kijken en na te vragen bij de accountant of dit mogelijk is.

De heer Bobeldijk sluit zich grotendeels aan bij de heer Diepstraten en mevrouw Zaal en dat dit duidelijk maakt dat er een heldere structuur nodig is. Weerstandsvermogen is misschien minder nodig op het moment dat men het weerstandsvermogen binnen de diverse partijen die deelnemen kan opvangen. Onderling lenen ziet er lelijk uit en is technisch gezien misschien niet de handigste oplossing. De heer Bobeldijk kan zich aansluiten bij uitstel en te kijken naar verdere onderbouwing als dit geen onoverkomelijke problemen met zich meebrengt.

De heer Gilliam zegt dat RNH de bezwaren kent en dat er een aantal varianten is uitgewerkt hoe de problematiek rondom de huidige situatie kan worden aangepakt, zodat men verder kan. Op de vraag van de heer Gilliam als het besluit nu niet wordt genomen of RNH dan wel verder kan, antwoordt mevrouw Bos Eyssen dat zij inschat van wel. Als het negatieve resultaat van Spaarnwoude Oud weer ontstaat, dan doet dit weer een hap uit de reserves waardoor de afstand tussen de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen toeneemt. Niet duidelijk is of men dan diep in het "rood" terecht komt.

De heer Akersloot zegt dat men dit jaar en volgend jaar waarschijnlijk ook niet vast loopt als het besluit niet wordt aangenomen. De heer Akersloot heeft vlak vóór de vergadering nog telefonisch contact opgenomen met de accountant met de vraag hoe door het Ministerie en de accountant wordt gekeken naar de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen van de recreatieschappen. Het antwoord van de accountant was dat het wordt gezien als één gemeenschappelijke regeling en dat niet naar de aparte onderdelen wordt gekeken. Het bestuur mag ook vrijelijk de reserves een andere bestemming geven mits er geen claim van derden op zit.

De voorzitter concludeert dat het geen probleem is om het nemen van het besluit uit te stellen en dat gewoon door gegaan kan worden met het Uitvoeringsprogramma.

De heer Berkhout zegt dat helder is dat er nu geen aanleiding is dit besluit te nemen en stelt voor om kort de problematiek van het schap te schetsen met de keuzes die moeten worden gemaakt en wat daar voor nodig is. Dit zou voor de volgende vergadering in een memo kunnen worden toegestuurd aan de onderhandelars bij de participanten van het schap. Gemeenten en provincie worden hierdoor in positie gebracht om dit in een volgend AB te bekrachtigen.

De heer Bobeldijk stelt voor om hierbij ook de mee- en tegenvallers van evenementen mee te nemen.

De voorzitter stelt voor om ook het belang van het schap onder de aandacht te brengen om te voorkomen dat dit als een bezuiniging wordt gehanteerd.

Het algemeen bestuur besluit het voorstel handelingsperspectief opvangen negatief resultaat binnen weerstandsvermogen geconsolideerde begroting door te schuiven naar de volgende vergadering.

10. ACTUALITEIT – GEEN AGENDAPUNTEN

De heer Berkhout vraagt of er al iets duidelijk is over het Regeerakkoord m.b.t. recreatie.

De voorzitter heeft begrepen dat het belang van recreatie en spreiding duidelijk wordt meegegeven in het Regeerakkoord.

11. BESTUURSMEDEDELING VOOR RADEN EN STATEN NA AB VERGADERING

Het algemeen bestuur gaat akkoord met de info-graphic.

12. RONDVRAAG

De voorzitter wijst op een bijeenkomst in de regio Zuid Kennemerland waar ook de heer Berkhout aanwezig was. Daar was ook een tafel recreatie en toen is met het bestuur van het overlegorgaan Nationaal Park Zuid-Kennemerland, waar ook de heer Diepstraten en de heer Berkhout in zitten, afgesproken om een keer samen om tafel te gaan in het kader van spreiding, omdat de druk in het park enorm is en er in Spaarnwoude meer bezoekers ontvangen kunnen worden. Het zou interessant zijn om te verkennen of men iets voor elkaar kan betekenen. Het voorstel is om een ontmoeting te organiseren met het bestuur van het Nationaal Park.

De heer Diepstraten ziet dat er een mooie kruisbestuiving ontstaat en roept op dit te omarmen, maar waarschuwt voor te grote ambities, omdat in het Uitvoeringsprogramma voor de visie Spaarnwoude al gelden zijn gealloceerd.

De heer Berkhout zegt dat er behoefte is aan kennismaking op dit vlak en dit past ook in het plaatje van "balans" waar al de hele dag over wordt gesproken. Concreet wordt ook fysiek naar verbindingen gezocht.

Mevrouw Bos Eyssen vertelt dat er deze week ook een ambtelijke verkenning is geweest over de verbinding tussen het park en Spaarnwoude. Soms zit zij in een spagaat wat de taak en rolopvatting van het schap is en waar haar mandaat ligt. Vooralsnog is dit binnen het eigen gebied, maar het is goed om te kijken in hoeverre men bereid is over de eigen grenzen heen te kijken.

De heer Diepstraten licht toe dat binnenkort een gesprek plaatsvindt met het Concept Herenboeren. Dat zijn initiatiefnemers die via een coöperatie een kleinschalig natuurboerenbedrijf willen exploiteren en gekeken wordt naar mogelijkheden binnen het Recreatieschap. Ook mevrouw Bos Eyssen is hierbij betrokken. De voorzitter vraagt hier ook bij betrokken te mogen worden, omdat zij vanuit de voedselvisie de opdracht heeft meegekregen van De Staten om te kijken of er plekken zijn waar gebiedscoöperaties ontwikkeld kunnen worden. De heer Diepstraten zegt dat dit overleg al gepland is, maar zegt toe dat mevrouw Zaal bij een volgend overleg kan aansluiten.

De heer Berkhout licht toe dat hard wordt gewerkt aan het zonnepark bij Schoteroog. In principe is de initiatiefnemer Afvalzorg, maar er is ook een goede afstemming met het recreatieschap. Men is voornemens begin volgend jaar een omgevingsvergunningaanvraag in te dienen voor de zonneweide. Ook de compensatie NNN speelt hier een rol en het lokale eigendom van het zonnepark.

De heer Berkhout vertelt dat de initiatiefnemers van het Veerkwartier willen uitbreiden en aanlopen tegen Liander en netcapaciteitsproblemen waardoor het lijkt dat het langer gaat duren voordat de aansluiting gerealiseerd kan worden. Ook hier speelt netcapaciteit een rol.

13. SLUITING

De voorzitter sluit de openbare vergadering om 11.40 uur en bedankt iedereen voor de energie en inzet die in het schap is gestoken. In de volgende vergadering zijn de huidige bestuurders nog aanwezig.

De heer Bobeldijk is mogelijk niet meer aanwezig bij de volgende vergadering, omdat hij op de lijst staat voor de gemeenteraad en dat is niet te combineren met deze rol.

De voorzitter sluit de vergadering om 11.40 uur en vraagt de heer Diepstraten in het besloten deel het voorzitterschap op zich te nemen, omdat zij slechts een deel van het overleg kan bijwonen.

Adviescommissie 21-03-2022
Dagelijks bestuur 14-04-2022
Algemeen bestuur **12-05-2022**

Bijlagen Geen

agendapunt AB 3

Onderwerp **INGEKOMEN STUKKEN RECREATIESCHAP SPAARNWOUDE**

Het algemeen bestuur besluit het overzicht van ingekomen stukken voor kennisgeving aan te nemen.

NUMMER	DATUM Inschrijving	AFZENDER	ONDERWERP	AFHANDELING
20211002	2-12-2021	GEMEENTE HAARLEM	Verklaring geen bezwaar bestuursbureau	voor kennisgeving aangenomen
20211003	2-12-2021	GEMEENTE HAARLEM	Wind- en waterdichtmaatregelen boerderij Noord-Akendam	In behandeling, tkn gedeeld in AB 16 dec 2021, opvolging in bestuursvoorstel in besloten AB (agendapunt 4a).
20211007	6-12-2021	RIJKSDIENST VOOR HET CULTUREEL ERFGOED	Ontvangstbev. aanvraag subsidieregeling monumenten wind en waterdicht 2021: Vergierdewe6 452-454 Haarlem. Noord-Akendam.	In behandeling, (in afwachting van mogelijke beschikking subsidie)
20211010	7-12-2021	IDE, P.M.	Reactie aanpassing canon Lieoever 73 Haarlem.	In behandeling bij vastgoed
20211037	14-12-2021	PROVINCIE NOORD-HOLLAND	Verlenen subsidie botenhelling Liedeweg Haarlemmerliede.	In behandeling bij beheer, subsidie is toegekend voor opknappen botenhelling die in slechte staat verkeerd.
20211060	20-12-2021	PROVINCIE NOORD-HOLLAND	Provinciaal monument kazemat Velsen-Zuid.	In behandeling bij vastgoed, onderzoek naar mogelijkheden monument, ligt bij de kabelbaan, verscholen in een bossage.
20211064	21-12-2021	GEMEENTE HAARLEMMERMEER	concept uitspraak bezwaarschrift aanslagbiljet spw 1005181580	afgehandeld door vastgoed, er is gekozen om niet in beroep te gaan.
20220004	3-1-2022	DE RECHTSPRAAK	Intrekken procedure uitblijven Wob Bouwman	Afgehandeld, rechtbank neemt zaak niet in behandeling, omdat besluit op wob-verzoek in deze periode al verzonden is
20220005	4-1-2022	DE RECHTSPRAAK	Intrekken procedure uitblijven Wob Rutte	Afgehandeld, rechtbank neemt zaak niet in behandeling, omdat besluit op wob-verzoek in deze periode al verzonden is

20220015	11-1-2022	HAARLEMMERMEER	Uitspraak bezwaar onroerend zaak belasting Penningsveer	afgehandeld door vastgoed, er is gekozen om niet in beroep te gaan.
20220026	17-1-2022	Evident Advocatuur	Intrekken procedure namens cliënten bij rechtbank ivm toekenning Wob-verzoek en bezwaar tegen wijze van reactie verzoek	Elise Bos Eyssen toekenning verlenging bezwaarperiode met 4 weken
20220027	18-1-2022	DE RECHTSPRAAK	Verzoek proceskostenveroordeling inzake WOB Bouwman	In behandeling bij programmamanager
20220028	18-1-2022	DE RECHTSPRAAK	Verzoek proceskostenveroordeling inzake WOB Rutte	In behandeling bij programmamanager
20220091	4-2-2022	Stichting Achmea Rechtsbijstand	Namens Pannenkoekenboerderij onder de platanen eindafrekening afspraken corona oktober 2020 t/m mei 2021.	afgehandeld door financiën
20220103	15-2-2022	EVIDENT ADVOCATUUR	Bezwaarschrift op Wob Bouwman en Rutte	In behandeling bij programmamanager. Hoorzitting wordt gepland.
20220104	15-2-2022	EVIDENT ADVOCATUUR	Verzoek tot handhaving i.v.m. status zeecontainer	Afgehandeld door afdeling vastgoed
20220113	17-2-2022	RECREATIE NOORD-HOLLAND	Voorgenomen aandelen RNH	Ter kennisgeving
20220169	2-3-2022	MINISTERIE OCW	Toekenning subsidie monumenten boerderij Noord Akendam regeling wind en waterdicht	In behandeling
20220170	10-3-2022	PROVINCIE NOORD-HOLLAND	Verzoek grensaanpassing NNN	Afgehandeld door programmasturing, verzoek grensaanpassing NNN wordt in het najaar behandeld.
20220223	20-03-2022	GEMEENTE HAARLEM	Reactie kadernota 2022	Afgehandeld door programmasturing, verwerkt in de programmabegroting
20220224	22-03-2022	Bewonerscommissie Land in Zicht	Standpunt recreatieschap ontwikkelingen Schoteroog in kader RES	Afgehandeld door Programmasturing (agendapunt 5c)
20220284	11-04-2022	Baker Tilly	Vastlegging beoordeling Vpb-positie recreatieschap Spaarnwoude	voor kennisgeving aangenomen
20220322	30-04-2022	Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland	Protest evenement Mudrun tijdens broedseizoen.	In behandeling

Ecologisch beheerplan 2022 - 2031

Spaarnwoude Park

Spaarnwoude Natuurlijk!

Concept versie
AB Q1 2022

Voorwoord

Voor u ligt het ecologisch beheerplan van Spaarnwoude Park, waar de afgelopen tijd hard aan is gewerkt door het team van Recreatieschap Spaarnwoude. Spaarnwoude Park is een prachtig en afwisselend gebied. Ondanks de grote ontwikkelingen van de afgelopen jaren zal het gebied zich zeker nóg verder ontwikkelen, zeker met het drukker worden van de omliggende stedelijke gebieden. Spaarnwoude Park zal haar positie in de omgeving daardoor alleen maar meer verstevigen. Biodiversiteit, ecologisch beheer en recreatie worden alleen maar belangrijkere onderwerpen.

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
DEEL I: Achtergrond.....	8
1. Inleiding	8
Aanleiding.....	8
Doel ecologisch beheer(plan)	9
Status en doorlooptijd	9
Opbouw ecologisch beheerplan	9
2. Natuurinclusieve recreatie.....	10
Het belang van biodiversiteit.....	10
Wat is natuurinclusieve recreatie?	10
DEEL II: Kaders	12
3. Gebiedsbeschrijving Sparnwoude Park.....	12
Kenschets	12
Abiotische factoren	30
4. Huidig beheer	35
Grasvegetaties extensief & randen.....	35
Beplanting	40
Oevers	42
Bestaande beheerafspraken derden en vrijwilligers	44
5. Beleid	45
Europees beleid.....	45
Nationaal beleid	46
Provinciaal beleid	47
Gemeentelijk beleid	52
DEEL III: Visie & beheer	53
6. Visie Sparnwoude Park 2040.....	53
Schapsvisie en Uitvoeringsprogramma	53
Visie op het ecologisch beheer	54
Zonering recreatie en natuur.....	58
Beheerafspraken derden en vrijwilligers	60
7. Beheer 2023 - 2032	62
Kansrijke en kansarme delen	62
Technische mogelijkheid en afzetmogelijkheden	64
Grasvegetaties extensief & randen.....	67
Beplanting	71

Oevers	73
Soortenbeheer	74
8. Toepassing van Natuurbasiskwaliteit op zonering en monitoring	79
Natuurbasiskwaliteit	79
Monitoring	79
Natuuronderzoeken 2022	81
9. Middelen	82
Toelichting kosten	82
Subsidiemogelijkheden	83
10. Bronnenlijst	85
Rapporten	85
Websites	85
11. Bijlagen	87
Bijzondere natuurwaarden	87
Nationale Database Flora & Fauna	94
Termijnskalender	101
NNN op wegen en gebouwen	102

Samenvatting

Het ecologisch beheerplan is het antwoord op de vraag hoe we in Spaarnwoude Park de komende decennia biodiversiteit laten toenemen. Het ecologisch beheerplan is daarbij de leidraad. Er is gekozen voor ecologisch beheer omdat dit beheer niet alleen is gericht op het beeld maar vooral inzet op het natuurontwikkelingsproces passend bij het landschap en andere beïnvloedende factoren. Ecologisch beheer pakt aanvankelijk duurder uit dan traditioneel beheer. Het ecologisch beheerplan bestrijkt een periode van tien jaar. Na 5 jaar evalueren de beleidsdoelen die zijn opgenomen in het visie deel.

Biodiversiteit en ecosysteemdiensten

Biodiversiteit is de verscheidenheid van soorten dat in het landschap kan voorkomen. Verlies van biodiversiteit betekent vanuit het oogpunt van recreatie een vervlakking van de natuurwaarden (soortenarmoede “waar zijn de vogels en de vlinders gebleven”) en belevingswaarden (eenvormigheid “het ziet er overal hetzelfde uit”). De natuur levert diensten aan mensen en economie zoals een gezonde wandeling in de buitenlucht en het groen. Bij verlies van biodiversiteit verloren gaan ook deze ecosysteemdiensten verloren (“bijen bevruchten landbouwgewassen, een regenworm belucht de grond en de boom vangt fijnstof in en legt CO2 vast”).

Beheer en natuurinclusieve recreatie

Het beheer in de recreatiegebieden is complex door de vele eisen en praktische aspecten die voor recreatieve voorzieningen nodig zijn. Onder het traditionele beheer zijn in de recreatiegebieden ook natuurwaarden ontwikkeld. De maatschappelijke opinie en noodzaak naar behoud en ontwikkelen van biodiversiteit vraagt om ecologisch beheer. Natuurinclusieve recreatie staat voor het mogelijk maken van recreatievormen en activiteiten die rekening houden met de verscheidenheid aan planten en dieren. Communicatie over de nieuwe werkwijze en de ontwikkeling van de natuur zijn cruciaal voor het slagen van het ecologisch beheer.

Gebiedsbeschrijving en abiotische factoren

Spaarnwoude Park kent drie gebieden; Spaarnwoude (SPW), Stichting Mainport & Groen (SMG), en het Strategisch Groen Project (SGP). In de drie deelgebieden worden kleinere eenheden onderscheiden. De gebiedsbeschrijvingen zijn in hoofdlijn voor de drie gebieden in het rapport geplaatst. De beschrijvingen hebben als basis de Wezenlijke Kenmerken en Waarden zoals beschreven voor het NNN en aangevuld met de nodige natuurrapportages.

In Spaarnwoude park komen een aantal verschillende landschapstypen voor die gerelateerd zijn aan het ontstaan en het in cultuur brengen van het landschap. In alle drie de deelgebieden zijn nog delen van het oorspronkelijke landschap zichtbaar (veengebieden, kleipolders, strandwal). In de gebieden worden zand, klei en veenbodems gevonden. Veel van de oorspronkelijke bodems zijn door gebruik en inrichting verstoord. In het algemeen zijn de bodems daardoor voedselrijk. De grotere wateren in Spaarnwoude Park zijn in beheer bij het Hoogheemraadschap. De kleinere wateren zijn in eigen beheer bij het recreatieschap. De waterkwaliteit is in het algemeen nog onder de maat maar de verwachting is dat de ecologische kwaliteit verbeterd en in 2027 aan de Europese KRW (Kader Richtlijn Water) voldoet.

Huidig beheer

De intensieve recreatieve grasvelden worden i.v.m. de recreatieve functionaliteit op beeldkwaliteit onderhouden met een sterk ontwikkelde zode. Extensieve grasvegetaties worden minder frequent gemaaid en resulteren in een grotere soortenrijkdom dan intensief gemaaide grasvelden. Er worden maaimethoden toegepast die de ondergrond versralen waardoor flora en fauna toeneemt. In SPW wordt hoofdzakelijk geklepeld een goedkope maar biodiversiteit verlagende methode. De natuur betaald de eigenlijke rekening! In SMG en SGP is er overwegend gemaaid en afgevoerd. Inmiddels is op verschillende plekken ingezet op randenbeheer en begrazing. Waar de veiligheid het vraagt wordt intensiever beheerd.

Ieder jaar zijn een aantal beplantingsvakken aangepakt en gedund. Voor de uitvoering van de werkzaamheden is de aannemer verplicht een korte flora & fauna scan uit te voeren. De beplantingen zijn de afgelopen jaren deels gedund volgens ecologische aanwijzingen. Bij het Spaarnwouderveen is de 800 meter NVO de afgelopen jaren hersteld. De rietvegetaties worden in alle gebieden eenmaal per 3 jaar gemaaid. Jaarlijks worden de waterplanten verwijderd en waar nodig wordt er gebaggerd. Op een aantal terreinen wordt het beheer gevoerd door derden en vrijwilligersgroepen.

Beleid

In diverse beleid en wetgeving zijn voor het beheer lijnen uitgezet en eisen gesteld. Van Europees tot schapsbeleid zijn de meest relevante onderwerpen voor het beheer verkort weergegeven. De belangrijkste zijn de KRW, het exoten beleid, Wet natuurbescherming en de Provinciale ruimtelijke verordening in het bijzonder de aanwijzing van NNN, ANLB en BPL met Wezenlijke Kenmerken en waarden en Kernwaarden. Voor de uitwerking zijn het Masterplan Biodiversiteit, Bossenstrategie en het programma natuurontwikkeling van belang. Spaarnwoude heeft een belangrijke rol als centraal groengebied tussen de verschillende deelnemende gemeenten en hun groene visies.

Beheer 2023 - 2032

Voor het verhogen van de natuurwaarden zijn door Arcadis in een quickscan van de gebieden de kansen waarop we ons focussen opgenomen. Het betreft:

Grasvegetaties extensief	Gefaseerd doorvoeren van de maatregel van maaien en afvoeren in plaats van klepelen;
Randenbeheer	Op een aantal passen we sinusmaaieren en gefaseerd maaieren toe;
Bossen en beplantingen	Vitaliseren beplanting, en waar mogelijk naar robuustere eenheden (verbindingen);
Oevers	Vervangen van cultuurtechnische harde beschoeiing door natuurlijke beschoeiing of natuurvriendelijke oevers.

Gras en kruidenvegetaties

In de gebieden worden intensieve en extensieve graslanden onderhouden. Afhankelijk van de afzetmogelijkheden, omvorming en bereikbaarheid van de locaties worden voor de grasvegetaties de volgende technieken toegepast ter bevordering van de biodiversiteit.

- Maaien en afvoeren in plaats van klepelen;
- Sinusbeheer met overstaande vegetatie;
- Randenbeheer ter bevordering van overgangen;
- Maaien voor veiligheid;
- En ten slotte begrazing met koeien en schapen.

Naar verwachting zullen vanaf 2026 in SPW 100%, SMG 82% en SGP 100% van de extensieve grasvegetaties worden gemaaid en afgevoerd. Hierbij wordt gezocht naar geschikte afzet mogelijkheden om de kringloop te sluiten.

Bepanting

Afhankelijk van de implementatie van de Bossenstrategie, worden alle werkzaamheden in de bosvakken binnen 5 jaar uitgevoerd, sluitend op de huidige werkzaamheden. De technieken die worden toegepast sluiten aan op de reeds ingang gezette ecologische adviezen. Ter bevordering van de biodiversiteit worden de volgende technieken toegepast:

- Onderplanten van populieren en essenbossen;
- Realiseren van zachte overgangen tussen bos en grasvegetaties, ontwikkelen zoommantelvegetaties;
- Vergroten diversiteit in assortiment bomen;
- Beter benutten van aanwezige kwaliteiten en spontane ontwikkeling;
- Vergroten van areaal door verbinden waardoor robuuster boscossysteem kan ontwikkelen;
- De bosvakken die afgelopen tien jaar niet zijn gedund worden binnen tien jaar aangepakt;
- Achterlaten van staand en liggend dood hout.

Natuurvriendelijke oevers

In 2022 wordt een inventarisatie uitgevoerd naar de stand van beschoeiingen en mogelijkheden voor aanleg van NVO's. In overleg met Hoogheemraadschap Rijnland wordt de financiering van de aanleg besproken.

Slootvuil en bagger

Slootvuil en bagger worden voortaan afgevoerd en niet meer in bermen en slootkanten gelegd. Er worden afspraken gemaakt tussen het recreatieschap, Rijnland en agrariërs over de ontvangstverplichting van bagger.

Exoten en ongewenste soorten

Onder exoten verstaan we soorten die door menselijk handelen hier zijn terecht gekomen en een bedreiging vormen voor de inheemse flora en fauna. De Europese Unie hanteert de zogenaamde Unielijst met exoten. Vanaf 2023 wordt voor de bestrijding geen gif meer gebruikt en worden milieuvriendelijke methode zoals uitsteken, frequent maaien, heet water of azijnzuur gebruikt. Nesten van de eikenprocessierups worden weggezogen op plekken waar recreanten zijn.

Middelen

De jaarlijkse doorrekening van de maatregelen zijn uitgevoerd door een extern adviesbureau. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen groot onderhoud (GO) en dagelijks onderhoud (DO). Het GO wordt vanuit het reguliere budget bekostigd. Voor de extra kosten vanuit het dagelijks onderhoud worden de financieringsmogelijkheden nog onderzocht. De kosten staan weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Benodigde middelen voor het uitvoeren van het ecologisch beheer. De tabel bevat alleen de kosten voor het dagelijks onderhoud. De kosten voor 2022 zijn de totale kosten voor het DO. De kosten van 2023 – 2032 zijn de extra benodigde middelen, zijn in vergelijking met 2022.

	2022	2023	2024	2025	2026	...	2032
SPW	€ 181.600	+€ 57.100	+€ 124.300	+€ 195.200	+€ 231.100	→	+€ 284.000
SMG	€ 134.800	+€ 5.100	+€ 14.300	+€ 15.700	+€ 19.600	→	+€ 38.000
SGP	€ 149.900	+€ 3.900	+€ 8.600	+€ 6.400	+€ 4.300	→	+€ 14.200

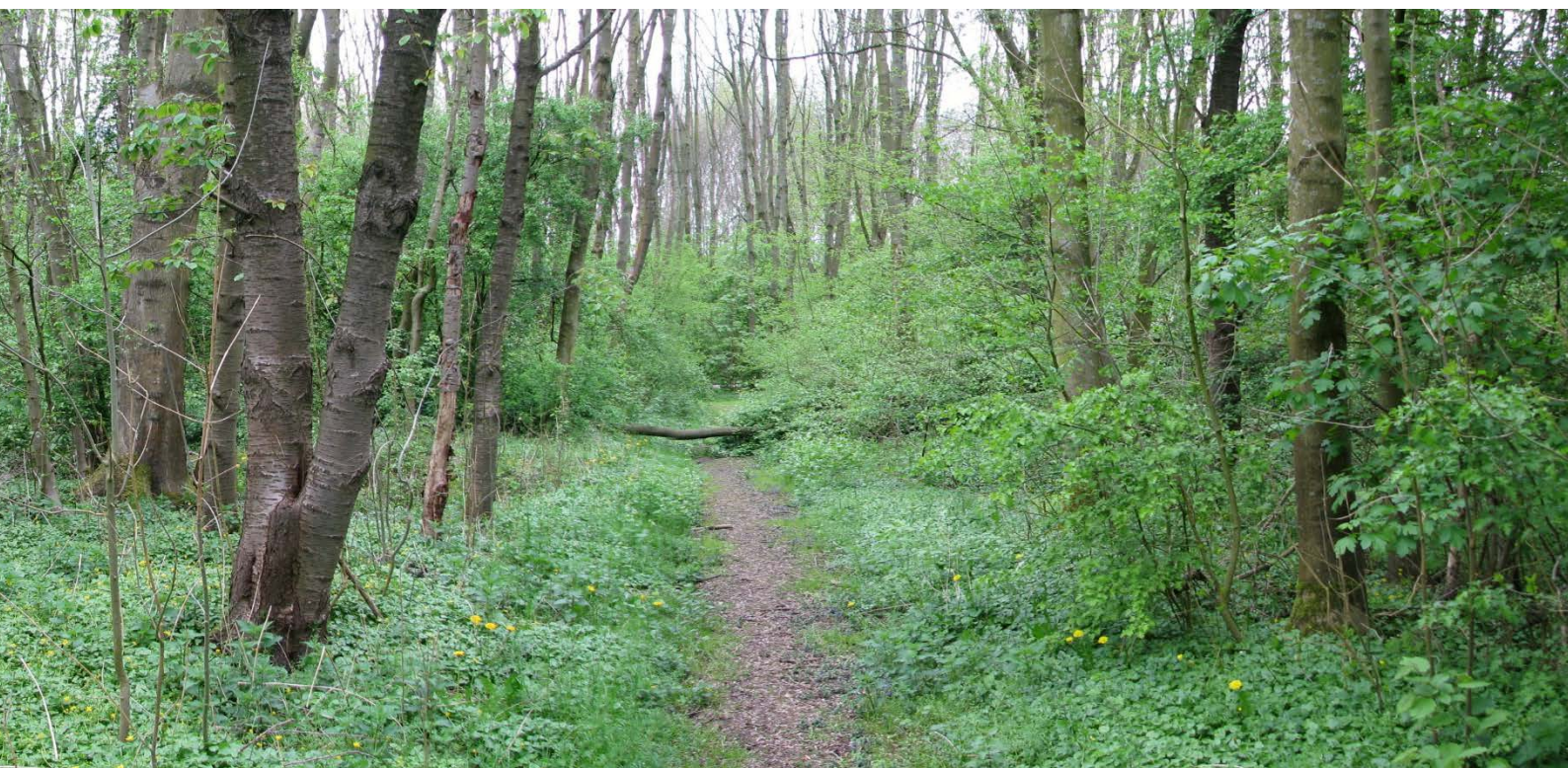
DEEL I: Achtergrond

1. Inleiding

Aanleiding

Recreatieschap Spaarnwoude is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van een groot areaal aan groen en natuur. De hoofddoelstelling voor Recreatieschap Spaarnwoude is het mogelijk maken van een brede variatie aan recreatievormen en activiteiten in een groene omgeving. De gebieden van de recreatieschappen zijn vooral bekend door het recreatief gebruik. Minder bekend zijn de natuurwaarden van de gebieden die door inrichting en beheer de afgelopen decennia zijn ontwikkeld. Het beheer en het volgroeien van de gebieden heeft geleid tot een toename van biodiversiteit en natuurwaarden. Niet alleen van algemene natuurwaarden, maar ook van bijzondere natuurwaarden. Zo zijn grote delen van de gebieden geheel of gedeeltelijk onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Recreatieschap Spaarnwoude is zich bewust van haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan het verwezenlijken en in stand houden van deze natuurwaarden en -doelen, en aan het verbeteren van de biodiversiteit binnen haar areaal. Daarnaast is het beleid van de provincie Noord-Holland en de ambitie van omliggende gemeenten en participanten van het recreatieschap om de biodiversiteit in de recreatiegebieden te vergroten.

Met de toenemende behoefte aan het beleven van natuur, rust en ruimte en het kunnen ontsnappen uit de drukte van de stad, groeit ook het belang van een gedegen natuurbeheerplan als aanvulling op en verrijking van de intensievere recreatievormen. Dat vertaalt zich ook in de ontwikkeling en het beheer van natuurwaarden op plekken waar kansen liggen en het groen niet intensief gebruikt wordt.

Figuur 1: Door het drukker worden van de stedelijke gebieden, ontstaat een grotere behoefte aan rust en recreatie in de natuur. De natuur en de bossen van Spaarnwoude Park spelen hierin een belangrijke rol. Het gebied

Doel ecologisch beheer(plan)

Ecologisch beheer streeft het scheppen van voorwaarden waar inheemse flora en fauna zich (spontaan) kunnen ontwikkelen. Het doel is het bereiken van een groot aantal inheemse soorten en vraagt per locatie een andere aanpak. Ecologisch beheer betekent dus niet zoals veel wordt gedacht, dat het bestaat uit geen beheer uitvoeren en de natuur maar zijn gang laten gaan. Traditioneel beheer streeft een bepaald eindbeeld na terwijl ecologisch beheer uitgaat van de ontwikkeling van de natuur en de plaatselijke omstandigheden. Ecologisch beheer kan aanvankelijk duurder uitpakken dan traditioneel beheer.

Het ecologisch beheerplan vormt de leidraad voor het ecologische beheer in Sparrowwoude Park. Het voorliggende plan onderbouwt de ecologische beheerkeuzes. Als onderbouwing voor deze keuzes, is de input van natuuronderzoeken gebruikt. Binnen de deelgebieden van Sparrowwoude Park zijn diverse natuuronderzoeken uitgevoerd (o.a. de quickscan Arcadis en de ecologische verkenningen Tauw). Samen met de kaderstellende documenten van de provincie (o.a. de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (WKW) en begrenzings van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vormen deze de basis voor dit ecologisch beheerplan. Proefondervindelijk wordt de komende jaren ervaring opgedaan met een aantal ecologische beheermaatregelen. In de programmabegroting van 2022 zijn de bestaande projecten te vinden die nu al in Sparrowwoude lopen.

Status en doorlooptijd

Het ecologisch beheerplan heeft betrekking op de gronden die direct door het recreatieschap worden beheerd. Percelen die zijn verpacht of verhuurd aan derden kan het recreatieschap geen beslissingen over nemen en vallen daarom buiten dit beheerplan. Maar goed voorbeeld doet vaak volgen! De doorlooptijd van het plan is tien jaar, met een beleidsevaluatie na vijf jaar. Dan wordt het plan herzien om te kunnen voldoen aan de eventuele nieuwe eisen en standaarden. De effecten van het ecologisch beheer worden iedere drie jaar geëvalueerd ten einde het beheer op tijd aan te passen.

Opbouw ecologisch beheerplan

Het beheerplan is opgebouwd uit drie verschillende delen. 'Deel I Achtergrond' beschrijft de aanleiding voor het plan en wat de definitie ecologisch beheer en natuurinclusieve recreatie precies inhoudt. 'Deel II Kaders' omschrijft het gebied aan de hand van de abiotische en biotische factoren en met welk beleid het natuurbeheer in de gebieden te maken hebben. In 'Deel III Beheer' wordt het huidige en toekomstige ecologische beheer van de gebieden beschreven. Daarbij komt ook de kostenberekening voor dit beheer aan bod: hoeveel kost het beheer momenteel en hoeveel kosten de aanpassingen van het beheer.

2. Natuurinclusieve recreatie

Het belang van biodiversiteit

Wat is biodiversiteit?

Biodiversiteit is de optelsom van het aantal soorten dat in het landschap onder natuurlijke omstandigheden zou kunnen voorkomen. Wereldwijd zijn minstens twee miljoen soorten bekend, waarvan er ongeveer 40.000 in Nederland voorkomen. De biodiversiteit op Aarde houdt de natuur in balans; sterk en veerkrachtig. Door menselijke activiteiten is een groot deel van het oorspronkelijke aantal soorten uitgestorven. In de afgelopen decennia is wereldwijd de biodiversiteit achteruit gegaan. Ook in Nederland is deze achteruitgang geconstateerd. Verlies van biodiversiteit betekent vanuit het oogpunt van recreatie een vervlakking van de natuurwaarden (soortenarmoede “waar zijn de vogels en de vlinders gebleven”) en belevingswaarden (eenvormigheid “het ziet er overal hetzelfde uit”).

Met het toenemen van de kennis over biodiversiteit wordt ook de noodzaak om biodiversiteit te bevorderen groter. Nederland is door het ondertekenen van het internationale Biodiversiteitsverdrag van Rio de Janeiro verplicht tot het behouden van de biologische diversiteit. Een forse impuls aan deze verplichting kwam voort uit het “Deltaplan biodiversiteit” waarbij natuurorganisaties, boeren, burgers, wetenschappers, banken, overheden en bedrijven zich samen inzetten voor biodiversiteitsherstel in Nederland.

De ecosysteemdiensten van Spaarnwoude

De natuur levert diensten aan de mensen en de economie. Denk hierbij aan de mentale en fysieke gezondheid van een gezonde wandeling in de buitenlucht en het groen; het afvangen van fijnstof; bufferen van regenwater of verkoeling in de zomer etc. Deze zogenaamde ecosysteemdiensten zijn niet mogelijk zonder een evenwichtig milieu en landschap. De natuur in brede zin levert ons diensten die bij verlies van biodiversiteit verloren gaan (“bijen bevruchten landbouwgewassen, een regenworm belucht de grond en de boom vangt fijnstof af en legt CO₂ vast”). De natuur van Spaarnwoude Park levert belangrijke ecosysteemdiensten aan de omgeving, die bestaan uit culturele, regulerende en productie diensten.

Wat is natuurinclusieve recreatie?

Beheer van natuur naar functie

Zoals eerder benoemd zijn de recreatiegebieden voornamelijk bekend door het recreatieve gebruik. Ze zijn in eerste instantie aangelegd met een primaire focus op recreatie. Minder bekend zijn de natuurwaarden van de gebieden die door inrichting en beheer de afgelopen decennia zijn ontwikkeld. Oorspronkelijk werd het groen in veel gebieden op een traditionele wijze beheerd. Door veranderingen in de maatschappelijke opinie en wensen ontstaat nu echter een verschuiving richting ecologisch beheer, gericht op het in standhouden en ontwikkelen van de biodiversiteit. Daarbij zijn echter niet alleen ecologische afwegingen van belang, maar ook allerlei praktische aspecten, zoals verkeersveiligheid, landschappelijk inpassing, financiën en technische haalbaarheid. In de recreatiegebieden wordt daar nog de recreatieve functie aan toegevoegd.

Natuurinclusieve recreatie

Natuurinclusiviteit is een term die de afgelopen jaren in populariteit is toegenomen. Bekende voorbeelden hiervan zijn natuurinclusief bouwen, ontwerpen, ondernemen en recreatie. Natuurinclusieve recreatie staat voor het mogelijk maken van een brede variatie aan recreatievormen en activiteiten die rekening houden met de verscheidenheid aan planten en dieren passend in het landschap, de plaatselijke omstandigheden en het groene netwerk waar de gebieden deel van uitmaken (zie tabel 1). Een belangrijke uitdaging is dat iedere recreatieve voorziening natuur zou moeten opleveren.

Ook in de Rijksnatuurvisie wordt benoemd dat recreatieve activiteiten, natuurinclusief moeten worden. Het is belangrijk de natuurinclusiviteit te borgen in het dagelijkse denken en doen van Spartanwoude Park. Het ecologisch beheerplan geeft inhoud aan het natuurinclusief denken en handelen. Naast dit ecologische beheerplan worden binnen de organisatie van het recreatieschap andere belangrijke stappen gezet in de richting van natuurinclusiviteit, waaronder op het gebied van vastgoed en evenementen

Communicatie

Ecologisch beheer en natuurinclusieve recreatie vragen om toelichting. Het gaat om een veranderingsproces met een nieuwe denkwijze en andere beelden. Het is ook een leerproces waarin de natuur laat zien wat er mogelijk is. Communicatie over de nieuwe werkwijze en de ontwikkeling van de natuur zijn cruciaal voor het slagen van het ecologisch beheer zowel binnen de organisatie als naar buiten gericht op de recreant.

Tabel 1: De drie onderdelen van natuurinclusieve recreatie.

Onderdeel	Doel
Ecologisch beheer	Variatie en structuur Groot aantal soorten flora en fauna Gunstige omstandigheden creëren
+	
Praktische en financiële aspecten	Schoon, heel en veilig Financiële aspecten Landschappelijke inpassing
+	
Recreatieve functies	Breed aanbod van recreatievormen Borgen recreatieve doelen
=	

Natuurinclusieve recreatie

DEEL II: Kaders

3. Gebiedsbeschrijving Spaarnwoude Park

Dit plan heeft betrekking op de gebieden van Spaarnwoude Park. Ieder gebied heeft een ontstaansgeschiedenis, flora en fauna en soms specifieke doelgroepen. In dit hoofdstuk worden de gebieden beschreven aan de hand van de abiotische en biotische factoren. Als bron is gebruik gemaakt van de beschrijvingen in de WKW, natuuronderzoeken, quickscans etc.

Kenschets

Recreatieschap Spaarnwoude is een openbaar samenwerkingsverband tussen de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer, Velsen en de provincie Noord-Holland en vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regeling (WGR). In de regeling zijn de volgende doelen vastgesteld:

1. Bevorderen van evenwichtige ontwikkeling van openluchtrecreatie;
2. Tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
3. Tot stand brengen en onderhouden van het landschap, afgestemd met doel a en b.

Spaarnwoude Park beslaat het landelijke gebied tussen Haarlem, Hoofddorp en Amsterdam, ook wel de Metropoolregio Amsterdam (MRA) genoemd. In deze omgeving wordt rekening gehouden met een groei van een kwart miljoen extra inwoners en daarmee een groeiende behoefte aan natuur, rust en ruimte. Spaarnwoude Park bestaat uit de drie gebieden Spaarnwoude (sinds 1971), Stichting Mainport & Groen (2012) en het Strategisch Groen Project (sinds 2006). Ieder gebied is op zijn beurt weer ingedeeld in deelgebieden. Omdat de omvang van de deelgebieden groot is, wordt per gebied én deelgebied een kenschets beschreven met hierbij een beschrijving van de bijzondere natuurwaarden. De bijzondere natuurwaarden worden o.a. omschreven aan de hand van ecologische onderzoeken die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd in de gebieden, deze staan in de bijlagen.

Beheer van het gebied

Het recreatieschap voert niet al het beheer binnen het gebied van de gemeenschappelijke regeling uit. Ook diverse andere partijen voeren het beheer uit. Soms is het beheer uitgegeven aan een partij met veel expertise op het gebied van ecologisch beheer. Het kan jaarlijks voorkomen dat het beheer van sommige gronden wordt overgedragen naar een andere beheerder. Het beheer binnen het gebied wordt o.a. uitgevoerd door:

- Het recreatieschap, waarbij het werk vaak wordt uitgezet bij aannemers;
- Derden zoals overheden (waterschappen, Rijkswaterstaat, gemeenten en de provincie Noord-Holland), agrariërs, Landschap Noord-Holland, Staatsbosbeheer etc. Deze gronden zijn vaak langdurig verhuurd of verpacht.

<i>Gebied</i>	<i>Beheer door recreatieschap (m²)</i>	<i>Beheer door derden (m²)</i>
Spaarnwoude	8.230.900	24.345.100
Stichting Mainport & Groen	1.487.600	9.827.500
Strategisch Groen Project	3.475.400	14.057.400

Spaarnwoude (SPW)

De Rijksoverheid stelde vanaf 1958 zogenoemde Rijksbufferzones in, zodat de bebouwing van verschillende stedelijke omgevingen zoals Haarlem en Amsterdam niet aan elkaar zouden groeien. Deze zones waren in eerste instantie bedoeld om het landschap open te houden. Met de aanleg van het recreatiegebied werd een groene buffer gevormd tussen de steden en industrie. Tussen Amsterdam en Haarlem werden de open agrarische polders aangewezen als recreatiegebied. De percelen zijn vervolgens langdurig verpacht aan Recreatieschap Spaarnwoude. In 1965 werd gestart met de inrichting van het recreatiegebied. In de jaren '90, diende Spaarnwoude eigen inkomsten te gaan genereren. Dit leidde tot de ontwikkeling van recreatieve voorzieningen, zoals SnowWorld en de golfbanen. Daarnaast worden in het gebied jaarlijks grote festivals georganiseerd in de deelgebieden Houtrak en Oosterbroek.

De invloeden van zee en veenvorming en, de invloed van het ontginnen en inpoldering, heeft Spaarnwoude een afwisselende ondergrond van veen, klei en zand opgeleverd. Door het gebied lopen tal van dijken en waterlopen, die nog herinneren aan de vroegere ontwatering en de strijd tegen het water. Het gebied heeft een oppervlakte van 3.213 hectare en bestaat uit meerdere veenweide gebieden (Dijkland en Heksloot), parkachtige landschappen met kunstmatige heuvels (Houtrak, Schoteroog en Oosterbroek), recreatieplassen en heeft bijvoorbeeld een klimwand. Het gebied wordt doorkruist door de snelweg A9, in het noorden begrensd door het Noordzeekanaal (het omvat meerdere zijkanalen) en in het zuiden door de A200. Hierna volgt per deelgebied een kenschets.

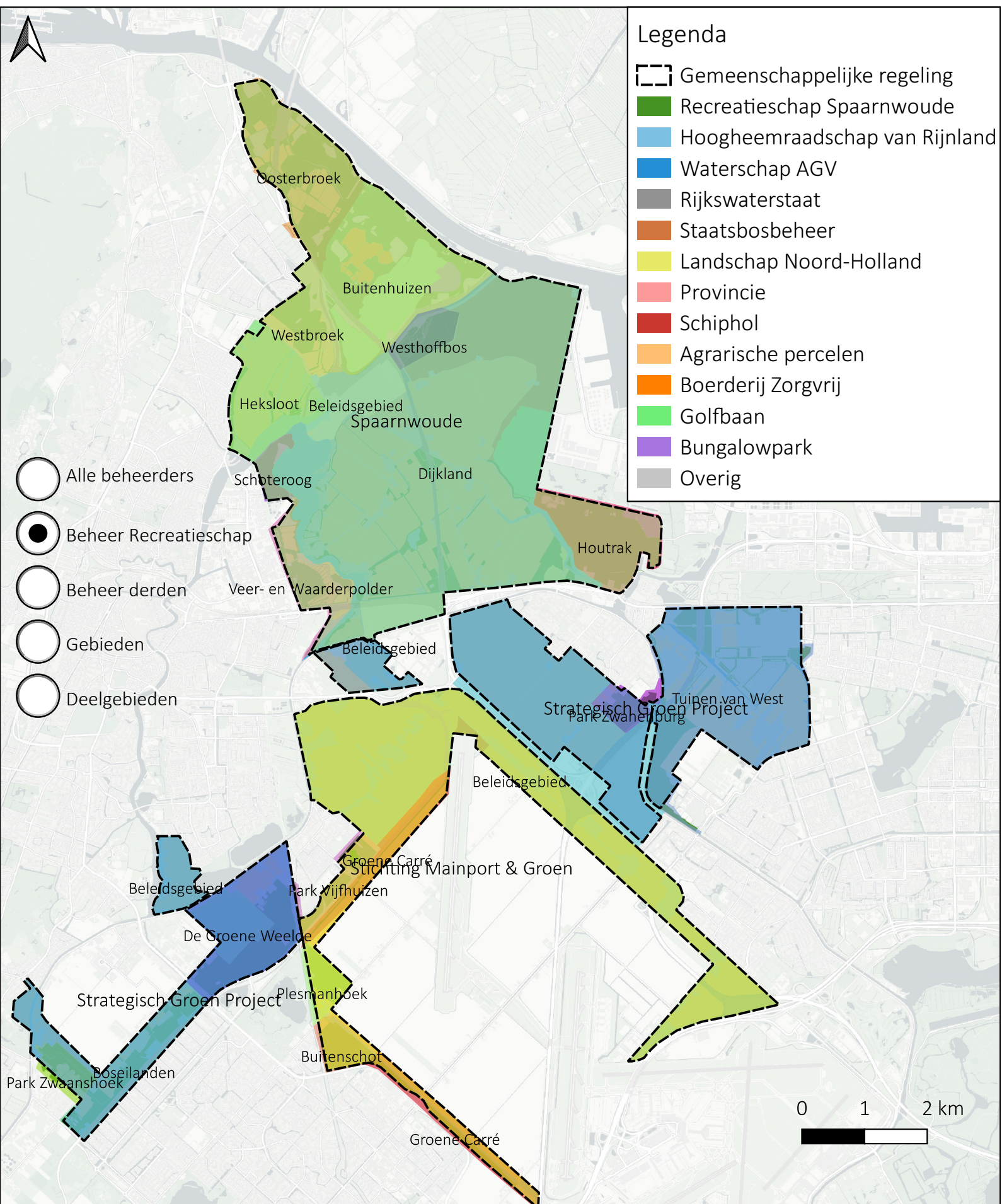
Natuurparels Spaarnwoude Park

In Spaarnwoude Park liggen inmiddels veel 'natuurparels' met waardevolle natuur. Dit is te danken aan de gekozen inrichting en het langjarig doelgerichte beheer. Deze natuur is te danken aan de samenwerking tussen ecologen en de verschillende beherende organisaties in het recreatieschap zoals; Landschap Noord-Holland, de Stichting Agrarische bedrijven Spaarnwoude, Vereniging Behoud De Hekslootpolder, Stichting Ecologisch Beheer Haarlem, Stichting Beheer Landje van Gruijters, natuurwerkgroepen, bewoners en tal van vrijwilligers. In de gebieden van het Strategisch Groen Project en Stichting Mainport & Groen is budgettair meer ruimte, waardoor meer natuurlijk beheer van bijvoorbeeld de bermen mogelijk is. Dit in tegenstelling tot het gebied Spaarnwoude, waar de afgelopen jaren bezuinigingen zijn doorgevoerd.

De inspanningen die de afgelopen jaren zijn geleverd om deze 'natuurparels' te realiseren zijn onderbelicht gebleven. De hoogste natuurwaarden in Spaarnwoude Park zijn:

Broedvogels	Landje van Gruijters, Hekslootpolder, Munitiebos, Dijkland, Houtrakpolder, Tuinen van West en de Veerpolder;
Wintervogels	Landje van Gruijters, Hekslootpolder en grote wateren zoals Veerplas en Westbroekplas
Vaatplanten	Houtrakpolder, Boseilanden, oeverlanden van Binnen Liede, delen van Groene Weelde, De Batterij, Stakenlandje

Figuur 2: Spaarnwoude Park kent naast het Recreatieschap Spaarnwoude veel andere beheerders, zoals Staatsbosbeheer en Landschap Noord-Holland. Ook wordt het gebied beheerd door agrariërs, gemeenten, ondernemers en vrijwilligers die onder 'Overig' staan.

Buitenhuizen

Buitenhuizen bestaat uit kleine tot grotere bosschages, agrarische graslanden en speelweides. Het gebied is net als Oosterbroek en de Houtrak ingericht om veel recreanten te kunnen ontvangen. Buitenhuizen wordt begrensd door Zijkanaal C, het Noordzeekanaal, Genieweg en de A9. Oorspronkelijk bestond het gebied uit de polder Buitenhuizen, maar deze is bij de aanleg van het Noordzeekanaal doorsneden. De dijk langs Zijkanaal C is nog een restant van deze polder. De bodem is overwegend voedselrijk en door de voormalige vuilstortheuvels is de waterkwaliteit matig en slechter dan in naastgelegen Oosterbroek. De zone langs het Noordzeekanaal wordt, net als in Oosterbroek, gekenmerkt door brakke kwel, met de daarbij horende brakke natuur. De helft van het gebied wordt gebruikt als particulier golfterrein, bungalowpark en paintballterrein. Daarnaast worden de aanwezige agrarische graslanden beheerd door boerderij Zorgvrij. Zorgvrij past ecologisch beheer toe op de weilanden: een belangrijke schakel voor de agrarische natuur in de omgeving. De percelen zijn ook een onderdeel van de NNN. De bijzondere natuurwaarden binnen Buitenhuizen zijn het Stakenlandje, de ontwikkelde bossen/randen en de agrarische percelen van Boerderij Zorgvrij. In Buitenhuizen beheerd het recreatieschap grasvegetaties, bosschages, zwemlocaties en wegen met bermen.

Oosterbroek

Oosterbroek bestaat uit een heuvel- en parkachtig landschap, afgewisseld door weilanden en intensief gebruikte grasvelden. Ook liggen in het gebied waterpartijen zoals De Ven en de Peddelpoel. Het gebied ligt ingeklemd tussen Buitenhuizen, de A9, A22 en het Noordzeekanaal. Het zuidwestelijke gedeelte van Oosterbroek is oorspronkelijk een strandvlakte. Een ander deel is ontstaan door de drooglegging van het Wijkermeer, met een oude zeekleibodem en veen. Het gebied werd in het verleden voornamelijk gebruikt voor landbouw. De scheiding tussen Oosterbroek en Buitenhuizen wordt gevormd door de Genieweg, die de oude zeedijk van de Velsbroekpolder volgt en het Zijkanaal B. Door aanleg van de A9 en afdamming van het kanaal staat het niet meer in verbinding met het Noordzeekanaal. Via duikers stroomt vanuit de duinen nabij Velsen de Velserbeek, een duinrel, het gebied in. De duinrel zorgt in de omgeving van De Ven voor een relatief schone waterkwaliteit in de plassen en sloten. In Oosterbroek lag een vuilnisbelt die eind jaren '80 is afgedekt met grond en omgevormd tot recreatiegebied en evenemententerrein. De bedekte afvalbergen liggen als heuvels in het landschap. In het gebied is ook nog een restant van het oude polderlandschap zichtbaar. De bijzondere natuurwaarden in het gebied zijn de Velserbeek, ontwikkelde rietkragen en agrarische graslanden. Het recreatieschap beheerd in Oosterbroek de intensieve grasvegetaties, beplantingsvakken, plassen en wegen inclusief bermen.

Dijkland

Dijkland is het grootste deelgebied van Spaarnwoude. Kenmerkend is het open karakter, omdat hier een groot aaneengesloten areaal open veenweidelandschap ligt. Nog steeds is het oude verkavelingspatroon door het fijnmazige slotenstelsel te herkennen. Dijkland ligt binnen de Inlaagpolder, Verenigde Binnenpolder en gedeeltelijk binnen de Houtrakpolder. Het gebied wordt doorkruist door de A9. In het gebied vinden agrarische activiteiten plaats. De agrarische activiteiten dragen wisselend bij aan de ontwikkeling en instandhouding van de weidevogelpopulaties. Oorspronkelijk zou een groot gedeelte van Dijkland worden omgezet in bos maar hier is vanaf gezien. De bodem van het gebied bestaat grotendeels uit veen, en deels uit klei. In de 13e eeuw is de Spaarndammerdijk die herkenbaar in het landschap ligt, aangelegd ter bescherming tegen het IJ. Naast veenweidegebied bevat het gebied ook de strandwal Spaarnwoude (een aardkundig monument), die ondanks de ontginningen nog grotendeels intact is gebleven. De bijzondere natuurwaarden in Dijkland zijn het Spaarnwouderveen, De Batterij, bosschages langs de A9, Spaarnwouderplas/meer en agrarische natuur. Hoewel Dijkland het grootste deelgebied is van het recreatieschap, wordt hier relatief weinig areaal direct door Spaarnwoude beheerd. Spaarnwoude beheert hier een aantal wegen en fietspaden inclusief bermen, bosschages langs de A9, het Kerkeplasje en Spaarnwoudermeer.

Figuur 3 & 4: Het Stakenlandje bevat door de zoute kwel en essentaksterfte veel dood hout. Daarnaast is een rietmoeras aangelegd waar zeeasters groeien (boven). De Velserbeek is een duinrel die via een duiker onder de A9 Oosterbroek binnen stroomt. Dit water is erg schoon (onder).

Figuur 5 & 6: De Spaarnwouderplas met op de voorgrond een foeragerende lepelaar en op de achtergrond een kluteneiland (boven). In het zuidoosten van Dijkland bevindt zich de Batterij en het Spaarnwouderveen. Hier bevindt zich naast een hoogveen met heide, een 800 meter lange¹⁷ natuurvriendelijke oever (onder).

Houtrak

De Houtrak is aangelegd in de Engelse landschap stijl, wat zich kenmerkt door het parkachtige landschap. De bodem bestaat uit opgebrachte grond, waarbij ook kunstmatige heuvels zijn aangelegd: de Terrassenheuvels. Het gebied wordt begrensd door de Amsterdamse Golf Club en de Spaarndammerdijk. De Houtrak bevat veel waterpartijen, intensieve en extensieve grasvelden en bosschages. Nabij de Houtrak loopt de Brettenzone, een groene scheg van Amsterdam richting Spaarnwoude. De Houtrak ligt binnen de Houtrakpolder, waar vroeger vooral agrarische graslanden waren. Momenteel zijn er geen agrarische activiteiten in de Houtrak. In de jaren '60 is het oostelijk deel van deze polder opgehoogd met zand en opgegaan in het omliggende Westelijk Havengebied. De waterkwaliteit in het gebied is matig door de inlaat van gebiedsvreemd water. Er zijn pompen geïnstalleerd om het water zuurstofrijker te maken voor een betere waterkwaliteit. Het recreatieschap beheert het overgrote deel van het gebied, met uitzondering van een bungalowpark en een manage. In de zomer kent het gebied een hoge recreatiedruk door grote aantallen dagrecreanten zoals fietsers, barbecuers en worden er festivals georganiseerd. De Houtrak is een van de zogenoemde ontvangstgebieden van Spaarnwoude Park. Vanuit de visieschets revitalisering Houtrak, vastgesteld in het algemeen bestuur van oktober 2021, zijn voor de natuur en ecologie verbetermaatregelen voorgesteld, te weten:

- Ontwikkelen van een natuureiland met beperkter toegang voor recreanten en honden;
- Revitalisering van oude bosopstanden en verbeteren van kern-mantel-zoom vegetatie;
- Gedifferentieerd maaibeeld voor een betere biodiversiteit.

Westhoffbos

Het Westhoffbos is een bosrijk gebied tussen de Spaarndammertocht, Zijkanaal C en de Houtrakkerbeemden dat door Staatsbosbeheer wordt beheerd. Het gebied is omgevormd tot brakke natuur. Het gebied Westhoffbos staat onder invloed van brakwater kwel en dat uit de omgeving wordt ingelaten. Het gebied maakt net als de Houtrak ruimtelijk en historisch gezien onderdeel uit van de Houtrakpolder. Het ligt in het voormalige Oer-IJ, waar na inpoldering akkers op een bodem van zeeklei lagen. In de jaren '70 is het Westhoffbos aangeplant met loofsoorten waardoor er een hoog opgaand loofbos is ontstaan. Het gebied is grofweg in tweeën te delen: de zone met een geasfalteerde wielerveden in het zuidwesten en het oostelijke bosgedeelte. De wielerveden ligt tussen de beplantingsvakken, in afwisseling met smalle grasvegetaties en oude watergangen. Het oostelijke bosgedeelte heeft een natuurlijke uitstraling en kent meer rust, omdat hier slechts gewandeld en gefietst kan worden. In dit deel wordt op de essen hakhoutbeheer toegepast. Het recreatieschap beheert in het Westhoffbos de parkeerplaatsen, bosvakken, wielerveden en grasvegetaties.

Heksloot

Het gebied wordt begrensd door de Slaperdijk, Noorder Buiten Spaarne en de Haarlemse Vondelbuurt. Het gebied behoorde tot inundatiegebied van de Stelling van Amsterdam. De vele bunkers, Fort Zuiden de Liniedijk zijn te zien in het landschap. Het gebied is gespaard gebleven van bebouwing door de oorspronkelijke militaire functie vastgelegd in de voormalige Kringenwet en latere protesten tegen woningbouw. Heksloot ligt binnen de Heksloot- en gedeeltelijk de Oude Spaarndammerpolder, die worden gescheiden door de watergang Heksloot. In het zuidwestelijk gedeelte van de Oude Spaarndammerpolder is een plas gecreëerd met plas/dras waar kluten en visdieren broeden. Net als Dijkland bestaat Heksloot uit een veenweidegebied. Hier liggen grote agrarische vochtige graslanden waardoor het een belangrijk weidevogelgebied is. Beide polders zijn pleisterplaatsen voor grote aantallen trek- en wintervogels. De strook langs de Vondelweg is in gebruik als hondenuitlaatgebied. In het noordelijke gedeelte van deze strook ligt ook het Landje van Scheytbrug, dat ecologisch wordt beheerd door de Vereniging Behoud de Hekslootpolder. Het recreatieschap beheert het fietspad inclusief bermen langs de Vondelweg, Fort Zuid, Liniedijk en de twee wandelpaden.

Figuur 7 & 8: De Houtrak kent een parkachtige uitstraling met grasvelden, waterpartijen en beplantingsvakken. Het gebied is in de zomer zeer populair bij recreanten. In het noorden van de 19 Houtrak ligt een bosschage van gewone esdoorns (onder).

Figuur 9 & 10: Het Westhoffbos kent dichte struwelen, rijke mosvegetaties en vogelpopulaties. Ook heeft het gebied veel dood hout doordat de aanwezige essen door de essentaksterfte sterven²⁰ (boven). De Hekslootpolder kenmerkt zich, net als Dijkland, door het open karakter en agrarische natuur (onder).

Schoteroog

Het Schoteroog is een heuvelachtig terrein met een open structuur. Het gebied bestaat uit intensieve en extensieve grasvegetaties met aan de oostkant recreatieweides en voornamelijk begroeiingen van Braam en Sleedoorn aan de westzijde. De bodem van het Schoteroog bestaat uit opgebrachte grond. In het verleden was de locatie in gebruik als gemeentelijke stortplaats. In 1998 is de locatie gesaneerd, het vuilnis afgedekt met een deklaag en ingericht als recreatiegebied. Uit het afval wordt stortgas gewonnen. De deklaag op het afval is kwetsbaar waardoor er geen bomen mogen groeien en de begroeiing laag moet blijven. Een groot gedeelte van het gebied zal vanuit de ambities van de RES, worden ingericht als zonneweide met zonnepanelen. Nu staan hier al windmolens. In het noorden van het Schoteroog ligt een moerasedland met Elzen en Riet,. De bijzondere natuurwaarden op het Schoteroog zullen zich de komende jaren nog verder ontwikkelen in de vorm van bloemrijke grasvegetaties.

Veer- en Waarderpolder

De Veer- en Waarderpolder ligt ingesloten tussen het bedrijventerrein de Waarderpolder, de Liede, Mooie Nel en de waterzuiveringsinstallatie. Het gebied kan grofweg worden ingedeeld in twee delen: Veerpolder met de Veerplas in het zuiden en de Waarderpolder met agrarische percelen in het noorden. Tot de aanleg van het bedrijventerrein, waren beide delen veenpolders en belangrijke weidevogelgebieden. In de Waarderpolder zijn een aantal van deze oorspronkelijke graslanden bespaard gebleven en heeft de polder daardoor een open karakter. Nabij Molen De Veer bevindt zich het restant van een oude kreek, het Vuilrak. De bodem is hier in het verleden vervuild door vuilstort. In het zuiden van de Veer- en Waarderpolder ligt de Veerplas. Hier foerageren lepelaars uit de nabijgelegen kolonie bij de Liede. Voor de aanleg van de Veerplas is zand opgebracht. De Veerplas is een van de zogenoemde ontvangstgebieden van Sparnwoude Park. Rondom de Veerplas wordt op twee locaties hakhoutbeheer toegepast. Zowel de Veer- als Waarderpolder bevatten langs het westelijk gelegen fietspad veel braamruigtes. Op de recreatieve grasvelden vinden jaarlijks festivals plaats.

Westbroek

Het gebied wordt begrensd door de Slaperdijk, Zijkanaal B en de woonwijk Velserbroek. Het gebied omvat de Westbroekplas, het Munitiecomplex, Landje van Gruijters en Fort Benoorden Sparndam. Tussen de Slaperdijk en Westlaan liggen agrarische percelen. Hier sluit het gebied aan op de zuidgelegen Hekslootpolder. Deze zogeheten Verdolven Landen, zijn ter verzware van de dijk afgegraven en liggen daarom beduidend lager dan de rest van het landschap. Oorspronkelijk zou een groter deel van Westbroek uit gaan maken van Sparnwoude maar dit is niet doorgegaan door de aanleg van de wijk Velserbroek. De Westbroekplas is in 1990 aangelegd. In de zomer vindt hier intensieve recreatie plaats. Het is deels opengesteld als hondenuitlaatgebied. In de winter komen hier veel winter- en trekvogels. In het noorden van het gebied ligt een helofytenfilter, die onder andere zorgt voor zuivering van het water én waar diverse rietvogels zich huisvesten.

Figuur 11 & 12: Bij de Liede broed een kolonie lepelaars, die jaarlijks foerageren aan de oevers van de Veerplas (boven). Het Landje van Gruijters (onder) wordt ecologisch beheerd en kent een rijke vogelfauna.

Strategisch Groen Project (SGP)

Het Strategisch Groen Project omvat een aantal deelgebieden van het recreatieschap binnen de Haarlemmermeerpolder en bij de Amsterdamse stadsdelen Geuzenveld en Osdorp. Het gebied bestaat uit een zuidwestelijk gedeelte nabij Hoofddorp, Cruquius en Vijfhuizen en een noordoostelijk gedeelte bij Halfweg-Zwanenburg en Amsterdam. De Haarlemmermeer was een grote waterpartij dat zich uitstreckte tussen Leiden en Haarlem. Halverwege de 19^e eeuw is het Haarlemmermeer drooggemalen. Op de locaties van SGP werd op de vruchtbare zeeleibodem van de nieuw ontstane grond grootschalige akkerbouw bedreven.. In de jaren '90 heeft het rijk besloten dat extra verstedelijking gepaard dient te gaan met extra recreatiemogelijkheden in grootschalige groengebieden. Vanaf 1998 zijn vanuit het Strategisch Groenproject verschillende gebieden ontwikkeld om het ecologische aanbod nabij de stedelijke regio's te verhogen. Strategische Groenprojecten hebben het doel recreatiegebieden, nieuwe natuur en bossen te realiseren. In 2002 vond de Floriade hier plaats, dat nog duidelijk is terug te zien in het landschap. De ontwikkeling van het gebied verliep gefaseerd en is ook gefaseerd onder het beheer van het recreatieschap gekomen.

Het gebied heeft een oppervlakte van ongeveer 1.753 hectare en bestaat uit een afwisselend landschap met natuuroevers, waterpartijen, bossen en grasvegetaties. Hier worden tevens ook jaarlijks ook festivals georganiseerd.

Figuur 13: Kuifeenden in de wateren van de Boseilanden, met op de achtergrond een rietkraag.

Boseilanden

De Boseilanden is een zeer langgerekt deelgebied. De uitgestrektheid heeft een afwisselend landschap met verhoogde dijken, ruigtes, rietvelden, grasvegetaties en open water. Lokaal is het park aangeplant met inheems plantmateriaal. De kavelstructuur en lange zichtlijnen van de Boseilanden zijn karakteristiek voor het polderlandschap in de omgeving en de Haarlemmermeer. Ook wordt het gebied, net als de Groene Carré Zuid, gekenmerkt door langwerpige kunstmatige heuvels met grasvegetaties. De N205 vormt de begrenzing van het gebied net als alle zuidwestelijk gelegen deelgebieden van SGP. In het noordelijke gedeelte van de Boseilanden worden woningen gebouwd.

De Groene Weelde

De Groene Weelde is een afwisselend gebied met waterpartijen, bosschages en grasvelden. Het omvat het Prinsbernhardbos, Herdenkingsbos en Big Spotters Hill. Buiten de intensief gebruikte delen is er ruime afwisseling van graslanden, bos en bosranden. De bosstructuren zijn nog jong, maar door het beheer van de afgelopen jaren divers. Het deelgebied heeft vooral zandige bodems. Het gebied sluit via een brug over de N205 aan op het Haarlemmermeerse Bos. Het gebied wordt begrensd door een particuliere golfbaan, N205, Boseilanden en Parkvijfhuizen. De Groene Weelde was in 2002 onderdeel van de wereldtentoonstelling de Floriade. Hiervoor werden onder meer plantentuinen, beplantingen, oevers en padenstructuren ingericht. Dankzij de Floriade is het gebied met versnelt tempo ingericht. Een iconisch onderdeel van het deelgebied is de Big Spotters Hill, een 22 meter hoge kunstmatige uitzichtheuvel. Deze is aangelegd met het grondmateriaal dat vrijkwam bij het graven van de watergangen voor de Floriade. Een groot gedeelte van de Groene Weelde wordt gebruikt als festivalterrein, zoals Mysteryland en Keltfest. Het recreatieschap beheert in het deelgebied alle grasvegetaties, watergangen en beplantingen, met uitzondering van de particuliere golfbanen. De hoofdentree bij de Kruisweg krijgt de aankomende jaren een facelift met 2,5 miljoen aan investeringen.

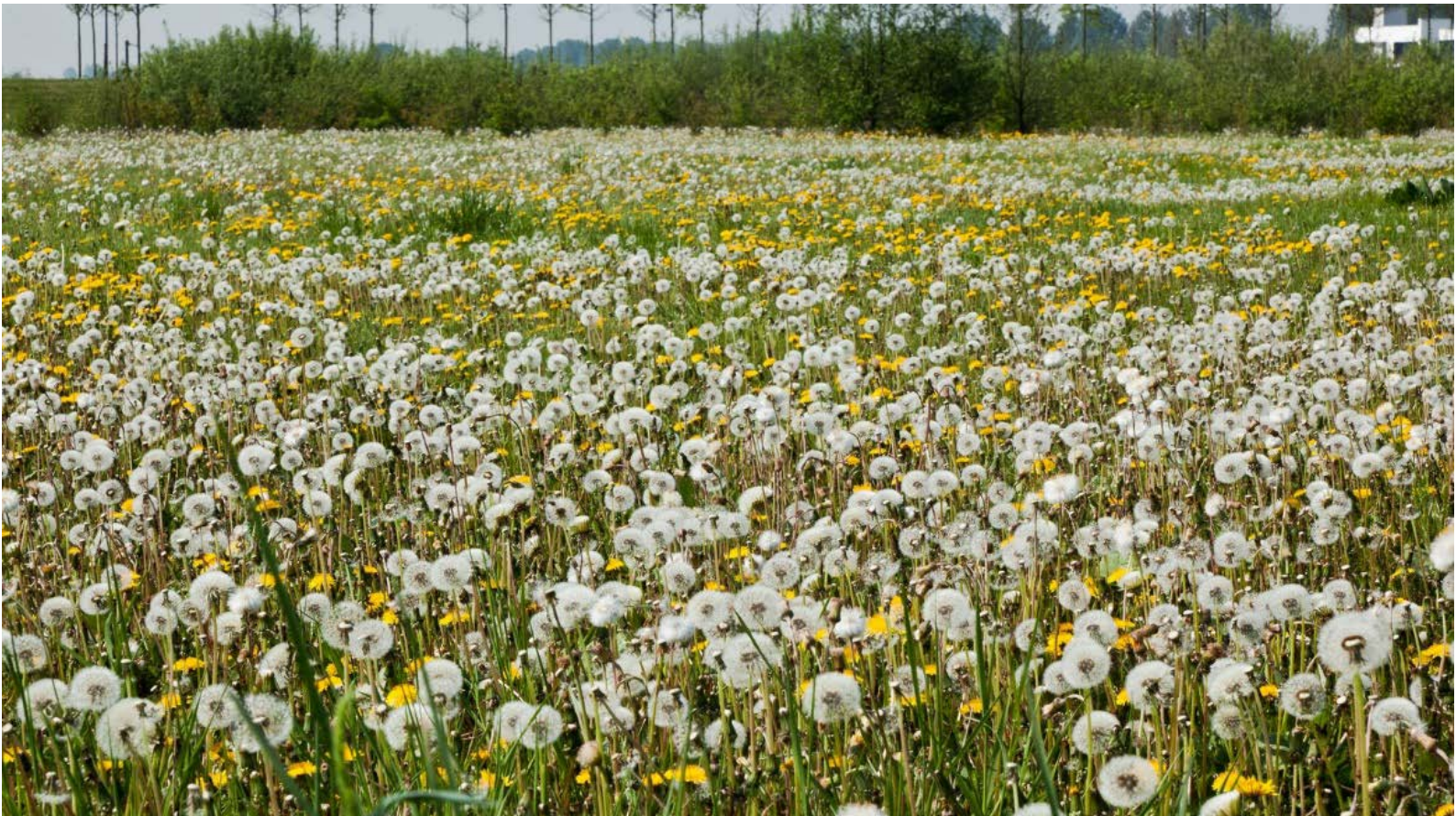
Park Zwanenburg

Park Zwanenburg ligt ten zuiden van Halfweg-Zwanenburg en ten westen van de Tuinen van West. Het park is in 2010 opgeleverd en is ingedeeld in verschillende thema's. Een deel van Park Zwanenburg is gerealiseerd op de locatie van een voormalig zwembad. Het gebied bevat diverse sportfaciliteiten en andere delen zijn ingericht in de Engelse landschapsstijl. Daarnaast bestaan er langgerekte bosschages en singels, waar ter compensatie voor de aanleg van de Hoge Snelheidslijn duizend bomen zijn geplant. Door het gebied kronkelt een gegraven kreek. Aan de oostzijde van het gebied wordt een moerasgebied gerealiseerd die door middel van een faunatunnel wordt verbonden met het park. Het gebied maakt net als de Tuinen van West ook onderdeel uit van de Groene As, een ecologische verbindingszone tussen de gebieden van Spaarnwoude en Groengebied Amstelland. In de periode 2022 – 2025 vindt nieuwe bosaanplant plaats vanuit de Bossenstrategie met een zogeheten Geboortebos.

Park Zwaanshoek

Park Zwaanshoek ligt ten noorden van Zwaanshoek en tussen de Spieringweg en Ringvaart. Het deelgebied omvat ongeveer 35 hectare. Het gebied is bij het ontwerp ingericht als bosgebied, met als functie de schakel tussen de binnenduinstrand en te realiseren bosgebieden in de Haarlemmermeer. In het zuidwesten ligt ook een begraafplaats die niet onder het beheer van het recreatieschap valt.

Figuur 14 & 15: Vegetaties met paardenbloemen in de Boseilanden (boven). Het Prins Bernhartbos heeft zich door de aanplant van ouder plantmateriaal én het toepassen van maaien en afvoeren ontwikkeld tot een gebied met een hoge natuurwaarde (onder).

Tuinen van West

De Tuinen van West liggen in de Amsterdamse stadsdelen Osdorp en Geuzenveld en beslaat ruim 300 hectare. Het deelgebied wordt begrensd door de N200, Ringvaart en de bebouwing van de benoemde stadsdelen. In het westen wordt het gebied doorkruist door de A9. Het gebied wordt sinds 2008 ingericht aan de hand van het Beeldkwaliteitplan Tuinen van West met als doel het omzetten van landbouwgrond naar recreatie en natuur met behoud van het polderkarakter. De Tuinen van West bevindt zich in de Osdorper Binnenpolder, Osdorper Bovenpolder en Lutkemeerpolder. Het deelgebied bestaat uit zogenaamde kamers, met ieder hun eigen gebruik en verbonden met recreatieve routes. De Osdorper Binnenpolder bestaat voornamelijk uit een veenweidegebied, en volkstuinten, pluktuinen, een sportcomplex en Park de Kuil. In het westen van de Osdorper Binnenpolder ligt de Roerdomp (voorheen Kluut 2) een waterrijk gebied waar veel watervogels pleisteren. Ook ligt hier langs de A9 het Fluisterbos dat is aangelegd als natuurcompensatie en vormt een buffer tussen de weg en het achterliggende recreatiegebied. De Lutkemeerpolder was ooit een meer. Hoewel de bodem momenteel bestaat een kleilaag, ontstond het Lutkemeer door ontginning van de aanwezige veenvlakten. Het meer werd gebruikt voor de watervoorziening van Amsterdam. Ter bescherming van de omliggende gebieden tegen het IJ werden dijken aangelegd. In 1865 werd het meer droog gelegd, waardoor de Lutkemeerpolder ontstond. De polder werd na de drooglegging ingericht voor landbouw. De Lutkemeerpolder zou worden ingericht als bedrijventerrein Door protesten uit de omgeving is een groot gedeelte van het originele landschap gespaard gebleven. De huidige Lutkemeerpolder heeft akkers, graslanden en moerassen. Aan de westzijde bevindt zich de dijk van de Ringvaart. Het deelgebied wordt doorkruist door de ecologisch-recreatieve verbinding: de Groene AS (zie hoofdstuk Beleid). Het recreatieschap beheert in de Tuinen van West de bermen langs fietspaden en wegen. Verder vallen onder het beheer Park de Kuil, De Roerdomp, het Fluisterbos en grote delen van de Lutkemeerpolder langs de Ringvaart en A5.

Figuur 16: De Roerdomp is een waterrijk gebied, waar door de hoge waterstand in de zomer veel vogels pleisteren. Hier kunnen ook ringslangen voorkomen.

Stichting Mainport & Groen (SMG)

De gebieden van Stichting Mainport & Groen liggen in de Haarlemmermeerpolder. Als compensatie voor de effecten op het milieu van de in de jaren '90 aangelegde Polderbaan is afgesproken dat rondom de startbaan extra groen werd aangelegd. Hiervoor is het Convenant Mainport & Groen opgesteld en werden de verschillende groengebieden ingericht op de landbouwgronden. Het gebied Stichting Mainport & Groen (SMG) werd sinds 1996 beheerd door de gelijknamige stichting die het doel had groen, natuur en recreatie in de omgeving rondom Schiphol te realiseren. SMG vormt feitelijk een groene buffer rondom de noordwestelijk gelegen Polderbaan. Destijds was afgesproken dat bij de uiteindelijke realisatie van de doelstellingen uit het convenant, het eigendom en beheer van het gebied werd overgedragen aan Recreatieschap Spaarnwoude. De buffer rondom de Polderbaan wordt ook wel de Groene Carré genoemd en is in te delen in de Groene Carré Zuid, West en Noord. Het gebied zorgt ook voor een ecologische verbinding met omliggende natuurgebieden.

Het gebied heeft een oppervlakte van ongeveer 982 hectare en bestaat uit een combinatie van grondwallen (ribbels), fiets-, wandel- en ruiterspaden en waterlopen.

Figuur 17: Bloemenweide in Park Vijfhuizen. Hier wordt maaien en afvoeren toegepast, wat heeft geresulteerd in een hoge bloemenrijkdom en rijke insectenfauna.

Buitenschot

Buitenschot bestaat uit een half open gras/kruidenlandschap met enkele loofbomen. Langs het gebied loopt de Oude Spoordijk. Bij het ontwerp van Buitenschot zijn meerdere 'ribbels' of grondwallen aangelegd, met het doel de geluidsoverlast van vliegtuigen te verminderen. De vegetatie op deze ribbels dient kort te worden gehouden om in verband met de geluidswerende functie. Deze ribbels zijn gebaseerd op de ploeglijnen na het ploegen van landbouwgrond. Tussen de ribbels ligt een groot aantal kleinere ingesloten kavels. De grasvegetaties in de kavels worden door de grote bloemenrijkdom omschreven als een paradijs voor insecten. Het gebied wordt gebruikt door wandelaars en hondenbezitters. Het gebied valt onder het beheer van het recreatieschap.

Groene Carré

De Groene Carré bestaan uit langgerekte stroken langs de N205 en N201. De Groene Carré kent twee delen, de Groene Carré Noord en Zuid. De Groene Carré Zuid wordt door de agrarische percelen langs de Polderbaan gescheiden door de Vijfhuizertocht en de Groene Carré Noord door de IJtocht. Beide delen bestaan voornamelijk grasvegetaties en in de Groene Carré Zuid zijn een aantal langwerpige kunstmatige grondwallen die in de lengte van het gebied zijn aangelegd aanwezig. Een aantal percelen werden in het verleden begraasd door schapen. Ondanks de smalle vorm, dient het gebied als ecologische verbindingszone en komen hier toch een aantal bijzondere natuurwaarden voor, zoals diverse orchissen, Parnassia, Geelhartje, Blauwborsten en Rietgorzen (zie bijlage x). Door het gebied loopt een fiets- en wandelpad richting Buitenschot en Plesmanhoek. Het gebied wordt voornamelijk gebruikt door hondenbezitters, fietsers en wandelaars. Ook hier beheert het recreatieschap het gehele gebied.

Park Vijfhuizen & MH17

Park Vijfhuizen ligt aan de N205 en sluit in het westen aan op De Groene Weelde. Het gebied bestaat voor een groot gedeelte uit de oorspronkelijke parkeerplaats en oude expositieruimte van de Floriade. In Park Vijfhuizen ligt ook het Herdenkingsmonument MH17 voor de slachtoffers van vlucht MH17. Dit monument bestaat uit een kunstwerk en daarnaast zijn voor ieder individueel slachtoffer verschillende soorten bomen aangeplant. Rondom het monument worden jaarlijks zonnebloemen ingezaaid en ligt een waterlabyrint met riet, welke is gebaseerd op de vorm van Big Spotters Hill.

Plesmanhoek

De Plesmanhoek omvat een akkerlandschap en heeft de karakteristieke kavelstructuur van de Haarlemmermeerpolder behouden. Het gebied kent diverse fiets- en (gras)wandelpaden, waar recreanten tussen de verschillende gewassen kunnen wandelen en fietsen. Ook bevindt zich hier een grote bloemenakker met bijenkasten. Het noordelijke deel wordt jaarlijks gebruikt als kampeerterrein voor Mysteryland.

Figuur 18 & 19: De ribbels in Buitenschot, die dienen om de geluidsoverlast van Schiphol voor de omliggende woonwijken te verminderen (boven). Het MH17 monument in Park Vijfhuizen (onder).²⁹

Abiotische factoren

Abiotische factoren zijn externe milieufactoren, zoals klimaat, bodem en water. De abiotische factoren bepalen welke plantengemeenschappen ergens (kunnen) groeien en zijn daarmee ook een sleutelfactor voor het slagen of falen van gestelde beheerdoelstellingen.

Bodem

Fysisch Geografische Regio's

Nederland is op basis van kenmerkende eigenschappen van bodem, geomorfologie en oppervlakte globaal in te delen in acht fysisch geografische regio's (FGR). Een FGR is een deel van Nederland dat op macroschaal op basis van oppervlaktewater, bodem en geomorfologie enigszins homogeen is. Binnen Recreatieschap Spaarnwoude komen de volgende regio's voor:

Duinen	Kustduinen inclusief strandwalzones, stranden en strandvlaktes;
Laagveengebied	Een kustvlakte waar een veenpakket aan het oppervlakte ligt, inclusief de hierin gelegen droogmakerijen en plassen;
Zeekleigebied	Binnendijkse gebieden met hierin oude zee afzettingen (ook wel Poldergebieden genoemd);
Niet indeelbaar	Niet in te delen in een FGR, voornamelijk stedelijke gebieden.

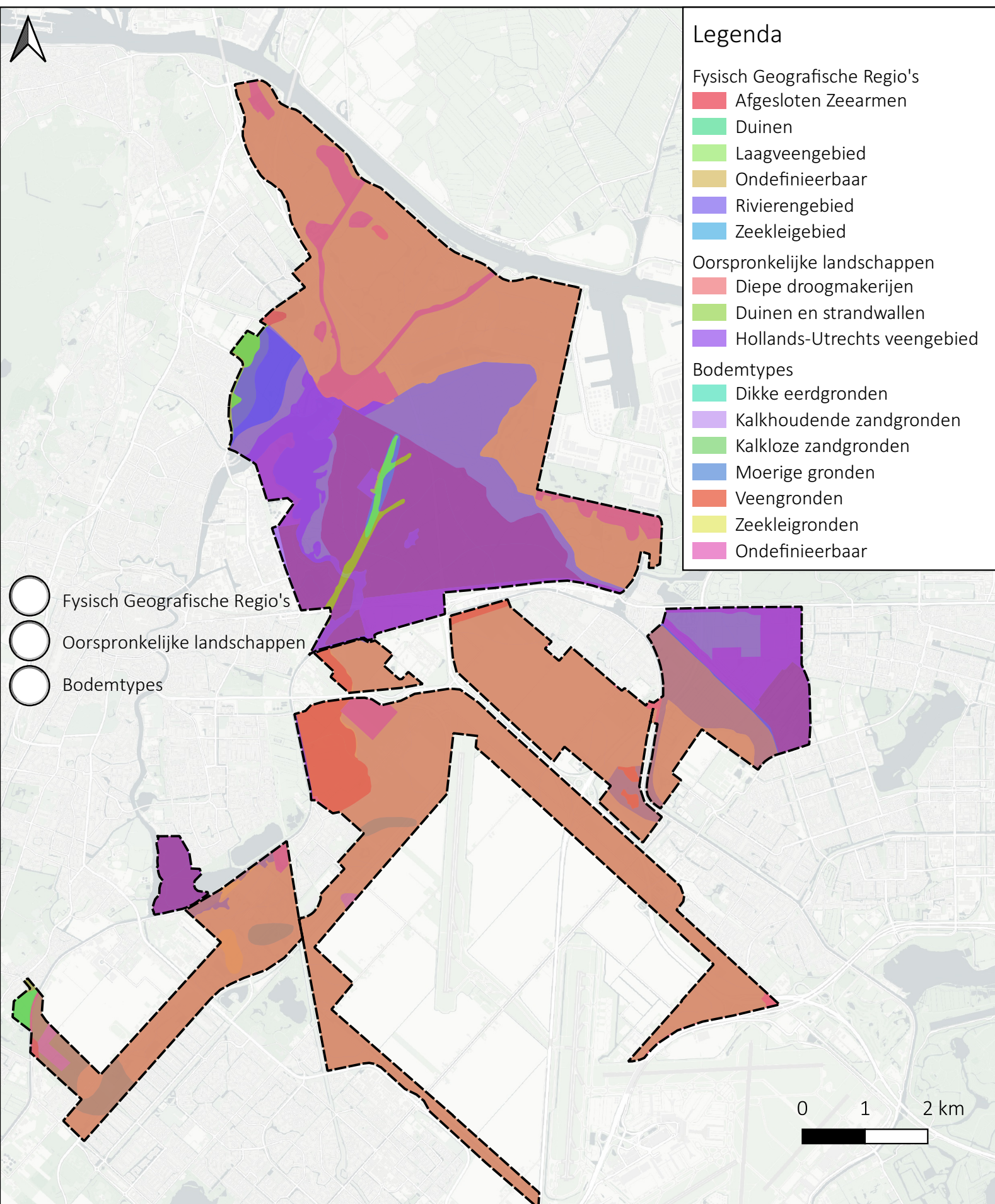
Oorspronkelijke landschappen

Nederland bestaat uit veel gevarieerde landschappen, wat mede is veroorzaakt door de manier waarop de mens het landschap (heeft) gebruikt. Landschappen kunnen worden ingedeeld in cultuur-, halfnatuurlijke en natuurlandschappen. Een cultuurlandschap is onder invloed van de mens gevormd terwijl een natuurlandschap nauwelijks door mensen is beïnvloed. Een tussenvorm is het halfnatuurlijke landschap, waarbij het landschap is beïnvloed door menselijk ingrijpen maar de flora en fauna zich spontaan hebben gevestigd. Spaarnwoude Park omvat zowel cultuurlijke als halfnatuurlijke landschappen. De oorspronkelijke hoofdlandschappen die in de gebieden te onderscheiden zijn, bestaan uit:

Duinen en strandwallen	Zandgronden ontstaan vanuit golf- en windwerking door de zee. De strandwal Spaarnwoude in Dijkland vormt het enige restant van de duinen en strandwallen binnen Spaarnwoude Park. Deze is nog duidelijk te herkennen als verhoging in het landschap.
Diepe droogmakerijen	Drooggemalen meren, met voornamelijk marine afzettingen van zeeklei. Dit betreft de gebieden in de Haarlemmermeerpolder en binnen Spaarnwoude volgt dit landschap de oude oevers van het Oer-IJ.
Hollands-Utrechts veengebied	Restanten van het uitgestrekte, voormalige Hollands-Utrechtse Veengebied. Zoals de naam doet vermoeden is de ondergrond hier (oorspronkelijk) veen.

Verstoorde bodems en landschappen

Zoals in veel delen van Nederland, zijn door bebouwing, de aanleg van wegen, opwerping van grond of door agrarische activiteiten de oorspronkelijke bodems en landschappen verstoord. De bodem is omgeploegd, opgeworpen of geëgaliseerd om te voldoen aan de beoogde functie. Dit betekent dat de lagen die in de bodem over de jaren zijn ontstaan, ongedaan worden gemaakt. Op verstoorde bodems groeien vaak ruigtebegroeiingen, met snel groeiende en concurrentiekrachtige soorten zoals braam of brandnetel. Het duurt lang totdat de bodem weer tot 'rust' is gekomen. Zo ook binnen Spaarnwoude Park. Denk hierbij aan de kunstmatige heuvels van het Schoteroog, Uitzichtheuvels, Big Spotters Hill, Terrassenheuvels of omgeploegde agrarische percelen.

Figuur 20: Fysisch Geografische regio's, oorspronkelijke landschappen en bodemtipes binnen de gemeenschappelijke regeling van Spaarnwoude Park.

Figuur 21 & 22: Spaarnwoude Park kent meerdere kunstmatige heuvels, zoals Big Spotters Hill (boven) en langwerpige ruggen in de Boseilanden (onder). Daarnaast liggen ook in Oosterbroek, Houtrak, Schoteroog, Buitenschot en Groene Carré kunstmatige wallen of heuvels.

Bodemtypen

De bodem onder de gebieden bestaat uit Holocene afzettingen die zijn afgezet in de periode van de afgelopen elfduizend jaar. Door het smelten van de landijskappen en gletsjers steeg de zeespiegel in een rap tempo. Zeeklei zette zich af op de zandige ondergrond en uitgebreide moerassen konden ontstaan. Veel van de Holocene landvormen en afzettingen zijn door ontginningen en bebouwing vernietigd. De bodemtypen die in de gebieden te onderscheiden zijn:

- Dikke eerdgronden
- Gedefinieerde associaties
- Kalkhoudende zandgronden
- Kalkloze zandgronden
- Moerige gronden
- Veengronden
- Zeekleigronden

Oppervlakte water

Grotere wateren worden beheerd door de Hoogheemraadschappen Rijnland en Waternet of Rijkswaterstaat. Spaarnwoude Park beheerd voornamelijk sloten, kleine watergangen, (speel)vijvers, vennen en poelen. In de onderstaande tabel staat per gebied weergegeven hoeveel oppervlakte water onder beheer van het recreatieschap staat. Zoals later aan bod zal komen zijn deze soms ook onderdeel van de Europese Kaderrichtlijn Water. De Tuinen van West is het enige deelgebied van Recreatieschap Spaarnwoude waar het Waterschap Amstel, Gooi & Vecht het waterbeheer uitvoert, in alle andere deelgebieden is dit Hoogheemraadschap van Rijnland.

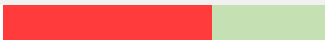
Binnen het recreatieschap bevinden zich een aantal locaties waar zich brak water aan het oppervlakte bevindt, zoals het Stakenlandje, Spaarnwouderplas en Westhoffbos.

Tabel 2: Overzicht van het oppervlakte water binnen de gebieden, in beheer van het recreatieschap.

<i>Gebied</i>	<i>Deelgebied</i>	<i>Oppervlakte m²</i>
Spaarnwoude	Buitenhuisen	206.100
	Dijkland	33.900
	Heksloot	47.800
	Houtrak	220.900
	Oosterbroek	277.100
	Schoteroog	14.600
	Veer- en Waarderpolder	167.400
	Westbroek	193.700
	Westhoffbos	10.800
Stichting Mainport & Groen	Buitenschot	23.400
	Groene Carré	7.900
	Park Vijfhuizen	39.800
	Plesmanhoek	12.500
Strategisch Groen Project	Boseilanden	80.900
	De Groene Weelde	180.100
	Park Zwaanshoek	52.200
	Park Zwanenburg	51.900
	Tuinen van West	60.000
Totaal		1.680.900

Binnen de GR van het recreatieschap liggen gedeeltelijk vijf Kader Richtlijn Water (KRW) waterlichamen (zie Europees beleid). Het recreatieschap voert gedeeltelijk het beheer uit over deze wateren. Het overige beheer ligt bij Rijkswaterstaat of hoogheemraadschappen zoals Waternet, HNNK of Rijnland. Hoewel de prognose van de chemische kwaliteit van veel waterlichamen in 2027 nog steeds slecht is, is de ecologische kwaliteit tegen deze tijd wel op de juiste kwaliteit.

Tabel 3: KRW oppervlaktelichamen binnen de gemeenschappelijke regeling van Recreatieschap Spaarnwoude. De tabel bevat naast de huidige ecologische kwaliteit, weergegeven met vier kleuren, ook het oppervlakte (m²) dat in beheer is bij het recreatieschap.

KRW oppervlaktelichaam	'19	'21	'27	SPW	SMG	SGP
Mooie Nel & Liede				5.800		
Noordzeekanaal						
Vaarten Houtrakpolder				17.500		
Ringvaart Haarlemmermeer						
Vaarten Haarlemmermeerpolder						11.000
Ecologische kwaliteit						

4. Huidig beheer

Als de menselijke (beheer)invloeden zouden wegvallen voor gras- of ruigtevegetaties, maar hierbij wel dezelfde waterhuishouding wordt aangehouden, ontstaat in Nederland in de meeste gevallen een bosvegetatie. Voor water- en oevervegetaties geldt dat deze uiteindelijk kunnen verlanden en dichtgroeien. Om de diversiteit van de verschillende vegetatietypes te behouden, moet dit worden beheerd. In dit hoofdstuk wordt het huidige beheer in Spaarnwoude Park behandeld. Zoals eerder behandeld gaat dit alleen over de percelen die direct door het recreatieschap worden beheerd. Het beheer van derden is hier van uitgesloten.

Grasvegetaties extensief & randen

Grasvegetaties zijn rijk aanwezig binnen het recreatieschap. Helaas zijn niet alle grasvegetaties geschikt om te ontwikkelen tot bloem- of kruidenrijke graslanden. De intensieve recreatieve grasvelden dienen door de recreatieve functionaliteit op een bepaalde beeldkwaliteit onderhouden te worden, met een sterk ontwikkelde zode. Dit leidt tot de dominantie van enkele soorten.

Extensieve grasvegetaties (zoals natuurbermen en extensieve velden) worden minder frequent gemaaid, wat resulteert in een grotere soortenrijkdom. Waar in het algemeen wordt aangenomen dat extensief maaien bestaat uit een tot twee keer per jaar maaien, wordt binnen Spaarnwoude ook zesmaal per jaar maaien aangezien voor extensief beheer. Deze velden hebben vaak een kruidachtige of bloemrijke vegetatie. Op een aantal van de extensief beheerde velden worden maaimethoden toegepast die kunnen leiden tot een verarming van het aantal soorten flora en fauna. Afhankelijk van de maaimethode, -frequentie, -tijdstip en bodemtype, ontstaat op deze locaties een bepaalde vegetatie, met bijbehorende insecten- en vogelpopulaties. Hieronder worden de gebruikte methoden van het beheer van de grasvegetaties in het recreatieschap opgenoemd.

Mechanische maaimethodes

Bij de mechanische maaimethoden wordt door middel van een gemotoriseerde maaier de vegetatie vlak boven de grond afgemaaid. De methoden die hierbij in Spaarnwoude Park worden gebruikt zijn klepelen, maaien zonder of met afvoeren. De maaiers gebruiken hierbij een maaibalk of een klepelbak:

Klepelen

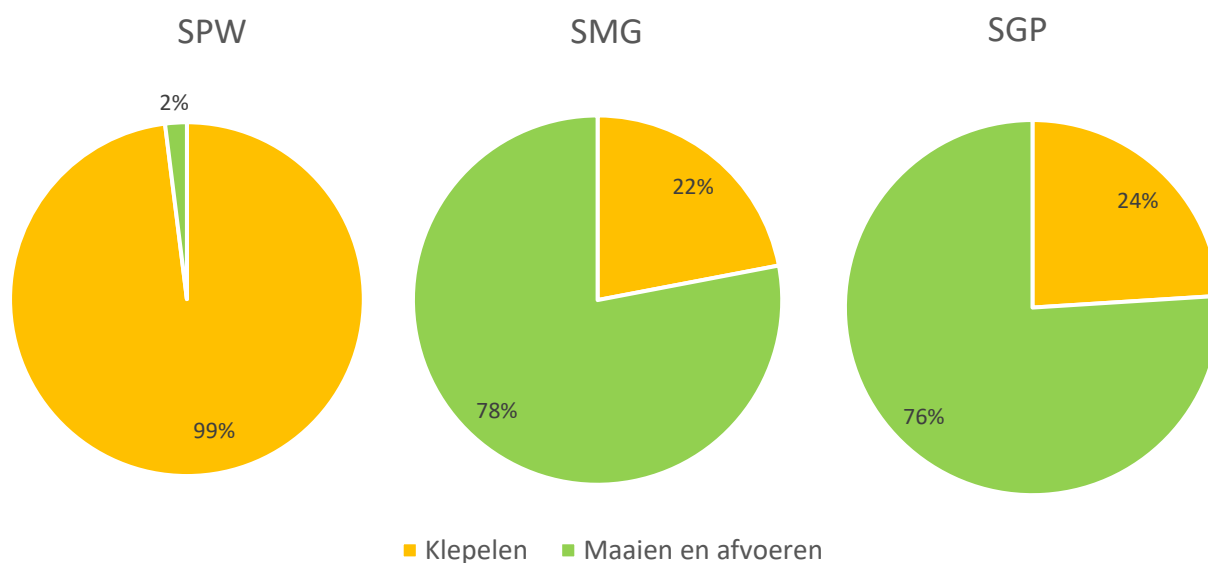
Een veel gebruikte maaimethode in de gebieden is klepelen, waarbij de vegetatie wordt fijn gehakseld. Het plantmateriaal blijft hierna liggen om te composteren, waardoor de bodem voedselrijker wordt wat leidt tot verruiging van de vegetatie met onder andere fluitenkruid en brandnetel. Daarnaast overleeft tijdens het klepelen slechts circa 6% van de rupsen van dagvlinders. Een andere techniek is de maai-zuigcombinatie, waarbij het plantmateriaal wel wordt afgevoerd, maar ook de plantenzaden en insecten. Tijdens dit proces overleeft circa 8% van de rupsen van dagvlinders. De vegetatie kan door klepelen zeer verruigen, waardoor concurrentiekrachtige, kruidachtige plantensoorten de overhand kunnen krijgen. Deze vegetaties spelen een beperkte rol voor insecten, muizen, kleine roofdieren en egels. De voordelen van deze maaimethode zijn dat het kostenbesparend is in vergelijking met andere maaimethoden en er geen afvoer van maaisel plaatsvindt.

Maaien en afvoeren

Een andere gebruikte mechanische methode is het maaien, wiersen en afvoeren, ook wel hooilandbeheer genoemd. Tijdens dit proces worden de planten/grasvegetaties afgemaaid en deze worden enkele dagen gedroogd. Na het drogen wordt het materiaal afgevoerd. Omdat insecten de kans hebben de locatie te verlaten, overleeft circa 40% van de rupsen van dagvlinders bij deze maaimethode. Daarnaast heeft deze methode als voordeel dat de voedingsstoffen worden afgevoerd, wat op den duur resulteert in het minder afvoeren van maaisel. Doordat de bodem niet verrijkt heeft het een positieve invloed op de diversiteit van flora en fauna. Binnen SMG en SGP wordt maaien en afvoeren op veel locaties toegepast. Wel wordt hier de Ringvaartdijk en een berm in de Tuinen van West geklepeld, omdat het maaimaterieel in het verleden sporen vormde en verzakte. Klepelen is hier daarom een veiligere

Tabel 4: Oppervlaktes van de momenteel gebruikte beheermaatregelen voor de extensieve grasvegetaties, randen en bermen in de gebieden. De randen worden momenteel geklepeld.

<i>Gebied</i>	<i>Maatregel</i>	<i>Oppervlakte (m²)</i>
Spaarnwoude	Klepelen	1.510.700
	Maaien en afvoeren	37.500
	Randenbeheer	43.400
	Begrazing	224.800
Stichting Mainport & Groen	Klepelen	147.000
	Maaien en afvoeren	527.100
Strategisch Groen Project	Klepelen	311.800
	Maaien en afvoeren	999.400
	Randenbeheer	2.400

Figuur x: De verdeling van het beheer van extensieve grasvelden en bermen. Hierbij gaat het om de vegetaties die onder direct beheer van het recreatieschap staan, de arealen van Zorgvrij zitten hier daarom niet bij. Zoals eerder benoemd is binnen SMG en SGP budgettair meer ruimte dan bij SPW en kan dus meer worden gehooïd.

keuze, omdat de klepelbak op een uitschuifbare arm wordt geplaatst. In SPW werden bijna alle bermen in het verleden gehooïd, is door bezuinigingen overgegaan op klepelen. Momenteel worden alleen de natuurbermen in Dijkland gemaaid en afgevoerd (zie kaart x).

Een nadeel van deze methode is de meerdere werkgangen die het kost om het maaisel uiteindelijk het gebied uit te krijgen. De methode is daarom duurder en leidt tot meer uitstoot (CO₂ en stikstof).

Variatie in ruimte en tijd

Door het beheer op verschillende momenten en verschillende plekken uit te voeren ontstaan overgangen in de vegetatie. In de gebieden wordt dit via verschillende maatregelen toegepast:

Randenbeheer	Bosranden kennen in het algemeen een grote biodiversiteit. Om een geleidelijke overgang van de intensieve recreatievelden naar beplanting te creëren, worden op een aantal locaties de randen extensief beheerd. Dit zorgt voor een gedifferentieerde bosrand, die voor verschillende soorten fauna van groot belang is. De gebieden kennen momenteel een aantal randen waar eenmaal per jaar wordt geklepeld (SPW) of gemaaid en afgevoerd (SGP).
Begrazingsbeheer	Begrazing kan zorgen voor een variatie in structuur van de vegetatie. Dit is wel afhankelijk van de soort grazer en het aantal dieren per hectare. Op diverse locaties binnen Spaarnwoude wordt begrazingsbeheer toegepast, ook door andere TBO's zoals Landschap Noord-Holland (zie kaart x). Momenteel worden pony's, schapen en paarden ingezet. De begrazing door het recreatieschap is altijd zomerbegrazing, omdat het in de winter vaak te nat wordt voor de dieren.

Maaien voor verkeersveiligheid

Voor de verkeersveiligheid wordt de vegetatie op bepaalde locaties zoals kruispunten en langs wegen kort worden gemaakt:

Uitzichthoeken	Uitzichthoeken zijn locaties waar de gras, kruiden of rietvegetatie het zicht voor verkeersdeelnemers kan belemmeren. De zichthoeken worden momenteel viermaal per jaar geklepeld op kruispunten.
Bebakeningsstrook	De bebakeningsstrook (1 meter langs de weg), wordt eenmaal per jaar geklepeld langs de gehooïde natuurbermen in Dijkland. De reden hiervoor is dat de vegetatie anders gaat overhangen en de paaltjes in de berm anders niet meer zichtbaar zijn voor weggebruikers.

Begrazingspilots

Uit begrazingspilots is gebleken dat begrazing niet in alle deelgebieden inzetbaar is. Met Gallowrunderen in de Houtrak bleek, dat té intensieve begrazing kan leiden tot totale kaalvraat van de vegetatie. Hier werd alle ondergroei van de beplanting weggegeten. Verder is ook begrazing met schapen geprobeerd op andere locaties zoals de Groene Carré – Zuid en Lutkemeer maar hier werden de schapen opgejaagd en doodgebeten door honden. De dijk van Zijkanaal B wordt momenteel begraasd door schapen, maar hier wordt de kudde beschermd en bijgehouden door schrikdraad. In het verleden werden op meer locaties zoals in het Westhoffbos met Schotse hooglander begrazing toegepast, maar dit is door bezuiniging gestopt.

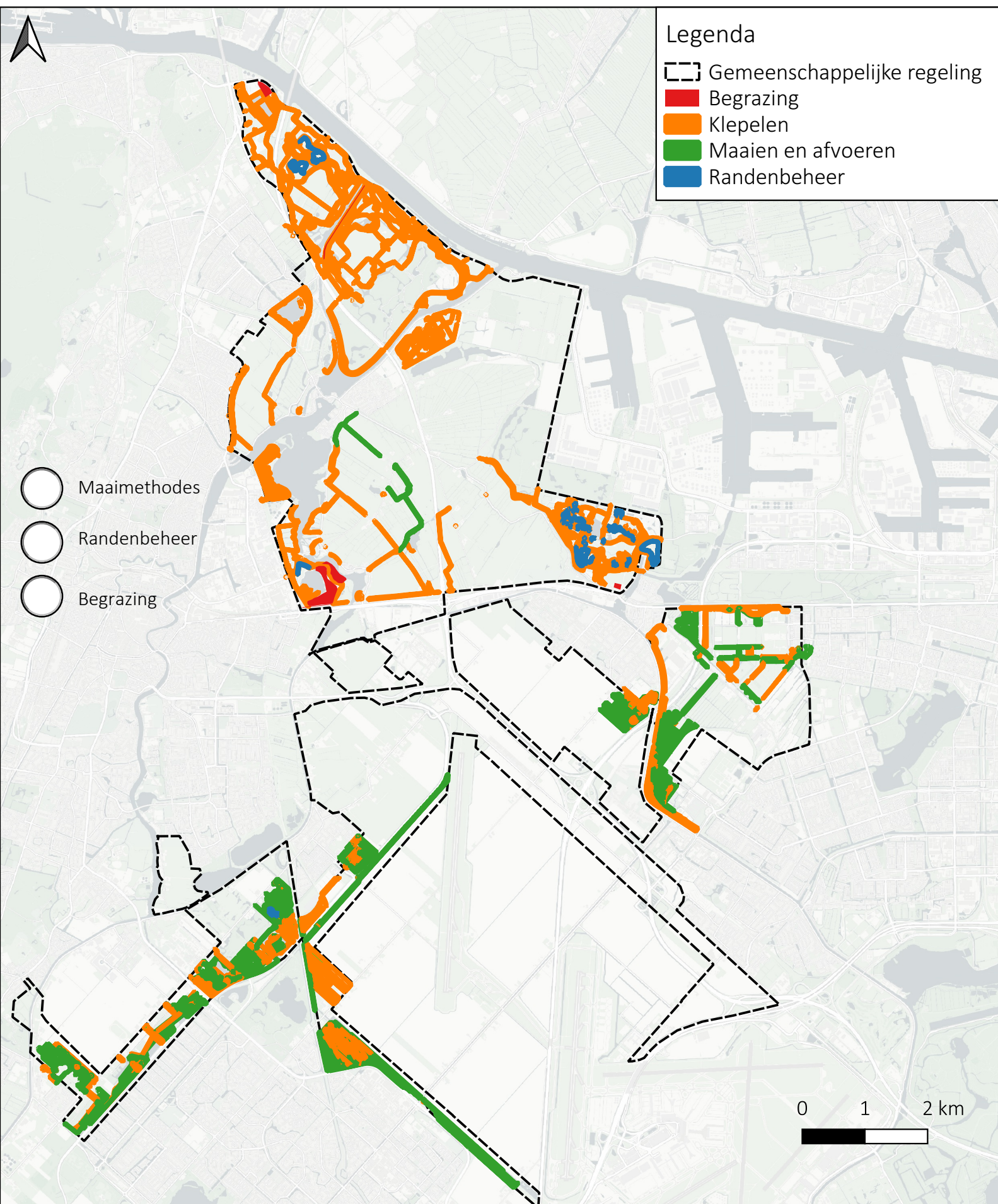

Agrarisch beheer Zorgvrij

De agrarische percelen in Buitenhuisen en een aantal in Oosterbroek worden biologisch beheerd als kruidenrijk grasland door boerderij Zorgvrij. De vegetatie wordt begraasd en dient ook als voederwinning voor tijdens de wintermaanden. Het gewas wordt gehooïd en vervolgens opgeslagen als kuilgras of hooi. De mest van de koeien en schapen wordt volgens het potstalprincipe weer over de grasvelden verspreid.

Tabel 5: De voorkomende grasvegetaties binnen de gebieden. De beheertypen met Riet zijn verplaatst naar de categorie oevers.

<i>Beheergroep</i>	<i>GeoVisia beheertype</i>	<i>Toelichting beheergroep</i>
Grasvegetaties agrarisch	Agrarisch - akkerbouw	Cultuurgrasland bestaande uit een grasvegetatie met een mengsel van grassen en kruiden, dat in gebruik is voor agrarische doeleinden zoals veeteelt, hooiland of weiland.
	Agrarisch – hooiland	
	Agrarisch – weiland	
	Agrarisch - zonnebloemen	
Grasvegetaties extensief	Begrazing	Grasvegetatie met verschillende gras- en kruidensoorten waarbij de menselijke beïnvloeding zich beperkt tot het inzetten van grazers of maaien en afvoeren. Deze terreindelen zijn niet in gebruik voor agrarische doeleinden en worden veelal extensief beheerd (i.e. 1, 2 of 6 keer per jaar maaien).
	Bermen	
	Droge greppel	
	Extensief – Gras	
	Extensief - met obstakels	
	Extensief - met stinzen of bollen	
	Extensief - verruigen	
	Extensief - zonder obstakels	
	Natuurbermen	
	Ribbels	
	Schouwpaden	
Recreatief grasveld	Graspaden / struipaden	Grasvegetaties met weinig diversiteit aan soorten waar een intensief beheer wordt toegepast (i.e. 26x per jaar maaien). Hier vindt veel recreatie plaats.
	Natuurlijk - kruidenrijk grasland	
	Intensief - met obstakels	
	Intensief - met stinzen of bollen	
	Intensief - zonder obstakels	

Figuur 23: Locaties waar momenteel jaarlijks het beheer aan de extensieve grasvegetaties en randen wordt uitgevoerd. Ook de plekken waar het recreatieschap begrazingsbeheer inzet zijn weergegeven.

Beplanting

Omdat bij de inrichting van het gebied het doel was vanuit agrarische percelen in korte tijd hoog, opstaande beplanting te laten ontstaan, zijn snelgroeiende soorten zoals Populier aangebracht. Na verloop van tijd dienen de populieren uit de vakken te worden verwijderd, zodat ruimte kan worden gemaakt voor meer duurzame soorten. Binnen de gebieden is geen sprake van grootschalig, uitgestrekt bos, maar meer grotere beplantingsvakken. Wanneer in dit plan van bos of bosschages wordt gesproken, worden dan ook deze beplantingsvakken bedoeld. Ieder jaar zijn een aantal beplantingsvakken aangepakt en gedund. Voor de uitvoering van de werkzaamheden is de aannemer verplicht een korte flora & fauna scan uit te voeren. De beplantingen zijn de afgelopen jaren gedund volgens de principes van het onderzoek van ecoloog B. Kruijsen:

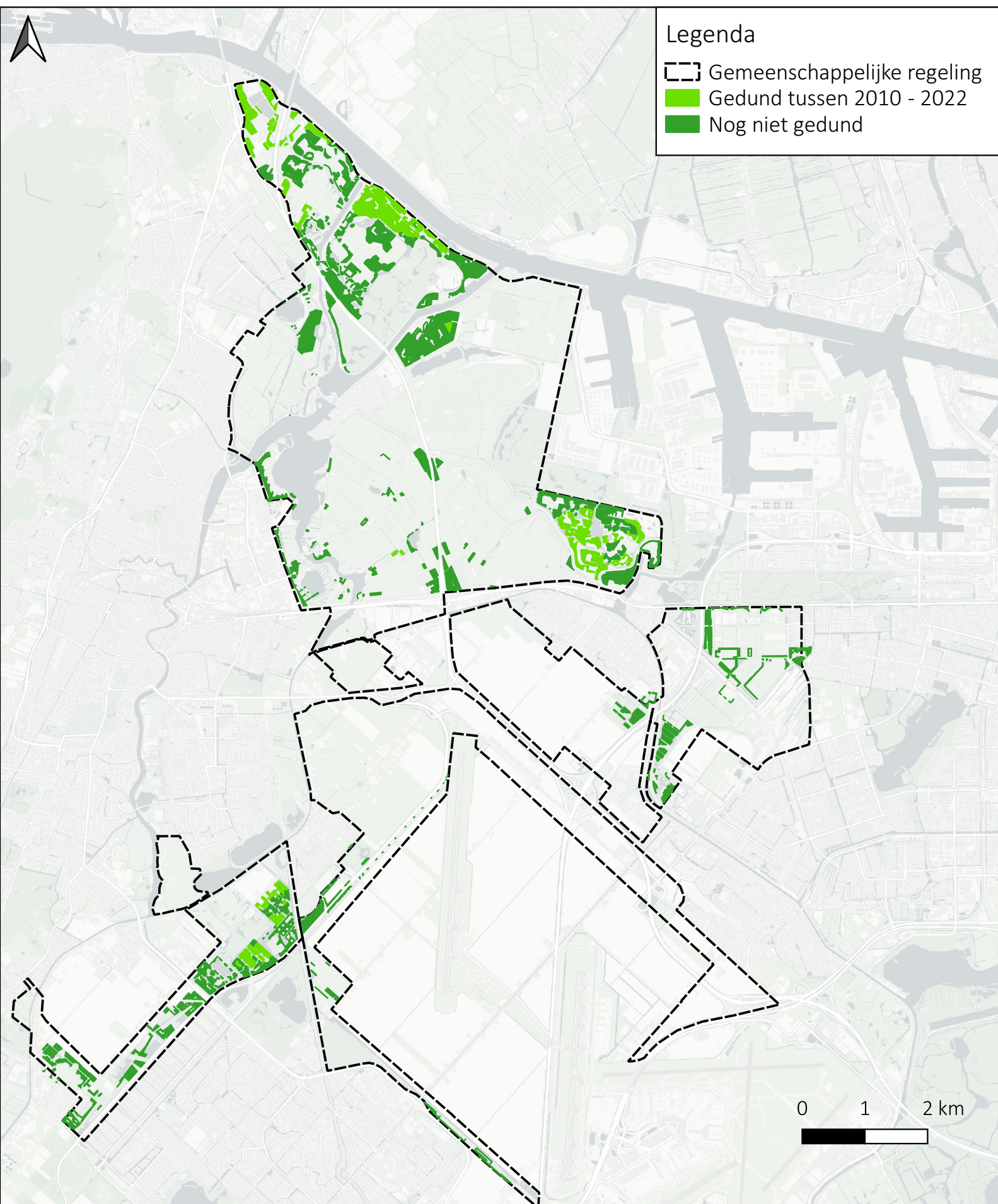
- Verwijderen van exoten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en Dwergmispel;
- Verwijderen van gevaarlijke bomen langs de randen en daarbij een struweel ontwikkelen. Dit struweel is belangrijk voor o.a. vlinders en broedvogels;
- Pleksgewijs groepsdunningen uitvoeren in de grotere beplantingsvakken;
- In de boskernen de oudere bomen onaangetast laten, omdat deze van betekenis zijn voor broedvogels en mosvegetaties. Binnen de SMG en SGP gebieden blijven ook rijen populieren bespaard.
- Dode bomen in de bosvakken laten staan, deze zijn belangrijk voor insecten, mossen, paddenstoelen en holenbewoners;
- Aanbrengen van duurzame, inheemse besdragende loofsoorten zoals Iep, Linde, Spaanse aak etc
- Het gevelde hout niet versnipperen, dit leidt tot verruiging van de bodemvegetatie. Het hout juist intact of als takkenril op de bosbodem neerleggen, zodat de hoeveelheid dood hout vergroot wordt;

Hoewel in de bovengenoemde principes wordt aangeraden dood hout intact in het bos achter te laten, wordt het hout uit het bos gehaald. Afhankelijk van de houtprijzen levert de verkoop van het hout het recreatieschap namelijk geld op (zie ook x. Middelen).

Tabel 6: Voorkomende beplantings- en boomtypes binnen het recreatieschap. De beheergroep natuurlijk bos, valt grotendeels onder het NNN-beheertype 'N16.03 Droog bos met productie'.

Beheergroep	GeoVisia beheertype	Toelichting beheergroep
(Natuurlijk) bos	Bos - Natuur	Hoog opgaande beplanting van houtachtige boom- of struikvormde, inheemse soorten. De beplanting kan gesloten of open zijn. Bomen zijn in bos aspectbepalend, maar hier komen ook bodemorganismen, kruiden en struiken voor.
	Bos - Productie	
	Bos - Recreatie met struiklaag	
	Bos - Recreatie zonder struiklaag	
	Begeleiding/afscheiding - Struikenrand	
Hakhout & Griend	Hakhout en griend - Griend	Hakhout en grienden zijn houtige beplantingen die met regelmaat worden gekapt. Hierdoor wordt nooit het eindstadium van het bos bereikt. Grienden worden regelmatig geïnundeerd en bestaat voornamelijk uit een begroeiing van wilgen.
	Hakhout en griend - Hakhout	

Figuur 24: Locaties waar tussen 2010 en 2022 werkzaamheden in de beplantingsvakken zijn uitgevoerd. De gebieden SMG en SGP zijn nog relatief jong, waardoor in de afgelopen 10 jaar ook niet veel werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Oevers

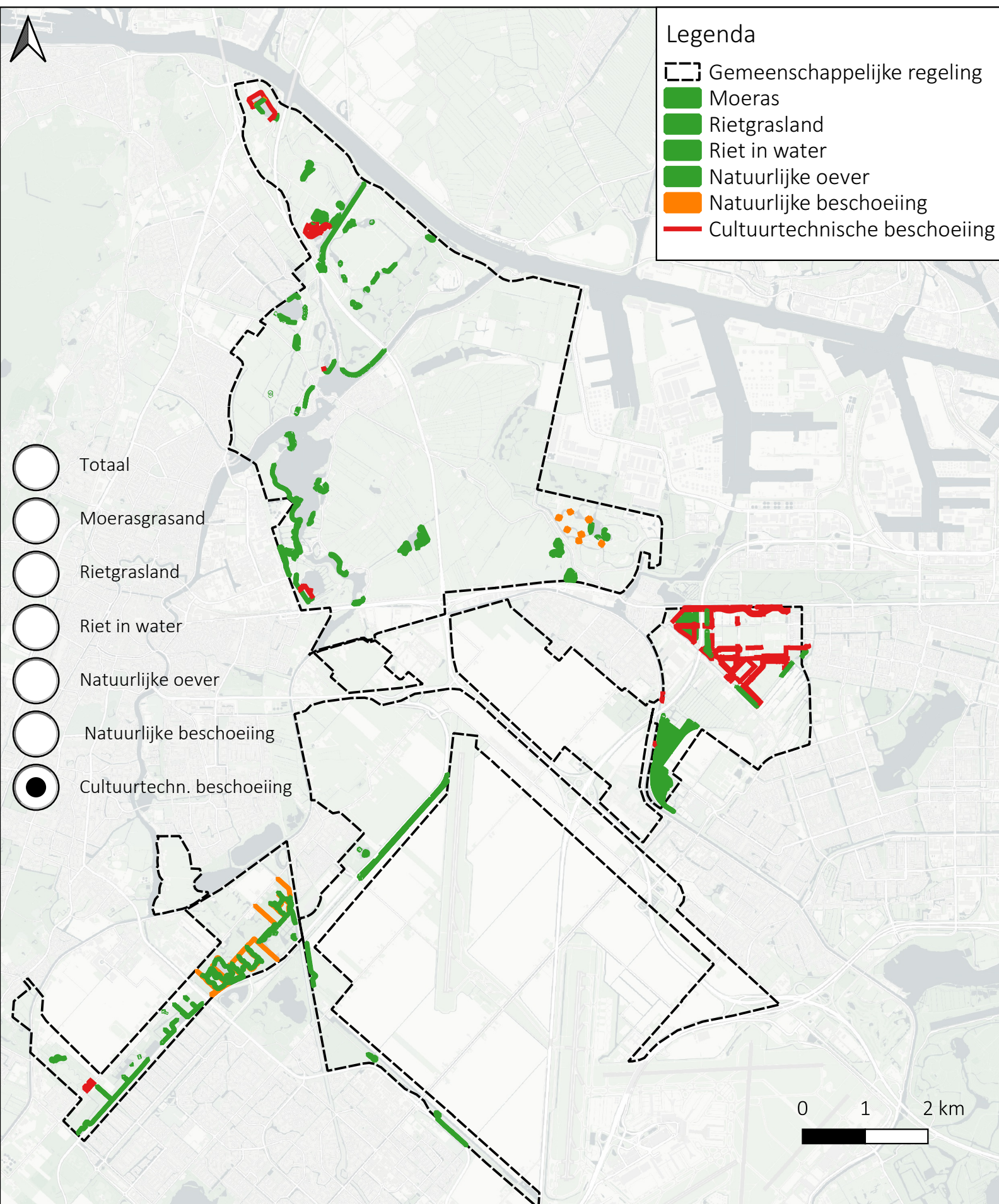
De gebieden kennen verschillende soorten oevers. Bij de overgang tussen water en land kan een cultuurtechnische of natuurlijke beschoeiing of een natuurlijke oever zijn aangebracht. Cultuurtechnische beschoeiingen bestaan meestal uit staal, kunststof of hout. Deze vormen een harde, soms hoge overgang van land naar water. De natuurlijke beschoeiingen bestaan uit wilgenwiepen, bestaande uit gevlochten wilgentenen waar grond of bagger achter wordt gestort. Deze wiepen dienen ook vaak als vooroever beschoeiing. Ook zijn er binnen het gebieden natuurvriendelijke oevers (NVO) met voornamelijk begroeiingen van riet. Bij het Spaarnwouderveen is de 800 meter lange NVO de afgelopen jaren hersteld. De rietvegetaties worden in alle gebieden eenmaal per 3 jaar gemaaid. Het riet wordt indien mogelijk op hopen geplaatst of blijft onbewerkt in het gebied achter. Ook worden de boomvormers, zoals Wilgen verwijderd zodat het een rietvegetatie blijft. Voor de Boseilanden is tevens een rietmaaiplan opgesteld. Zandstranden worden voor de zwemrecreatie vrij gehouden van begroeiing, deze vallen daarom buiten dit beheerplan.

Het reguliere onderhoud van de oevers is het jaarlijks verwijderen van de waterplanten, de zogenoemde schouw. Het restmateriaal wordt op de kant neergelegd. De sloten en watergangen worden ook elke vijftien á twintig jaar periodiek ontdaan van de bagger op de bodem. De zwemlocaties worden vaker gebaggerd om de waterkwaliteit op peil te houden, maar dit valt niet onder het reguliere onderhoud. Het bagger wordt dan in een plaatselijk baggerdepot gepompt. Naast de sloten en watergangen die het recreatieschap beheert, beheert Rijnland een aantal primaire watergangen. Hiervoor geldt een ontvangstverplichting van de bagger, welke ook op de kanten wordt neergelegd.

Tabel 7: Beheertypen van beschoeiingen en oevers binnen de gebieden. Riet komt voor in meerdere beheergroepen. Riet in water en rietgrasland kunnen daarom ook onderdeel zijn van een natuurlijke oever. Het beheertype met een * is nog toe te voegen aan de beheertypen van GeoVisia.

	<i>Beheergroep</i>	<i>GeoVisia beheertype</i>	<i>Toelichting beheergroep</i>
Beschoeiing	Cultuurtechnische beschoeiing	Beschoeiing hardhout Beschoeiing kunststof Beschoeiing kunststof met ankers Betonnen damwand Stalen beschoeiing Stalen damwand Stenen beschoeiing	Beschoeiing ter bescherming van de waterkant of oever tegen afkalving, waarbij gebruik wordt gemaakt van kunststof, hout, staal, steen of beton. Dit is een harde overgang van water naar land.
	Natuurlijke beschoeiing	Wiepen	Wilgenwiepen bestaan uit (gevlochten) wilgentenen tussen palen, waar grond of bagger achter wordt gestort. De wilgentenen kunnen uiteindelijk uitgroeien tot wilgen.
Oever	Natuurlijke oever	Riet Natuurvriendelijke oever*	Geleidelijk aflopende oever, met (vaak) een begroeiing van riet of biezten.
	Riet in water	Rietlanden Biezenveld	Begroeiing van riet of biezten (voor het grootste gedeelte van het jaar) in water.
Grasland	Rietgrasland	Natuurlijk – rietgrasland	Begroeiing van Riet, op een droge of vochtige ondergrond.
	Moeras	Natuurlijk - moerasgrasland	Moerasvegetatie in stilstaand, ondiep water of op vochtige ondergrond.

Figuur 25: Locaties van beschoeiingen en oevers in de gebieden. De oevers bestaan voornamelijk uit rietvegetaties, natuurlijke beschoeiing uit wilgen wiepen en de cultuurtechnische beschoeiing uit hout, staal of kunststof

Bestaande beheerafspraken derden en vrijwilligers

Zoals eerder is behandeld verhuurd of verpacht het recreatieschap gronden aan derden. Hier voert het recreatieschap vervolgens geen beheer meer uit. Met een aantal partijen heeft het recreatieschap beheerafspraken gemaakt zoals met vrijwilligersverenigingen of Landschap Noord-Holland.

- Landschap Noord-Holland voert in opdracht van het recreatieschap het beheer uit bij de oevers van de Liede en de Batterij;
- Stichting Duurzaam Natuurbeheer Landje van Gruijters beheert het Landje van Gruijters;
- Vereniging Behoud De Hekslootpolder voert onderhoud uit aan het Kluteneiland en hooipilot in de Hekslootpolder;
- Stichting Vrienden van het Nationaal Monument MH17 pleegt onderhoud aan het Nationaal Monument MH17 in Park Vijfhuizen;
- Stichting Ecologisch Beheer voert onderhoud uit aan de Verdolven landen, Stakenlandje, Spaarnwouderplas en het knotten van Wilgen op de Liniedijk;
- Vrijwilligersgroep Molen de Veer knut de Wilgen rondom de molen;
- De Uilenwerkgroep pleegt samen met het personeel van het recreatieschap onderhoud aan de Uilenkasten in het gebied;
- De oevers in het noorden van de Hourak zijn in samenspraak met de IJsvogelwerkgroep ingericht;
- Stichting Agrarische Bedrijven Spaarnwoude (SAS) bestaan uit verschillende bedrijven in Dijkland, welke voor het recreatieschap het agrarisch natuurbeheer uitvoeren. Hiervoor ontvangen zij een vergoeding van het recreatieschap.

Figuur 26: Het Landje van Gruijters wordt beheerd door Stichting Duurzaam Natuurbeheer Landje van Gruijters, die bestaat uit een groep vrijwilligers. Delen worden ook begrast door vee van een agrariër.

5. Beleid

Hoewel ecologisch beheer zelf geen nieuw begrip is, deed de term biodiversiteit in 2015 pas echt zijn intrede in het beleid in Nederland. Voor deze tijd waren de begrippen natuur en duurzaamheid meer in gebruik. In de hieronder beschreven paragrafen zullen de beleidskaders welke effect hebben op het natuurbeheer en biodiversiteit in de gebieden worden behandeld. Hierbij is het beleid gerangschikt van Europees, nationaal, provinciaal, gemeentelijk en schapsbeleid. Daar zijn ook nog de afspraken die zijn gemaakt met externen aan toegevoegd

Europees beleid

Kader Richtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (2000) (KRW) is een Europese richtlijn, met het doel de kwaliteit van de wateren op orde te brengen en omvat eisen aan de en kwantitatieve en (chemische en ecologische) kwalitatieve toestand van het water. Voor de ecologische KRW-doelen van het oppervlaktewater gelden vier biologische kwaliteitselementen:

- Fytoplankton (algen);
- Hydrofyten/waterplanten (overige watervegetatie);
- Macrofauna (ongewervelde dieren, zoals libellen en slakken, zichtbaar met het blote oog);
- Vissen.

Exotenverordening

De exotenverordening heeft het doel de verspreiding, introductie en impact van invasieve exoten in de Europese deelstaten te verkleinen. De verordening bevat o.a. een lijst van soorten welke een zodanig negatief effect hebben dat ingrijpen noodzakelijk maakt. Effectief betekent dit dat het bezit, kweek, handel, transport en import van invasieve exoten verboden is. In Nederland is de verordening opgenomen in de Wet Natuurbescherming. Het Rijk heeft de verantwoordelijkheid voor de bestrijding van de door de EU aangewezen invasieve exoten, overgedragen aan de provincies, met uitzondering van de beverrat, uitheemse rivierkreeften en de wolhandkrab. De provincie Noord-Holland bepaald daarmee de prioritering van de bestrijding van invasieve exoten die doelen van de Natura-2000 gebieden in gevaar brengen en de soorten die zijn opgenomen in de EU-lijst. Daarnaast overlegt de provincie jaarlijks met terreinbeheerders om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Binnen het recreatieschap komen meerdere invasieve exoten voor, deze worden behandeld in de paragraaf Soortenbeheer.

Nationaal beleid

De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor de vertaling van internationaal naar nationaal beleid en het beleid rondom grote wateren. De nationale wetgeving met betrekking tot de bescherming van natuurgebieden en soorten flora en fauna is de Wet Natuurbescherming. Via de wet zijn de provincies voor een groot deel verantwoordelijk geworden voor het natuurbeluid.

Wet natuurbescherming/Omgevingswet

De Wet Natuurbescherming moet zorgen dat dier- en plantensoorten niet uit de Nederlandse natuur verdwijnen. Veel soorten zijn erg kwetsbaar, waardoor het belangrijk is dat goede beschermingsregels gelden. Beschermde habitatten dienen te blijven bestand in zowel kwaliteit als kwantiteit en soorten worden door middel van indeling in verschillende categorieën beschermd. In de wet staat tevens dat beschermde soorten niet verontrust, beschadigd of gedood mogen worden. Ook als een soort niet beschermd is, geldt altijd de zorgplicht die nadelige gevolgen voor flora en fauna moet voorkomen. Bij de uitvoering van werkzaamheden is het daarom belangrijk van belang dat tijdig wordt onderzocht of er op de locatie beschermde soorten en/of verblijfplaatsen/nesten voorkomen.

Broedseizoen

Hoewel niet alle broedvogels broeden tijdens deze periode, loopt is vastgelegd dat het broedseizoen globaal tussen geldt van 15 maart tot 15 juli. Sommige vogels hebben een verlengde broedperiode zoals de huismus. De Wet Natuurbescherming beschrijft dat alle nesten van vogels gedurende het broedseizoen beschermd zijn, waardoor in deze periode geen verstoring of verontrusting mag plaatsvinden. Buiten het broedseizoen zijn alleen nesten en rustlocaties van vogels met een jaarrond beschermd nest beschermd. Bij de uitvoering van werkzaamheden in de buurt van een jaarrond beschermd nest of indien de werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen, moet een ontheffing worden aangevraagd bij de provincie.

Gedragscode natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming bevat verschillende verboden. Als aan een aantal voorwaarden kan worden voldaan, kan een vrijstelling worden verkregen op een aantal van deze verboden. Dit kan meteen gedragscode. De gedragscode wordt voornamelijk gebruikt bij bestendigbeheer en onderhoud en bij ruimtelijke ontwikkelingen. Een gedragscode is niet een stukje papier dat permissie geeft om je gang maar te gaan. De beheerder zal ook daadwerkelijk moeten aantonen dat de werkzaamheden volgens de code plaatsvinden. Veelal wordt er een ecologisch werkprotocol opgesteld door een deskundige. Een gedragscode wordt goedgekeurd door het ministerie en gepubliceerd. De geldigheidstermijn is aangegeven. Bij ruimtelijke ontwikkeling en aanwezigheid van beschermde soorten is vrijwel altijd een ontheffing Nbw nodig. Bij aanvragen van een Omgevingsvergunning checkt de gemeente of voldaan is aan het onderzoek naar flora en fauna. Een ontheffing wordt aangevraagd bij de Provincie. De Omgevingsdienst Noord-Holland noord ODNHN.nl voert de regeling uit.

Houtopstanden

De Wet natuurbescherming houtopstanden is van toepassing bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom, bij een bos dat groter is dan 1000 m² of dat bestaat uit rijbeplanting van meer dan 20 bomen. Het is dan verboden deze houtopstanden of rijbeplantingen te vellen, zonder de werkzaamheden te melden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (ODNHN.nl). Na melding kan de voorgenomen velling worden verboden, of er worden eisen gesteld aan de wettelijke herplantingsplicht.

Provinciaal beleid

De Nederlandse provincies zijn verantwoordelijk voor zowel de invulling als uitvoering van het natuurbeleid binnen de provinciegrenzen. Dit beleid wordt uitgewerkt aan de hand van zowel nationale als internationale regels. Het provinciale natuurbeleid is voornamelijk gericht op de wet natuurbescherming, faciliteren van nationale parken, realisatie van het Natuurnetwerk Nederland en het stimuleren van natuurinclusieve landbouw. Het beleid is uitgewerkt in juridisch bindende verordeningen.

Omgevingsverordening NH2020

Omgevingsverordening NH2020 van de Provincie Noord-Holland (hierna PNH of de provincie), regelt de aanwijzing van de Natuurnetwerk Nederland-gebieden. Hierin worden drie beschermingsregimes onderscheiden, waarmee het landelijk gebied wordt beschermd. Landelijk gebied kan worden gezien als 'alles buiten bestaand bebouwd gebied' (minder dan 1000 adressen per vierkante kilometer (Staatsblad, 1997, 526)). De drie beschermingsregimes zijn:

- Natuur Netwerk Nederland (NNN);
- Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL);
- Unesco werelderfgoed (in de gebieden aanwezig als fortterreinen).

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuur Netwerk Nederland (vroeger de Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend Nederlands netwerk van reeds bestaande en toekomstige natuurgebieden. Het hoofddoel van de NNN is natuurgebieden te verbinden en bijzondere Natura-2000 natuur te beschermen. Natuurgebieden met een groot oppervlak zijn veerkrachtiger tegen negatieve invloeden. Flora en fauna verspreiden gemakkelijker, wat weer leidt tot een hogere soortendiversiteit. De provincies zijn verantwoordelijk voor de NNN op het land. In de provincie Noord-Holland beslaat de NNN circa 56.500 hectare, ongeveer 15% van het totale oppervlakte van de provincie. Het NNN is hier beschermd door middel van de Omgevingsverordening NH2020 en gemeentelijke bestemmingsplannen. Uiteindelijk wordt de NNN, samen met natuurgebieden in andere Europese landen, onderdeel van het Pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN). De doelsoorten die bij de NNN beheertypes horen, zijn te vinden op de website van BIJ12.

NNN

In 2012 heeft de provincie Noord-Holland de gronden in eigendom van Staatsbosbeheer binnen de gemeenschappelijke regeling aangewezen als NNN. Daarbij is echter niet gekeken naar de huidige natuur- en gebruikswaarden. De NNN ligt momenteel ook over intensief beheerde en gebruikte terreinen met lage natuurwaarden en zit de al bestaande recreatieve waarden van het gebied in de weg. Recreatieschap Spaarnwoude is in onderhandeling met de provincie over de ontstane situatie om een oplossing te vinden die ruimte biedt aan de recreatieve ontwikkeling van de gebieden.

Een ander probleem van de NNN binnen de recreatiegebieden is dat deze ook over wegen, paden, parkeerplaatsen en gebouwen is ingetekend. De onderstaande tabel geeft daarom naast de totale NNN arealen, ook de arealen van de NNN over verhardingen en gebouwen (in beheer bij de schappen) weer (zie ook bijlage x).

Gebied	Oppervlakte NNN			
	Totaal	Beheer schap	Over verhardingen	Over intensieve velden
Spaarnwoude	19.895.600	6.762.200	316.600	911.300
Stichting Mainport & Groen	356.400	5.600	300	0
Strategisch Groen Project	1.211.400	977.400	38.500	82.600

Natuurverbindingen NNN

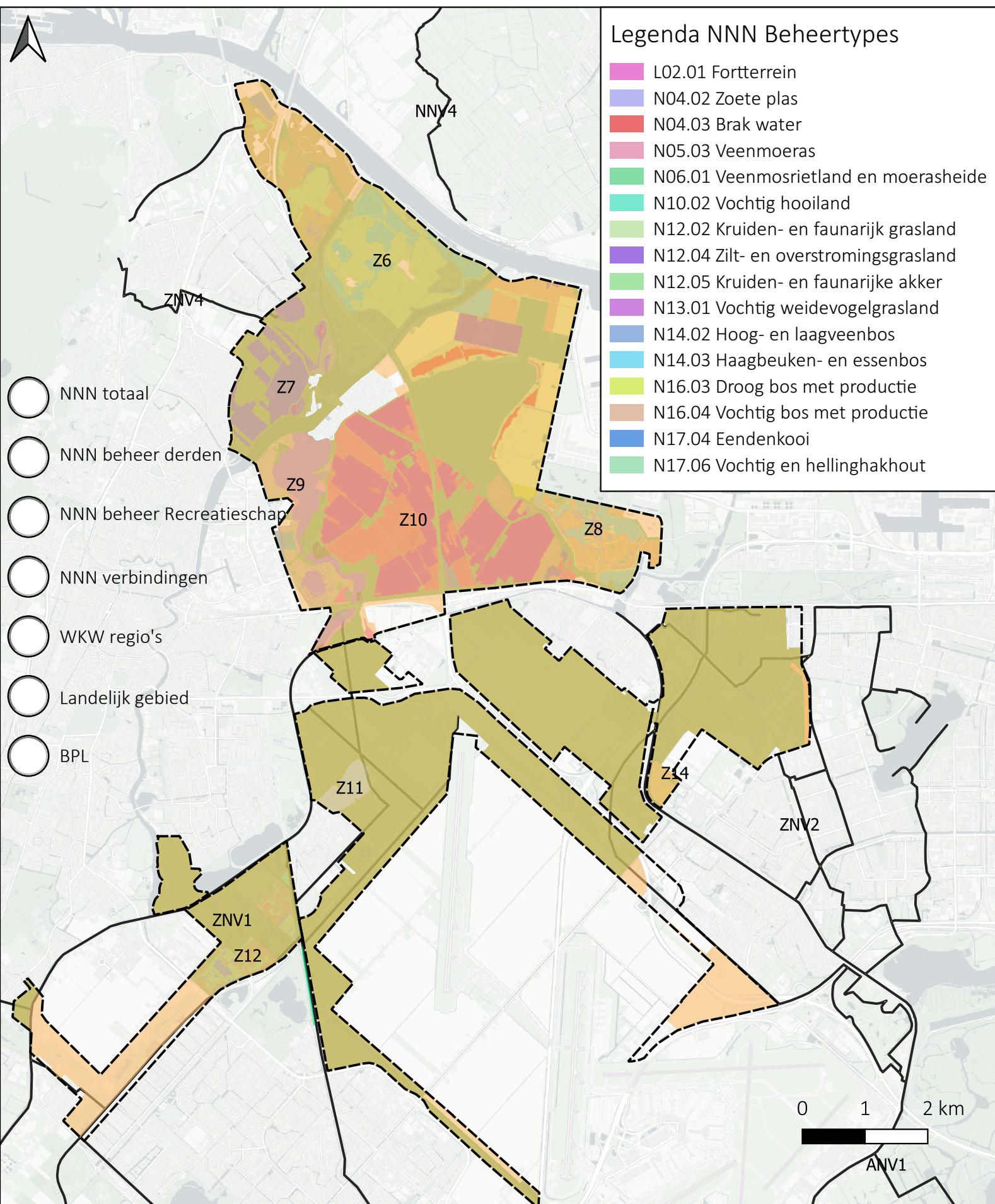
Het verbinden van natuurgebieden is een belangrijk onderdeel van de NNN. Hiervoor zijn in de provincie natuurverbindingen aangewezen. Binnen de gebieden SMG en SGP ligt de natuurverbinding Haarlemmermeer en omgeving (ZNV1) die een verbinding vormt tussen een aantal waterrijke natuurgebieden. Deze bestaat uit brede wateren, plassen en moeraszones. Doelsoorten zijn de Otter, Ringslang, Brasem, Snoekbaars en trekvis. Door de Tuinen van West en Park Zwanenburg loopt de verbinding de Groene AS (ZNV2). De Groene AS verbindt de natuurgebieden in Spaarnwoude (Houtrak en Dijkland) en Amstelland en het Amsterdamse Bos. Doelsoorten zijn ringslang, waterspitsmuis, boomarter, rugstreeppad en diverse vissoorten. In gebied Spaarnwoude eindigt de natuurverbinding Zuid-Kennemerland – Spaarnwoude (ZNV4). Deze verbinding bestaat uit een boomrijke, natte corridor waar de soorten zich tussen de duinen, natte natuur en bossen kunnen verplaatsen. De doelsoorten van deze natuurverbindingen zijn Kleine modderkruiper, Zeelt, Kroeskarper, Waterspitsmuis en Boomarter. De locaties van de verbindingen zijn te vinden op kaart x.

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLB)

Het Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLB) draagt bij om in agrarisch gebied de leefgebieden van een soort of groepen soorten te behouden of te ontwikkelen. Het ANLB werkt met 'zoekgebieden agrarisch natuurbeheer', waarbinnen subsidie voor agrarisch natuurbeheer kan worden aangevraagd. ANLB regeling is nog eenmalig als overgangsregeling te gebruiken tot 2028. Het ANLB werkt met vier agrarisch leefgebieden, waarvan Open grasland (A11) en Droge dooradering (A13) binnen SPW en Natte dooradering (A14) binnen SMG en SGP voorkomen.

Tabel 8: De momenteel aanwezige NNN natuur- en beheertypen binnen de gemeenschappelijke regeling van Spaarnwoude uit het Natuurbeheerplan 2022 van de provincie. Achter elk beheertype staat het areaal dat door het recreatieschap wordt beheerd.

Natuurtype	Code	Beheertype	SPW	SMG	SGP
Historische omgeving	L02.01	Fortterrein	42.100		
Stilstaande wateren	N04.02	Zoete plas	678.900		91.100
	N04.03	Brak water			
Moerassen	N05.03	Veenmoeras	1.100		
Voedselarme venen en vochtige heiden	N06.01	Veenmosrietland en moerasheide	2.000		
Vochtige schraalgraslanden	N10.02	Vochtig hooiland	300		
Rijke graslanden en akkers	N12.02	Kruiden- en faunairijk grasland	1.376.600	5.600	454.200
	N12.04	Zilt- en overstromingsgrasland	200		
	N12.05	Kruiden- en faunairijke akker			
Vogelgraslanden	N13.01	Vochtig weidevogelgrasland	17.600		
Vochtige bossen	N14.02	Hoog- en laagveenbos	900		
	N14.03	Haagbeuken- en essenbos	1.338.800		
Bossen met productiefunctie	N16.03	Droog bos met productie	6.400		
	N16.04	Vochtig bos met productie	1.750.700		425.500
Cultuurhistorische bossen	N17.04	Eendenkooi			
	N17.06	Vochtig en hellinghakhout			

Figuur 27: Overzicht van het Natuurnetwerk Nederland, Wezenlijke Kenmerken & Waarden regio's, Landelijk gebied en Bijzonder provinciaal landschap binnen Spaarnwoude Park. Er is een onderscheid gemaakt tussen het NNN dat door het recreatieschap of derden wordt beheerd.

Wezenlijke Kenmerken & Waarden (WKW)

De provincie heeft naast het aanwijzen van NNN-gebieden, ook de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (WKW) van de gebieden beschreven. Die wezenlijke kenmerken en waarden zijn actuele en potentiële natuurwaarden waarvoor de provincie op regionaal, nationaal en internationaal niveau verantwoordelijkheid draagt. Ook omvat het alle noodzakelijke ruimtelijke en abiotische condities van de beschreven natuurwaarden. De WKW's zijn beschreven aan de hand van regio's. In tabel x staat weergegeven welke WKW regio's aanwezig zijn binnen de deelgebieden van SPW.

Tabel 9: De deelgebieden van Sparnwoude vallen geheel of gedeeltelijk binnen de WKW regio's. De WKW beschrijft ook de ecologische kernkwaliteiten van de regio's, die belangrijk zijn voor het behoud van de biodiversiteit op regionaal en (inter)nationaal niveau.

WKW regio	Deelgebied	Kernkwaliteiten
Dijkland (Z10)	Dijkland	Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels
Schoteroog, Waarder- en Veerpolder, Mooie Nel en De Liede (Z9)	Dijkland Schoteroog Veer- en Waarderpolder	Open wateren met water- en verlandingsvegetaties en aangrenzende extensieve graslanden Parkachtig landschap met recreatief gebruik
Heksloot, Westbroekplas en omgeving (Z7)	Heksloot Westbroek	Historisch fortterrein met gevarieerde vegetatie Brak vogelrijk boezemland Parklandschap rond zandwinplas met recreatief gebruik Stapsteen langs natte natuurverbinding
Houtrakpolder en omgeving (Z8)	Dijkland Houtrak Westhoffbos	Open kleipolder met brakwaternatuur en vogelrijke extensieve graslanden; Bos- en moeraslandschap onder invloed van brakke kwel uit het Noordzeekanaal; Besloten waterrijk parklandschap met recreatief gebruik
Oosterbroek & Buitenhuizen (Z6)	Oosterbroek Buitenhuizen	Open kleipolder met extensieve graslanden en water- en verlandingsvegetaties; Bos- en moeraslandschap onder invloed van brakke kwel uit het Noordzeekanaal; Besloten bos- en parklandschap met recreatief gebruik
Amsterdam west (Z14)	Tuinen van West	Halfopen bos- en parklandschap met verlandingsvegetaties en graslanden; Stapsteen in natte natuurverbinding
Haarlemmermeersebos en Groene Weelde (Z12)	Buitenschot Groene Carré Groene Weelde Park Vijfhuizen Plesmanhoek	Besloten bos- en parklandschap met recreatief gebruik

Bijzonder provinciaal landschap (BPL)

Apart van de NNN kent de provincie Noord-Holland het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) die ook onder de Omgevingsverordening NH2020 valt. Dit is bedoeld om de meest waardevolle landschappen van de provincie te beschermen. Per landschap zijn de aanwezige landschappelijke, ecologische of aardkundige waarden benoemd. Deze waarden zijn de kernkwaliteiten van het landschap en mogen niet worden aangetast. Binnen het BPL geldt dat ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn, zolang dit de kernkwaliteiten niet aantast. De BPL binnen Spaarnwoude Park zijn:

- Spaarnwoude en omgeving;
- Haarlemmermeer-Noord;
- Tuinen van West.

Provinciale plannen

Naast de provinciale verordeningen, heeft de provincie meerdere plannen opgesteld over hoe om te gaan met de natuur en de ambities voor de komende jaren. Deze plannen bevatten geen bindende regels of verplichtingen, maar eerder doelen en ambities. Per plan zal een korte samenvatting worden gegeven:

Masterplan biodiversiteit	Het plan geeft een overzicht van alles waar de provincie een rol in speelt op het gebied van versterking van de biodiversiteit. Het doel is de biodiversiteit in de provincie te versterken en jaarlijks de trends van de verschillende aspecten van biodiversiteit te evalueren. De recreatieschappen zijn uitdrukkelijk opgenomen in het masterplan.
Natuurbeheerplan 2022	Het Natuurbeheerplan 2022 beschrijft welke NNN waar aanwezig is en welke doelen hiervoor gelden. Aan de hand van dit plan kunnen terreinbeheerders, echter niet het recreatieschap, subsidies aanvragen.
Faunabeheerplan	In het Faunabeheerplan wordt de gewenste omgang met een aantal soorten beschreven. Het biedt daarmee een kader voor schadebestrijding.
Bossenstrategie	De provincie heeft met de andere provincies en het Rijk afgesproken dat voor 2030, 37.000 hectare bos gerealiseerd moet zijn in Nederland (zowel binnen en buiten de NNN). De Bossenstrategie omschrijft de acties voor de komende jaren om dit te behalen. Ook moet door de Bossenstrategie de kwaliteit van bestaande bossen verbeteren en worden verbonden.
Programma Natuurontwikkeling	Beschrijft de provinciale ambities en doelstellingen van het natuurbeleid, zoals deze zijn verwoord in de Omgevingsvisie NH2050 en het coalitieakkoord.

Gemeentelijk beleid

Zoals eerder behandeld is Recreatieschap Spaarnwoude een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer, Velsen en de provincie Noord-Holland. Hoewel het recreatieschap doormiddel van het bestuur haar eigen natuurbeluid vormgeeft, zullen hier de natuurbeluiden en het gemeentelijk groenbeluid worden behandeld.

Amsterdam	Structuurvisie 2040 Hoofdgroenstructuur (HGS) Groenvisie 2020 – 2050
Haarlem	Structuurvisie openbare ruimte 2040 Ecologisch beleid 2013 – 2030 Groenstructuurplan
Haarlemmermeer	Natuurbeluid Haarlemmermeer 2040
Velsen	Groenstructuurplan

Daarnaast heeft het recreatieschap in 2021 met Staatsbosbeheer een gezamenlijke visie ontwikkeld op de natuur- en recreatiegebieden in de MRA. Vaststelling vindt plaats in 2022. Ten aanzien van natuur en landschap zijn dit de gezamenlijke beluiden:

Natuur	Vergroting van de beheerconditie, biodiversiteit en veerkracht van de ecosystemen, van onze terreinen; Huidig NNN en N2000, beschermen en natuurbeluiden realiseren; Optimaliseringsslag begrenzing NNN gewenst i.v.m. evenwicht recreatie en natuur.
Landschap	Behoud van ruimtelijke kwaliteit van het landschap zoals beschreven in de BPL, met ruimte voor ontwikkeling.

DEEL III: Visie & beheer

6. Visie Spaarnwoude Park 2040

In de voorgaande hoofdstukken is de basis gelegd voor het ecologisch beheer door het beschrijven van achtergrondinformatie over Spaarnwoude; de uitleg over wat we verstaan onder biodiversiteit en natuur inclusieve recreatie en hoe communicatie een belangrijk aspect is in dit verhaal. De kenschetsen gaven een beeld van het huidige Spaarnwoude Park. Abiotische aspecten spelen de hoofdrol in de ontwikkeling van natuur en zijn daarmee het vertrekpunt. Het huidige beheer en de gebruikte methode gaven inzicht in voor en nadelen van de gebruikte methode en wat inmiddels is ondernomen ten aanzien van ecologisch beheer. Wetgeving en overheidsbeleid geven in bredere zin sturing en kader aan de gewenste ontwikkelingen. De voorliggende paragrafen in het hoofdstuk “Visie op het ecologisch beheer” zijn een uitwerking van de voorgaande hoofdstukken. In hoofdlijnen wordt neergezet hoe we de komende tijd het beheer ecologisch willen gaan uitvoeren. Belangrijke onderliggers van de visie zijn de Schapsvisie en het Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2020-2024 alsmede de “Quikscans” naar de beste kansen voor biodiversiteit.

Schapsvisie en Uitvoeringsprogramma

Voor het recreatieschap is in overeenstemming met stakeholders, leden van de gemeenteraden en provinciale staten een schapsvisie opgesteld: Spaarnwoude Park 2040. De visie geeft op hoofdlijnen richting aan toekomstige ontwikkelingen en brengt synergie aan tussen natuur en recreatie. Ook geeft het een uitwerking van het overheidsbeleid in de omgeving van het betreffende schap en schetst de ontwikkeling over een periode van tien jaar. De uitwerking van de gebiedsvisie Spaarnwoude Park 2040 is geregeld in het uitvoeringsprogramma 2020 – 2024. Het uitvoeringsprogramma is een levend document wat tussentijds herijkt kan worden. Deze richt zich onder meer op het versterken van landschap, cultuurhistorie en natuur. Daarnaast wordt in het uitvoeringsprogramma gefocust op de ontwikkeling van ontvangstgebieden, zodat de recreatieve druk goed wordt verspreid. Het doel van de visie is om Spaarnwoude uit te laten groeien tot een Metropolitaans Landschapspark waar het landschap zoveel mogelijk doordringt in de stad via de groene scheggen (Brettenzone, Tuinen van West) in Amsterdam. Het recreatiegebied is verspreid over een groot aantal deelgebieden, onderling gescheiden door wegen, treinspoor of watergangen. De visie Spaarnwoude Park 2040 wil de verbindingen met de omliggende woonkernen en de onderlinge verbindingen bevorderen. Vanuit de natuur inclusieve recreatie liggen er kansen om versnippering tegen te gaan. Er is gekozen voor een zonering waarbij uitnodigende gebiedsentrees de grote drukte opvangen en andere gebieden met slechts beperkte recreatieve voorzieningen rustiger blijven, met stillere en rustiekere gebieden waar behoud en ontwikkeling van natuur voorop staan.

Recreatie in Spaarnwoude Park

Spaarnwoude Park kent een grote verscheidenheid aan recreatievormen, zoals hardlopen, zwemmen, modelbouw, fietsen, wandelen, skaten, hondenuitlaten, etc. Het uitlaten van honden heeft een groot effect op de belasting van de natuur. In 2023 wordt het huidige hondenuitlaatbeleid herzien. Ook wordt het gebied gebruikt als verbinding tussen omliggende gebieden en gemeenten; passanten die niet perse in het gebied komen recreëren. De gebieden kennen gedurende het jaar een aantal piekbelastingen, zoals in de zomer op hete dagen rondom recreatieplassen of tijdens evenementen zoals Mysteryland, Mudmasters of Dutch Valley.

De recreatiedruk wordt op een aantal locaties gemeten. Voor die locaties waren het aantal bezoeken 5.300.000 in 2019, 6.770.000 in 2020 en 5.98.000 in 2021. Omdat een aantal deelgebieden niet geteld wordt, kan het werkelijke bezoek dus nog hoger liggen. Met het hoge aantal bezoekers ontlast Spaarnwoude Park de omliggende, kwetsbaardere natuurgebieden van een hoge recreatiedruk.

Visie op het ecologisch beheer

In de visie Spaarnwoude Park zijn de ambities beschreven op vier hoofdthema's, waarvan één specifiek landschap en natuur belicht. Het opstellen van een ecologisch beheerplan wordt specifiek benoemd in het uitvoeringsprogramma. Daarmee hebben we de visie en het uitvoeringsprogramma de ontwikkeling van het natuur inclusieve recreëren een plek gegeven.

“Het thema landschap zet in op het vergroten van de (potentiele) kernkwaliteiten van de verschillende landschappen. We willen meer natuur en cultuur halen uit de verschillende landschapstypen van Spaarnwoude. Door diversificatie en uitvergroten van deze kwaliteiten onderscheiden de landschappen zich duidelijker en worden ze duidelijk leesbaar en aantrekkelijker. Parallel daaraan wordt de biodiversiteit vergroot, in lijn met het natuurbeleid van de provincie, zoals het Programma Natuurontwikkeling 2020 – 2024.

De visie stuurt aan op de verdere ontwikkeling van natuurwaarden en de verbinding tussen natuurgebieden via bestaande lijnen in het gebied: dijken, waterlopen (w.o. ringdijk, trekvaart, zijkanalen), stelling van Amsterdam, bedding OerIJ en project groene AS (ecologische verbindingen tussen Spaarnwoude en Amstelland). Het recreatieschap ziet zich als uitvoeringsorganisatie voor de kwantitatieve en kwalitatieve opgave voor de NNN en zet daar ook actief op in middels opgaven voor Dijkland, De Stelling van Amsterdam en het OerIJ. Middels een ecologische Quick scan wordt (per deelgebied) onderzocht welke inrichtings- en beheermaatregelen de ecologische waarden kunnen verhogen. Bij de verdere ontwikkeling van recreatieve ontvangstgebieden worden in het kader van de visie afgesproken spelregels in acht genomen. Daarmee versterken ‘natuur inclusieve’ en onderscheidende recreatieve ontwikkelingen de duurzame waarden van het gebied en worden ontwikkelingen ingebed in de natuur en het landschap. In geval van ingrijpen in de NNN (wat we proberen te voorkomen) zorgen we voor compensatie die per saldo aantoonbaar beter is, zowel kwantitatief als kwalitatief. Op deze wijze bouwen we aan een robuuster en ecologisch waardevoller natuurnetwerk.”

De visie op ecologisch beheer in het beheerplan legt de basis voor de verdere uitwerking van de verschillende elementen in het gebied van het recreatieschap. De visie schetst de randvoorwaarden en doelen en is daarmee de meetlat voor het beheer. De visie legt een punt op de horizon waarnaar wordt gestreefd en zet daarmee de koers uit. Het ecologisch beheerplan vormt de leidraad voor het beheer in Spaarnwoude Park.

De inrichting van het recreatiegebied heeft een parkachtige uitstraling met veel natuurlijke elementen. Natuurlijke elementen betreffen o.a. de meeste bosschages, hooilanden, natuurvriendelijke oevers, rietland, etc. Naast de natuurlijke elementen zijn er de voorzieningen voor recreanten zoals de infrastructuur met diverse paden, zonne- en speelweides, evenementen terrein, strand en zwemplas etc.

Zoals eerder behandeld maken de recreatiegebieden ook onderdeel uit van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en zijn dikwijls een belangrijke schakel in de ecologische verbinding met het achterliggende land. Spaarnwoude is geen eiland maar gaat op in de omgeving. Spaarnwoude park is een belangrijke schakel in de ecologische verbinding tussen duinen en polders en levert de omgeving de nodige ecosysteemdiensten zoals ontspanning, gezondheid, buffers voor water en schone lucht etc.

Praktische en recreatieve randvoorwaarden

Het beheer van Spaarnwoude dient aan een aantal randvoorwaarden te voldoen om het gebied veilig en bruikbaar te houden voor de recreanten en verkeerdeelnemers. Recreatieve voorzieningen en natuur sluiten elkaar niet uit. Binnen de voorzieningen wordt ook gestreefd naar een zo natuurlijk mogelijke invulling. Het niveau van ingrijpen is echter hoger omdat het hier gaat om kwalitatief functionele goede en veilige voorzieningen. In natuurlijke structuren is het niveau van ingrijpen afgestemd op de natuurlijke ontwikkeling en is in principe terughoudend.

Primaire functie: Recreatie “We zien Spaarnwoude op de eerste plaats als een recreatiegebied!” Met deze uitspraak bedoelen we dat in principe alle elementen (groen, gebouwen, infrastructuur) in dienst staan van het recreatief medegebruik. Indien het recreatief medegebruik het vraagt en de noodzaak er werkelijk toe doet, blijft aanpassing van de huidige structuur mogelijk. Het beheer en de inrichting kan worden beïnvloed door ontwikkeling(en) in de omgeving zoals verstedelijking en toename van recreatiedruk. De begrenzing tussen natuur en cultuur is niet hard, kent veel overlappen of is dynamisch. Gazons, evenemententerreinen, barbecue en sport & spel locaties hebben de functie dagrecreanten op te vangen. Hier moet het gras daarom kort worden gehouden en vaak worden gemaaid.

(Verkeers)veiligheid Veiligheid van recreanten en hulpdiensten staan uiteraard voorop. Ook moet het beheer van het groen leiden tot veiligheid van recreanten tijdens evenementen en zorgdragen voor de brandveiligheid. Als voorbeeld, een aantal bermten dienen op last van brandweer en politie kort te worden gemaaid omdat wagens van hulpdiensten hier moeten kunnen parkeren tijdens een calamiteit. Recreanten kunnen zich ook bezeren aan overhangende begroeiing of hierdoor kunnen gevaarlijke situaties ontstaan omdat het zicht kan worden ontnomen.

Ecologische randvoorwaarden

Spaarnwoude Park streeft in de gebieden naar ecologisch beheer van het groen. In de inleiding is toegelicht wat we verstaan onder ecologisch beheer. In deze paragraaf zijn de randvoorwaarden beschreven onder welke condities ons ecologisch beheer wordt uitgevoerd. :

Natuurlijke processen We sluiten aan aan op natuurlijke processen en gebruikt natuurlijke dynamiek als voorbeeld. De ontwikkeling in de natuur sluit aan op bodem, water en klimaat. Binnen deze drie factoren komt de natuur en bijbehorend ecosysteem opgang. De ontwikkeling van de natuur wordt geremd door de dynamiek van klimaat (storm, koude, bliksem, hitte, etc), tekorten (verschraling, uitspoeling, uitputting, droogte), ziektes (schimmels, bacteriën, virussen), vraat (begrazing, bastschillen, predatie en parasitisme). In het ecologisch beheer bootsen we deze dynamiek na door te maaien, te bemesten, te kappen, droogte zetten of te vernatten. We zaaien ratelaar die parasiteert op het gras; we brengen larven van lieveheersbeestjes om luis te bestrijden; we maaien als grazend vee; we kappen als in een storm.

Overgangen en verbinding We maken ruimte voor overgangen, spontane ontwikkeling en verbindt. Een overgang in de natuur betekent altijd de

	aanwezigheid van minimaal twee ecosystemen. De overgangen zijn daarom ecologisch interessant want de biodiversiteit van beide komen samen. Denk hierbij aan natuurvriendelijke oevers of de randen langs een bosvak met een kruid-, struik- en boomlaag. Verbinding vergroot biotopen en habitats en draagt bij aan een robuust ecosysteem.
Inheems plantmateriaal	We gebruiken inheems plantmateriaal met bloem- en besdragende soorten. Met inheems plantmateriaal worden de bomen en struiken bedoeld die van nature op die plek thuishoren. Ruimte voor spontane ontwikkeling is mogelijk door gebruik te maken van de ruimte bij aanplant waarbij bomen en struiken niet worden opgejaagd tot grote hoogte maar breed uit kunnen groeien. Niet inzaaien maar eens afwachten wat de natuur zelf in petto heeft. Wel inzaaien met geschikte mengsel of gebruik maken van natuurhooi en vervolgens ook de spontane opgekomen planten de ruimte geven. Essentie is ontwikkeling waarbij een pioniervegetatie in een stabiel eindstadium of dynamisch blijft afhankelijk van mate van ingrijpen. Het grote voordeel van gebruik van inheemse bloem- en besdragende soorten is stuifmeel en nectar voor insecten in het voorjaar; het stapelvoedsel voor vogels en zoogdieren. In het najaar zijn de bessen de indirecte wintervoorraad voor vogels en om op te vetten. Trekvogels kunnen massaal foerageren en zo brandstof bijtanken voor onderweg. Natuurlijke cycli We houdenjaarrond rekening met natuurlijke cycli zoals voortplanting en winterrust. Het volgen van de natuurlijke cycli is van groot belang voor flora en fauna. In het algemeen past de natuur zich bij langdurige cycli aan. Het moment van ingrijpen zoals maaien en kappen bepaald echter de rijkdom en biodiversiteit in de vegetatie. De belangrijkste rustperiode waarbij ingrijpen alleen zeer terughoudend wordt toegepast ligt ruwweg tussen eind februari en begin juli waarbij de natuur zich verjongd. Maaibeheer van extensief hooi- moerasland wordt afgestemd op de zaadzetting van planten en de draagkracht van de bodem.
Geen destructieve methodes	In principe werken we niet met materieel dat beschadigend is voor bodem en vegetatie. De keuze tussen gebruik van zeer kleinschalig een snoeischaar, een elektrische heggenschaar of een grote klepelbak wordt bepaald aan de hand van de betreffende functie van het element, de ecologische waarde en als laatste de kosten. Gebruik van gifstoffen is voor flora en fauna vernietigend en laten we achterwege. Het gebruik van gifstoffen heeft en leidt nog steeds tot afname van biodiversiteit. De effectiviteit is in veel gevallen dubieus. Met gebruik van meststoffen zijn we terughoudend. Gebruik van meststoffen kan met name op intensief gebruikte elementen zoals een ligweide of een evenemententerrein nodig zijn. De voorkeur hebben organische meststoffen zoals ruige mest en compost boven kunstmest (enorme energetische toevoeging). In sommige gevallen is toedienen van extra voeding in de vorm

Maatwerk	van kalk of beendermeel noodzakelijk. In de natuurlijke elementen gebruiken we nooit meststoffen. Ecologisch beheer is maatwerk dat wil zeggen dat we niet automatisch uitgaan van een ingreep. Voorafgaand wordt aan de hand van monitoring bepaald wat de beste manier van ingrijpen is of mogelijk niets doen. Geduld is een schone zaak die op de proef wordt gesteld door andere verwachtingspatronen en beelden die niet aansluiten op een natuurlijke ontwikkeling. Uitleg en voorlichting zijn cruciaal voor het bijstellen van de verwachting.
Verwerken restmateriaal	We streven ernaar om vrijkomend maai- en snoeiafval volgens de principes van de kringlopen te verwerken. We sluiten zoveel mogelijk aan bij innoverende methodes om hoeveelheden te beperken en te verwerken. Hierbij zoeken we samenwerking met externe partners. Waar mogelijk houden we echter de kringloop kort zoals verwerking van hout op takkenrillen of gebruiken van maaisel als hooi of strooisel in de potstal.
Begrazing	Waar mogelijk maken we gebruik van begrazing. We gaan uit van extensieve begrazing met maximaal 1,5 GVE per hectare = 1,5 koe of zes schapen. Wordt de graasdruk te hoog door teveel dieren op een te klein oppervlak of te langdurige begrazing dan werkt begrazing negatief op flora en fauna.
Natuurbasiskwaliteit	We streven naar een natuur basiskwaliteit en meer biodiversiteit in alle beheertypen. Natuurbasiskwaliteit is een betrekkelijk nieuw begrip dat een omschrijving geeft van de condities en biodiversiteit die minimaal aanwezig zijn op bijvoorbeeld een intensief grasveld of een hooiland. De natuurbasiskwaliteit wordt gebruikt tijdens monitoring voor beheer en beleid. De meting sluit aan op de gebruikte methodiek van BIJ12 en de natuurdoeltypen. Omdat in een recreatiegebied ook andere beheertypen voorkomen wordt hiervoor een aangepaste methode ontwikkeld (zie bijlage).

Zonering recreatie en natuur

In deze paragraaf is de zonering van het gebied aan de hand van recreatie en aanwezige natuur uitgewerkt. De zoneringen recreatie en natuur zijn beschreven in de visie Spaarnwoude Park 2040 en in het provinciaal beleid. De zonering heeft het doel de recreatiedruk binnen vlakken van de erfpacht tussen Spaarnwoude en Staatsbosbeheer weer te geven (erfpachtdossier 2020) en is opgesteld op deelgebiedniveau. De zoneringen zijn ingedeeld aan de hand van functionaliteit, aanwezige natuurwaarden en bijzondere beheervormen. Daarnaast is de aanwezigheid van het NNN een voorwaarde voor de begrenzing van de zones. Een aantal percelen hebben naast een primaire recreatieve functie, soms ook een secundaire functie. Hierbij kan worden gedacht aan festival-, grasparkeer-, of festivalterrein. De binnen Spaarnwoude Park aanwezige zoneringen zijn, zoals vastgelegd in de gezamenlijke visie met Staatsbosbeheer:

1. Dynamische ontvangstgebieden	Intensieve vormen van recreatie, zoals festivalterreinen en stadsrand;
2. Gemoedelijke recreatie	Extensieve vormen van recreatie omgeven door natuur;
3. Rustige natuur	Natuur met mogelijkheden van zéér extensieve recreatie (rustige natuur);
4. Stadsrand	Bijzondere beheervormen.

Intensieve vormen van recreatie (NNN, BPL) (dynamische ontvangstgebieden, stadsrand)

Bij dit type recreatie past een inrichting, beheer en onderhoud dat functioneel is gericht op het specifieke gebruik van het terrein of faciliteit. Binnen de ruimte van inrichting, beheer en onderhoud wordt gestreefd naar zo optimaal mogelijk “natuur inclusieve” invulling. Harde overgangen met de overige zones worden vermeden.

- a. De zone intensieve recreatie omvat de ontvangstgebieden met faciliteiten zoals parkeerplaatsen, autowegen, fietsenstalling, horeca gelegenheid, kiosk, informatie voorziening, SnowWorld, etc. De ontvangstgebieden van Spaarnwoude Park zijn: SnowWorld Amsterdam, Boerderij Zorgvrij, Amsterdam Houtrak, Haarlem Veerplas en Haarlemmermeer Groene Weelde
- b. De zone omvat ook dagrecreatieterreinen, barbecueplaatsen, picknickplekken, sportvis plaatsen, speeltuintjes, speelsloot, strandzones met ligweides, surfplek, en terreinen geschikt voor evenementen.
- c. Bijzondere voorzieningen hondenspeelplaats, modelsport (trein/vliegtuigjes), sportveld(jes), tokkelbaan, klimmuur, golfbaan, moestuinen etc.

Extensieve vormen van recreatie (NNN) (gemoedelijke recreatie, rustige natuur)

Bij deze vormen van recreatie past een inrichting, beheer en onderhoud dat functioneel is gericht op natuurontwikkeling waar recreanten tijdens het recreëren natuur beleven. Het beheer en onderhoud is gericht op natuurlijke ontwikkeling en biodiversiteit. Het beheer van de recreatiefaciliteit streeft naar een “natuur inclusieve” uitvoering.

- a. In de zone liggen voorzieningen zoals wandelpaden (verhard/onverhard), ruitpaden, mountainbike route, fietspad, kanoroutes, aanlegsteiger/overhaal.
- b. Plukweide, voedselbos, boomgaard, extensieve begraasde bossen

Rustige natuur (NNN) (rustige natuur)

In deze zone staat de recreatie letterlijk aan de kant, beheer en onderhoud zijn primair gericht op natuurontwikkeling en dus altijd “natuurinclusief”. Recreatie kijkt en beleefd vanaf de randen mee! Gedurende bepaalde periode of met excursies zijn bezoekers welkom in de gebieden. Beheer en onderhoud kan door natuur- en terreinbeherende instanties worden uitgevoerd.

- a. Veenmosrietlanden, brede rietkragen, moeraszones, vennetjes/poelen, blauwgrasland, weidevogel-beschermingsgebied, natuur vriendelijke oevers, etc.

Figuur 28 & 29: Spaarnwoude kent veel vormen van recreatie. Bij de Uitzichtheuvels in Spaarnwoude worden jaarlijks meerdere festivals georganiseerd, kan worden geklommen, gesnowboard en gemountainbiked (boven). Ook de Groene Weelde kent een mountainbikeroute en jaarlijks een festival (onder).

Bijzonder beheer (NNN, BPL, N-2000) (stadsrand)

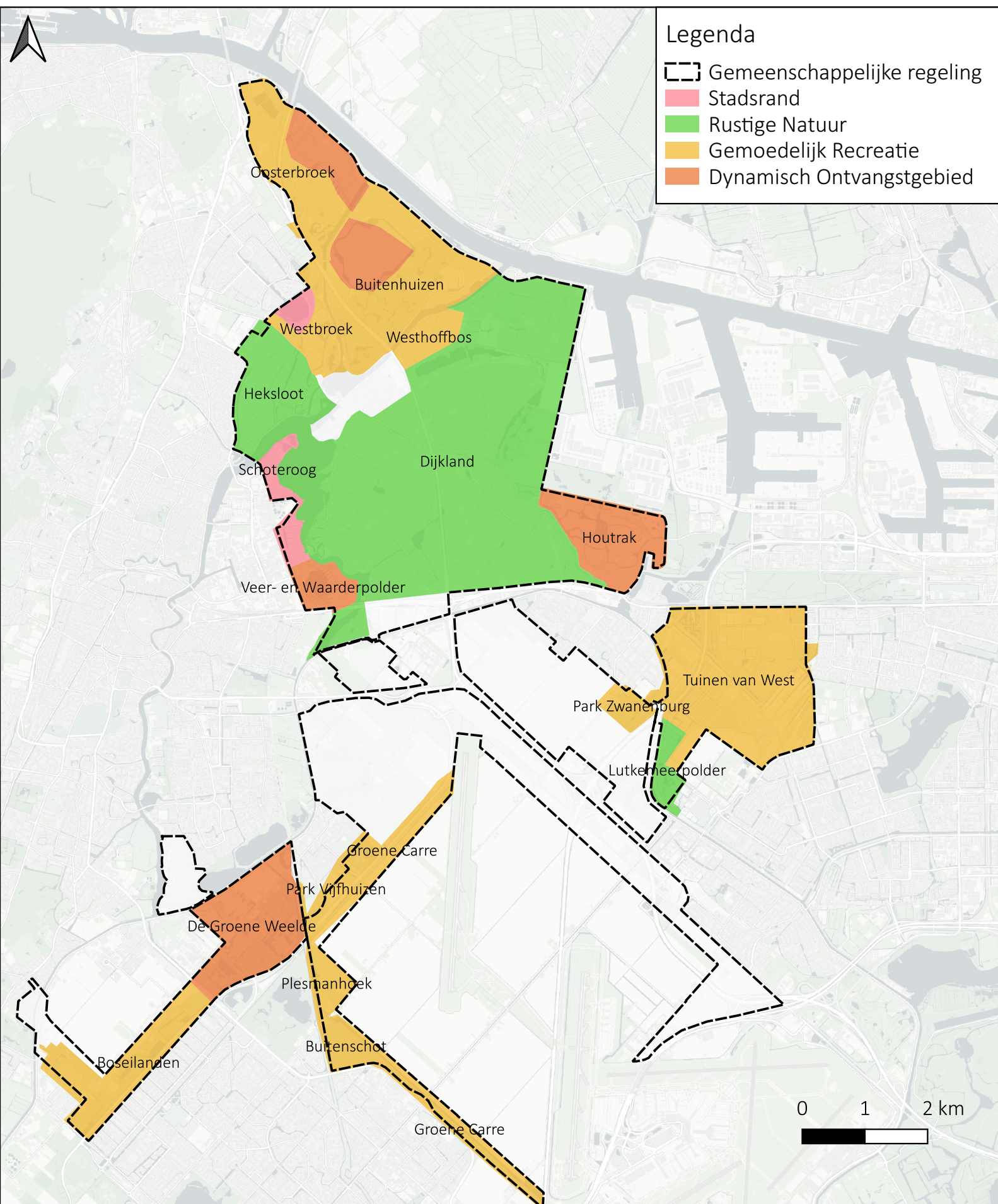
Onder deze noemer vallen gebieden met een bijzondere status waarvoor afzonderlijke beheerplannen bestaan of die een bijzondere beheervorm vragen.

- a. Cultuurhistorie zoals forten en liniedijken, buitenplaatsen en boerenerven
- b. Molenbiotopen
- c. Agrarisch (natuur)beheer, weidevogelbeheer
- d. Natura-2000
- e. Natuurparels zoals Landje van Gruijters

Beheerafspraken derden en vrijwilligers

Zoals eerder is behandeld verhuurd of verpacht het recreatieschap gronden aan derden. Hier voert het recreatieschap vervolgens geen beheer meer uit. Met een aantal partijen heeft het recreatieschap beheerafspraken gemaakt zoals met vrijwilligersverenigingen of Landschap Noord-Holland.

- Landschap Noord-Holland voert in opdracht van het recreatieschap het beheer uit bij de oevers van de Liede en de Batterij;
- Stichting Duurzaam Natuurbeheer Landje van Gruijters beheert het Landje van Gruijters;
- Vereniging Behoud De Hekslootpolder voert onderhoud uit aan het Kluteneiland en hooipilot in de Hekslootpolder;
- Stichting Vrienden van het Nationaal Monument MH17 pleegt onderhoud aan het Nationaal Monument MH17 in Park Vijfhuizen;
- Stichting Ecologisch Beheer voert onderhoud uit aan de Verdolven landen, Stakenlandje, Spaarnwouderplas en het knotten van Wilgen op de Liniedijk;
- Vrijwilligersgroep Molen de Veer knut de Wilgen rondom de molen;
- De Uilenwerkgroep pleegt samen met het personeel van het recreatieschap onderhoud aan de Uilenkasten in het gebied;
- De oevers in het noorden van de Hourak zijn in samenspraak met de IJsvogelwerkgroep ingericht;
- Stichting Agrarische Bedrijven Spaarnwoude (SAS) bestaan uit verschillende bedrijven in Dijkland, welke voor het recreatieschap het agrarisch natuurbeheer uitvoeren. Hiervoor ontvangen zij een vergoeding van het recreatieschap.

Figuur 30: De zonering van recreatie en natuur, die de recreatieve druk in de gebieden weergeeft. De kaart is opgesteld op deelgebied niveau en er zijn vier typen zones te onderscheiden.

7. Beheer 2023 - 2032

Het hoofdstuk beheer Spaarnwoude Park zal de komende tien jaar focussen op het aanpassen van het beheer en eventuele inrichtingsmogelijkheden. In het voorliggende hoofdstuk wordt toegewerkt naar terreinniveau en is de beheerleidraad uitgewerkt voor de diverse beheertypen. In de uitwerking komen technieken aan bod die worden gebruikt voor vergroten van biodiversiteit en ecologisch beheer. De in de visie opgenomen randvoorwaarden worden in de praktijk uitgewerkt. Allereerst wordt ingegaan op kansrijke delen van Spaarnwoude Park en zijn de speerpunten benoemd. Vervolgens wordt ingegaan op de diverse beheertypen en welke maatregelen in de beheertypen worden genomen.

Kansrijke en kansarme delen

In 2020 heeft Arcadis B.V. een quickscan uitgevoerd binnen de gebieden van Spaarnwoude Park. Hierbij is onderzocht waar de grootste potenties voor het verhogen van de natuurwaarden liggen. Daarbij hebben zij per beheertype aangegeven, wat de potentie is om de biodiversiteit te verhogen (zie tabel x). Echter blijkt uit de praktijk dat de situatie genuanceerder ligt en de beheertypen aangemerkt met een hoge potentie niet altijd realistisch zijn. De intensieve velden dienen voor de evenementen op een geschikte kwaliteit onderhouden te worden. De voet-, fiets- en ruiterspaden bestaan uit verhardingen, waar het recreatieschap geen ander beheerd toepast dan het verwijderen van onkruiden. De agrarische percelen beheerd door Zorgvrij worden al ecologisch beheerd en hebben daarom een lage potentie. De natuurlijke beschoeiingen zijn al natuurlijk ingericht, zodat de natuurwaarden zich hier kunnen ontwikkelen. De potentie is daarom laag. Momenteel worden alle extensieve grasvegetaties geklepeld waardoor deze ook een hoge potentie hebben als de maaimethode wordt aangepast. In tabel x is in overleg met de beheerder een nuancering aangebracht. Hieruit volgen ook de speerpunten, “het laag hangend fruit” voor het ecologisch beheer.

Naar aanleiding van de quickscan van Arcadis gaan we de aankomende jaren focussen op de volgende speerpunten (in de tabel binnen de groene vlakken):

Grasvegetaties extensief	Gefaseerd doorvoeren van de maatregel van maaien en afvoeren in plaats van klepelen;
Randenbeheer	Op een aantal locaties sinusmaaien en gefaseerd maaien toepassen, waar de gelaagdheid van gras naar bos ontbreekt of beter kan.
Bossen en beplantingen	Vitaliseren van de beplanting, door open ruimtes en onderbeplanting aanbrengen, waar de structuur en samenstelling verbeterd kan worden en mogelijkheden voor robuustere eenheden (verbindingen) nader bekeken worden.
Oevers	Vervangen van cultuurtechnische beschoeiing voor natuurlijke beschoeiing of natuurvriendelijke oevers. Daarbij wordt

Tabel 10: De beheertypen uit GeoVisia van Arcadis met potenties om de biodiversiteit te verhogen. De beheertypen met een * zijn toegevoegd door Spaarnwoude, omdat deze nog ontbraken. De beheertypen waarvan na de nuancering wordt aangenomen dat deze inderdaad een hoge of midden potentie hebben worden de speerpunten voor het ecologische beheer. De beheertypen zijn geclusterd naar beheercategorie en gearceerd: groen heeft een hoge/midden potentie en oranje een lage potentie.

		Potenties volgens Arcadis		
		Hoge potentie	Midden potentie	Lage potentie
		Hier wordt intensief beheerd of de natuur is hier nog niet goed ontwikkeld.	Doordat hier minder intensief wordt beheerd is de natuur beter ontwikkeld.	De biodiversiteit is hier al hoog, of de functie of ondergrond leent zich niet voor extra biodiversiteit.
Nuancering beheerders	Hoge/midden potentie	Bermen Schouwpaden Extensief gras Extensief met obstakels Extensief zonder obstakels Sloot Cultuurtechnische beschoeiing*	Natuurbermen Natuurlijk Natuurlijk kruiden Randenbeheer* Open water Oppervlaktewater	Grasvegetaties extensief & randen Oevers
		Bossen & beplantingen	Bomen vrucht Bos productie Bos met struiklaag Bos zonder struiklaag Hakhout Beplanting	Bos natuur
Nuancering beheerders	Lage potentie	Intensief - met obstakels Intensief – met stinzen of bollen Intensief – zonder obstakels Voetpaden Fietspaden Ruiterspad Graspaden/struipaden	Agrarisch Natuurlijke beschoeiing*	Ven/poel Solitaire bomen Greppel Kanaal/vaart Vaargeul Zandstrand Rietlanden Biezenveld Moeras Natuurlijk moeras Natuurlijk riet Natuurvriendelijke oever*

Technische mogelijkheid en afzetmogelijkheden

Voordat kan worden overgegaan op ander maaibeheer, dienen een aantal locaties eerst fysiek in orde worden gemaakt én moet worden onderzocht hoe het restmateriaal van de werkzaamheden kan worden afgevoerd en verwerkt.

Maaisel van grasvegetaties

Bij het maaien van de grasvegetaties komt maaisel vrij, wat moet worden afgevoerd. Een probleem van de afgelopen jaren is, dat agrariërs in Spaarnwoude Park maaisel niet willen ontvangen. De agrariërs kunnen dit niet aan hun dieren voeren, omdat het maaisel in het algemeen vaak straatvuil of hondenuitwerpselen bevat. Indien het maaisel moet worden afgevoerd naar een vergistings- of composteerfabriek, worden de afvoerkosten zeer hoog. Tijdens het opstellen van het plan is bij de provincie Noord-Holland geïnformeerd over de mogelijkheid tot het verwerken van het maaisel tot kunstmest of straatbebording. Gedurende 2022 zullen deze alternatieven worden onderzocht.

Slootvuil en herstellen bermen

Veel bermen zijn door jarenlang goedkoop en extensief beheer (klepelen, laten liggen slootvuil) erg achteruit gegaan. Bij de jaarlijkse schouw komt slootvuil vrij en dit wordt op de kant of berm neergelegd. Hier zijn dikke strooisellagen, slootvuilwallen en sporen ontstaan. Deze bermen zijn momenteel nog niet geschikt om maaien en afvoeren op toe te passen, omdat de maaimachine door de wallen de vegetatie niet voldoende kan afmaaien. De bermen in Dijkland en Heksloot moeten daarom eerst in profiel worden gebracht, door te plaggen en egaliseren. Met het afplaggen wordt ook de voedselrijke top laag verwijderd, wat in potentie kan leiden tot een rijkere botanische waarde. Tussen 2023 en 2027 worden meerdere bermen in Dijkland en Heksloot in orde gemaakt zodat hier over kan worden gegaan op maaien en afvoeren. Ook moet het slootvuil worden afgevoerd zodat de berm niet verrijkt en daardoor verruigt. Deze werkzaamheden zijn erg kostenverhogend.

In het hoofdstuk Middelen staat een berekening weergegeven van de afvoerkosten van het maaisel en slootvuil en het herstel van de bermen.

Tabel 11: Areaal aan herstelde en nog te herstellen bermen in Dijkland en Heksloot voordat kan worden overgegaan op maaien en afvoeren

Gebied	Jaar						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Heksloot (m ²)							8.200
Dijkland (m ²)	9.700	27.400		24.100	29.300	33.300	22.100

Tabel x: Het slootvuil binnen de gebieden wordt momenteel grotendeels op de kanten verwerkt en daar achtergelaten. Vanaf 2024 tot en met 2032 wordt het slootvuil afgevoerd zodat de bermen niet verder verruigen.

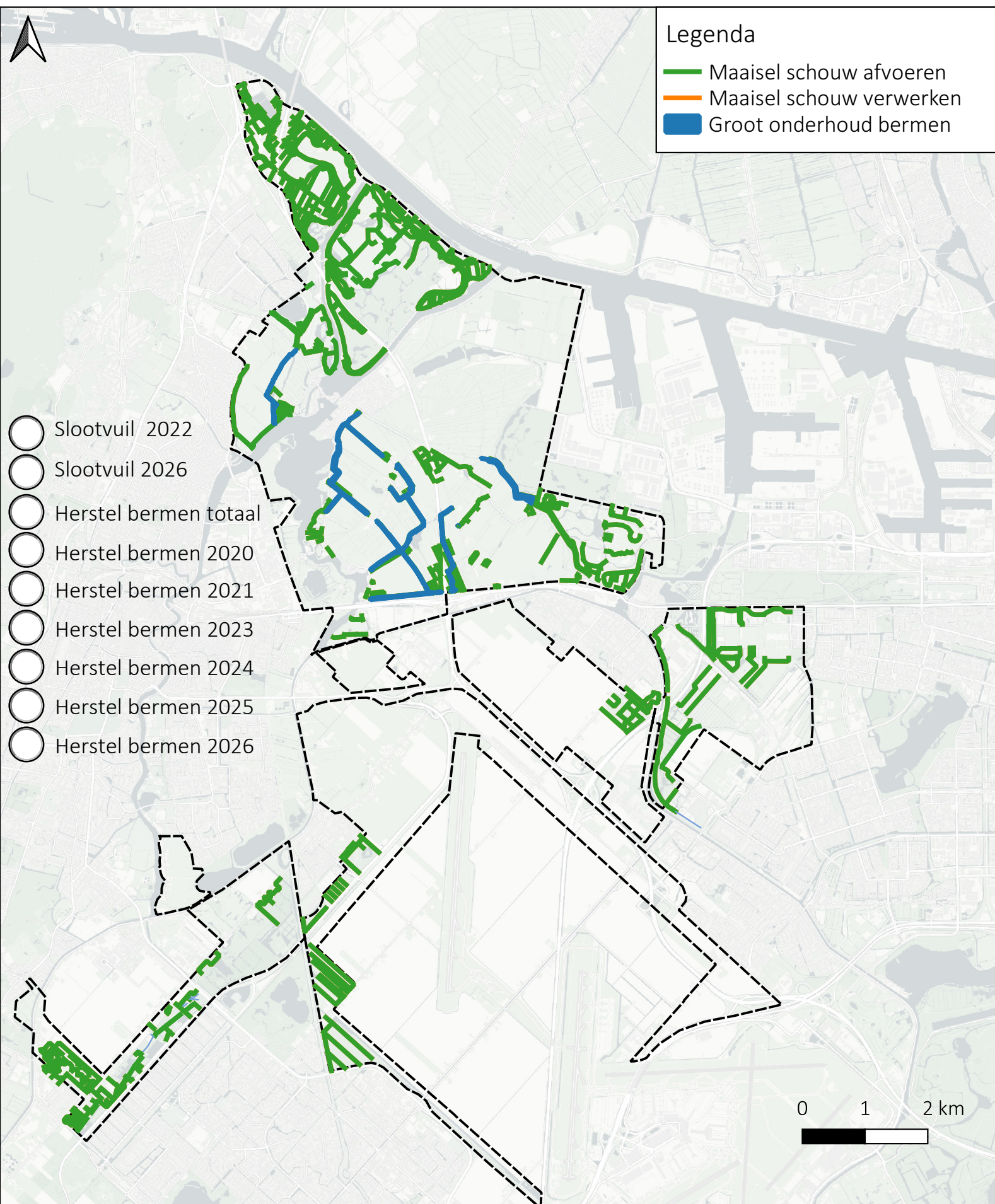
Gebied	Maatregel	Jaar		
		2022	2023	2024 - 2032
Spaarnwoude (m ¹)	Maaisel afvoeren	16.800	16.800	102.600
	Maaisel verwerken	85.800	85.800	
Stichting Mainport & Groen (m ²)	Maaisel afvoeren			10.100
	Maaisel verwerken	10.100	10.100	
Strategisch Groen Project (m ¹)	Maaisel afvoeren	2.300	2.300	34.300
	Maaisel verwerken	32.100	32.100	

Figuur 31 & 32: In Dijkland en Heksloot is langs de bermen een wal van slootvuil ontstaan, waardoor eventueel maaien en afvoeren wordt bemoeilijkt (boven). Een aantal bermen zijn in 2020 en 2021 hersteld, door de voedselrijke toplaag te plaggen en te egaliseren (onder).

Figuur 33: Overzicht van de huidige en toekomstige omgang met slootvuil van de jaarlijkse schouw van sloten en de te herstellen bermen binnen Dijkland en Heksloot.

Grasvegetaties extensief & randen

Afhankelijk van de afzetmogelijkheden, omvorming en bereikbaarheid van de locaties worden voor de grasvegetaties de volgende maatregelen doorgevoerd:

Mechanische maaimethodes

Klepelen

Het maaibeheer van de ribbels in Buitenschot kan (vooralsnog) niet worden aangepast. De ribbels zijn te stijl om te kunnen maaien en afvoeren. Daarnaast heeft het recreatieschap een bindende beheerafspraak met Schiphol om de ribbels jaarlijks zes keer te klepelen, tegen de geluidsoverlast van de vliegtuigen. Hiervoor ontvangt het recreatieschap jaarlijks een vergoeding van € 50.000.

Maaien en afvoeren

Op alle extensieve grasvegetaties wordt klepelen vervangen door maaien en afvoeren, ook op de velden waar oorspronkelijk 6x per jaar werd geklepeld. Bij ongeveer 3% van de bermen kan geen maaien en afvoeren worden toegepast, een voorbeeld hiervan is de Wethouder van Essenweg in de Houtrak. Hier moet voor de veiligheid, op last van de politie en brandweer de berm ten alle tijden vrij worden gehouden. De percelen met een kleibodem worden gemaaid in mei, terwijl de veenbodems worden gemaaid in juni. De eventuele tweede maaironde vindt plaats in september. Afhankelijk van de lokale en weersomstandigheden wordt in een andere maand gemaaid. Ongeveer 50% van de vegetatie blijft tijdens de eerste maaibeurt staan, die tijdens de tweede maaironde in september geheel wordt gemaaid. Binnen de Tuinen van West wordt op een aantal locaties kleiner materieel ingezet om verzakken van de ondergrond te voorkomen.

Variatie in ruimte en tijd

Sinusmaaien

Binnen alle gebieden wordt plaatselijk sinusmaaien toegepast. Dit is een speciale manier van gefaseerd maaibeheer. Tijdens een maaibeurt gaat de maaier slingerend door de vegetatie en blijft ongeveer 40% van de vegetatie bespaard. Door iedere maaibeurt andere plekken te maaien, ontstaat variatie in ruimte en tijd. Het voordeel van deze methode is dat het aantal weken dat de vegetatie in bloei staat langer wordt en variatie in de vegetatie ontstaat.

Begrazing

De begrazingspilots van 2022 worden de komende jaren voortgezet. Daarnaast wordt bij het Spaarnwouderveen een nieuwe begrazingspilot gestart. Het gebied is in het verleden begraasd geweest door Schotse hooglanders, maar dit is destijds wegbezuinigd. Welke grazers hier worden ingezet wordt nog nader bepaald. Daarnaast wordt op het Koeieneiland/natuureiland in de Houtrak opnieuw gestart met begrazing met kleiner vee, zoals schapen. Het gebied moet weer opnieuw klaar worden gemaakt zodat het vee het eiland niet kan verlaten.

Als de begrazing op de dijk van Zijkanaal B wederom een jaar succesvol is gebleken, kan de methode met het schrikhek worden uitgebreid naar andere locaties in de gebieden.

Randenbeheer

Het randenbeheer wordt ook aangepast naar maaien en afvoeren. Daarnaast zijn een aantal nieuwe locaties uitgezocht waar randenbeheer toegepast gaat worden. Op het Koeieneiland in de Houtrak verdwijnt het randenbeheer echter als hier de begrazingspilot wordt gestart. Om nog meer variatie in de rand aan te brengen worden deze glooiend gemaaid. Naar eventuele afspraken met evenementen kan het randenbeheer worden aangepast.

Maaien voor verkeersveiligheid

Zichthoeken en bebakeningsstrook

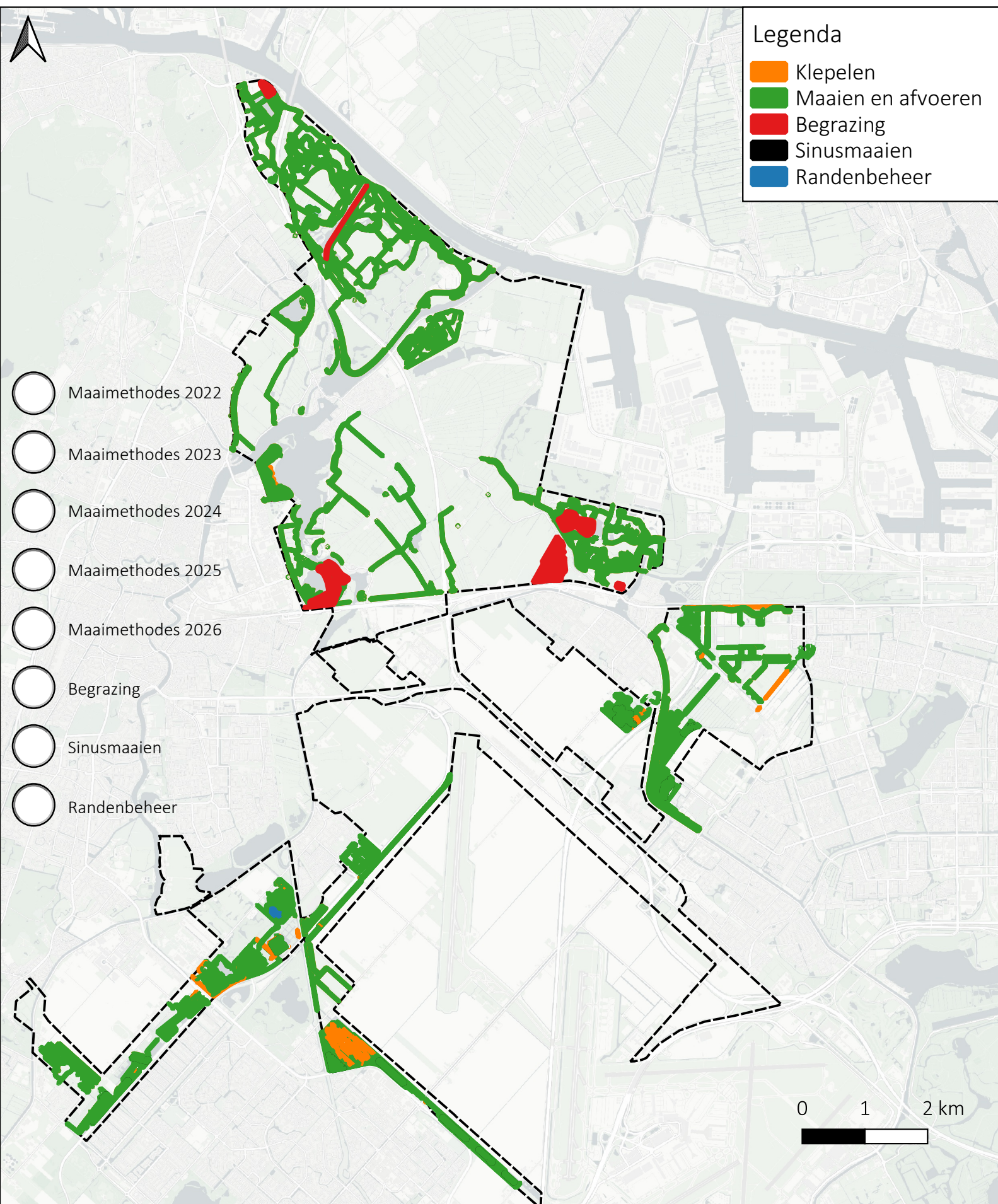
De uitzichthoeken en bebakeningsstroken worden gemaaid en gezogen, omdat maaien en afvoeren voor deze smalle stroken te kostbaar is. De bebakeningsstrook wordt in juni gemaaid en afgezogen en alleen op locaties waar gemaaid en afgevoerd wordt.

Figuur 36: De verdeling van het beheer van extensieve grasvelden, bermen en randen tussen het jaar 2022 en 2032. Zoals eerder benoemd gaat het om de vegetaties die onder direct beheer van het recreatieschap staan, de arealen van Zorgvrij zitten hier daarom niet bij. Door een beheerafspraak met Schiphol voor de ribbels in Buitenschot het klepelen binnen SMG toch uitgevoerd.

Tabel 12: Oppervlaktes (m²) van de gebruikte beheermaatregelen tussen 2022 en 2032 voor de extensieve grasvegetaties, randen en bermen in de gebieden. De randen worden momenteel geklepeld.

Gebied	Maatregel	Jaar en oppervlaktes (m ²)										
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
SPW	Klepelen	1.512.700	1.322.800	855.000	92.600							
	Maaien en afvoeren*	37.500	159.500	634.300	1.329.900	1.475.300	1.498.200	1.498.200	1.498.200	1.498.200	1.498.200	
	Sinusmaaïen		42.100	63.000	72.400	72.400	72.400	72.400	72.400	72.400	72.400	72.400
	Randenbeheer	43.400	43.400	43.400	45.800	45.800	45.800	45.800	45.800	45.800	45.800	
	Begrazing	224.800	560.700	560.700	560.700	560.700	560.700	560.700	560.700	560.700	560.700	560.800
SMG	Klepelen	147.000	119.500	119.500	119.500	119.500	119.500	119.500	119.500	119.500	119.500	0
	Maaïen en afvoeren*	576.000	606.000	606.000	606.000	606.000	606.000	606.000	606.000	606.000	606.000	0
	Sinusmaaïen		31.400	100.600	100.600	100.600	100.600	100.600	100.600	100.600	100.600	100.600
SGP	Klepelen	311.800	287.200	255.700	181.300							
	Maaïen en afvoeren*	999.400	1.013.400	1.039.800	1.082.600	1.311.600	1.311.600	1.311.600	1.311.600	1.311.600	1.311.600	
	Sinusmaaïen			72.800	113.700	113.700	113.700	113.700	113.700	113.700	113.700	113.700
	Randenbeheer	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400

Figuur 34: Tussen 2023 en 2032 worden de maaimethodes van de extensieve grasvegetaties en randen aangepast van klepelen naar maaien en afvoeren. Ook worden op diverse locaties pilots uitgevoerd met sinusmaaien en begrazing bij de Batterij en het Koeieneiland.

Beplanting

Dunningswerkzaamheden

De bosvakken binnen Spaarnwoude die de afgelopen jaren nog niet zijn gedund én de beplantingen die de afgelopen tien jaar zijn gedund, worden de komende tien jaar aangepakt. Dit is afhankelijk van de actuele situatie en recreatiedruk. Beplantingen waar veel recreanten komen, worden eerder aangepakt voor de veiligheid. Daarnaast worden in Dijkland geleidelijk de bosvakken zo gedund dat de boomvormers worden verwijderd, ten behoeve van de weidevogels. Daarnaast zijn de populieren laanbeplantingen oud en vormen een gevaar voor de weggebruikers. Deze worden daarom vervangen. Binnen SMG en SGP is nog geen noodzaak om de beplantingen groot aan te pakken, omdat deze hoogstens twintig jaar oud zijn. Binnen de aankomende tien jaar worden alleen de resterende beplantingen in de Groene Weelde en Lutkemeer aangepakt. Het dode hout blijft grotendeels in de gebieden achter als staand of liggend hout. Doordat hout geld oplevert gaat dit extra kosten met zich meebrengen. Het aanleggen van bijvoorbeeld takkenrillen is meerwerk voor de uitvoerende aannemer.

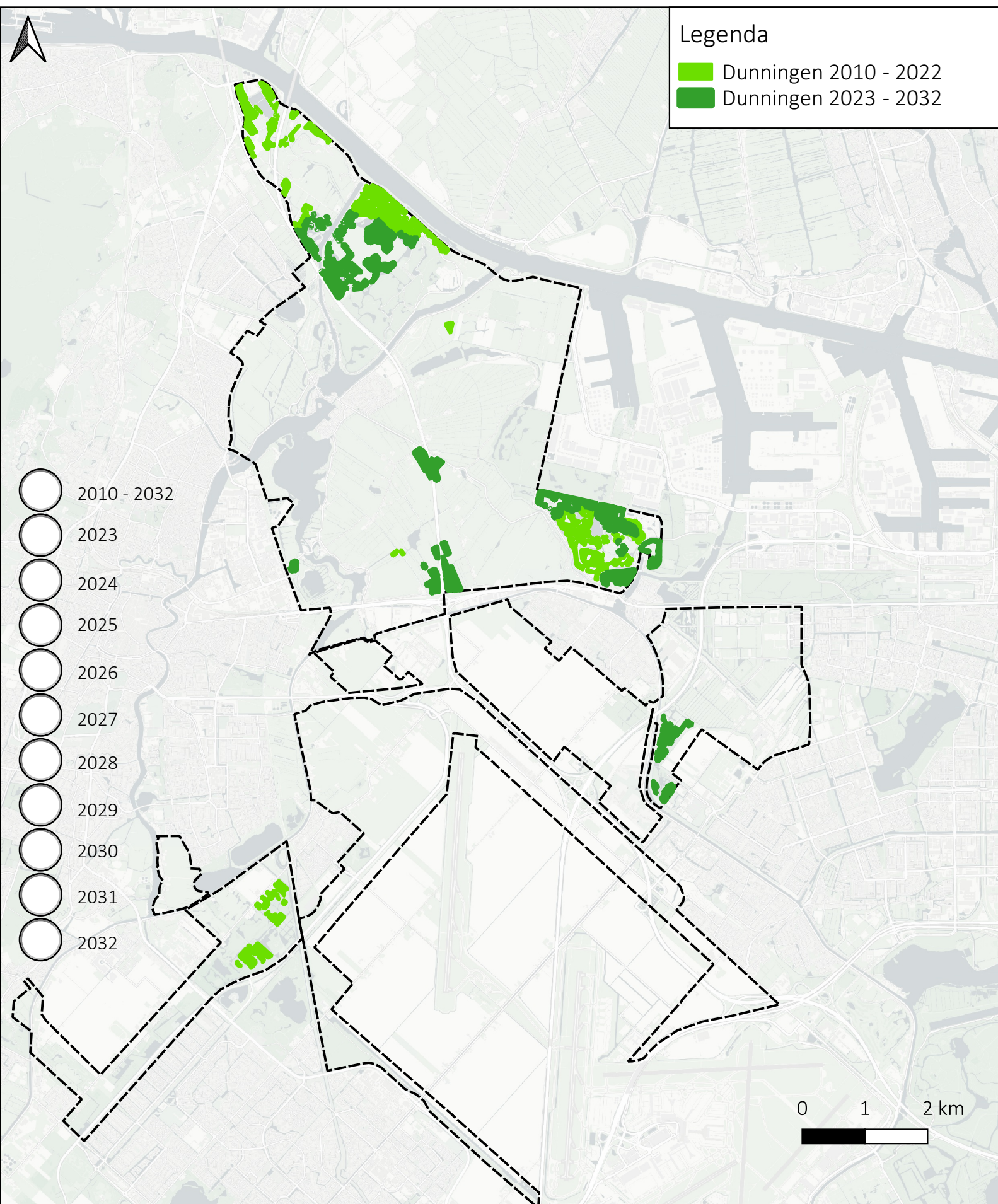
Bossenstrategie

Afhankelijk van de implementatie van de Bossenstrategie, worden alle werkzaamheden in de bosvakken binnen 5 jaar uitgevoerd, sluitend op de huidige werkzaamheden. Vanuit de Bossenstrategie wordt een revitaliseringsplan opgesteld voor alle beplantingsvakken in Spaarnwoude, die in 2021 zijn opgegeven bij de provincie Noord-Holland. Het revitaliseringsplan wordt in 2023 afgerond, waarna ook met de uitvoering van de werkzaamheden wordt gestart en dienen in december 2025 afgerond te zijn. De beplantingen die in aanmerking komen zijn laanbeplantingen, beplantingsvakken, boomgroepen etc. In alle beplantingsvakken binnen het recreatieschap is sprake van ziekten, plagen en aftakeling door ouderdom of monotone, biodivers arme bossen. Het is voor het revitaliseringsplan van belang de beplanting te inventariseren op de huidige kwaliteit, zoals horizontale en verticale gelaagdheid, onderbegroeiing, dood hout en duurzame boomsoorten. Aan de hand van de inventarisatie kan worden besloten welke van de onderstaande maatregelen uit de Bossenstrategie uitgevoerd worden:

- Onderplanten van populieren- en essenbossen die nog functioneren met bronbomen om spontane bosverjonging te realiseren. Een deel van de populieren- en essenbossen is afgestorven of verloren gegaan door storm. We zien grote voordelen van aanplant met nieuwe blijvers onder scherm van populier, door behoud van bosklimaat en bevorderen van bosstructuur.
- Realiseren van zachtere overgangen tussen bos en korte vegetatie, dus goed ontwikkelde bosranden door aanplant met bloem en besdragende inheems assortiment.
- Een goed ontwikkelde dichte bosrand draagt bij aan een veilig leefklimaat voor bosfauna binnen het bosvak.
- Aanplant van diversiteit van boomsoorten passend binnen de typering van de wezenlijke kenmerken en eigenschappen in de NNN.
- Boomgericht bosbeheer: kleinschalig beheer gericht op benutten van aanwezige kwaliteiten en spontane ontwikkeling.
- Vergroten van areaal door aanplant van verbindingen waardoor een groter en robuuster bosecosysteem kan ontwikkelen.
- Ontwikkelen van een geschikte zonering binnen de recreatiegebieden berekend op de toename van de recreatiedruk door bevolkingsaanwas.

Tabel 13: Arealen in m² van de bosvakken die tussen 2023 en 2032 worden aangepakt in de gebieden.

Gebied	Jaar									
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
SPW	114.800	44.500	108.700	129.900	130.400	163.100	67.900	41.600	87.400	
SMG										
SGP					22.300			67.200		5.500

Figuur 35: Locaties waar binnen de beplantingsvakken tussen 2023 en 2032 maatregelen plaatsvinden om de structuur en soorten diversiteit te verbeteren.

Oevers

Natuurvriendelijke oevers

In 2022 wordt een inventarisatie uitgevoerd naar de stand van de beschoeiingen. Veel beschoeiingen zijn na de aanleg van het gebied niet meer vervangen en kunnen in sommige gevallen zelfs worden verwijderd. Uit de inventarisatie wordt beoordeeld welke beschoeiingen worden omgevormd naar natuurlijke beschoeiingen of natuurvriendelijke oevers. Vanuit veiligheidsoverwegingen worden op sommige locaties de oude beschoeiingen vervangen voor nieuwe beschoeiingen. De locaties waar dit voornamelijk van toepassing is zijn de Houtrak, Buitenhuizen, Oosterbroek (De Ven en Uitzichtheuvels), Groene Weelde, Boseilanden, Buitenschot en MH17. Het omvormen van de beschoeiingen naar een NVO kan in aanmerking komen voor een subsidie van de waterschappen Rijnland of Waternet. Het beheer van de rietgraslanden blijft hetzelfde uitgevoerd worden: gefaseerd eenmaal per drie jaar maaien en het verwijderen van boomvormers.

Daarnaast is op het moment van schrijven een overleg met Hoogheemraadschap van Rijnland ingepland, om binnen de Haarlemmermeerpolder naar locaties te zoeken voor de ontwikkeling van natuurvriendelijke oevers. Het hoogheemraadschap wilt de aanleg mogelijk geheel financieren (zie figuur x).

Slootvuil en bagger

Bij de jaarlijkse schouw wordt het slootvuil (gemaaide waterplanten) voortaan door de aannemers afgevoerd, zodat de kanten en bermen niet verrijken/verruigen en niet wederom een verhoging in de bermen ontstaat zoals dit in Dijkland het geval was. Deze verhogingen verhinderen dat het maaien en afvoeren juist kan worden uitgevoerd. Het overschot aan materiaal wordt afgevoerd. Op het moment van opstellen van het beheerplan worden afspraken gemaakt tussen het recreatieschap, Rijnland en agrariërs over de ontvangstverplichting van bagger. Het bagger van Rijnland wordt nu op de kant gelegd, maar hierdoor verruigt de vegetatie. Een alternatief is het opspuiten van de bagger op agrarische graslanden, waarna de ontvanger in aanmerking kan komen voor subsidie.

Figuur 36: Een van de potentiële locaties waar een natuurvriendelijke oever (NVO) kan worden aangelegd. De locatie op de afbeelding is Buitenschot. Momenteel lopen gesprekken met het Hoogheemraadschap van Rijnland, over de aanleg van vier mogelijke NVO's in de Haarlemmermeerpolder binnen Spaarnwoude Park.

Soortenbeheer

Soortenbeheer is uitgewerkt naar een drietal verschillende onderwerpen die betrekking hebben op specifieke flora en fauna die in Spaarnwoude Park voorkomen en bijzondere aandacht vragen bij het beheer. Het betreft beschermde soorten, bijzondere soorten of vegetaties en tenslotte exoten en ongewenste/plaagsoorten. In hoofdstuk beleid onder paragraaf Rijksbeleid is een uitwerking opgenomen van de Wnb-2015.

Gedragscode

Bij de uitvoering van reguliere beheerwerkzaamheden moet rekening worden gehouden met beschermde soorten. Het werken met een gedragscode natuurbescherming kan hierbij van pas komen. Recreatieschap Spaarnwoude is nog niet aangesloten bij een gedragscode. Voor het recreatieschap is de gedragscode "Soortbescherming gemeenten" het meest passend. De geldigheidstermijn loopt voorlopig nog tot juni 2023. In de brochure "Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen" is een handig schema opgenomen over de te nemen stappen. De volgende processtappen komen kijken bij ruimtelijke ontwikkelingen, grootschalige achterstallig onderhoud ingrepen en bij gebruik maken van een gedragscode.

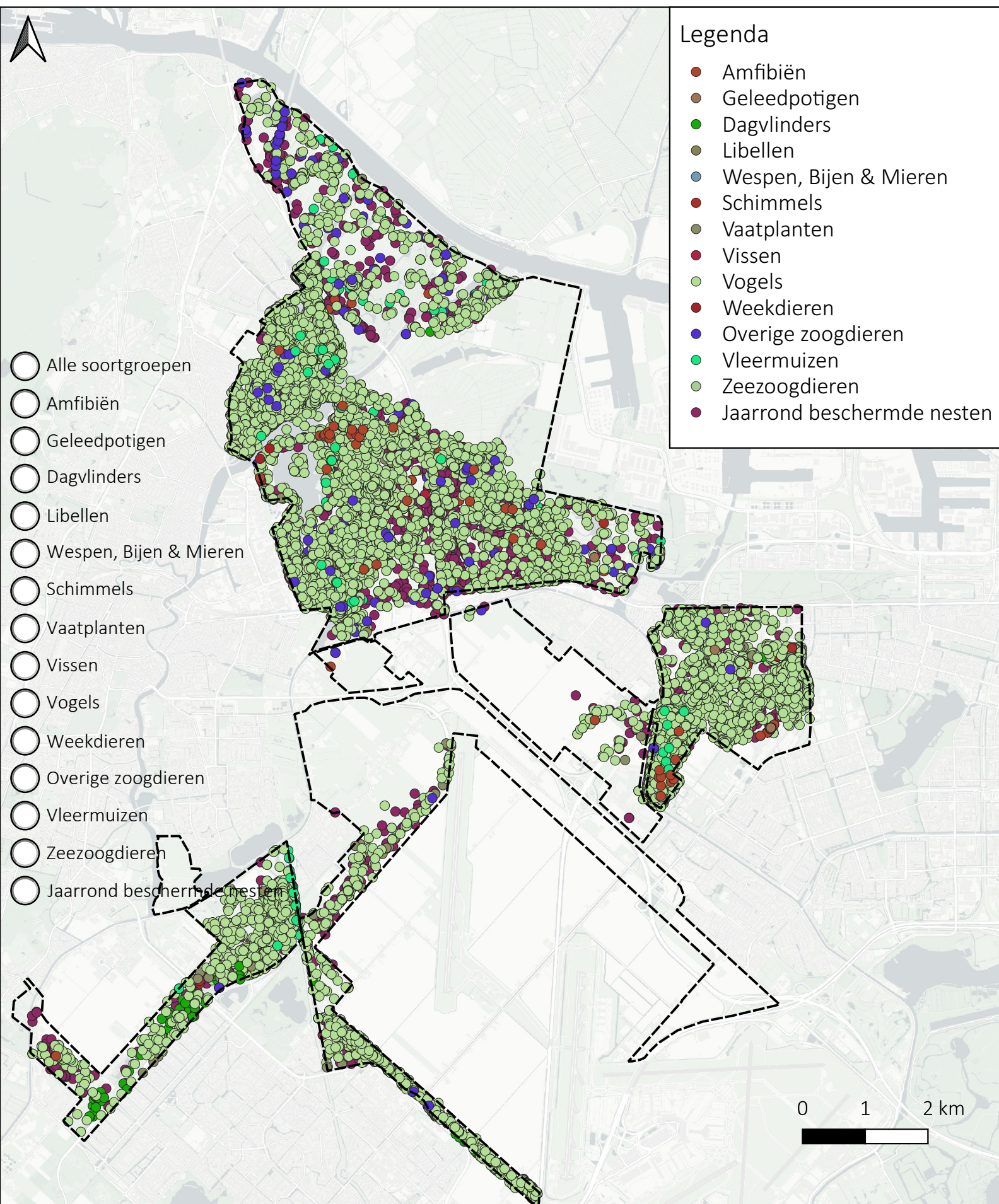
Beschermde soorten, bijzondere soorten en vegetaties

Onder beschermde soorten verstaan we de soorten die zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming 2015. Hieronder vallen alle vogels, Europees beschermde soorten de zogenaamde habitatrichtlijn soorten, nationaal en provinciaal beschermde soorten. In Spaarnwoude park betreft dit met grote mate van zekerheid: rugstreeppad, marters, ringslang, waterspitsmuis, noordse woelmuis, alle vogels en in het bijzonder die met jaarrond beschermde nesten, etc. Bij werkzaamheden of ruimtelijke plannen is voor deze soorten altijd vooraf onderzoek nodig.

Onder bijzondere soorten verstaan we soorten die op de rode lijst (*niet beschermd maar in aantallen sterk afnemend*) staan of een bijzondere betekenis hebben in een bepaald gebied zonder dat er sprake is van bescherming of een rode lijst. Het kan hier ook gaan om bijzondere vegetaties zoals in kwelzones met brakwater, veenmosrietland of de epifyten begroeiing op een oude boom. In de diverse onderzoeken van de afgelopen jaren zijn deze soorten ruimschoots benoemd en opgenomen. Meestal is een specifiek beheeradvies opgenomen zoals maaitijdstip, zorgdragen voor rust in de broedtijd, of treffen van voorzieningen zoals ophangen van nestkasten, aanleg takkenrillen, zandhoop voor rugstreeppad etc. Figuur x toont de Rode lijst en Wet natuurbescherming soortgroepen en jaarrond beschermde nesten binnen de gebieden. De soorten zijn te vinden in bijlage x.

Aan de hand van onderzoek van TAUW is gebleken dat de volgende gebieden hoog scoren qua vernietings- of verstoringgevoelige natuur, zoals vogelsoorten en vaatplanten:

- Landje van Gruijters (zomer en winter);
- Oeverlanden bij de Veerpolder (met name in het broedseizoen);
- Dijkland (Batterij voor vogels en vaatplanten);
- Heksloot (voor vogels);

Figuur 37: Locaties van de Rode lijst soorten, Wet Natuurbescherming soorten en Jaarrond beschermde nesten binnen Spaarnwoude Park. De locaties van de Rode lijst en Wet natuurbescherming zijn voor het overzicht samengevoegd.

Exoten en ongewenste soorten

Onder exoten verstaan we soorten die door menselijk handelen hier zijn terecht gekomen en een bedreiging vormen voor de inheemse flora en fauna. De Europese Unie hanteert de zogenaamde Unielijst met exoten. De voorkomende exoten van deze lijst staan weergegeven in tabel x. De bestrijding van exoten in de gebieden is gericht op bestrijding van Reuzenberenklauw en Japanse duizendknoop. Hoewel de Eikenprocessierups geen exoot is, omdat de soort zich uit zichzelf in Nederland heeft gevestigd, wordt deze wel bestreden als zijnde een ongewenste soort. De onderstaande tabel geeft deze exoten weer en is opgemaakt aan de hand van de Nationale Database Flora & Fauna en waarnemingen van het personeel van het recreatieschap.

Reuzenberenklauw

Reuzenberenklauw is een tweejarige schermbloemige plant. Bij aanraking van de bladeren kunnen ernstige brandwonden ontstaan. De plant trekt veel insecten aan als hij bloeit. De Reuzenberenklauw wordt momenteel gemaaid om de soort uit te putten. De soort wordt per 2023 bestreden door:

- Doorsteken van de rozetten in de groeischijf in het vroege voorjaar;
- Voor de bloei maaien;
- Intensiever maaien;
- Zout water in de stengels schenken;
- Plaatselijk eenlingen uitsteken of met een bosmaaier maaien.

Japanse duizendknoop

De Japanse- en Sachalinse duizendknopen zijn vaste planten. Ze zaaien zich niet uit maar iedere wortel of stengel van de plant kan weer uitgroeien tot een nieuwe plant. Onder de grond hebben de planten een uitgebreid wortelstelsel. De Japanse duizendknoop wordt nu bestreden met zout water. De soort wordt per 2023 bestreden door:

- Met wortel en tak verwijderen;
- Maaien in het vroege voorjaar als de scheuten uit de grond 10 á 15 cm hoog zijn, dit heeft het grootste effect;
- Gebruik van heet water bodeminjectie, samen met de boven beschreven methoden.

Zowel Japanse duizendknoop en Reuzenberenklauw worden nu op locaties waar deze niet te bestrijden zijn met gif behandeld. Bij ecologisch beheer is dit onwenselijk. Het gebruik van gif zoals Glyfosaat stopt per 2023. Beide soorten worden in het laatste geval behandeld met azijnzuur, een natuurlijk biologisch bestrijdingsmiddel.

Distels

Distels zijn verschillende soorten tweejarige planten uit de composieten familie. De planten worden door hun stekels niet gegeten door vee en nemen in akkers de plaats in van de gewassen. Binnen SMG en SGP worden daarom de Distels jaarlijks op afroep lokaal afgemaaid voordat deze in bloei komen, zodat omliggende agrariërs hier geen overlast van ondervinden.

Chemische bestrijdingsmiddelen

Zoals in de natuurvisie is behandeld horen chemische bestrijdingsmiddelen niet thuis bij ecologisch groenbeheer. Veel bestrijdingsmiddelen zijn niet selectief, wat betekent dat behalve de ongewenste soort ook allerlei andere soorten worden gedood of hier last van hebben. Daarnaast kan het op de lange termijn schade veroorzaken aan het milieu en de volksgezondheid, door o.a. uitspoeling in het grondwater. De (preventieve) bestrijding van ongewenste soorten zal dus op andere manieren moeten worden ingestoken.

Een kanttekening van het gebruik van gif is dat dit zeer effectief werkt tegen de ongewenste soorten. Uit ervaring blijkt dat de periode dat de soorten uit de gebieden verdwijnen bij het gebruik van gif is veel korter (tussen de drie a vier jaar) dan bij het gebruik van alleen mechanische bestrijding (ongeveer 10 jaar).

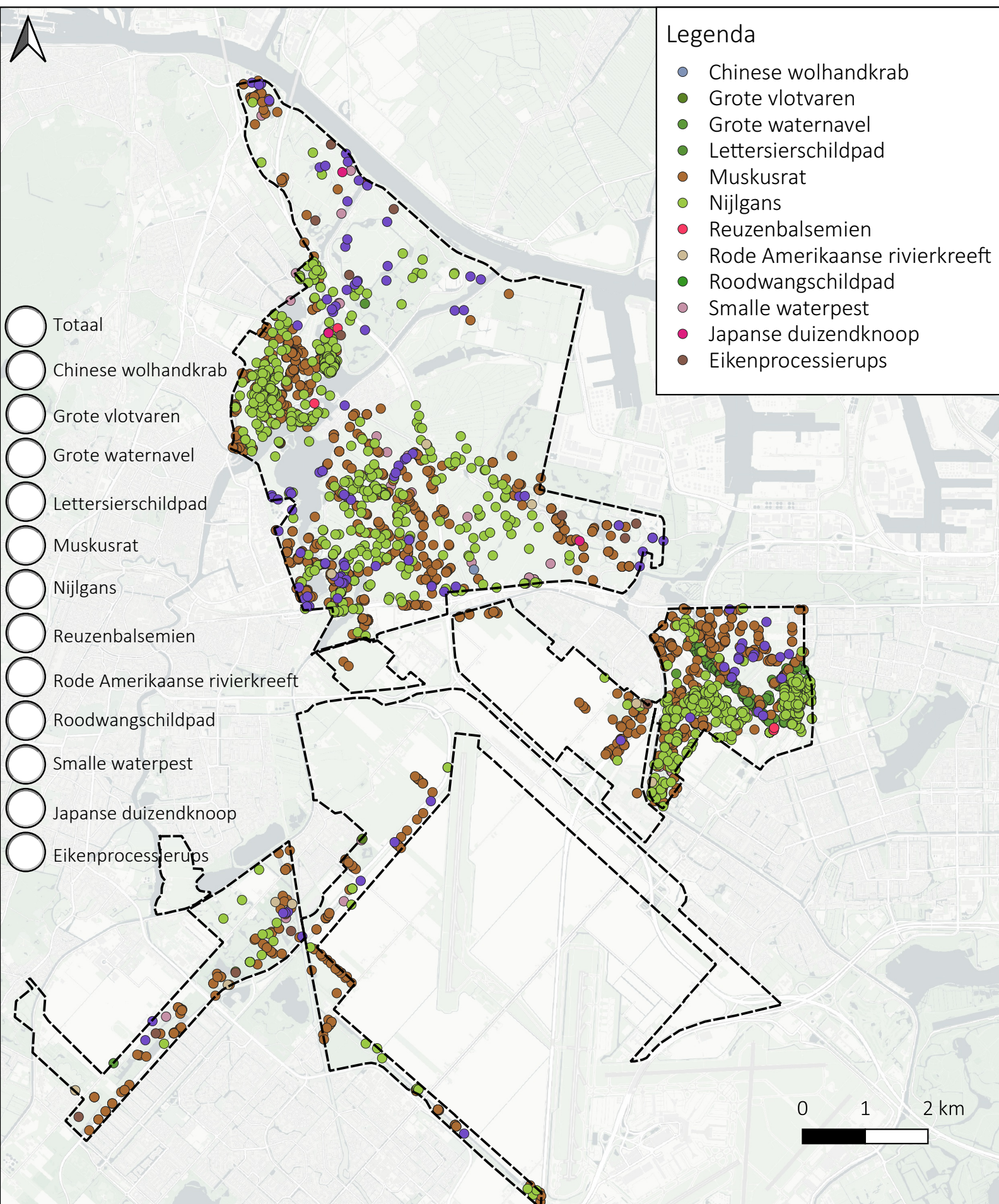

Eikenprocessierups

De rupsen van de Eikenprocessievlinder hebben microscopische brandharen, die na contact heftige jeuk en irritatie van ogen, luchtwegen en huid geeft. De eikenprocessierups (EPR) leeft in groepen op Zomereiken en vormt op de stammen en takken nesten. De soort kan zich als de populatiedruk te hoog wordt ook verspreiden naar andere boomsoorten zoals Amerikaanse en moeras eik, berk en beuk. Om recreanten te beschermen tegen de brandharen, worden de nesten preventief en/of repressief bestreden. De eiken waar het voorgaande jaar Eikenprocessierupsen waren geconstateerd, werden voor het groeiseizoen van de rups preventief bespoten met het bestrijdingsmiddel Xentari. Omdat dit middel ook andere rupsen dan de EPR doodt, wordt vanaf 2023 met deze bestrijding gestopt. De nesten alleen dan alleen weggezogen en extra nabij recreatieve voorzieningen en velden. In beplantingen of op locaties waar deze geen gevaar vormen voor de recreant, blijven de nesten onaangetast. Door over te gaan op maaien en afvoeren is de verwachting dat de natuurlijke vijanden van de rups, zoals sluipwespen, zich meer vestigen en een gedeelte daarmee wordt bestreden. Vogelsoorten als Mezen gebruiken de rupsen als voedselbron en daarom worden op de locaties rondom de eerder besmette bomen mezenkasten opgehangen. Voor de omgang met de Eikenprocessierups in de gebieden heeft Recreatie Noord-Holland, de uitvoeringsorganisatie van Recreatieschap Spaarnwoude, het "Protocol Eikenprocessierups Recreatie Noord-Holland" opgesteld.

Tabel 14: Voorkomen van invasieve exoten in de gebieden. Alle hieronder genoemde exoten zijn soorten die door de Europese Commissie op grond van de Europese Exotenverordening zijn aangewezen als invasieve exoot. De onderstaande lijst is opgesteld aan de hand van de Nationale Database Flora & Fauna (NDDF) en waarnemingen van eigen personeel.

	Soort	SGP	SMG	SPW
Ongewervelden	Chinese wolhandkrab			x
	Rode Amerikaanse rivierkreeft	x		x
	Grote vlotvaren		x	
Planten	Grote waternavel	x		x
	Japanse Duizendknop	x	x	x
	Reuzenbalsemien	x		x
	Reuzenberenklauw	x	x	x
Reptielen	Smalle waterpest	x	x	x
	Lettersierschildpad	x		x
	Roodwangschildpad	x		
Vogels	Nijlgans	x	x	x
Zoogdier	Muskusrat	x	x	x

Figuur 38: Locaties van de invasieve exoten van de Unielijst binnen de gemeenschappelijke regeling. De locaties komen uit de NDFF van 2020. De Japanse duizendknoop komt ook op twee locaties binnen de Tuinen van West voor, maar hiervoor voert de gemeente Amsterdam de bestrijding uit.

8. Toepassing van Natuurbasiskwaliteit op zonering en monitoring

Natuurbasiskwaliteit

Natuurbasiskwaliteit is een minimale maat voor de kwaliteit van de natuur die onder de plaatselijke condities is ontwikkeld. Deze maat is arbitrair vastgesteld en duidelijk verschillend met wat onder natuurlijke omstandigheden zou kunnen ontwikkelen. In recreatiegebieden speelt de functie van het betreffende element de hoofdrol. Daarom is een indeling naar intensiteit van gebruik ook noodzakelijk. Vanuit biodiversiteit gezien is deze intensiteit van beheer en onderhoud maar ook van recreatiedruk een vorm van dynamiek.

De gebruikte natuurdoeltypen NNN beschikken over een min of meer bruikbare index om de kwaliteit te beoordelen. Voor typeringen binnen de zone intensieve recreatie ontbreekt een index voor natuurbasiskwaliteit. Wel bestaat de index CROW die uitgaat van recreatieve beeldkwaliteit maar echter niet scoort op natuur.

Monitoring

Hieronder is een poging gedaan om de natuurbasiskwaliteit en biodiversiteit op een eenvoudige manier te scoren. Zoals al reeds besproken worden de effecten van de aanpassingen in het beheer iedere drie jaar gemonitord. Maximale score op basis van deze “quick en dirty” index is 10; basisscore = 5; minder dan 5 is onder de basiskwaliteit. Het cijfer wordt bepaald door het scoren op de basiskwaliteit namelijk:

0 punten	Score minder dan de minimaal beschreven hoeveelheid soorten scoort 0;
1 punt	Score voor de basis is het aantal beschreven soorten en scoort 1;
2 punten	Score voor meer dan de hoeveelheid aangegeven soorten scoort 2.

De indexering vindt plaats gedurende de periode april t/m juni voor planten. Score voor op andere overige soorten op basis van bekendheid en waarnemingen door het jaar heen. Bijzondere soorten zoals zeldzame - of beschermde soorten worden apart vermeld en scoren extra als 8+1 of 10+2 afhankelijk van de hoeveelheid. De score kan worden gebruikt naast de index van de CROW beeldkwaliteit. Score per beheereenheid onafhankelijk van oppervlakte.

Intensief grasland, met als functie ligweide aan het water.

De beeldkwaliteit is een goede gesloten zode en glad-geschoren (groen)grasveld waar gedurende 30 dagen per jaar 1 persoon per m² enkele uren zowel overdag als in de avonden verblijft. Buiten de overige 30 zomerse dagen en in de nachtelijke uren is het rustig. Onderhoud bestaat uit minimaal 21x maaien zonder afvoeren vanaf april t/m september. Periodiek verticuteren, rollen en vegen, bemesten/bekalken en doorzaaien. Zo nodig mollen vangen.

Planten	Grassenmix aanwezig (straatgras, rood zwenkgras, gewoon struisgras, ruw beemdgras), mossen, madeliefjes, veldereprijs, gewone ereprijs, paardenbloem, biggenkruid, vertakte leeuwetand, klein streepzaad, liggend vetmuur, weegbree, rode en witte klaver, rolklaver, kleine klaver, reigerbek, zachte ooievaarsbek. Minimale natuurbasiskwaliteit 5 soorten buiten de grassen. Score minder = 0 basis = 1, meer = 2
Vogels	Meerkoet, wilde eend, knobbelzwaan, waterhoen, spreeuw, houtduif, kraaiachtigen, merel, wilde ganzen, scholekster, Kievit, wulp, meeuwen. Minimale natuurbasiskwaliteit 3 van de

	onderstreepte soorten of andere soort aanwezig op rustige momenten. Score minder = 0 basis = 1, meer = 2
Zoogdieren	Rosse woelmuis, veldmuis, aardmuis, konijn, haas, <u>mol</u> , <u>egel</u> , bruine rat, vos, kleine marterachtige, vleermuizen. Minimale natuurbasiskwaliteit 1 van de onderstreepte soorten en 1 overige soorten op rustige momenten. Score minder = 0 basis = 1, meer = 2
Amfibieën	bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander. Minimale natuurbasiskwaliteit 1 soort op rustige momenten. Score minder = 0 basis = 1, meer = 2
Insecten	Slechts op familie niveau, vlinders, kevers, bijen, zweefvliegen, sprinkhanen, mieren. Minimale natuurbasiskwaliteit 3 soort. Score minder = 0 basis = 1, meer = 2
Aanvullende kwaliteit	Overgangsrand minimaal 3m. naar bosschages +2

Half intensief grasland, met als functie evenemententerrein

Een redelijk gesloten zode die gedurende korte periode maximaal 10 dagen intensief wordt bereden en belopen. Het beeld is tijdens het evenement kort gemaaid gras en buiten het gebruik een min of meer kruidenrijk grasland met ruigere grassoorten. Buiten de gebruikperiode is het rustig.

Onderhoud bestaat uit minimaal 10x maaien/klepelen zonder afvoeren vanaf april t/m september. Periodiek verticuteren, rollen en vegen, bemesten/bekalken en doorzaaien. Aanwezigheid van minimaal 10m. brede overgangsranden naar bosschage of hooiland/ sinusbeheer scoort 2 punten extra waarmee de maximale score voor half intensief gras 12 wordt.

Planten	Grassenmix aanwezig (kropaar, glanshaver, grote vossestaart, timoteegras, rood zwenkgras, gewoon struisgras, ruw beemdgras), mossen, madeliefjes, veldereprijs, gewone ereprijs, paardenbloem, biggenkruid, vertakte leeuwetand, duizend blad, wilde peen, pastinaak, wilde margriet, pinksterbloem, herderstasje, klein streepzaad, weegbree, rode en witte klaver, rolklaver, kleine klaver, reigerbek, zachte ooievaarsbek, anders Minimale natuurbasiskwaliteit grassenmix en 10 soorten. Score minder = 0 basis = 1, meer = 2
Vogels	Spreeuw, houtduif, kraaiachtigen, merel, ringmus, huismus, zwaluwen, turkse tortel, vink, putter, lijster, seis, keep, groenling, kramsvogel, koperwiek, fazant, houtsnip, veldleeuwerik, grasmus Minimale natuurbasiskwaliteit 5 van de soorten. Score minder = 0 basis = 1, meer = 2
Zoogdieren	Rosse woelmuis, veldmuis, aardmuis, mol, konijn, haas, egel, bruine rat, vos, kleine marterachtige, vleermuizen Minimale natuurbasiskwaliteit 4 soorten op rustige momenten. Score minder = 0 basis = 1, meer = 2
Amfibieën	Bruine kikker, gewone pad, Minimale natuurbasiskwaliteit 1 soort op rustige momenten. Score minder = 0 basis = 1, meer = 2
Insecten	vlindersoort, kevers, bijen, zweefvliegen, sprinkhanen, mieren Minimale natuurbasiskwaliteit 6 soorten. Score minder = 0 basis = 1, meer = 2

De basisnatuurkwaliteit is sterk afhankelijk van de inrichting van de parkeerplaats en met name welke groene elementen zijn toegepast. Groen elementen aanpalend aan de parkeerplaats worden buiten de score gehouden. Een natuur inclusieve ingerichte parkeerplaats scoort maximaal 10 punten, de basiskwaliteit scoort 5 punten. Om te indexeren zijn de volgende parameters toegepast.

Verhouding groen/verhard	Op een natuurinclusieve parkeerplaats met een basisnatuurkwaliteit is de verhouding verhard oppervlak en groenvoorziening minimaal 70:30. Is de verhouding verharding hoger dan scoort de parkeerplek niet, klopt de verhouding dan scoort de plek 1 en is er meer groen dan scoort de parkeerplaats een 2.
Groenvoorziening	De groenvoorziening kan bestaan uit bedekking gras 1, grasbetontegels 1, (geschoren)haag 1, kruidenrijk perk 2, struikpartij 1, en solitaire bomen meer dan vier 2 anders 1. Ieder onderdeel scoort een punt en maximale score gecombineerd is 5 punten. De basisnatuurkwaliteit kent minimaal 3 van de 5 elementen en scoort 3 punten.
Verlichting	De basiskwaliteit voor verlichting is aangepast in kleur, intensiteit, hoogte, tijdsduur, etc. en scoort 1 punt. Niet aangepaste verlichting fel, overschijnend tijdsduur niet aangepast scoort 0 punten. Geen verlichting scoort 2 punten.
Voorzieningen	Extra voorzieningen zoals nestkasten, vleermuispaal, insectenhotel, gebruik doodhout boomstammen scoren 1 punt.

In 2022 worden staan meerdere natuuronderzoeken ingepland:

- Oosterbroek Evenementenafrit
- Oosterbroek Benedenterreinen en Peddelpoel
- Westbroek Verdolven Landje
- Westbroekplas
- Dijkland vlinderonderzoek
- Dijkland herstelde Natuurbermen

9. Middelen

Toelichting kosten

In tabel 15 wordt een overzicht gegeven van de door extern Adviesbureau Cyber berekende kosten voor het aanpassen van de beheermaatregelen naar ecologisch beheer. Cyber berekent de benodigde middelen met behulp van het rekenmodel Impact Online. Impact Online is een calculatiemodel voor het beheer en onderhoud van (buiten)gebieden en de leefomgeving. Door middel van landelijke normen en kengetallen, gekoppeld aan de CROW kwaliteitsniveaus, en eenheidsprijzen worden de benodigde middelen berekend. Voor deze calculatie is een indexering genomen van ongeveer 2% per jaar. Alle bedragen zijn exclusief BTW.

Voor de extra kosten vanuit het dagelijks onderhoud worden de financieringsmogelijkheden nog onderzocht. De extra kosten voor het groot onderhoud worden vanuit het bestaande budget gedekt. Hieronder volgt een verdere argumentatie van een aantal gebruikte cijfers in de calculatie.

Maaien en afvoeren	Zoals eerder behandeld worden de hoge kosten van het maaien en afvoeren gevormd door de meerdere werkgangen die nodig zijn om te maaien, te rapen, afvoeren en daarna te storten. Als voorbeeld, het harken/wiersen kost ongeveer € 150 per hectare en het afvoeren € 81 per 1000 kg. Grasvegetaties produceren tussen de 3.000 (verschaald) en 7.000 (voedselrijk) kg maaisel per hectare. Voor grote hoeveelheden hectares grasvegetatie, zoals binnen Recreatieschap Spaarnwoude het geval is zorgt dit voor een significante verhoging van de kosten. Ook moet het maaisel worden verwerkt omdat agrariërs dit niet willen gebruiken. Indien voor het maaisel een afzetmogelijkheid is gevonden, dalen de afvoerkosten. Daarnaast bevinden zich in de bermen veel obstakels, wat ook leidt tot een kostenverhoging. Tevens worden door bezuinigingen uit het verleden de bermen al met een minimale frequentie geklepel. Op de maaifrequentie kunnen daarom geen besparingen worden gemaakt.
Omvormen bermen	De kosten voor het omvormen van de bermen in Dijkland en Heksloot kost ongeveer € 2,50 per m ² . Deze prijs is vastgesteld aan de hand van het herstellen van twee natuurbermen in Dijkland in 2020 en 2021.
Begrazing	Kosten voor de begrazing van de Batterij waren in het verleden ongeveer € 5.000. Daarnaast zijn de kosten momenteel voor De Liede € 3.600, De Ven € 2.300 en Zijkanaal B € 1.000. Daarbij komt voor het Koeiëneiland een eenmalige investering van € 50.000 voor de vijf vee-roosters en jaarlijkse kosten van ongeveer € 3.000.
Dunnen beplanting	Dood hout wordt nu meestal uit de bosschages meegenomen, omdat hiermee de dunningwerkzaamheden gedeeltelijk worden bekostigd. Het in het bos laten liggen van dit hout zorgt er dus voor dat de kosten voor de werkzaamheden verhogen. Het dode hout wordt ook nog in takkenrillen geplaatst, wat meerwerk oplevert voor de aannemer en dus leidt tot hogere kosten.
Ongewenste soorten	Omdat Recreatieschap Spaarnwoude op een aantal locaties de Zomereiken die de afgelopen jaren waren besmet met Eikenprocessierups preventief inspoot met Xentari, zullen de kosten voor het verwijderen van de haarden de eerste paar jaar hoogstwaarschijnlijk verdubbelen in vergelijking met eerdere jaren. Voor de gebieden SMG en SGP zal dit niet het geval zijn omdat hier geen

	gif werd toegepast. Ook de kosten voor de bestrijding van de Japanse duizendknoop en Reuzenberenklauw zullen de aankomende jaren verdubbelen.
Extra middelen	De extra benodigde middelen zijn berekend door alle kosten op de tellen én de opbrengsten van het hout hier bij op te tellen. Deze bedragen zijn daarna afgetrokken van peiljaar 2022. Over de kosten tot en met 2032 is vervolgens een gemiddelde berekent.
(On)omkeerbaarheid	Een aantal GO projecten is afhankelijk van de goedkeuring van uitvoering van de aanpassingen in het DO dat na het GO wordt uitgevoerd. Deze projecten hebben een onomkeerbaar effect. Als voorbeeld, het herstel van de natuurbermen in Dijkland wordt niet uitgevoerd als hierna geen maaien en afvoeren wordt toegepast of de veeroosters in de Houtrak worden niet geplaatst als hierna geen begrazing wordt ingezet.

Subsidiemogelijkheden

Voor het beheer en inrichtingsmaatregelen bestaan meerdere subsidies en andere financiële bijdragen:

SNL-subsidie	Het recreatieschap komt als zijnde gemeenschappelijke regeling niet in aanmerking voor SNL subsidie mogelijkheden. Het recreatieschap ontvangt namelijk van de participerende gemeentes al een bijdrage voor de uitvoering van het beheer.
Bossenstrategie	Het recreatieschap komt vanuit de Bossenstrategie in aanmerking komen voor een bedrag van ongeveer € 500.000. Dit bedrag is enkel bedoeld voor de eerder besproken maatregelen in bosvakken en (laan)beplantingen. Van de € 500.000 kan 15% van het bedrag gebruikt worden ter voorbereiding en onderzoek van de maatregelen. Indien de Bossenstrategie wordt geïmplementeerd heeft dit alleen invloed op de kosten voor het groot onderhoud.
Oevers en NVO's	Voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers kan het Hoogheemraadschap van Rijnland een subsidie bijdragen van maximaal 75 euro per m ¹ , met een maximum van € 50.000. Voor overheden zoals Recreatieschap Spaarnwoude wordt echter maximaal 50% van de 75 euro per m ¹ gerekend. Het Hoogheemraadschap van Rijnland wilt binnen de Haarlemmermeer op mogelijk acht locaties de aanleg van NVO's bekostigen.

Tabel 15: Overzicht van de kosten van de aanpassingen van het beheer van 2022 tot en met 2032, waarbij de kosten voor het Dagelijks onderhoud (DO) en Groot onderhoud (GO) zijn gescheiden. Onomkeerbaar GO is zijn de maatregelen die afhankelijk zijn van goedkeuring van de extra maatregelen vanuit het DO. Bij de kosten is een jaarlijks gemiddelde index van 2% gebruikt. De bedragen zijn inclusief BTW. Het peiljaar is 2022.

	(On)omkeerbaar	Beheercategorie	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
SPW	DO	Grasvegetaties extensief, bermen & randen	€ 85.900	€ 100.400	€ 151.300	€ 209.300	€ 232.300	€ 237.200	€ 242.000	€ 246.800	€ 251.700	€ 256.500	€ 262.600
		Begrazing	€ 8.300	€ 14.500	€ 18.400	€ 18.800	€ 19.100	€ 19.500	€ 19.800	€ 20.200	€ 20.600	€ 20.900	€ 21.300
		Ongewenste soorten & exoten	€ 35.100	€ 71.500	€ 73.000	€ 74.400	€ 76.000	€ 77.600	€ 79.100	€ 80.700	€ 82.300	€ 84.000	€ 85.700
		Slootvuil	€ 52.300	€ 52.300	€ 63.300	€ 74.300	€ 85.300	€ 87.000	€ 88.800	€ 90.600	€ 92.400	€ 94.300	€ 96.100
		Kosten totaal	€ 181.600	€ 238.700	€ 305.900	€ 376.800	€ 412.700	€ 421.200	€ 429.800	€ 438.400	€ 447.000	€ 455.700	€ 465.600
		Extra benodigde middelen (gemiddeld € 217.600)		€ 57.100	€ 124.300	€ 195.200	€ 231.100	€ 239.600	€ 248.200	€ 256.800	€ 265.400	€ 274.100	€ 284.000
	Omkeerbaar	Beplanting	€ 14.500	€ 35.100	€ 13.300	€ 33.900	€ 41.100	€ 42.400	€ 54.500	€ 23.000	€ 14.500	€ 31.500	
	GO	Oevers	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.
		Herstel bermen Dijkland en Heksloot		€ 72.800	€ 88.600	€ 100.700	€ 91.600						
		Preparen begrazingsroosters Koeieneiland		€ 60.500									
		Kosten totaal	€ 14.500	€ 168.400	€ 101.900	€ 134.600	€ 132.700	€ 42.400	€ 54.500	€ 23.000	€ 14.500	€ 31.500	
		Verschuiving binnen bestaand budget (gemiddeld € 62.000)		€ 153.900	€ 87.400	€ 120.100	€ 118.200	€ 27.900	€ 40.000	€ 8.500		€ 17.000	-€ 14.500
SMG	DO	Grasvegetaties extensief, bermen & randen	€ 123.400	€ 125.800	€ 130.700	€ 131.900	€ 135.500	€ 137.900	€ 140.400	€ 145.200	€ 147.600	€ 150.000	€ 152.500
		Ongewenste soorten & exoten	€ 7.100	€ 9.800	€ 10.000	€ 10.300	€ 10.500	€ 10.800	€ 11.000	€ 11.300	€ 11.500	€ 11.700	€ 12.000
		Slootvuil	€ 4.300	€ 4.300	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400
		Kosten totaal	€ 134.800	€ 139.900	€ 149.100	€ 150.500	€ 154.400	€ 157.100	€ 159.700	€ 164.800	€ 167.500	€ 170.100	€ 172.800
		Extra benodigde middelen (gemiddeld € 23.800)		€ 5.100	€ 14.300	€ 15.700	€ 19.600	€ 22.300	€ 24.900	€ 30.000	€ 32.700	€ 35.300	€ 38.000
	GO	Onomkeerbaar	Oevers	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.
SGP	DO	Grasvegetaties extensief, bermen & randen	€ 124.600	€ 128.300	€ 118.600	€ 116.200	€ 113.700	€ 111.300	€ 113.700	€ 116.200	€ 118.600	€ 119.800	€ 122.200
		Ongewenste soorten & exoten	€ 10.900	€ 11.100	€ 11.400	€ 11.600	€ 11.900	€ 12.100	€ 12.300	€ 12.600	€ 12.800	€ 13.100	€ 13.300
		Slootvuil	€ 14.400	€ 14.400	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600
		Kosten totaal	€ 149.900	€ 153.800	€ 158.500	€ 156.300	€ 154.200	€ 152.000	€ 154.600	€ 157.300	€ 160.000	€ 161.400	€ 164.100
		Extra benodigde middelen (gemiddeld € 7.300)		€ 3.900	€ 8.600	€ 6.400	€ 4.300	€ 2.100	€ 4.700	€ 7.400	€ 10.100	€ 11.500	€ 14.200
	GO	Omkeerbaar	Beplanting					€ 2.400			€ 7.300		€ 1.200
		Onomkeerbaar	Oevers	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.
		Kosten totaal						€ 2.400			€ 7.300		€ 1.200
		Extra benodigde middelen (gemiddeld € 3.600)						€ 2.400			€ 7.300		€ 1.200

10. Bronnenlijst

Rapporten

- De Ven en Uitzichtheuvels
- Westhoffbos
- spaarnwouderplas en meer,
- natuurvisie,
- WKW
- Buitenschot
- ecologische verkenningen TAUW,
- spaarnwouderveen en batterij
- Rensink, E., H.J.T. Weerts, M. Kosian, H. Feiken, D. Jansen & B.I. Smit 2019: Archeologische Landschappenkaart van Nederland, versie 3.0, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.
- 1: (Ministerie van VROM (2008), Jubileumboek 50 jaar rijksbufferzones, p. 13.).
- 2: (Burgers Archief Service (in opdracht van Recreatie Noord-Holland) (2011), Inventaris van het archief van het
- Recreatieschap Spaarnwoude (1954) 1965-1998 (2003), p. 5.)
- 79: Provincie Noord-Holland (2000), Raamplan Haarlemmermeér Groen, p. 7
- 80: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl130002-strategische-groenprojecten>
- 90 Gemeente Haarlemmermeer (2013), Nota van B&W, onderwerp: Intentieovereenkomst inzet middelen Plan van aanpak Schiphol en omgeving (PASO), d.d. 26 maart.
- 91 Het convenant Mainport Schiphol en Groen is gepubliceerd in de Staatscourant 1996, nr. 235 / pag. 6.
- (Nationaalgeoregister, 2021; Siebel & Bijlsma, 2010; Dijkstra et al. 2003)
- (Rensink et al. 2016, RAPPORT LANDSCHAPPENKAART, Rensink et al. 2019 Cultureelerfgoed.nl)
- Dijkland 1980, Fitis , Volume 17 - Issue 3/4 p. 63- 67
- Ecologisch groenbeheer in de praktijk
- De natuurvriendelijke oever in het Spaarnwouderveen
- (ZNV1)
- Natuurverbinding Groene AS (Amstelland – Spaarnwoude) (ZNV2)
- (ZNV4)
- Natuuronderzoek deelgebieden Oosterbroek en Buitenhuizen (recreatiegebied Spaarnwoude) in 2014

Websites

- Vlinderstichting.nl
- <https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=ArcheologischeLandschappenkaart>
- <https://www.dinoloket.nl/en/subsurface-models>
- <https://www.geologievannederland.nl/tijd/reconstructies-tijdvakken/holocene#head6>
- <https://www.geologievannederland.nl/tijd/reconstructies-tijdvakken/holocene;>
- <https://www.ensie.nl/nico-van-straaen/holocene>
- <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten?config=3ef897de-127f-471a-959b-93b7597de188&gm-x=150000&gm-y=455000&gm-z=3&gm-b=1544180834512,true,1;1544727494411,true,0.8;&activateOnStart=layermanager,info>
- <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/subsidiestelsel-natuur-en-landschap/het-natuurbeheerplan/>
- http://www.natuurindegemeente.nl/aandeslagmetdenatuurwet/wp-content/uploads/2016/12/Soortenbescherming_bij_ruimtelijke_ingrepen_1.3_15122016.pdf

- Gedragscode soortenbescherming gemeenten (rvo.nl)
- https://www.odnhn.nl/Wet_natuurbescherming/Houtopstanden
- https://openresearch.amsterdam/image/2018/12/5/s_directiesbeloikemaprojecten2018_open_research_amsterdamonderzoeken_commissies-139830574.pdf
- https://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/wetgeving-beleid/kaderrichtlijn-water/uitvoering/rijn-west/we/krw/ecologische-doelen-bepaald/#_Toc369379251
- <https://www.rivm.nl/kaderrichtlijn-water-krw/uitgangspunten-krw>
- <https://www.natuuradvies.nl/pdf/Natuurvisie%20Spartanwoude%202010.pdf>
- <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/ruigte>
- <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/maaien-en-afvoeren>

11. Bijlagen

Bijzondere natuurwaarden

Buitenhuizen

Bos en randen

Buitenhuizen kent veel aaneengesloten stukken bos en struweel. De bossen herbergen vogelsoorten als bonte spechten, havik, buizerd en mogelijk zomerkolonies in oudere bomen van vleermuizen. In de noordzijde van Buitenhuizen bevinden zich broedende Appelvinken en een hoge dichtheid van Nachtegale. De struwelen van Oosterbroek en Buitenhuizen komen ook Braamsluiper, Fitis en Tuinfluiter voor. In vergelijking met Oosterbroek bevinden zich in Buitenhuizen als resultaat van rust meer storingsgevoelige soorten. De laanbeplantingen en weinig gemaaide randen vormen in beide gebieden een belangrijke vliegroute voor vleermuizen als de Rosse vleermuis. De randen Door de voedselrijke kleibodem komt binnen de bossen van Oosterbroek en Buitenhuizen geen bijzondere ondergroei voor. Wel herbergen de oudere bomen door de hoge luchtvochtigheid, bijzondere mosvegetaties.

Boerderij Zorgvrij

In Buitenhuizen bevinden zich de graslanden van Boerderij Zorgvrij. Deze fungeren als pleisterplaats voor smienten en ganzen. Op één locatie groeien ook Bijen- en Brede wespenorchissen. Omdat op de graslanden maaien en afvoeren wordt toegepast.

Stakenlandje

Het Stakenlandje ligt tussen de Buitenhuizerweg en de Amsterdamseweg. Brakke kwel vanuit het Noordzeekanaal komt hier aan het oppervlakte, wat samen met de Essentaksterfte heeft geleid tot grootschalige sterfte van de aanwezige Essen. Door afgraving is een moeraszone ontstaan waar soorten als Zee-aster en Zulte groeien. De combinatie van veel dood hout en het brakke water

Oosterbroek

Water en rietkragen

In de zone langs het Noorzeekanaal en in Zijkanaal B komt brak water voor. De overige delen van het water bevatten echter zoet water van een goede kwaliteit. Het deelgebied omvat daarnaast veel riet en moerasvegetaties zoals rondom de Peddelpoel, nabij De Ven en Uitzichtheuvels, met soorten als Dotterbloem, diverse soorten waterjuffers, blauwborst, Sprinkhaanzanger en Noordse woelmuis. In 2021 is ook de Europese bever in het deelgebied gesignaleerd.

Uitzichtheuvels

De Uitzichtheuvels bevinden zich op de voormalige vuilnisbelt. Hier zijn kunstmatige rotsen aangebracht, waar zich verschillende soorten muurvarens op hebben gevestigd. Door de opgebrachte grond groeit veel braam, waar vogels en kleine zoogdieren schuilplaats vinden. Er zijn daarnaast meerdere meldingen van Marterachtigen op en rondom de heuvels.

Graslanden

In Oosterbroek komen (matig) kruiden- en bloemrijke graslanden voor, met plantensoorten als Gevlekte rupsklaver en Pinksterbloem. Deze zijn voor de insectenfauna belangrijk. Hoewel het gebied te klein is om als provinciaal belangrijk weidevogelgebied te worden gezien, broeden in het centrale deel in gematigde aantallen kieviten, tureluurs en grutto's.

Dit gedeelte geldt jaarrond ook jaarrond pleistergebied voor eenden en ganzen.

Dijkland

Weidevogelpopulaties

Dijkland omvat veel gras-en kruidenrijke graslanden. Delen van het gebied kent een hoge waterstand, door onder andere de slechte waterdoorlaatbaarheid. Het westen van het gebied is een van de weinige gebieden in de provincie, waar de weidepopulatie standhoudt. Ook gedurende de winterperiode dient de Inlaagpolder en het centrale deel van Dijkland als pleisterplaats voor zwanen, wulpen, smienten en rietganzen. De weidevogelpopulatie bestaat o.a. uit grutto's, tureluurs en kieviten. De hoogspanningsmasten en bosschages langs de A9 worden door roofvogels, zoals slechtvalken gebruikt als uitkijkpunt.

Spaarnwouderveen en De Batterij

In het zuid-oostelijke deel van Dijkland, nabij de Houtrak, bevindt zich het Spaarnwouderveen en de Batterij. Door een doorbraak van de Spaarndammerdijk is hier veen ontstaan. Op het veen groeit momenteel een berkenbos en een heideveen, met planten als dophei, smalle stekelvaren en liggende walstro. Plantensoorten die in de rest van Dijkland zijn verdwenen, zoals geelgroene en blauwe zegge, hebben hier stand gehouden. Het heideveen is een trekpleister voor diverse vogels en herbergt een groep Noordse woelmuizen.

Tot de Batterij behoort ook de 800 meter lange natuurvriendelijke oever. De oever is tussen 2019 en 2022 hersteld. Op de natuurvriendelijke oever groeien zeldzame plantensoorten zoals Zompzegge en *Taraxacum officinale*. Het Bokje gebruikt de oever als pleistergebied. In het verleden werd het gebied extensief begraasd door Hooglanders.

Spaarnwouderplas en –meer

De Spaarnwouderplas (Kerkenplas) heeft een hoge vogelrijkdom voor trek- en broedvogels, zoals Slobeenden, Kuifeenden en Grutto's. In de plas is een eiland aangelegd voor broedende Kluten. Het water in de plas is brak, waardoor hier ook een vegetatie van zoutminnende soorten is ontstaan met goudknopje, moeraszoutgras en zilte rus en brakwater macrofauna. De vegetatie rondom de plas is kort en open.

Rondom het Spaarnwoudermeer staan juist struik en rietrijke zones en het water is zoet. Het meer is rijk aan libellen, zoetwatergarnalen, zang-, water- en rietvogels.

Bosschages langs de A9

Om de aanwezigheid van de A9 uit het landschap te ontnemen, zijn langs de weg diverse bosschages aangeplant. Een aantal van deze grotere vakken zijn uitgegroeid tot wildernissen, met veel dood hout. Onderzoek in nabijgelegen percelen heeft uitgewezen dat in de omgeving meerdere marterachtigen voorkomen. Ook is hier een Ree gesignaleerd.

Westhoffbos

Boschages

Aan de hand van ecologisch onderzoek is gebleken dat het Westhoffbos zich ontwikkeld tot een goed bos. Dit is te herleiden naar het ecologische beheer, de rust, een hoge luchtvochtigheid, de omvang en de leeftijd van het bos. Het gebied bij de wielervedbaan kent veel essen, welke zijn aangedaan door de essentaksterfte en waarschijnlijk door de invloed van brak water. De struiklagen in het bos bestaan voornamelijk uit Veldesdoorn en Eenstijlige meidoorn, wat sommige delen een dichte, gelaagde structuur geeft. Ook komen in het gebied percelen voor met een groot aantal afstervende/gestorven populieren, die samen met de dode essen een zorgen voor een variatie aan staand en liggend hout. Een belangrijk aspect van het Westhoffbos is de hoogontwikkelde aanwezige mosflora, met meer dan vijftig soorten. De bosbodem en sommige bodem zijn bedekt met een pakket van mossen. De bosbodem herbergt verder enkel algemene soorten, kenmerkend voor een voedselrijke kleibodem.

De dichte structuur van de vegetatie heeft een positief effect op de dichtheid van de vogelpopulatie, zoals roofvogels, spechten en matkopen. Zoals te verwachten is, bestaat de broedvogelpopulatie vooral uit park- en bosvogels (waaronder van oudere bostypen) van ongeveer 25 soorten, zoals appelvink, nachtegaal, havik en groene specht. Aan de randen en langs de struwelen komen watervogels en struweelvogels voor. Tijdens de winter- en trekperiodes is het bos van grote betekenis voor vogels als foerageer- en rustgebied. In het verleden zijn in de omgeving van het bos Noordse woelmuizen en Waterspitsmuizen gevonden, waardoor de kans ook bestaat dat deze voorkomen in het Westhoffbos. Het noordoostelijke deel werd in het verleden begraasd door Schotse Hooglanders. Door bezuinigingen is de begrazing gestopt. Aan de hand van ecologisch onderzoek is in het oostelijk gedeelte van het gebied overgegaan op Essenhakhoutbeheer. Echter bleken de Essen niet in staat terug te groeien. Op de locatie ontstaat daarom nu een verjongd bos.

Bos(randen)

Het Westhoff bos kent structuurrijke bosranden. Soorten die hier vertegenwoordigd zijn in de mantelvegetaties zijn meidoorn, braam, ruigtekruiden en hondsroos. Daarbij groeien hier diverse orchissen (keverorchis en brede wespenorchis). De diversiteit van de flora heeft geresulteerd in een gevarieerde insectenfauna, zoals bruin blauwtje, oranje-tipje, argusvlinder en hooibeestje. Door de matige waterkwaliteit, door o.a. de inlaat van gebiedsvreemd water, kunnen libellen zich hier moeilijk voortplanten. Daarentegen is het wel een belangrijk jachtgebied voor libellen.

Heksloot

Riet, moeras en water

Het gebied kent meerdere rietkragen in water, met rietvogels als Rietgors, Kleine karekiet, Rietzanger en Bosrietzanger. Daarnaast kunnen de Roerdomp en Snor hier ook worden gevonden. In het zuid-westelijk gedeelte van het gebied is een

Weide- en watervogels

Kluteneiland met plas/dras oevers gecreëerd waar jaarlijks Kluten, Visdieven en Scholeksters broeden. Jaarlijks wordt hier de vegetatie verwijderd, zodat het eiland niet dichtgroeit met boomvormers. In de matig voedselrijke moeraszones van het gebied groeien onder meer Kale jonker, Gewone engelwortel en Waterkruiskruid. Ook kent het gebied plaatselijk veel Rietorchissen. In de sloten zijn lokaal kwelindicatoren zichtbaar. In het zuidelijke gedeelte komt de Noordse woelmuis voor en het centrale gedeelte geldt als voortplantingsgebied van Rugstreeppadden. De Hekslootpolder wordt door meerdere vleermuissoorten als jachtgebied gebruikt, zoals de Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger.

De voedselrijke en vochtige bodem zorgen voor algemene graslandvegetaties. De watervogels in Heksloot kennen een opmars. De wilde eend is een talrijke soort. Ook kuifeend, krakeend, bergeend, fuut, knobbelzwaan en sporadisch wintertaling broeden in het gebied. Ook de huismus, ringmus, boerenwaluw, huiswaluw, gierwaluw en slechtvalk zijn in Heksloot waargenomen.

Schoteroog

Actueel is nog geen sprake van speciale soortgroepen of natuurwaarden in het gebied. Over het moerasediland in het noorden zijn nog geen bijzondere natuurwaarden bekend, maar hiervan wordt verwacht dat riet- en moerasvogels verblijven.

Veer- & Waarderpolder Rietvegetaties

Naast recreatieve grasvelden en zwemlocatie, heeft de plas aan de zuidoever een helofytenfilter en aan de oostoever een natuurlijke oever van veenmosrietland. De veenmosrietlanden worden begraasd door schapen. Vanuit De Liede wordt bij het helofytenfilter water de plas ingelaten, waarna het water aan de noordzijde de plas weer verlaat via een overstort. In de winter kunnen grote aantal vogels hier verblijven en komen hier Lepelaar foerageren vanuit hun nabijgelegen kolonie. In de vele rietruigtes komen meerdere soorten muizen zoals Noordse woelmuis en waterspitsmuis, en broedende rietvogelsoorten voor zoals Roerdomp, Blauwborst, Bosrietzanger en Rietgors. De natte ruigtes in zowel de Veer- als Waarderpolder zijn begroeid met overjarig riet, lisdodde en rietgras met lokaal Koekoeksbloemen. De oeverzones van de Veerplas worden door o.a. Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Laat vlieger gebruikt als foerageer gebied.

De Oeverlanden van de Liede zijn gedeeltelijk het beheer bij Landschap Noord-Holland en worden begraasd door paarden. Het andere gedeelte wordt beheerd door Spaarnwoude, wat wordt begraasd door pony's. Echter is hier de grond ook sterk vervuild door vroegere vuilstortingen. Bijzonder is het voorkomen van brakwaterschelpen en zeldzame duinslakken in de Waarderpolder.

Westbroek

Liniedijk

Ook het terrein rond Fort Bezuiden Spaarndam en de Liniedijk heeft deze kwaliteiten en vormt foerageergebied voor vleermuizen. Tijdens recent onderzoeken zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Op beide forten en de tussenliggende dijk is het beheer gericht op N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland. De terreinen van beide forten kenmerken zich door een deels tamelijk verruigde vegetatie met wat opslag van bomen en struiken. Op de grasdijken komen plantensoorten van droog schraalland voor. De terreinen en dijken zijn waardevol voor ongewervelden van droge milieus, waaronder diverse dag- en nachtvindersoorten. Onder andere de steeds zeldzamer wordende argusvlinder komt nog op meerdere plaatsen in dit gebied voor. Rondom het Fort Benoorden Spaarndam loopt een gracht die als N04.02 Zoete plas is aangemerkt. Rond het Fort Bezuiden Spaarndam loopt ook een gracht met hetzelfde beheertype. De actuele waarden zijn in beide gevallen gering er is bij deze waterpartijen geen sprake van waarden op (inter)nationaal of regionaal niveau.

Landje van Gruijters,

Het Landje van Gruijters is een brakwatergebied, gekarakteriseerd door openheid en water. Het gebied is van grote betekenis voor de zeer diverse vogelpopulaties, van o.a. Kluten, Wintertalingen, Slobeenden, Tureluurs, Plevieren en Rietgorzen. Het gebied wordt hier door een stichting ook op beheerd. Het Landje van Gruijters kent (ondiep) water, sliklanden, riet en graslanden. Het waterpeil varieert aan de hand van de seizoenen, waardoor delen jaarlijks gedeeltelijk onder water staan. De graslanden worden begraaasd door koeien en schapen en worden daarbij ook gehooïd.

Westbroekplas

In de winter is de zwemplas een pleisterplaats voor veel winter- en trekvogels

Boseilanden

Op een enkele plaats is een natuurvriendelijke oever aanwezig. Hier is een soortenrijke oevertvegetatie tot ontwikkeling gekomen. In vochtige ruigtes verblijven in de trektijd moerasvogels als de watersnip. Speciaal voor visdiefjes is een schelpeneiland aangelegd ter compensatie van het verlies ervan op het dak van een nabijgelegen PWN-pompgebouw. Op een paar plaatsen is de ijsvogelwaargenomen met name in rustige zones met helderwater. Op twee locaties komt een wat groter rietveld voor, bijvoorbeeld aan de rand van het meertje met het vogeileiland. Hier pleisteren watervogels en broeden errietvogels. Er zijn plannen om broedgelegenheid te scheppen voor de ijsvogel. Ook wordt gedacht aan de aanleg van een oeverswaluwenwand. Hoewel diverse locaties binnen de Haarlemmermeerpolder te maken hebben met zoute kwel, is de verzilting van het oppervlaktewater binnen de recreatiegebieden beperkt.

Groene Weelde

Prins Bernhardbos

Het bos is aangeplant met oudere bomen als plantmateriaal, waardoor het gebied qua structuur ontwikkelder is dan de bossen in de nabijgelegen omgeving. Het plantmateriaal dat is gebruikt bestaat uit Zomereik, Gewone vlier, Sleedoorn en Hondсроos. Het bos wordt gebruikt door een veelal van struweel- en bosvogels, zoals de Appelvink en Groene specht. De randen en het bos worden gebruikt door o.a. de Rosse vleermuis als vliegroute en foerageergebied. Nabij de grote plas broedde in het verleden een Sperwer.

Grasvegetaties

Door het gebruik van de festivalterreinen wordt het grasland hier veelal intensief gemaaid. Andere delen worden juist extensief gemaaid en hier komen daarom dan ook knooppkruid, wespenorchis en muskusaasjeskruid voor. De vochtigere vegetaties herbergen een vochtig hooiland met Rietorchissen, Moeraswespenorchissen, Moerasspirea en Heelblaadjes. Op de extensieve delen komen goed ontwikkelde dagvlindergemeenschappen voor.

Riet en oevers

Het gebied kent diverse waterpartijen met structuurrijke oeverzones. In de rietkragen komen verschillende soorten rietvogels voor, waarvoor in een deel van het gebied een hondenaanlijnplicht bestaat. In de moeras en oeverzones groeit Groot blaasjeskruid en grote aantallen van diverse orchideeën. Het heldere water is ook een geschikt leefgebied voor libellensoorten, zoals de Heidelibel en de Grote Keizerlibel. Tevens pleisteren hier Kuif-, Tafel- en Krakeenden.

Park Zwanenburg en Zwaanshoek

Zowel Park Zwanenburg als Park Zwaanshoek zijn nog jong en niet vol ontwikkeld. Daarom omvatten beide gebieden nog geen bijzondere natuurwaarden. Ten zuiden van park Zwanenburg groeit op de akkers een populatie rietorchissen. Deze akkers zijn ook een belangrijk gebied voor Kieviten. Het is daarom niet ondenkbaar dat deze ook binnen voor kunnen gaan komen.

Tuinen van West

De Roerdomp

De Roerdomp kent een groot areaal van open water, moeras- en draszones met riet en bosjes van berken, elzen en wilgen. Het gebied is van belang voor Roerdompen, Purperreigers, Watersnippen en Steltlopers. Ook komen hier grote aantallen Blauwborsten voor en is het gebied een belangrijke locatie voor amfibieën en ongewervelden van natte milieus, zoals de rugstreeppad. Het valt ook niet uit te sluiten dat de Ringslang hier voor zou kunnen komen. Het waterbeheer richtte zich op het uitvoeren van een dynamisch peilbeheer, met in de zomer een laag en in de winter een hoog peil. In de zomerperiode kwam door het peilbeheer een slijkige plaat tevoorschijn, waar vogels op konden foerageren. Echter heeft het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht hier sinds de afgelopen jaren de waterstand permanent verhoogd, waardoor de bomen

Veenweide en park

afsterven en de voorheen aanwezige broedvogels het gebied nu vermijden.

De veenweidegebieden in de Tuinen van West zijn van belang voor weidevogels, zoals Reigers en Ganzen. Ook is het een broedgebied voor de Groene specht, Veldleeuwerik en Tjiftjaf. In de Lutkemeerpolder broeden in de rietkragen de Blauwborst en Grauwe vliegenvanger. Ook zijn is hier een Oeverwaluwwand aangelegd. In het verleden zijn tevens Rugstreeppadden in het gebied waargenomen. In de Lutkemeerpolder bevindt zich langs de Ringvaart een griend, waar hakhoutbeheer wordt uitgevoerd met bijbehorende natuurwaarden.

Nationale Database Flora & Fauna

Exoten

<i>Soort</i>	<i>Aantal waarnemingen</i>
Chinese wolhandkrab	2
Grote vlotvaren	1
Grote waternavel	169
Lettersierschildpad	2
Muskusrat	1500
Nijlgans	1402
Reuzenbalsemien	8
Reuzenberenklauw	119
Rode Amerikaanse rivierkreeft	11
Roodwangschildpad	2
Smalle waterpest	38

Rode lijstsoorten

<i>Soort(groepen)</i>	<i>Aantal waarnemingen</i>
Amfibieën	100
Rugstreeppad	100
Geleedpotigen - Insecten	31
Leptocerus	5
Limnephilus	25
Trichostegia	1
Insecten - Dagvlinders	114
bruin blauwtje	110
grote vos	1
kleine parelmoervlinder	3
Insecten - Libellen	1
Gevlekte witsnuitlibel	1
Insecten - Wespen, Bijen en Mieren	1
Grote koekoekshommel	1
Schimmels	12
Anemonenbekerzwam	1
Boomgaardvuurzwam	1
Brede aardtong	1
Donsvoetbundelzwam	2
Gewone morielje	1
Netstelige heksenboleet	1
Oranje inktzwam	1
Rossige vezelkop	1
Slijmerige blekerik	1
Zandputje	1
Zwartbruine vezelkop	1
Vaatplanten	227
Armbloemige waterbies	2
Beemdkroon	13
Behaarde struweelroos	1
Bevertjes	10
Blauw walstro	3
Bosaardbei	1

Brede waterpest	1
Dreps	1
Franse silene	1
Geelhartje	4
Gele kornoelje	2
Gevlekte orchis	1
Gewone agrimonie	5
Grondster	2
Gulden sleutelbloem	4
Heemst	7
Kamgras	13
Kleine ratelaar	4
Korenbloem	12
Krabbenscheer	26
Moerasbasterdwederik	4
Moeraskartelblad	11
Moeraslathyrus	9
Moeraswespenorchis	26
Moeraswolfsmelk	1
Muurganzenvoet	2
Oosterse morgenster	2
Parnassia	10
Rapunzelklokje	2
Rode ogentroost	11
Rond wintergroen	2
Ronde zonnedaauw	1
Ruige leeuwentand	1
Schijnraket	3
Sierlijke vetmuur	2
Sikkelklaver	3
Steenanjer	2
Stijve ogentroost s.l.	7
Veenreukgras	2
Veldsalie	3
Vleeskleurige orchis	1
Waterdrieblad	1
Waterscheerling	1
Welriekende agrimonie	2
Welriekende nachtorchis	1
Wilde kievitsbloem	1
Witte munt	3
Vissen	3
Alver	1
Kroeskarper	2
Vogels	19476
Blauwe Kiekendief	18
Boerenwaluw	867
Bontbekplevier	99
Boomvalk	146
Brilduiker	4
Buidelmees	3
Dwergmeeuw	5

Engelse Kwikstaart	7
Gele Kwikstaart	283
Goudplevier	46
Graspieper	512
Grauwe Vliegenvanger	14
Grote Karekiet	161
Grote Lijster	13
Grote Mantelmeeuw	51
Grutto	2410
Hop	1
Huismus	752
Huiszwaluw	543
Keep	20
Kemphaan	458
Klapekster	1
Kleine Zilverreiger	21
Kneu	348
Koekoek	623
Kraanvogel	2
Kramsvogel	314
Matkop	3
Middelste Zaagbek	4
Nachtegaal	215
Oeverloper	847
Paapje	65
Patrijs	1
Pijlstaart	89
Porseleinhoen	2
Raaf	1
Ransuil	30
Ringmus	216
Roerdomp	153
Roodhalsfuut	6
Slobeend	1805
Smient	1685
Snor	82
Spotvogel	46
Steltkluut	42
Tapuit	162
Torenvalk	953
Tureluur	1847
Veldleeuwerik	138
Velduil	3
Visdief	658
Watersnip	585
Wielewaal	1
Wilde Zwaan	107
Wintertaling	1790
Wulp	32
Zeearend	2
Zomertaling	158
Zwarte Mees	26

Weekdieren, Land- en zoetwatermollusken	3
Kleine kartuizerslak	3
Zoogdieren, Overige zoogdieren	62
Boommarter	12
Hermelijn	26
Noordse woelmuis	6
Waterspitsmuis	1
Wezel	16
Wezel/Hermelijn	1
Zoogdieren, Vleermuizen	32
Laatvlieger	22
Rosse vleermuis	10
Zoogdieren, zeezoogdieren	1
Gewone zeehond	1

Wet natuurbeschermingssoorten

<i>Soort(groep)</i>	<i>Aantal waarnemingen</i>
Amfibien	210
Bastaardkikker	21
Bruine kikker	22
Gewone pad	21
Kleine watersalamander	38
Meerkikker	8
Rugstreepad	100
Insecten - Dagvlinders	1
grote vos	1
Insecten - Libellen	1
Gevlekte witsnuitlibel	1
Vaatplanten	1
Dreps	1
Vogels	10201
Aalscholver	7
Appelvink	8
Baardman	2
Bergeend	67
Blauwborst	640
Blauwe Reiger	65
Boerenwaluw	26
Boomklever	8
Boomkruiper	45
Boompieper	9
Boomvalk	4
Bosrietzanger	492
Bosuil	2
Braamsluiper	56
Bruine Kiekendief	34
Buidelmees	1
Buizerd	28
Cetti's Zanger	92
Dodaars	110
Ekster	61

Fazant	28
Fitis	393
Fuut	52
Gaa	13
Gekraagde Roodstaart	1
Gele Kwikstaart	20
Gierzwaluw	11
Goudhaan	3
Goudvink	2
Grasmus	418
Graspieper	149
Grauwe Gans	110
Grauwe Vliegenvanger	2
Groene Specht	64
Groenling	109
Grote Bonte Specht	30
Grote Canadese gans	16
Grote Karekiet	129
Grote Mantelmeeuw	1
Grote Zilverreiger	8
Grutto	233
Havik	41
Heggenmus	90
Holenduif	8
Houtduif	74
Huismus	97
Huiszwaluw	66
IJsvogel	21
Kauw	48
Kemphaan	1
Kerkuil	2
Kievit	242
Kleine Karekiet	416
Kleine Mantelmeeuw	2
Kleine Plevier	69
Kleine Vliegenvanger	3
Kluut	78
Kneu	36
Knobbelzwaan	33
Koekoek	134
Kokmeeuw	35
Koolmees	184
Krakeend	191
Kramsvogel	2
Kuifeend	57
Kuifmees	1
Lepelaar	132
Matkop	2
Meerkoet	109
Merel	201
Nachtegaal	171
Oeverloper	3

Oeverwaluw	10
Ooievaar	212
Pimpelmees	98
Putter	42
Ransuil	1
Rietgors	387
Rietzanger	796
Ringmus	8
Roerdomp	33
Roodborst	91
Roodborsttapuit	22
Scholekster	62
Sijs	1
Slechtvalk	2
Slobeend	100
Smient	7
Snor	60
Sperwer	4
Spotvogel	37
Spreeuw	76
Sprinkhaanzanger	142
Staartmees	8
Stormmeeuw	7
Tafeleend	22
Tapuit	1
Tijftjaf	372
Torenvalk	7
Tuinfluit	131
Tureluur	124
Turkse Tortel	36
Veldleeuwerik	88
Vink	140
Visdief	61
Waterhoen	28
Waterpieper	1
Waterral	13
Wielewaal	1
Wilde Eend	92
Winterkoning	262
Wintertaling	12
Witte Kwikstaart	27
Zanglijster	137
Zilvermeeuw	36
Zomertaling	3
Zwarte Kraai	50
Zwarte Mees	1
Zwarte Roodstaart	2
Zwartkop	250
Zoogdieren, Overige zoogdieren	619
Boommarter	13
Bosmuis	254
Bunzing	10

Dwergmuis	8
Egel	13
Haas	166
Hermelijn	26
Huisspitsmuis	14
Konijn	14
Noordse woelmuis	6
Rosse woelmuis	22
Steenmarter	1
Veldmuis	18
Vos	36
Waterspitsmuis	1
Wezel	16
Wezel/Hermelijn	1
Zoogdieren, Vleermuizen	216
Gewone dwergvleermuis	163
Laatvlieger	22
Meervleermuis	3
Rosse vleermuis	10
Ruige dwergvleermuis	17
Watervleermuis	1
Zoogdieren, zeezoogdieren	1
Gewone zeehond	1

Jaarrond beschermde nesten

<i>Soorten</i>	<i>Aantal waarnemingen</i>
Boomvalk	146
Buizerd	2078
Gierzwaluw	312
Grote Gele Kwikstaart	119
Havik	366
Huismus	752
Kerkuil	20
Ooievaar	2092
Ransuil	31
Roek	3
Slechtvalk	132
Sperwer	420
Wespendief	24
Zwarte Wouw	1

Termijnkalender

In de onderstaande tabel staat aangegeven welke maatregelen gedurende welke maand plaats zullen vinden. Dit is zoveel mogelijk afgestemd op de natuurlijke cycli van de Eikenprocessierups, broedseizoen en groeiseizoen van de planten

		Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Natuurlijke cycli	Eikenprocessierupsseizoen												
	Broedseizoen												
	Groeiseizoen planten												
Grasvegetaties extensief	Veenbermen												
	Kleibermen												
	Randenbeheer												
	Bebakingsstrook												
	Uitzichthoeken maaien												
Grasvegetaties intensief	Gazon en intensief maaien												
Bomen en beplanting	Snoeien bomen												
	Bosonderhoud												
Oevers en water	Slootwerk												
	Baggeren												
	Maaien riet												
Bestrijding ongewenste soorten	Bestrijding EPR												
	Onkruid en exoten bestrijden												

Eikenprocessierups

Beperkte overlast

Veel overlast

NNN op wegen en gebouwen

Tabel 1: Arealen NNN dat onder het directe beheer van het recreatieschap of bij derden ligt. De provincie Noord-Holland heeft binnen de gemeenschappelijke regeling, de NNN behalve over de groenvlakken, ook over verhardingen en gebouwen ingetekend. Hiervoor is in de tabel een onderscheid gemaakt tussen de arealen zonder verhardingen en gebouwen (A), de arealen van alleen de verhardingen en gebouwen (B) en de som van A en B. Boerderij Zorgvrij beheerd namens het recreatieschap ook meerdere percelen met grasvegetaties en is daarom ook opgenomen in de tabel. De bovenste tabel toont de arealen die direct door het schap worden beheerd, terwijl de onderste tabel de arealen toont die worden beheerd door derden binnen de GR.

Beheer	Gebied	Categorie	Totaal in beheer schap	Landelijk gebied	Natuur Netwerk Nederland	Bijzonder provinciaal landschap
Recreatieschap Spaarnwoude	Spaarnwoude	A	7.164.000	7.157.700	6.027.400	949.700
		B	648.700	644.500	316.600	264.600
		Zorgvrij	418.200	418.200	418.200	0
		Totaal	8.230.900	8.220.400	6.762.200	1.214.300
	Strategisch Groen Project	A	3.291.400	3.246.300	938.900	1.433.700
		B	184.000	181.600	38.500	115.600
		Totaal	3.475.400	3.427.900	977.400	1.549.300
	Stichting Mainport & Groen	A	1.336.100	1.333.200	5.300	1.327.800
		B	151.500	151.200	300	150.900
		Totaal	1.487.600	1.486.400	5.600	1.478.700
Derden	Spaarnwoude	A + B	24.345.100	22.828.400	13.093.600	8.819.600
	Strategisch Groen Project	A + B	14.057.400	13.262.700	234.000	11.972.800
	Stichting Mainport & Groen	A + B	9.827.500	8.984.200	350.800	7.202.900

Ecologisch beheerplan 2022 - 2031

Spaarnwoude Park

Spaarnwoude Natuurlijk!

Vijf minuten versie - CONCEPT

Het ecologisch beheerplan is het antwoord op de vraag hoe we in Sparnwoude Park de komende decennia biodiversiteit laten toenemen. Het ecologisch beheerplan is daarbij de leidraad. Er is gekozen voor ecologisch beheer omdat dit beheer niet alleen is gericht op het beeld maar vooral inzet op het natuurontwikkelingsproces passend bij het landschap en andere beïnvloedende factoren. Ecologisch beheer pakt aanvankelijk duurder uit dan traditioneel beheer. Het ecologisch beheerplan bestrijkt een periode van tien jaar. Na 5 jaar evalueren de beleidsdoelen die zijn opgenomen in het visie deel.

Biodiversiteit en ecosysteemdiensten

Biodiversiteit is de verscheidenheid van soorten dat in het landschap kan voorkomen. Verlies van biodiversiteit betekent vanuit het oogpunt van recreatie een vervlakking van de natuurwaarden (soortenarmoede “waar zijn de vogels en de vlinders gebleven”) en belevingswaarden (eenvormigheid “het ziet er overal hetzelfde uit”). De natuur levert diensten aan mensen en economie zoals een gezonde wandeling in de buitenlucht en het groen. Bij verlies van biodiversiteit verloren gaan ook deze ecosysteemdiensten verloren (“bijen bevruchten landbouwgewassen, een regenworm belucht de grond en de boom vangt fijnstof in en legt CO₂ vast”).

Beheer en natuurinclusieve recreatie

Het beheer in de recreatiegebieden is complex door de vele eisen en praktische aspecten die voor recreatieve voorzieningen nodig zijn. Onder het traditionele beheer zijn in de recreatiegebieden ook natuurwaarden ontwikkeld. De maatschappelijke opinie en noodzaak naar behoud en ontwikkelen van biodiversiteit vraagt om ecologisch beheer. Natuurinclusieve recreatie staat voor het mogelijk maken van recreatievormen en activiteiten die rekening houden met de verscheidenheid aan planten en dieren. Communicatie over de nieuwe werkwijze en de ontwikkeling van de natuur zijn cruciaal voor het slagen van het ecologisch beheer.

Gebiedsbeschrijving en abiotische factoren

Sparnwoude Park kent drie gebieden; Sparnwoude (SPW), Stichting Mainport & Groen (SMG), en het Strategisch Groen Project (SGP). In de drie deelgebieden worden kleinere eenheden onderscheiden. De gebiedsbeschrijvingen zijn in hoofdlijn voor de drie gebieden in het rapport geplaatst. De beschrijvingen hebben als basis de Wezenlijke Kenmerken en Waarden zoals beschreven voor het NNN en aangevuld met de nodige natuurrapportages.

In Sparnwoude Park komen een aantal verschillende landschapstypen voor die gerelateerd zijn aan het ontstaan en het in cultuur brengen van het landschap. In alle drie de deelgebieden zijn nog delen van het oorspronkelijke landschap zichtbaar (veengebieden, kleipolders, strandwal). In de gebieden worden zand, klei en veenbodems gevonden. Veel van de oorspronkelijke bodems zijn door gebruik en inrichting verstoord. In het algemeen zijn de bodems daardoor voedselrijk. De grotere wateren in Sparnwoude Park zijn in beheer bij het Hoogheemraadschap. De kleinere wateren zijn in eigen beheer bij het recreatieschap. De waterkwaliteit is in het algemeen nog onder de maat maar de verwachting is dat de ecologische kwaliteit verbeterd en in 2027 aan de Europese KRW (Kader Richtlijn Water) voldoet.

Huidig beheer

De intensieve recreatieve grasvelden worden i.v.m. de recreatieve functionaliteit op beeldkwaliteit onderhouden met een sterk ontwikkelde zode. Extensieve grasvegetaties worden minder frequent gemaaid en resulteren in een grotere soortenrijkdom dan intensief gemaaide grasvelden. Er worden maaimethoden toegepast die de ondergrond versralen waardoor flora en fauna toeneemt. In SPW wordt hoofdzakelijk geklepeld een goedkope maar biodiversiteit verlagende methode. De natuur betaald de eigenlijke rekening! In SMG en SGP is er overwegend gemaaid en afgevoerd. Inmiddels is op verschillende plekken ingezet op randenbeheer en begrazing. Waar de veiligheid het vraagt wordt intensiever beheerd.

Ieder jaar zijn een aantal beplantingsvakken aangepakt en gedund. Voor de uitvoering van de werkzaamheden is de aannemer verplicht een korte flora & fauna scan uit te voeren. De beplantingen zijn de afgelopen jaren deels gedund volgens ecologische aanwijzingen. Bij het Spaarnwouderveen is de 800 meter NVO de afgelopen jaren hersteld. De rietvegetaties worden in alle gebieden eenmaal per 3 jaar gemaaid. Jaarlijks worden de waterplanten verwijderd en waar nodig wordt er gebaggerd. Op een aantal terreinen wordt het beheer gevoerd door derden en vrijwilligersgroepen.

Beleid

In diverse beleid en wetgeving zijn voor het beheer lijnen uitgezet en eisen gesteld. Van Europees tot schapsbeleid zijn de meest relevante onderwerpen voor het beheer verkort weergegeven. De belangrijkste zijn de KRW, het exoten beleid, Wet natuurbescherming en de Provinciale ruimtelijke verordening in het bijzonder de aanwijzing van NNN, ANLB en BPL met Wezenlijke Kenmerken en waarden en Kernwaarden. Voor de uitwerking zijn het Masterplan Biodiversiteit, Bossenstrategie en het programma natuurontwikkeling van belang. Spaarnwoude heeft een belangrijke rol als centraal groengebied tussen de verschillende deelnemende gemeenten en hun groene visies.

Beheer 2023 - 2032

Voor het verhogen van de natuurwaarden zijn door Arcadis in een Quicksan van de gebieden de kansen waarop we ons focussen opgenomen. Het betreft:

Grasvegetaties extensief	Gefaseerd doorvoeren van de maatregel van maaien en afvoeren in plaats van klepelen;
Randenbeheer	Op een aantal passen we sinusmaaien en gefaseerd maaien toe;
Bossen en beplantingen	Vitaliseren beplanting, en waar mogelijk naar robuustere eenheden (verbindingen);
Oevers	Vervangen van cultuurtechnische harde beschoeiing door natuurlijke beschoeiing of natuurvriendelijke oevers.

Gras en kruidenvegetaties

In de gebieden worden intensieve en extensieve graslanden onderhouden. Afhankelijk van de afzetmogelijkheden, omvorming en bereikbaarheid van de locaties worden voor de grasvegetaties de volgende technieken toegepast ter bevordering van de biodiversiteit.

- Maaien en afvoeren in plaats van klepelen;
- Sinusbeheer met overstaande vegetatie;
- Randenbeheer ter bevordering van overgangen;
- Maaien voor veiligheid;
- En ten slotte begrazing met koeien en schapen.

Naar verwachting zullen vanaf 2026 in SPW 100%, SMG 82% en SGP 100% van de extensieve grasvegetaties worden gemaaid en afgevoerd. Hierbij wordt gezocht naar geschikte afzet mogelijkheden om de kringloop te sluiten. Zie bijlage 1 voor een overzichtskaart met daarin de aanpassingen voor de periode 2022 – 2032.

Beplanting

Afhankelijk van de implementatie van de provinciale Bossenstrategie, worden alle werkzaamheden in de bosvakken binnen 5 jaar uitgevoerd, sluitend op de huidige werkzaamheden. Bijlage 2 toont een overzichtskaart met de werkzaamheden voor de aankomende jaren. De technieken die worden toegepast sluiten aan op de reeds ingang gezette ecologische adviezen. Ter bevordering van de biodiversiteit worden de volgende technieken toegepast:

- Onderplanten van populieren en essenbossen;
- Realiseren van zachte overgangen tussen bos en grasvegetaties, ontwikkelen zoom-mantelvegetaties;
- Vergroten diversiteit in assortiment bomen;
- Beter benutten van aanwezige kwaliteiten en spontane ontwikkeling;
- Vergroten van areaal door verbinden waardoor robuuster bosecosysteem kan ontwikkelen;
- De bosvakken die afgelopen tien jaar niet zijn gedund worden binnen tien jaar aangepakt;
- Achterlaten van staand en liggend dood hout.

Natuurvriendelijke oevers (NVO's)

In 2022 wordt een inventarisatie uitgevoerd naar de stand van beschoeiingen en mogelijkheden voor aanleg van NVO's. Momenteel wordt ook overleg gepleegd met het Hoogheemraadschap van Rijnland over de aanleg van natuurvriendelijke oevers, die zij mogelijk financieren.

Slootvuil en bagger

Slootvuil en bagger worden voortaan afgevoerd en niet meer in bermen en slootkanten gelegd. Het neerleggen van het slootvuil leidt namelijk tot verzuivering van de vegetatie en daarnaast ontstaat een wal. Op de locaties waar zulke slootvuilwallen zijn ontstaan wordt de berm hersteld, zodat maaien en afvoeren kan worden toegepast. Bijlage 3 toont een overzichtskaart met locaties waar het slootvuil afgevoerd wordt en de bermen worden hersteld. Er worden momenteel ook afspraken gemaakt tussen het recreatieschap, Rijnland en agrariërs over de ontvangstverplichting van bagger.

Exoten en ongewenste soorten

Onder exoten verstaan we soorten die door menselijk handelen hier zijn terecht gekomen en een bedreiging vormen voor de inheemse flora en fauna. De Europese Unie hanteert de zogenaamde Unielijst met exoten. Vanaf 2023 wordt voor de bestrijding geen gif meer gebruikt en worden milieuvriendelijke methode zoals uitsteken, frequent maaien, heet water of azijnzuur gebruikt. Nesten van de eikenprocessierups worden weggezogen op plekken waar recreanten zijn.

Middelen

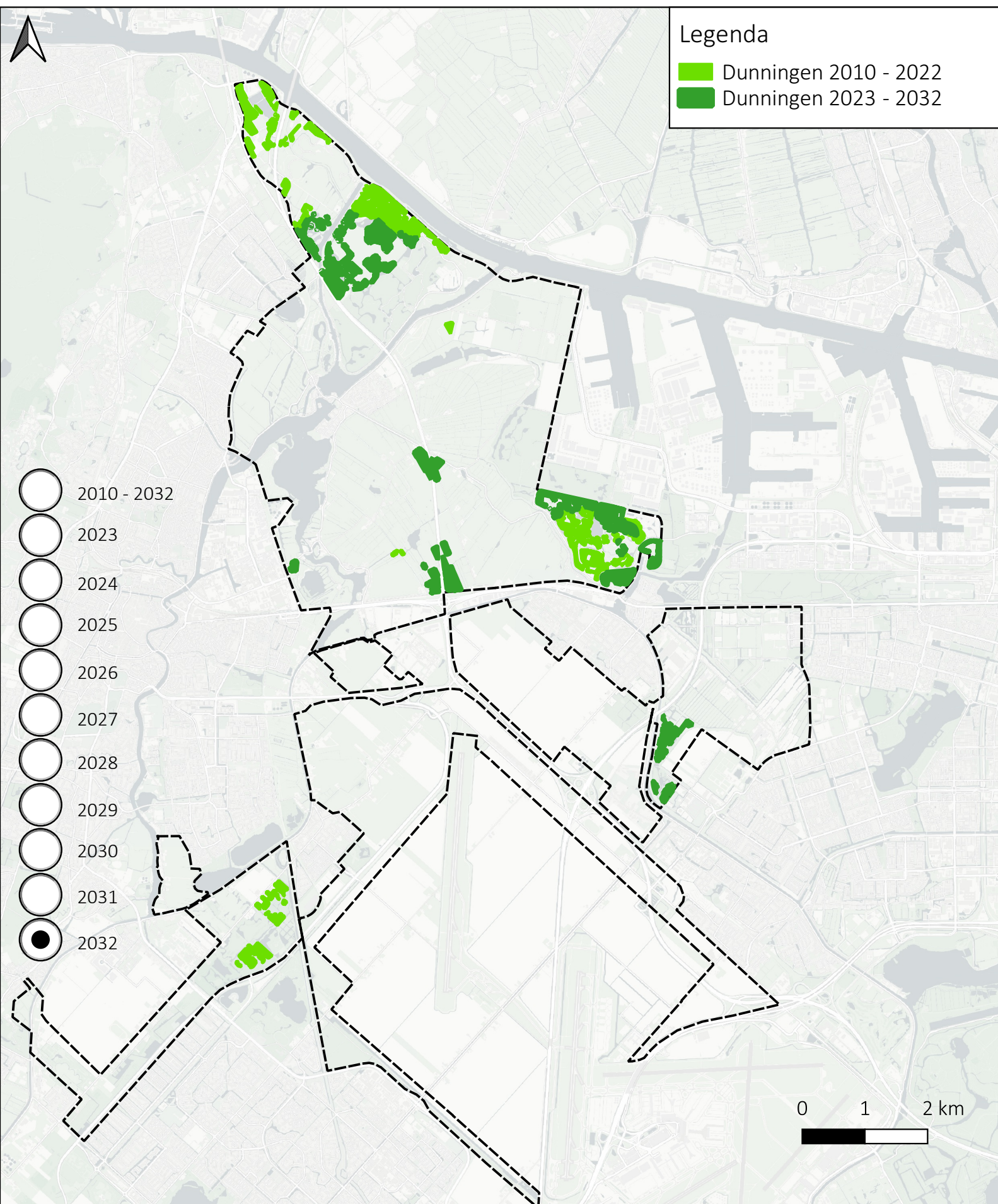
De jaarlijkse doorrekening van de maatregelen zijn uitgevoerd door een extern adviesbureau. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen groot onderhoud (GO) en dagelijks onderhoud (DO). Het GO wordt vanuit het reguliere budget bekostigd. Voor de extra kosten vanuit het dagelijks onderhoud worden de financieringsmogelijkheden nog onderzocht. De kosten staan weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Overzicht van de kosten van de aanpassingen van het beheer van 2022 tot en met 2032, waarbij de kosten voor het Dagelijks onderhoud (DO) en Groot onderhoud (GO) zijn gescheiden. Onomkeerbaar GO is zijn de maatregelen die afhankelijk zijn van goedkeuring van de extra maatregelen vanuit het DO. Bij de kosten is een jaarlijks gemiddelde index van 2% gebruikt. De bedragen zijn inclusief BTW. Het peiljaar is 2022.

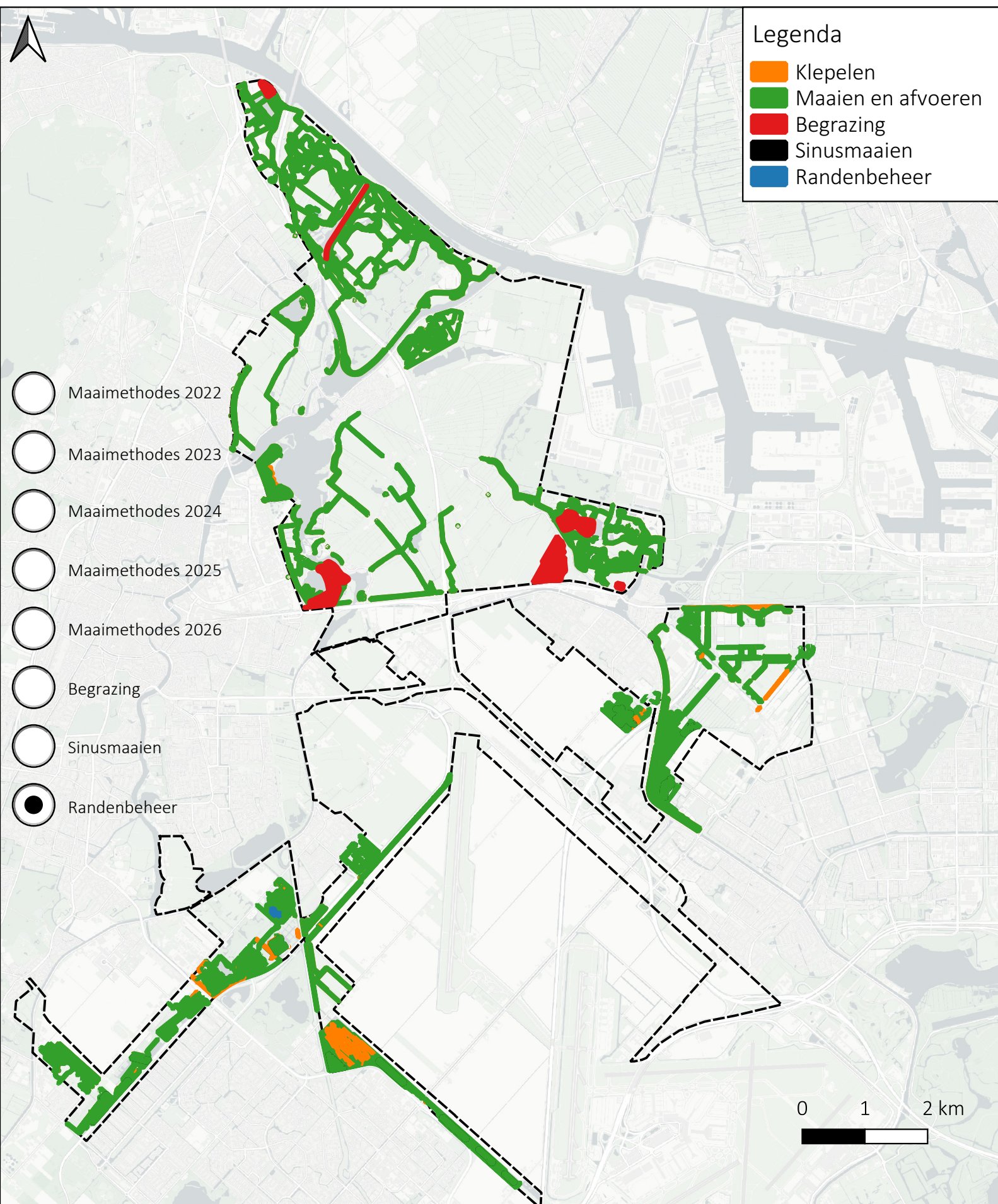
		(On)omkeerbaar	Beheercategorie	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
SPW	DO		Grasvegetaties extensief, bermen & randen	€ 85.900	€ 100.400	€ 151.300	€ 209.300	€ 232.300	€ 237.200	€ 242.000	€ 246.800	€ 251.700	€ 256.500	€ 262.600
			Begrazing	€ 8.300	€ 14.500	€ 18.400	€ 18.800	€ 19.100	€ 19.500	€ 19.800	€ 20.200	€ 20.600	€ 20.900	€ 21.300
			Ongewenste soorten & exoten	€ 35.100	€ 71.500	€ 73.000	€ 74.400	€ 76.000	€ 77.600	€ 79.100	€ 80.700	€ 82.300	€ 84.000	€ 85.700
			Slootvuil	€ 52.300	€ 52.300	€ 63.300	€ 74.300	€ 85.300	€ 87.000	€ 88.800	€ 90.600	€ 92.400	€ 94.300	€ 96.100
			Kosten totaal	€ 181.600	€ 238.700	€ 305.900	€ 376.800	€ 412.700	€ 421.200	€ 429.800	€ 438.400	€ 447.000	€ 455.700	€ 465.600
			Extra benodigde middelen (gemiddeld € 217.600)		€ 57.100	€ 124.300	€ 195.200	€ 231.100	€ 239.600	€ 248.200	€ 256.800	€ 265.400	€ 274.100	€ 284.000
	GO	Omkeerbaar	Beplanting	€ 14.500	€ 35.100	€ 13.300	€ 33.900	€ 41.100	€ 42.400	€ 54.500	€ 23.000	€ 14.500	€ 31.500	
		Onomkeerbaar	Oevers	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.
			Herstel bermen Dijkland en Heksloot		€ 72.800	€ 88.600	€ 100.700	€ 91.600						
			Preparen begrazingsroosters Koeieneiland		€ 60.500									
		Kosten totaal	€ 14.500	€ 168.400	€ 101.900	€ 134.600	€ 132.700	€ 42.400	€ 54.500	€ 23.000	€ 14.500	€ 31.500		
		Verschuiving binnen bestaand budget (gemiddeld € 62.000)		€ 153.900	€ 87.400	€ 120.100	€ 118.200	€ 27.900	€ 40.000	€ 8.500		€ 17.000	-€ 14.500	
SMG	DO		Grasvegetaties extensief, bermen & randen	€ 123.400	€ 125.800	€ 130.700	€ 131.900	€ 135.500	€ 137.900	€ 140.400	€ 145.200	€ 147.600	€ 150.000	€ 152.500
			Ongewenste soorten & exoten	€ 7.100	€ 9.800	€ 10.000	€ 10.300	€ 10.500	€ 10.800	€ 11.000	€ 11.300	€ 11.500	€ 11.700	€ 12.000
			Slootvuil	€ 4.300	€ 4.300	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400
			Kosten totaal	€ 134.800	€ 139.900	€ 149.100	€ 150.500	€ 154.400	€ 157.100	€ 159.700	€ 164.800	€ 167.500	€ 170.100	€ 172.800
		Extra benodigde middelen (gemiddeld € 23.800)		€ 5.100	€ 14.300	€ 15.700	€ 19.600	€ 22.300	€ 24.900	€ 30.000	€ 32.700	€ 35.300	€ 38.000	
	GO	Onomkeerbaar	Oevers	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.
SGP	DO		Grasvegetaties extensief, bermen & randen	€ 124.600	€ 128.300	€ 118.600	€ 116.200	€ 113.700	€ 111.300	€ 113.700	€ 116.200	€ 118.600	€ 119.800	€ 122.200
			Ongewenste soorten & exoten	€ 10.900	€ 11.100	€ 11.400	€ 11.600	€ 11.900	€ 12.100	€ 12.300	€ 12.600	€ 12.800	€ 13.100	€ 13.300
			Slootvuil	€ 14.400	€ 14.400	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600
			Kosten totaal	€ 149.900	€ 153.800	€ 158.500	€ 156.300	€ 154.200	€ 152.000	€ 154.600	€ 157.300	€ 160.000	€ 161.400	€ 164.100
		Extra benodigde middelen (gemiddeld € 7.300)		€ 3.900	€ 8.600	€ 6.400	€ 4.300	€ 2.100	€ 4.700	€ 7.400	€ 10.100	€ 11.500	€ 14.200	
	GO	Omkeerbaar	Beplanting							€ 2.400		€ 7.300		€ 1.200
		Onomkeerbaar	Oevers	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.
Kosten totaal									€ 2.400		€ 7.300		€ 1.200	
		Verschuiving binnen bestaand budget (gemiddeld € 3.600)						€ 2.400		€ 7.300		€ 1.200		

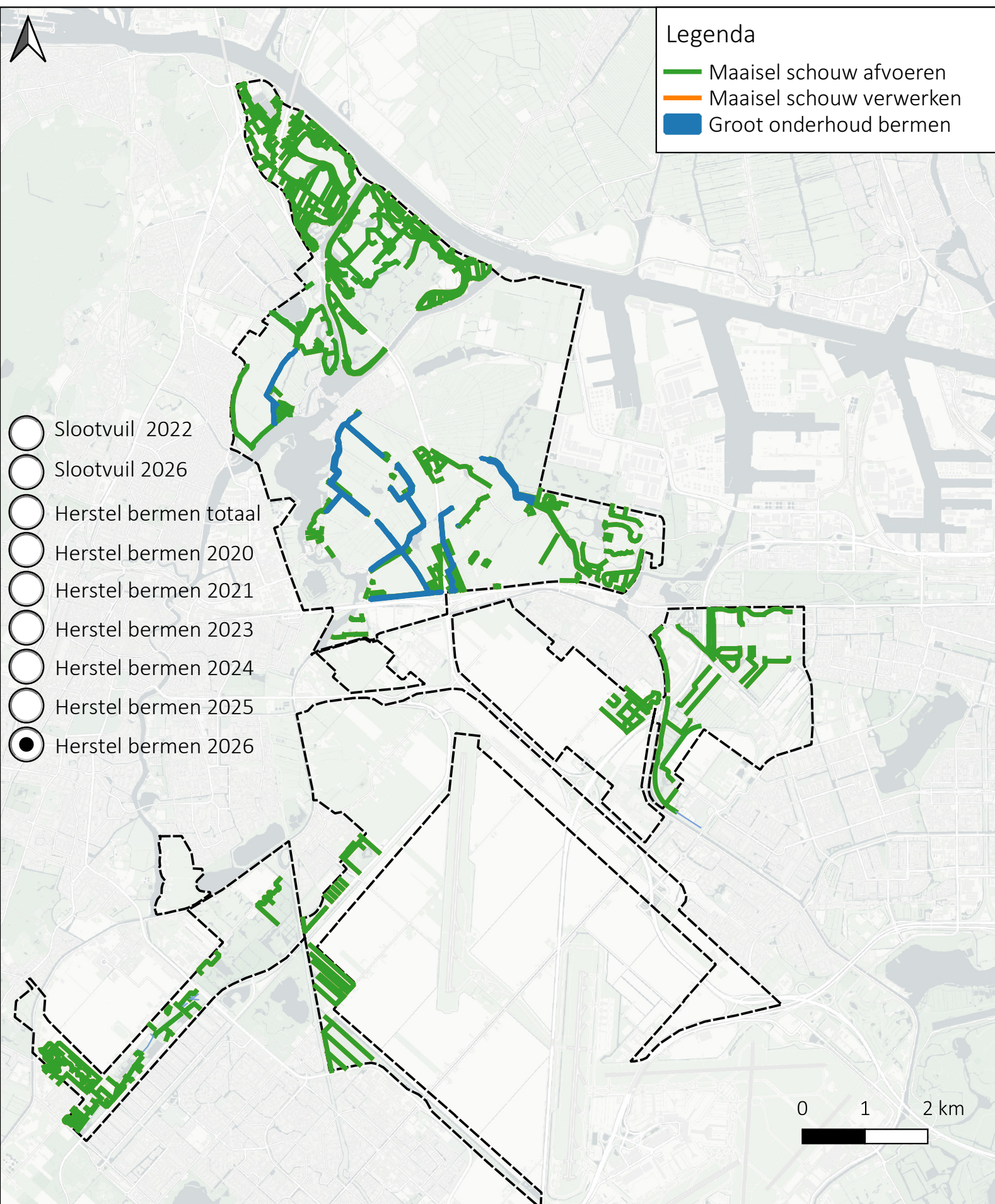
Figuur x: Locaties waar binnen de beplantingsvakken tussen 2023 en 2032 maatregelen plaatsvinden om de structuur en soorten diversiteit te verbeteren.

Figuur x: Tussen 2023 en 2032 worden de maaimethodes van de extensieve grasvegetaties en randen aangepast van klepelen naar maaien en afvoeren. Ook worden op diverse locaties pilots uitgevoerd met sinusmaaien en begrazing bij de Batterij en het Koeiëneiland.

Figuur x: Overzicht van de huidige en toekomstige omgang met slootvuil van de jaarlijkse schouw van sloten en de te herstellen bermen binnen Dijkland en Heksloot.

Voorstel AB Recreatieschap Spaarnwoude

Datum vergadering

Adviescommissie 21 maart 2022

Dagelijks bestuur 14 april 2022

Algemeen bestuur 12 mei 2022

Onderwerp

Concept ecologisch beheer(plan) Spaarnwoude Park 2023 t/m 2032

Kernboodschap

Recreatieschap Spaarnwoude heeft de ambitie om de biodiversiteit te vergroten en neemt hierin de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de soortenrijkdom voor huidige en toekomstige generaties. De voorliggende conceptvisie schetst de randvoorwaarden en doelen op eigen terrein en legt de basis voor de verdere uitwerking van de verschillende elementen in het gebied van het recreatieschap. De drie speerpunten zijn (1) aanpassen van maaibeeld bij extensieve grasvegetaties, randen en bermen, (2) revitaliseren beplantingen en (3) oevers, sloten en slootkanten. De maatregelen worden het aankomende decennium gefaseerd uitgerold. De extra kosten voor ecologisch beheer vanaf 2023 zijn per jaar in beeld gebracht, en bedragen gemiddeld jaarlijks voor dagelijks onderhoud € 248.700. De dekking hiervan is nog niet geregeld. Voor groot onderhoud zijn er geen additionele lasten.

Het algemeen bestuur besluit

1. In te stemmen met het concept ecologisch beheerplan als richtinggevend kader voor de acties die nu binnen de begroting kunnen worden gedaan, met drie speerpunten:
  - aanpassen van maaibeeld bij extensieve grasvegetaties, randen en bermen
  - revitaliseren beplantingen
  - meer natuurvriendelijke oevers, sloten en slootkanten
2. Kennis te nemen van het kostenoverzicht, conform het model van Cyber, over de periode 2023 – 2032:
  - met gemiddeld jaarlijks aan additionele lasten voor dagelijks onderhoud € 248.700 (€ 217.600 voor SPW, € 23.800 voor SMG en € 7.300 voor SGP)
  - géén additionele kosten voor groot onderhoud (deze zijn binnen begroting op te lossen)
  - met additionele lasten die beduidend hoger zijn dan waarmee gerekend is in het meerjarenfinancieringsplan van het Uitvoeringsprogramma, wat voor dezelfde periode uitgaat van gemiddeld jaarlijks € 68.182 extra.
3. In te stemmen met in 2023 enkel uitvoeren van no-regret (omkeerbare) maatregelen die binnen begroting passen (gepland groot onderhoud) of die met subsidie uitgevoerd kunnen worden (Bossenstrategie) en verder nog niets te doen
4. In te stemmen de niet-gedekte kosten integraal af te wegen tegen alle investeringen die nodig zijn voor het Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park in Q3 en de bestuurlijke keuzes daarvan te vertalen in de kadernota 2024 in Q4
5. In te stemmen het concept ecologisch beheerplan ná de integrale afweging (al dan niet gewijzigd) definitief vast te stellen

Bestuurlijke achtergrond

AB 9 mei 2019, besluit 2019/12 - SPW onderzoek ecologische effecten bosdunningen

AB 7 mei 2020, besluit 2020/10 - Vaststelling visie Spaarnwoude Park 2040

Onderbouwing besluit

Ad 1 Concept ecologisch beheerplan

'De natuur en biodiversiteit in Nederland gaat hard achteruit', concludeert de Rijksdienst voor de leefomgeving en infrastructuur in het op 23 maart 2022 verschenen rapport 'Natuurinclusief Nederland'. Dit is geen op zich zelf staande tendens. Zij pleiten voor een basiskwaliteit voor de natuur, overall. De visie Spaarnwoude Park 2040 wil met het ecologisch beheerplan evenwicht bieden aan een aantrekkelijk vrijetijdsmilieu voor omwonenden en een natuurinclusievere leefomgeving voor de planten en dieren. De hoofddoelstelling van Spaarnwoude is het mogelijk maken van een brede variatie aan recreatievormen en activiteiten in een groene omgeving. Ecologisch beheer tracht een groot aantal inheemse soorten te bereiken. Dit beheer betekent dus niet zoals veel wordt gedacht, dat het bestaat uit geen beheer uitvoeren en de natuur maar zijn gang laten gaan. De visie op ecologisch beheer in het beheerplan legt de basis voor de verdere uitwerking van de verschillende elementen in het gebied van het recreatieschap. Vanuit de schapsoverstijgende aanpak natuurinclusieve recreatie is het de opgave de komende jaren in te zetten om de huidige recreatievoorzieningen ecologischer in te richten en te beheren. Dit betekent voor de huidige NNN een fikse kwalitatieve upgrade. De geschetste voorzieningen worden bovendien geconcentreerder aangelegd, waardoor ook een betere balans in zonering (rust/ reuring) ontstaat.

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 17 december 2020 ingestemd met de planvoorbereidingsfase van o.a. het ecologisch beheerplan uit het uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park. Door Arcadis B.V. is een quickscan uitgevoerd naar de huidige situatie en potenties voor het verhogen van de biodiversiteit in Spaarnwoude. De aanbevelingen uit dit onderzoek vormen de basis van het ecologisch beheerplan. De beheerders van het recreatieschap hebben in samenwerking met de ecooloog speerpunten met passende beheermaatregelen voor de periode van 2022 tot en met 2032 maatregelen opgesteld. Het ecologische beheer vanaf 2022 zal zich richten op de volgende speerpunten en maatregelen:

- *Aanpassen van het maaibeeld extensieve grasvegetaties, randen en bermen*
Gefaseerd doorvoeren van de beheermaatregel van maaien en afvoeren in plaats van klepelen. Met maaien en afvoeren worden meer insecten bespaard en kan de vegetatie zich beter ontwikkelen omdat met het maaisel ook voedingsstoffen worden afgevoerd. Een aantal bermen in Dijkland en Heksloot dienen eerst te worden herstelt voordat maaien en afvoeren kan worden uitgevoerd. Op meerdere locaties gaat sinusmaaien en begrazing ingezet.
- *Beplantingen*
Veel beplantingen zijn 50 tot 20 jaar na de aanleg toe aan revitalisering. Het beheer van de beplantingen gaat verder zoals dat nu al werd uitgevoerd, volgens de principes opgesteld door ecooloog B. Kruijsen. Dit is o.a. het creëren van open plekken, oude bomen besparen en onderbeplanting aanbrengen.
- *Oevers*
Momenteel lopen gesprekken met het Hoogheemraadschap van Rijnland voor het aanleggen van natuurvriendelijke oevers in de gebieden. De zoekgebieden zijn op dit moment binnen de Haarlemmermeerpolder, Liede en Mooie Nel. Daarbij wordt in 2022 een inventarisatie uitgevoerd, waar de beschoeiingen kunnen worden vervangen voor natuurlijke beschoeiingen. Jaarlijks worden de sloten voor de goede doorvoer van water, ontdaan van slootvuil (waterplanten). Momenteel wordt dit vuil op de kant of berm gelegd of afgevoerd. Vanaf 2023 wordt het slootvuil geleidelijk meer afgevoerd, omdat dit een positief effect heeft op de vegetaties van de bermen.

Ad 2/3 Kosten

De huidige kosten (peiljaar 2022) en de kosten 2023 tot en met 2032 voor het maaibeheer van extensieve grasvegetaties, randen en bermen, beplantingen en oevers zijn door extern adviesbureau Cyber berekend. Het betreft een raming incl. btw en gerekend is met een indexatiepercentage van 2%. Ecologisch beheer pakt aanvankelijk duurder uit dan traditioneel beheer. Bijlage 1 toont het financiële overzicht voor de periode 2023 tot en met 2032. Bijlage 2 toont de kaarten met hierop de maatregelen van 2023 tot en met 2032. Het jaar 2022 is het peiljaar '0'.

In de berekening is een scheiding gemaakt tussen:

Dagelijks onderhoud (DO)

De jaarlijks terugkerende werkzaamheden, ook wel 'dagelijks onderhoud' genoemd, worden ter informatie aangeboden. De financiering van deze werkzaamheden wordt namelijk nog onderzocht en wordt in kwartaal 3 van 2022 nogmaals bij het AB behandeld. Dekking extra kosten komen mogelijk terug in de begroting 2024. De maatregelen zijn het aanpassen van het maaibeheer van extensieve grasvegetaties en afvoeren slootvuil. Voor Spaarnwoude (SPW) is het DO gemiddeld over de periode 2023 – 2032 per jaar afgerond €218.000, Stichting Mainport & Groen (SMG) € 24.000 en Strategisch Groen Project (SGP) € 7.000 (zie bijlage 1 voor een uitgebreide kosten specificatie).

Groot onderhoud (GO)

Voor groot onderhoud (GO) zijn er geen extra kosten. Dit wordt vanuit het reguliere, bestaande budget of eventuele subsidiemogelijkheden bekostigd. Binnen het bestaande budget is ruimte te vinden om te schuiven in de onderhoudsplanning per categorie kapitaalgoederen. De maatregelen zijn het herstel van natuurbermen, aanleggen van begrazingsvoorzieningen, dunnen van beplantingen & aanleg en beheer van natuurvriendelijke oevers. Een aantal GO projecten is afhankelijk van de goedkeuring van uitvoering van het hierboven beschreven DO, dat na het GO wordt uitgevoerd. Deze projecten hebben een onomkeerbaar effect. Als voorbeeld, het herstel van de natuurbermen in Dijkland wordt niet uitgevoerd, als hierna geen maaien en afvoeren wordt toegepast of de veeroosters worden niet aangelegd, als hierna geen begrazing wordt ingezet. In dit voorstel wordt gekozen voor alleen uitvoeren van no-regret (omkeerbaar) groot onderhoud.

De tabel van bijlage 1 geeft de kosten voor GO weer voor het gebied SPW, de overige gebieden hebben m.b.t. tot het ecologisch beheer (bijna) geen werkzaamheden. Hierbij is een uitsplitsing gemaakt naar maatregelen met een

- onomkeerbaar effect (herstel bermen dijkland & aanbrengen veeroosters);
- omkeerbaar effect (dunningen & herstelwerkzaamheden beplantingen)

De provincie Noord-Holland heeft voor het revitaliseren van de bosvakken binnen Spaarnwoude Park een eenmalig bedrag van ca. € 500.000 beschikbaar gesteld (nog in afwachting van officiële goedkeuring). Daarnaast wilt het Hoogheemraadschap van Rijnland de aanleg van natuurvriendelijke oevers (gedeeltelijk) vergoeden. Deze maatregelen vallen echter onder het groot onderhoud. De bedragen door de subsidies in het groot onderhoud budget overblijft, kan niet naar het dagelijks onderhoud budget worden geschoven. Dit zijn namelijk gescheiden budgetten.

Ad 4/5 Vaststelling en integrale afweging

Het ecologisch beheerplan is één van de 14 projecten van het Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park. Bij de evaluatie eind 2021 is gebleken dat het meerjarenfinancieringsplan in de beginjaren 2022 – 2030, zonder verhoging van de participantenbijdrage, een dekkingstekort in het uitvoeringsprogramma laat zien (met een gemiddeld tekort over 2022 - 2030 van jaarlijks - €142.411). Medio 2022 actualiseert RNH dit meerjarenfinancieringsplan.

Voor de toename van de onderhoudskosten voor het ecologisch beheer is destijds met een aanname gewerkt. Deze is nu onderbouwd door een extern bureau en op basis van normbedragen gemotiveerd. De lasten voor de periode 2023 – 2032 zijn met gemiddeld + € 248.700 voor dagelijks onderhoud aanmerkelijk hoger dan was voorzien in het meerjarenfinancieringsplan (gemiddeld + € 68.181 voor de periode 2022 - 2032).

Dat betekent – bij gelijkblijvende uitgangspunten van de andere projecten – een groter dekkingstekort voor het gehele uitvoeringsprogramma.

De totale kosten betekenen gemiddeld jaarlijks maximaal € 248.700, indien u kiest voor de voorgestelde uitvoering van het ecologisch beheer. In het ongunstigste geval betekent dit voor de participanten een toename van de bijdrage, die hieronder weergegeven staat. RNH is zich er van bewust dat een schommelende participantenbijdrage ongewenst is, en zal daarom zoeken naar mogelijkheden om die schommelingen tegen te gaan. Vandaar dat nu ook gerekend is met een gemiddelde.

Participant geconsolideerd	Bijdragen-verdeling	Bijdrage jaarlijks 2024-2032
Provincie Noord Holland	52,20%	€ 129.821
Gemeente Amsterdam	18,70%	€ 46.507
Gemeente Haarlem	13,40%	€ 33.326
Gemeente Haarlemmermeer	10,30%	€ 25.616
Gemeente Velsen	5,40%	€ 13.430
Totaal	100,00%	€ 248.700

Scenario's en voorkeursscenario

Voor 2022 zijn er nog geen additionele lasten. Voor 2023 gaat het om € 66.000 (€57.000 voor SPW, € 5.100 voor SGP en € 3.900 voor SPW).

Het voorstel is – op basis van het advies van het AC – nu nog geen financiële keuze te maken, maar dit mee te nemen in het totaalpakket aan investeringen dat nodig is en daar gezamenlijk met het nieuwe bestuur tot overeenstemming over te komen. Inclusief de keuze wel/geen verhoging van de participantenbijdrage met ingang van 2024. Dekken van structurele onderhoudslasten uit een reserve (die na mogelijke samenvoeging van de begroting een groter volume heeft), is daarbij geen panacee voor de toekomst. Reserves hebben een buffer-, egalisatie- of investeringsfunctie. Knoppen waar het algemeen bestuur aan kan draaien in de totaalafweging, zijn bijvoorbeeld het tijdelijk 'snijden' in de uitvoering van fysieke programma's Spaarnwoude, extra subsidiemogelijkheden/bijdragen derden verkrijgen, projecten temporiseren en/of versoberen, werk met werk maken en verhogen van de deelnemersbijdragen etc.

Daarnaast zijn nu al alternatieve keuzes mogelijk met betrekking tot het uitvoeren van ecologisch beheer:

1. Aan de slag mét uw portemonnee: u kiest er voor met ingang van 2023 te gaan voor het ecologisch beheer, omdat u dit als hét fundament van het verhaal van Spaarnwoude Park 2040 beschouwt. De bestuurlijke keuze vertaalt u in de begrotingswijziging 2023, waarbij de financiële dekking hoogstwaarschijnlijk bij de participanten vandaan moet komen of van een meevaller in baten
2. Aan de slag zonder dekking: u accepteert voor 2023 een tijdelijke overschrijding van het budget voor beheer en onderhoud (zoals hierboven aangegeven van € 66.000) en maakt een

voortvarende start met alle voorgestelde maatregelen van het ecologisch beheer, anticiperende op een structurele oplossing vanaf 2024

3. Aan de wissel: u accepteert voor 2023 een verschuiving van werkzaamheden binnen het budget voor beheer en onderhoud, en kiest ervoor te snijden in gepland groot onderhoud en de vrijgekomen gelden te benutten voor ecologisch beheer, anticiperende op een structurele oplossing vanaf 2024 (nb. dit heeft bij langdurig voortzetten een negatief effect op toekomstige beheerlasten en fouten uit het verleden herhalen zich ((onderzoek Rekenkamer 2017))
4. Aan de halve slag: u accepteert voor 2023 een tijdelijke, maar beperktere overschrijding van het budget voor beheer en onderhoud (ca. € 33.000) en maakt een voortvarende start met een deel van de maatregelen van het ecologisch beheer, anticiperende op een structurele oplossing vanaf 2024

Risico's besluit

Indien u instemt met dit voorstel:

- Brengt u een balans in doelstellingen van de GR tussen natuur, landschap en recreatie
- Kunt u invulling geven aan eerdere zienswijzen op de P&C-cyclus waarin door een aantal gemeenteraden meermaals gevraagd is naar de uitwerking van het ecologisch beheer
- Is dit een bouwsteen in de meer kwalitatieve benadering van het aanwezige areaal groen. Recreatieschappen Spaarnwoude en Geestmerambacht hebben op basis van hun toekomstvisies en uitvoeringsprogramma's een verzoek naar Provincie Noord-Holland gestuurd voor ontgrenzing van een aantal ontwikkellocaties van de NNN. Het knelpunt ligt in het onuitvoerbaar worden van één van de hoofdtaken van de recreatieschappen, dat wil zeggen eigentijdse recreatieve voorzieningen realiseren in het NNN-netwerk. Juist ook omdat er naast deze inzet, met de visies en uitvoeringsprogramma's, een gebalanceerd verhaal ligt in beide schappen waar de natuurpotentie in rustige gebieden tot bloei mag komen. De recreatiezonering die aangebracht is zorgt voor een bundeling van activiteiten in de gebieden die wel een stootje kunnen hebben. De visie is dus integraal van opzet met aandacht voor de ontwikkeling van natuur- en recreatiewaarden in een zonering met drukke en rustige gebieden.

Indien u niet instemt met dit voorstel:

- Neemt de geloofwaardigheid af van het streven naar balans tussen ontwikkeling en natuur

Bijdrage aan schapsdoelen

- ☒ **Verrassender landschap** (inclusief natuur en cultuurhistorie)
- ☐ **Betere verbindingen** (inclusief ontsluiting, porten en routes)
- ☐ **Wervende activiteiten** (inclusief ontwikkelen ontvangstgebieden verblijfsplekken en branding)
- ☐ **Bredere sociale betrokkenheid** (inclusief samenwerking, welzijn en landbouw)

Financiële onderbouwing

Financiële consequenties: (J/-)

Toelichting: voor een overzicht van de kosten, zie tabel 1 als bijlage in dit voorstel

Communicatie

Communicatiedoel

☒ Informeren van bezoekers, bewoners en andere geïnteresseerden over de maatregelen die het recreatieschap neemt om de biodiversiteit in de gebieden te verbeteren. Hierdoor ontstaat er bij deze doelgroepen een positief beeld over de aandacht en zorg die het recreatieschap heeft voor natuur en landschap.

Relatie met speerpunt(en) communicatiestrategie 2021-2025

- ☒ Ontwikkelen en uitvoeren social media strategie
- ☐ Organiseren van issuemanagement
- ☐ Participatie als vast onderdeel van ontwikkelingen
- ☐ Uitvoeren onderzoeksprogramma communicatie
- ☒ Ontwikkelen, vastleggen en uitwerken van de gebiedsidentiteit (het basisverhaal)
- ☐ Versterken samenwerking ondernemers(verenigingen) en regionale marketingorganisaties

Communicatiemiddelen

- ☒ Bestuursmededeling
- ☐ Actieve externe berichtgeving via eigen communicatiekanalen: website, social media (facebook, Instagram), etc
- ☐ Actieve externe berichtgeving via persbericht en communicatiemiddelen deelnemers
- ☐ Publiceren op Overheid.nl
- ☐ DB besluit als mededeling agenderen voor het AB
- ☐ Anders ....

Participatie

Deelnemers schap (gemeentelijke of provinciale afdelingen / bestuurlijke afstemming): n.v.t.
Stakeholders binnen gebied: natuurplatform Spaarnwoude (verzameling vrijwilligers en organisaties die een belang hebben in de natuur van Spaarnwoude)
Stakeholders buiten gebied: n.v.t.

Planning

Q2 2022 Bespreken concept ecologisch beheerplan met relevante collega's van de participanten

Bijlagen

1. Financieel overzicht 2022 – 2032 (hieronder)
2. Concept ecologisch beheerplan
3. Vijf minuten versie
4. Kaart beplantingen 2022 - 2032
5. Kaart grasvegetaties 2022 -2032
6. Kaart slootvuil en herstel bermen 2022 -2032

Datum vaststelling conceptvoorstel in uitvoeringsorganisatie

Gebiedsteam 28 februari 2022

MT 22 maart 2022

Advies van adviescommissie 21 maart 2022

De AC adviseert om het voorstel ecologische beheerplan te agenderen voor het DB met de wijziging om de focus te leggen op de principes en de mogelijkheden binnen het budget en de extra kosten voor te leggen in het najaar.

Het DB zet het voorstel aan het AB ter vaststelling door aan het AB met een wijziging n.a.v. beslipunt 5; dit wordt 'in te stemmen met concept beheerplan, en dit al dan niet gewijzigd, na de integrale afweging, vast te stellen.'

Behandelaar

Afdeling beheer, Pim Hesselmann, beheermedewerker

Akkoord

Akkoord programmamanager Elise Bos Eyssen

In overleg met directeur RNH Jos Gilliam

Akkoord bestuursbureau

Akkoord bestuurssecretaris Jasper Balduk

Tabel 1: Overzicht van de kosten van de aanpassingen van het beheer van 2023 tot en met 2032, waarbij de kosten voor het Dagelijks onderhoud (DO) en Groot onderhoud (GO) zijn gescheiden. Bij de kosten is een jaarlijks gemiddelde index van 2% gebruikt. De bedragen zijn inclusief BTW. Het peiljaar is 2022.

(On)omkeerbaar		Beheercategorie	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
SPW	DO	Grasvegetaties extensief, bermen & randen	€ 85.900	€ 100.400	€ 151.300	€ 209.300	€ 232.300	€ 237.200	€ 242.000	€ 246.800	€ 251.700	€ 256.500	€ 262.600
		Begrazing	€ 8.300	€ 14.500	€ 18.400	€ 18.800	€ 19.100	€ 19.500	€ 19.800	€ 20.200	€ 20.600	€ 20.900	€ 21.300
		Ongewenste soorten & exoten	€ 35.100	€ 71.500	€ 73.000	€ 74.400	€ 76.000	€ 77.600	€ 79.100	€ 80.700	€ 82.300	€ 84.000	€ 85.700
		Slootvuil	€ 52.300	€ 52.300	€ 63.300	€ 74.300	€ 85.300	€ 87.000	€ 88.800	€ 90.600	€ 92.400	€ 94.300	€ 96.100
		Kosten totaal	€ 181.600	€ 238.700	€ 305.900	€ 376.800	€ 412.700	€ 421.200	€ 429.800	€ 438.400	€ 447.000	€ 455.700	€ 465.600
		Extra benodigde middelen (gemiddeld € 217.600)		€ 57.100	€ 124.300	€ 195.200	€ 231.100	€ 239.600	€ 248.200	€ 256.800	€ 265.400	€ 274.100	€ 284.000
	GO	Omkeerbaar	Beplanting	€ 14.500	€ 35.100	€ 13.300	€ 33.900	€ 41.100	€ 42.400	€ 54.500	€ 23.000	€ 14.500	€ 31.500
		Onomkeerbaar	Oevers	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.
		Onomkeerbaar	Herstel bermen Dijkland en Heksloot		€ 72.800	€ 88.600	€ 100.700	€ 91.600					
			Preparen begrazingsroosters Koeieneiland		€ 60.500								
			Kosten totaal	€ 14.500	€ 168.400	€ 101.900	€ 134.600	€ 132.700	€ 42.400	€ 54.500	€ 23.000	€ 14.500	€ 31.500
			Verschuiving binnen bestaand budget (gemiddeld € 62.000)		€ 153.900	€ 87.400	€ 120.100	€ 118.200	€ 27.900	€ 40.000	€ 8.500	€ 17.000	-€ 14.500
SMG	DO	Grasvegetaties extensief, bermen & randen	€ 123.400	€ 125.800	€ 130.700	€ 131.900	€ 135.500	€ 137.900	€ 140.400	€ 145.200	€ 147.600	€ 150.000	€ 152.500
		Ongewenste soorten & exoten	€ 7.100	€ 9.800	€ 10.000	€ 10.300	€ 10.500	€ 10.800	€ 11.000	€ 11.300	€ 11.500	€ 11.700	€ 12.000
		Slootvuil	€ 4.300	€ 4.300	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400	€ 8.400
		Kosten totaal	€ 134.800	€ 139.900	€ 149.100	€ 150.500	€ 154.400	€ 157.100	€ 159.700	€ 164.800	€ 167.500	€ 170.100	€ 172.800
			Extra benodigde middelen (gemiddeld € 23.800)		€ 5.100	€ 14.300	€ 15.700	€ 19.600	€ 22.300	€ 24.900	€ 30.000	€ 32.700	€ 35.300
	GO	Onomkeerbaar	Oevers	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.
SGP	DO	Grasvegetaties extensief, bermen & randen	€ 124.600	€ 128.300	€ 118.600	€ 116.200	€ 113.700	€ 111.300	€ 113.700	€ 116.200	€ 118.600	€ 119.800	€ 122.200
		Ongewenste soorten & exoten	€ 10.900	€ 11.100	€ 11.400	€ 11.600	€ 11.900	€ 12.100	€ 12.300	€ 12.600	€ 12.800	€ 13.100	€ 13.300
		Slootvuil	€ 14.400	€ 14.400	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600	€ 28.600
		Kosten totaal	€ 149.900	€ 153.800	€ 158.500	€ 156.300	€ 154.200	€ 152.000	€ 154.600	€ 157.300	€ 160.000	€ 161.400	€ 164.100
			Extra benodigde middelen (gemiddeld € 7.300)		€ 3.900	€ 8.600	€ 6.400	€ 4.300	€ 2.100	€ 4.700	€ 7.400	€ 10.100	€ 11.500
	GO	Omkeerbaar	Beplanting						€ 2.400		€ 7.300		€ 1.200
		Onomkeerbaar	Oevers	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.
			Kosten totaal						€ 2.400		€ 7.300		€ 1.200
			Verschuiving binnen bestaand budget (gemiddeld € 3.600)						€ 2.400		€ 7.300		€ 1.200

Spaarnwoude
Park

Recreatieschap Spaarnwoude

Overdrachtsdocument hoofdzaken voor nieuw bestuur na gemeenteraadsverkiezingen en tevens handreiking onderhandelaars nieuw coalitieakkoord gemeenten

Samenvatting

De belangrijkste thema's voor het nieuwe bestuur zijn:

- Een sluitende financiering van de uitvoeringsfase 15 projecten Spaarnwoude Park
- Verkennen van het samenvoegen van de drie deelbegrotingen tot één, met nieuwe afspraken over verhouding/hogte participantenbijdragen en gebruik reserves met als subthema het op peil brengen en houden van het weerstandsvermogen van één van de deelbegrotingen (SPW), die ten gevolge van o.a. de coronacrisis flink geslonken is
- Het verkrijgen van ontwikkelruimte door ontgrenzing van de NNN bij diverse ontwikkellocaties

Alle thema's kunnen leiden tot een verhoging van de participantenbijdrage en zijn daarom belangrijk voor de kaderstellende en controlerende functie van raads- en Statenleden.

Inleiding

Tussen de steden Haarlem, Hoofddorp en Amsterdam ligt Recreatieschap Spaarnwoude. Deze groene zone was oorspronkelijk door het Rijk aangewezen als bufferzone om verstedelijking tegen te gaan. Aanvankelijk was alleen Spaarnwoude (ten noorden) aangewezen, ook wel SPW oud genoemd. Later is daar het zuidelijk deel van de Haarlemmermeerpolder er bijgekomen, namelijk Strategisch Groen Project (SGP) en Stichting Mainport en Groen (SMG). Deze drie deelgebieden vormen samen Spaarnwoude Park. De drie deelgebieden hebben een eigen karakter en een eigen financieringsvorm.

De gemeenten Haarlem, Haarlemmermeer, Velsen en Amsterdam participeren samen met Provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling van recreatieschap Spaarnwoude.

Hoofddoelstelling

Spaarnwoude is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het doel van Spaarnwoude is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR):

- Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;
- Het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
- Het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde.

Visie

Recreatieschap Spaarnwoude heeft haar koers bepaald met de Visie Spaarnwoude Park 2040, *rijk aan natuur, buitenleven en verhalen uit het verleden*. “Een natuurrijk park tussen de grote steden, goed bereikbaar, veelzijdig met regionale bekendheid. Waar elk type recreant zijn hart ophaalt en zich weg waant uit de stad. Dat is Spaarnwoude Park 2040. Het aantal inwoners in de steden rond Spaarnwoude groeit stevig, wat onder meer leidt tot toenemend recreatief gebruik. De ambitie is om de extra bezoekers aan Spaarnwoude goed op te vangen en te groeien naar een boeiend en duurzaam recreatiegebied voor alle inwoners van de omliggende steden en dorpen.”

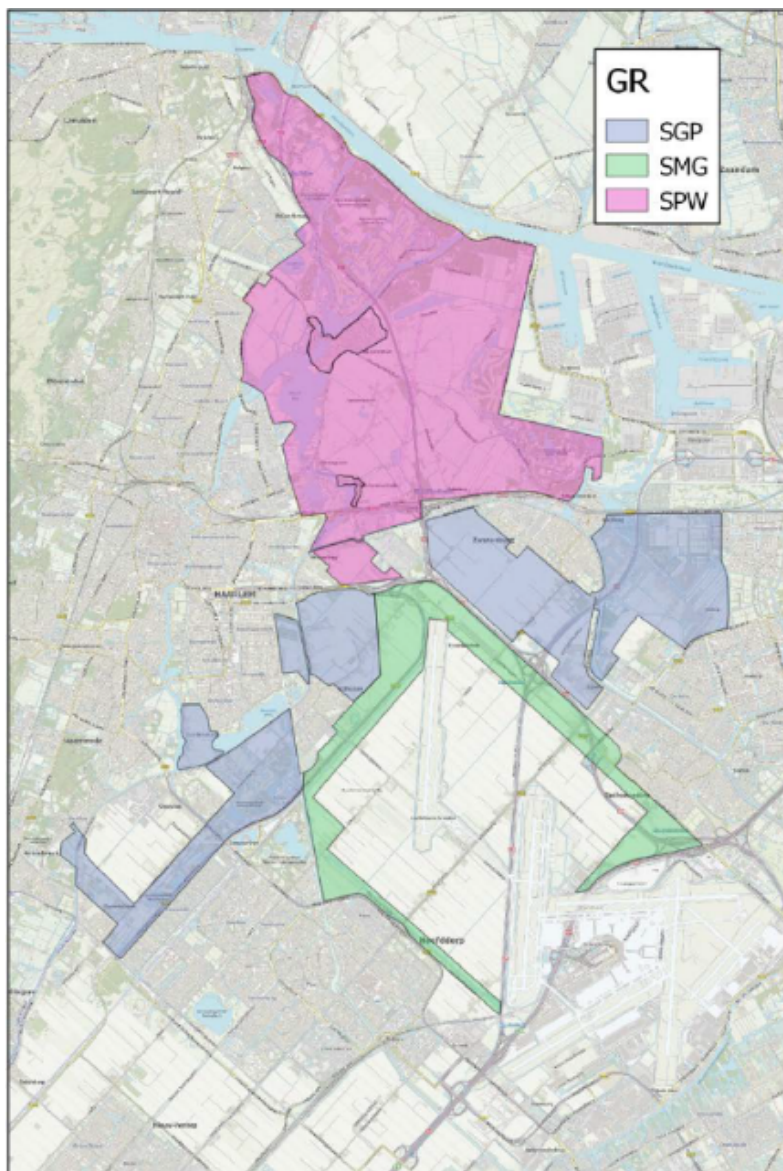
Financiën

De verschillende taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over vier programma's: inrichting en ontwikkeling, beheer en onderhoud, toezicht en overhead, met een vijfde programma voor de algemene dekkingsmiddelen. In de programma's zitten naast kosten ook exploitatieopbrengsten, zoals de inkomsten uit huren, (erf)pachten en gebruiksvergoedingen voor onder meer muziek- en sportevenementen. De helft van de kosten worden gedekt door de jaarlijkse financiële bijdrage van de participanten; de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling. De exploitatieopbrengsten en de participantenbijdragen zijn verwerkt als baten in de begroting en jaarrekening van het recreatieschap.

Het recreatieschap kent drie deelbegrotingen met elk eigen reserves en financieringsstroom onder één GR. Met ingang van het jaar 2020 worden de jaarstukken geconsolideerd gepresenteerd en wordt er geen verantwoording meer per deelbegroting gegeven. Hiermee voldoet het recreatieschap aan de eis van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

De drie deelbegrotingen zijn:

- SPW, ook wel 'Spaarnwoude-oud'. Dit omvat het gebied ten noorden van de A200 met gebieden als de Houtrak, Westbroekplas en Veerplas
- SGP, Strategisch Groen Project. Dit zijn gebieden die in de jaren '90 toegevoegd zijn vanuit de RodS-gelden (Recreatie om de Stad). Betreft o.a. Tuinen van West, Groene Weelde, park Zwaanshoek en park Zwanenburg
- SMG, Stichting Mainport en Groen. Dit zijn de jongste gebieden, aangelegd ter compensatie van de vijfde baan Schiphol. Het gaat om o.a. Plesmanhoek en Buitenschot. In tegenstelling tot de andere deelgebieden, wordt dit deelgebied bekostigd uit een ontvangen afkoopsom, totdat die afkoopsom is uitgeput. Op basis van het exploitatieresultaat van de afgelopen jaren, is over 10 – 12 jaar de afkoopsom uitgeput. Vervolgens zullen de Provincie Noord-Holland en de gemeente Haarlemmermeer ieder 50% van het jaarlijkse tekort voor hun rekening nemen.

Deelgebied SPW is met 50 jaar het oudste deel van Spaarnwoude en heeft in het verleden gekampt met forse bezuinigingen, waardoor achterstallig onderhoud is opgetreden. Sinds 2019 beschikt dit gebied over voldoende budget voor het duurzaam instandhouden van het gebied. Tevens is het achterstallig onderhoud door daadkrachtig bestuurlijk handelen met o.a. aanvullende kapitaalinjecties inmiddels omgezet naar een succesverhaal, waardoor in de periode 2017 – 2021 ruim 60% is weggewerkt. SPW heeft desondanks de afgelopen jaren een negatief exploitatieresultaat gehad, veroorzaakt door minder baten vanwege de coronacrisis uit evenementen. In dit gebied liggen de grootste kansen voor ontwikkelingen vanuit het uitvoeringsprogramma en daarmee de grootste financiële uitdagingen. De andere deelgebieden hebben over het algemeen een positief exploitatieresultaat.

Actuele externe ontwikkelingen

- Stijging van materialenprijzen zoals hout, papier, energie als gevolg van de opkrabbende wereldeconomie na de coronacrisis en personeelstekorten in diverse sectoren, waardoor realisatie van bouw- en infrastructurele projecten vertraging kan oplopen of op hogere kosten moet rekenen.
- Implementatie nieuwe omgevingswet (2022) met een groter belang van omgevingsparticipatie
- Wijziging GR noodzakelijk vanwege hernieuwde wetgeving en grotere rol omgevingsparticipatie (uiterlijk juli 2024)
- NOVI (nationale omgevingsvisie) Noordzeekanaalgebied: In en rond het Noordzeekanaalgebied (NZKG) groeit de vraag naar ruimte vanuit verschillende opgaven (circulaire economie, wonen, werken, groen, recreatie en energietransitie). De ministeries van EZK en IenW zijn verantwoordelijk en betrokken zijn de andere departementen, Bestuursplatform NZKG. De meerwaarde van de status van voorlopig NOVI-gebied is dat er diverse opgaven lopen die een ruimtelijke invloed hebben op het gebied. Het NZKG is één van de gebieden waar de grootste ruimtedruk is. Daarbij moet het NZKG een circulaire transitie en een energietransitie doormaken. Dit zal betekenis hebben voor het ruimtebeslag van energie en op- en overslag, industriële en havenactiviteiten. Ook zal het consequenties hebben voor de grotere regio.

Bovendien kan de ontwikkeling van het NZKG baat hebben bij keuzes die op hogere schaalniveaus worden gemaakt.

- Wet open overheid (Woo). De Woo heeft als doel een transparante en actief openbaar makende overheid. De wet zal de Wet openbaarheid van bestuur vervangen en treedt naar verwachting op 1 mei 2022 in werking. Er komt onder andere een plicht tot het actief openbaar maken van gegevens. Hieruit blijkt dat zowel RNH en het Bestuursbureau namens de schappen verschillende zaken moeten gaan publiceren. De Woo bevat overgangstermijnen voor de verschillende categorieën. Ook onder de Woo kan iedereen nog steeds een verzoek om publieke informatie doen aan een bestuursorgaan.
- Nieuwe provinciale visie toerisme/recreatie. De groeiende behoefte in deze sector biedt kansen en brengt uitdagingen met zich mee. Om deze kansen te benutten en oplossingen te bieden voor de uitdagingen ontwikkelt de provincie beleid waarin de samenhang van recreatie en toerisme wordt bekeken en ondersteuning wordt geboden aan de sector. Het is de ambitie om heel Noord-Holland te laten profiteren van recreatie en toerisme in 2030.
- Regionale Energie Strategie met overgang zoekgebieden voor wind- en zonne-energie naar projectgebieden, waarbij in Spaarnwoude m.n. langs het Noordzeekanaal en in de zone Schoteroog/Veerplas kansen liggen
- De groei van de bevolking in de metropoolregio Amsterdam (MRA). Die betekent een substantiële toename in recreatiebehoefte voor de regio. Daarnaast staan de natuurwaarden onder druk door onder meer de stikstofdepositie en afname van de biodiversiteit.
- Klimaatadaptatie en beter verbinden van groen met de stad. In de stedelijke woonambities zijn dit thema's die bijdragen aan een prettig en gezond woonklimaat. Dat biedt ook kansen om de biodiversiteit te versterken door het buitengebied 'de stad in te trekken' en recreatie- en natuurbeleving al bij de voordeur te laten beginnen.
- Intentie tot verkoop aandelen uitvoeringsorganisatie RNH NV door Provincie Noord-Holland. Het recreatieschap heeft een raamovereenkomst met RNH voor uitvoering van de programma's en diensten voor de

schappen. Dit kan gevolgen hebben voor de governance en kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening.

**Spaarnwoude
Park**

Projecten Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park

Actuele hoofdontwikkelingen binnen recreatieschap

In Spaarnwoude lopen op dit moment 144 projecten en processen, die de uitvoeringsorganisatie samen met het Bestuursbureau monitort in een termijnagenda. Deze komt ter kennisname altijd in het dagelijks bestuur.

Hieronder zijn vier belangrijke onderwerpen hieruit weergegeven.

1. Sluitende financiering uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park

Met het Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2020 – 2024 bouwt het recreatieschap met 14 projecten aan een aantrekkelijk leefklimaat voor bewoners van de MRA door spreiding van de regionale recreatiedruk, ontwikkeling bestemmingsmanagement en betere verbindingen en dat alles in gebalanceerde ontwikkeling met de natuur en het landschap. De dragende principes van dit programma betreffen:

- Focus op het versterken van natuur, landschap en cultuurhistorie
- Focus op de ontwikkeling van aantrekkelijke ontvangst- en verblijfgebieden ten behoeve van een goede spreiding van de recreatieve druk
- Uitgeven in ondererfpacht van sleets geraakte gebouwen
- Fietsbereikbaarheid (in Spaarnwoude en vanuit de steden)

Bij de start van het programma is een knip gemaakt tussen de planvoorbereidingsfase en planrealisatiefase. Alleen voor de planvoorbereiding is budget vrijgemaakt. De belangrijkste opgave is: de financiering van de projecten voor de uitvoeringsfase rond krijgen, waarbij een keuze gemaakt moet worden over de mogelijke verhoging van de participantenbijdrage.

In het AB van december 2021 is ingestemd met de financiële strategie met de volgende algemene principes:

- dekking van de plankosten RNH uit de reserves SPW nieuwe investeringen en algemene reserve SGP
- afschrijvingslasten investeringen in deelgebied SGP bekostigen uit de te vormen bestemmingsreserve egalisatie SGP. Deze reserve wordt gevormd door de afschrijvingslasten De Groene Weelde van € 1.905.050 over te hevelen vanuit de algemene reserve SGP

- deel van de investeringen vanuit budget Groot Onderhoud
- deel van de investeringen uit subsidies, gebiedsfonds en bijdrage derden
- investeringen meer te spreiden in de tijd
- geen aparte aanpak meer voor achterstallig onderhoud vanwege succesvolle gerealiseerde kwaliteitsimpuls in Spaarnwoude-oud (zie hieronder)

en als procesmatige uitgangspunten:

- dat het meerjarenfinancieringsplan een momentopname is
- investeringen pas gedaan worden na een separaat bestuursbesluit per project
- dat in de beginjaren 2022 – 2030 na toepassing van bovenstaande, en zonder verhoging van de participantenbijdrage, nog steeds sprake is van een dekkingstekort in het uitvoeringsprogramma (met een gemiddeld tekort over 2022 - 2030 van jaarlijks - €142.411)
- als sluitstuk de mogelijke keuze voor verhoging van de participantenbijdrage met ingang van 2024, aan de nieuwe samenstelling van het algemeen bestuur en de gemeenteraden te laten.

2. Het verkennen van een eenvoudigere begrotingsstructuur

In het vorige bestuur is meerdere keren de begrotingsstructuur aan bod geweest. Afgesproken is voorzichtig te onderzoeken of en hoe een samenvoeging van de financiering en reserves van de drie deelbegrotingen SPW, SGP en SMG tot één kan plaatsvinden, binnen de nieuwe gemeentelijke coalitieperiode 2022 – 2026.

In het AB van december 2021 is een drietrapsraket afgesproken:

1. Memo maken voor de onderhandelaars nieuwe gemeentebesturen (DB april 2022)
2. Procesvoorstel verkenning (AB Q2 2022)
3. Uitwerking scenario's en keuzes (moment nog te bepalen)

Aanleiding hernieuwde bestuurlijke opdracht uitzoeken samenvoegen reserves

De issue heeft te maken met de disbalans in de financiële situatie per deelbegroting en het voeren van drie deelbegroting onder één GR. Deelgebied

SPW is minder vermogend is dan de andere twee deelgebieden, waardoor de negatieve effecten van corona zwaar drukten op de reserves/weerstandsvermogen van SPW. Daarnaast concentreren de opgaven uit het uitvoeringsprogramma zich concentreren in SPW. Daarom is de wens uit het bestuur gekomen om een nieuwe afweging te maken over de keuze om al dan niet te gaan voor een volledige integratie van de deelbegrotingen tot één nieuwe integrale begroting. Bij een aantal participanten leeft de wens tot een duidelijke en eenduidige structuur.

Het samenvoegen van de begroting en reserves is een project op zich, het vergt veel tijd en inzet van RNH én de participanten. Aanpassing van de GR is noodzakelijk, wat allerlei kwesties over financiering, draagvlak en solidariteit in de raden/staten met zich meebrengt.

Voordelen	Nadelen
+ Bij 1 GR hoort 1 begroting (juridisch gezien voldoet schap hier wel aan door het consolideren) + Heldere structuur + Stemverhouding en financiering in balans + Eenvoudiger voor uitvoeringsorganisatie RNH + Algemene reserves worden samengevoegd	– Wijziging in kostenverdeelsleutel brengt voor- en nadeelgemeenten op – Politiek-bestuurlijk delicaat proces, wijziging GR nodig met <u>unaniem</u> besluit raden/staten – Vergt inzet RNH en participanten met plan van aanpak – Geoormerkte bestemmingsreserves kunnen pas samengevoegd worden na besluit AB

Nb. In het AB van dec 2021 is een voorstel voor een tijdelijke oplossing tekort in de weerstandsvermogens aangehouden. Dit thema ziet het bestuur liever gecombineerd met het vraagstuk integrale begroting.

Voor 2022 en 2023 gaat het recreatieschap uit van een ‘normaal’ begrotingsjaar. Negatieve financiële effecten zijn te verwachten, indien (grootschalige) evenementen in 2022 nog steeds geen doorgang kunnen vinden door corona, of met een verminderde capaciteit. In 2021 heeft het recreatieschap voor een tweede maal

een vangnetregeling voor gedupeerde ondernemers in de tweede lockdown opgetuigd. Dit leidde tot een inkomstenderving van € 61.126. De verwachting is dat dit voor 2022 niet meer nodig is.

3. Gericht ontgrenzen delen van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Vanuit het provinciale ruimtelijke- en natuurbeleid, onder meer het Natuur Netwerk Nederland, en de gewenste ontwikkelruimte binnen de recreatiegebieden kan spanning ontstaan. De begrenzing hiervan is niet overal in overeenstemming met het huidige en gewenste gebruik vanuit de visie Spaarnwoude Park. Het uitvoeringsprogramma gaat voor een aantal projecten namelijk een nieuwe fase in: van planvoorbereiding naar realisatie. Spaarnwoude Park maakt een bewuste stap van het imago *verwaarloosd* naar een gebied *in ontwikkeling*.

Hierover vindt afstemming plaats en heeft het recreatieschap in december 2021 een verzoek gestuurd naar GS en het regiebureau NNN voor o.a. ontgrenzing van specifieke ontwikkellocaties en evenemententerreinen. De beantwoording van dit verzoek is in eerste instantie doorgeschoven naar het najaar (bericht per e-mail regiebureau 28/1/2022). De vertraagde behandeling van het ontgrenzingsverzoek leidt tot verschillende effecten en strategieën binnen de GR van Spaarnwoude.

Op 19 april 2022 heeft het recreatieschap een formele brief van de provincie ontvangen. Hierin is aangegeven dat niet meegewerkt gaat worden aan de verzochte (grotere) ontgrenzingen, behoudens echte fouten zoals parkeerplaatsen, waarvoor men bereid is in gesprek te gaan. Verder wordt aangegeven dat de meerwaardebepaling wél mogelijkheden biedt en wordt de gezamenlijke aanpak voor het toekomstperspectief Dijkland nu formeel bevestigd (en het zoeken naar oplossingsrichtingen voor duurzaam natuurbeheer).

Compensatie van de NNN blijft nu echter een lange en onzekere weg, en ook de nieuwe meerwaarderegeling zal nog zoeken zijn hoe dit in de praktijk uitpakt. Recente gerechtelijke uitspraken maken de situatie vooralsnog enkel complexer (UTR 21/98 strandpaviljoen Blaricum).

Het effect als er niets gebeurt: de ontwikkelstrategie staat onder druk. Dat betekent minder investeringen in natuur en landschap als gevolg van verminderde ontwikkelmogelijkheden, omdat dit leidt tot minder inkomsten voor het recreatieschap. Dit betekent dat er mogelijk een groter beroep op de financiële bijdrage van participanten wordt gedaan. Zonder ontwikkelingen in het gebied behoudt Spaarnwoude haar stoffige imago. Dit draagt niet bij aan de gewenste spreiding van recreatiedruk over de provincie. Het leidt tot een moeilijk uitvoerbare visie Spaarnwoude Park en heeft impact op de operationele doelen.

4. Succesvolle aanpak achterstallig onderhoud

Het wegwerken van het achterstallig onderhoud in het oudere deelgebied SPW was één van de belangrijkste punten uit het Uitvoeringsprogramma. Dankzij diverse kapitaalimpulsen uit de reserves en slim 'werk-met-werk' maken, is het achterstallig onderhoud teruggelopen van 10,7 miljoen (in 2017) naar 4,4 miljoen (2021).

Hiermee is de basis op orde en zal het verdere onderhoud in de reguliere cyclus van GO/VV worden opgenomen en waar mogelijk met subsidies verder worden versneld (bv. aanpak revitalisering bossen vanuit Bossenstrategie).

Operationele doelen 2023

Naast de reguliere bedrijfsvoering wil het recreatieschap de volgende doelen realiseren:

1. Verhogen van inkomsten met incidentele inzet 2022 én 2023 van een extra medewerker bij afdeling Vastgoed
2. Er ligt een vastgestelde visie Spaarnwoude Park 2040 met uitvoeringsprogramma, waarbij sinds medio 2020 aan de planvoorbereidingsfase van 16 projecten gewerkt wordt. Eind 2021 volgden go/no-go besluiten over investeringen en/of inspanningen. Vanaf 2022 start van enkele projecten de fase van planrealisatie. Jaarlijks vindt een evaluatie plaats.
3. Implementeren natuurinclusieve recreatie
4. Uitvoering geven aan in 2021 opgesteld Plan van Aanpak biodiversiteit (generieke aanpak voor alle recreatieschappen), door o.a. vergroten profilering op natuur en biodiversiteit en publiekscommunicatie over soortenrijkdom
5. Gefaseerde uitrol naamswijziging en nieuw logo Spaarnwoude Park in middelen
6. Heldere structuur met uitvoeringsorganisatie RNH met het Bestuursbureau als opdrachtgever voor de recreatieschappen (start 1 januari 2022)
7. Afspraken met Staatsbosbeheer over verlenging erfpachtcontracten voor het economisch eigendom van het recreatieschap
8. Realiseren druktemonitor: meten van aantal bezoekers met GPS i.s.m. met alle schappen (met ingang van 2022)
9. Evaluatie van kwartaalrapportage Spaarnwoude in de media: hoe verder, jaaroverzicht en wat doen we er mee, gaan we door

Mededeling AB Recreatieschap Spaarnwoude

Vergadering	
Adviescommissie	21 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	12 mei 2022

Onderwerp
Realisatie openbare laadpunten auto's

Het algemeen bestuur neemt kennis van
Voortgang inventarisatie openbare laadpunten auto's

Bestuurlijke achtergrond
07-05-2020 vaststelling visie Spaarnwoude Park 2040 02-07-2020 vraagstuk plaatsen laadpalen n.a.v. mededeling overloop parkeren The Style Outlets Halfweg

Toelichting mededeling
Achtergrond   Recreatieschap Spaarnwoude draagt graag een steentje bij aan een schonere wereld. In de vastgestelde visie Spaarnwoude Park 2040 heeft het recreatieschap de ambitie om bij te dragen aan het verbeteren van de luchtkwaliteit en het stimuleren van elektrisch vervoer. In het AB van 2 juli 2020 heeft het bestuur de wens geuit om te onderzoeken of het plaatsen van laadpalen in het gebied mogelijk is.   Voor de periode tot 2025 wordt verwacht dat het aantal elektrische auto's in de randstad sterk zal groeien. Elektrische auto's worden steeds meer concurrerend met de conventionele auto's, niet alleen in financieel opzicht maar ook in de prestaties zoals de actieradius. De groei van het aantal elektrische auto's zal ook leiden tot een grotere laadbehoefte. Deze groeiende laadbehoefte is deels op te vangen door een efficiënter gebruik van de bestaande laadinfra, maar zal ook verlangen dat de laadinfrastructuur het buitengebied verder wordt uitgebreid. Eén van de oorzaken van de groei van de laadbehoefte is de opkomende markt en het groeiende aanbod van tweedehands elektrische auto's.   12 Kansrijke locaties in Spaarnwoude   Door laadvoorzieningen voor elektrische voertuigen aan te brengen op belangrijke strategische knooppunten voorziet het recreatieschap in een groeiende laadbehoefte en wordt elektrisch vervoer naar Spaarnwoude gestimuleerd. Tijdens het recreëren, kunnen de mensen hun voertuig bijladen. Dit draagt op meerdere manieren bij aan de schapsdoelen. Er zijn na een inventarisatie 12 kansrijke locaties gevonden waar SPW reeds geschikte ondergrondse infrastructuur heeft, alsmede geschikte parkeerplaatsen. Hier kan dus zonder ingrijpende cultuur- of civieltechnische handelingen gemakkelijk laadvoorzieningen worden gerealiseerd.   Het betreft de locaties Kanobaan kop zijkanaal B, Valleiweg, Peddelpoel, Fletcher hotel, Westbroekplas, Villa Westend, Schoteroog, Veerplas, parkeerplaats Zuiderweg Houtrak, Houtrak parkeerplaats en manege Monhemius, Groene carré zuid en MH17/Camperplaats.

De focus ligt nu op auto's (en niet op fietsen), omdat dergelijke autolaadpalen worden gefaciliteerd door reguliere exploitanten van laadsystemen. Om een openbare laadpaal te kunnen gebruiken is het bezitten van een laadpas noodzakelijk. Hiervoor zijn vele private aanbieders beschikbaar.

Huidige stand van zaken projectvoorbereiding: Raming realisatie laadpunten en lopende onderzoeksvragen

Voor het, fysiek, realiseren van de laadpunten is een eenmalige investering nodig voor de aanschaf van de laadpalen en de aansluitingen op het bestaande net van totaal € 208.000 (al dan niet voor te financieren door het recreatieschap, of te versleutelen in de concessie). Uit onderzoek is gebleken dat de palen, naast dat ze geld kosten om aan te leggen, waarschijnlijk niet rendabel zijn in de gebruiksfase. De kosten voor onderhoud, vandalisme en vaste lasten, zullen naar alle waarschijnlijkheid niet gedekt kunnen worden met de inkomsten van de ingekochte stroom door recreanten. Dit betekent dat er structureel geld voor GO/VV moet worden uitgetrokken.

Om een volledig beeld te krijgen van de voor- en nadelen voor de realisatie van laadpalen in Spaarnwoude wordt momenteel:

- Onderzoek verricht naar de wens/vraag onder de recreanten
- Er wordt een raming gemaakt van de verwachte beheerkosten en doorrekening hogere vastrecht kosten netbeheerder versus inkomsten uit exploitatie (zg. Business-case)
- Een marktconsultatie gehouden onder bestaande aanbieders om zicht te krijgen op de kansrijkheid en de keuze voor zelf investeren of dit door de markt te laten oppakken
- De mogelijkheid onderzocht om de laadpalen gesubsidieerd aan te leggen en te exploiteren. Hierover is contact met MRA-E (elektrisch) en afstemming hierover te houden met deelnemende gemeenten bij geclusterde inkooptrajecten.
- Geïnterviewd waar bestaande laadpalen in de omliggende gemeenten staan.
- Koppelkansen mee te nemen voor de opwek van groene stroom, zoals bij de aanleg van zonneparken.
- Er wordt een inventarisatie gedaan naar de capaciteit van het stroomnet als randvoorwaarde voor realisatie.

Zodra er meer duidelijkheid is over de genoemde punten, zal er een voorstel worden voorbereid voor bestuurlijke besluitvorming.

Bijlagen

1. Budgetraming (1-10-2021)
2. Kaart onderzoek locaties

Behandelaar

Afdeling Projecten, Floris van der Valk, projectleider

Budgetraming Openbare Laadpunten	
opgesteld door:	Fvdv
datum raming:	1-10-2021

Hoofdstuk 1: Laadpunteninventarisatie

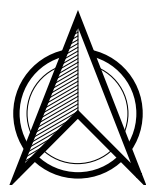
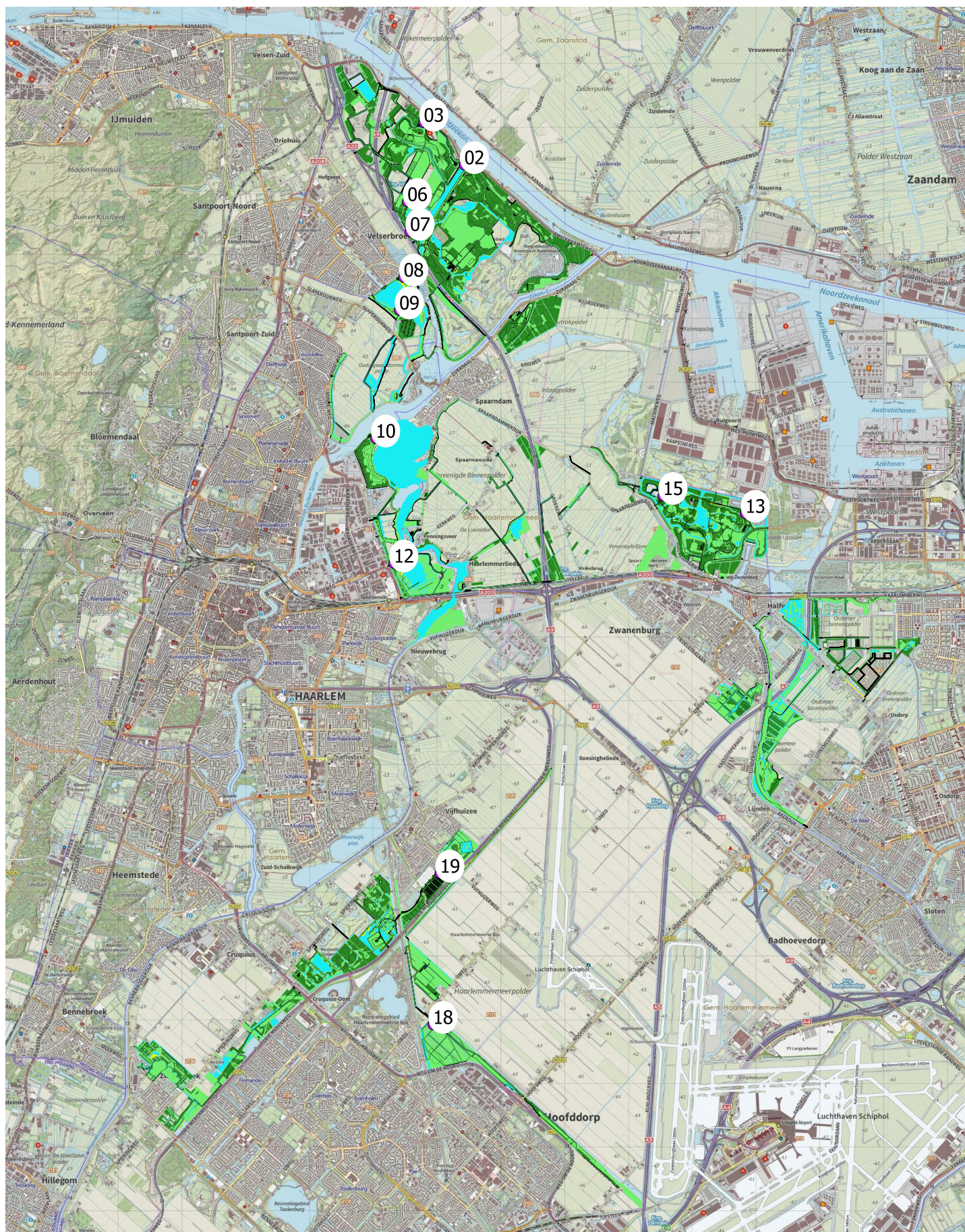
Locatie	Zie kaart	€ (ex BTW)	€ incl BTW peil 2022
Kanobaan	2	€ 10.100	€ 12.465
Valleiweg	3	€ 10.100	€ 12.465
Peddelpoel	6	€ 17.300	€ 21.352
Fletcher	7	€ 13.100	€ 16.168
Westbroekplas	8	€ 22.100	€ 27.276
Villa Westend	9	€ 9.400	€ 11.601
Schoteroog	10	€ 9.400	€ 11.601
Veerplas	12	€ 10.100	€ 12.465
Mike Snacks	13	€ 9.400	€ 11.601
Monhemius	15	€ 9.500	€ 11.725
Groene Carre zuid	18	€ 18.700	€ 23.080
MH 17	19	€ 10.100	€ 12.465

Hoofdstuk 2 Bouwbegeleiding

		€	aantal	eenheid	totaal (ex BTW)	totaal (incl BTW)
201	Aanbesteden	95	20	uur	1900	2299
202	Bouwbegeleiding 10 u per locatie	€ 950	12	locatie	11400	13794
203	Contractbegeleiding leveranties	95	20	uur	1900	2299
204	Begeleiding communicatie	€ 5.000	1	jaar	5000	6050

Totaal		€ incl BTW peil 2022
1	Laadpunten	184.266
2	Begeleiding	24.442
	totaal	208.708

Posities laadpalen Spaarwoude Park

Opdrachtgever: Recreatieschap Spaarwoude

Projectnummer: ____

Schaal: 1:80.000 (a3)
d.d. 3 3 2022
Getekend: fvdv

Mededeling AB Recreatieschap Spaarnwoude

Vergadering	
Adviescommissie	21 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	12 mei 2022

Onderwerp
SGP Start realisatie Geboortebos Park Zwanenburg

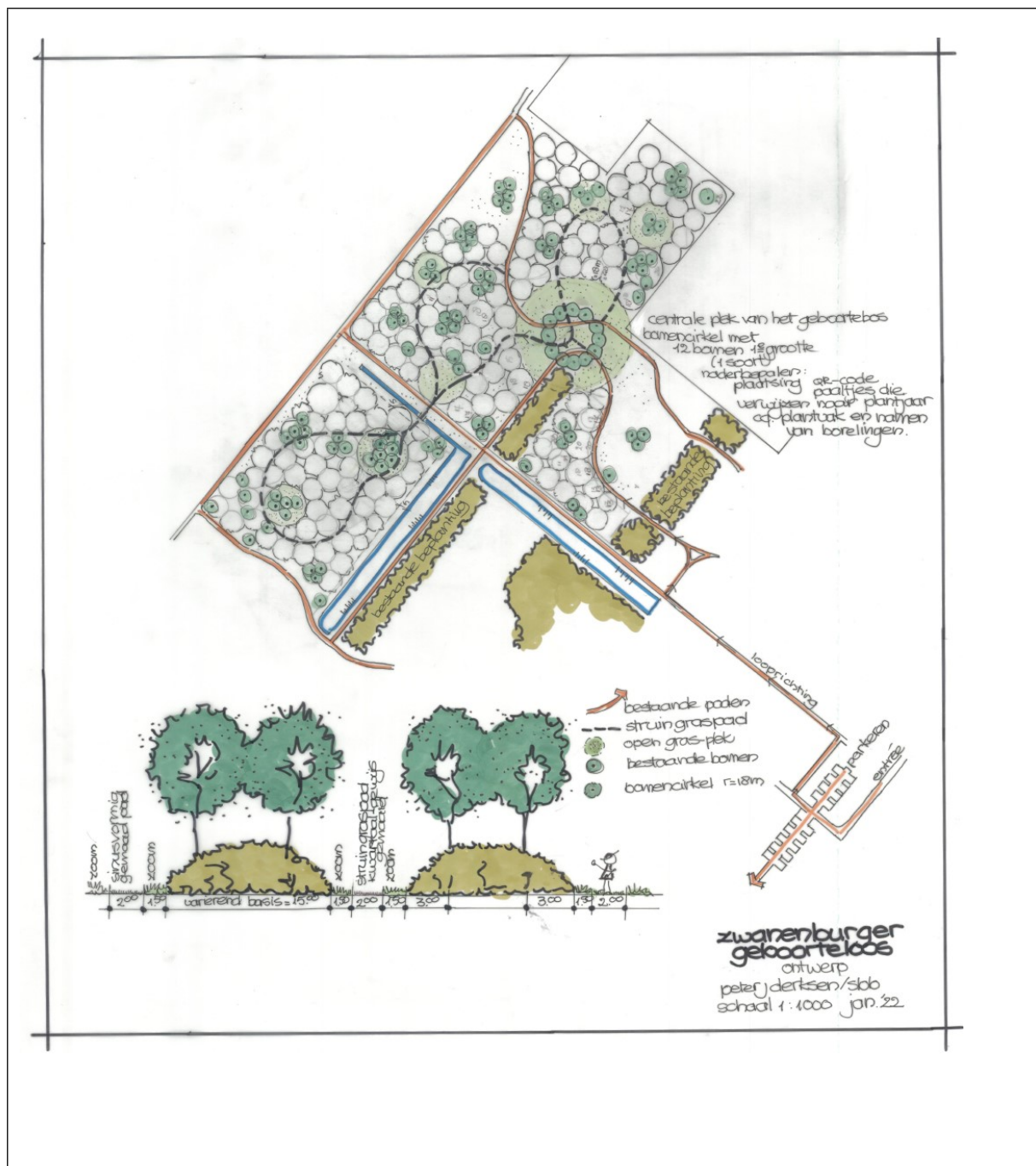
Het algemeen bestuur neemt kennis van
De voortgang en het ontwerp van het geboortebos in Park Zwanenburg

Bestuurlijke achtergrond
Besluit 2021 AB05a : In te stemmen met de planvoorbereiding, ontwikkeling en beheer van een geboortebos in park Zwanenburg, binnen het beschikbare subsidiebudget 'Opdracht aanleg geboortebossen' van € 150.000 incl. btw (via LNV/SBB)

Toelichting mededeling
In het kader van de bossenstrategie van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) zijn op 16 februari jl. de eerste Geboortebomen geplant in het nieuwe Geboortebos Park Zwanenburg in de gemeente Haarlemmermeer. De komst van het Geboortebos in Spaarnwoude Park is de laatste maanden nauwkeurig voorbereid met de partners Staatsbosbeheer, PNH en stichting Boomfeestdag. Het is tevens het eerste bos dat is aangeplant als uitvoering van de bossenstrategie van de provincie Noord-Holland.   Met dit nieuwe Geboortebos bieden Recreatieschap Spaarnwoude, Staatsbosbeheer en Stichting Nationale Boomfeestdag onder andere (groot)ouders de mogelijkheid nieuw geboren een groene start te geven. Het planten van een boom bij een geboorte is gebaseerd op een eeuwenoude traditie. Met het planten van bomen wil het ministerie LNV (groot)ouders en verzorgers in contact brengen met de natuur en de waarde van bomen laten beleven. De komende jaren vindt er jaarlijks een boomplantdag plaats in Park Zwanenburg.   <i>(16-2-2022) Als symbolische openingshandeling trokken bestuurders van Recreatieschap Spaarnwoude, Staatsbosbeheer en stichting Boomfeestdag samen met kinderen een grote boom overeind die daarmee mooi recht in het plantgat belandde. Daarna onthulden zij samen het bordje van het Geboortebos Park Zwanenburg.</i>

Hieronder volgt het ontwerp van het geboortebos in Park Zwanenburg.

Bijlagen

1. geen

Behandelaar

Afdeling Projecten, Floris van der Valk, projectleider

Mededeling AB Recreatieschap Spaarnwoude

Vergadering	
Adviescommissie	--
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	12 mei 2022

Onderwerp
Ontwikkelingen opwek duurzame energie in Spaarnwoude

Het algemeen bestuur neemt kennis van
Ontwikkelingen in het kader van de opwek van duurzame energie in Spaarnwoude

Bestuurlijke achtergrond
AB 22-10-2020 mondeling toelichting ontwikkeling windmolens Schoteroog AB 17-12-2020 voortgang RES AB 20-05-2021 start planvoorbereidingsfase zonneweide Schoteroog

Toelichting mededeling
Vanuit overheden zijn ambities voor duurzaamheid (energietransitie) uitgewerkt in de Regionale Energie Strategieën. Het recreatieschap kan op lokale schaal een bijdrage leveren aan de uitkomsten van de RES. Bijvoorbeeld – zoals vastgelegd in de visie Spaarnwoude Park 2040 - door gebieden geschikt te maken voor waterberging voor piekopvang, aanleg (herstel) van laagveen en bospercelen (CO2-reductie), stimuleren van duurzame en circulaire landbouw en zoekgebieden voor zonne- en windenergie te definiëren. In de vastgestelde RES 1.0 is het gebied rondom het Noordzeekanaal (Oosterbroek) en Schoteroog (Haarlem) een zoekgebied voor zon- en windenergie.   Verkenningsonderzoek zoekgebied Spaarnwoude Oosterbroek   Om handen en voeten te geven aan het definiëren van geschikte locaties voor zonne- en windenergie, heeft de uitvoeringsorganisatie RNH opdracht gegeven aan de Natuur en Milieufederatie voor een verkenning. In dit verkenningsonderzoek worden met een gebiedsproces de kansen voor het inpassen en ontwikkelen van duurzame energie in de RES-zoekgebieden in en rond het beheergebied van Spaarnwoude onderzocht, in afweging met de belangen van natuur en recreatie. Deze verkenning wordt volledig gesubsidieerd door de Provincie Noord-Holland. In de derde bestuursronde worden de resultaten van dit onderzoek gedeeld.   Voortgang ontwikkeling zonneweide Schoteroog   Samen met Afvalzorg en de gemeente Haarlem werkt het recreatieschap aan de ontwikkeling van een zonneweide op Schoteroog. Afvalzorg heeft hiervoor schetsontwerpen gemaakt. Er wordt een ecologisch vervolgonderzoek gedaan naar de impact van de zonneweide, o.a. op marters, padden en vleermuizen. Daarnaast worden er onderhandelingen gevoerd voor een erfpachtovereenkomst met Afvalzorg inclusief de ruimtelijke inpassing. Bij deze locatie speelt ook de benodigde ontgrenzing van de NNN. De gemeente Haarlem is hier proactief mee aan de slag, door beschikbare locaties voor ontgrenzing binnen de gemeente aan te merken. Het recreatieschap wacht eerst de afhandeling van het verzoek voor ontgrenzing van ontwikkellocaties af, dat december 2021 verstuurd is naar GS/regiegebureau NNN.

Zorgen vanuit bewoners Haarlem m.b.t. windmolens

De bewonersvereniging Land in Zicht (nabij Schoterog) hebben het schap benaderd met het verzoek om een standpunt in te nemen m.b.t de ontwikkeling van windmolens op Schoterog. De bewoners maken zich ernstige zorgen over de veiligheid van de huidige stilstaande molens en de ontwikkeling naar één grotere molen. Zij zijn van mening dat deze ontwikkeling op gespannen voet staat met de status van dat gebied in kaders als Natuurnetwerk Nederland, Bijzonder Provinciaal Landschap, Erfgoed (Stelling van Amsterdam), Luchthavenindelingsbesluit (veilig vliegen van en naar Schiphol) zoals beschreven in een uitgevoerde Addendum Plan MER door de Provincie Noord-Holland. RNH heeft de zorg geantwoord vanuit de vastgestelde kaders en de rol die het recreatieschap heeft in de veiligheid en afweging ruimtelijke kwaliteit van windmolens (beiden zeer beperkt).

Bijlagen

1. E-mail bewonerscommissie Land in Zicht incl. antwoord RNH

Behandelaar

Programmasturing, Kirsten van der Plas, programma adviseur

Van: [REDACTED]

Verzonden: dinsdag 22 maart 2022 11:38

Aan: Elise Bos Eyssen | Recreatie Noord-Holland [REDACTED]

Onderwerp: RE: Schoteroog, energietransitie, veiligheid en milieu

Geachte mevrouw Bos Eyssen,

Bedankt voor uw snelle reactie.

Het zal u niet verbazen dat wij in ons onderzoek naar alle aspecten rond de mogelijke plaatsing van de enorme windmolen ook de nodige informatie hebben verzameld. Zo is het ons bekend dat Liander N.V. de eigenaar is van de percelen, kadastraal aangeduid Haarlem N 1176, Haarlem N 1177, Haarlem N 1179 en Haarlem N 1180, gelegen op Schoteroog, gemeente Haarlem. Liander N.V. heeft deze percelen verpacht aan Noord-Noordwest Wind B.V. De windmolens op deze percelen zijn gebouwd begin negentiger jaren onder de toen geldende voorschriften en staan inmiddels ongeveer zeven jaar stil om bedrijfseconomische redenen.

Wij nemen deel aan de discussie over de RES, en kennen uiteraard de verschillende invalshoeken van alle belanghebbende. Ook goed te weten, dat wij, net als u, de huidige door Afvalzorg gekozen oplossing voor een zonneweide steunen. Kennelijk is het Recreatieschap in dit soort projecten net als ons, wel degelijk een betrokkene.

Dank voor uw informatie over Strategie en Beleid van het Recreatieschap.

Wij zijn het echter oneens met uw uitgangspunt betreffende de huidige en toekomstige situatie rond windmolens op Schoteroog. U bent een betrokkene, omdat u verantwoordelijk bent voor de situatie, o.a. de veiligheid, bij de "eigen" weg over het recreatieterrein. Zoals ik al heb aangegeven heeft de gemeente de huidige situatie beoordeeld en veilig bevonden. Dit is huidige situatie met vastgezette wieken, die nu niet over de weg uitsteken. Wij zijn van mening dat de huidige situatie wel degelijk risico's met zich meebrengt, en dat hiermee sprake is van een zekere aansprakelijkheid van betrokken instanties.

Bij een nieuwe veel hogere windmolen, die kan draaien naar de wind, komen de wieken duidelijk over de weg heen. Bij een tiphoogte van 120 meter zit de as normaal op 80 meter hoog en zijn de wieken 40 meter lang. Op dat moment is er sprake van veel grotere risico's.

Naast de veiligheid speelt nog een extra aspect rond de te verwachte turbulentie van zo'n grote molen en het paragliden wat nu regelmatig op de helling in de directe omgeving plaats vindt.

Wij willen het recreatieschap vragen ook zelf actief op te komen voor het behoud van de recreatiefunctie van Schoteroog die onvermijdelijk zou worden aangetast door megawindturbines. Wij wijzen er - in verband met de door u genoemde noodzakelijke inpassingsstudie - op dat uit een in opdracht van de Provincie Noord Holland in 2021 uitgevoerde Addendum Plan MER blijkt dat megawindturbines op Schoteroog bovendien op gespannen voet staan met de status van dat gebied in kaders als Natuurnetwerk Nederland, Bijzonder Provinciaal Landschap, Erfgoed (Stelling van Amsterdam), Luchthavenindelingsbesluit (veilig vliegen van en naar Schiphol). In het onlangs door de Provincie vastgestelde Afwegingskader Hollandse Waterlinie is voor het gehele gebied van de westelijke duinrand waarbinnen Schoteroog valt het advies opgenomen dit gebied uit te sluiten voor de realisatie van windenergie-initiatieven, gezien de impact op de authenticiteit en visuele integriteit van het linielandschap.

Nogmaals, is het niet tijd het aanzicht van het recreatieschap te verbeteren, door de al minimaal acht jaar stilstaande molens te slopen en neem stelling tegen de bouw van een gigantische windmolen op het recreatieterrein.

Met vriendelijke groet, namens de bewonerscommissie Land in Zicht,

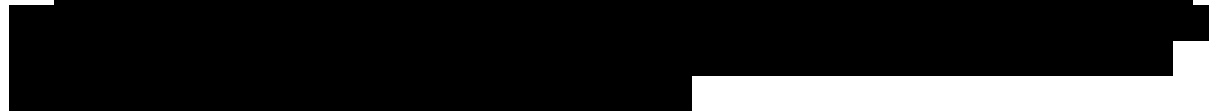

Van: Elise Bos Eyssen | Recreatie Noord-Holland

Verzonden: vrijdag 4 maart 2022 15:43

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: Schoteroog, energietransitie, veiligheid en milieu

Geachte

Ik heb de beantwoording van uw vragen even overgepakt van Martin Timmer. Ik begrijp dat u zich zorgen maakt over de veiligheid van de stilstaande windmolens op Schoteroog en de mogelijke komst van een nieuwe, beduidend hogere. U vraagt om een standpunt van het recreatieschap.

Beleidsmatig is deze als volgt, en dit is te vinden in de visie Spaarnwoude Park 2040:

“Bij de provincie en gemeenten ligt het initiatief om beleid voor energieopwekking te formuleren, bijvoorbeeld het aanwijzen van locaties voor zonneakkers, geothermie en energieopslag. De overheden zullen dit afwegen ten opzichte van landschapsambities (openheid) en recreatie- en natuurwaarden. De overheden in Noord-Holland Zuid werken samen aan de opstelling van een **Regionale Energie Strategie** (RES), in deelregio's. De RES is een uitwerking van de opgaven 'duurzame elektriciteit opwekken' en 'aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving' uit het Klimaatakkoord en worden in de periode 2019-2021 opgesteld. Het recreatieschap kan op lokale schaal een bijdrage leveren aan de uitkomsten van de RES. Bijvoorbeeld door gebieden geschikt te maken voor waterberging voor piekopvang, aanleg (herstel) van laagveen en bospercelen (CO₂-reductie), stimuleren van duurzame en circulaire landbouw en zoekgebieden voor zonne- en windenergie te definiëren.”

Vanuit de statuten van de gemeenschappelijke regeling zullen wij de windmolens afwegen ten opzichte van de andere **doelen van het recreatieschap**: bevorderen van de openluchtrecreatie, oog houden voor bestaande gebruikers, het tot stand brengen en houden van een evenwichtig natuurlijk milieu en het onderhouden van het landschap.

Taak en rol

Qua taakverdeling is het zo dat toezicht op veiligheid de taak is van de gemeente. Er is volgens de gemeente echter geen sprake van een onveilige of niet legitieme situatie. Het recreatieschap heeft **geen overheidstaak** op het controleren van windmolens. Daarnaast zijn wij **geen eigenaar** van de ondergrond van deze windmolenlocaties. De gemeente heeft ons wel eerder al betrokken in de

planvoorbereiding en de intentie tot vervanging, waarbij ruimte was om aandachtspunten mee te geven. Tot nu toe hebben we meegedacht met een aantal RES-bijeenkomsten en we faciliteren actief de totstandkoming van een zonnepark op Schoteroog. Dat komt ook doordat het recreatieschap hier wel eigenaar/erfpachter is en actief in kan sturen.

Tot slot

Ik heb aangegeven bij de gemeente dat een inpassingstudie vanuit verschillende gezichtspunten wenselijk is. Dit is nog niet uitgevoerd, omdat het traject voor het vervangen van de turbines niet is gestart en ook nog onzeker is. De eigenaar van de turbines heeft alleen aangegeven hier open voor te staan. Als het kansrijk is zullen de bewoners worden benaderd voor een participatie traject vergelijkbaar met het traject wat Afvalzorg heeft doorlopen voor de zonneweide op Schoteroog.

Met groene groet,

Elise Bos Eyssen

Programmamanager

Werkdagen: ma – di – do - vr

Werkzaam voor recreatieschap Spaarnwoude

www.spaarnwoude.nl

Recreatie Noord-Holland

www.recreatienoordholland.nl

Genieweg 46
1981 LN Velsen-Zuid

Postbus 2571
2002 RB Haarlem

Nummer: 2022/DBSPW01

Onderwerp: **Voorstel DB verkoop grond Hofstede/Zwaanshoek**

Het dagelijks bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude;

gezien het advies van de adviescommissie d.d. 21 maart 2022

gelet op de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude;

b e s l u i t :

In te stemmen met de verkoop van circa 20 m² indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Een marktconforme vergoeding
- De kosten koper worden betaald door de koper

Velsen-Zuid, 14 april 2022

Akkoord directeur RNH

Akkoord bestuurssecretaris

Akkoord vice-voorzitter

J.J.L. Gilliam

J. Balduk

B. Diepstraten

Mededeling AB Recreatieschap Spaarnwoude

Vergadering	
Adviescommissie	-
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	12 mei 2022

Onderwerp
SPW Natuuronderzoeken De Liniedijk en Uitzichtheuvels

Het algemeen bestuur neemt kennis van
de uitkomsten en aanbevelingen van de natuuronderzoeken bij De Liniedijk (Spaarndam) en Uitzichtheuvels (Velsen)

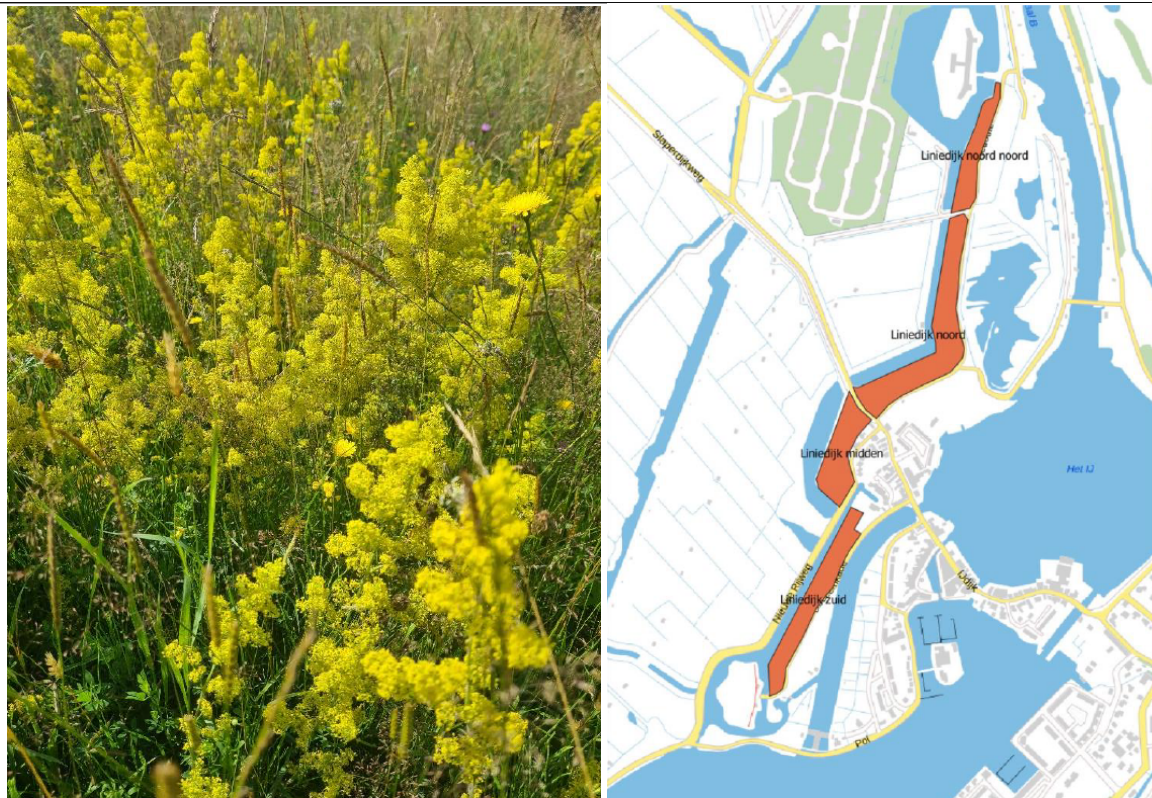
Bestuurlijke achtergrond
Geen

Toelichting mededeling
Recreatieschap Spaarnwoude heeft in 2021 twee natuuronderzoeken laten uitvoeren bij De Liniedijk en de Uitzichtheuvels.   De Liniedijk (Spaarndam)   De Liniedijk was onderdeel van het inundatiegebied van de Stelling van Amsterdam. De dijk kon water tegenhouden en hier konden wapens achter worden opgesteld. De dijk loopt van Fort Bezuiden in Spaarndam tot Fort Benoorden in Velsen en bestaat uit vier delen (zie kaart). Delen van De Liniedijk worden momenteel begraasd door schapen, koeien en pony's. Ook worden grote delen niet begraasd. Door het verschillende (begrazings)beheer is op de dijk een interessante flora en fauna ontstaan. In 2008 is door ecologisch adviesbureau B. Kruijsen een natuuronderzoek uitgevoerd. In het voorjaar en zomer van 2021 is de dijk nogmaals onderzocht op dagactieve vlinders en hogere planten (kruiden, struiken en bomen).   De biodiversiteit op alle delen van De Liniedijk blijkt erg hoog te zijn. Elk dijkdeel kent ongeveer 100 plantensoorten. Omdat de dijk vrijwel overal een kalkhoudende bodem heeft, komen hier ook soorten voor die ook voorkomen in kalkrijk duingrasland, zoals geel walstro (zie foto), kruipend stalkruid en duinriet. Ook komt een typische dijksoort voor: rozetkruidkars. Op de bloemrijke en ruigere delen kwamen de meeste vlinders voor, zoals de argusvlinder, bruin zandoogje, bruin blauwtje, kleine vos en icarusblauwtje. Delen met een hoge begrazingsdruk hebben echter lager aantal insecten in vergelijking met vijftien jaar geleden. Aangeraden wordt dan ook om overal een extensieve vorm van begrazing toe te passen, omdat dit belangrijk is om de bijzondere vegetaties in stand te houden. De onderzoeker heeft tijdens het onderzoek ook verschillende rietvogels waargenomen nabij de dijk zoals de fitis, kleine karekiet en rietgors. Op De Liniedijk zelf werd een fazant met kuikens gespot.   Samenhang programma herstel Liniedijken   De uitkomsten van het onderzoek hebben invloed op de beoogde wandelroute die in het kader van het provinciale programma Herstel Liniedijken ontwikkeld wordt. Naast het toepassen van extensieve begrazing, wordt ook aangeraden geen wandelrecreatie met honden op de dijk, maar alleen langs de dijk

toe te staan. De uitwerpselen van honden kunnen namelijk leiden tot bemesting van de dijk, wat de vegetatie negatief kan beïnvloeden.

Figuur 1: Bloemrijke vegetaties op De Liniedijk (boven). Geel walstro is een soort van kalkrijke duingraslanden (links onder). De onderzochte locatie van De Liniedijk (rechtsonder).

Uitzichtheuvels (Velsen)

De Uitzichtheuvels in Oosterbroek zijn aangelegd op de voormalige vuilnisbelt. De vuilnisbelt is in de jaren '80 afgedekt met grond en hier zijn verschillende recreatieve voorzieningen aangelegd. Op de heuvels vindt intensieve recreatie plaats, zoals mountainbiken, wandklimmen en grootschalige evenementen. In 2021 is door B&D Natuuradvies een onderzoek uitgevoerd naar de stand van de natuur en hoe de evenementen rekening moeten houden ten aanzien van de Wet Natuurbescherming. In deze mededeling worden de resultaten van de stand van de natuur besproken.

Op de intensieve gazons komen meerdere klaversoorten voor, zoals gevlekte rupsklaver (algemeen in Zeeland) en Perzische klaver (afkomstig uit Zuidwest-Azië). De randen langs de gazons zijn op enkele locaties bloemrijk met bijvoorbeeld bolletjesraket of brandnetelruigtes. Door de opgebrachte grond kent het gebied veel braamstruwelen, die in de ontwikkeling zijn tot bos. Deze struwelen zijn belangrijk voor de aanwezige hazen, struweelvogels en andere zoogdieren. De bramen zijn een nectarbron voor veel insecten. De flanken van de heuvels kennen ook struwelen met sleedoorn, kardinaalsmuts, liguster, meidoorn, zoete kers en eik. Hier is echter amper een ondergroei van kruidachtige planten aanwezig. Op de heuvels is ook lokaal een dennenbos aanwezig. Op de lagere delen groeien wilg, els, es en populier. De ondergroei bestaat hier uit bloemrijke soorten, zoals Gelderse roos en meidoorn.

Binnen het gebied zijn geen vleermuissoorten gesignaleerd. Wel werd de watervleermuis waargenomen. Verder werd een boommarter, egel, hazen, vossen en bosmuizen gefilmd met een wildcamera. In totaal zijn 35 verschillende soorten broedvogels aangetroffen, van voornamelijk struweelvogels. Ook zijn bij de vijver verschillende rietvogels, zoals de kleine karekiet, gespot.

De libellen (13 soorten) en vlinders (12 soorten) lieten soorten zien als bruin zandoogje, argusvlinder, keizerlibel, heidelibellen en houtpansterjuffer.

De aanbevelingen die uit het onderzoek voortkwamen voor het aanpassen van het beheer waren:

- Pas gefaseerd verschrallingsbeheer en randenbeheer toe;
- Creëer afwisseling in de struwelen langs de flanken;
- Zoek een oplossing voor het slootvuil dat vrijkomt bij de jaarlijkse schouw;
- Verbeter het leefgebied voor marterachtigen;

De uitkomsten van het onderzoek worden meegenomen en gewogen in het voorlopig ontwerp voor revitalisering van het ontvangstgebied Velsen | Snowworld, dat in 2022 opgesteld wordt.

Figuur 2: Uitzicht vanaf de Uitzichtheuvels over Oosterbroek

Figuur 3: Dichte struwelen langs de flanken van de Uitzichtheuvels (links). Het onderzochte gebied van de Uitzichtheuvels (rechts)

Bijlagen

1. Ecologisch onderzoek Liniedijk
2. Natuuronderzoek Uitzichtheuvels

Behandelaar

Afdeling Beheer Recreatieschap Spaarnwoude, Pim Hesselmann, Beheermedewerker

Ecologisch onderzoek op de Liniedijk in Spaarndam in 2021

ecologisch adviesbureau
b. kruijsen

Liniedijk noord noord

Liniedijk noord

Liniedijk midden

Liniedijk zuid

10 november 2021

Ecologisch onderzoek op de Liniedijk in Spaarndam in 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Onderzoeksmethoden	5
Resultaten	6
Conclusies	13
Beheeradviezen.....	16
Bijlage vegetatiesteekproeven.....	17
Bronnen	18
Colofon	18

Inleiding

Het ecologisch Adviesbureau B. Kruijsen is door A. van Koeverden, beheerder van recreatiegebied Spaarnwoude, begin 2021 gevraagd een ecologisch onderzoek uit te voeren op de Liniedijk welke beide forten in Spaandam verbindt. Het onderzoek richt zich op de vegetaties van hogere planten (kruiden, struiken en bomen) en op dagactieve vlinders. Doel van het onderzoek is het opstellen van een beheeradvies voor de vier verschillende dijkdelen (*kaart 1*) op basis van de actueel verzamelde ecologische gegevens. Dit onderzoek maakt geen vergelijking met eerder door het bureau uitgevoerd onderzoek op de liniedijk (*Kruijsen en Zumkehr, 2009*).

Al geruime tijd vallen delen van de dijk onder een begrazingsbeheer, dat is uitbesteed aan lokale boeren. De begrazing betreft in de regel kleine kuddes schapen. Dijkgedeelte “Liniedijk-midden” wordt de afgelopen jaren begraasd door enkele pony’s, het meest noordelijke deel in de zomer door een paar koeien. Bij de start van het onderzoek in april 2021 zag het beheer van de verschillende dijkdelen er als volgt uit:

Liniedijk-zuid: een kudde van 7 ooien en 6 wat grotere lammeren;
De overige dijkgedeelten geen begrazing.

In het hoofdstuk Resultaten wordt ingegaan op de vegetatiestructuur bij de start van het onderzoek. Er viel in april een duidelijk relatie tussen het beheer en de vegetatiestructuur waar te nemen.

Doeltype voor de gehele dijk is een bloemrijke kruiden- en grassenvegetatie met een gevarieerde vegetatiestructuur. Dus met een mozaiek van graslanden met verschillende vegetatiehoogtes. Met een dergelijke structuur is een optimale situatie voorhanden voor een hoge biodiversiteit zowel voor hogere planten als voor dieren, met name de insectenwereld.

Kaart 1 De vier onderzochte dijkgedeelten in Spaarnwoude.

Onderzoeksmethoden

Inleiding

Tijdens het veldwerk zijn naast gegevens over de vegetaties en de vlinders ook aantekeningen gemaakt over de weersomstandigheden, de begrazing per dijkgedeelte en overige natuurwaarnemingen. Na twee zeer warme en droge jaren in 2019 en 2020 was het voorjaar en begin van de zomer in 2021 erg nat en koel, met name in de periode april tot en met juni. Dat heeft een negatief effect gehad op de waarnemingen van vlinders gedurende het voorjaar.

Het vegetatieonderzoek

De opzet was in de periode april tot en met augustus elke maand de vegetatie van elk dijkgedeelte met een steekproef volgens de Tansley-methode vast te leggen. Hierbij worden alle hogere planten genoteerd en voorzien van een code van mate van voorkomen binnen het dijkgedeelte. Voorbeelden van codes zijn s – sporadisch, o – occasional/ hier en daar en a – abundant. In de praktijk bleek door de bijzondere weersomstandigheden, dat de maand juni ongeschikt was voor het maken van een goed steekproef. Er zijn steekproeven genomen op 19 april, 20 mei, 9/17 juli en 27 augustus. In verband met een vakantie is de augustus-meting uitbesteed aan collega-vegetatiekundige en ecooloog Jaco Diemeer. Het vegetatieonderzoek was gericht op alle hogere planten te weten kruiden, struiken en bomen. Na het veldseizoen zijn alle steekproeven van elk dijkgedeelte samengevoegd tot 1 samenvattende steekproef. Dit heeft dus geresulteerd in 4 samenvattende steekproeven. Ook opvallende overige natuuraspecten zijn genoteerd.

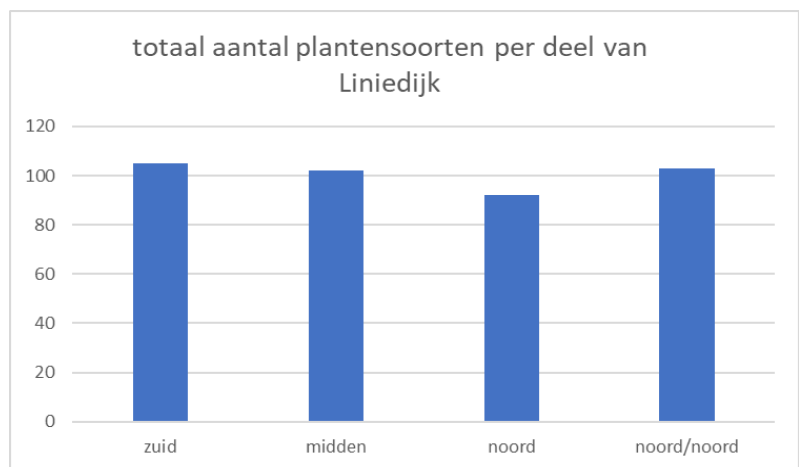
Het vlinderonderzoek

Tijdens het vegetatieveldwerk zijn alle zichtwaarnemingen van dagvlinders en dagactieve nachtvinders inclusief hun aantallen genoteerd.

Resultaten

Flora

De vier samenvattende vegetatiesteekproeven staan weergegeven in de *Bijlage*. In totaal zijn 168 hogere plantentaxa (meest soorten) aangetroffen. Tabel 1 geeft en totaal aantal plantensoorten per dijkgedeelte. Afgezien van dijkgedeelte “noord” ligt het totaal aantal plantensoorten net boven de 100 soorten. We kunnen spreken van een soortenrijk dijkmilieu. Dat geldt ook voor deel “noord” zij het dat het aantal soorten iets lager ligt. Op elk dijkgedeelte komen een paar bijzondere soorten voor. Deze zijn rood aangegeven in de vegetatietabel in de *Bijlage*. Het betreft o.a. *Galium verum* s.s., duinwalstro (foto), *G. mollugo*, glad walstro en *Ononis repens* ssp *repens*, kruipend stalkruid. Deze soorten treffen we ook aan in de duingraslanden in de regio. Dat geldt ook voor het meer algemene duinriet dat op dijkgedeelte “noord” voorkomt en ten opzichte van het voorkomen begin deze eeuw (*Kruijsen en Zumkehr, 2009*) zich heeft uitgebreid. Een minder algemene en typische dijksoort is *Lepidium heterophyllum*, de rozetkruidkers (foto) welke op de delen “midden” en “noord” zijn aangetroffen. Dat geldt ook *Cynosurus cristatus*, het kamgras, een minder algemene soort van matig voedselrijke graslanden. *Geranium pyrenaicum*, de berm-oievaarsbek komt lokaal frequent voor in terrein zuid en het meest noordelijke deel van de dijk. De soort is in Nederland vrij algemeen en komt verspreid op dijken en bermen in ons land voor.

Grafiek 1 Totaal aantal plantensoorten per dijkgedeelte. .

Boven: *Lepidium heterophyllum*, rozetkruidkers en rechts *Galium verum* s.s., duinwalstro

Vegetaties en begrazing

Tabel 1 geeft een overzicht van de begrazing op de verschillende dijkgedeelten.

Tabel 1 Begrazing op de Liniedijk in 2021																
	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd
	19-apr	19-apr	19-apr	19-apr	20-mei	20-mei	20-mei	20-mei	17-jul	17-jul	17-jul	17-jul	27-aug	27-aug	27-aug	27-aug
schapen/ ooien	7	-	-	-	7	-	13	-	7	-	13	-	7	-	13	-
lammeren	6	-	-	-	6	-	7	-	6	-	7	-	6	-	7	-
paard	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

Liniedijk zuid - Gedurende het onderzoek bleef de vegetatiestructuur open en kortgrazig (*foto's*). Dat had alles te maken met de kudde schapen die het gehele seizoen hier aanwezig was. Hier was duidelijk sprake van overbegrazing. Er komen maar weinig soorten tot bloei gedurende het vegetaties seizoen. Vaak zijn de bloeiende planten zoals de knolboterbloem, wilde peen of klein streepzaad (*zie foto onder*) wel aanwezig maar met korte bloeistengels. Desondanks is de diversiteit aan planten in 2021 goed te noemen (*grafiek 1*). Je kunt je wel afvragen of deze overbegrazing op den duur niet zal leiden tot een lagere diversiteit, omdat planten nauwelijks meer tot bloei komen en alleen vegetatieve vermeerdering een rol zal kunnen spelen. Daarnaast zullen op de langere termijn vooral grassen worden bevoordeeld en gaan de kruidachtigen achteruit.

Foto rechts De kort begraasde Liniedijk-zuid. 20 mei 2021.

Foto links Liniedijk zuid 9 juli 2021.

De andere dijkgedeelten vertoonden een heel ander beeld. Op de volgende bladzijde een foto-impressie. Hieronder volgt een korte opsomming van de vegetatiestructuur per dijkgedeelte.

Liniedijk midden – uitbundige vegetatie met veel bloeiende planten gedurende het gehele groeiseizoen. Pas in augustus werd begrazing met 1 paard vastgesteld. In andere jaren zag de onderzoeker hier regelmatig enkele pony's gedurende het vegetatie seizoen. De vegetatie van dit dijkgedeelte was in juli onbegraasd zeer bloemrijk. Op de foto's enkele impressies van dit dijkdeel op 9 juli 2021. .

Liniedijk noord (excl. meest noordelijke gedeelte) – een dijkgedeelte met een gevarieerde maar wel verruigde vegetatiestructuur. Die verruiging is te wijten aan de late inscharing van een kudde schapen. De begrazingsdruk was een tijdje afwezig, pas in juli werden er schapen ingeschaard. De dijk maakt daardoor een verruigde en grazige indruk. De plantendiversiteit is als gevolg daarvan lager dan de andere dijkgedeelten. Interessante soorten zijn hier een flinke populatie duinriet, glad en duinwalstro, rozetkruiders, gewone veldbies en kamgras. Lokaal op de wat schralere delen, meest op hellingen, doet de vegetatie denken aan duingrasland. De foto's van 17 juli 2021 geven een impressie van het nogal ruige vegetatiebeeld. Op de onderste foto bloeiend duinriet.

Liniedijk meest noordelijke deel – zowel het hogere als lagere deel vertoonden een uitbundige, bloemrijk en vrij ruige vegetatie met uitzondering van een zuidhelling nabij de weg welke de dijk doorsnijdt. Hier komt een schrale, soortenrijk en laag grasland voor. Vooral de hogere delen waren in juli 2021 ruig en bloemrijk met wilde peen en gewone bereklauw. In, de lagere delen groeit glad walstro dat in juli bloeide (niet zichtbaar op de foto) een stuk minder. *Zie de bovenste foto op deze bladzijde.* Er is op dit dijkgedeelte in 2021 geen begrazing vastgesteld. De boer laat in de regel in de nazomer hier elk jaar enkele koeien grazen. Bijzondere soorten die zijn aangetroffen zijn het algemeen hier voorkomende glad walstro en de bermooievaarsbek (*onderste foto, roodpaarse bloemen*). De foto's geven een impressie.

Vlinderonderzoek

Tabel 2 toont de vlinderwaarnemingen per datum en per dijkgedeelte. Het ongunstige weer in de eerste maanden van het onderzoek hebben de waarnemingen negatief beïnvloed. Voorjaarssoorten ontbraken geheel. Pas in juli werden er vlinders in aantallen waargenomen. Het is opvallend dat Liniedijk-midden en L.-noord het hoogste scoren soorten qua aantallen vlinders. Liniedijk-oord en het meeste noordelijke deel vertonen een hogere biodiversiteit. In het meest noordelijk deel werd een argusvlinder waargenomen. Dit is bijzonder omdat de soort in Nederland sterk is achteruit gegaan. Een verklaring voor de verschillen in waargenomen vlinders en soorten is te vinden in de aard van de vegetaties. Op de ruigere en bloemrijke delen zien we de meeste vlinders en ook de meeste soorten. Met name het bruin zandoogje, een standvlinder van graslanden, komt algemeen voor in de ruigere delen. Liniedijk zuid scoort laag door de kort afgegrasde vegetaties. Andere standvlinders als bruin blauwtje en icarusblauwtje vinden we vooral in Liniedijk-noord. Het algemene beeld is, dat goed ontwikkelde, kruidrijke vegetaties een gunstig habitat vormen voor de vlinderfauna. Ongunstige zijn louter grazige of kort begraasde vegetaties.

Tabel 2 Vlinders Liniedijk 2021																							
deelgebied >	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd	zuid	midden	noord	noordnrd	totaal	totaal	totaal	totaal			
datum >	19-apr	19-apr	19-apr	19-apr	20-mei	20-mei	20-mei	20-mei	17-jul	17-jul	17-jul	17-jul	27-aug	27-aug	27-aug	27-aug	zuid	midden	noord	noordnrd			
vlindersoort																							
argusvlinder																1				1			
atalanta									1	1			1					2	1				
bont zandoogje															1	2			1	2			
boomblauwtje										2									2				
bruin blauwtje																							
bruin zandoogje									3	16	11	7					3	16	11	7			
citroenvlinder																							
dagpauwoog											1								1				
distelvlinder											1								1				
gammauil (nvl)									2	4		3					2	3		3			
groot koolwitje												2								2			
icarusblauwtje											8	1							8	1			
klein geaderd witje/ klein koolwitje						1			4		4	1					4	1	4	1			
klein koolwitje									2	3		1	2			1	2	3		2			
kleine vos										2				1				3					
kleine vuurvlinder											1								1				
zwartsprietdikkopje												1								1			
opmerking -	geen vlinders waargenomen																						
aantal vlinders	0	0	0	0	0	1	0	0	11	26	29	16	2	2	1	4	11	28	30	20			
aantal soorten	0	0	0	0	0	1	0	0	4	5	8	7	1	2	1	3	4	6	9	9			

Kleine vos op knoopkruid,
Liniedijk-midden, 9 juli 2021

Overige waarnemingen

Tijdens het veldwerk zijn ook zingende vogels waargenomen. In delen met struikgewas zien we hier en daar een territorium van de fitis, in de rietkragen broedt de kleine karekiet en waarschijnlijk ook een andere rietvogelsoort als de rietgors. Hier is verder geen extra aandacht aan besteed gezien de doelstelling van het onderzoek welke vooral op de dijk zelf was gericht.

In het voorjaar is op Liniedijk-midden en noord een vrouwtje fazant met jonge kuikens waargenomen. De ruige vegetaties boden kennelijk voldoende dekking voor de soort om hier te broeden (*foto*). In de ruigere delen van de Liniedijk werden in juli ook veel veldsprinkhanen waargenomen.

*Vrouwtje fazant met kuikens (niet zichtbaar door het hoge gras).
Liniedijk-midden, 20 mei 2021.*

Conclusies

De Liniedijk te Spaarndam kent een grote mate van botanische biodiversiteit. Het is een natuurlijke oase in het omliggende intensiever gebruikte landschap.

Er is een duidelijke relatie tussen de mate van begrazing en de vegetatiestructuur. Op Liniedijk-zuid was in 2021 sprake van een te grote begrazingsdruk.

Op Liniedijk-noord is de vegetatie weliswaar lokaal verruigd maar wel gevarieerder van structuur door de matige begrazingsdruk (*foto onder*).

Het ontbreken van begrazing op Liniedijk-midden en het meest noordelijke deel in de zomer van 2021 en de extensieve begrazing de afgelopen jaren, heeft in de zomer een gunstig milieu opgeleverd voor een kruidenrijke en bloeiende vegetatie. Ook de profiteren hiervan.

Liniedijk-noord is enigszins verruigd maar kent een gevarieerde vegetatiestructuur. Hier is de hoogste biodiversiteit aan vlindersoorten aangetroffen en komen de meeste vlinders qua aantallen voor.

Adviezen

Algemeen beheer

Om verruiging van dijkdelen tegen te gaan is het raadzaam op alle delen begrazing toe te passen. Deze dient zodanig te zijn, dat op alle delen een rijke vegetatiestructuur in de lente- en zomerperiode ontstaat. Het streven is naar graslanden met veel bloeiende kruiden. Vanuit voorgaande doelstelling is bij de advisering van soort en aantallen grazers rekening gehouden met de omvang van het dijkgedeelte en het vee dat door de verschillende boeren gebruikelijk wordt ingeschaard.

Een algemene richtlijn is, dat in de winterperiode meer vee-eenheden op het betreffende dijkgedeelte kunnen grazen met als doel aan het begin van de lente ongeveer 25% van het oppervlak met hogere grassen en kruiden is bedekt, de rest is dan kort begraasd. In de zomerperiode is de dichtheid aan vee lager en zodanig dat een gevarieerde vegetatiestructuur met een bonte afwisseling van 50% hoge kruiden en grassen en 50% kort begraasde vegetatie ontstaat. De gevarieerde vegetatiestructuur wordt dus het gehele jaar nagestreefd maar zodanig dat in de zomer veel kruiden tot bloei kunnen komen.

Beheer per dijkgedeelte

Liniedijk-zuid – in het winterhalfjaar 7 schapen en in het zomerhalfjaar 5;

Liniedijk-midden – in het winterhalfjaar 3 paarden/pony's en in de zomer 1;

Liniedijk-noord – in het winterhalfjaar 10 schapen en in de zomer 7;

Liniedijk-noordelijkste deel – in de winter 2 schapen, lente en zomer geen begrazing en nazomer/herfst enkele koeien.

Onderzoeksuggesties

Het is raadzaam na instellen van genoemd beheerregiem per dijkgedeelte in april en juli van de komende jaren in het veld te controleren of de gestelde vegetatiedoelstellingen worden bereikt. Indien het na te streven vegetatiebeeld niet optreedt, is aanpassing van het beheerregiem per dijkgedeelte wellicht nodig.

Bijlage vegetatiesteekproeven

Vegetatietabel Liniedijkonderzoek 2021							Linzi	inmic	Linnd	innnd			
Dijkgedeelte	Linzi	Linmid	Linnd	Linnd		Lamium album	lf	lf	lf	r	Witte dovenetel		
Jaar	2021	2021	2021	2021		Lamium purpureum	o		r	o	Paarse dovenetel		
Maand	4/5/7/8	4/5/7/8	4/5/7/8	4/5/7/8		Lapsana communis		r			Akkerkool		
						Leontodon saxatilis		r		r	Kleine leeuwentand		
					Ned_naam	Lepidium heterophyllum		r	r		Rozetkruiders		
Achillea millefolium	f	a	lf	la	Gewoon duizendblad	Lepidium virginicum	r				Amerikaanse kruiders		
Agrostis capillaris	a	a	a	lf	Gewoon struisgras	Ligustrum ovalifolium				r	Haagliguster		
Agrostis stolonifera	o	la		la	Fioringras	Lolium perenne	la	la	o	lf	Engels raigras		
Alisma plantago-aquatica		r			Grote waterweegbree	Lotus corniculatus s.str.	o	a	lf	lf	Gewone rolklaver		
Allium vineale	r	r		r	Kraailook	Luzula campestris		r	lf	la	Gewone veldbies		
Alopecurus geniculatus		lf			Geknikte vossenstaart	Lycopus europaeus				r	Wolfsfoot		
Alopecurus pratensis	f	o	a	a	Grote vossenstaart	Malus sylvestris				r	Wilde appel		
Anisantha sterilis	lf	o	lf		Ille dravik	Malva sylvestris		r			Groot kaasjeskruid		
Anthoxanthum odoratum	f	f	a	f	Gewoon reukgras	Medicago lupulina	o	r	o	o	Hopklaver		
Anthriscus sylvestris	lf	f		lf	Fluitenkruid	Mellilotus albus				r	Witte honingklaver		
Arabidopsis thaliana	r				Zandraket	Mentha aquatica	r			r	Watermunt		
Arctium minus s.l.		lf	r		Gewone klit	Myosotis arvensis				r	Akkervergeet-mij-nietje		
Arenaria serpyllifolia	lf	r	la		Gewone zandmuur	Ononis repens s. repens			f		Kruipend stalkruid		
Arrhenatherum elatius	lf	o	o	a	Glanshaver	Papaver dubium		s		r	Bleke klaproos		
Artemisia vulgaris	lf	o	r	o	Bijvoet	Persicaria amphibia	lf	lf		lf	Veenwortel		
Atriplex patula		r	r		Uitstaande melde	Phleum pratense s. pratense	a	o		o	Timoteegras		
Ballota nigra s. meridionalis			lf		Stinkende ballote	Phragmites australis	la	la	la	la	Riet		
Bellis perennis	o	lf	o	f	Madeliefje	Plantago lanceolata	la	a	o	f	Smalle weegbree		
Brassica nigra		r			Zwarte mosterd	Plantago major s. major	o	lf	r		Grote weegbree		
Brassica rapa	r	r		o	Raapzaad	Poa annua	r	lf		o	Straatgras		
Bromus hordeaceus s. horde	a	f	la	lf	Zachte dravik	Poa pratensis	a	a		la	Veldbeemdgras		
Calamagrostis epigejos			la		Duinriet	Poa trivialis	a	f	f	cd	Ruw beemdgras		
Capsella bursa-pastoris	lf	lf	r	s	Herderstasje	Polygonum aviculare	lf		lf	o	Gewoon varkensgras		
Cardamine hirsuta		r	f	o	Kleine veldkers	Populus nigra				r	Zwarte populier		
Cardamine pratensis		r	r	lf	Pinksterbloem	Populus x canadensis				s	Canadapopulier		
Carduus crispus		r			Kruidistel	Populus x canescens					Grauwe abeel		
Carex arenaria			lf		Zandzegge	Potentilla anserina		lf			Zilverschoon		
Carex disticha		lf			Tweerijige zegge	Potentilla reptans	r	lf			Vijfvingerkruid		
Carex hirta	lf		lf	lf	Ruige zegge	Prunella vulgaris	r	r			Gewone brunel		
Carex otrubae				r	Valse voszegge	Prunus avium				r	Zoete kers		
Carex riparia	la			lf	Oeverzegge	Prunus species				r	Prunus (G)		
Centaurea jacea s.l.	o	a	o	f	Knoopkruid	Prunus spinosa				o	Sleedoorn		
Cerastium arvense	lf		la		Akkerhoornbloem	Pyrus communis				r	Peer		
Cerastium fontanum s. vulg	f	f	f	f	Gewone hoornbloem	Ranunculus acris	o	f	o	la	Scherpe boterbloem		
Cerastium glomeratum	f	r	lf	la	Kluwenhoornbloem	Ranunculus bulbosus	a	a	la	a	Knolboterbloem		
Cerastium tomentosum			lf		Viltige hoornbloem	Ranunculus repens	o	la			Kruipende boterbloem		
Chelidonium majus		r			Stinkende gouwe	Rorippa amphibia		r			Gele waterkers		
Chenopodium album	r		r	r	Melganzenvoet	Rosa canina s.l.	o	r	lf	r	Hondsroos (groep)		
Cirsium arvense	o	a	a	lf	Akkerdistel	Rubus caesius			la	la	Dauwbraam		
Cirsium vulgare	lf	s	lf		Speerdistel	Rubus fruticosus s.l.	la	r			Gewone braam		
Convolvulus arvensis	la	lf	lf	lf	Akkerwinde	Rumex acetosa		o	o	o	Veldzuring		
Convolvulus sepium	lf	lf		la	Haagwinde	Rumex acetosella		lf			Schapenzuring		
Conyza canadensis	o	o	r		Canadese fijnstraal	Rumex crispus		r		o	Krulzuring		
Cornus sanguinea			o	lf	Rode kornoelje	Rumex hydrolapathum	r				Waterzuring		
Crataegus monogyna	o	o	o	lf	Eenstijlige meidoorn	Rumex obtusifolius		lf		o	Ridderzuring		
Crepis capillaris	a	o	o	o	Klein streepzaad	Salix alba	o	lf	o	o	Schietwilg		
Cynosurus cristatus		la	lf		Kamgras	Salix cinerea				r	Grauwe en Rossige wilg		
Dactylis glomerata	a	a	f	f	Kropaar	Sambucus nigra	r	r	o	o	Gewone vlier		
Daucus carota	la	a	o	la	Peen	Senecio inaequidens		r			Bezemkruid		
Diploxys tenuifolia		r	r		Grote zandkool	Senecio vulgaris		r			Klein kruiskruid		
Elytrigia maritima	f				Zandkweek	Sinapis arvensis	r		s		Herik		
Elytrigia repens	f		lf	la	Kweek	Sisymbrium officinale	lf	r	o		Gewone raket		
Epilobium hirsutum	r			o	Harig wilgenroosje	Sonchus asper	lo			r	Gekroesde melkdistel		
Equisetum arvense	f	f	f	lf	Heermoes	Sonchus oleraceus	r		r		Gewone melkdistel		
Erodium cicutarium s. cicut	la	f		o	Gewone reigersbek	Stachys sylvatica		r			Bosandoorn		
Erophila verna	o		r		Vroegeling	Stellaria graminea			r		Grasmuur		
Eupatorium cannabinum		r			Koninginnenkruid	Stellaria media	lf	lf	lf	r	Vogelmuur		
Festuca arundinacea	la	f	la	f	Rietzwenkgras	Stellaria pallida	s		o	lf	Duinvogelmuur		
Festuca filiformis	s				Fijn schapengras	Symphytum officinale				o	Gewone smeerwortel		
Festuca rubra	a	la	a	la	Rood zwenkgras	Taraxacum sect. Erythrospe	o	lf	o	o	Zandpaardenbloemen		
Ficaria verna s.l.	o			f	Speenkruid	Taraxacum sect. Ruderalia		f	o	o	Gewone paardebloemen		
Fraxinus excelsior				o	Gewone es	Taraxacum species	o	o	o	o	Paardenbloem (G)		
Galium aparine	r				Kleefkruid	Tragopogon porrifolius x pr		s			Gele x Paarse morgenster		
Galium mollugo	la	lf	la	a	Glad walstro	Tragopogon pratensis s. pratensis s.str.				r	Gele morgenster		
Galium verum s. verum	r	lf	la		Duinwalstro	Tragopogon pratensis s. pratensis/s. minor				s	Gele/Kleine morgenster		
Geranium dissectum			r	lo	Slipbladige ooievaarsbek	Trifolium arvense	o				Hazenpootje		
Geranium molle	a	f	la	a	Zachte ooievaarsbek	Trifolium dubium	r		o	o	Kleine klaver		
Geranium pusillum	o				Kleine ooievaarsbek	Trifolium pratense	o	o		o	Rode klaver		
Geranium pyrenaicum	lf			lf	Bermooievaarsbek	Trifolium repens	o		lf	lf	Witte klaver		
Glechoma hederacea	lf	a	a	lf	Hondsdrif	Trisetum flavescens	la	lf	la		Goudhaver		
Glyceria fluitans		la			Mannagras	Typha angustifolia	lf	lf		lf	Kleine lisdodde		
Glyceria maxima		la			Liesgras	Typha latifolia	lf				Grote lisdodde		
Heracleum mantegazzianum			s		Reuzenberenklauw	Urtica dioica	lf	la	la	lf	Grote brandnetel		
Heracleum sphondylium	o	s		a	Gewone berenklauw	Valeriana locusta	r			s	Gewone veldsla		
Hieracium pilosella				s	Muizenoor	Veronica arvensis	o	r	r	r	Veldereprijs		
Holcus lanatus	f	f	o	o	Gestreepte witbol	Veronica chamaedrys		lf	o		Gewone ereprijs		
Hordeum murinum	f		lf		Kruipertje	Veronica hederifolia	r				Klimopereprijs		
Hypochaeris radicata	o	f	r	o	Gewoon biggenkruid	Veronica persica		r			Grote ereprijs		
Iris pseudacorus	lf			lf	Gele lis	Veronica serpyllifolia		r	lf		Tijmereprijs		
Jacobaea vulgaris s. dunensi	o	o		o	Duinkruiskruid	Viburnum opulus			r		Gelderse roos		
Jacobaea vulgaris s. vulgaris		o		r	Jakobskruid	Vicia sativa s. segetalis	r			f	Vergeeten wikke		
Lactuca serriola	r				Kompassla	aantal soorten	56	54	50	52			

Bronnen

Kruijsen, B.W.J.M. en P. Zumkehr, 2009. Monitoring flora, vegetatie, dag- en nachtvlinders en vleermuizen van Liniedijk en forten bij Spaarndam in de periode 2001-2008. Onderzoeksrapport Ecologisch Adviesbureau B. Kruijsen, Santpoort-Noord.

Colofon

Opdrachtgever

Recreatieschap Spaarnwoude
beheerder Adriaan van Koeverden
Postbus 2571
2002 RB Haarlem

Opdrachtnemer

drs. Ben W.J.M. Kruijsen, ecoloog
Ecologisch Adviesbureau B.Kruijsen
Eyndenhoefflaan 7
2071 AM Santpoort-Noord
natuuradvies@xs4all.nl
www.natuuradvies.nl

Veldonderzoek en rapportage

Ben Kruijsen in samenwerking met Jaco Diemeer

Fotografie

de auteur

Publicatie

10 november 2021

Inhoud

Inhoud.....	1
Samenvatting.....	2
1 Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doel en afbakening.....	3
2 Methode.....	4
2.1 Werkwijze vaatplanten en vegetatie.....	4
2.2 Werkwijze vleermuizen.....	5
2.3 Werkwijze marteronderzoek.....	5
2.4 Werkwijze broedvogels.....	6
2.5 Werkwijze libellen- en vlinders.....	6
3 Resultaten.....	7
3.1 Het onderzoeksgebied (naar: Besteman 2021).....	7
3.2 Het gebied aan de hand van de vegetatie.....	7
3.2.1 Intensief gemaaide lig-, speel-, festivalweides (opname 8 (en 2)).....	7
3.2.2 Bermen van dijken (opn. 13 en 7), wegen, fiets- en werkpaden (opn. 7 en 16).....	8
3.2.3 Braamstruweel (opname 14).....	9
3.2.4 Bos op de heuvels (opname 20).....	10
3.2.5 Bos op oorspronkelijk maaiveld (opname 6).....	11
3.2.6 Water, oevers en moeras (opn. 19).....	12
3.2.7 Recreatie.....	12
3.3 Vaatplanten.....	13
3.4 Vleermuizen.....	14
3.5 Marterachtigen en overige dieren.....	14
3.6 Broedvogels.....	15
3.7 Libellen.....	17
3.8 Vlinders.....	18
4 Conclusies en aanbevelingen beheer.....	19
4.1 Belangrijkste beheeraanbevelingen.....	19
4.2 Gazon.....	20
4.3 Minder frequent gemaaide velden.....	21
4.4 Bermen.....	22
4.5 Dijken, drasse dijkvoet en nat werkp pad.....	22
4.6 Waterplas met oevers en rietland.....	23
4.7 Overige wateren en oevers.....	23
4.8 Bos, struweel en ruigte.....	24
4.9 Recreatie.....	25
4.10 Aanbevelingen Fauna.....	25
4.10.1 Vleermuizen.....	25
4.10.2 Marters en overige soorten.....	25
4.10.3 Vogels.....	26
4.10.4 Libellen en vlinders.....	26
Referenties.....	27
Bijlage 1: Gegevens planten.....	28
Bijlage 2: Waarnemingen en territoria broedvogels.....	33
Bijlage 3: Locaties met hoge waarden of goede kansen voor natuur.....	34

Samenvatting

ConcePT _____

---

1 Inleiding

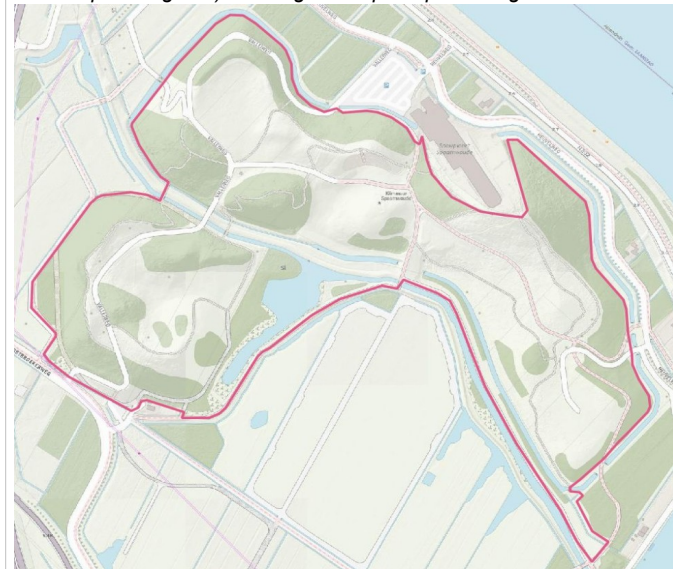
1.1 Aanleiding

In Oosterbroek Spaarnwoude liggen op de voormalige vuilnisbelt uitzichtheuvels met mogelijkheden voor intensieve recreatie zoals grootschalige evenementen en mountainbiken. Het recreatieschap wil graag de stand van de natuur weten en krijgt graag advies hoe met beheer de natuur bevorderd kan worden. Ook wilde het recreatieschap weten met welke natuur zij en initiatiefnemers van evenementen rekening moeten houden ten aanzien van de Wet natuurbescherming (Wn). Dat is beschreven in een apart rapport (Besteman 2021.) Dit rapport gaat in op de stand van de natuur. Hiervoor zijn in de loop van 2021 de volgende groepen onderzocht: planten, marterachtigen, vleermuizen, vogels, dagvlinders en libellen.

1.2 Doel en afbakening

Dit onderzoek geeft een beeld van de natuur in het onderzoeksgebied (afb.1) en adviezen om natuur te bevorderen. Uitvoering van de adviezen zal de biodiversiteit verbeteren, omdat ze geleidelijke gradiënten en microhabitats bevorderen en omdat ze, na een omvormingsbeheer, rekening houden met de levensstadia van dieren en planten.

Afbeelding 1: het onderzoeksgebied (paarse lijn) getekend op aanwijzing van de opdrachtgever). Ondergrond: opentopoachtergrondkaart.

2 Methode

Dit hoofdstuk beschrijft de methoden van het onderzoek naar: vaatplanten inclusief de beschermde soorten, vleermuizen, marterachtigen, broedvogels, libellen- en vlinders. Tijdens het vleermuisonderzoek is ook gelet op de roep van de streng beschermde rugstreeppad en op die van uilen. Tijdens het libellenonderzoek is ook gelet op mogelijkheden voor de beschermde ringslang. De bezoektijden van deze onderzoeken vallen binnen de geschikte periode.

Het floraonderzoek en de nesteninspectie zijn uitgevoerd door Mw. B. Besteman van b&d Natuuradvies. Het faunaonderzoek werd verricht door Dhr. D. van der Elsen van Elsen Ecologie. Beiden zijn ervaren ecologen.

In tabel 1 staan datum en doel van de verschillende veldbezoeken.

Tabel 1: onderzoeker(s), datum en doel van de verschillende veldbezoeken met uitzondering van de plantenopnamen. Die data staan in bijlage 2. Afkortingen onderzoekers zie tekst.

Datum	onderzoeker	doel van bezoek, opmerkingen
24, 25, 26 & 29-3 & 2-4-2021	BB	Potenties voor de beschermde soorten en habitats en inspectie naar nesten en holten.
24-4-2021	BB	Start onderzoek vaatplanten Verdere bezoeken zijn gebracht op: 27-4 & 9, 13, 27, 29 & 31-5 & 16-6 & 6, 12 & 23-7.
05-07-21	DE	2 vogels
29-05-2021	DE	3 vogels
27-06-2021	DE	4 vogels
20-05-2021	DE	1 vlinders. oranjepipje
02-06-2021	DE	2 vlinders; wegens slechte weer verplaatst naar deze datum ipv laatste week mei
27-06-2021	DE	Extra ronde vlinders/libellen
30-06-2021	DE	Extra ronde vlinders/libellen
24-7-2021	DE	3 vlinder/libellen
23-7-2021	BB	Laatste bezoek planten
17-8-2021	DE	4 vlinder/libellen
30-08-2021	DE	vlinder/libellen
09-09-2021	DE	vlinder/libellen

2.1 Werkwijze vaatplanten en vegetatie

*(Aangepaste) abundantieschaal van Tansley (Van der Goes en Duijn 1991)

r = 3= zeldzaam
l = 4= lokaal (ecologisch bepaald) evt. met extra code o, f, a of d
o = 5= hier en daar
f = 6= regelmatig
a = 7= algemeen (abundant)
cd= 8= co-dominant
d = 9= dominant
x = aanwezig

B. Besteman van b&d Natuuradvies maakte 15 vegetatie-opnamen. De opnamen zijn gerelateerd aan de verschillende begroeiingstypen: grasland, ruigte, bos, water en oevers. Voor elke opname noteerde de onderzoeker de vaatplanten en schatte de abundantie per soort met een aangepaste schaal van Tansley*. Naamgeving gebeurde volgens Duistermaat (2020). Met het onderzoek werd ook gezocht naar beschermde planten, die niet op voorhand konden worden uitgesloten (Besteman 2021). De onderzoeker maakte de opnamen tussen 24 april en 24 juli 2021. Het terrein werd kriskras doorkruist en waarnemingen werden op de bijbehorende streeplijst gezet en na afloop van een bezoek werd de abundantie geschat. Bijna alle eenheden werden meerdere keren bezocht.

De soortenlijsten werden ingevoerd in databaseprogramma Turboveg (Hennekens en Schaminée 2001) en geanalyseerd met LibreOffice Calc, een spreadsheetprogramma. In Turboveg zijn aan elke soort de codes van ecotoopgroepen (Runhaar et al. 2004) gekoppeld. Hiermee zijn de volgende negen groepen gemaakt met soorten van: bos/struik/zoom, water/oever/oeverruigte, ruigte, pionier, tred, grasland, muur en indifferente of niet in te delen soorten.

Afbeelding 2: Looproute en luisterpunten in het onderzoeksgebied voor het vleermuisonderzoek. Bron: Elsen Ecology, mail 24-9-2021.

2.2 Werkwijze vleermuizen

Elsken Ecologie inventariseerde het onderzoeksgebied op de aanwezigheid van vleermuizen. Dit gebeurde, door het volgen van een looproute (afb. 2) door het onderzoeksgebied. Op een aantal punten is 10 min tot 15 min stilgestaan om de vleermuizen beter te kunnen waarnemen. Dit gebeurde met name bij water (watervleermuis, meervleermuis) en in de bossen (grootoorvleermuizen) en op enkele hoge punten om laatvlieger en rosse te kunnen horen. Van der Elsen gebruikte voor het onderzoek Peterson D240x detector met Edirol R-05 opnameapparatuur en een Batlogger. Dit geeft de mogelijkheid tot na-analyse van vleermuisgeluiden.

2.3 Werkwijze marteronderzoek

Elsken Ecologie onderzocht het onderzoeksgebied steekproefsgewijs op marterachtigen. Met dit onderzoek hoopten we marterachtigen aan te tonen maar het had niet tot doel aan te tonen dat marters afwezig zijn. Er zijn camera's geplaatst van het type nature view van Bushnell. Deze camera's maken foto's geïnitieerd door beweging of warmte. Voor kleine marterachtigen werden zogenaamde mostela's ingezet. Een mostela is een kist met camera waar kleine marterachtigen graag in kruipen.

De camera's waren geplaatst in lijn met structuren waar marters gebruik van zouden kunnen maken (afb.5@). Het ging om 7 camera's waarvan 2 mostela's. De eerste periode stonden ze van 6 juli tot en met 27 augustus, dus 7,5 weken. De tweede periode liep van 27 augustus tot en met 24 september 2021, 4 weken. Vanwege vandalisme en diefstal zijn de camera's eerder verwijderd dan de bedoeling was – 1 camera is gestolen en 1 was er met geweld van de boom getrokken.

2.4 Werkwijze broedvogels

Tabel 1 geeft de onderzoeksdata

D. van der Elsen verrichtte het broedvogelonderzoek volgens een beknopte BMP-methode (BMP = Broedvogel Monitoring Project; Vergeer et al. 2016) met vier veldbezoeken (formeel zijn minimaal 8 veldbezoeken nodig). Omdat het gebied groot is, en door bos, struweel en heuvels onoverzichtelijk kunnen er vogelsoorten gemist zijn. De kans dat zeldzame soorten volledig gemist worden is uiteraard veel groter dan dat algemene soorten gemist worden. Het missen van territoria van algemene soorten is met weinig bezoeken wél te verwachten.

Per bezoek zijn steeds alle vogels die territorium- en nestindicerend gedrag (zoals zang en alarm) vertoonden genoteerd op een veldkaart. Na het veldwerk zijn per inventarisatieronde de waarnemingen ingevoerd in Live atlas (Sovon datum onbekend). Met de coördinaten konden de waarnemingen eenvoudig in QGIS (QGIS.org, 2021) worden ingelezen waarna met de BMP-handleiding het aantal territoria per soort is geschat (m.b.v. geldige waarnemingen, het was niet geheel duidelijk omdat de broedcodes ontbraken).

2.5 Werkwijze libellen- en vlinders

D. van der Elsen voerde het dagvlinder- en libellenonderzoek uit. Hij doorkruiste het onderzoeksgebied en determineerde en telde alle vlinders en libellen langs de looproute (afb. 3). De methode week af van de methode met transekten van de Vlinderstichting (Swaay 2005; Ketelaar en Plate 2001) omdat de geschikte delen steeds gemaaid werden. Met de route kris-kras door het gebied werd gepoogd desondanks zoveel mogelijk soorten te vinden. Omdat de onderzoeksomstandigheden in de natte juli- en augustusmaand van 2021 vaak ongeschikt waren zijn extra bezoeken gebracht speciaal om te verwachten, maar nog niet gevonden soorten op te sporen. Al met al is daardoor een ruime onderzoeksinspanning geleverd.

Afbeelding 3: Looproute (groen) en vaarroute voor het vlinder- en libellenonderzoek. Bron: Elsen Ecologie, mail 24-9-2021.

3 Resultaten

Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten van het onderzoek naar (beschermde) vaatplanten, marterachtigen, vleermuizen, broedvogels, libellen en vlinders, maar start met informatie over het onderzoeksgebied en een beschrijving van de vegetatie waarbij ook aandacht besteed wordt aan mogelijkheden voor fauna.

Foto 1: Beeld op de kunstwerken van Frans de Wit vanaf de zuidwestelijke uitzichtheuvel. 25-3-2021.

3.1 Het onderzoeksgebied (naar: Besteman 2021)

Het onderzoeksgebied (afb. 1) ligt in Oosterbroek tussen de A9 en de N202 in het parkachtige landschap van recreatiegebied Spaarnwoude. Op de uitzichtheuvels, de voormalige vuilnisbelt, liggen: intensief gemaaide gazons, bermen, percelen bos, delen ruigte/braamstruweel, enkele watergangen langs een historische dijk en een plas met brede oeverzone. Voor recreatie zijn er: fietspaden, parkeerterreinen, een autoweg, ruiterpaden, wandelpaden, lig- en speelweides, een klimwand en een uitgebreid mountainbike parcours. Ook is er een kunstmatige rotspartij als onderdeel van een kunstwerk. Aan de noordzijde van de heuvels, maar buiten het onderzoeksgebied ligt een skihal en een 'mountainbikeslope'. Verharde paden en werkpaden fungeren als grens van het onderzoeksgebied.

Tot 2020 vonden binnen dit terrein grote evenementen plaats met per dag duizenden bezoekers. Vanwege de Corona-pandemie is nu onzeker of en welke evenementen wanneer gaan plaatsvinden.

Foto 2: Perzische klaver
(*Trifolium resupinatum*)

3.2 Het gebied aan de hand van de vegetatie

3.2.1 Intensief gemaaide lig-, speel-, festivalweides (opname 8 (en 2))

Intensief gemaaide **gazons** met plekken verdichtte grond, waar tredsoorten of soorten van nat weiland op klei groeien. Opvallend vaak staat gevlekte rupsklaver in het gazon. Deze soort van klei, die algemeen is in Zeeland, is wellicht met de afdekgrond aangevoerd, maar kan ook al aanwezig zijn geweest in kalkrijke klei van het Noordzeekanaalgebied. Een aantrekkelijke exoot met roze bloemetjes in het gazon is Perzische klaver. Langs de randen van bosplantsoenen was in het voorjaar een baan ongemaaid, maar deze rand werd midden in het groeiseizoen helaas weggemaaid.

In het onderzoeksgebied liggen ook enkele grasvelden waar het beheer geen gazonbeheer lijkt. Deze velden ogen natuurlijker. Onbekend is welk beheer wordt gevoerd. Het betreft: een groot veld op de heuvel in het zuidoosten en

ConcePT

kleinere velden, meer of minder omsloten door bos, in het midden en zuidwesten van het onderzoeksgebied. Deze velden lenen zich goed voor een sinusbeheer. Opname 2, het zuidoostelijke grasveld herbergt veel grassoorten en behoorlijk veel kruiden. Hier lijkt omvorming naar een bloemrijk grasland dichtbij omdat de aantrekkelijke soorten zoals veldzuring, boterbloem, wikke, duizendblad nog aanwezig zijn al is dit in lage aantallen.

Foto 3: Beeld op bosrand, iepenrij met 'laan-alure' en het uitgestrekte gazon. Voor de wandelaar besloten en toch open. Helaas is dit eigenlijk een MTB-pad 13-5-2021.

Voor fauna die grotendeels afhankelijk is van dekking is het wegmaaïen van hogere vegetatie op grote schaal funest. De intensief gemaaide velden bieden namelijk weinig mogelijkheden. Voor zoogdieren is er geen dekking en door het intensieve maaïen is ook voor insecten geen continuïteit in verblijfplaatsen en voedsel. De ongemaaide randen zijn bloemarm en vaak nitrofiel ruig, maar kunnen omgevormd worden. Op enkele plaatsen groeit er een bloemrijkere ruigte. Daar lijkt de vegetatie een andere oorsprong te hebben dan voormalig gazon. Deze ruigten lijken op de ruigten langs de bosplantsoenen in de bermen, maar soms groeit er een meer bijzondere vegetatie dan de 'standaard' brandnetelruigte. Er groeit bijvoorbeeld bolletjesraket, een vrij zeldzame pioniersoort. Dit type ruigte lijkt voort te komen uit verstoring – een kenmerk dat wel bij ruigte thuishoort.

3.2.2 Bermen van dijken (opn. 13 en 7), wegen, fiets- en werkpaden (opn. 7 en 16)

De wegbermen (opname 7) zijn grazig ruig tot zeer ruig. Over het algemeen domineren hoge grassen met ruw beemdgras en grote vossenstaart als dominante soorten, naast rietzwenkgras, kropbaar, kweek en glanshaver en lokaal ijle dravik. Er staan weinig kruiden, alleen op de ruigste delen groeit de combinatie grote brandnetel, kleeftkruid, ruw beemdgras. Ook speenkruid als ondergroei en kool/raapzaad als indicator van geroerde grond of slootvuil vallen lokaal op. Hier en daar fleurt het 'Hollands kant' langs een bosrand. Fluitenkruid en gewone berenklauw zijn ook vaste begeleiders tussen het gras. Hier en daar zijn plekken iets minder ruig met zachte dravik, rood en hard zwenkgras, boterbloemen en wikke. Ook zijn er langs gemaaide en betreden randen soms meer bloemen zoals: vijfvingerkruid, zilverschoon, ruige zegge, witte klaver. Er is een overgang naar bos of braamstruweel dat lokaal de berm in groeit.

Foto 4: Dijkberm met 'gele band' raapzaad op slootvuil en ruige grazige vegetatie 13-5-2021

De werkpaden die de grens van het gebied vormen zijn niet opgenomen. Ze hebben een puinige ondergrond. De overgang naar het bos is abrupt. Er groeien volgens verwachting relatief veel (bos)soorten en de vegetatie is geregeld vrij open. De gemaaide inhammen rondom putten bieden afwisseling in microklimaat.

De dijken en taluds zijn groterendeels opgenomen bij de bermen. De vegetatie is vergelijkbaar, maar langs het water, veroorzaakt door schoonsel en of bagger, groeit over het algemeen een zeer tot extreem ruige vegetatie met in het voorjaar lokaal massaal raapzaad. Op de dijk zijn de voor het gebied zeldzame soorten kale jonker en pijlkruidkers gevonden.

Tegenover de singel in het zuidoosten van het onderzoeksgebied ligt een grazig werkp pad (opname 16). Het is zeer drassig met een smal 'loopspoor' tegen een oever-schoonsel-ruigte-rand. Aspectbepalend op het pad zijn ruw beemdgras en fioringras. De ruigte uit de 'oever' komt erbij en soms is er bosinvloed vanuit het bos op de naastgelegen helling. Met een aangepast beheer lijkt hier een veel schralere vegetatie mogelijk. Er is rode oogentroost en heelblaadjes gevonden.

De dichte ruige begroeiing biedt kleine zoogdieren leefgebied. Of dit jaarrond is hangt af van het maaibeheer. Bij maaien begin juni zal dit leefgebied ineens veel minder beschut zijn. Opportunistische roofdieren, zoals kraaien, reigers en meeuwen kunnen dan gemakkelijk de muizen en woelmuizen pakken die hun dekking kwijt zijn. Bont zandoogje is waargenomen, een ruigte vlinder. De dichte bermvegetaties zijn ook geschikt voor bijvoorbeeld marterachtigen om zich langs te verplaatsen. De bloeiende grassen zijn voor dieren voedselbron, maar een soorten- en bloemrijkere begroeiing levert voor meer soorten voedsel en is beter bestand tegen extremen.

3.2.3 Braamstruweel (opname 14)

Het braamstruweel heeft meer of minder opslag van andere houtige soorten. Het verkeert dus in een meer of minder ver stadium van bosontwikkeling. Dit bosontwikkelingsproces is in het gehele gebied prachtig te zien: van de grote struwelen met slechts hier en daar een meidoorn of roos tot de reeds bij het bos opgenomen 'bos' met zoete kers als aspect bepalende soort en delen braamstruweel met zeer veel rozen. De natuurlijke bosontwikkeling toont prachtig hoe rijk dit kan worden. Langs de randen van de verschillende paden en paadjes groeit vegetatie vergelijkbaar met de bermen maar vaak minder ruig (vermoedelijk komt dit doordat er minder organische stof blijft liggen, wordt er met een klepelzuiger gewerkt?).

Foto 5: gele kornoelje

Hazen hebben hun legers in het struweel en ook voor struweelvogels en andere zoogdieren zal het struweel woonplaats en voedsel genereren. Er zijn tal van insecten die in het braamstruweel leven en alle delen van de plant benutten. De bloeiende bramen lijken een groot deel van het jaar haast de

enige nectarbron voor allerlei insecten. Door voortgaande successie brengen de andere struiken en bomen daarin steeds meer afwisseling. Zo bloeit de frequent aanwezige zoete kers veel vroeger in het jaar dan braam, net als sleedoorn en kardinaalsmuts. Hoe meer soorten, hoe meer afwisseling in bloei- en vruchttijden en hoe waarschijnlijker is er een jaarrond voedselaanbod voor allerlei natuur.

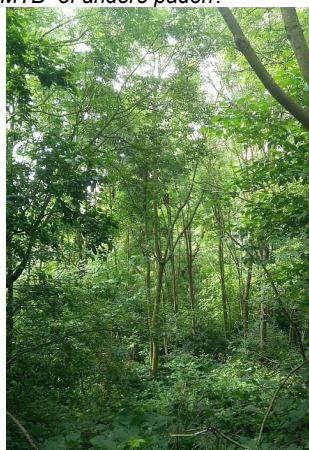
Foto 6: vanaf de skiheuvel het uitzicht op het grote struweelgebied. De bosontwikkeling valt op; de vele MTB-paadjes zijn niet te zien. Rechts op de foto een grazige strook vermoedelijk ontstaan door maaibeheer. Het is aan te raden de grote berenklaauw links onder op de foto te verwijderen. 29-5-2021.

3.2.4 Bos op de heuvels (opname 20)

Op de heuvels en de flanken is bos aangeplant. Helemaal in het oosten domineert een soortenarm stakenbos van esdoorn de heuvelflanken. Er zijn ook flanken met meer eik. De noordflank heeft een deel met veel zoete kers. Het oogt als een vergevorderde successie van braamstruweel naar bos. De westelijke heuvels hebben op de flanken prachtig dicht struweel, dus een zeer rijke struiklaag met sleedoorn, kornoelje, kardinaalsmuts, vlier, liguster, meidoorn (meestal als lage boomlaag), en veldesdoorn. Op de zuidwest flank valt in het voorjaar gele kornoelje op, verspreid tussen sleedoorn en andere soorten. Hoger op de heuvel zijn kleine delen dennenbos.

Foto 7: Oerwoud op noordwest-flank. Houdt een aantal bosvakken rustig? Dus geen MTB- of andere paden?

Er zijn delen waar nauwelijks een kruid- en struiklaag is. Mogelijke oorzaken zijn de stakenfase van de aanplant en of de kunstmatige bodem. Op andere delen is er een mosbedekking (fijn laddermos). Andere heuvelflanken hebben wel een dichte struiklaag of een dichte braam/kruidlaag. De kruidlaag is, behalve langs de randen, de zogenaamde zoom, slechts sporadisch goed ontwikkeld. Geregeld is er dan niet te inventariseren vanwege het braamstruweel. Lokaal werd zelfs riet gevonden boven op de heuvels, waarschijnlijk ooit aangevoerd met het substraat.

De vegetatie van de bosrand langs een fietspad of onderhoudspad is vergelijkbaar met de bermen, maar logischerwijs met meer bosrandsoorten zoals de reeds genoemde nitrofiële ruigte (brandnetel, kleeftkruid) of open bosrandzomen met bijvoorbeeld look zonder look.

Een aparte opname is gemaakt van een abelenbosje (opname 15) op de heuvels ten oosten van de klimmuur. Het is een voedselrijk bosje. Er groeit Japanse duizendknoop, waar speciaal beheer voor nodig is om die soort te verwijderen. De duizendknoop groeit ook naast het bosje op een verrommeld deel dat niet is opgenomen in de streeplijsten. Vermoedelijk is reeds geprobeerd de soort te verwijderen.

De stakenbossen zijn arm, ook aan fauna. Bos met een rijke struiklaag biedt aan veel soorten voedsel en broedgelegenheid. Iedere soortstruik heeft immers een andere vrucht, bloeitijd, hoeveelheid nectar en stuifmeel, enzovoort.

Foto 8: MTBpad in bos. Links: niet 'gerenoveerd'; rechts gerenoveerd. 24-3-2021.

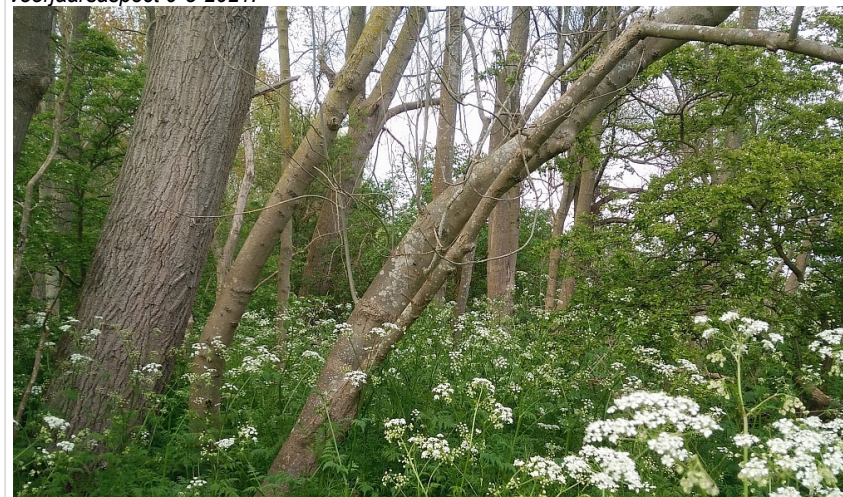

3.2.5 Bos op oorspronkelijk maaiveld (opname 6)

Op het oorspronkelijke maaiveld staan nog enkele bosjes met onder meer populier en wilg. Ook is er een populieren-abelensingel (opname 4) met struiklaag en ruige ondergroei langs de dijk en langs de vijver ligt een nat bos ten oosten van een rij wilgen. In dat bos bij de vijver lijkt els aangeplant. Er groeit ook es en populier en veel struiksoorten als vlier en zelfs Gelderse roos.

Vooraf deze grote bomen, de wilgen en de populieren/abelen, hebben holten en scheuren die mogelijkheden bieden aan fauna. Het gebrek aan holten en scheuren in de rest van het gebied, is terug te zien in de vogelbevolking. Ook de ruige ondergroei is belangrijk voor dieren. De struiklaag is gevarieerd met bloemrijke soorten als meidoorn, Gelderse roos, diverse rozen en veel braam. Voor soorten van bosrand en ruigte biedt dit een volledig habitat. Langs de plas ligt een gradiënt van water naar oever, oeversruigte, bosrandruigte en bos. Langs de dijk is behalve de singel ook een deel een drasse dijkvoet met een vegetatie van grote zeggen en een deel dat een vochtig grasland herbergt. Hoger gelegen delen en de dijk zelf zijn begroeid met ruig grasland vergelijkbaar met de bermen.

Foto 9: Populieren essenbosje op oorspronkelijk maaiveld met fluitenkruid voorjaarsaspect 9-5-2021.

3.2.6 Water, oevers en moeras (opn. 19)

De watergangen hebben over het algemeen troebel water. De oevers zijn veelal beschoeid en te steil voor een goed ontwikkelde oeervervegetatie. Een natte strooiselruigte groeit meestal op de taludvoet. Er zijn delen oevertuigte maar dit groeit nauwelijks in het water. Schedefonteinkruid komt in grote delen van het water voor, soms te massaal.

Paai van karperachtigen werd waargenomen, net als groene (mogelijk meer)kikker. De oever- dan wel strooiselruigte biedt habitat aan kleine grondgebonden dieren, want er is voldoende dekking. Ook kleine karekiet broed hier en der in de soms smalle rietkragen.

Foto 10: Zicht over de Velsertocht met smalle rietkraag en gemaaide rand op de beboste heuvel in het midden van het onderzoeksgebied. Langs de oever en tegen de bosrand ligt het maaisel sinds begin juli – verterend organisch materiaal is een uitstekende voedingsbodem voor brandnetels. Ruimen binnen 5 dagen wordt aanbevolen vanwege verschraving en bevorderen concurrentie van kleinere vaak aantrekkelijkere plantensoorten. Tegelijkertijd is het voor fauna belangrijk niet alle ruigte ineens te maaien. 23-7-2021.

De plas had ook troebel water, maar met een brede oeverzone met moerasachtige rietruigte, die helaas door braam wordt overgenomen. In mei was het terrein al ondoordringbaar. Het oogt nog als habitat voor Noordse woelmuis (marginaal) en dwergmuis, al zorgt de verbraming dat de kansen voor deze soorten afnemen. Jammer genoeg zijn in een deel van deze oevertuigte vrij recent bomen aangeplant wat ongunstig is voor dit potentiële (?) habitat van noordse woelmuis, ringslang en dwergmuis. Aanplant is bovendien onnodig omdat wilgen, rozen, es en tal van andere soorten spontaan opslaan.

3.2.7 Recreatie

Met alle bezoeken die voor het flora en faunaonderzoek zijn uitgevoerd blijkt dat het gebied weinig gebruikt wordt door recreanten. In de weekenden en na kantoortijden zijn er redelijk wat MTB-ers en klimmers. Rondom de parkeerplaats midden op het terrein bij de pickniktafel zijn ook geregeld bezoekers die er een wandelingetje maken of picknikken op het gazon. Verder zijn er enkele mensen die hun hond(en) er uitlaten vooral langs de randen van het gebied. De voorzieningen, toiletgebouw, uitzichtpunten, informatieruif, zien er enigszins verloederd uit. Vermoedelijk is er behoorlijk veel vandalisme, gezien de onderzoekscamera's die met dit project zijn gestolen, versleept of vernield. Hoe de situatie is tijdens een festival of evenement is niet geconstateerd.

De MTB-ers hebben een wirwar aanpaden door het hele gebied en dit is recent uitgebreid en geïntensiveerd. Voor wandelaars zijn enkele wandel-

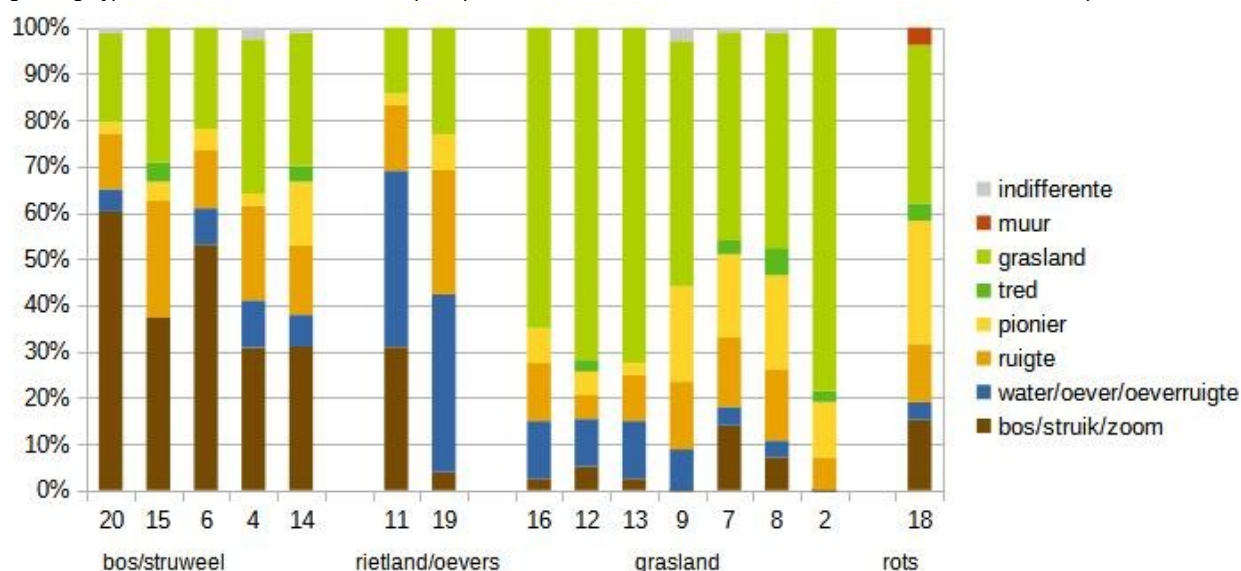

paden maar geen duidelijke rondwandelingen of routes. Sommige paden eindigen op een uitzichtpunt maar hebben geen andere wandelafdeling, daarmee is het terrein minder aantrekkelijk. Ook over de grote gazons zijn geen duidelijke wandelroutes.

Tabel 2: aantal soorten per groep absoluut en procentueel. Het percentage komt op 99 vanwege afrondingen.

soortgroep	aantal soorten in de groep	%
bos/struik/zoom	66	29
water/oever/oeverruigte	21	9
ruigte	23	10
pionier	37	16
tred	5	2
grasland	68	30
muur	3	1
indifferente	4	2
totaal	226	99

Afbeelding 4: Aantal soorten procentueel per soortgroep per opname. Op de x-as staan de opnamenummers gesorteerd per begroeiingstype. In het kader hieronder staat per opnamenummer de 'naam' en het totaal aantal soorten/taxa in de opname.

3.3 Vaatplanten

Er zijn geen beschermde planten gevonden, wat de conclusie uit de quickscan (Besteman 2021) over aan- of afwezigheid bevestigt. Gele kornoelje, op de zuidwestelijke hellingen, en rode ogentroost op het werpad in het zuidoosten van het plangebied voorkomt staan op de Rode lijst als Gevoelig (Staatscourant 2015).

Er zijn 226 taxa genoteerd. Tabel 2 geeft het aantal en percentage soorten per soortgroep. Afbeelding 4 toont per opname procentueel het aandeel van de 9 soortgroepen. Bijlage 2@ geeft de volledige plantensoortenlijst.

De indeling in soortengroepen weerspiegelt het begroeiingstype van de opname: in graslandopnamen voeren de graslandsoorten de boventoon, in bosopnamen de bossoorten enzovoort. De 'ruiggrasdelen' grenzend aan bos en struweel in opname 8 (gazon/grasland) komen tot uiting in de hoge percentages 'bos - en ruigte soorten'. De, met slootvuil gevoede, dijktaaluds die gedeeltelijk ook in deze opname zijn opgenomen zorgen vermoedelijk voor een hoog aandeel pionier en ruigte soorten. In opname 11 (rietland) is de verbossing en opkomst van braam te zien aan het aandeel bossoorten. De relatief gelijke verdeling van de soort-

Opname nr.	aantal taxa	'naam' opname
20	83	'helling'os'
15	24	abeelbosje
6	64	broekbos
4	39	singel
14	87	braamstruweel
11	42	rietland/rietoevers
19	26	water en oever
16	39	werpad t/o singel
12	39	dras dijkland
13	40	dijk bij veenweide
9	34	berm slingerpad
7	100	bermen
8	84	gazon/grasland
2	42	grasland Zuidoost
18	79	rotsen

groepen in het braamstruweel (opname 14) toont de invloed van de meestal grazige paadjes die er doorheen lopen en de overgangen naar grasland. Het percentage pioniersoorten in de rotsopname (opname 18) toont het extreme karakter van de rotsen.

3.4 Vleermuizen

Over het gehele terrein is gekeken naar vleermuizen (afb. Het onderzoek schetst een beeld dat het erg stil is in het hele gebied. Er zijn grote delen zonder vleermuizen, zoals te verwachten zijn dit de open terreindelen. Indien er wel vleermuisactiviteit is, gaat het om één, hooguit twee dieren, maar nooit om clusters foeragerende dieren. Er is een extra bezoek gebracht tijdens ideale omstandigheden op @@@. Zelfs op deze avond was het 'stil'. Vliegroutes en indicaties voor verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen.

Er werd slechts één boombewonende soort, watervleermuis,esignaleerd. Het betrof vermoedelijk 1 dier dat op twee plaatsen werd gezien (afb.5). Opvallend is de afwezigheid van laatvlieger en rosse vleermuis. Rosse vleermuis vliegt over grote afstanden en komt in de duinen voor. Ogenschijnlijk is Spaarnwoude een geschikt foerageergebied voor deze soort. Ook ruige dwergvleermuis is niet gevonden, maar door migratie nemen de aantallen van deze soort toe in het najaar.

Afbeelding 5: Vleermuiswaarnemingen op 27 mei en 6 juli 2021. Bron kaartondergrond: luchtfoto 2020 Ortho 25cm RGB gedownload van https://service.pdok.nl/hwh/luchtfotorgb/wmts/v1_0?

- Gewone dwergvleermuis 6-7-2021
- Gewone dwergvleermuis 27-5-2021
- Watervleermuis 27-5-2021
- Onderzoeksgebied

3.5 Marterachtigen en overige dieren

Camera 6 legde op foto een boommarter vast. Het was de laatste foto voordat de camera is vernield. Hieronder staat een omschrijving van de 14 cameralocaties met daarbij welke dieren zijn aangetroffen. Afbeelding 6 toont de cameralocaties.

- Camera 1: Haas, egel. Op mountainbike trail. Net in de bosjes. Mooie looproute voor zoogdieren.

- Camera 2:-. Op uitgang mountainbiketrail naar open veld. Mooie (dwingende) looproute voor zoogdieren. Camera gestolen
- Camera 3: Haas. Op overgang bos naar open veld
- Camera 4: Haas, bosmuis. Tussen de bomen en achter struweel. Mooi verdekt.
- Camera 5: Haas. Op paardenpad bovenop de heuvel. Zandpad tussen braamstruweel.
- Camera 6: Boomarter, vos, haas, bosmuis. Op mountainbiketrail tussen de bomen. Camera vernield. Alleen foto's, geen video.
- Camera 7: Haas, vos. Op mountainbike trail tussen de bomen.
- Camera 8: Haas, vos. Op mountainbiketrail tussen braamstruweel. Zeer dwingend want struweel heel erg dicht.
- Camera 9: vos, buizerd, haas. Op schouwpad langs sloot.
- Camera 10: Vos. In boom beetje omlaag op bruggetje. Semi open landschap.
- Camera 11: Haas. Op onverhard wandelpad door bos.
- Mostela 12: Bosmuis. Op grasveld langs braamstruweel.
- Mostela 13: -. In gras; langs pad en braamstruweel
- Mostela 14: -. In grasveld.
- Mostela 15: Bosmuis. Tussen puinstenen op heuvel.

Afbeelding 6: Camera's en Mostela's in het onderzoeksgebied. In ronde I en II samen gaat het om 14 posities. Bron: Elsen Ecologie, mail 6-10-2021.

3.6 Broedvogels

In totaal zijn 35 verschillende soorten broedvogels vastgesteld, waarvan 3 zonder vastgesteld territorium. In totaal gaat het om ongeveer 200 territoria. Bijlage 2 geeft een tabel met de soortwaarnemingen en territoria. Dit is niet precies bepaald omdat er relatief weinig bezoeken zijn verricht (leidt mogelijk tot een onderschatting) en omdat broedcodes niet bekend waren (leidt tot een onder of overschatting). Een vastgesteld territorium betekent dat het aannemelijk is dat de

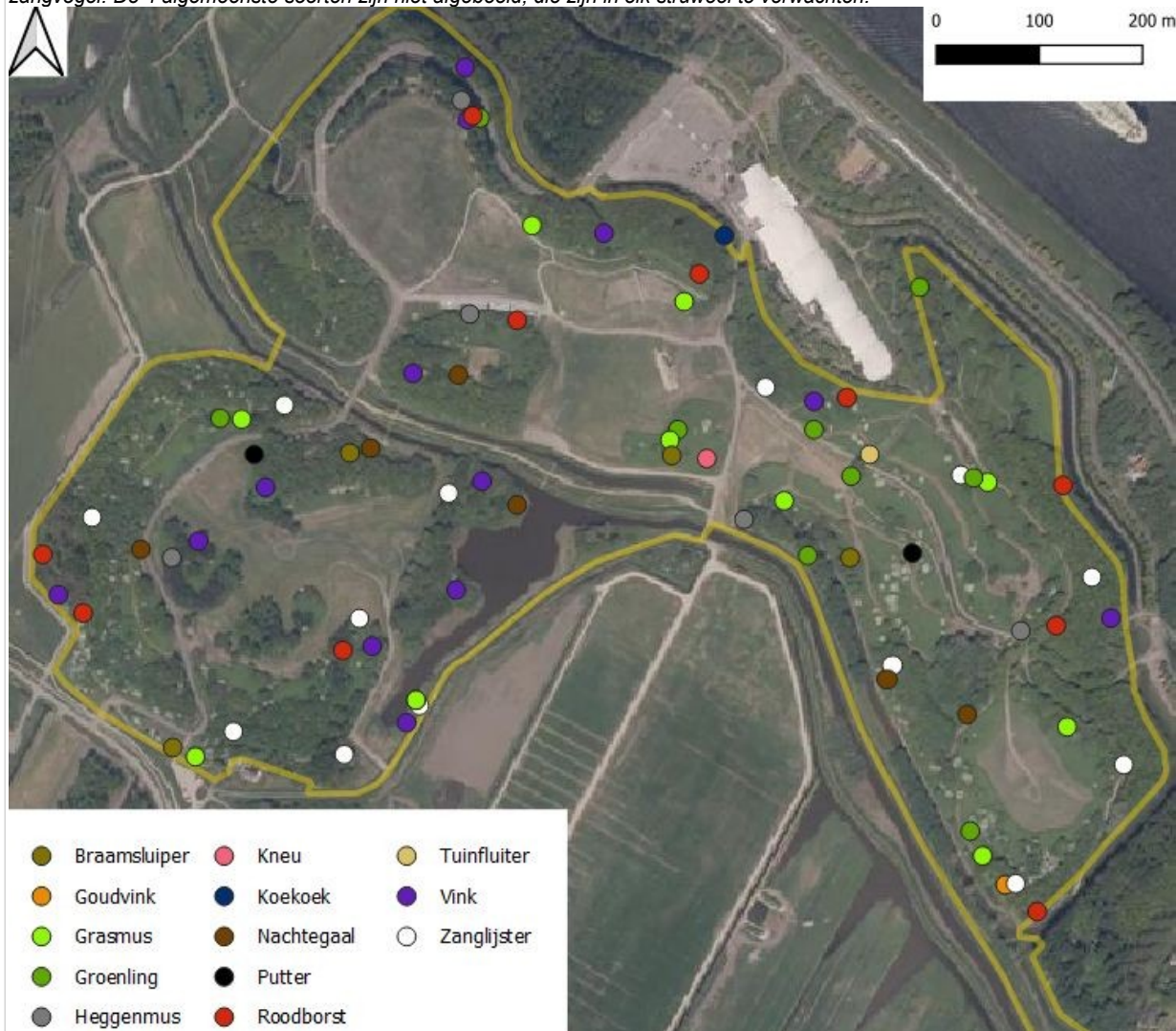
ConcePT _____

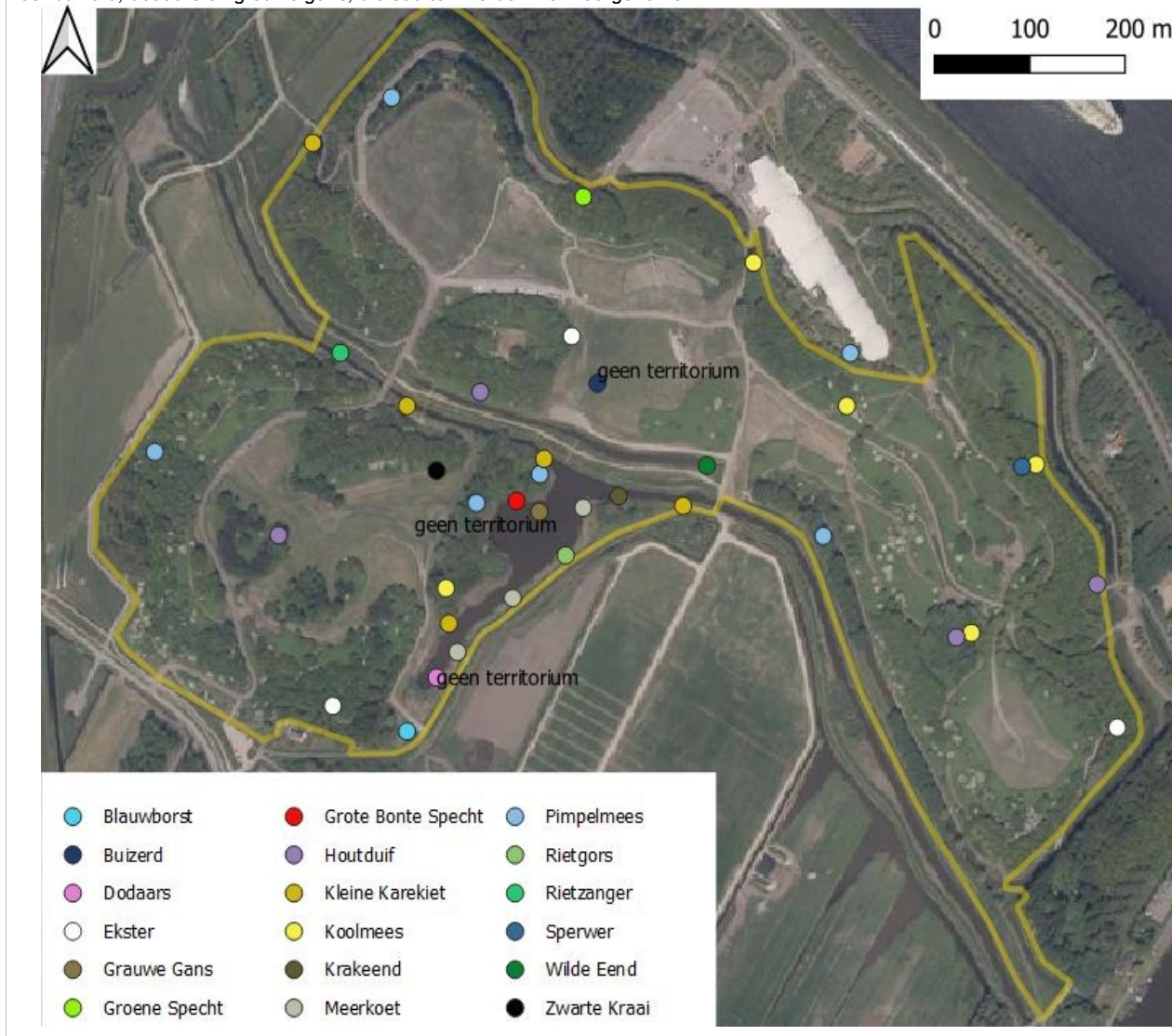
soort in het gebied gebroed heeft. De talrijkste soorten zijn struweelbroeders: winterkoning, merel, tjiftjaf, zwartkop (met respectievelijk 18, 23, 30 en 34 geschatte territoria). Ook diverse andere struweelbroeders zijn zeer talrijk (afb.6).

De gazons bieden voor vogels zelfs nauwelijks foerageergebied. Er is geen dekking, geen rust, een harde bodem en een zeer frequent maaibeheer waardoor bloemen en insecten steeds kapot gemaaid worden. De struwelen en ruigten bieden wel een volledige habitat. Dit is te zien aan de hoge dichtheden van struweelvogels. Holtebroeders zijn schaars. Holten komen niet of nauwelijks voor in het jonge bos. Bos op het oorspronkelijke maaiveld heeft wel holten in het zachte hout van populier en wilg. Zoals verwacht zijn de riet- en watervogels waargenomen rondom de vijver. Watervogels zijn schaars. Mogelijk zijn deze soorten onderschat omdat de vijveroevers eigenlijk ontoegankelijk waren door braam. Tijdens het floraveldwerk zong kleine karekiet ook vanuit rietkraag tegenover de singel.

Afbeelding 7: Broedvogelterritoria vogels van struweel en bosranden, inclusief koekoek die zijn ei legt in een nest van een kleine zangvogel. De 4 algemeenste soorten zijn niet afgebeeld, die zijn in elk struweel te verwachten.

Afbeelding 8: Broedvogelterritoria riet-, roof-, watervogels, holtebroeders en overig soorten. Uit het onderzoek bleek geen territorium voor buizerd, dodaars en grauwe gans, die soorten werden wel waargenomen

3.7 Libellen

Tabel 3 geeft de libellendata. Er zijn in totaal 13 soorten, echte libellen en juffers, waargenomen met in totaal 223 exemplaren. Het zijn allemaal algemene tot zeer algemene soorten (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002). Het gaat om lage aantallen, bijvoorbeeld grote keizerlibel werd maar 5 maal gezien en viervlek en watersnuffel werden helemaal niet gevonden. Vermoedelijk kunnen alle waargenomen soorten zich in het gebied voortplanten, al zou het aardig zijn uit te zoeken of het zoutgehalte van het water dit bevestigt. Van lantaarntje en variabele waterjuffer werden paringswielen gezien.

Bij de watergangen aan weerszijde van de dijk daar vlogen de meeste libellen, maar langs de vijver was het lastig waar te nemen omdat de oevers daar onbegaanbaar zijn. Om dat te ondervangen werd eenmaal per kano geïnventariseerd. Dat leverde geen extra soorten of hogere dichtheden op. Behalve de watergangen langs de dijk bleek de beschutte zonnige ruigte bij het paardenpad achter het kunstwerk druk in gebruik voor foerageren en opwarmen, vooral voor de heidelibellen.

Tabel 3: soorten en aantallen libellen per onderzoeksrunde

Spaarnwoude Uitzichtheuvels	Datum	24-07	17-08	30-8	09-9	Totaal
Groep	Soort					
Juffers (Zygoptera)	lantaarntje	14	16	12	4	
	variabele waterjuffer	4	4	1		
	houtpantserjuffer			2	3	
	azuurwaterjuffer		2	2		
	kl roodoogjuffer		2	6		
Echte libellen (Anisoptera)	paardenbijter	4	14	26	11	
	vroege glazenmaker	2				
	blauwe glazenmaker	1				
	grote keizerlibel	1	2	1		
	glassnijder	2				
	gewone oeverlibel	4	4	2		
	bruinrode heidelibel		10	23	10	
	steenrode heidelibel		12	19	12	
	heidelibel spec.		6	8	5	
totaal aantal soorten libellen		8	9	10	5	13
totaal aantal libellen		32	66	80	45	223

3.8 Vlinders

Tabel 4 geeft de vlinderdata. In totaal zijn er 12 soorten dagvlinders waargenomen, allemaal zeer algemene tot algemene soorten.

Van de 12 soorten zijn twee soorten, Argusvlinder en bruin zandoogje, karakteristiek voor open tot ruige graslanden. Soorten van schrale graslanden zijn niet waargenomen. De andere soorten zijn soorten van voedselrijke ruigten en bosranden. Veel van deze soorten zijn zo algemeen (atalanta, kleine vos, klein en groot koolwitje) dat ze ook buiten deze biotoop gezien worden.

Diverse algemene en te verwachte soorten ontbraken, bijvoorbeeld icarusblauwje, kleine vuurvlinder en dikkopjes allen grasland of ruigte planten waarvoor vermoedelijk de waardplanten te schaars zijn (het grasland is te grazig en ruig) of te vaak worden gemaaid (de gazons). Ook boomblauwtje, een bosrandsoort is niet gevonden.

In het algemeen ontbreekt het aan nectarplanten, zeker voor de minder algemene soorten. De ruigten werden gemaaid op het moment dat de schaarse bloemen bloeiden. Sowieso zijn de bermen en bosranden bloemarm. Bijvoorbeeld zowel pinksterbloem als look-zonder-look zijn in het plangebied aanwezig maar in lage aantallen. Oranjetipje die deze soorten als waardplant heeft is met slechts 1 exemplaar waargenomen. Indien de bloemrijkdom niet toeneemt is er kans dat ook deze ooit zeer algemene soorten uit het gebied verdwijnen.

Tabel 4: soorten en aantallen dagvlinders per onderzoeksrunde, gerangschikt op karakteristiek biotoop.

Spaarnwoude Uitzichtheuvels	Datum	20-5	02/06	24-7	17-8	Totaal
biotoop	Soort					
Open tot ruige graslanden	Argusvlinder				1	1
	bruin zandoogje			3	1	4
Voedselrijke ruigten en bosranden	atalanta		3	12	5	20
	bont zandoogje		6	8	1	15
	citroenvlinder		2		5	5
	dagpauwoog	1	2		3	6
	gehakkelde aurelia			2	1	3
	groot koolwitje		3	4	1	8
	klein geaderd witje		2	8	3	13
	klein koolwitje	6	6	12	2	26
	kleine vos		1	7	2	10
	oranjetipje	1				1
totaal aantal soorten vlinders		3	8	8	11	12
totaal aantal vlinders		8	23	56	25	113

---

4 Conclusies en aanbevelingen beheer

Dit hoofdstuk start met de belangrijkste conclusies en aanbevelingen. Daarna volgen per begroeiingstype de conclusies en hoe beheer en onderhoud de natuur kunnen verbeteren. Bijlage 3@ geeft een kaart met punten of vlakken waar hoge waarden behouden moeten worden of juist waar met relatief eenvoudige maatregelen de natuurwaarden verbeterd kunnen worden. Dit alles kan uitgewerkt worden tot een omvorm- en beheerplan met daarin kostenschattings-, onderhouds-, doelkaart en locaties voor verwerken bagger en groenresten. Aanbevelingen voor de Wet natuurbescherming staan het rapport van Besteman (2021).

4.1 Belangrijkste beheeraanbevelingen

- Er zijn geen beschermde planten, vlinders en libellen gevonden.
- Verschraal bermen en dijken zodat bloemrijk grasland ontstaat. Doe dit gefaseerd zodat de relatief mooie delen als soortenbron voor de rest kunnen dienen. Voor zeer ruige delen en braamstruweel kan als omvorming en proef worden ingezet met een klepelzuiger (Bakker en Goorden 2008). Ook is een vooronderzoek naar de bodemgesteldheid aan te raden om te kunnen bepalen hoe lang een verschrallingsbeheer nodig is.
- Bescherm en herstel de verlandingszones en drasse dijkvoeten.
- Voer een sinus- of randenbeheer langs alle gazons en graslanden (na omvorming).
- Zoek een oplossing voor slootvuil bijvoorbeeld afvoeren en composteren, vergisten, strooisel of veevoer, (gedeeltelijk) verwerken in het bos of in ruigten (op locaties waar de voedselverrijking het misnt schadelijk is).
- Maaien is afvoeren. Soms kan materiaal in eigen terrein verwerkt worden, maar zeker in de omvormingsfase is afvoeren beter.
- Zaaïen: een aantal jaar na omvormingsbeheer kan bekeken worden of in graslanden en ruigten voldoende diversiteit is ontstaan. De nu aanwezige soorten moeten de kans krijgen zich te verbreiden. Daarna evalueren. Gevonden zijn onder meer: gevlekte rupsklaver, Perzische klaver, gewoon duizendblad, kraailook, pinksterbloem, klein streepzaad, peen, gewoon biggenkruid, kleine leeuwentand, akkervergeet-me-niet-je, veelkleurigvergeet-me-niet-je, gewone brunel, scherpe en behaarde boterbloem, diverse wikke-, klaver- en ereprijssoorten.
- Aanplanten: in het gehele gebied groeit een rijk assortiment aan bomen en struiken. Veel soorten verbreiden zich spontaan. Aanplant is onnodig. Alleen als men besluit stinzenazon of -bos te maken kunnen stinzenplanten uit een goede bron worden aangebracht.
- Creëer afwisseling in de stakenbossen (met name de noordoostkant).
- Houdt in stand en breid uit de bijzondere biotoopen bij het kunstwerk (rostplanten, winteranuellen, droge bloemrijke ruigte).
- Behoud enkele rustige bosdelen. Dring de toegankelijkheid daar terug door het laten dichtgroeien van MTB-paden.
- Verbeter wandelroutes zodat het aantrekkelijk wordt een rondje te wandelen ook door of langs het bos. Routes lopen nu deels over fietspaden.
- Verbeter het leefgebied voor marterachtigen (§4.9.2@).
- Stel een monitoringplan op om in beheer en onderhoud gefundeerde keuzes te kunnen maken en de stand van de natuur te kunnen volgen. Er zijn diverse onderzoeken beschikbaar die wellicht voldoen als nulmeting. Een meetnet voor heel Spaarnwoude is wellicht efficiënt.

- In het algemeen kunnen recreatiegebieden voor veel diersoorten worden opgewaardeerd. Bijvoorbeeld door nestkasten aan te brengen voor vogels, vleermuizen, egels, marters en eekhoorns of het plaatsen van insectenhôtels voor solitaire bijen.

Foto 11: Als gazon beheerde strook is per ongeluk overgeslagen ... fijn voor insecten met bloeiende madeliefjes, biggenkruid, zachte ooievaarsbek enzovoort 17-6-2021.

4.2 Gazon

Conclusie: De gazons worden zo frequent gemaaid dat planten en dieren weinig kans krijgen. Er groeien redelijk wat kruiden, die laten zien dat een bloemrijkere situatie mogelijk is. Langs de bosranden, waar minder wordt gemaaid, groeit tot het begin van de zomer een ruige, grazige, meestal bloemarme vegetatie die meer voedsel en dekking biedt aan fauna. Doordat begin juli nagenoeg al deze randen worden gemaaid verdwijnen ook die mogelijkheden.

Doel: Ontwikkeling op minder intensief gebruikte delen: 'hooigazon' (Londo 2010) en in ruime randen een gradiënt: naar bos of naar water met kruidenrijk grasland en of ruigte vegetatie met bloemen. Uiteraard moeten er voldoende ruimte zijn voor intensieve recreatie en festivals.

Omvorming en instandhoudingsbeheer:

** Sinusbeheer (Couckuy 2016): is een vorm van gefaseerd beheer waarbij rekening wordt gehouden met zowel planten als dieren. Door meerdere malen per jaar delen van het terrein volgens een slingerend patroon te maaien zijn er altijd delen met een dichte begroeiing waar bijvoorbeeld kleine zoogdieren dekking vinden. Ook is jaar rond nectar aanwezig of dorre stengels of strooisel voor de verschillende levensstadia van vlinders en andere ongewervelden. Aandachtspunt is voldoende te maaien om lagere, meer open begroeiingen te handhaven en voldoende dichte vegetatie te laten staan om dekking, voedsel en verblijfplaatsen voor fauna te garanderen. De persoon die maait en het maaisel verwerkt is van groot belang. Hij of zij bepaalt het microklimaat.

- Al het gazon veel minder maaien en maaihoogte niet te laag.
- Maak gradiënt door 'randen' en 'perken' met verschillend maaibeheer in te stellen gestuurd door de intensiteit van betreding:
  - gazon (6x/jr; maximaal 1x per 2 weken)
  - hooigazon (pas maaien vanaf half juni maximaal 1x per 2 weken)
  - hooiland (2x^① juni en ^②september)
  - zoom en ruigte (Omvorming 2 à 3 jaar beheren als hooiland; daarna: 1x/2 á 3 jaar of 1x/jr in de winter, bij voorkeur beide typen elk 50% van de oppervlakte).
- Maak eventueel een soort perken van in het hooiland. Dit kunnen ook speelse vormen zijn die 'zitjes' markeren op de ligweiden, of 'bloemenplukstroken'.
- Evaluer na enkele jaren. Bijvoorbeeld het eerste jaar zal een ongemaaid gazonvegetatie laag en slap blijven. Na één of enkele jaren komt er ruimte in de dichte zode voor kruiden en wordt de vegetatie hoger (Londo 2010). Bekijk daarom of het nodig is te zaaien, maar wacht eerst af of de aantrekkelijke graslandplanten die al in het terrein groeien zich uitbreiden (bijvoorbeeld: kraailook, gewone hoornbloem, peen, gewoon biggenkruid, rolklaver, akkervergeet-mij-nietje, smalle weegbree, behaarde boterbloem, vogelwikke en rode klaver).

Faunabeheer: Na de omvorming moet het beheer meer rekening houden met fauna. Er moeten delen blijven staan die beschutting, voedsel en leefgebied leveren voor fauna. Een sinusbeheer (Couckuy 2016) is daarvoor zeer geschikt. Het zorgt dat voor elk levensstadium van verschillende vlindersoorten de juiste begroeiing aanwezig is. Andere dieren profiteren daarvan mee, ook vogels, zoogdieren, amfibieën, insecten en andere ongewervelden.

Combineren andere begroeiingstypen: Sinusbeheer is een prima werkwijze om het beheer van grasland' ruigte en bosrand te combineren. Het is ook prima te combineren met beheer voor recreanten. De vorm waarin gemaaid wordt kan op wensen van recreanten en fauna worden afgestemd. Voor lijnvormige elementen is sinusbeheer soms minder geschikt, zoek dan een andere vorm van gefaseerd beheer waarbij voldoende vegetatie blijft overstaan voor fauna, maar ook voldoende wordt afgevoerd om niet opnieuw de voedselsituatie ongunstig te beïnvloeden.

Foto 12: Overgang van struweel naar ruigte en ruig grasland. Hier liggen potenties voor bloemrijk grasland 9-5-2021.

4.3 Minder frequent gemaaide velden

Conclusie: De minder frequent gemaaide velden zijn minder ruig dan de bermen en bieden kansen voor bloemrijke vegetatie.

Doel: Ontwikkeling van **bloemrijke graslanden** in gradiënt naar ruigte en struweel en daarmee verbeteren biodiversiteit.

Omvorming en instandhoudingsbeheer:

- 2 à 3 jaar omvorming 2x per jaar maaien* (①eerste helft juni en ②september en bij rijke nagroei nog een derde maaibeurt ③ oktober-maart).
- Daarna evalueren en hopelijk naar een hooilandbeheer (2 x/ jr gefaseerd maaien en afvoeren ① tweede helft juni en ②oktober).

Faunabeheer en Combineren andere begroeiingstypen: zie §4.2@. Deze velden zijn uitermate geschikt voor sinusbeheer.

Recreatie: Bekijk hoe het terrein gebruikt wordt en houdt daarna rekening met recreanten, bijvoorbeeld door 'zitjes', wandelroute en doorkijkjes te maaien.

Foto 13: 'Paden' gemaaid in natuurgebiedje in Uithoorn 3-7-2012.

4.4 Bermen

Conclusie: De bermen zijn botanisch gezien zeer arm. Er liggen nog kansen voor verbetering doordat er lokaal, maar schaars iets minder ruige delen zijn of mooie gradienten en delen die passen bij de potentie.

Doel: Ontwikkeling van kruidenrijke **graslanden** en bloemrijke ruigte in gradiënten naar bos en struweel en daarmee verbeteren biodiversiteit.

Omvorming en instandhoudingsbeheer:

- Berm algemeen: 2 á 3 jaar omvorming 2x per jaar maaien en afhankelijk van nagroei 3x (① mei-juni, ② augustus-september, ③ oktober-maart).
- Berm langs werkpaden langs rand gebied: benut de inhammen rondom de putten bijvoorbeeld door ze iets groter te maken en er een soort sinusbeheer (gefaseerd beheer) te gaan toepassen zodat er gradiënten ontstaan van grasland naar bos.
- Na 2 á 3 jaar: evalueren en indien de productie is afgenomen naar een instandhoudingsbeheer van 2 x per jaar gefaseerd maaien en afvoeren (Let op: verschrallen op klei duurt lang en kansen zijn ook afhankelijk van andere elementen zoals kalk en ijzer, mogelijk is 7 a 10 jaar verschrallen nodig).

Sinusbeheer is vanwege smalle stroken minder geschikt. Zorg daarom voor een andere vorm van gefaseerd beheer in verband met fauna.

4.5 Dijken, drasse dijkvoet en nat werkpad

Conclusie: Ook de vegetatie op de dijken is zeer arm (zie bermen). Daarnaast zijn er onaantrekkelijk ruige vegetaties door slootvuil en potentieel bijzondere vegetaties lokaal in de natte dijkvoet (delen grasland/moeras in de singel, zie nr. 5 en 6 kaart bijlage 3@) en bij het drasse werkpad (nr. 4 kaart bijlage 3@). Respectievelijk groeien daar zeggen-grasland en nat tot vochtig soortenrijk grasland en nat grasland met indicatoren van brakke omstandigheden en delen natuurlijke opslag en ruigte in mozaïek. MTB-ers rijden bij natte omstandigheden het zeggenland kapot.

Doel:

- Op dijken: Ontwikkeling van bloemrijke **graslanden**.
- Op drasse dijkvoeten: nat soortenrijk **grasland** tot zeggenmoeras.
- Op en langs het natte werkpad terugdringen oeverruigte en ontwikkelen vegetatie met zeggen en wellicht brakke soorten en behouden mozaïek met natuurlijke opslag, ruigte en overgang naar de helling met struweel.

Omvorming en instandhoudingsbeheer:

- Op dijken: zie 4.4@ bermen.
- Op drasse dijkvoet en werkp pad: Hooiland beheer 2x per jaar maaien (① juni, ② september – oktober houdt rekening met draagkracht bodem). Bekijk of het slootvuil afgevoerd kan worden of waar het verwerkt kan worden. Langs het water gefaseerd strooiselruigte verwijderen dus rietkraag laten staan en brandnetelruigte maaien en afvoeren.
- Let op: voorkom insporing door materieel en door de MTBers. Leidt de MTBers ter hoogte van de zeggenvegetatie over de dijk.
- Na 2 á 3 jaar evalueren.

4.6 Waterplas met oevers en rietland

Conclusie:

- Verlandings- en verbossingsvinden plaats in de rietlanden van de waterplas.
- De broekbosachtige vegetatie ten oosten van de plas lijkt rijk. Het van bos ten westen van de plas lijkt arm, maar er groeien wel oude bomen met scheuren en holten.
- Tussen 2012 en 2015 zijn bomen geplant in het rietland (zie luchtfoto's google earth).
- De oevers, afgeschermd door bos en ruigte, waren slecht te onderzoeken (ondoordringbaar) maar bieden in potentie ruimte aan bijzondere soorten vanwege de rust. In het voorjaar nog aantrekkelijke soorten gevonden als dotterbloem en gele lis.

Doel:

- Rietland als oeverbescherming en voor oevergebonden dieren zoals dwergmuis, noordse woelmuis en misschien ringslang.
- Nat bos met rietruigte in overgang naar rietland.

Aanbevelingen:

- Behoud de rietland/moerasdelen met dotterbloemen, gele lis en zeggen.
- Herstel het verruigde en vooral verbraamde rietland, verwijder de aanplant, spontane opslag en met name braam en de grote hoeveelheid strooisel. Werk gefaseerd om soorten te behouden (overweeg een klepelzuiger aan een arm zodat kleinschalig gewerkt kan worden en mooie delen kunnen worden gespaard).
- Behoud het bosje ten oosten van de plas zoals al jaren gebeurd (#wat is hier het beheer?).
- Maak in het bos ten westen van de plas ruimte zodat verjonging kan optreden en een rijkere ondergroei kan ontstaan. Maak enkele 'gaten' in een deel met staken (esdoorn).
- Behoud de grote bomen, wilg en populier, voor holten, soorten van dood hout paddestoelen enzovoort. Bij instabiliteit ... laat ze het bos invallen.

4.7 Overige wateren en oevers

Conclusie:

- In de eerste meter langs het water (behalve als er natuur(vriende)lijke oevers zijn) groeit een smalle rietkraag, riet ruigte of een onaantrekkelijke nitrofiële ruigte op een pakket slootvuil.
- De steile (beschoeide?) oevers bieden weinig ruimte voor oevergebonden flora en fauna.

Doel:

- Behoud de watervegetatie voor zover die aanwezig is.
- Probeer leefgebied voor water- en oevergebonden soorten uit te breiden.
- Verminder de brandnetelruigte langs de waterkant zodat daar oever- of graslandvegetatie kan groeien

Beheer:

Foto 14: Oerwoud op noordwest-flank. Houdt een aantal bosvakken rustig? Dus geen MTB- of andere paden?

- Bekijk waar het slootvuil verwerkt kan worden om ruimte te geven aan nat grasland of oevervegetatie in plaats van brandnetelruigte. (afvoeren of gedeeltelijk lokaal verwerken: bv broeihoop ringslang en hopen in bosrand of ruigte terrein). Dit past uitstekend bij Sinusbeheer.
- Bekijk of en waar minder intensief geschoond kan worden (jaarlijks 75%).
- Bekijk of baggeren met baggerzuigspuit mogelijk is, met verwerking van de bagger in het weidegebied (in plaats van bemesting).

Recreatie: Bekijk hoe het terrein gebruikt wordt en houdt daarna rekening met recreanten, bijvoorbeeld door 'zitjes', visstek en doorkijkjes te maaien.

4.8 Bos, struweel en droge ruigte

Conclusie:

- Nat bos, deels aanplant, deels spontaan (aan oevers): Relatief oude bomen met hier en daar een holte of scheur. Dit is schaars in het onderzoeksgebied en daarom van groot belang voor de biodiversiteit. Langs de vijver is een volledige gradiënt aanwezig.
- Bos op de heuvels/hellingbos: is deels een stakenbos zonder ondergroei (lage natuurwaarde), deels spontaan ontwikkeld vanuit (braam)struweel (relatief hoge natuurwaarde) en deels aangeplant bos met een rijke struiklaag. Relatief veel waarden soms ook een volle voedselrijke kruid- of braamlaag.
- Het struweel betreft braamstruweel dat zich ontwikkelt naar bos, dus met opslag van diverse struiken en bomen, vooral die door vogels worden verspreid.
- De voor natuur relatief rijke ruigte zijn schaars. Ze liggen op verrommelde delen op de heuvels of als bosrand, bijvoorbeeld de locatie met bolletjesraket en de prachtige ruigte langs het pad en paardenpad achter het kunstwerk van Frans de Wit. Het ontstaat dus vooral waar 'gewerkt is'.

Doel: Het laten ontwikkelen van zichzelf in stand houdend bos, veilig voor recreanten, inclusief volledige gradiënt van grasland naar bos en van oever naar bos, dus inclusief een passende ruigte, dus anders dan de nitrofiële brandnetel, raapzaad ruigten.

Beheeradvies:

- Spaar de relatief oude bomen op het oorspronkelijke maaiveld.
- Behoud de volledige gradiënt van water naar bos (bij de vijver zie 4.6@).
- Maak afwisseling in stakenbos, bijvoorbeeld in het eentonige esdoornbos op de noordwestflank, door groepen te kappen of om te lieren en de natuur zijn gang te laten gaan. De gemaaide stukjes rondom putten geven een voorbeeld van dergelijke afwisseling).
- Zoek ruimte voor uitbreiding van gradiënten naar grasland en ruigte. Neem hiervoor het bos en het struweel op in het sinusbeheer of een andere vorm van gefaseerd beheer.
- Voorkom dat het struweel te ver uitbreidt. Bepaal hiervoor waar en hoe dit mag verlopen. Het gaat vooral om de boogvormige uitlopers van braam die snel terrein kunnen innemen. Bedenk met een aannemer welk materieel het geschiktste is hiervoor, mogelijk is dit zelfs klepelzuigen al dan niet met een arm zodat er niet teveel kale grond ontstaat maar de hoge uitlopers worden afgemaaid.
- Tussen struweel en grasland moet ruimte zijn voor ruigte. Indien dit ontstaat uit een kale situatie dan is het beheer 1x/ 2 á 3 jaar of 1x/jr in de winter, bij voorkeur beide elk 50% van de oppervlakte. Als het ontstaat vanuit grasland dan is het beheer zoals beschreven onder 'gazon'.

Foto 15: Bosrand zoals het hoort. Bos, struweel/mantel, ruigte, gras,. Met beheer is het hoge gras uit te breiden, net als de bloemrijkdom. De struiken bieden wel veel bloemen. Begin juli waren de meeste van deze hooggrasdelen gemaaid. 16-6-2021.

4.9 Recreatie

Doel: Aantrekkelijker maken van het gebied voor recreanten en natuur.

Aanbevelingen: Beperk het aantal MTBpaden in het bos en zoneer ook voor de natuur zodat er enkele plekken zijn waar het rustiger is. Bijvoorbeeld de nu al relatief rustige flanken op het noordwesten (nr. 8 op kaart in bijlage 3). Ontwerp, uitgaande van de huidige situatie, de natuurlijke ontwikkeling en het huidige beheer, een kaart van het terrein met welk type natuur waar gewenst is. Neem de wensen voor recreatie en de plannen voor het centrumgebied hierin mee. Bedenk vervolgens welke ingrepen en welk beheer daarbij passen.

Enkele rondwandelingen door het gebied en aansluitend op de andere gebieden van het recreatieschap zal het aantrekkelijker maken voor wandelaars. Een zachte scheiding met de MTB-ers is aan te raden, daarvoor is ruimte genoeg. We raden aan te bekijken welke voorzieningen voor welk type recreant het gebied kan verbeteren en tegelijkertijd te bedenken hoe natuur daarin kan worden meegenomen. Dit sluit aan bij de plannen voor het opwaarderen van het terrein als centrumgebied (Projectgroep visie Spaarnwoude Park en Recreatieschap Spaarnwoude, geen jaartal.).

4.10 Aanbevelingen Fauna

Met de aanbevelingen voor **vegetatie** zal leefgebied voor grasland-, ruigte-, en bossoorten uitbreiden of verbeteren. Met de omvorming zal op den duur het leefgebied voor insecten en andere ongewervelden verbeteren. Hieronder staan de aanvullend op de beheraanbevelingen aanbevelingen per faunagroep.

4.10.1 Vleermuizen

Behoud grote bomen waarin holten kunnen ontstaan. Deze bieden behalve aan vogels en marters ook aan vleermuizen verblijfmogelijkheden. Afwisseling in de bosrand en gevarieerdere begroeiing met dito insectenfauna betekenen meer voedsel en dus betere kansen voor deze diergroep. Plaats in het jonge bos vleermuiskasten voor boombewonende vleermuizen. Houdt daarbij rekening met de evenementen.

4.10.2 Marters en overige soorten

Boommarter komt voor in het gebied. De dichtheid aan marters is nooit hoog, het gaat immers om predatoren hoog in de voedselpiramide. Spaarnwoude is

inmiddels hun leefgebied. Het recreatiegebied is meestal rustig maar er zijn drukker (weekenden) en piekmomenten (evenementen). De oppervlakten 'groen' zijn in het onderzoeksgebied erg versnipperd. Daarom adviseren we leefgebied voor marterachtigen te verbeteren. Uiteraard gebeurt dit met een groenbeheer afgestemd op fauna, maar ook door aanbrengen van marterhuizen en -hopen. Ook plaatsen waar maaisel en of slootschoonsel wordt verwerkt in bijvoorbeeld braamstruweel brengen afwisseling in het terrein waar marterachtigen een plek kunnen vinden. Door de locaties van deze schuilplaatsen slim te kiezen kan enigszins gestuurd worden waar de dieren hun schuilplaatsen gaan maken en zijn negatieve effecten van evenementen wellicht te voorkomen. Zorg verder dat de dieren zich veiliger door het recreatieschap kunnen verplaatsen door onder viaducten dekking aan te brengen. **#is dit een leuke opdracht voor een technasium?** Voor allerlei grondgebonden dieren, ook voor wezel, bunzing en hermelijn zouden duikers (over gedimensioneerd) met loopplank verzachtend werken of eenvoudige schuilgoten of stobbenwallen onder of over bruggen ontsnipperend kunnen werken.

Voor de bijzondere en karakteristieke fauna van Spaarnwoude zoals **noordse woelmuis** is in het onderzoeksgebied nu weinig ruimte. Ook ringslang komt (nog) niet voor. Deze soorten hebben dichte begroeiing langs oevers nodig. Ringslang en noordse woelmuis leven veelal in rietlanden. Voor al deze soorten is met name het vijvergebied van belang en de overige wateren als verbindingzone. Behoud van de ogenschijnlijk natuurlijke oevers en rietlanden in het vijvergebied zijn daarom van groot belang voor het in stand houden van potentieel leefgebied voor deze soorten en als stapsteen naar ander rietland bijvoorbeeld bij De Ven.

Recent is bever gesignaleerd (Besteman 2021), ook een soort van oevers, die in de sloten en bij de vijver een volledig biotoop vindt. Door voor deze soort bij de vijver een bruchtplak aan te leggen is de kans groter dat hij de (historische dijken) ongemoeid laat en wel een bijdrage levert in het beheer door het tegengaan van verbossing in het rietland. Al is onduidelijk hoe bever om gaat met braamstruweel.

4.10.3 Vogels

De struwelen en bossen met een mooie struiklaag herbergen veel territoria van struweelvogels. In hoeverre het uit blijven van festivals hierop een positieve bijdrage leverde is niet bekend. Behoud de relatief oude bomen en bevorder het voorkomen van holtebroeders door het aanbrengen van nestkastjes.

De rietkragen herbergen enkele rietvogels. De verbraming is daarvoor negatief. Bring op de natte delen van het onderzoeksgebied de bramen terug door een aangepast maaibeheer en houdt hiermee het rietland in stand, ook voor de moerasbewoners onder de zoogdieren.

4.10.4 Libellen en vlinders

Foto 16: Azuurjuffer 29-5-2021

Beschermde libellen, ook de witsnuitlibellen die niet konden worden uitgesloten (Besteman 2021), zijn niet gevonden. Ook beschermde vlinders werden niet aangetroffen al is niet specifiek gelet op boomvlinders zoals eiken- en sleedoorn.

De vlinderfauna is arm, vermoedelijk door het ontbreken van waard en voedselplanten en het veelvuldig maaien van ruigte plekken. Met het bloemrijker worden van de vegetatie zal ook de situatie voor vlinders verbeteren. Als daarnaast sinusbeheer wordt ingezet (direct op de velden met een relatief bloemrijke vegetatie) kunnen vlinderpopulatie verbeteren.

De libellenfauna bij het water is ook arm. De algemene soorten komen groten-deels voor maar er ontbreken er een paar en de aantallen zijn laag. De bloemrijke ruigte leverde hoge aantallen heidelibellen op. Een oorzaak is niet bekend, mogelijkheden zijn: waterkwaliteit (zout), ontbreken oevervegetatie in het water, te weinig beschutting.

Referenties

- Bakker de N., Besteman B., van der Vliet F. en Smit J. 2008. Nvo Spaarnwoude en Nvo Zuiderpolder. monitoring fauna: vleermuizen, amfibieën en insecten 2007. b&d Natuuradvies in opdracht van Rijkswaterstaat Noord-Holland. Rapportnummer WSA 07.14.
- Bakker T. en A. Goorden, 2008. Klepelen en opzuigen succesvol bij dijkbeheer. Vakblad natuur bos landschap / Stichting Vakblad Natuur Bos Landschap. Deel(Jaar)Nummer 5(2008)9. Pg 6 - 8.
- Bax I.H.W. en W. Schippers 1998. Ontwikkeling van botanisch waardevol grasland'. Dienst Landelijk Gebied en Informatie- en Kenniscentrum Natuurbeheer, publicatienummer C-18 Utrecht/Wageningen.
- Besteman B. 2021. Beschermde natuur bij de Uitzichtheuvels in Spaarnwoude 2021. b&d natuuradvies in opdracht van Recreatieschap Spaarnwoude
- Couckuy, J., 2016. Sinusbeheer: maaibeheer op maat. Vakblad voor natuur bos landschap. <https://edepot.wur.nl/404139>. Geraadpleegd 15-11-2020.
- Cuppen, Jan G.M. en Bram Koese, 2005. De gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* in Nederland: een eerste inhaalslag. rapportnummer EIS2005-11. Stichting European Invertebrate Survey – Nederland
- Duistermaat, L. van der, 2020. Heukels' Flora van Nederland. Noordhoff Uitgevers BV, Groningen/utrecht, ISBN/EAN 9789001589561.
- Goes J.P.C van der. Duijn P.P. 1991. Veldwerk Milieu-inventarisatieonderdeel flora en vegetatie, Provincie Noord-Holland, Dienst Ruimte en Groen, Haarlem.
- Hennekens, S.M. en J.H.J. Schaminée, 2001. Turboveg, a comprehensive database management system for vegetation data Journal of Vegetation Science 12: 589-591.
- Ketelaar R, Plate C. 2001. Handleiding Landelijk Meetnet Libellen. Rapport VS2001.28, De Vlinderstichting, Wageningen & Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg.
- Kruijsen, B. en J. Diemeer, 2014. Natuuronderzoek deelgebieden Oosterbroek en Buitenhuisen (recreatiegebied Spaarnwoude) in 2014 EINDVERSLAG. Ecologisch Adviesbureau B. Kruijsen in opdracht van recreatieschap Spaarnwoude.
- Kruijsen, B., Kuiper W. en J. Diemeer, 2018. De ecologische effecten van bosdunningen in recreatiegebied Spaarnwoude in 2018. Ecologisch Adviesbureau B. Kruijsen in opdracht van recreatieschap Spaarnwoude.
- Kruijsen, B.W.J.M. 2010. Natuurvisie Spaarnwoude 2010. Ecologisch Adviesbureau B. Kruijsen in opdracht van recreatieschap Spaarnwoude.
- Londo, G., 2010. Naar meer natuur in tuin, park en landschap. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. – Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Projectgroep visie Spaarnwoude Park en Recreatieschap Spaarnwoude, geen jaartal. Visie Spaarnwoude Park 2040. Rijk aan natuur, buitenleven en verhalen uit het verleden. Recreatieschap Spaarnwoude. Gedownload op 12-6-2021 van: www.spaarnwoude.nl/media/recreatienoordholland/org/5/pictures/html/lr_nhr099_spaarnwoude_visie_webversie_los_def_versie_17_nov.pdf.
- QGIS.org, 2021. QGIS Geographic Information System. QGIS Association. <http://www.qgis.org>
- Runhaar, J. & Van Landuyt, Wouter & Groen, C.L.G. & Weeda, E.J. en Verloove, F. (2004). Herziening van de indeling in ecologische soortengroepen voor Nederland en Vlaanderen. Gorteria 30 (2004) 1. 30.
- Scharringa, Kees, Wim Ruitenbeek & Piet Zomerdijk, 2010. Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland SVN en Landschap Noord-Holland.
- Sovon datum onbekend. <https://www.sovon.nl/liveatlas>.
- Swaay C. van, 2005. Handleiding Landelijk Meetnet Vlinders. – Rapport VS2005.042, De Vlinderstichting, Wageningen.
- Vergeer J.W., van Dijk A.J., Boele A., van Bruggen J. & Hustings F., 2016. Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project (BMP) en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. ISBN 978-90-72121-26-4 https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/Handleiding_Broedvogels_2016.pdf

Geraadpleegde website:

www.vlinderstichting.nl

geodata.nationaalgeoregister.nl

www.qgis.org

Bijlage 1: Gegevens planten

Deze bijlage geeft een tabel de kopgegevens van de opnamen en een tabel met per opname de gevonden plantensoorten en hun abundantie volgens de schaal van Tansley (§2.1.1@). Alle opnamen zijn gemaakt door B. Besteman van b&d Natuuradvies in 2021.

Tabelnr	Opnamenr	Opname	Datum (jr/mnd/dg) startinvoer	Aantal soorten
1	2	grasland zuidoost	20210424	42
2	4	singel	20210427	39
3	6	broekbos	20210509	64
4	7	bermen	20210509	100
5	8	gazon/grasland	20210509	84
6	9	berm slingerfietspad	20210513	34
7	11	rietland/rietoever	20210527	42
8	12	Dras dijkland	20210527	39
9	13	Dijk langs veenweide	20210527	40
10	14	braamstruweel	20210529	86
11	15	abeelbosje	20210529	24
12	16	werkpad t/o singel	20210529	39
13	18	'rotsen'	20210529	79
14	19	water en oever	20210712	26
15	20	'helling'bos	20210712	83

Opnamenummer	2	4	6	7	8	9	11	12	13	14	15	16	18	19	20	
Tabelnummer	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Wet_naam																Ned_naam
Acer campestre			o	a						o	a		r		a	Spaanse aak
Acer pseudoplatanus				o	lo					o					a	Gewone esdoorn
Acer species (exoot aanplant?)															o	Esdoorn (G)
Achillea millefolium		lf				o							r			Gewoon duizendblad
Aegopodium podagraria															lf	Zevenblad
Agrostis canina		lo														Moerasstruisgras
Agrostis species					lo					o	f				lo	Struisgras (G)
Agrostis stolonifera		f		f	a	a	lo		o	f		cd			o	Fioringras
Alliaria petiolata				o	o	lo					o				o	Look-zonder-look
Allium vineale					lo											Kraailook
Alnus cordata															la	Hartbladige els
Alnus glutinosa				o												Zwarte els
Alnus species (glutinosa)			a	lf			o									Els (G)
Alopecurus geniculatus					la	lf							lf			Geknikte vossenstaart
Alopecurus pratensis			o	o	cd		cd	f	a	a	o		a		o	Grote vossenstaart
Angelica sylvestris				lo			o		o							Gewone engelwortel
Anisantha sterilis			f		f	o	lf			lo			o		o	IJle dravik
Anthriscus sylvestris			a	f	f	o	o	o			f			o	o	Fluitenkruid
Arctium minus s.l.					r	x					lo				o	Gewone klit
Arenaria serpyllifolia													a			Gewone zandmuur
Arrhenatherum elatius			o	o	f	o			o	a			o			Glanshaver
Artemisia vulgaris		lo			o	r					lo		o			Bijvoet
Asplenium ruta-muraria													lo			Muurvaren
Asplenium trichomanes													lo			Steenbreekvaren
Bellis perennis		lf			o	f			lo		lo					Madeliefje

ConcePT

Betula pubescens				la													Zachte berk
Betula species				f												r	Berk (G)
Bolboschoenus laticarpus															lo		Bolboschoenus laticarpus
Brassica napus/rapa				f													Koolzaad/Raapzaad
Brassica nigra				o										o			Zwarte mosterd
Brassica rapa			x	o		lo		r	f	lf		r		o			Raapzaad
Brassica species		r		o													Kool (G)
Bromus hordeaceus s. hordeaceus			o	f					o				f				Zachte dravik
Calamagrostis epigejos			lf														Duinriet
Callitriche species														f			Sterrenkroos (G)
Caltha palustris s.l.							lf										Dotterbloem
Capsella bursa-pastoris				lo	o					lo			r				Herderstasje
Cardamine hirsuta		o	o	o	lo								r	o			Kleine veldkers
Cardamine pratensis		f		o				o									Pinksterbloem
Carduus crispus				r	o					r			o		lo		Kruldistel
Carex disticha								lf	lo								Tweerijige zegge
Carex hirta				o	lo								lo	lo			Ruige zegge
Carex otrubae				o	o			o	f	lf	r						Valse voszegge
Carex riparia			lo					lf	f	lf							Oeverzegge
Carex species			lo														Zegge (G)
Carpinus betulus																r	Haagbeuk
Castanea sativa																o	Tamme kastanje
Cerastium fontanum s. vulgare		f		o	o	o		o	lo								Gewone hoornbloem
Cerastium glomeratum		lf		o	f	lo							o				Kluwenhoornbloem
Cerastium species				lo	lo												Hoornbloem (G)
Cirsium arvense				lo	o	o		o		lo			r	lo			Akkerdistel
Cirsium palustre										r							Kale jonker
Cirsium vulgare		r		r	o												Speerdistel
Clematis vitalba													lo		r		Bosrank
Convolvulus sepium				lo	o	lf	o	f		o		o		f	lo		Haagwinde
Conyza canadensis													o				Canadese fijnstraal
Cornus mas															lo		Gele kornoelje
Cornus sanguinea										o					o		Rode kornoelje
Cornus species			o	o						o	r		o		a		Kornoelje (G)
Corylus avellana				o											o		Hazelaar
Crataegus monogyna			o	a			o			o	f				a		Eenstijlige meidoorn
Crepis capillaris					o								f				Klein streepzaad
Dactylis glomerata		o		a	o	o		a	a	o	o		f		o		Kropaar
Daucus carota		r															Peen
Dipsacus fullonum					r								r				Grote kaardebol
Dryopteris carthusiana				r			r										Smalle stekelvaren
Dryopteris dilatata				o			lo										Brede stekelvaren
Dryopteris filix-mas				r			r						r		r		Mannetjesvaren
Echium vulgare													lo				Slangenkruid
Elaeagnus species										r							Olijfwilg (G)
Elytrigia repens			o		a	o						a		lo	lo		Kweek
Enteromorpha species														lf			Darmwier
Epilobium hirsutum			f	lf	o	lo		cd	r	lo	f		a	o	f	lo	Harig wilgenroosje
Epilobium parviflorum											o		r				Viltige basterdwederik
Epilobium species							r									lo	Basterdwederik (G)
Epilobium tetragonum				r							lo			o			Kantige basterdwederik s.l.
Epipactis helleborine																r	Brede wespenorchis
Equisetum arvense		o		lf									r				Heermoes
Erodium cicutarium s.l.					lo												Gewone reigersbek (groep)
Erophila verna					lo									lo			Vroegeling
Euonymus europaeus				o												f	Wilde kardinaalsmuts
Eupatorium cannabinum				lo			o			r			o				Koninginnenkruid
Fallopia japonica												lo					Japanse duizendknoop

ConcePT

Festuca arundinacea		a	o		a	lo	o		a	a	f	o	o	f	f	o	Rietzwenkgras
Festuca brevipila		x	o		o		lo			x				r			Hard zwenkgras
Festuca rubra		a	o		f	f								o		o	Rood zwenkgras
Ficaria verna s.l.			o		f	o		la	la	a		lf	lo		f	lf	Speenkruid
Fraxinus excelsior				f	lo			o			o			o		a	Gewone es
Fraxinus species								o									Es (G)
Gallium aparine			cd	a	f	o	la	a	a	a	f	a	a	f	f	a	Kleefkruid
Geranium dissectum		o		r	o	o	o		o	o			lo	o			Slipbladige ooievaarsbek
Geranium molle		lo			lo	f				lo				o			Zachte ooievaarsbek
Geranium robertianum					o											o	Robertskruid
Geranium species											r						Ooievaarsbek (G)
Geum urbanum					lo						o					o	Geel nagelkruid
Glechoma hederacea		f	cd	a	a	f	a	f	o	f	f		o	o		f	Hondsdrif
Glyceria fluitans					lo		lo										Mannagras
Glyceria maxima								lf		lo					f		Liesgras
Hedera helix																o	Klimop
Heracleum mantegazzianum			la		o						o					o	Reuzenberenklauw
Heracleum sphondylium		o	f	a	a	o	f	o	o	f	o	f	o	r		o	Gewone berenklauw
Holcus lanatus		o			f	o			f	f	o		o		o	o	Gestreepte witbol
Hypochaeris radicata						o											Gewoon biggenkruid
Ilex aquifolium																r	Hulst
Impatiens parviflora																lo	Klein springzaad
Iris pseudacorus								lf									Gele lis
Jacobaea vulgaris s.l.						o											Jakobskruid (groep)
Juncus bufonius/ambiguus					lo	lo											Greppelrus (groep)
Juncus effusus								lo									Pitrus
Juncus inflexus		r							lf								Zeegroene rus
Lactuca serriola														r			Kompassla
Lamium album				r	o	lo				r							Witte dovenetel
Lamium hybridum					lo												Ingesneden dovenetel
Lamium purpureum					lo												Paarse dovenetel
Lapsana communis				lf		lo								o		o	Akkerkool
Lemna minor								lo							f		Klein kroos
Lemna species								lo							a		Eendenkroos (G)
Leontodon saxatilis						lf											Kleine leeuwentand
Ligustrum species (vulg & ov.)				la	o					o						a	Liguster (G)
Lolium perenne		o	lf	o	o	a				lf		f	lo			lo	Engels raaigras
Lotus species (pedu. of		r															Rolklaver (G)
Lycopus europaeus								o									Wolfspoot
Malus species				o													Appel (G)
Malva species (sylv.)										lo							Kaasjeskruid (G)
Malva sylvestris														o			Groot kaasjeskruid
Matricaria chamomilla (= recutita)					x									lo			Echte kamille
Matricaria discoidea						lo				lo							Schijfkamille
Matricaria/Tripleurospermum species							x										Kamille (G)
Medicago arabica					lo	f				lo	lo			lo			Gevlekte rupsklaver
Medicago lupulina					r	o	lo							lo			Hopklaver
Myosotis arvensis					o		r		r	r	lo		r	o			Akkervergeet-mij-nietje
Myosotis discolor								lf									Veelkleurig vergeet-mij-nietje
Odontites vernus s.l.													lo				Rode ogentroost (groep)
Oenothera species						r											Teunisbloem (G)
Papaver species										r				r			Klaproos (G)
Persicaria amphibia						lo				lo		o					Veenwortel
Phalaris arundinacea				la	la			cd		lf	lo				la		Rietgras
Phleum pratense s.l.													o				Timoteegras (groep)
Phragmites australis			o	o	f	o	lf	a	a		o		a		d	o	Riet
Picea species																r	Spar (G)

ConcePT

[illegible]

Sonchus oleraceus					o	o					lo			o		r	Gewone melkdistel
Sonchus species											lf					lo	Melkdistel (G)
Sorbus aucuparia				f												o	Wilde lijsterbes
Stachys palustris															lf		Moerasandoorn
Stachys sylvatica											lo					lo	Bosandoorn
Stellaria media						o					lo			r			Vogelmuur
Symphytum officinale			o		o		f	o	o	o	o		o	r		r	Gewone smeewortel
Tanacetum vulgare																lo	Boerenwormkruid
Taraxacum species		f		o	f	a	f			o	o	o		o		o	Paardenbloem (G)
Thlaspi arvense					lo												Witte krodde
Trifolium dubium		lf			lo	o				lo				r			Kleine klaver
Trifolium pratense		r			o					o	r		r				Rode klaver
Trifolium repens		f			lf	f				lf			r	r			Witte klaver
Trifolium resupinatum					lo	f								r			Perzische klaver
Trifolium species										x							Klaver (G)
Tripleurospermum maritimum					lo												Reukeloze kamille
Typha latifolia								o									Grote lisdodde
Typha species								lo									Lisdodde (G)
Ulmus species						lo										o	Iep (G)
Urtica dioica			a	a	a	o	f	cd		a	f	f	a	o	f	f	Grote brandnetel
Veronica arvensis		r				o								o			Veldereprijs
Veronica hederifolia			o	a												f	Klimopereprijs
Veronica persica					o	o	r			lo			r				Grote ereprijs
Veronica serpyllifolia						r											Tijmeprijs
Viburnum opulus			o	f				r		lo						o	Gelderse roos
Vicia cracca													r				Vogelwikke
Vicia sativa s. nigra/segetalis		lf			o			f	o								Smalle/Vergeten wikke
Vicia sativa s. sativa			r		o								r	o			Voederwikke
Vulpia myuros													f				Gewoon langbaardgras

ConcePT _____

Bijlage 2: Waarnemingen en territoria broedvogels

Hieronder staat tabel in alfabetische volgorde de waargenomen broedvogels. Afbeelding 6@ toont de struweelvogels en afbeelding 7@ toont de territoria van overige vogels

id	datum	soortnaam	aantal terr.	Aantal waarn.
423	27-06-2021	Blauwborst	1	1
166	07-05-2021	Braamsluiper	4	5
345	29-05-2021	Buizerd		1
425	27-06-2021	Dodaars		1
77	04-04-2021	Ekster	3	4
278	07-05-2021	Goudvink	1	2
109	07-05-2021	Grasmus	8	15
426	27-06-2021	Grauwe Gans		3
9	04-04-2021	Groene Specht	1	1
2	04-04-2021	Groenling	9	12
62	04-04-2021	Grote Bonte Specht	1	1
21	04-04-2021	Heggenmus	5	5
15	04-04-2021	Houtduif	4	10
443	27-06-2021	Kleine Karekiet	5	6
138	07-05-2021	Kneu	1	4
357	29-05-2021	Koekoek	1	1
13	04-04-2021	Koolmees	5	14
202	07-05-2021	Krakeend	1	2
372	29-05-2021	Meerkoet	3	7
441	27-06-2021	Merel	23	57
388	29-05-2021	Nachtegaal	5	18
444	27-06-2021	Pimpelmees	5	14
323	29-05-2021	Putter	3	4
196	07-05-2021	Rietgors	1	2
416	27-06-2021	Rietzanger	1	1
442	27-06-2021	Roodborst	10	19
255	07-05-2021	Sperwer	1	1
433	27-06-2021	Tjiftjaf	30	84
317	29-05-2021	Tuinfluit	1	1
3	04-04-2021	Vink	13	24
161	07-05-2021	Wilde Eend	1	1
439	27-06-2021	Winterkoning	18	41
26	04-04-2021	Zanglijster	13	24
32	04-04-2021	Zwarte Kraai	1	1
445	27-06-2021	Zwartkop	34	58
		totaal	196	

ConcePT _____

Bijlage 3: Locaties met hoge waarden of goede kansen voor natuur

Hieronder staan een tabel en kaart met locaties met een relatief hoge natuurwaarde behouden moeten worden of waar met een aangepast groenbeheer de natuurwaarde verbeterd kan worden. De tabel geeft per nummer uitleg en advies in telegramstijl.

id	naam	Opmerking beheer	Opmerking
1	Jong bloemrijke ruigte en struweel	Ook hier is een vorm van gefaseerd beheer gewenst.	Prachtige, vrij bloemrijke, ruigte en struweel voor insecten, vogels en zoogdieren
2	nat werkp pad	Hooilandbeheer, waar mogelijk natuurvriendelijke oever en zoek oplossing voor slootafval	Groeiplaats rode ogentroost en heelblaadje (brak indicatoren). Hier mogelijkheden voor nat grasland met brak indicatoren?
3	paardenpad/pad openheid en dus gradiënten in struweel	langs pad 2x/jr+ruimen, dan slingerzone 1x/jr, dan zone 1x/4 jaar (klepelzuigen? gefaseerd in winter	Het brede paardenpad in dit deel van het terrein in het grote struweelgebied is rustig.
4	Pad, paardenpad, wandelpad	zie 3	langs deze romantische iepenrij is het mooi wandelen. Behoud het rustige paardenpad en maak hier zones hooiland, bloemrijke ruigte, bos. Zorg dat een wandelpad duidelijk wordt en in aansluiting is met een wandelpadenstelsel
5	drasse dijkvoet	NIET bemesten hooibeheer, voorkom berijding door mountainbikes	deze drasse dijkvoet is moerasachtig met zeggen. Bescherm het.
6	drasse dijkvoet en bloemrijk grasland	NIET bemesten hooibeheer, eerst omvormen, voorkom berijding door mountainbikes.	het natte deel van deze dijkvoet lijkt op nr.5. Richting de verharde paden gaat het over naar grasland met potentie voor bloemrijk grasland.
7	Moerasnatuur	Maak een beheerplan, Ga verbraming en verbossing tegen! Behoud oud bos.	Waterpartij, broekbos oeverzones en dijkvoet met kansen voor karakteristieke moerasnatuur: Noordse woelmuis, dwergmuis, ringslang, moerasvogels.
8	Vochtig Hellingbos		Zeer steil bos met weelderige begroeiing zie foto
8	Vochtig Hellingbos		Bos op helling met de bijzonder gele kornoelje.
9	kunstmatige rotshelling	beperken overgroeien door braam.	Braamstruweel gaat de rotsen overgroeien Zowel voor recreatie, veel kinderen en volwassenen klimmen over de rotsen, als voor de natuur, bijzondere planten en mogelijk schuilplaats voor dieren is inperken nodig.
10	japanse duizendknoop	zie https://bestrijdingduizendknoop.nl/(d.d.26-8-2021)	
11	Ruderaal situatie bij slingerfietspad	Verwijder rimpelroos. Maak beheerplan voor aansluiting op natuurlijke situatie	Recent aangelegde bermen langs slinger fietspad. De aangeplante rimpelroos is niet alleen invasieve exoot, het is ook nadelig voor fietsers i.v.m. kleine doortjes en lekke banden.
12	sinusmaaien	veld/ruigte/struweel: uitermate geschikt voor sinusmaaien	Dit veld heeft een veilige besloten uitstraling. Je kunt hier ook een prachtige plek maken om te picknicken Benut de zonbeschenen kant van het veld waar het al schraler en bloemrijker oogt.
13	bos ca. 1980	relatief oud bos: behoud grote bomen	
14	struweel naar bos-ontwikkeling	zodra het bij vastgestelde grens groeit: klepelzuig in de winter (ivm voortplantingsseizoen). Werk gefaseerd.	1)bepaal grenzen begroeiingstype (tot waar mag braamstruweel komen en tot waar mag het worden teruggezet). 2)bepaal fasering in beheer. 3) bepaal het type beheer; zie voorstel in Opm.Beheer

ConcePT _____

Concept _____

Voorstel AB

Datum vergadering

Adviescommissie 21 maart 2022

Dagelijks bestuur 14 april 2022

Algemeen bestuur 12 mei 2022

Onderwerp

Gewijzigde dienstverleningsovereenkomst inzake Bestuursbureau

Besluit

Het AB besluit:

Om de gewijzigde Dienstverleningsovereenkomst inzake het bestuursbureau van de recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Geestmerambacht, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske-Waterland tussen de provincie Noord-Holland en deze recreatieschappen, vast te stellen.

Kernboodschap

Eind 2021 heeft recreatieschap Geestmerambacht besloten om de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) niet aan te gaan, maar een wijzigingsvoorstel te doen voor de DVO. Dit was ingegeven door de wens van het schap, om bij een eventuele herinrichting van recreatieschap onder andere voorwaarden uit de DVO te treden aangaande de instelling van het Bestuursbureau, dan waar de tekst van de DVO in voorzag.

Bovenstaande heeft geleid tot een nieuwe versie van de DVO. Belangrijkste wijziging hierin is artikel 8, over opzegging en beëindiging van de overeenkomst. Elke partij die de overeenkomst nu wenst op te zeggen heeft een opzegtermijn van twee jaar, gedurende welke de uittredende partij de diensten van het bestuursbureau blijft afnemen.

Omdat tevens bleek dat er in de verschillende AB-vergaderingen van eind 2021 (op details) verschillende versies van de DVO ter besluitvorming door de AB's hebben voorgelegd, is de gehele DVO tekstueel nagelopen en ligt er nu voor alle algemeen besturen dezelfde tekst voor.

Onderbouwing

Op dit moment is de Dienstverleningsovereenkomst zoals in 2021 voorbereid tussen de recreatieschappen en Provincie Noord-Holland, niet door alle partijen ondertekend. Om mogelijk te maken dat de provincie het Bestuursbureau kan huisvesten en faciliteren, dient de Dienstverleningsovereenkomst tussen alle schappen en de provincie gesloten te worden.

In de voorliggende, gewijzigde DVO zijn de voorwaarden om uit de DVO te treden, aangepast en in overeenstemming gebracht met de wensen van alle partijen.

Risico's besluit

Indien de DVO niet wordt ondertekend, kan het Bestuursbureau geen diensten vervullen voor de besluitvorming in het recreatieschap.

Bijlagen

1. Bijlage DVO Bestuursbureau recreatieschappen-PNH gewijzigde versie

Klik of tik om tekst in te voeren.

Dienstverleningsovereenkomst inzake het bestuursbureau van de recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Geestmerambacht, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske–Waterland tussen de provincie Noord–Holland en deze recreatieschappen

De ondergetekenden:

1. De provincie Noord–Holland, gevestigd Dreef 3 , 2012 HR Haarlem, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de commissaris van de Koning, de heer A.Th.H. van Dijk, hierna te noemen 'de provincie'

en

2. De volgende recreatieschappen, hierna te noemen 'de recreatieschappen'

a. Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door mw. I. Zaal, voorzitter en gedeputeerde van de provincie Noord–Holland;

b. Recreatieschap Geestmerambacht, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door mw. A. Groot, voorzitter en wethouder van Dijk en Waard;

c. Recreatieschap Groengebied Amstelland, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door mw. J. Langenacker, voorzitter en burgemeester van Ouder–Amstel;

d. Recreatieschap Spaarnwoude, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door mw. I. Zaal, voorzitter en gedeputeerde van de provincie Noord–Holland;

e. Recreatieschap Twiske–Waterland, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door mw. S. Groenewoud–Koers, voorzitter en stadsdeelbestuurder van Amsterdam;

hierna gezamenlijk te noemen 'partijen';

hebben het volgende overwogen:

- Om de bestuurskracht van de recreatieschappen te verbeteren hebben zij besloten een bestuursbureau in te stellen;

- De recreatieschappen hebben de verantwoordelijkheid om de taken van het bestuursbureau, zoals opgenomen in de organisatieverordening van de recreatieschappen, te laten uitvoeren;
- Het bestuursbureau moet kunnen beschikken over voldoende gekwalificeerde functionarissen om voornoemde taken te kunnen uitvoeren. De provincie heeft aangeboden het bestuursbureau hierin te ondersteunen;
- Het werkgeverschap van de functionarissen in het bestuursbureau wordt uitgevoerd door een werkgeverscommissie;
- De medewerkers van het bestuursbureau komen in dienst bij de provincie;
- De kosten die de provincie hiervoor maakt, te weten de werkelijke loonkosten, de overheadkosten en eventuele inkoopkosten, komen ten laste van de recreatieschappen;
- De recreatieschappen hebben overeenstemming bereikt over de door de provincie aan het bestuursbureau te verlenen diensten;
- De recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske-Waterland en de provincie Noord-Holland reeds een diensverleningsovereenkomst inzake het bestuursbureau zijn aangegaan;
- Dat recreatieschap Geestmerambacht eenzelfde overeenkomst met de overige recreatieschappen en de provincie wenst aan te gaan;
- Dat partijen aldus een gewijzigde dienstverleningsovereenkomst wensen aan te gaan onder intrekking van de eerder aangegane dienstverleningsovereenkomst;

zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

- a. PDC: de producten- en dienstencatalogus waarin de door de provincie te verlenen diensten per onderdeel zijn beschreven en die als bijlage 1 bij deze overeenkomst is gevoegd en hiervan onlosmakelijk onderdeel uitmaakt.
- b. diensten: de door de provincie te verlenen diensten, zoals beschreven in de PDC, waaronder in voorkomende gevallen tevens zijn begrepen leveringen van derden. De diensten worden verleend door medewerkers in dienst van de provincie of derden met wie de provincie in dat verband een of meer overeenkomsten heeft gesloten.

- c. werkconcept: het geheel aan regels van bestuur en directie of leidinggevendenden die alle medewerkers van de provincie in acht moeten nemen bij de in de PDC genoemde diensten.
- d. vergoeding voor diensten: de doorbelasting van de werkelijke loonkosten en de kosten van overhead per kalenderjaar, zoals vermeld in bijlage 2, die bij deze overeenkomst is gevoegd en hiervan onlosmakelijk onderdeel uitmaakt. In de vergoeding voor diensten zijn tevens de kosten van door de provincie van derden af te nemen diensten of producten begrepen die op basis van kostprijs worden vergoed.

Artikel 2 De te verlenen diensten

- 1. De provincie zal gedurende de looptijd van deze overeenkomst de diensten verlenen aan de recreatieschappen zoals beschreven in de PDC.
- 2. Binnen de grenzen van de PDC kan de Provincie de diensten naar eigen inzicht inrichten en uitvoeren. De provincie spant zich in om de diensten kostenefficiënt uit te voeren.
- 3. Het werkconcept dat van toepassing is op medewerkers in dienst van de provincie is onverkort van toepassing op de medewerkers van het bestuursbureau.

Artikel 3 Tarieven en betaling

- 1. De werkelijke loonkosten (ook van eventueel extra in te zetten personen bv. in geval van langdurige ziekte) worden door de recreatieschappen vergoed. Voor diensten op basis van de PDC betalen de recreatieschappen een vergoeding (overhead) per kalenderjaar overeenkomstig de Handleiding Overheidstarieven (bijlage 2). De kosten van door de provincie van derden af te nemen diensten of producten worden op basis van de kostprijs doorbelast.
- 2. De kosten, inclusief de uitkeringen, die de provincie op grond van het artikel 7:629 BW, de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) en de Werkloosheidswet (WW) voor de medewerkers van het bestuursbureau maakt, worden door de recreatieschappen vergoed aan de provincie.
- 3. De door de recreatieschappen verschuldigde vergoedingen voor de door hen afgenomen diensten worden uiterlijk aan het eind van het 1^e kwartaal door middel van een voorschotfactuur per recreatieschap in rekening gebracht. Aan het eind van het jaar volgt de definitieve afrekening. De facturen zijn steeds voorzien van een specificatie waaruit de opbouw van het in rekening gebrachte bedrag of bedragen genoegzaam blijkt.
- 4. De recreatieschappen betalen de door de provincie ingediende facturen steeds binnen uiterlijk 30 dagen na de factuurdatum. De recreatieschappen zullen zich

bij betaling niet kunnen beroepen op opschorting, tenzij de recreatieschappen aantonen dat de provincie toerekenbaar tekort is geschoten in de nakoming van de gefactureerde diensten, of een deel daarvan, in welk geval de recreatieschappen het onbetwiste deel dient te voldoen. De recreatieschappen zullen zich in geen geval kunnen beroepen op verrekening.

5. De overheadkosten en de werkelijke loonkosten worden vermeerderd met btw gefactureerd.
6. De kosten van door of tegen de provincie te voeren gerechtelijke procedures tegen of door derden in verband met leveringen of diensten ten behoeve van de recreatieschappen, waaronder tevens zijn begrepen geschillen die voortvloeien uit in dat kader gehouden aanbestedingen, zijn niet begrepen in de tarieven voor de diensten. Onder derden worden, uitsluitend in dit kader, tevens medewerkers van het bestuursbureau verstaan. De kosten voornoemd, alsmede de kosten van juridische advisering en bijstand en de overige door de provincie in dit verband te maken (buitengerechtelijke) kosten zijn voor rekening van de recreatieschappen, voor zover deze kosten redelijkerwijs niet geheel of gedeeltelijk op derden kunnen worden verhaald. Indien de hier bedoelde kosten betrekking hebben op geschillen en procedures waarbij zowel de provincie als de recreatieschappen materieel belanghebbend zijn, worden deze kosten — naar rato van het belang van partijen — tussen hen verdeeld. Indien de mate waarin iedere partij belang heeft bij het betreffende geschil of de betreffende procedure niet is vast te stellen, worden de hier bedoelde kosten door ieder van partijen voor de helft gedragen.

Artikel 4 Uitbreiding of inkrimping van diensten

1. Partijen kunnen gedurende de looptijd van deze overeenkomst afspraken maken omtrent uitbreiding of inkrimping van door de provincie te verlenen diensten. Een uitbreiding of inkrimping wordt schriftelijk overeengekomen.
2. Indien partijen schriftelijk overeenstemming bereiken over een uitbreiding of inkrimping als bedoeld in het eerste lid, worden de aldus door de provincie te verlenen diensten beschreven in één of meer PDC's, die als bijlage(n) aan deze overeenkomst zullen worden gehecht. Het bepaalde in deze overeenkomst is van overeenkomstige toepassing op de uitbreiding van de diensten, tenzij partijen met betrekking tot één of meer van deze diensten aanvullende dan wel van deze overeenkomst afwijkende afspraken maken. Daar waar sprake is van een zodanige aanvulling of afwijking zullen partijen dat uitdrukkelijk vastleggen.

Artikel 5 Opdrachtverlening aan derden

De provincie is gerechtigd de uitvoering van diensten geheel of gedeeltelijk aan derden op te dragen, zonder dat daartoe een verzoek, instemming of goedkeuring van de recreatieschappen is vereist. De provincie informeert de recreatieschappen vooraf over een opdracht aan derden. Facturering vindt plaats door tussenkomst van de provincie.

Artikel 6 Contactpersoon en informatie

Partijen wijzen een contactpersoon aan voor de uitvoering van deze overeenkomst en zijn gehouden elkaar te informeren omtrent feiten en omstandigheden die voor een goede uitvoering van deze overeenkomst van belang zijn.

Artikel 7 Zorgvuldigheid en geheimhouding

1. Partijen betrachten bij het gebruik van de informatie, die haar ter kennis is gekomen in het kader van de overeenkomst, de benodigde zorgvuldigheid.
2. Partijen maken hetgeen hen bij de uitvoering van de overeenkomst ter kennis komt en waarvan zij het vertrouwelijk karakter kennen of redelijkerwijs kunnen vermoeden op geen enkele wijze verder bekend, behalve voor zover enig wettelijk voorschrift of een uitspraak van de rechter tot bekendmaking daarvan verplicht.

Artikel 8 Duur, wijziging, opzegging en beëindiging van de overeenkomst

1. De overeenkomst treedt na ondertekening door de partijen in werking op 1 januari 2022 en wordt aangegaan tot en met 31 december 2025.
2. Na het verstrijken van de overeengekomen duur wordt de overeenkomst telkens voor de duur van 4 jaar, tegen dezelfde voorwaarden en (herziene) tarieven voortgezet, tenzij partijen naar aanleiding van de evaluatie bedoeld in artikel 10, lid 3, besluiten de overeenkomst te beëindigen.
3. Deze overeenkomst kan met instemming van alle partijen tussentijds worden gewijzigd of opgezegd.
4. Wijzigingen van deze overeenkomst worden schriftelijk vastgelegd. Afwijkende bedingen, wijzigingen van of aanvullingen op deze overeenkomst gelden slechts indien en voor zover zij tussen partijen schriftelijk zijn overeengekomen.
5. Opzeggen van deze overeenkomst is slechts mogelijk per de eerste dag van een kalenderjaar. Indien een partij deze overeenkomst wenst op te zeggen, dient deze tenminste twee jaar voor de gewenste datum van beëindiging dit schriftelijk aan de andere partijen te melden. De uittredende partij blijft tot de datum van beëindiging de diensten van het bestuursbureau afnemen tegen de afgesproken vergoeding.

6. In geval van beëindiging van deze overeenkomst of bij een wijziging waarbij de personele inzet in het bestuursbureau vermindert, heeft de provincie de zorg voor de medewerkers van het bestuursbureau. De kosten die hieraan zijn verbonden, zoals doorbetaling van loon gedurende de reorganisatieperiode, WIA- en WW-uitkeringen en de overige kosten zoals opleiding, scholing en re-integratie worden door de recreatieschappen vergoed aan de provincie.
7. In het geval de situatie uit lid 6 optreedt, hebben de deelnemende partijen aan de recreatieschappen de inspanningsverplichting om de medewerkers van het bestuursbureau een voorkeurspositie te geven bij vacatures in hun organisatie alsof zij interne medewerkers zijn.

Artikel 9 Onvoorziene omstandigheden, minnelijk overleg, bevoegde rechter

1. In alle gevallen waarin deze overeenkomst niet voorziet treden partijen met elkaar in overleg om tot een oplossing te komen.
2. Indien sprake is van een geschil tussen partijen of één van hen van oordeel is dat de andere partij tekortschiet in de nakoming van deze overeenkomst zullen zij met elkaar in overleg treden om te bezien of een minnelijke oplossing voor het geschil of een verbetering in de prestaties van de partij die het betreft, tot de mogelijkheden behoort.
3. Indien partijen ook na uitvoerig overleg geen overeenstemming kunnen bereiken over een minnelijke oplossing, dan wel indien er sprake is van een geschil waarbij de geboden spoed zich verzet tegen het eerst voeren van minnelijk overleg, is de rechtbank Noord-Holland bij uitsluiting bevoegd kennis te nemen van geschillen die verband houden met of voortvloeien uit deze overeenkomst.

Artikel 10 Slotbepalingen

1. Beëindiging van deze overeenkomst laat onverlet dat één of meer bepalingen daarvan nawerking kunnen of zullen hebben. Dat geldt onder andere voor de bepaling omtrent geheimhouding.
2. Indien een bepaling van deze overeenkomst of van een bijlage, waaronder tevens begrepen de daarin vermelde vergoeding, wegens strijdigheid met enig wettelijk voorschrift nietig of op andere wijze niet verbindend is, behouden de overige bepalingen hun volledige werking. In dat geval zullen Partijen in overleg treden om ter vervanging van de nietige of op andere wijze niet verbindende bepaling een geldige bepaling overeen te komen die zoveel mogelijk aansluit bij het doel, de aard en de strekking van de oorspronkelijke bepaling en de aard en systematiek van deze overeenkomst.

3. Deze overeenkomst wordt vierjaarlijks door de partijen geëvalueerd. Het eerste evaluatierapport wordt uiterlijk 1 juli 2025 opgeleverd.

Artikel 11 Intrekking dienstverleningsovereenkomst

De dienstverleningsovereenkomst inzake het bestuursbureau van de recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske-Waterland tussen de provincie Noord-Holland en deze recreatieschappen wordt ingetrokken.

Aldus overeengekomen en in zesvoud getekend,

De provincie Noord-Holland,
namens deze,
de commissaris van de Koning in Noord-Holland,

A. Th. H. van Dijk

Het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer,
namens deze,
de voorzitter,

Mw. I. Zaal

Het recreatieschap Geestmerambacht,
namens deze,
de voorzitter,

Mw. A. Groot

Het recreatieschap Groengebied Amstelland,
namens deze,
de voorzitter,

Mw. J. Langenacker

Het recreatieschap Spaarnwoude,
namens deze,
de voorzitter,

Mw. I. Zaal

Het recreatieschap Twiske–Waterland,
namens deze,
de voorzitter,

mw. S. Groenewoud–Koers

Bijlage 1: Producten en Dienstencatalogus

Productomschrijving ICT werkplek	specificaties	lever- en responstijden	toelichting
1. helpdesk	1. In stand houden tel. ondersteuning bij het oplossen van incidenten in de PNH ICT-infrastructuur of applicaties 2. Aannemen van wijzigingsverzoeken of verzoeken om informatie t.b.v. de ICT-infrastructuur 3. Beschikbaar stellen en onderhouden van standaard hulpmiddelen als GSM en laptop conform regeling voor provinciale medewerkers	Werkdagen van 8.00 tot 17.00 uur Werkdagen van 8.00 tot 17.00 uur	
2. werkplek	1. Beschikbaar stellen van 3 werkplekken conform het concept van de provincie op het Houtplein in de “vlek” van de sector Groen 2. Faciliteren mogelijkheid om met laptop plaats- en tijdonafhankelijk te werken 3. Faciliteren gebruik te maken van printer op kantoor 4. Gebruik maken van algemene faciliteiten die ook voor PNH medewerkers beschikbaar zijn	Werkdagen van 7.00 tot 20.00 uur	Er zijn geen vaste werkplekken, bij meer dan 1 uur niet gebruiken leeg maken Gebruik maken van provinciaal beveiligd netwerk Te denken valt aan bedrijfsrestaurant, vergaderfaciliteiten, parkeergelegenheid e.d.
3. communicatie	1. Inrichten, in stand houden en beheren van een PNH-account en een @bestuursbureaucreatieschappen.nl account 2. Inrichten, in stand houden en beheren telefonie 3. Beschikbaar stellen en houden van een postbusadres	7 x 24 uur	Domeinnaam registreren Postbus op Houtplein
4. beheer	1. Beschikbaar stellen en beheren van applicaties cfm. Provinciale standaarden en interne regels 2. Licentiebeheer applicaties 3. Inrichten, in stand houden en beheer storage en back-up		Het gaat om de basisapplicaties uit het Office 365 pakket (incl. SharePoint), Xential, excl. Verseon. Geen gebruik van Verseon toegestaan.

5. algemene advisering en ondersteuning	Adviseren van bestuurssecretaris vergelijkbaar met sectormanager	Werkdagen van 8.00 tot 17.00 uur	Vraagbaak voor digitaal samenwerken regelen
Productomschrijving DIV	specificaties	lever- en responstijden	toelichting
1. registratie	Adviseren aan medewerkers BB	Werkdagen van 8.00 tot 17.00 uur	Medewerkers BB registreren fysieke en digitale in- en uitkomende post in SharePoint .
2. archivering	Adviseren aan medewerkers BB	Werkdagen van 8.00 tot 17.00 uur	Medewerkers BB archiveren de stukken middels SharePoint
3. Selectie en vernietiging	Opsturen vernietigingslijst; accorderen; daadwerkelijke vernietiging stukken	Werkdagen van 8.00 tot 17.00 uur	DIV zorgt jaarlijks voor vernietigingslijst op basis van de verdeling stukken in bedrijfsprocessen; medewerkers BB dienen akkoord hierop te geven
4. bewaren	Adviseren aan medewerkers BB, bv. over overdracht dossiers die niet vernietigd mogen worden, na 20 jaar naar NH archief		
Productomschrijving personeel	specificaties	lever- en responstijden	toelichting
1. Personeelsadministratie	1. Bijhouden personeelsgegevens 2. In stand houden en beheren @infopersoneel 3. Faciliteren ziekte- en verlofadministratie	Werkdagen van 8.00 tot 17.00 uur	Medewerkers BB vragen/melden verlof ziekte en herstel bij bestuurssecretaris; bestuurssecretaris meldt verlof bij infopersoneel met goedkeuringsmail voorzitter werkgeverscommissie en ziekte herstel bij info personeel met CC aan voorzitter werkgeverscommissie

2. werving en selectie	1. Advisering bij opstellen organieke functies en advertentieteksten vacatures 2. Beschikbaar stellen provinciale kanalen voor vacatures 3. Ondersteuning en advisering bij vacatures	Werkdagen van 8.00 tot 17.00 uur	Selectie brieven, uitnodigen selectiegesprekken, geven informatie, toelichten arbeidsvoorwaarden, opstellen arbeidsovereenkomst, versturen brieven, uitvoeren salarisberekeningen
3. salarisadministratie	1. Verzorgen periodieke salarisbetalingen incl. digitale salarisstroom 2. Verwerken mutaties 3. Beantwoorden vragen 4. In stand houden en beheren self servicesysteem voor medewerkers 5. Verzorgen afdrachten aan UWV, ABP, Belastingdienst e.d.	Werkdagen van 8.00 tot 17.00 uur	
4. advisering	Adviseren van bestuurssecretaris vergelijkbaar met sectormanager over personele en juridische zaken	Werkdagen van 8.00 tot 17.00 uur	Door HRM adviseur Directie Beleid
Financien			
1. <u>factuur</u>	2 x per jaar factuur versturen naar elk van de 5 recreatieschappen (t.a.v. uitvoeringsorganisatie recreatieschappen) Opstellen en doorgeven begroting bestuursbureau t.b.v. schappen Eventuele werkgeverskosten ziekte, werkloosheid en arbeidsongeschiktheid, die provincie maakt, doorbelasten aan schappen		Door p&f medewerker namens Directeur Beleid op basis van werkelijke loonkosten incl. afgesproken bedrag voor overhead; in 1^e kwartaal voorschotfactuur en direct na 10 december afrekeningsfactuur; hanteren verdeelsleutel zoals opgenomen in notitie bestuursbureau Kokx de Voogd Provincie betaalt geen premies hiervoor, dat betekent dat de werkelijke kosten, die op grond van deze 3 regelingen worden gemaakt, geheel worden doorberekend (excl. opslag).

			In geval van langere afwezigheid van een medewerker BB overleggen provincie en recreatieschappen over eventuele vervanging. Daarbij wordt in 1^e instantie gekeken naar medewerkers van deelnemers in de recreatieschappen. Daarna kan inhuur een optie zijn. De eventuele kosten worden door de recreatieschappen gedragen.

Bijlage 2:

Tarieven tbv bestuursbureau recreatieschappen

Voor de bepaling van de tarieven voor de verrekening van de kosten van het bestuursbureau voor de recreatieschappen zijn de volgende ingrediënten van belang :

1. Omdat het een economische activiteit betreft, zijn de regels van de Wet Markt en Overheid van toepassing;
2. Jaarlijks publiceert het Rijk de Handleiding Overheidstarieven.
3. De provincie hanteert sinds 2020 de tarieven uit de Handleiding Overheidstarieven. Op de website van de provincie worden enkel de uurtarieven vermeld : [Werken voor derden uurtarief 2021 - Provincie Noord-Holland](#); niet vermeld worden de totale kosten voor een fte;
4. In de Handleiding Overheidstarieven wordt aangegeven dat “de handleiding kan gebruikt worden voor het in rekening brengen van kosten voor bijvoorbeeld werkzaamheden, diensten, detacheringen of overhevelingen binnen de overheid. “ Omdat de recreatieschappen gemeenschappelijke regelingen zijn met enkel overheidsdeelnemers, voldoet de verrekening tussen PNH en recreatieschappen aan dit criterium. Voorts wordt in de Handleiding nog aangegeven dat “ het doel van de Handleiding Overheidstarieven (hierna: HOT) is om de kosten van het in dienst hebben van een medewerker inzichtelijk te maken. “;
5. In de Handleiding worden tarieven per fte weergegeven, waarbij de tarieven bestaan uit twee componenten : de loonkosten en de kosten van overhead;
6. Met betrekking tot de kosten van overhead is een uitgebreide toelichting opgenomen.
7. De loonkosten in de Handleiding zijn gebaseerd op de CAO Rijk 2021. De bedragen wijken af van de provinciale CAO. Daarom wordt voor de verrekening van de loonkosten niet uitgegaan van de Handleiding Overheidstarieven, maar van de werkelijke loonkosten van de medewerkers.
8. Voor de verrekening van de kosten van overhead wordt wel het tarief genomen zoals opgenomen in de Handleiding Overheidstarieven. De tarieven worden jaarlijks aangepast door het Rijk. Voor de verrekening zullen telkens de meest actuele tarieven worden gehanteerd. Het tarief voor 2021 is vastgesteld op € 23.300 per fte.

Voorstel AB Recreatieschap Spaarnwoude

Datum vergadering

Adviescommissie 21 maart 2022

Dagelijks bestuur 14 april 2022

Algemeen bestuur 12 mei 2022

Onderwerp

Erfpacht Staatsbosbeheer

Kernboodschap

Staatsbosbeheer en de drie recreatieschappen Twiske-Waterland, Groengebied Amstelland en Spaarnwoude hebben een gezamenlijk belang én verantwoordelijkheid voor de groene recreatiegebieden in MRA. Vanuit een gezamenlijk ervaren publieke belang zijn een aantal afspraken gemaakt die de langjarige samenwerking bekrachtigen én de opmaat zijn naar verlenging van de lopende erfpachtcontracten. De afspraken worden in de eerste bestuursronde 2022 ter goedkeuring voorgelegd aan AB/ DB's van de drie recreatieschappen.

Het algemeen bestuur besluit

1. Kennis te nemen van gemaakte afspraken tussen de drie recreatieschappen en Staatsbosbeheer
2. In te stemmen met de gemaakte afspraken over de gezamenlijke visie (zoneringskaart en functiematrix) voor het recreatieschap Spaarnwoude
3. In stemmen met de overeenstemming over de bouwstenen en uitgangspunten voor de op te stellen erf- en ondererfpachtovereenkomsten en opstalrechten:
  - looptijd van de nieuwe erfpachtovereenkomsten van 60 jaar
  - over de verlengingstermijn worden nadere procesafspraken gemaakt
  - bij inkomsten uit doelstellingsonafhankelijke activiteiten, welke deels voortkomen uit de opstalrechten, wordt de bestaande werkwijze voor vergoedingen gecontinueerd, waarbij deze voor de helft worden toegewezen aan Staatsbosbeheer (als grondeigenaar) en voor de andere helft aan de beheerder/gebruiker recreatieschappen (beheerder/gebruiker).
4. De bouwstenen zo snel als mogelijk in 2022 uit te werken in nieuwe erfpachtovereenkomsten voor de drie recreatieschappen welke betrekking hebben op het areaal dat onder de huidige lopende erfpachtcontracten valt.
5. Kennis te nemen van het vervolgproces waarbij het bestuursbureau -samen met Staatsbosbeheer- opdrachtgever wordt voor dit procesvoorstel

Bestuurlijke achtergrond

Op 13 november 2019 zijn in het voorzittersoverleg de uitgangspunten en het vervolgproces voor de lange termijn afspraken besproken waarbij er breder gekeken wordt dan alleen de huidige beheergebieden van de drie recreatieschappen in de Metropool Regio Amsterdam (MRA). Over de korte termijn afspraken met Staatsbosbeheer zijn de drie recreatieschappen in juli 2020 geïnformeerd. Over de lange termijn afspraken is in december 2020 een AB voorstel aangenomen waarbij de uitgangspunten voor de samenwerking zijn vastgesteld alsmede het vervolgproces (fase 2) om te komen tot een gedeelde visie met contouren voor de nieuwe erfpachtcontracten. Met onderliggend AB-voorstel met ondertekening van de afspraken wordt fase 2 afgesloten en kan fase 3 (nieuw erfpachtcontract) een vervolg krijgen.

Onderbouwing besluit

Ad. 1 & 2 Gezamenlijke visie (zoneringskaart /functiematrix) groene recreatiegebieden in de MRA.

Deze afspraken gelden voor zover de gebieden in eigendom zijn bij Staatsbosbeheer en waarvan het economisch eigendom (beheer) óf bij de recreatieschappen is belegd óf bij Staatsbosbeheer zelf. Zie ook de scope c.q. het werkingsgebied van de gemaakte afspraken.¹

Voor wat betreft de schappen is de visie gebaseerd op/ zal gebaseerd worden op:

- a. De vastgestelde visie van **Spaarnwoude**.
- b. De vastgestelde visie van **Twiske-Waterland**, waarbij nog een voorbehoud wordt gemaakt voor de zonering. Hiervoor wordt een procesafpraak gemaakt aansluitend op het project in het uitvoeringsprogramma van het recreatieschap
- c. Een voorstel voor een zonering voor **Groengebied Amstelland (GGA)**, waarover zal worden besloten in het kader van de visie GGA. Dat besluit valt naar verwachting medio 2022.

Ten aanzien van de zoneringskaart is nog een nadere detaillering nodig voor de drie recreatieschappen. Ook wordt nog een procesafpraak gemaakt over de benaming van de zones (bijvoorbeeld "ontvangstgebied").

De visie beschrijft een -voor alle gebieden die binnen de scope vallen- eensluidende zonering methodiek, waarvan de partijen afspreken die te gebruiken. De bepalingen in de visie over de zonering en recreatietypen zijn onverminderd de planologische bevoegdheden van de gemeenten en de provincie. De zoneringskaart en functiematrix vormen de inhoudelijke onderlegger voor de erfpachtovereenkomsten. Elke vijf jaar (of zoveel eerder als nodig) vindt een bestuurlijk overleg plaats om te bespreken of de visie geactualiseerd moet worden. Integraal onderdeel van de gemaakte afspraken zijn de bijlagen V0 tot en met V6.

Ad. 3 Overeenstemming over hoofdonderwerpen en uitgangspunten voor de erfpachtovereenkomsten

In de bijlage is een overzicht van bouwstenen voor de op te stellen erf- en ondererfpachtcontracten opgenomen. In essentie zijn de volgende afspraken gemaakt:

- a. Partijen hebben overeenstemming over de looptijd van de nieuwe erfpachtovereenkomsten. Deze zal 60 jaar bedragen.
- b. Er is nog geen overeenstemming bereikt over het verlengingsrecht (en het inroepen daarvan). Om de visies van de recreatieschappen ook op termijn mogelijk te maken en onder erfpachters voldoende contractzekerheid te kunnen blijven bieden, dient de looptijd van de contracten tijdig verlengd te worden. Over de verlengingstermijn worden nadere procesafspraken gemaakt. Dit proces wordt ambtelijk voorbereid en ter besluitvorming aan het bestuurlijk overleg Staatsbosbeheer en recreatieschappen voorgelegd.

¹ Dit betreft de bijlagen V1 en V2. Specifiek geldt dat er een gezamenlijke visie (op hoofdlijnen) is ontwikkeld voor de gebieden waarvan Staatsbosbeheer het eigendom heeft en die vallen binnen de gemeentegrenzen van de in de recreatieschappen deelnemende gemeenten. Voor de gebieden waarvoor Staatsbosbeheer het bloot eigendom heeft en de recreatieschappen het economisch eigendom (beheer) zullen -op basis van de in dit document met bijlagen gemaakte afspraken- in 2022 vernieuwde erfpachtcontracten worden ontwikkeld.

- c. Er is overeenstemming bereikt met betrekking tot inkomsten uit doelstellingsonafhankelijke activiteiten (= activiteiten die niet direct voortvloeien uit de doelstelling voor de erfpacht uitgifte) zoals zonneweides, windturbines, kabels en zendmasten. Deze inkomsten komen deels voort uit de opstalrechten. De gemaakte afspraak is dat de bestaande werkwijze voor vergoedingen van doelstellingsonafhankelijke activiteiten wordt gecontinueerd, waarbij deze voor de helft worden toegewezen aan Staatsbosbeheer (als grondeigenaar) en voor de andere helft aan de beheerder/gebruiker recreatieschappen (beheerder/gebruiker).

Ad. 4 Uitwerken bouwstenen naar nieuwe erfpachtcontracten

Na bevestiging van het document met afspraken door de AB's van de schappen werken partijen de in de bijlage uitgewerkte bouwstenen zo snel als mogelijk in 2022 uit in nieuwe erfpachtovereenkomsten voor de drie recreatieschappen, met als ambitie om eind 2022 concept erfpachtovereenkomsten gereed te hebben. De erfpachtovereenkomsten hebben in principe² betrekking op het areaal dat onder de huidige lopende contracten valt.

Over het al dan niet in erfpacht opnemen van de gronden die schappen op dit moment zonder beheertitel in gebruik hebben, wordt in overleg tussen de partijen in de loop van 2022 een besluit genomen.³

Integraal onderdeel van de afspraken is de in de bijlagen opgenomen bouwstenen notitie.

Ad. 5 Vervolgproces

Vóór eind februari wordt een voorstel geformuleerd hoe het vervolgproces eruit komt te zien, na vaststelling van dit document. Hierin wordt ook meegenomen wie welke rol heeft. Het bestuursbureau wordt -samen met Staatsbosbeheer- opdrachtgever voor dit procesvoorstel en krijgt een trekkende rol bij het opstellen hiervan. Zie hiervoor bijlage 13.

Risico's besluit

Indien u instemt met dit voorstel:

- Is er helderheid dat het Algemeen Bestuur instemt met de gemaakte afspraken met Staatsbosbeheer waarna deze uitgewerkt kunnen worden in een nieuwe erfpachtcontract.

² In de situatie dat het tot uitruil van gebieden tussen Staatsbosbeheer en de schappen mocht komen, zal dit waarschijnlijk ook gebieden betreffen die op dit moment in erfpacht zijn uitgegeven. N.B. Hier ligt een verbinding met het onderzoeken van oplossingsrichtingen voor de financiering van de gebieden van Staatsbosbeheer.

³ Schappen hebben een aantal gebieden in gebruik/beheer (onder andere in Haarlemmermeer, Luttikhuis en Overdiempolder) zonder dat daar een formele gebruikstitel onder ligt. De benodigde regeling voor deze gebieden wordt meegenomen in een onderzoek naar het optimaliseren van de verdeling van beheergebieden tussen de schappen en Staatsbosbeheer. N.B. Hier ligt een verbinding met het onderzoeken van oplossingsrichtingen voor de financiering van de gebieden van Staatsbosbeheer.

Indien u niet instemt met dit voorstel:

- Zijn er geen afspraken met Staatsbosbeheer waardoor er geen helderheid is over de situatie over het aflopen van het erfpachtcontract.

Bijdrage aan schapsdoelen

- ☒ **Verrassender landschap** (inclusief natuur en cultuurhistorie)
- ☒ **Betere verbindingen** (inclusief ontsluiting, porten en routes)
- ☐ **Wervende activiteiten** (inclusief ontwikkelen ontvangstgebieden verblijfsplekken en branding)
- ☐ **Bredere sociale betrokkenheid** (inclusief samenwerking, welzijn en landbouw)

Financiële onderbouwing

Financiële consequenties: (J)

Voor de externe begeleidingskosten voor fase 2 is het bureau Berenschot (na onderhandse aanbesteding) gecontracteerd voor een bedrag van euro 36.300 incl. BTW . De kosten hiervan zijn gedeeld door Staatsbosbeheer (50%) en de drie recreatieschappen (elk 16,6%). De bijdrage van euro 6.050 incl. BTW voor het recreatieschap Twiske- Waterland is gedekt uit de Algemene Reserve.

Aangezien het traject ruim een half jaar langer (dubbel zo lang) heeft geduurd dan gepland, onder meer door corona waardoor er geen fysieke bijeenkomsten konden plaatsvinden is de procesbegeleider langer ingezet dan waarbij in de opdracht mee rekening is gehouden. Hierdoor zijn er meerkosten gemaakt en is gezamenlijk een aanvullende opdracht verstrekt van euro 22.500 ex BTW. De kosten hiervoor worden conform eerdere opdracht gedeeld door de 4 partijen waardoor aan het recreatieschap Twiske-Waterland een bedrag van euro 3.750 ex. BTW (euro 4.537,50 incl. BTW) extra wordt doorbelast. Deze meerlasten zijn in de jaarrekening van 2021 verwerkt.

De inzet van RNH is binnen de geoffreerde begroting van 2021 uitgevoerd.

Communicatie

Communicatiedoel

☐

Voorbeelden van communicatiedoelen:

- het vergroten van de bekendheid over de nieuwe ontwikkeling
- het vergroten van draagvlak voor de geplande maatregelen
- het verkrijgen van deelnemers voor een bepaalde activiteit

Relatie met speerpunt(en) communicatiestrategie 2021-2025

- ☐ Ontwikkelen en uitvoeren social media strategie
- ☐ Organiseren van issuemanagement
- ☐ Participatie als vast onderdeel van ontwikkelingen
- ☐ Uitvoeren onderzoeksprogramma communicatie
- ☐ Ontwikkelen, vastleggen en uitwerken van de gebiedsidentiteit (het basisverhaal)
- ☐ Versterken samenwerking ondernemers(verenigingen) en regionale marketingorganisaties

Communicatiemiddelen

- ☐ Bestuursmededeling
- ☐ Actieve externe berichtgeving via eigen communicatiekanalen: website, social media (facebook, Instagram), etc.
- ☐ Actieve externe berichtgeving via persbericht en communicatiemiddelen deelnemers
- ☐ Publiceren op Overheid.nl
- ☐ DB besluit als mededeling agenderen voor het AB
- ☐ Anders ....

Participatie

Deelnemers schap (gemeentelijke of provinciale afdelingen / bestuurlijke afstemming):

Voor afhandeling van dit voorstel is samengewerkt met de ambtelijke stuurgroep erfpachten waarin diverse AC- leden zitting hebben van de drie recreatieschappen. Tevens zijn de voorzitters van de drie recreatieschappen intensief bij de afspraken met Staatsbosbeheer betrokken.

Stakeholders binnen gebied:

Voor afhandeling van dit voorstel is samengewerkt met Staatsbosbeheer.

Stakeholders buiten gebied (NVT)

Planning

Vervolgproces wordt voorbereid door bestuursbureau en gelijktijdig met dit besluit ter kennisname aan het AB voorgelegd (zie bijlage 13).

Bijlagen
1. Ondertekende afspraken   2. V0 Einddocument werkgroep Visie   3. V1 Tabel gebieden samenwerking schappen   4. V2 Groengebied Amstelland kaart   5. V2 Spaarnwoude kaart   6. V2 Twiske kaart   7. V3 Gezamenlijke visie- doelen recreatieschappen en Staatsbosbeheer   8. V4 Recreatietypering gebieden   9. V5 Zoneringskaart MRA   10. V6 Toetsingskader MRA   11. Bouwstenen Erfpachtcontracten   12. V2. Overzichtskader schap SBB NH werkingsgebied   13. Memo stand van zaken proces erfpachtovereenkomsten
Datum vaststelling conceptvoorstel in uitvoeringsorganisatie
Gebiedsteam x 2022
MT januari 2022
Advies van adviescommissie 21 maart en besluit van dagelijks bestuur 14 april 2022
<i>De AC adviseert om het voorstel te agenderen voor het DB met de volgende opmerking: (dit komt in nieuw voorstel Q2)</i>   • <i>Schets tijdspad</i>   • <i>Commitment uitwerking alle partijen</i>   <i>Het besluit van het DB:</i>   <i>Het DB zet het voorstel ter vaststelling door naar het AB. Opgemerkt wordt bijlage 13 pas wordt toegevoegd t.b.v. het AB na akkoord van de voorzitter en dat de uitwerking van de kaart later wordt aangeboden. Het DB doet het verzoek om dit agendapunt helder te begeleiden bij de bespreking.</i>
Behandelaar
Rik Rolleman, manager ontwikkeling
Akkoord
Akkoord programmamanager Elise Bos Eyssen In overleg met directeur RNH Jos Gilliam
Akkoord bestuursbureau
Akkoord bestuurssecretaris Jasper Balduk

Afspraken Staatsbosbeheer en schapsbesturen Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske-Waterland

Versie 24-12-21

Uitgangspunten

We hebben een gezamenlijk belang én verantwoordelijkheid voor de groene recreatiegebieden in MRA. De partijen willen samenwerken om te zorgen voor een aantrekkelijk en eigentijds landschap voor de inwoners van de Metropoolregio Amsterdam, waaraan zowel beheergebieden van de drie betrokken recreatieschappen (Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske-Waterland) als van Staatsbosbeheer een bijdrage leveren.

Afspraken

Partijen spreken in dat kader het volgende af:

1. Er is overeenstemming bereikt over de gezamenlijke visie (zoneringskaart / functiematrix) voor de groene recreatiegebieden in het Noord-Hollandse deel van de MRA, waarvoor geldt dat deze in eigendom zijn bij Staatsbosbeheer en waarvan het economisch eigendom (beheer) óf bij de recreatieschappen is belegd óf bij Staatsbosbeheer zelf. Zie de bijgevoegde kaart voor de scope c.q. het werkingsgebied van de gemaakte afspraken.¹

Voor wat betreft de schappen is de visie gebaseerd op/ zal gebaseerd worden op:

- a. De vastgestelde visie van **Spaarnwoude**.
- b. De vastgestelde visie van **Twiske-Waterland**, waarbij nog een voorbehoud wordt gemaakt voor de zonering. Hiervoor wordt een procesafpraak gemaakt (Q1 2022).
- c. Een voorstel voor een zonering voor **Groengebied Amstelland (GGA)**, waarover zal worden besloten in het kader van de visie GGA. Dat besluit valt medio 2022.

Ten aanzien van de zoneringskaart is nog een nadere detaillering nodig voor de drie recreatieschappen. De definitieve versie komt in het eerste kwartaal van 2022 beschikbaar. Ook wordt nog een procesafpraak gemaakt over de benaming van de zones (bijvoorbeeld "ontvangstgebied"). Dit zal in Q1 plaatsvinden.

De visie beschrijft een -voor alle gebieden die binnen de scope vallen- eensluidende zoneringsmethodiek, waarvan de partijen afspreken die te gebruiken.

De bepalingen in de visie over de zonering en recreatietypen zijn onverminderd de planologische bevoegdheden van de gemeenten en de provincie.

---

¹ Dit betreft de bijlagen V1 en V2. Specifiek geldt dat er een gezamenlijke visie (op hoofdlijnen) is ontwikkeld voor de gebieden waarvan Staatsbosbeheer het eigendom heeft en die vallen binnen de gemeentegrenzen van de in de recreatieschappen deelnemende gemeenten. Voor de gebieden waarvoor Staatsbosbeheer het bloot eigendom heeft en de recreatieschappen het economisch eigendom (beheer) zullen -op basis van de in dit document met bijlagen gemaakte afspraken- in 2022 vernieuwde erfpachtcontracten worden ontwikkeld.

De zoneringskaart en functiematrix vormen de inhoudelijke onderlegger voor de erfpachtovereenkomsten.

Elke vijf jaar (of zoveel eerder als nodig) vindt een bestuurlijk overleg plaats om te bespreken of de visie geactualiseerd moet worden.

2. De visie en afspraken worden in de eerste bestuursronde 2022 ter goedkeuring voorgelegd aan AB/DB's van de drie recreatieschappen. Staatsbosbeheer heeft hierover besloten voorafgaand aan het overleg met de voorzitters van de recreatieschappen op 19 januari 2022.
3. Over nagenoeg alle hoofdonderwerpen en uitgangspunten voor de op te stellen erf- en ondererfpachtovereenkomsten en opstalrechten is overeenstemming bereikt. Zie de bijlage met het overzicht van bouwstenen voor de op te stellen erf- en ondererfpachtcontracten. In essentie zijn de volgende afspraken gemaakt:
  - a. Partijen hebben overeenstemming over de looptijd van de nieuwe erfpachtovereenkomsten. Deze zal 60 jaar bedragen.
  - b. Er is nog geen overeenstemming bereikt over het verlengingsrecht (en het inroepen daarvan). Om de visies van de recreatieschappen ook op termijn mogelijk te maken en ondererfpachters voldoende contractzekerheid te kunnen blijven bieden, dient de looptijd van de contracten tijdig verlengd te worden. Over de verlengingstermijn worden nadere procesafspraken gemaakt. Dit proces wordt ambtelijk voorbereid en ter besluitvorming aan het bestuurlijk overleg Staatsbosbeheer en recreatieschappen voorgelegd.
  - c. Er is overeenstemming bereikt met betrekking tot inkomsten uit doelstellingsonafhankelijke activiteiten (= activiteiten die niet direct voortvloeien uit de doelstelling voor de erfpacht uitgifte) zoals zonneweides, windturbines, kabels en zendmasten. Deze inkomsten komen deels voort uit de opstalrechten. De gemaakte afspraak is dat de bestaande werkwijze voor vergoedingen van doelstellingsonafhankelijke activiteiten wordt gecontinueerd, waarbij deze voor de helft worden toegewezen aan Staatsbosbeheer (als grondeigenaar) en voor de andere helft aan de beheerder/gebruiker recreatieschappen (beheerder/gebruiker).
4. Na bevestiging van het document met afspraken door de AB's van de schappen werken partijen de in de bijlage uitgewerkte bouwstenen zo snel als mogelijk in 2022 uit in nieuwe erfpachtovereenkomsten voor de drie recreatieschappen, met als ambitie om eind 2022 concept erfpachtovereenkomsten gereed te hebben. De erfpachtovereenkomsten hebben in principe² betrekking op het areaal dat onder de huidige lopende contracten valt. Over het al dan niet in erfpacht opnemen van de gronden die schappen op dit moment zonder beheertitel in gebruik hebben, wordt in overleg tussen de partijen in de loop van 2022 een besluit genomen.³

---

² In de situatie dat het tot uitruil van gebieden tussen Staatsbosbeheer en de schappen mocht komen, zal dit waarschijnlijk ook gebieden betreffen die op dit moment in erfpacht zijn uitgegeven. N.B. Hier ligt een verbinding met het onderzoeken van oplossingsrichtingen voor de financiering van de gebieden van Staatsbosbeheer.

³ Schappen hebben een aantal gebieden in gebruik/beheer (onder andere in Haarlemmermeer, Lutckemeer en Overdiemerpolder) zonder dat daar een formele gebruikstitel onder ligt. De benodigde regeling voor deze gebieden wordt meegenomen in een onderzoek naar het optimaliseren van de verdeling van beheergebieden tussen de schappen en Staatsbosbeheer. N.B. Hier ligt een verbinding met het onderzoeken van oplossingsrichtingen voor de financiering van de gebieden van Staatsbosbeheer.

5. Voor de zgn. voormalige Recreatie om de Stad (RodS) gebieden⁴ geldt dat de partijen zich actief inspannen om te zorgen dat het knelpunt in de beheerfinanciering zo snel als mogelijk in 2022 geagendeerd wordt op een andere (nog op te richten) tafel, waar betrokken overheden gezamenlijk met Staatsbosbeheer verschillende oplossingsrichtingen voor de financiering van voornoemde groene recreatiegebieden gaan onderzoeken en uitwerken. De resultaten van de werkgroep ‘gebiedsexploitatie’ kunnen daarbij worden benut.

Voor dit vraagstuk bestaat op dit moment nog geen tafel. Deze zal opgericht moeten worden. Partijen die deelnemen aan deze tafel zijn in ieder geval de provincie, de betrokken gemeenten (waarin de RodS gebieden liggen), Staatsbosbeheer en idealiter ook het Rijk. Op deze tafel zal ook besproken worden in hoeverre, naast de RodS-gebieden, ook overige recreatieve voorzieningen in de Staatsbosbeheer gebieden (binnen de MRA) worden meegenomen bij het zoeken naar oplossingen voor de financieringsproblematiek. Voor deze gebieden is namelijk ook sprake van een tekort, waarbij geldt dat deze gebieden een belangrijke rol spelen in de groeiende recreatiebehoefte in de MRA.

Oplossingsrichtingen die van invloed zijn op beheergebieden van de recreatieschappen en Staatsbosbeheer worden tijdig voorgelegd aan de besturen van de recreatieschappen en de directie van Staatsbosbeheer.

6. Integraal onderdeel van de gemaakte afspraken zijn de volgende bijlagen:
  - a. De bouwstenennotitie.
  - b. De bijlagen vanuit de werkgroep Visie: bijlage V0 tot en met V6.
  - c. Tussenresultaat werkgroep gebiedsexploitatie: oplegnotitie en bijlage met tussenresultaten.
7. Vóór eind februari wordt een voorstel geformuleerd hoe het vervolgproces eruit komt te zien, na vaststelling van dit document met afspraken op 19 januari. Hierin wordt ook meegenomen wie welke rol heeft. Het bestuursbureau wordt -samen met Staatsbosbeheer- opdrachtgever voor dit procesvoorstel en krijgt een trekkende rol bij het opstellen hiervan.

---

⁴ Dit betreft Purmerbos, Diemberbos en vier gebieden in de gemeente Haarlemmermeer (Zwaansbroek, Vennepershout, Houtrakpolder en IJtochtstrook).

Visie samenwerking recreatieschappen en Staatsbosbeheer

1. Over welke gebieden en voorzieningen hebben we het?

Afgesproken is dat in de SOK afspraken worden gemaakt over:

- Erfpachtgebieden Spaarnwoude, Twiske Waterland, Groengebied Amstelland
- Natuur- en recreatiegebieden in eigendom van Staatsbosbeheer in gemeenten die deelnemen in één van de recreatieschappen en die liggen in het werkingsgebied van een recreatieschap *of hieraan grenzen*
- Recreatieve routestructuren op gronden in eigendom van een recreatieschap of Staatsbosbeheer in gemeenten die deelnemen in één van de recreatieschappen en die liggen in het werkingsgebied van een recreatieschap *of hieraan grenzen*

Zie verder de tabel met namen gebieden (bijlage V1) en de kaart (nog op te leveren bijlagen met kaarten).

2. Wat willen we in deze gebieden?

Op hoofdlijnen gaat het om het volgende:

- Gebieden hebben zowel een lokale als een regionale functie.
- Evenwicht tussen openheid en natuur aan de ene kant en recreatie aan de andere kant.

We hebben gezamenlijke doelen geformuleerd voor het beschermen, beleven en benutten van deze gebieden en het betrekken bij het groen. Met deze methodiek hebben we recht kunnen doen aan alle thema's die spelen in de gebieden, zie de tabel in bijlage V3.

We hebben een uitwerking gemaakt van 4 recreatietypen om het gewenste gebruik en de gewenste ontwikkeling van de natuur- en recreatiegebieden beter inhoudelijk te kunnen duiden, inclusief het gewenste evenwicht tussen natuur en recreatie, zie uitwerking recreatietypering (bijlage V4). Er is een zonering gemaakt van de gebieden binnen de scope, zie de zoneringskaart (bijlage V5).

3. Waar zijn we het over eens, waar zitten knelpunten?

Om hier inzicht in te krijgen is een referentiekader (toetsingskader/'functiematrix') voor toekomstige ontwikkelingen opgesteld waarin is weergegeven welke ontwikkeling passend is in welk type gebied (zie bijlage V6). Knelpunten zijn in oranje weergegeven.

Als er knelpunten zijn, ofwel functies waarbij discussie bestaat tussen partijen of deze zijn in te passen, dan worden in onderling overleg afspraken gemaakt tussen recreatieschap, Staatsbosbeheer en de gemeente waarin de beoogde functie een plek wenst te verkrijgen. Dit overleg vindt plaats via de eigen werkorganisaties van de recreatieschappen, Staatsbosbeheer en de gemeente (via onderling overleg). Indien nodig worden de gemaakte afspraken geformaliseerd via besluitvorming door het algemeen bestuur van het recreatieschap, de directie van Staatsbosbeheer en uiteindelijk de gemeenteraad van de betreffende gemeente resp. het bevoegd gezag in het kader van natuur- en landschapswetgeving.

Bestuurlijke besluitvorming is in ieder geval nodig in het geval de beoogd in te passen functie leidt tot een bestemmingswijziging die niet is voorzien in de visie van het recreatieschap, beheerplan van Staatsbosbeheer en/of de omgevingsvisie van de gemeente.

4. Welke afspraken maken we?

Voorstel:

- Binnen de gebieden werken we aan de gezamenlijke doelen gericht op natuur, landschap en recreatie; waaronder een gevarieerd recreatieaanbod middels de uitgewerkte zonering. Beheer en inrichting zijn er op gericht deze doelen in samenhang te realiseren.

- Bij nieuwe functies wordt gebruik gemaakt van *de zoneringskaart en de functiematrix*¹ om te bepalen of een functie passend is.
- Als het gaat om bestaand gebruik wordt aan het einde van de looptijd van bestaande contracten een afweging gemaakt. Bestaand gebruik...
  - o wordt als dit passend is in natuur, landschap en recreatiezonering (*zie hiervoor de functiematrix*) voortgezet
  - o wordt als dit niet passend is in natuur, landschap en recreatiezonering (*zie hiervoor de functiematrix*)
    - a) beëindigt, gebruikers worden hiervoor conform wet- en regelgeving gecompenseerd;
      - . Afhankelijk van de hoogte van de financiële compensatie wordt een maatschappelijke afweging gemaakt over de wenselijkheid van het beëindigen tegen de kosten die hiermee gemoeid zijn. Als uit die afweging een beslissing volgt om niet te beëindigen, dan treedt het scenario c: voortzetten van het gebruik in werking;
    - of*
    - b) aangepast, als hiertoe juridische mogelijkheden zijn (bijvoorbeeld bij verlenging of omzetten in ondererfpachtcontracten) en het gebruik met deze aanpassing wel passend te maken is in natuur, landschap en recreatiezonering (bijvoorbeeld om in kunnen spelen op transitie in de landbouw);
    - of*
    - c) voortgezet, als er een juridische verplichting **bestaat die beëindigen onmogelijk maakt** . In dit geval is het niet voor de hand liggend een doorontwikkeling van het bestaande gebruik met een functie die niet passend is mogelijk te maken.
  - o voortgezet voor zover dit woningen en woonboten (en aanhorigheden daarvan) betreft.

Deze afweging wordt gemaakt in onderling overleg. Dit overleg vindt plaats via eigen werkorganisaties van de recreatieschappen.

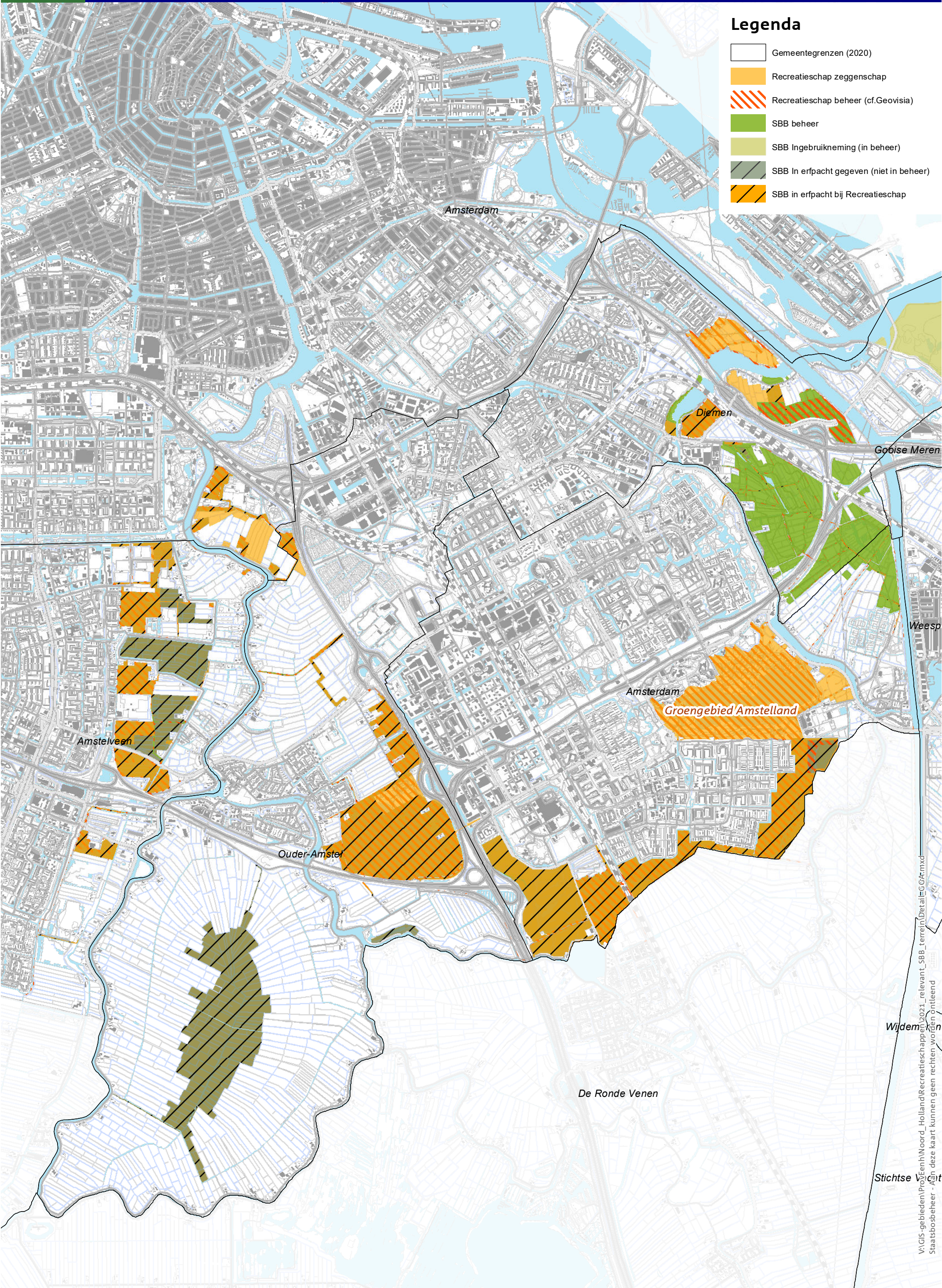
De afspraken die gemaakt worden, worden –indien nodig- geformaliseerd via besluitvorming richting het algemeen bestuur van het recreatieschap en de directie van Staatsbosbeheer.

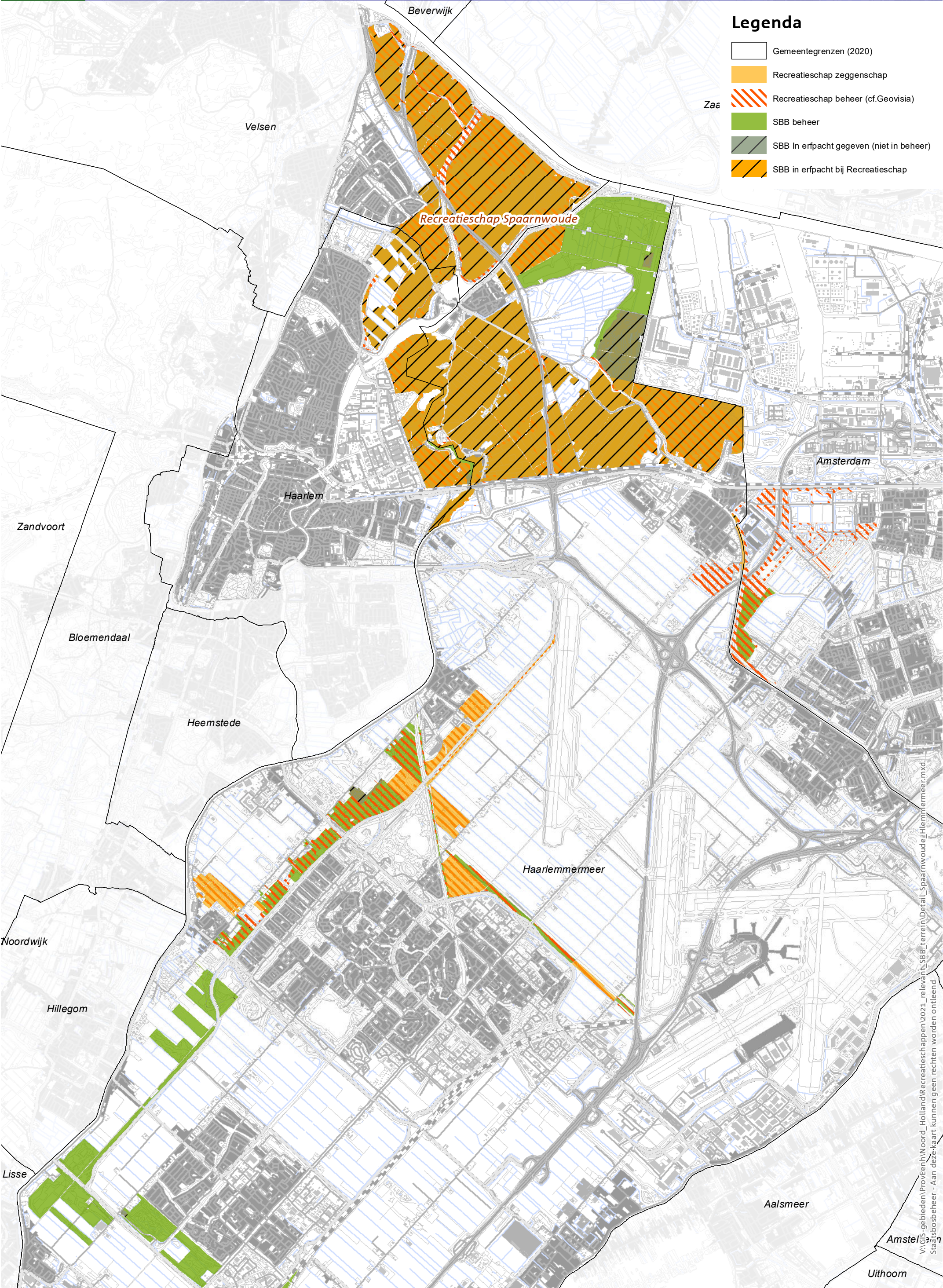
¹ De zoneringskaart wordt in het vervolg van dit proces verder gedetailleerd op basis van de visies van de recreatieschappen en de beheerplannen van Staatsbosbeheer.

		Recreatieschap vol eigendom	Recreatieschap erfpacht gemeente	Recreatieschap erfpacht Staatsbosbeheer	Staatsbosbeheer, beheer zonder titel door recreatieschap	Staatsbosbeheer vol eigendom	Eigendom derden, beheer door Staatsbosbeheer	Gemeente/provincie, beheer (zonder titel) door recreatieschap	Gemeente/provincie, geen beheer	Voor de volledigheid: uitgegeven aan LNH / NM
Twiske Waterland										
Alkmaar					deel Eilandspolder (voorheen grondgebied Graft-de Rijp)					
Amsterdam					deel Waterland Oost					
Beemster	Fort a/d Nekkerweg									
Edam-Volendam					deel polder Zeevang, Floriskoog, Rietkoog					
	Groengebied									
Landsmeer	Purmerland		Het Twiske							
Oostzaan			Het Twiske							
Purmerend					Oostzanerveld Purmerbos					
Waterland					Varkensland. Deel					
Wormerland					Waterland-oost Kalverpolder					
					Polder Westzaan Guisveld,					
Zaanstad					Westzijderveld	De Reef				
Groengebied Amstelland										
Amsterdam			Kop Amstelscheg De Hoge Dijk Gaasperzoom							
	Gaasperplas									
Amstelveen			Elsenhove						Middelpolder	
			Middelpolder							
Diemen			Diemerpolder PENbos	Overdiemen	Diemerbos					
						Diemervijfhoek				
Ouder-Amstel			Ouderkerkerplas, Amstelscheg						Ronde Hoep	
Spaarnwoude										
Amsterdam										
Haarlem				Lutkemeerpolder			Tuinen van West			
			Veerplas Schoteroog Hekslootpolder							
Haarlemmermeer	Big Spotters Hill Plesmanhoek		Dijkland Houtrak	Groene Weelde, Boseilanden, Groene	Noordkop deels Utochtstrook		Park Zwanenburg	Noordkop deels	Spaarnwouderveen, De	
	Buitenschot Groene Carre deels Zwaanshoek			Groene Carre (deels)	Zwaansbroek Vennepershout Houtrakpolder					
Velsen			Zuiderscheg Oosterbroek Buitenhuizen, Westbroekplas omgeving Fort benoorden Spaarndam							

	Gezamenlijke doelen recreatieschappen en Staatsbosbeheer
visie leefbaarheid, vestigingsklimaat MRA	Onze gebieden in de MRA kunnen, tezamen met bestaande natuurgebieden en andere cultuurhistorische dragers van nationaal niveau (zoals de Waterlinies) een nieuw groen perspectief voor deze stedelijke agglomeratie vormen in de 21ste eeuw, als bijdrage aan een excellent woon- en vestigingsklimaat. Bewoners kunnen dan vanaf hun voordeur via een groenblauw netwerk de natuur moeten kunnen bereiken. Deze kwaliteitsimpuls voor stedelijke ontwikkeling willen we ondersteunen door inbreng van onze groenposities, met aandacht voor de (culturele) diversiteit van de gebruikers. Om hiermee te voorzien in de groeiende behoefte aan openluchtrecreatie en natuur
BESCHERMEN	
natuur	vergroting van de beheerconditie, biodiversiteit en veerkracht van de ecosystemen, van onze terreinen. Huidig NNN en N2000, beschermen en natuurdoelen realiseren. Optimaliseringsslag begrenzing NNN gewenst i.v.m. evenwicht recreatie en natuur (koppeling recreatietypering)
landschap	Behoud van ruimtelijke kwaliteit van het landschap zoals beschreven in de BPL en in de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (NNN), met ruimte voor ontwikkeling.
cultuurhistorie	Behoud van monumentale gebouwen en groen erfgoed en in landschappelijke context beheren en zoveel mogelijk toegankelijk en beleefbaar maken voor publiek. Speciale aandacht voor Unesco Werelderfgoed en (Rijks)monumenten.
klimaatadaptatie	gebieden weerbaarder maken tegen droogte, stikstof en klimaatverandering met oog voor biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit. Bieden van natuurlijke verkoeling voor stedelijke omgeving.
	Aanleg nieuw bos rondom steden en bosuitbreiding in de huidige natuur- en recreatieterreinen als passend in het landschap, nieuw Amsterdamse bos zien we als goede ontwikkeling in de MRA, revitaliseren van bossen en houtopstanden in de recreatieterreinen, vernatten veengebieden met aandacht voor weidevogels.
energietransitie	Ruimte bieden om op lokale schaal een bijdrage te leveren aan de RES, hierbij rekening houden met ecologisch en landschappelijke draagkracht van de locatie. Lokale initiatieven krijgen voorrang t.o.v. grote spelers. Na inpassing moet dit een kwalitatieve plus opleveren voor natuur en recreatie. Nieuwe bebouwing in de gebieden zoveel mogelijk energieneutraal.
Water	We spannen ons samen met de waterschappen in om de KRW doelen in onze gebieden te realiseren.
RECREATIE / BELEVEN	
· basis recreatie	De gebieden zijn volledig opengesteld in balans met ecologie en de basisvoorzieningen zijn zonder betaling toegankelijk voor wandelen, fietsen en rusten. Voor specifieke voorzieningen mag een prijs worden gevraagd, mits in principe elke recreant gebruik kan maken van de betreffende voorziening. De oppervlakte van een specifieke voorziening moet in een redelijke verhouding staan ten opzichte van de oppervlakte van het totale recreatiegebied. Een redelijke verhouding is te bepalen door als uitgangspunt te hanteren dat een gebied zoveel mogelijk openbaar toegankelijk moet zijn voor zoveel mogelijk mensen. We noemen geen oppervlakte of percentage dat openbaar toegankelijk moet zijn, dit is maatwerk m.n. in de ontvangstgebieden. De beleving van de bezoeker staat centraal bij de maatwerk uitwerking van een specifieke locatie.
· aanvullende recreatie	Als je een plus wil op de basis dan, waar het past binnen de doelen van gebied / kaders kun je (markt)partijen uitnodigen om belevingsconcepten te ontwikkelen of te financieren op goed bereikbare locaties (nabij steden), afgestemd op de natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische draagkracht en rekening houdend met de verschillende gebruikersgroepen. Hierbij streven we een evenwichtige balans tussen openbaar toegankelijke basis recreatie en commerciële vormen van recreatie na.
· zinvol werk arbeidsparticipatie	We zetten ons in om zinvol werk te bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

· zinvol werk vrijwilligers	Vrijwilligers zijn zeer waardevol voor onze organisaties. Ze helpen bij beheer, inventarisatie van planten- en diersoorten, onderhoud van recreatievoorzieningen, excursies en educatie. We willen de huidige vrijwilligers behouden met professionalisering van de samenwerking.
· educatie en jeugd	We bieden educatie aan jeugd op verschillende locaties in de MRA. Locatie Zorgvrij richt zich met name op de voedselketen, boerenbedrijf. Op andere locaties zoals Diemerbos en de Zaanstreek richten we ons op natuureducatie. We bieden afstudeerplekken, stageplekken aan. Samenwerking met andere organisaties gericht op educatie zoeken we op als dit meerwaarde oplevert.
· groen en gezondheid	Met onze groengebieden willen we mensen uitnodigen om hun mentale en fysieke gezondheid op peil te houden. We stimuleren tot sport en bewegen door gerichte voorzieningen en mogelijkheden te bieden voor sport- en spelactiviteiten in het groen.
draagvlak	We zijn ons bewust dat draagvlak belangrijk is voor de uitvoering van natuur- en recreatiebeleid. Per gebied wordt een afweging gemaakt of er op reguliere basis wordt gewerkt met bijvoorbeeld een klankbordgroep of dat er gebiedsspecifieke participatie plaatsvindt bij projecten.
BENUTTEN	
gebiedsexploitatie	Opbrengsten uit activiteiten dragen bij aan de financiering van het natuur- en recreatiebeheer van onze gebieden. Bij ingebruikgeving van gronden wordt een marktconforme vergoeding gerekend. De mogelijke opbrengsten uit gebiedsexploitaties varieert sterk per gebied. Dit is afhankelijk van de typering van een gebied (zie uitwerking recreatietypering).
duurzaam ondernemerschap	Nieuwe initiatieven dienen te voldoen aan deze spelregels: 1. versterken van waarden van het gebied; 2. in het geval de activiteit niet passend is in de huidige beschermingsregimes dan vindt compensatie plaats; dit met behoud van kwaliteit en oppervlakte van bijvoorbeeld NNN binnen de natuur- en recreatiegebieden in de MRA (Noord-Holland); 3. voldoende inbedden in natuur en landschap: de activiteit is (deels) ingebed in het landschap en de natuur in vorm, ligging en volume, met maatwerk; 4. meepakken koppelkansen: de activiteit leidt in onderlinge samenhang met andere activiteiten / bouwwerken tot vaker, langer bezoek aan meer activiteiten aaneen (arrangementen), een gevarieerd aanbod, clustering die elkaar versterkt en een overall spreiding (met landmarks) op een voor iedereen toegankelijke manier; 5. zoveel mogelijk duurzaam: energie- en klimaatneutraal, materiaal- en afval circulair met bijdrage aan duurzame mobiliteit en 'community values'; 6. bijdragen aan basisvoorzieningen en bereikbaarheid van het gebied: in een (financiële) bijdrage aan beheer, onderhoud en ontwikkeling van de openbare ruimte/ infrastructuur; 7. rekening houden met de leefbaarheid en bestaande bewoners, ondernemers en organisaties in het gebied.
natuurinclusieve landbouw	We willen een actieve rol spelen in de omschakeling naar natuurinclusieve landbouw (kringlooplandbouw) van agrarisch bedrijven die gronden beheren in en om onze natuur- en recreatiegebieden.
maatschappelijke opgaven zoals woningbouw	Als er bestuurlijke besluitvorming heeft over een nieuwe functie die niet passend is (geen relatie heeft met het gebied en de doelstellingen onder beschermen en beleven), maar wel een maatschappelijk belang dient en er geen andere redelijke alternatieve locaties zijn, dan zijn wij onder nader te bepalen voorwaarden bereid mee te werken aan de ontwikkeling. Het meest voor de hand ligt het om in deze situatie de gronden die bestemd zijn voor de ontwikkeling te verkopen. De inkomsten uit deze verkoop worden gebruikt om in te zetten voor natuur, landschap en recreatie, bij voorkeur in de nabijheid van de locatie in de recreatiegebieden in de MRA.

NUTS-voorzieningen	Voor NUTS-voorzieningen geldt een uitzondering, omdat partijen verplicht zijn hier aan mee te werken. Hiertoe wordt een zakelijk recht gevestigd. In analogie daarvan worden Staatsbosbeheer, provincie en gemeenten geacht mee te werken aan de energietransitie (zie bovenstaande) en worden gronden hiervoor beschikbaar gesteld na besluitvorming van bevoegd gezag. Ook voor deze gronden geldt dat een zakelijk recht kan worden gevestigd tegen een marktconforme vergoeding. De inkomsten uit het zakelijk recht komen ten goede aan natuur, landschap en recreatie in de natuur- en recreatiegebieden in de MRA.

CONCEPT

Duiding typering recreatie- en natuurgebieden in de SBB/schapsgebieden

10 september 2021 – Elise Bos Eyssen, Erik Tuunter, Miriam Brouwer

Ontvangstgebieden

miro

Ontvangstgebieden zijn de entreeportalen naar een groter achterland. Ontvangstgebieden hebben de potentie tot lokaal, regionaal en (inter-)nationaal bezoek. Hier valt wat te beleven en te kiezen: grotere attracties, TOP's, evenementen en bezoek aan points of interests. Een hoger voorzieningenniveau en meer ruimte voor commerciële activiteiten dan in de andere type gebieden zijn kenmerkend, net als wat langer verblijf van de mens op één locatie of een beperkte actieradius binnen het ontvangstgebied. Het is hier leuk zomer én winter. Je voelt je er al gast welkom en gebruik door de mens staat centraal.

Het ontvangstgebied is goed bereikbaar per auto, fiets en waar mogelijk OV en heeft voldoende parkeerplaatsen. Naast de verschillende voorzieningen biedt het ontvangstgebied ook in de basis een startpunt van uitgezette routes, informatie over wat er te doen is of historische context en de mogelijkheid voor een kop koffie en wat te eten.

Dynamische ontvangstgebieden zijn parkachtige landschappen die in samenhang met omliggende parken, groenstructuren en NNN en N2000 natuur functioneren. In het ontvangstgebied is jaarrond intensief gebruik. Er is een afwisseling van openheid en beslotenheid. De kwaliteit bestaat vooral uit het samenhangende groene karakter en de kleinschalige afwisseling (Multifunctionele natuur). Deze kwaliteit vormt de basis voor zowel natuurbehoud als recreatie in het gehele gebied. Soorten van parkachtig gebied die gedijen onder verstoring of belang hebben bij een migratieroute vinden hier een plek. Daar waar dit tot spanning leidt met recreatieve activiteiten wordt binnen het ontvangstgebied een zonering gemaakt.

De leefstijlen die passen bij ontvangstgebieden zijn afhankelijk van de ruimtelijke context, USP's, productaanbod en type routes. Zij kunnen alle leefstijlen bedienen. Naast het basisaanbod is er dus specifiek aanbod aan beleving en activiteiten passend bij de doelgroep/leefstijl.

Gemoedelijke recreatie

Dit is een belangrijk uitloopegebied voor mens en natuur die hier in harmonie samengaan. Binnen een groter gebied zijn er voorzieningen voor dagrecreatie en langere, doorgaande routes voor fietsers, wandelaars en ruiters. Kleedje neer, balletje trappen, barbecueën met de familie, proefkamperen, rondje wandelen door het bos, genieten van de natuur, fietsen en misschien een kop koffie. Dat betekent overigens niet dat de andere doelgroepen uitgesloten zijn op deze plekken, maar daar zal dan specifiek aanbod voor nodig zijn (dat geldt ook voor rustige natuur en stadsrand). Het voorzieningenniveau voor de recreant is gericht op route gebonden recreatie en rustpunten. De dichtheid aan paden is lager dan in de ontvangstgebieden. Evenementen en activiteiten zijn op kleinschaliger voet dan bij de ontvangstgebieden denkbaar. In de nacht is het gebied donker.

De gemoedelijke recreatie vindt plaats in een parkachtig landschap dat in samenhang met omliggende groengebieden en NNN en N2000 natuur functioneert. Zomers is er intensief recreatief gebruik, in de winter is het relatief rustig. Er is een afwisseling van openheid en beslotenheid. Voor de meeste delen met recreatief medegebruik bestaat de kwaliteit vooral uit het samenhangende groene karakter en de kleinschalige afwisseling (Multifunctionele natuur). Deze kwaliteit vormt de basis voor zowel natuurbehoud als recreatie in het gehele gebied. Leefgebied van soorten die zich hier thuis voelen (zoals de boommarter).

De parkachtige landschappen zijn als het ware over de oude verkaveling heen gelegd in de recreatiegebieden in de MRA. Delen van dit oude landschap zijn behouden en hebben relatief hoge natuurwaarden in deze zone. Met name de zoete plassen, watergangen, moeraszones en goed ontwikkelde kruiden- en faunarijke graslanden.

Leefstijlen die hier van nature goed bijpassen, zijn de gezellig lime, ingetogen aqua en rustig groene doelgroepen.

Rustige natuur

Dit zijn gebieden waar de natuur en landschap voorop staan, de mens is te gast. Allerlei diersoorten vinden hier veiligheid, voedsel en een plek om zich voort te planten. In essentie dus leef- en verblijfgebieden voor plant en dier. De natuurkernen bieden ook plaats aan schuwe en verstoringsgevoelige soorten die in de andere gebieden niet zouden kunnen gedijen. De mens neemt een gepaste houding aan en wordt beperkt aangemoedigd deze gebieden te bezoeken en dan het liefst op een rustige manier en op gewenste tijden. Recreatieve ontsluiting, voorzieningen en gebruik zijn afgestemd op aanwezige én te ontwikkelen (kwetsbare) natuurwaarden. Paden kunnen in het broedseizoen afgesloten worden. Met uitkijkpunten of vogelobservatieposten aan de randen van het gebied, kan de natuurvorser hier wél zijn hart ophalen. De ingetogen aqua doelgroep en de rustig groenen zijn hier als een vis in het water.

Groene stadsrand

De groene stadsrand is schakelzone tussen stad en land in een hoge ruimtelijke dynamiek. Een bonte verzameling van plekken om te pionieren, plekken waar de strijd om de schaarse ruimte nadrukkelijk zichtbaar is en plekken waar de natuur op zijn hoede moet zijn. De stadsrand ligt als een schil om de stedelijke kern. Hoe groter de kern, hoe breder de stadsrandzone. Deze zone staat bloot aan veranderende ruimteclaims voor wonen, werken en recreatie. Niet zelden is de kwaliteit van de stadsrand het resultaat van een sectorale afweging van belangen. Door stadsranden te beschouwen als aparte ruimtelijke categorie ontstaat een ander perspectief: de stadsrand als schakelgebied waar bovenlokale vraagstukken voor energie en klimaat, voedsel en natuur, mobiliteit en leefomgeving bij elkaar komen. .

De stadsrand is van oorsprong grotendeels onbebouwd, waarin de kwaliteit van de natuur- en landschappelijke waarde wisselend is. Soms kennen zij een versnipperd en rommelig karakter, dat is tevens de charme van een stadsrand, omdat het ook een plek is voor kleinschalige initiatieven, innovaties, tijdelijkheid en placemaking. Als 'voorstad' van een ontvangstgebied staat de mens echter meer centraal, als groene loper de stad uit, en waarin diverse stepping stones onderweg het gebied boeiend genoeg maken ofwel om er te blijven hangen ofwel als aantrekkelijke verbinding naar het groene achterland. De stadsrand is daarmee ook een flexibele schil of overloopgebied voor stedelijke functies die ook in het groen passen. Dit kan in voorkomende gevallen een functiewijziging met zich meebrengen. Denk aan maatschappelijke voorzieningen, volkstuinjes, een BMX-pad of groene randen in beheer bij stadsbewoners. Het effect van 'verruiming' dient in samenhang met het effect op de economische, sociale en landschappelijke inpassing genomen te worden. Voorkomen moet worden dat groene en cultuurhistorische kwaliteiten worden verdrongen door verstedelijking, infrastructuur en glastuinbouw. Dit is een bewezen geleidelijk proces waarmee het risico aanwezig is dat de stadsrand verandert op een manier die niet voor alle belanghebbenden ideaal. Al helemaal niet wanneer de oorsprong van de gebieden tegen het licht gehouden wordt: in de tweede nota Ruimtelijke Ordening 1966 zijn veel groengebieden w.o. Spaarnwoude en Twiske aangewezen als rijksbufferzone tegen de oprukkende stad.

De stadsranden zijn door het pionierende en minder aangeharkte karakter een plek waar de ondernemend paarse, creatief rode en uitbundig gele recreanten zich thuisvoelen. Rekening

houdend met de leefstijlen in de aangrenzende wijken. De stadsranden zijn dan ook plekken van lokaal gebruik. Ommetjes vanuit de woonwijk door de stadsrand zijn er om de hond uit te laten, te wandelen of hardlopen, dichtbij huis. De stadsrand onderscheidt zich van de dynamische ontvangstgebieden doordat het op lokaal gebruik insteekt. Ten opzichte van gemoedelijke recreatie is het verschil de nabijheid van de stad en de multimodaliteit. Geografisch gezien is de groene stadsrand dan ook een eerste schakel tussen stad en ommeland, de schil om de stedelijke kern, een overgangszone.

Het ecologisch potentieel van stadsrandzones kan beter benut worden als dit een schakel vormt vanuit groenstructuur van de stad naar de rustige natuurgebieden of gemoedelijke recreatiegebieden. Waar wat kan, is maatwerk binnen een integrale afweging.

Samenvattend

Zone	Mens	Leefstijl	Verzorgings- gebied	Mobiliteit (hoe er te komen)	Natuur- waarden	Draagkracht
Dynamische ontvangst- gebieden	Spelen Vermaken Bewegen Verblijven Beleven Informeren	gezellig lime uitbundig geel creatief rood ondernemen d paars ingetogen aqua rustig groen luxe blauw	Lokaal – regionaal – nationaal - internationaal	Multimodaal: Auto OV (trein, bus) Fiets Lopend	Basis Stressbestendig e soorten, Uitlopen, doortrekken, sluiproutes, eten	Hoog
Gemoedelijk e recreatie	Bewegen Uitlopen Verbindende routes gebruiken Rust opzoeken	gezellig lime ingetogen aqua rustig groen	Lokaal - regionaal	Auto (beperkt) Fiets Lopend	Midden tot hoog Uitlopen, doortrekken, sluiproutes, eten, verblijven, voortplanten	Midden
Rustige natuur	Natuurvorsers, natuurbeleven op gepaste afstand, Cultuurhistori e	ingetogen aqua rustig groen	Lokaal – regionaal – nationaal / internationaal (bij erg bijzondere natuur)	Fiets Lopend	Hoog Verblijven, voortplanten Uitlopen, doortrekken, sluiproutes, eten	Laag
Stadsrand	Bewegen Uitlopen Experimentere n Combineren	uitbundig geel creatief rood ondernemen d paars	Lokaal	Fiets Lopend Auto OV (trein, bus)	Midden Uitlopen, doortrekken, sluiproutes, eten	Midden

Korte beschrijving van de zeven leefstijlen

Ondernemend Paars

'Cultuur, historie, verrassing en inspiratie'

Recreanten uit de paarse belevingswereld laten zich graag verrassen en inspireren, met name door cultuur. Nieuwe dingen zien, ontdekken en beleven. Het gewone is vaak niet goed genoeg voor ondernemend paars ingestelde recreanten.

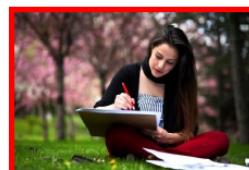
Zij zijn op zoek naar een bijzondere ervaring. Centraal staat cultuur, daarnaast sportiviteit en activiteit. Toch zien we dat deze recreanten, na een drukke (werk)periode, ook erg kunnen genieten van een sauna of wellness arrangement. Tot de ondernemend paarse recreanten behoren relatief veel jonge één- of tweepersoonshuishoudens.

Creatief en Inspirerend Rood

'Creatieve, uitdagende en inspirerende ervaringen'

Recreanten uit de rode belevingswereld zijn in het algemeen creatief en op zoek naar uitdagingen en inspirerende ervaringen. Ze gaan graag buiten de gebaande paden. Karakterkenmerken als onafhankelijk, intelligent, zelfbewust, artistiek en ruimdenkend passen goed bij deze recreanten. Het onbekende is juist spannend en prikkelend. Recreatie betekent, naast sport en ontspanning, ook het zoeken naar vernieuwende stromingen, moderne kunst en andere culturen.

Uitbundig Geel

'Samen actief bezig zijn, uitgaan en genieten'

Recreanten in de gele belevingswereld zijn levensgenieters die graag samen met anderen actief en sportief recreëren. Recreatie is voor deze groep genieten, uitgaan en lekker eten. Actief, sportief, gezellig en verrassend zijn de kernwoorden bij de vormen van recreatie die zij kiezen. Contact met anderen – familie, vrienden of kennissen – is belangrijk. Zij gaan regelmatig met een grotere groep dan alleen het eigen gezin op pad. Ze zijn energiek en enthousiast en letten er bij het uitkiezen van een activiteit op dat iedereen het naar zijn zin kan hebben. Recreatief winkelen behoort tot hun favoriete bezigheden. Deze recreanten beschikken vaak over iets meer budget dan gemiddeld.

Gezellig Lime

'Even lekker weg met elkaar'

Gezellig lime recreanten zijn gewone, gezellige mensen die recreëren om even weg te zijn van de dagelijkse beslommeringen. Recreëren is "even lekker weg met elkaar". Daarbij staat samen zijn, gezelligheid en (sportieve) ontspanning centraal. De lime recreanten stellen daarbij geen bijzondere eisen. Een braderie of rommelmarkt is heel gezellig, je komt er altijd wel iemand tegen! Lekker vrij zijn, rust en doen waar je op dat moment zin in hebt, dat telt voor de recreanten uit de lime belevingswereld. Daarbij wordt wel een beetje op de kosten gelet, je kunt tenslotte je geld maar één keer uitgeven.

Korte beschrijving van de zeven leefstijlen

Ingetogen Aqua

'Brede interesse, ruimdenkend en engagement'

Recreanten uit de aqua belevingswereld zijn bedachtzaam, breed geïnteresseerd in cultuur en denken na over wat zij kunnen betekenen voor de maatschappij.

Ze beschrijven zichzelf als ruimdenkend, rustig, geïnteresseerd in anderen en serieus. In deze groep vinden we relatief vaker 'empty nesters', die weer tijd hebben voor hun eigen interesses. Inspirerende maar ook vaak rustige activiteiten horen daar bij. Ze verdiepen zich graag in kunst en cultuur, willen nog volop meedoen met de maatschappij van vandaag en alle veranderingen die zij daarin zien. Deze recreanten houden ook van sportieve activiteiten. Wandelen, fietsen, nordic walking: dat houdt je fit!

Stijlvol en Luxe Blauw

'Luxe, stijlvol ontspannen, sport en 'social network''

Recreanten uit de blauwe belevingswereld zijn zelfverzekerd en leiden vaak een druk en dynamisch leven. Daarom vinden ze dat ze in hun vrije tijd wat luxe en stijlvol ontspannen verdienen. Daar werken zij immers hard genoeg voor. Ze zijn zakelijk en intelligent. Ze houden van stijl en klasse en zijn wat meer gericht op de exclusievere vormen van recreatie.

Recreëren betekent voor hen zich even ontspannen en afstand nemen van de dynamiek van alledag. Dit doen zij door actief te sporten maar ook door aandacht te besteden aan het 'social network'. In hun vrije tijd zoeken zij graag "ons soort mensen". Meer exclusieve vrijetijdsbestedingen, zoals wellness en bijeenkomsten met VIP arrangementen, zijn populair bij deze belevingswereld.

Rustig Groen

'Even rust nemen in eigen omgeving'

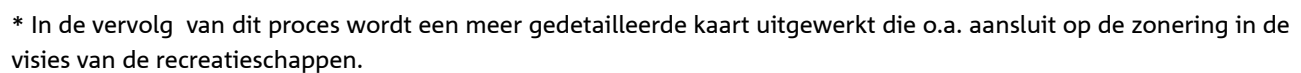

Recreanten uit de groene belevingswereld zijn over het algemeen rustig, nuchter, en serieus. Recreëren is voor hen niets anders dan uitrusten, ontspannen en tijd hebben voor je hobby's. Even rust nemen in eigen omgeving en niets aan je hoofd hebben. Daar is genoeg moois te zien en te ontdekken, en je hoeft er niet ver voor te reizen.

Groene recreanten omschrijven zichzelf relatief vaker als gewoon, bedachtzaam en kalm. Zij gaan graag hun eigen gang en vinden dat de maatschappij van vandaag wel erg aan het veranderen is. Hun gevoel is dat het "vroeger vaak beter was". De dagrecreatieactiviteiten die zij kiezen, passen vaak goed bij deze beleving. Eén- en tweepersoonshuishoudens in de oudere leeftijdsklassen zijn in deze groep relatief oververtegenwoordigd.

Recreatiezonering gebieden Recreatieschappen en Staatsbosbeheer in Noord-Hollandse deel van de MRA

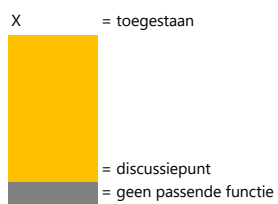
* In de vervolg van dit proces wordt een meer gedetailleerde kaart uitgewerkt die o.a. aansluit op de zonering in de visies van de recreatieschappen.

Indeling zonering/ typering

	Categorie 1. Dynamisch Ontvangstgebied	Categorie 2. Gemoedelijke recreatie	Categorie 3. Rustige Natuur	Categorie 4. Stadsrand
	plek van bestemming, zone van intensieve recreatie	gebied ingericht als recreatieterrein, mix van routes en bestemming	natuur met evt. recreatief medegebruik (routes)	
Landschappelijke functies				
Natuur en landschap				
Natuurgebieden en natuurverbindingzones (NNN en Natura 2000, weidevogelleefgebied, BPL)	NNN ontgrenzen bespreekbaar; waar mogelijk binnen 1. zoneren van natuur/recreatie; natuurpotentie dan in recreatiezone niet benutten/ontwikkele n		X	
biodiversiteit, natuurwaarden landschappelijke waarden				
Recreatieve voorzieningen				
Extensieve recreatie: sportroutes, fietspaden, wandelpaden, roeien, varen (incl. openbaar toegankelijke steigers, aanmeerplaatsen, botenhelling), Bezoekerscentrum	X		X	
Evenementen				
Kleinschalige evenementen met landschapsbeleving: sport, voedsel, muziek, open dag Kleinschalige evenementen passend in natuurgebieden (Natuurexcursies en natuurevenementen)	X	X	X	X
Volkstuinen en (stads)landbouw				
Grondgebonden landbouw (veeteelt, akkerbouw) agrarisch medegebruik of extensieve landbouw Biomassa (de kweek van hout, riet, olifantsgras) Paludicultuur (natte teelten)	X educatief?	X X	X X	X
Horeca				
Horeca kleinschalig, in dorpen of op boerenerven, bij erfgoed. Kleinschalig < 250 m2 en/of ondergeschikt aan hoofdfunctie, bestaande bebouwing			X	
Groene energie				
Landschappelijk ingepaste windmolens (in grootschalige landschappen) Zon op/aan grootschalige infrastructuur (geluidsscherm, asfalt, Zon op daken bestaande gebouwen	koppelen aan RES koppelen aan RES koppelen aan RES	koppelen aan RES koppelen aan RES koppelen aan RES	koppelen aan RES koppelen aan RES koppelen aan RES	koppelen aan RES koppelen aan RES koppelen aan RES
Overig				
Waterberging (piekberging of permanent, nb. die laatste heeft consequenties voor inrichting)	ja, mits afgestemd op recreatieve behoefte en ontsluiting	X	ja, mits afgestemd op natuurdoelen	X
Tijdelijk slibdepot		X	ja, mits afgestemd op natuurdoelen	
Landschappelijke functies passend in metropolitane landschapsparken				
Recreatieve voorzieningen				
Extensieve recreatie: sportroutes, fietspaden/fietsen, wandelpaden, hardlopen, mountainbiken, roeien, varen, ruiters, duiken (bij zwemplas)	X	X	mtb	X
klimmen	X	X		X
bootcamp)	X	X		X
Golfbaan		X		X
Manege/ paardenbakken	X	X		X
Uitkijktoren	X	X	X	X
Kleinschalig themapark: verkeerstuin / dierentuin / sprookjestuin / speeltuin met horeca (niveau Amstelpark, Zorgvrij, speeltuin Openluchtzwembad (want alleen openlucht zwemwater faciliteren)	X			X
Kabelbaan	X			
Jachthaven (aanlegplaatsen, ligplaatsen, toiletgebouw, horeca, etc) bij toegang tot een groot waternet, zonder verblijfsrecreatie	X			X
Skeelerbaan / ijsbaan (zie Wheeler Planet) aandachtspunt duurzaamheid en ruimtebeslag	X	X		
Kartbaan (openlucht)				
Sport: besloten karakter, teamsport, vereniging, sportvelden				
Wellness herbestemming bestaande bebouwing (erfgoed)	X	X discussie NNN		X
Wellness nieuwbouw	X			X
Volkstuinen en (stads)landbouw				

Volkstuinpark ((semi))-openbaar toegankelijk). Geen overnachtingsmogelijkheden	X	X		X
Stadstuinbouw, voedselbos, pluktuin/moestuintjes	X	X		X
Horeca				
Lichte horeca (overdag + s avonds open) afgestemd op dagrecreatie, jaarrond of seizoen; beperkt effect omgeving en relatie omgeving, vergadercentrum of zaaltje als onderdeel van totaalconcept	X	X		X
Zware horeca (cafe, nachtclub, partycentrum)				
Verblijfsrecreatie				
B&B (bv. boeren erf, bestaande woningen)	X	X	X	X
Camping kleinschalig, boerencamping, minicamping (richtlijn < 30 plaatsen) (vb. Waterland, Dijkland)	X	X	X mits afgestemd natuurdoelen	X
Kleinschalig camperplaatsen (< 10 plaatsen) op bestaande parkeerterreinen	X			X
Camping grootschalig en ook incl. safaritenten, seizoensplaatsen tot 250 plaatsen	X	X discussie NNN		X
Kleinschalig vakantiepark, max. 25?	X	X	X mits afgestemd natuurdoelen	X
Vakantiepark + volkstuinen met overnachtingsmogelijkheden, openbaar toegankelijk				
Maatschappelijke functies	X	X	X	X
Maatschappelijke/commerciële functie (zorgboerderij, buitenlocatie revalidatiecentrum of ziekenhuis) dagbesteding + herbestemming bestaande bebouwing (erfgoed)	X	X	X	X
Maatschappelijke/commerciële functie (zorgboerderij, buitenlocatie revalidatiecentrum of ziekenhuis) dagbesteding + nieuwbouw	X	X		X
Wonen				
Beheerderswoning (uitsterf beleid?)	X	X	X	X
Niet-landschappelijke functies				
Recreatieve voorzieningen				
Intensieve indoorrecreatie en indoorsport: skibaan, karten, schaatsen, schaatsen sportschool, sporthal				
Evenementen				
Festivalterrein grootschalig (vanaf > 5.000 bezoekers)	X	X		
Volkstuinen en (stads)landbouw				
Stadslandbouw	X	X		X
Glastuinbouw (in glastuinbouwconcentratiegebieden)				
Andere vormen van niet grondgebonden landbouw (vertical farming)				X
Wonen				
Nieuwe woningen voor maatschappelijke functie				
Nieuwe woningen privaat				
Overig				
Natuurbegraafplaats				
Werken (kantoorfuncties binding of geen binding met gebied)				X

zie ook gezamenlijk doelen

Overzicht van bouwstenen t.b.v. de erfpachtovereenkomsten Staatsbosbeheer en recreatieschappen

versie 24-12-2021

Onderwerp	Gezamenlijke uitgangspunten Staatsbosbeheer en recreatieschappen Groen Gebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske- Waterland
<u>1. Looptijd erfpachtcontract en verlengingsrecht</u>	Er is overeenstemming over de lengte van de nieuwe erfpachtcontracten, namelijk 60 jaar. Er is nog geen overeenstemming over de verlengingstermijn en het invoeren daarvan. Om de visies van de recreatieschappen ook op termijn mogelijk te maken en ondererfpachters voldoende contractzekerheid te kunnen blijven bieden, dient de looptijd van de contracten tijdig verlengd te worden. Over de verlengingstermijn worden nadere procesafspraken gemaakt. Dit proces wordt ambtelijk voorbereid en ter besluitvorming aan het bestuurlijk overleg Staatsbosbeheer en recreatieschappen voorgelegd.
<u>2. Algemene voorwaarden</u>	De algemene voorwaarden van Staatsbosbeheer worden niet integraal overgenomen in de erfpacht- en ondererfpachtcontracten. Vooraf wordt overeenstemming bereikt over een aantal aspecten en bepalingen die de schappen overnemen in voorwaarden van ondererfpachtcontracten (zoals o.a. verwijderen kabels en leidingen en het verbod op de afkoop canon). De afspraken over deze voorwaarden worden opgenomen in de nieuwe erfpachtovereenkomsten.
<u>3. Contractvormen</u>	Er komt per recreatieschap een bondige erfpachtovereenkomst. De zoneringsafspraken/typeringen, het toetsingskader ('functiematrix') en verdere Recreatieschap specifieke afspraken, worden als bijlagen van de erfpachtovereenkomsten opgenomen. Hiermee wordt flexibiliteit gecreëerd om eventuele toekomstige herijking op schapsniveau te organiseren. Eens in de 5 jaar zal op niveau van het desbetreffende Recreatieschap een bestuurlijk overleg worden georganiseerd, of zoveel eerder als een van de partijen dat nodig acht. Hierbij wordt gezamenlijk vastgesteld of een concrete evaluatie en mogelijk daaropvolgend een herijking van de visie nodig is.
<u>4. Hoogte van de canon en uitsluiten staatsteunrisico's</u>	Standpunten m.b.t. de juridische beoordeling van de staatssteunvraag lopen uiteen. Recreatieschappen en Staatsbosbeheer zijn het er over eens dat nieuwe erfpacht staatsteun-proof moet zijn. Om dit te regelen heeft Staatsbosbeheer een benadering voorgesteld waarbij wordt gekeken welke aanvullende afspraken* gemaakt kunnen/moeten worden om – binnen de staatssteun en mededingingsregels – staatsteunrisico's tot een minimum te reduceren én tot een canon te komen met een die zeer beperkt afwijkt van de huidige symbolische canon. Dit laatste geldt ook voor de vast te leggen afspraken over herziening, indexering en verlenging. Op het moment dat er nieuwe afspraken worden gemaakt inzake het toetsingskader ('functiematrix') kunnen deze afspraken herzien worden.

Overzicht van bouwstenen t.b.v. de erfpachtovereenkomsten Staatsbosbeheer en recreatieschappen

versie 24-12-2021

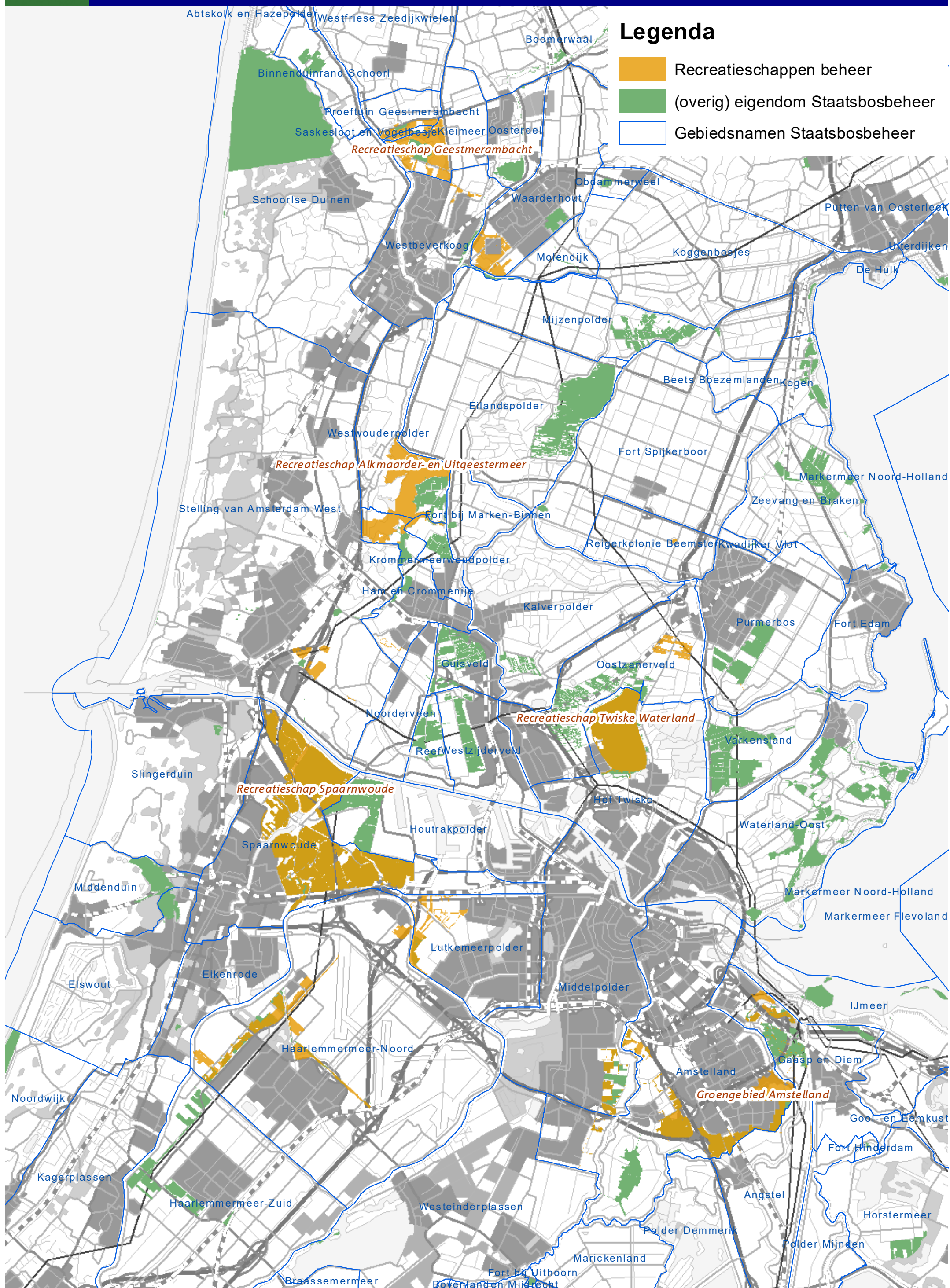
Onderwerp	Gezamenlijke uitgangspunten Staatsbosbeheer en recreatieschappen Groen Gebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske- Waterland
	Daarnaast worden -als onderdeel van het opstellen van de erfpachtovereenkomsten- afspraken gemaakt over het (mogelijk) verrekenen van de direct gerelateerde kosten van Staatsbosbeheer inzake relatie- en contractbeheer. *) Afspraken die in dit kader moeten worden gemaakt, sluiten aan bij de andere bouwstenen die in deze notitie zijn genoemd en hebben betrekking op de formulering van de doelstelling voor de uitgifte, de daar binnen passende activiteiten en het feit dat opbrengsten uit activiteiten uitsluitend te goede komen van het beheer en de ontwikkeling van de betreffende recreatiegebieden.
<u>5. Soort zakelijke recht</u>	Voor de buitenwacht is het praktisch als er één partij is die afhandeling van ondererfpachtovereenkomsten regelt. De recreatieschappen gaan deze functie vervullen.
<u>6. Bestemming van de opstalrechten</u>	Staatsbosbeheer en de Recreatieschappen zijn overeengekomen dat inkomsten van opstalrechten die direct doelstellingsgerelateerd zijn ten goede komen aan de Recreatieschappen. Ten aanzien van de bestemming van opbrengsten uit opstalrechten/activiteiten die <u>niet</u> doelstellingsgerelateerd zijn (zoals kabels, en leidingen, zonneweides, windturbines, gsm zendmasten etc.) hebben de schappen en Staatsbosbeheer afgesproken dat de opbrengsten 50/50 verdeeld worden.
<u>7. Bestemming erfpachtrecht</u>	Het doel van het in erfpacht uitgeven/nemen van de gebieden is gericht op recreatie, natuur en landschap. Dit wordt in de erfpachtovereenkomst in algemene bewoordingen overgenomen. Voor de uitwerking van de doelstelling/bestemming én de kaders die daar uit volgen wordt in de erfpachtovereenkomst expliciet verwezen naar de meest recente, door het betreffende recreatieschap en Staatsbosbeheer vastgestelde documenten: de visie, gebiedszonering (zoneringskaart) en toetsingskader (functiematrix). Op basis van de uitkomsten van een bestuurlijke evaluatie kan de zonering en functiematrix per recreatieschap aangepast worden. Zie ook bouwsteen 3.
<u>8. Wederuitgifte</u>	Doordat de beoordeling van ontwikkelingen en voorwaarden voor de uitgifte vooraf zijn geregeld/afgestemd, is een finale check van de ondererfpachtcontracten door de afdeling vastgoed van Staatsbosbeheer, niet langer nodig. De afspraken in de erfpachtovereenkomsten (met de eerder genoemde bijlagen zoals de zoneringsafspraken/ typering, het toetsingskader/'functiematrix' e.d.) regelen eventuele risico's voor Staatsbosbeheer aan de voorkant af.

Overzicht van bouwstenen t.b.v. de erfpachtovereenkomsten Staatsbosbeheer en recreatieschappen

versie 24-12-2021

Onderwerp	Gezamenlijke uitgangspunten Staatsbosbeheer en recreatieschappen Groen Gebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske- Waterland
	Om de praktische samenwerking vorm te geven, participeert Staatsbosbeheer in de adviescommissies van de drie schappen. Om de afstemming en voortgang van complexe en/of kritische casussen vlot te laten verlopen, zullen (net als nu) periodiek operationele afstemmingsgesprekken tussen de vastgoedmedewerkers en accountmanagers van Staatsbosbeheer en de Recreatieschappen worden gevoerd. Minimaal 2 x per jaar worden de gepasseerde ondererfpacht aktes aan Staatsbosbeheer verstuurd.
<u>9. Overgangssituatie / herijkingsmoment</u>	In de erfpachtovereenkomsten wordt geen herijkingsmoment opgenomen. De erfpachtovereenkomsten (en specifiek de eerder genoemde bijlagen) kunnen indien daar bestuurlijk draagvlak voor is herijkt worden. Zie uitleg over de procedure bij bouwsteen 3. Tevens zal in de op te stellen erfpachtovereenkomst een conflictregeling (escalatieprocedure) opgenomen worden. Herijking van de erfpachtovereenkomst zal geen invloed hebben op de reeds uitgegeven ondererfpachtovereenkomsten, omdat in alle gevallen de verworven rechten van onder erfpachters gerespecteerd dienen te worden.
<u>10. Omvorming / oplevering</u>	De recreatieschappen hebben vrijheid binnen de bandbreedte bestemming zoals vastgelegd en de zoneringsafspraken en ontwikkelruimte vastgelegd in de visie, gebiedszonering (zoneringskaart) en toetsingskader (functiematrix). De gebieden dienen in een behoorlijke toestand/goede staat opgeleverd te worden (CROW B-niveau).
<u>11. Eindwaardevergoeding</u>	Voor wat betreft huizen en overige courante objecten wordt uitgegaan van de op dat moment -door onafhankelijke taxatie- te bepalen marktwaarde. Eindwaardevergoeding voor de overige objecten, werken en beplantingen is niet van toepassing. De investeringen van de laatste 10 jaar zullen worden vergoed met aftrek van ontvangen subsidies. Taxatieprocedure conform algemene voorwaarden (drie partijen taxatie).

Memo: stand van zaken proces vernieuwing erfpachtcontracten

Aan: Algemeen Besturen recreatieschappen GGA, SPW, TW en Staatsbosbeheer

Behandelaar: Jasper Balduk, Bestuursbureau Recreatieschappen

Datum: 11 april 2022

Geachte bestuurders,

Staatsbosbeheer en de voorzitters van de recreatieschappen Spaarnwoude, Twiske–Waterland en Groengebied Amstelland bereikten op 19 januari 2022 overeenstemming over de afspraken voor de noodzakelijke vernieuwing van de erfpachtcontracten.

Onderdeel van die afspraken was dat het per januari 2022 ingestelde Bestuursbureau samen met Staatsbosbeheer opdrachtgever zou worden voor het vervolgproces. Het voorstel hiertoe zou eind februari geformuleerd zijn, met het Bestuursbureau in een regisserende rol.

Sinds 19 januari heeft het Bestuursbureau diverse gesprekken gevoerd met Staatsbosbeheer, RNH en verschillende AC-leden. Het doel was zicht krijgen op de materie en op de opgave die er ligt, vanuit de lacune die was ontstaan tussen de eerdere fase die werd begeleid door organisatieadviesbureau Berenschot, wiens opdracht per 19 januari 2022 afliep, en de aanloop naar fase drie.

Hieruit zijn verschillende zaken naar voren gekomen. Deze worden hieronder toegelicht, met per punt de stand van zaken. Daarna wordt een globale planning beschreven.

Bevindingen en stand van zaken

- 1) Er moesten afspraken worden gemaakt over hoe overeenstemming te bereiken op de nog openstaande zaken van de bouwstenen (zie bijlage 1).
  - Hierover is inmiddels de afspraak gemaakt dat de rentmeesters van Staatsbosbeheer en RNH in verschillende sessies tot voorstellen zullen komen. De nog openstaande vraagstukken worden in de periode tot juni opgelost om daarmee alle uitgangspunten voor contracten helder te hebben. Daarover dient bestuurlijke overeenstemming te worden bereikt om vervolgens verder te kunnen met de vervolgstap, te weten: het opstellen van de concept-erfpachtovereenkomsten.
- 2) Er was sprake van een verschil in kennisniveau tussen betrokken partijen, waaronder het Bestuursbureau, en daarmee in opvatting over de reikwijdte van het vervolgproces. Met name de relatie tussen enerzijds de afspraken die voorliggen in het AB-voorstel ‘Erfpacht Staatsbosbeheer’ en anderzijds de visies/zoneringen op de recreatiegebieden vroeg om extra aandacht.
  - In de afspraken tussen Staatsbosbeheer en de recreatieschappen (zie bijlage 2) wordt onderscheid gemaakt tussen de zonerings *methodiek* en functiematrix, de visies van de

schappen en de bevoegdheden van gemeenten en provincie. Het is belangrijk te (blijven) benadrukken dat de zonetyperingen en functielijsten, op basis waarvan de erfpachtovereenkomsten worden gesloten, ruim genoeg zijn geformuleerd voor de realisatie van de gebiedsvisies, waarbij het recreatieschap altijd zelf blijft bepalen of ze van de afgesproken ontwikkelruimte in de functielijst gebruik gaat maken én waarbij die ruimte via publiekrechtelijke afspraken/ planologische bevoegdheden van de gemeenten en provincie eventueel beperkt kan worden.

- 3) Het komen tot nieuwe erfpachtovereenkomsten hangt samen met een vernummering die het Kadaster heeft doorgevoerd. Zoals bekend is het uitgangspunt om van 23 naar 3 erfpachtcontracten te gaan. Deze oude contracten gaan veelal uit van een oude kadastrale nummering. De nieuwe notariële akten dienen echter overeenkomstig de nieuwe nummering te worden opgesteld. Het is zaak om voorbereiding te verrichten op de verificatie van de notaris, om te voorkómen dat alle verificatie achteraf moet plaatsvinden en er dan zaken worden geconstateerd. Het gaat om zo'n 4000 percelen. Daarvoor geldt: alles wat al tegen een beperkt tarief kan worden uitgezocht, hoeft niet tegen een hoger notarieel tarief te worden uitgelopen. De betrokken rentmeesters van zowel de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland als Staatsbosbeheer adviseren dan ook om een notariële 'voor-recherche' te laten uitvoeren.

Dit uitzoekwerk zal tevens onjuiste gebruiks- en eigendomssituaties aan het licht brengen zoals verjaringszaken en foutieve kadastrale grenzen. Het goed inregelen van deze rechten en plichten is niet persé nodig voorafgaand aan het opstellen van nieuwe erfpachtcontracten, maar de notariële voorrecherche levert als bijvangst op deze manier wel een lijst op van ondererfpacht vraagstukken van de recreatieschappen en Staatsbosbeheer, waarvan het belangrijk is om deze nog nader aan te pakken.

- Notariële voor-recherche wordt dus sterk aangeraden om 1) de notariële kosten voor het laten passeren van de akten te drukken en 2) een concreet beeld te krijgen van de notariskosten die nodig zullen zijn voor het laten opstellen en passeren van de akten. Op basis daarvan kan ook een beter onderbouwd bedrag worden vrijgemaakt in de begroting van de recreatieschappen en Staatsbosbeheer. Anders gezegd: voor-recherche geeft de recreatieschappen en Staatsbosbeheer meer regie op het aan te leveren product bij de notaris en daarmee meer zekerheid op de te verwachten kosten. Uiteindelijk levert dit ook een tijds- en kostenbesparing op, omdat de kadastrale recherche werkzaamheden die nodig zijn voor het passeren bij de notaris minder doorlooptijd zullen vragen. Daarnaast 3) levert deze voor-recherche een lijst op van later op te lossen knelpunten.
  - Het is nog niet bekend wat de benodigde voor-recherche zal kosten. Daartoe wordt een gerichte offertevraag gedaan aan enkele marktpartijen.
- 4) Het gehele proces en voornoemde inzichten vragen om (onder meer) juridische en financiële expertise, die het Bestuursbureau onvoldoende in huis heeft om als opdrachtgever op te treden. Echter de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland en Staatsbosbeheer voelen een gedeelde verantwoordelijkheid om dit proces tot het gewenste eindresultaat te brengen.
- De werkvorm om het proces verder gestalte te geven is daarmee veranderd. Het Bestuursbureau treedt niet op in de rol van opdrachtgever, maar neemt in een

secretarisrol deel aan een juridische werkgroep om in die hoedanigheid als vertegenwoordiger van het bestuur van de recreatieschappen, samen met Staatsbosbeheer zorg te dragen voor aanhaking op de nodige bestuurlijke stappen. Samen met Staatsbosbeheer zal het Bestuursbureau tevens het proces monitoren van de nadere detaillering van de zoneringskaarten, benaming van de zones en functietyperingen.

Bovenstaande bevindingen hebben er mede toe geleid dat de afspraak, dat er eind februari een procesvoorstel zou liggen, niet haalbaar bleek. Tegelijk mag uit het voorgaande worden geconcludeerd dat er al resultaten zijn geboekt het vervolgproces *zelf*. In de hierop volgende samenvatting van het tijdspad worden deze en de te nog volgende stappen onder elkaar gezet.

Tijdspad: globale planning van nog te zetten stappen en bijbehorende AB-voorstellen

In het kort gaat het om de volgende zaken die nog moeten worden uitgezocht. Deze laten zich in enkele (deels overlappende) fasen kenschetsen.

Fase 1: heden – juni

- a) Uitwerking vraagstukken n.a.v. de bouwstenen (zie bijlage 1). De werkgroep verwacht nog enige sessies nodig te hebben om openstaande vragen met hun achterban te bespreken en van een antwoord te kunnen voorzien. De voorstellen hiervoor worden bestuurlijk vastgesteld en zullen naar verwachting in **week 26–27** door middel van een AB-voorstel aan de Algemeen Besturen worden voorgelegd.
- b) De verdere detaillering van zoneringskaarten en zonebenamingen worden door de werkgroep visie verder geconcretiseerd en zullen eveneens naar verwachting in **week 26–27** aan de Algemeen Besturen worden voorgelegd¹.
- c) Zicht verkrijgen op de verwachte kosten voor notariële voor-recherche middels een offerte-uitvraag en een financieringsvoorstel hiervoor opstellen ter besluitvorming (**week 26–27**).
NB: een externe juridische controle op de concept-overeenkomsten (zie hieronder, fase 2) is aan te bevelen en zal ook worden meegenomen (*AB-voorstel*).

Vanwege de omvang van dit dossier, het gegeven dat er de komende periode nieuwe bestuurders zullen aantreden voor wie dit dossier nieuw zal zijn, en vanwege het belang van de bovengenoemde voorstellen, zal er voor de zomerronde een beknopt informatiepakket worden

---

¹ De zoneringskaarten vormen een onderlegger voor het mogelijk maken van het vernieuwen van de erfpachtovereenkomsten als privaatrechtelijke overeenkomst tussen Staatsbosbeheer en het recreatieschap. De zoneringskaarten hebben geen publiekrechtelijke status. Omdat deze kaarten wel van belang zijn voor het mogelijk maken van de visie van het schap, binnen de planologische bevoegdheden van de deelnemers, zal er per schap met de deelnemers worden bekeken op welke manier hierover het beste kan worden geparticipeerd. Hiervoor volgt in de AB-overleggen van de zomer een voorstel per schap, losstaand van het agendapunt vernieuwing erfpachtcontracten (zie pagina 1 van dit memo, bevinding #2).

bijgevoegd op basis van de nu ook al bijgevoegde bijlagen 1–12 van het voorliggende agendapunt.

Fase 2: juli – december

- d) Uitwerken, toetsen en bestuurlijk vaststellen van de erfpachtovereenkomsten (incl. inhuur van juridische advies, zie hierboven bij c). Het eindproduct hiervan is een bestuursbesluit over de contracten en de organisatorische en financiële gevolgen voor zowel de Recreatieschappen als Staatsbosbeheer en een begroting van de verdere voorbereiding en passering bij de notaris inclusief een financiële verdeelsleutel tussen de Recreatieschappen en Staatsbosbeheer (AB-voorstel).

Parallel aan fase 2:

Fase 3: juli – december

- e) Uitvoering notariële voor-recherche door een externe partij. Uitkomsten hiervan worden meegenomen in de afronding van fase 2, hierboven.

Voor de volledigheid hieronder aanvullend een vooruitblik op de periode na fase 3: het passeren van de notariële akten:

Fase 4: januari – december 2023

- f) Effect van bestuursbesluit december 2022 meenemen in de gewijzigde begroting schappen 2023. Start voorbereiding en passering van de contracten. Najaarsronde 2023; mededeling stand van zaken en doorkijk of er nog extra inzet voor 2024 nodig blijkt.

Benodigde capaciteit en benodigde aanvullende financiering

Tenslotte is het belangrijk om hier te benoemen dat een groot deel van de benodigde expertise om te komen tot vernieuwde erfpachtcontracten aanwezig en beschikbaar is bij de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland en Staatsbosbeheer. Inhuur van externe expertise is echter op twee vlakken nodig. Het gaat dan om (1) een externe juridische check op de concept-erfpachtovereenkomsten; en (2) bovengenoemde uitbestede notariële voor-recherche.

Een financieringsvoorstel hiervoor zal worden gedaan in de Algemeen Bestuursvergaderingen van de zomerronde (week 26–27), zie hierboven onder fase 1 – c.

Mededeling AB Recreatieschap Spaarnwoude

Vergadering	
Adviescommissie	21 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	12 mei 2022

Onderwerp
Highlights en bestuurlijke opvolging voorzittersoverleg 2 februari 2022

Het algemeen bestuur neemt kennis van
de belangrijkste onderwerpen die besproken zijn in het voorzittersoverleg van 2 februari 2022 2021 en de wijze waarop dit terugkomt op de bestuurlijke agenda van Recreatieschap Spaarnwoude.

Bestuurlijke achtergrond
Het voorzittersoverleg overlegt vier maal per jaar over schapsoverstijgende zaken. De Algemeen Besturen ontvangen het verslag van het voorzittersoverleg alsmede de daar behandelde stukken. Om de belangrijke punten voor het recreatieschap er uit te lichten wordt een toelichting gegeven over de uitkomst van de behandeling daarvan en tevens aangegeven wanneer e.e.a. terugkomt op de agenda van het Algemeen Bestuur van Spaarnwoude.

Toelichting mededeling		
Onderwerp	Afgesproken lijn/aandachtspunten	Agenda AB
5 Wijzigingsvoorstel Dienstverleningsovereenkomst	De door het GAB voorgestelde wijziging van de DVO wordt ter vaststelling voorgelegd in de eerstvolgende AB-vergaderingen nadat inzichtelijk is gemaakt wat een eventuele opzegging betekent voor de andere schappen en dit in een kort, extra overleg met de voorzitters wordt besproken	AB 1 ^e kwartaal 2022, Bestuursvoorstel Bestuursbureau
6 P&C Mededeling	De mededeling kan naar de AB's verstuurd worden nadat inzichtelijk is gemaakt wat de wijzigingen voor effect hebben op de begroting per recreatieschap	AB 1 ^e kwartaal 2021 Mededeling RNH
7 Herbegrenzing NNN	Waar nodig zullen de bestuurlijk trekkers van de schapsbesturen per project met de verantwoordelijk gedeputeerde overleggen.	N.v.t.
8 Wet Open Overheid Mededeling	Waar mogelijk wordt de verbinding gezocht met andere ontwikkelingen zoals de WGR. Begonnen wordt met een ambtelijke verkenning en waar	AB 1 ^e kwartaal 2022, Mededeling RNH

	mogelijk inzichten mee te nemen die in andere gezamenlijke regelingen worden opgedaan.	
9 Bestemmingsmanagement Mededeling	Draagkracht onderzoek door bureaus Buiten en Ruimte en Vrijetijd moet leiden tot strategieën om drukte te verspreiden en ontwikkelperspectieven. Rapport is februari gereed. Werkgroep data is ingesteld waarbij de schappen vertegenwoordigd zijn via RNH.	AB 1 ^e kwartaal 2022 Mededeling provincie NH
10 Geweldsmiddelen Boa's	RNH gaat niet verder in beroep tegen de uitspraak van de rechter om de korte wapenstol en pepperspray af te nemen van de Boa's. Er is meer momentum nodig is om het probleem op de agenda te zetten en de afspraak is gemaakt om hierop alert te zijn.	AB 1 ^e kwartaal 2022 Mededeling RNH
13a Wetswijziging Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR)	De nieuwe WGR heeft gevolgen voor de 5 recreatieschappen. Besloten is tot de oprichting van een brede ambtelijke werkgroep om aanpassingsvoorstellen te bespreken en in de normale vergadercyclus voor alle recreatieschappen tegelijk de wijzigingen ter besluitvorming voor te leggen. mw. Groot is bereid als bestuurlijk trekker op te treden in het proces van de wijziging van de GR.	AB 1 ^e kwartaal 2022 Mededeling RNH
13b Voortgang recreatiemonitor en uitrol digitale (resono) tellers	De modernisering van de recreatiemonitor heeft geleid tot aanwending van GPS tellingen. Het project zit nu in uitrolfase en kan afgesloten worden. In januari 2023 zal voor eerst een jaarrapportage met behulp van deze nieuwe telmethodiek gepresenteerd worden.	AB 1 ^e kwartaal 2022 Mededeling RNH

Bijlagen

Concept verslag voorzittersoverleg 10 november 2021

Behandelaar

Rik Rolleman, manager ontwikkeling RNH

Notulen Voorzittersoverleg [CONCEPT]

Datum 02-02-2022
Tijd 9:00 - 10:20
Locatie Via video - MS Teams
Voorzitter Mw. I. Zaal
Notulist Dhr. J. Balduk

1 Opening en vaststellen agenda

Aanwezig: mw. M. Aarts, dhr. J. Balduk, dhr. B. Diepstraten, dhr. J. Gilliam, mw. S. Groenewoud, mw. A. Groot, mw. J. Langenacker, dhr. S. Nieuwland, dhr. R. Rolleman, mw. I. Zaal.

- De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. Mw. Groot stelt zich voor en licht toe dat zij nog geen voorzitter is van GAB, maar dat dit formeel geregeld zal worden de komende maand.
Afspraak: mw. Groot doet wel mee met alle punten, maar onthoudt zich indien aan de orde van stemming.

2 Mededelingen

- Dhr. Balduk meldt dat Platform Investico in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen een onderzoek zal publiceren naar de democratische controle op gemeenschappelijke regelingen eind december. Eind december zijn alle gemeenschappelijke regelingen in Nederland gemaild met het verzoek om jaarrekeningen en primaire begrotingen over de jaren 2018, 2019 en 2020.
- Mw. Zaal meldt dat er overeenstemming is bereikt rond erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer; later en in een andere samenstelling er over de RodS gebieden worden gesproken, waarbij ook Purmerbos zal worden meegenomen. Mw. Groenewoud voegt toe dat de schappen hier geen rol in hebben maar de onderliggende gemeenten wel, expliciet Purmerend en Haarlemmermeer.

2.a Voortgang en proces rond de voorgenomen verkoop aandelen RNH

Mw. Zaal deelt mede dat er een ambtelijke werkgroep mee aan de slag zal gaan en dat later in het traject een bestuurlijke sessie zal worden georganiseerd met alle bestuursleden van de schappen.

3 Vaststellen verslag voorzittersoverleg d.d. 10 november 2021

- Dhr. Balduk merkt op dat het genoemde artikel onder 3.a4 moet zijn: artikel 8, lid 6.
- Het verslag wordt vastgesteld met voornoemde wijziging.

4 Kennismaking Bestuursbureau

Dhr. Balduk geeft aan dat de eerste tijd een tijd van verwondering was, waar hij later op zal ingaan bij de vergadering met de Werkgeverscommissie en stelt zich daarna persoonlijk voor.

5 Wijzigingsvoorstel Dienstverlenings Overeenkomst

- Aan de voorzitters wordt gevraagd om (1) de Algemeen Besturen van de recreatieschappen Twiske-Waterland, Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Spaarnwoude en Groengebied Amstelland de voorgestelde wijziging van de DVO ter vaststelling voor te leggen in de eerstvolgende AB-vergaderingen conform bijlage 5.1; en
- (2) aan het Algemeen Bestuur van Geestmerambacht de DVO conform bijlage 5.2 ter vaststelling voor te leggen in de eerstvolgende AB-vergadering.
- Mw. Zaal benoemt de email met akkoord én vragen van mw. Groenewoud en vraagt akkoord van de andere voorzitters.
- Dhr. Diepstraten en Nieuwland en mw. Langenacker geven aan getriggerd te zijn door de vragen in de mail van mw. Groenewoud, waarbij dhr. Nieuwland aangeeft dat hij door het ontbreken van een ambtelijke annotatie nu sowieso niet de DVO wil voorleggen in zijn bestuur, gelet op eventuele financiële consequenties.

- Mw. Groot excuseert zich voor hoe het proces gegaan. Het nieuwe tekstvoorstel moet mogelijk maken dat er na afkoop nog wel diensten van het Bestuursbureau kunnen worden afgenomen; de 'boete' is omgezet naar een opzegtermijn.
- Mw. Groot wordt bedankt voor de toelichting en waardering voor haar aanwezigheid wordt uitgesproken, maar ook wordt gevraagd hoe GAB nu aankijkt tegen het bestuursbureau, alsook tegen de wijziging in de personeelskosten die andere partijen moeten betalen indien er een herstructurering mee gemoeid is.
- Mw. Groot geeft aan dat de kosten inderdaad veelal personele kosten zijn en dat een wijziging niet betekent dat dan niet meer van de diensten gebruik kunt maken. Mw. Zaal voegt daaraan toe dat de kosten ook zijn opgenomen omdat het hier een mogelijke herstructurering van het schap betreft. Geconcludeerd wordt dat het tekstvoorstel daarmee ook verwijst naar een tijdelijke situatie en dat deze verwijzing juist verwoord staat in het tekstvoorstel. Wat echter nog ontbreekt is wat een eventuele herstructurering van GAB en daarmee opzegging van de diensten van het bestuursbureau, betekent voor de financiën van de andere schappen en voor de besluitvorming van de andere AB's.
- De conclusie wordt getrokken dat het besluit nog niet aan de besturen kan worden voorgelegd, maar ook dat het onwenselijk is dat het bestuursbureau dus officieel nog geen diensten kan verlenen. **Afspraak:** om één en ander zo snel mogelijk in orde te maken wordt afgesproken om inzichtelijk te maken wat een eventuele opzegging betekent voor de andere schappen in relatie tot het bestuursbureau en dit in een kort, extra overleg met de voorzitters nog eens te bespreken. Daarna kan de DVO via een schriftelijke ronde voorgelegd worden aan de schapsbesturen (**actie: Bestuursbureau**).

6 P&C

- Dhr. Gilliam wordt gevraagd om een korte toelichting op de vraag waar de noodzaak aan hogere inschaling vandaan komt en in hoeverre de uittreding van de manager een effect heeft op het uitvoeren van werkzaamheden tegen lager tarief. Dhr. Gilliam geeft aan dat het doel is dat op termijn de overheadkosten lager zullen worden. Gevraagd wordt om inzichtelijk te maken wat de wijzigingen voor effect hebben op de begroting per recreatieschap (**actie: RNH**). Deze toelichting wordt gewenst als extra bijlage voor het doorsturen van de stukken naar de schapsbesturen.
- Dhr. Rolleman vraagt of er behoefte blijft aan de informatie op dit detailniveau. Daarop wordt gesteld dat deze informatie juist inzichtelijk maakt wat er in de uitvoering gebeurt t.b.v. bijvoorbeeld efficiëntie, echter dat de achterliggende overwegingen belangrijker zijn dan de 'lijstjes' van functiewijzigingen.

7 Herbegrenzing NNN

- De voorzitters nemen kennis van de bestuurlijk ondertekende verzoeken aan Provincie Noord-Holland voor ontgrenzing van de NNN op een aantal locaties binnen Spaarnwoude en GAB en geven aan het goed te vinden dat deze brieven zijn gestuurd voor de plekken waar de problematiek speelt; daarbij geven zij ook aan dat dit niet evenzeer speelt voor alle schappen en mede daarom een gezamenlijk oproep niet te steunen. Afgesproken wordt dat, waar nodig, de bestuurlijk trekkers van de schapsbesturen per project met de verantwoordelijk gedeputeerde overleggen.
- De deelnemers geven aan dat het wel zinvol kan zijn om schapsoverstijgend een bestuurlijk gesprek te voeren over de afweging hoe om te gaan met de balans tussen recreatie en natuur. Daarbij kan gedacht worden aan een benen-op-tafeloverleg vanuit de schapsbesturen. Mw. Zaal geeft aan als voorzitter van de voorzitters een dergelijk overleg willen te initiëren (**actie: mw. Zaal**).

8 Wet open overheid

- Mw. Groenewoud vraagt toelichting op wat er wordt bedoeld met nieuwe mindset, die nodig is t.b.v. de WOO. Dhr. Gilliam antwoordt dat daarmee wordt bedoeld dat er in de schappen en bij RNH een inhaalslag gemaakt moet worden zoals bv. dat niet altijd een heel stuk vertrouwelijk moet worden gemaakt, als er slechts een passage vertrouwelijk is.

- Dhr. Balduk vraagt of, gezien de reikwijdte van de WOO en eventuele benodigde middelen, het nodig is om de bestuursleden al breder op de hoogte te stellen en of een bestuurlijk trekker handig kan zijn. Afgesproken wordt, waar mogelijk de verbinding te zoeken met andere ontwikkelingen zoals de WGR, maar ook om te beginnen met een ambtelijke verkenning en daar de kosten voor de schappen in mee te nemen.
- Dhr. Diepstraten adviseert om waar mogelijk inzichten mee te nemen die in andere gezamenlijke regelingen worden opgedaan t.a.v. dergelijke wetten en wijzigingen. **Afspraak:** *dhr. Gilliam en dhr. Balduk nemen de voornoemde afspraak en het advies mee in de aanpak*

9 Visie en uitvoeringsprogramma

9.a Voortgang Bestemmingsmanagement provincie Noord-Holland (nazending)

Geen opmerkingen

9.b Verzoek gezamenlijk introductieprogramma nieuwe gemeenteraadsleden (vervalt)

Geen inhoudelijke opmerkingen, wel geeft mw. Zaal aan het verstandig te vinden om dit wellicht een keer te organiseren.

10 Uitspraak rechtbank BOA geweldsmiddelen voorstel

- Dhr. Gilliam licht toe dat het belangrijk is om de groene BOA's op de agenda te houden.
- De voorzitters hebben kennis genomen van de bijgevoegde memo's; mw. Zaal vraagt of de voorzitters zoals gevraagd, de gevolgen onder de aandacht willen brengen bij hun burgemeesters.
- Dhr. Diepstraten geeft aan dat, m.b.t. SPW, de burgemeester er bovenop zit, maar vraagt het ook mee te nemen naar de CdK. Dit zegt mw. Zaal toe (**actie**).
- Mw. Langenacker geeft aan het probleem meermaals te hebben aangekaart binnen haar veiligheidsregio, echter blijkbaar niet met het gewenste resultaat. Geconcludeerd wordt dat er wellicht meer momentum nodig is om het probleem op de agenda te zetten en de afspraak wordt gemaakt om hierop alert te zijn (**afspraken**).

11 Verwachtingen/vervolgproces voorzittersoverleg (mondeling)

- Mw. Groenewoud stelt dat het voorzittersoverleg wellicht een extra rol kan nemen in aanhaking op ontwikkelingen in MRA-discussies omtrent recreatie en natuur.
- Mw. Langenacker vindt dat er een goede vorm is gevonden met steeds meer inhoud, waarbij afstemming belangrijk is.
- Dhr. Gilliam geeft aan dat de inbreng van RNH vooral vanuit expertise zal zijn op beheer- en uitvoeringskwesties, en het als prettig te ervaren om niet perse de voorbereider van de agenda meer te zijn.
- Er worden verschillende kanttekeningen geplaatst bij een uitbreiding naar aanwezigheid van meer vice-voorzitters; qua samenstelling wordt de **afspraken** gemaakt om te handhaven dat alleen de vice-voorzitters van RAUM en SPW zullen aansluiten.
- Inhoudelijk wordt voorgesteld om de agenda van het voorzittersoverleg te vullen langs de lijn van de thema's (1) beheer en uitvoering; (2) evenementen en ontwikkelingen; (3) ontwikkelingen rond de balans natuur-recreatie en (4) een ronde langs de actualiteiten in de schappen.

12 Agenda vergadering 18 mei 2022

12.a Spreiding grootschalige evenementen

- Geen opmerkingen over inhoudelijke punten
- Mw. Zaal zal met dhr. Balduk bespreken of de vergadertijd van het voorzittersoverleg wellicht verlengd moet worden.

13 Stukken ter kennisname

13.a Wetswijziging WGR

- Opmerking notulist buiten de vergadering om: mw. Groot heeft via haar ambtelijke ondersteuning aan de ambtelijke trekker van de werkgroep (RNH, dhr. Rolleman), laten weten als bestuurlijk trekker op te willen treden in het proces van de wijziging van de GR.

- 13.b** Voortgang recreatiemonitor en uitrol resono tellers
- 13.c** Publicatie vervreemding aandelen RNH provincieblad (VERVALT)
- 13.d** Voortgang en proces rond voorgenomen verkoop aandelen (VERVALT)

14 Rondvraag en Sluiting

- Mw. Groot stelt een vraag over het proces rond de voorgenomen verkoop aandelen RNH, waarbij mw. Zaal een korte toelichting geeft die overeenkomt met de mededeling onder agendapunt 2a.
- Sluiting van de vergadering om 10.15 uur

Mededeling AB Recreatieschap Spaarnwoude

Vergadering	
Adviescommissie	21 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	12 mei 2022

Onderwerp
Wetswijziging Wet Gemeenschappelijke Regelingen

Het algemeen bestuur neemt kennis van
1. de nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen   2. de oprichting van een ambtelijke werkgroep om aanpassingsvoorstellen te bespreken dat in de eerstvolgende vergadercyclus tegelijk met andere wijzigingen ter besluitvorming kan worden voorgelegd

Bestuurlijke achtergrond
Op 14 december 2021 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel “Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen” om de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) te wijzigen. De wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit nader te bepalen tijdstip. De verwachting is op 1 juli 2022. Uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van de wetswijziging moeten de gemeenschappelijke regelingen aan de gewijzigde Wgr zijn aangepast.   De Dagelijkse Besturen van de recreatieschappen GGA en TW hebben in het najaar van 2021 besloten het voorstel GR-wijziging te agenderen voor de voorjaarsronde 2022, zodat het voor een zienswijze kan worden aangeboden tegelijk met de jaarrekening en begroting.   Het Algemeen Bestuur van het recreatieschap GAB heeft besloten het voorstel GR aan te houden tot na de fusie Heerhugowaard/ Langedijk en tot na aanpassing van de wet GR.   Het Dagelijks Bestuur van het recreatieschap Spaarnwoude heeft op de DB vergadering van 25 november 2021 besloten een mededeling te doen aan het AB van 16 december 2021 waarin de wijziging van de wet wordt aangekondigd.

Toelichting mededeling
Aangegeven is dat via het voorzittersoverleg de bestuurlijke besluitvorming verder zal worden gecoördineerd. Uitgangspunt hierbij is dat voor alle schappen alle wijzigingen in een keer worden gedaan, zodat de gemeenteraden en provinciale staten maar een keer een zienswijze hoeven in te dienen voor alle recreatieschappen waar ze bij zijn aangesloten.   In de quickscan komt naar voren dat de volgende aanpassingen in de gemeenschappelijke regelingen benodigd zijn: ➤ Het mogelijk maken tot het indienen van zienswijzen (en het al dan niet uitsluiten van zienswijzen tegen voorgenomen besluiten van het samenwerkingsverband).   ➤ Het opnemen van een verplichting van het (dagelijks) bestuur om te reageren op ingediende zienswijzen.   ➤ Het wel of niet evalueren van de gemeenschappelijke regeling.   ➤ Het al dan niet overgaan tot burgerparticipatie.   ➤ Overwegen of gemeenschappelijke adviescommissie wenselijk is.

Recreatie Noord Holland zal binnen de bestaande dienstverleningsovereenkomst en begroting de besluitvorming hiervoor voorbereiden. Het bestuursbureau zal als opdrachtgever deel uitmaken van de ambtelijke werkgroep.

RNH zal voorstellen uitwerken die besproken worden in een ambtelijke werkgroep. Deze werkgroep bestaat naast RNH en het bestuursbureau ook uit AC- leden van de recreatieschappen. Vooralsnog worden dezelfde AC leden uitgenodigd die betrokken waren bij de oprichting van het bestuursbureau. In de werkgroep worden de door RNH uitgewerkte aanpassingsvoorstellen besproken zodat de wijzigingen zoveel mogelijk voor alle recreatieschappen gelijk zijn. In deze werkgroep zal ook antwoord gegeven moeten worden of :

1. Het wel of niet evalueren van de gemeenschappelijke regeling wordt opgenomen
2. Al dan niet overgaan wordt tot burgerparticipatie in de gemeenschappelijke regeling
3. Al dan niet een gemeenschappelijke adviescommissie wordt ingezet.

Bijlagen
1. Notitie (QuickScan) wijziging Wet Gemeenschappelijke regelingen (verwerkt hieronder)

Behandelaar
Rik Rolleman, Manager ontwikkeling

Bijlage 1 Quickscan wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen

Achtergrond wijziging

Er wordt steeds meer gewerkt met en in gemeenschappelijke regelingen. Redenen hiervoor zijn onder meer schaalvergroting en professionalisering van de organisatie en betere integrale en regionale samenwerking. Dit leidt er echter toe dat gemeenteraden ervaren dat zij hun kader stellende en controlerende rol niet goed kunnen uitvoeren. Op 14 december 2021 heeft Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel “Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen” om de Wet gemeenschappelijke regelingen te wijzigen.

De wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit nader te bepalen tijdstip. De verwachting is nu op 1 juli 2022.

Wijzigingen en doelstelling van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

A. Raadsleden worden beter in positie gebracht om hun kader stellende en controlerende rol te vervullen.¹ Het zijn vaak collegeleden die zitting hebben binnen het bestuur van een gemeenschappelijke regeling. Zij leggen verantwoording af aan de raad, maar de raad heeft geen directe zeggenschap. Het wetsvoorstel kent een aantal nieuwe instrumenten:

- Een nieuw (sturings)instrument is het formaliseren van de actieve informatieplicht van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling, vergelijkbaar met de informatieplicht van het college aan de gemeenteraad².
- Het wetsvoorstel introduceert de mogelijkheid tot het oprichten van een gemeenschappelijke adviescommissie. Een commissie bestaande uit raadsleden die het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling van advies kan voorzien, de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de gemeenschappelijke regeling kan voorbereiden of de raden van advies kan voorzien. Als alle deelnemende gemeenteraden akkoord zijn met het instellen van een adviescommissie, dan moet het samenwerkingsverband daar zorg voor dragen.
- Onder de huidige wet is het zo dat voor het treffen of wijzigen van een regeling ‘slechts’ toestemming nodig is van de gemeenteraden van de deelnemers, die alleen kan worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Na de wetswijziging krijgen vertegenwoordigende lichamen de gelegenheid om vooraf een zienswijze te geven op het gehele ontwerp van een gemeenschappelijke regeling (of de wijziging daarvan), tenzij zij zelf deelnemend bestuursorgaan aan de regeling zijn.
- Gemeenteraden van de deelnemers krijgen de bevoegdheid om een zienswijze in te dienen voorafgaand aan het nemen van besluiten door het bestuur van een gemeenschappelijke regeling. De gemeenschappelijke regeling moet bepalingen gaan inhouden over de besluiten waarover gemeenteraden een zienswijze naar voren kunnen brengen. Het (dagelijks) bestuur van het samenwerkingsverband moet vervolgens voorafgaand aan het daadwerkelijke besluit aan de raden laten weten of er iets wordt gedaan met hun zienswijzen. Het wetsvoorstel sluit overigens niet uit dat in de gemeenschappelijke regeling wordt vastgelegd dat er geen zienswijzemoogelijkheid bestaat tegen bepaalde besluiten van het samenwerkingsverband. De zienswijzen kunnen dus niet alleen in de begrotingscyclus worden ingediend, maar ook bij het treffen van de regeling en bij voorgenomen besluiten voordat die besluiten zijn genomen. Bijvoorbeeld bij besluiten met een aanzienlijk financieel belang, politiek gevoelige besluiten of beleidsmatige keuzes.

¹ Met het doel het voor de raad eenvoudiger maken om tijdig bij te sturen in het functioneren van een gemeenschappelijke regeling.

² Zie artikel 16g van de Gemeentewet.

- In het wetsvoorstel staat de verplichting om in de gemeenschappelijke regeling bepaalde afspraken (?) te maken, maar het laat het gemeentebestuur vrij om invulling te geven aan die afspraken. Deze afwegingsruimte zou leiden tot het maken van een scherpere afweging door een raad of en hoe invulling te geven aan die afspraken.
- Ook komt er de mogelijkheid om deelnemende gemeenten meer mogelijkheden te geven per regeling keuzes te maken over de governance en legitimatie.

B. Meer participatiemogelijkheden voor burgers en belanghebbenden.

- Binnen de gemeente is participatie vaak laagdrempelig, bij gemeenschappelijke regelingen is dit moeilijker. Burgerparticipatie binnen het zogenoemde verlengd lokaal bestuur wordt wettelijk verankerd. Zo krijgt de participatie een vaste plek binnen de gemeenschappelijke regelingen. Inwoners en belanghebbenden kunnen bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid in regionale samenwerkingsverbanden betrokken worden. Het wetsvoorstel laat overigens de vrijheid om te regelen dat een dergelijke inspraakmogelijkheid niet geboden wordt. Dit kan je bijvoorbeeld af laten hangen van het de belangen die de gemeenschappelijke regeling behartigt en van de mate waarin het door de gemeenschappelijke regeling gevoerde beleid de belangen van ingezetenen en andere belanghebbenden raakt.

C. Privaatrechtelijk toezicht

- Samenwerkingsverbanden van decentrale overheden zijn privaatrechtelijke van aard. Hierop waren de controle- en participatie-instrumenten van gemeenschappelijke regelingen niet van toepassing. Op basis van het nieuwe wetsvoorstel gaat de regering in overleg met de decentrale overheden een kader opstellen voor democratische controle op privaatrechtelijke samenwerkingen.

D. Overige aandachtspunten

- Een aangenomen motie verzoekt de regering om wetenschappelijk onderzoek te doen naar de effectiviteit, legitimiteit en doelmatigheid van regionale regelingen, en hierover de Kamer te informeren. Volgens de motie heeft het ontstaan van een extra bestuurslaag geleid tot een dubbel democratisch tekort.
- De Wgr wordt gewijzigd op een aantal meer proceduretechnische aspecten. Zo zullen gemeenschappelijke regelingen bepalingen moeten gaan inhouden over de wijziging, opheffing, toetreding en (voorwaarden van) uittreding. Dit was al het geval voor regelingen die voor onbepaalde tijd zijn getroffen, maar deze verplichting gaat door de wetwijziging ook gelden voor regelingen van bepaalde tijd.
- In de regeling moet worden opgenomen of, en zo ja, hoe de regeling worden geëvalueerd. Hier geldt dus ook de mogelijkheid om geen gebruik te maken van een evaluatie.
- Met de wetwijziging wordt het ook mogelijk voor een gemeentesecretaris om lid te worden van het bestuur van een bedrijfsvoeringsorganisatie, als die organisatie enkel bedoeld is voor het behartigen van opleiding en vorming van ambtenaren.

Benodigde aanpassingen in de gemeenschappelijke regelingen

- Het mogelijk maken tot het indienen van zienswijzen (en het al dan niet uitsluiten van zienswijzen tegen voorgenomen besluiten van het samenwerkingsverband) en de wijze waarop de zienswijze kan worden gegeven..

- Het opnemen van een verplichting van het (dagelijks) bestuur om te reageren op ingediende zienswijzen (dit is al wettelijk verplicht, maar misschien wel de wijze waarop/termijn waarbinnen).
- Het wel of niet evalueren van de gemeenschappelijke regeling.
- Het al dan niet overgaan tot burgerparticipatie
- Overwegen of gemeenschappelijke adviescommissie wenselijk is. (hoeft niet in GR opgenomen te worden)
- Het opnemen van een goede uittredingsregeling in de GR. Het opnemen van bepalingen omtrent de wijze waarop de actieve informatieplicht wordt vorm gegeven.

Uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van de wetswijziging moeten de gemeenschappelijke regelingen aan de gewijzigde Wgr zijn aangepast.

Mededeling AB Recreatieschap Spaarnwoude

Vergadering	
Adviescommissie	21 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	12 mei 2022

Onderwerp
Begroting RNH 2022 (voorzittersoverleg)

Het algemeen bestuur neemt kennis van de RNH begroting 2022.

Bestuurlijke achtergrond
Jaarlijks wordt, voorafgaand aan de start van een nieuw kalenderjaar, een begroting voor Recreatie Noord-Holland NV opgesteld. In deze begroting worden de opdrachten en ambities voor het komend jaar in beeld gebracht, inclusief de daarbij behorende financiële consequenties.

Toelichting mededeling
Bijgevoegde begroting is in december 2021 vastgesteld door het MT van RNH en de Raad van Commissarissen.   Deze begroting is opgesteld in een tijd waarin nationale en lokale overheden nog steeds maatregelen moeten nemen ter bestrijding van het coronavirus. Deze maatregelen hebben een grote impact op de economie (kosten en prijsontwikkeling), het dagelijkse leven, ontspanningsmogelijkheden en het gebruik van recreatiegebieden en -voorzieningen.   Specifiek voor RNH zijn er bovendien twee belangrijke veranderingen gaande: • start van het bestuursbureau van de recreatieschappen (ter verbetering van de governance structuur);   • en verkenning van de provincie Noord-Holland om de aandelen in RNH te verkopen.   De RNH begroting 2022 is sluitend, dat wil zeggen dat de baten en lasten met elkaar in evenwicht zijn. Het weerstandsvermogen zal hierdoor niet veranderen. Hierbij wordt opgemerkt dat de financiële speelruimte bij RNH voor 2022 beperkt is; financieel gezien wordt 'scherp aan de wind gevaren' en een behoudend financieel beleid gevolgd. Voor 2022 is de aansluiting bij de schapsbegrotingen verbeterd, is rekening gehouden met de 'hardheid' van aanvullende opdrachten en blijft RNH werken met een flexibele schil (die in 2021 al vergroot was).   Met betrekking tot de organisatieontwikkeling wil RNH aansluiten op de uitkomsten van het medewerkersonderzoek door in 2022 in te zetten op de volgende vijf speerpunten. Daarmee verbeterd ook de dienstverlening aan de recreatieschappen.   • het versterken van het onderling vertrouwen en scheppen van duidelijkheid over mandaten;   • het waar nodig beter beheersen van de werkdruk;   • het versterken van de verbinding tussen 'het centrale kantoor' in Velsen-Zuid en de beheerlocaties in de recreatiegebieden;

- het verbeteren van de interne communicatie;
- het verankeren van de onderwerpen eigenaarschap en leiderschap binnen de organisatie.

Verder vindt RNH het belangrijk om vanuit haar eigen doelstellingen en verantwoordelijkheid te werken aan innovatie van het brede recreatieve aanbod, de balans tussen natuur en recreatie en de verdere dienstverlening aan de recreatieschappen en andere opdrachtgevers. Dit wordt in 2022 concreet uitgewerkt in een voorstel, dat aan de RvC wordt voorgelegd. De kosten die met de innovatie samenhangen komen niet ten laste van de reguliere budgetten in deze begroting, maar worden gedekt uit de algemene reserve. Gedacht wordt aan extra inspanningen op het gebied van duurzaamheid, natuurinclusiviteit en intensiveringen op digitaal gebied.

Bijlagen

1. Begroting RNH

Behandelaar

Fred Rodenbach, controller

Begroting 2022

Recreatie Noord-Holland

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Programma's	6
Programma 1. Middelen.....	8
Programma 2. Ontwikkeling.....	10
Programma 3. Realisatie	12
Programma 4. Routebureau.....	14
Paragrafen.....	16
Paragraaf A. Weerstandsvermogen	16
Paragraaf B. Kapitaalgoederen.....	18
Paragraaf C. Bedrijfsvoering	19
Overzicht van baten en lasten	21

Samenvatting

In deze begroting van Recreatie Noord-Holland (RNH) 2022 leest u onze ambities en hoe we die willen bereiken, inclusief de financiële consequenties.

Onze organisatie is gespecialiseerd in recreatie in het groen. Wij verbinden overheden, ondernemers, recreanten en andere belangenpartijen. Dit doen wij met oog voor het spanningsveld tussen bestuurlijke opgave, beschermende regelgeving, maatschappelijke behoefte en commerciële haalbaarheid. Wij dienen ze van advies, verzorgen de planvorming, realisatie en het onderhoud. Onze toezichthouders waken over de veiligheid van de recreant.

RNH is onafhankelijk, deskundig en ervaren als het gaat om de exploitatie van recreatiegebieden en routenetwerken. Als adviseur en uitvoerder waken wij zorgvuldig over de balans tussen recreatie en natuur. Dat maakt ons de vanzelfsprekende partner voor recreatie in het metropolitane landschap.

Onze onafhankelijke positie en jarenlange ervaring maken ons tot de ideale partner voor recreatieschappen, de provincie en andere publieke partijen. Wij wenden onze expertise aan zodat natuur en recreatie elkaar versterken. Dat doen wij door in te zetten op duurzaam recreatief gebruik.

Onze belangrijkste opdrachtgevers zijn vijf grote recreatieschappen in Noord-Holland: Spaarnwoude, Groengebied Amstelland, Twiske-Waterland, Alkmaarder- en Uitgeestermeer en Geestmerambacht. Samen zijn zij goed voor ruim 35.000 hectare werkingsgebied en ruim 4.000 hectare beheergebied met 11 miljoen bezoeken per jaar (de bezoeken aan evenementen niet meegerekend).

Bovendien voeren wij een aantal opdrachten uit voor afzonderlijke gemeenten, regionale samenwerkingsverbanden en de provincie Noord-Holland. Dit betreft vooral opdrachten die ons Routebureau uitvoert voor de ontwikkeling en aanleg van recreatieve routestructuren, zoals het Wandelnetwerk Noord-Holland, het Noord-Hollandpad en het Sloepennetwerk Noord-Holland, maar bijvoorbeeld ook toezichtopdrachten voor enkele terreinbeherende organisaties.

De begrote formatie van RNH bedraagt 95 medewerkers (83,4 fte, waarvan 8,2 fte vacant is of wordt), aangevuld met een flexibele schil van 5,2 fte aan inhuurkrachten. Om invulling te geven aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid geeft RNH onder andere opdrachten voor de uitvoering van onderhoudswerk zo veel mogelijk aan re-integratie- en sociale werkvoorzieningsbedrijven.

Speerpunten voor organisatieontwikkeling

In 2022 zet RNH in op vijf speerpunten, waarmee we de dienstverlening aan de recreatieschappen verder denken te verbeteren:

- het versterken van het onderling vertrouwen en scheppen van duidelijkheid over mandaten;
- het waar nodig beter beheersen van de werkdruk;
- het versterken van de verbinding tussen 'het centrale kantoor' in Velsen-Zuid en de beheerlocaties in de recreatiegebieden;
- het verbeteren van de interne communicatie;
- het verankeren van de onderwerpen eigenaarschap en leiderschap binnen de organisatie.

Kostenindicatie

Onderstaand een samenvatting van de baten, lasten en het financieel resultaat.

BATEN	Begroting 2022
Recreatieschappen	
1. Recreatieschap Spaarnwoude (SPW)	3.462.041
2. Groengebied Amstelland (GGA)	1.499.061
3. Recreatieschap Twiske-Waterland (RTW)	1.263.116
4. Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM)	880.860
5. Recreatieschap Geestmerambacht (GAB)	1.024.113
6. Routebureau voor recreatieschappen	356.000
Subtotaal recreatieschappen	8.485.191
Andere opdrachtgevers	
7. Routebureau voor andere opdrachtgevers	894.000
8. Toezichtbureau voor andere opdrachtgevers	46.612
9. Overige projecten voor andere opdrachtgevers	-
Subtotaal andere opdrachtgevers	940.612
Overige baten	
10. Rentebaten	-
11. Overige opbrengsten	-
12. Dekking uit voorziening langdurig zieken	36.000
Subtotaal overige baten	36.000
TOTALE BATEN	9.461.803

LASTEN	Begroting 2022
Directe projectkosten	
13. Directe projectkosten Routebureau	665.000
Subtotaal directe projectkosten	665.000
Personeelskosten	
14. Lonen en salarissen	5.078.890
15. Sociale lasten en pensioenlasten	1.660.256
16. Overige personeelslasten	481.735
17. Inhuur en inleen van personeel	564.810
Subtotaal personeelskosten	7.785.691
Overige bedrijfskosten	
18. Huisvestingskosten	122.262
19. Kantoorkosten	519.970
20. Vervoerskosten	23.750
21. Communicatiekosten	55.000
22. Algemene kosten	90.754
Subtotaal overige bedrijfskosten	811.735
Overige kosten	
23. Afschrijvingen (in)materiële vaste activa	194.376
24. Rentelasten	5.000
Subtotaal overige kosten	199.376
TOTALE LASTEN	9.461.803

FINANCIEEL RESULTAAT	Begroting 2022
Baten	9.461.803
Lasten	9.461.803
Saldo	0

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

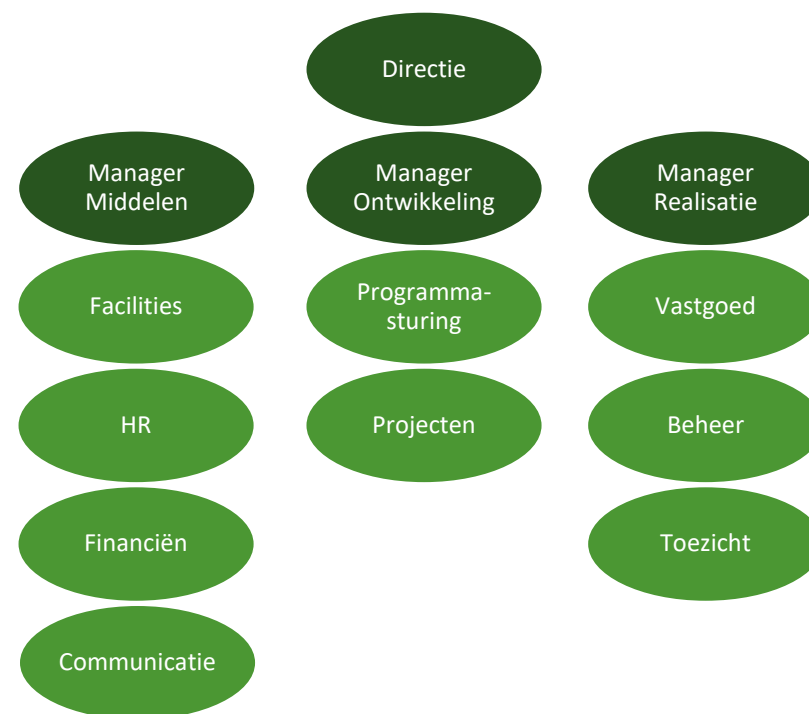
	Stand per 01-01-2022 (prognose)	Stand per 31-12-2022	Vershil
Overige reserve*	0	0	0
Algemene reserve*	2.642.710	2.642.710	0
Totaal reserves (eigen vermogen)	2.642.710	2.642.710	0
Voorziening langdurig zieken en WW aanspraken	36.000	0	- 36.000
Voorziening jubileumuitkeringen	59.127	49.127	-10.000
Totaal voorzieningen (vreemd vermogen)	95.127	49.127	-46.000

* Het geprognoseerde resultaat van 2021 van afgerond € 18.000, conform de najaarsrapportage RNH 2021, is hierin verwerkt.

Organogram

Voor 2022 heeft RNH besloten een aantal vacatures, in vrijwel alle teams, voorlopig flexibel in te vullen. RNH heeft in totaal 81,6 fte in eigen dienst (inclusief 5,2 fte aan openstaande vacatures). Ten opzichte van 2021 heeft RNH 1,3 fte meer in eigen dienst begroot om een stabiele invulling te geven aan de opdrachten van de recreatieschappen.

De directeur werkt in het managementteam samen met 3 managers, één minder dan vorig jaar, vanwege een organisatiewijziging. De medewerkers zijn verdeeld over de afdelingen die in onderstaand organogram zijn genoemd.

Programma's

Hoofddoelstelling

RNH faciliteert een breed aanbod van recreatieve activiteiten, aansluitend bij de wensen van de recreant, in een groene omgeving en met een goede balans tussen natuur en recreatie. Met dat doel levert RNH optimale diensten aan de vijf recreatieschappen en aan (potentiële) andere opdrachtgevers.

Om haar hoofddoelstelling te bereiken, zet RNH in op:

- tevreden opdrachtgevers;
- een gezonde en duurzame bedrijfsvoering;
- gemotiveerde medewerkers.

Belangrijkste externe ontwikkelingen

De volgende ontwikkelingen in de omgeving van RNH zijn van invloed op de bedrijfsvoering in 2022 en volgende jaren:

- start van het bestuursbureau van de recreatieschappen (ter verbetering van de governance structuur);
- verkenning van de provincie Noord-Holland om de aandelen in RNH te verkopen;
- de keuzes van recreatieschappen over hun visies en uitvoeringsprogramma's;
- de realisatie van de Visie Recreatie en Toerisme van de provincie Noord-Holland;
- het uitvoering geven aan de samenwerkingsovereenkomst over de erfpachtcontracten tussen Staatsbosbeheer en drie recreatieschappen;

- het verloop van de corona-pandemie en de gevolgen voor de medewerkers en bedrijfsvoering van RNH;
- het toegenomen gebruik van recreatiegebieden en –voorzieningen als gevolg van de pandemie en de noodzaak van o.a. bezoekersmanagement;
- aanpassingen in de regelgeving rondom Natuurnetwerk Nederland, Bijzonder Provinciaal Landschap en stikstofuitstoot;
- invoering van de omgevingswet die meer en intensievere samenwerking vraagt met relevante partijen in de maatschappij.

In 2022 verkennen we in overleg met het Bestuursbureau de mogelijkheden om de begroting van de recreatieschappen steeds meer op berekenbare output te baseren. De inzet en de prestaties van RNH kunnen daar vervolgens beter aan toegerekend worden. Daarbij worden de mogelijkheden om te werken op basis van vaste prestatie- en prijsafspraken verkend.

Speerpunten voor organisatieontwikkeling

In 2022 zet RNH in op vijf speerpunten, waarmee we de dienstverlening aan de recreatieschappen verder willen verbeteren:

- het versterken van het onderling vertrouwen en scheppen van duidelijkheid over mandaten;
- het waar nodig beter beheersen van de werkdruk;
- het versterken van de verbinding tussen 'het centrale kantoor' in Velsen-Zuid en de beheerlocaties in de recreatiegebieden;
- het verbeteren van de interne communicatie;
- het verankeren van de onderwerpen eigenaarschap en leiderschap binnen de organisatie.

Programma's

Om genoemde lange- en kortetermijndoelstellingen te realiseren hanteert RNH vier programma's waarin de organisatiebrede doelen doorwerken. Per programma zijn operationele doelen voor elk team bepaald voor 2022.

1. Middelen
2. Ontwikkeling
3. Realisatie
4. Routebureau

In deze begroting geven we de stappen aan die we in 2022 zetten om de beschreven doelen te behalen. In de paragraaf Bedrijfsvoering staat specifiek benoemd welke investeringen nodig zijn om de strategische doelen te realiseren.

Programma 1. Middelen

Aan dit programma werken de teams:

- Facilities (7 medewerkers);
- HR (2 medewerkers);
- Financiën (7 medewerkers);
- Communicatie (5 medewerkers).

Voor de uitvoering van het programma maken we gebruik van 4 inhuurkrachten.

Dit programma voorziet met name in de secundaire processen van RNH: het verzorgen van de hulpmiddelen en informatie aan klanten, zodat die hun werk kunnen verrichten. Deze klanten zijn (intern) de programmamanagers en managers gebiedsbeheer, de trekker van het Routebureau, de managers en de directeur-bestuurder. Zij zetten zich in voor de externe klanten, dit zijn de recreatieschappen (en participanten) en andere opdrachtgevers, maar ook voor de aandeelhouder en de raad van commissarissen.

Aanpak en investeringen per team

Team Facilities

Tot dit team behoren AO/IC, secretariaat, facilitaire ondersteuning, archief, managementondersteuning en automatisering. De competenties van de medewerkers worden nog beter afgestemd op de behoeften van de interne klanten. Ook zet het team in op versterking en digitalisering van de ondersteunende processen.

Het team werkt (samen met andere collega's) aan de volgende projecten:

- het versterken en verdere digitaliseren van ondersteunende processen;
- het opstellen en uitvoeren van een I&A-beleidsplan;

- de overgang van een deel van de secretariaatswerkzaamheden naar het nieuwe Bestuursbureau van de recreatieschappen per 1 januari 2022;
- het implementeren van de rapportagetool;
- het doorontwikkelen van de informatiehuishouding.

Team HR

Team HR richt zich in 2022 op de verdere doorontwikkeling van het HR-instrumentarium en het hybride werken (deels thuis en deels op kantoor). RNH wil het hybride werken structureel gaan faciliteren. Dit vergt passende oplossingen op het gebied van ICT, kantoor- en werkplekinrichting en vergoedingsregelingen voor reis- en thuiswerkkosten.

Team Financiën

Team Financiën richt zich in 2022 op:

- het verbeteren van de financiële informatievoorziening;
- het verder stroomlijnen van de planning & controlproces;
- het verder uitbouwen van de financiële adviesfunctie.

Deze activiteiten vragen investeringen in digitalisering van processen en rapportages. De investering moet zorgen voor een kwaliteitsimpuls in snelheid en eenvoud van de processen. Daarnaast verstevigt het team Financiën samen met Beheer de inkoopprocessen om daar beter op te kunnen sturen.

Team Communicatie

Team Communicatie is verantwoordelijk voor de regievoering en advisering inzake communicatie, het opstellen van de strategie, het maken, bewaken en (laten) uitvoeren van communicatieplannen en -middelen, het bewaken van de huisstijl en regie mediawoordvoering.

Inhoudelijk:

Team Communicatie werkt samen met collega's aan de uitvoering van de communicatiestrategie voor de recreatieschappen, waarbij de jaarplannen het uitgangspunt vormen. In 2022 richt het team zich vooral op:

- het uitdragen van de visie van de recreatieschappen waarin natuurinclusieve beheer- en ontwikkelopgaven een prominente rol spelen;
- verdere implementatie van de social mediastrategie;
- het meetbaar maken van communicatie.

Naast de communicatie voor de recreatieschappen verzorgt het team ook:

- de promotie van de routenetwerken, zoals Wandelnetwerk Noord-Holland;
- de interne en externe corporate communicatie, waaronder projectcommunicatie en de regie over intranet, de RNH-website en LinkedIn.

Bedrijfsvoering:

In 2022 positioneert het team Communicatie zich nog steviger als initiator, regisseur en facilitator van communicatie. De teamleden besteden veel aandacht aan omgevingsmanagement en het betrekken van de omgeving bij ontwikkelingen in de recreatiegebieden ter ondersteuning van onder andere programmamanagers, projectleiders en beheerders. De teamleden leveren communicatieondersteuning en stellen collega's in staat om zowel in- als extern goed te communiceren.

Programma 2. Ontwikkeling

Aan dit programma wordt gewerkt door de teams:

- Programmasturing (6 medewerkers);
- Projecten (10 medewerkers).

Bovendien maakt het team Projecten gebruik van circa 5 inhuurkrachten.

Aanpak en investeringen per team

Team Programmasturing

Team Programmasturing vult de (door de directeur) gedelegeerde opdrachtnemersrol in. Het team onderhoudt de relatie met de schapsbesturen en zorgt voor het vaststellen en uitvoeren van gebiedsprogramma's. Teamleden hebben een grote sensitiviteit voor de politieke en maatschappelijke omgeving. Binnen RNH vervullen de programmamanagers de rol van interne opdrachtgevers. In 2022 staat er voor het eerst een Bestuursbureau tussen de schapsbesturen en de uitvoeringsorganisatie RNH. De medewerkers van dit bureau fungeren als ambtelijk opdrachtgever en secretaris van de besturen van de recreatieschappen.

Inhoudelijk:

In 2022 richt het team zich vooral op:

- kwalitatieve groei door het ontwikkelen en vastleggen van kennis en netwerk, intervisie, sturing zonder macht en goed opdrachtgeverschap.
- het in kaart brengen van de kenmerken en verschillen tussen de schappen.

Bedrijfsvoering:

In 2022 legt het team prioriteit op:

- het verder structureren van het voorzittersoverleg, het gebruiken van een termijnkalender en het formuleren van de beslispunten op een voor de recreatieschapsbesturen gebruikelijke manier.
- samenwerking met het Bestuursbureau: het delen van ervaringen, het geven van feed back en het ondersteunen bij de start per 1 januari 2022.
- samenwerking met MT: het voorbereiden van MT-voorstellen in het gebiedsteam, het invullen van de rol als "directeur RNH" en het geven van aandacht aan zowel RNH- als schapsbeleid.

Team Projecten

Team Projecten realiseert recreatieve voorzieningen, exploitaties, grootschalige evenementen, gebiedsontwikkeling en recreatieve routenetwerken.

Inhoudelijk:

Het team geeft in 2022 prioriteit aan:

- het versterken van de onderlinge uitwisseling: tweede lezing bij projectopdrachten, intervisie tijdens projecten, elke 3 weken teamoverleg en horizontale vervanging;
- het verder ontwikkelen van vaardigheden, het in beeld brengen en inzetten van aanwezige expertises, tools en formats;
- het helder in beeld brengen van de klantvraag.

Bedrijfsvoering:

In 2022 schenkt het team vooral aandacht aan:

- het via gebiedsteams versterken van de verbinding met andere teams, projecten en Uitvoeringsprogrammateams, en het delen van informatie en nieuwsbrieven.
- het regelmatig voeren van een accountgesprek met opdrachtgevers;
- het verbinden van de expertteams binnen het team Projecten, het in kaart brengen en doorbelasten van de expertkosten;
- het organiseren van een goed inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers;
- het inhuren van specialisten in de flexibele schil: landschapsarchitect, ecooloog en projectmanagement.

Programma 3. Realisatie

Aan dit programma werken de teams:

- Vastgoed (5 medewerkers);
- Beheer (33 medewerkers);
- Toezicht (16 medewerkers).

Voor de invulling van de flexibele schil en aanvulling van expertises maken we bovendien gebruik van circa 5 inhuurkrachten.

Met dit programma verzorgt RNH het integrale beheer en de exploitatie van natuurinclusieve recreatiegebieden, zodat deze schoon, veilig en gebruiksvriendelijk zijn en de gebruiker (zowel exploitant als recreant) tevreden is. Medewerkers van de teams vormen het eerste aanspreekpunt voor gebruikers, bewoners en ondernemers.

Vanuit de sociale werkvoorzieningsbedrijven zijn ca. 23 fte actief in het onderhoud van de recreatievoorzieningen en- gebieden. Hiermee geeft RNH invulling aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Aanpak en investeringen per team

Team Vastgoed

Het team Vastgoed verzorgt contractvorming en contractbeheer en is verantwoordelijk voor het relatiemanagement met ondernemers en particulieren. Daarnaast coördineert het team het beheer en onderhoud van verhuurd vastgoed. Ook beheert het team de onroerend goed data in GeoVisia. Het team adviseert en ondersteunt de managers gebiedsbeheer, programmamanagers en projectleiders bij het voorbereiden en uitvoeren van locatie- en gebiedsontwikkelingen.

Inhoudelijk:

Het team zet in 2022 voornamelijk in op:

- het maken van sluitende afspraken met Staatsbosbeheer voor de langere termijn;
- het laten vaststellen van grondbeleid, inclusief bijbehorende uniforme grondprijzen, door alle recreatieschappen;
- het conform de bestuurlijke kaders incorporeren van natuurinclusiviteit in de contracten .

Bedrijfsvoering:

In 2022 legt het team prioriteit bij:

- het verbeteren van het relatiemanagement door de klanten actief te benaderen en op frequente basis relatiebeheer- en advies gesprekken te voeren;
- het verhogen van de efficiency en het terugdringen van de kwetsbaarheid door het waar nodig herijken van de behoefte van de opdrachtgevers, het verdelen van taken en rollen en de samenstelling en indeling van het team;
- het inzetten op de efficiency kansen die voortkomen uit RNH brede automatiseringsprocessen zoals de invoering van een CRM (customer relations management) systeem, digitalisering van ondertekening van contracten en het archief.

Team Beheer

Het team verzorgt in opdracht van de programmamanagers voor het transparant en adequaat voorbereiden, plannen en uitvoeren van natuurinclusieve (meerjaren)beheerplannen.

Middelen

Ontwikkeling

Realisatie

Routebureau

Inhoudelijk:

Het team informeert en adviseert programmamanagers en gebiedsteams over:

- de realisatie van de (meerjaren)beheerplanen;
- de (financiële) consequenties en effecten van ontwikkelopgaven en uitvoeringprogramma's in relatie tot de meer-jaren gebiedsexploitaties.

Ook voert het team Beheer de regie op projectmatig groot onderhoud en vervanging, gebiedsgerichte communicatie, de uitvoering van grote evenementen, toezicht en gastheerschap.

Bedrijfsvoering:

Team Beheer:

- voert regie op en verzorgt inkoopprocessen, aanbestedingen voor beheer en onderhoudswerken in lijn met de aanbestedingsregels;
- draagt bij aan de communicatiestrategie van de gebieden;
- draagt bij aan het realiseren van de ontwikkelopgaven van RNH en de gebieden, door vanuit het MT gebiedsbeheer en Toezicht;
  - heldere uitvoeringskaders aan de beheerteams mee te geven,
  - een uitnodigende ontwikkel- en feedbackvraagcultuur te stimuleren en faciliteren.

Team Toezicht

De geüniformeerde boswachters van het team Toezicht vormen 'de ogen en oren' van de beheerorganisatie. Ze zijn zichtbaar aanwezig in de gebieden, houden toezicht op het gebruik en handhaven op regels en richtlijnen zoals de Algemene Verordeningen. Hierdoor kunnen de recreanten onze gebieden op een prettige en veilige manier bezoeken en gebruiken.

Inhoudelijk:

Onze boswachters toezicht zijn gastvrouwen en –heren van de recreatiegebieden. Hun taken bestaan uit:

- zichtbare aanwezigheid (80%), actief aanspreken op gedrag (15%) en corrigerend optreden/verbaliseren (5%);
- zichtbare aanwezigheid op de momenten dat (veel) recreanten in de gebieden zijn, waardoor ze vaak in de weekenden werken;
- het verzorgen van rondleidingen voor het publiek en fungeren als gezicht van de publiekscommunicatie;
- het uitvoeren van ondersteunende beheertaken voor de gebieden buiten het hoofdseizoen.

Bedrijfsvoering:

Het team legt in 2022 de nadruk op:

- het verder bouwen aan teamvorming, o.a. door een uitnodigende ontwikkel- en feedbackvraagcultuur te stimuleren en faciliteren;
- het zorgen voor heldere uitvoeringskaders vanuit MT Gebiedsbeheer en Toezicht;
- het zorgen voor prettige en heldere aansturing vanuit de senior beheerders;
- het bijdragen aan de communicatiestrategie voor de recreatieschappen.

Programma 4. Routebureau

Het Routebureau fungeert binnen RNH niet als zelfstandige afdeling of team. De RNH-medewerkers die werkzaam zijn voor het Routebureau tellen mee in de fte's van de programma's 1, 2 en 3; bij de teams Projecten, Communicatie, Beheer en Financiën.

Het Routebureau ontwikkelt en beheert gemarkeerde routenetwerken voor fietsen, wandelen en varen, inclusief routevoorzieningen zoals start- en informatiepanelen, overstappen, wandelbruggetjes en –pontjes, aanlegsteigers en Toeristische Overstap Punten (TOP's). De activiteiten beslaan het hele spectrum van:

1. idee- en planvorming, (acquisitie en productontwikkeling);
2. voorbereiding en realisatie;
3. beheer en onderhoud, (routevoorzieningen en contracten met agrariërs en wegbeheerders);
4. voorlichting, promotie en marketing;
5. monitoring en bestemmingsmanagement.

In 2021 nam het gebruik van onze routenetwerken opnieuw enorm toe. Dat blijkt met name uit het bezoek en gebruik van de website van Wandelnetwerk Noord-Holland. Sinds 2020 is het gebruik van deze website enorm gestegen. Eind 2021 verwachten we een nieuw record van 1.000.0000 websitebezoekers per jaar te bereiken. Dit is mede het gevolg van de corona-maatregelen, waarbij veel mensen mogelijkheden hebben gezocht om op een gezonde en ontspannen manier in beweging te blijven. We verwachten dat het geïntensiveerde gebruik zich ook in 2022 voortzet, omdat steeds meer mensen de routenetwerken ontdekken, ervaren en weten te waarderen.

De totale kosten van het Routebureau inclusief personeelskosten RNH bedragen 1,25 miljoen euro en worden volledig gedekt door structurele inkomsten uit beheer, onderhoud en promotie van de bestaande, omvangrijke routenetwerken en extra

incidentele opdrachten voor de realisatie van nieuwe of aanpassing van bestaande routenetwerken. Voor 2022 springen de realisatiefase van het wandelnetwerk en Toeristische Overstap Punten in Zuid-Kennemerland en de voorbereiding en realisatie van nieuwe themaroutes als bijvoorbeeld de Oer-IJ e-bikeroute in het oog.

Aanpak en investeringen van het team Routebureau

Het Routebureau van RNH bestaat uit een multidisciplinair team uit alle geledingen van de organisatie:

- De manager Realisatie is verantwoordelijk voor de algehele aansturing, bedrijfsvoering en realisatie van de programmering en begroting.
- Een projectleider van het team Projecten geeft invulling aan het relatie- en contractbeheer en de regievoering op het beheer en onderhoud van de routevoorzieningen.
- Een communicatiemedewerker van het team Communicatie verzorgt de voorlichting, promotie en marketingactiviteiten en voert de regie over de uitvoering door derden.
- Een controller van het team Financiën ondersteunt en adviseert over de financiële sturing en verantwoording.
- Twee beheermedewerkers van het team beheer voeren regie op de tactische en operationele aansturing van de beheerondersteuners.
- Uit het oogpunt van maatschappelijk verantwoord ondernemen worden de onderhoudswerkzaamheden zo veel mogelijk uitgevoerd door vier beheerondersteuners vanuit sociale werkvoorzieningsbedrijven.
- Tenslotte worden diverse projectleiders van het team Projecten ingezet om incidentele inrichtings- en ontwikkelopdrachten voor te bereiden en te realiseren.

Om kostenefficiënt te werken en flexibel en wendbaar te blijven, heeft het Routebureau vooralsnog geen zelfstandige positionering binnen RNH en voert het Routebureau ook nog geen zelfstandige merkuitingen.

In 2022 zet het team Routebureau onder andere in op:

- het verder versterken van haar positie als marktleider in Noord-Holland;
- het verder uniformeren en optimaliseren van de beheer-, onderhoud- en promotiecontracten;
- het realiseren van het wandelnetwerk en TOP's in Zuid-Kennemerland;
- het voorbereiden en realiseren van de nieuwe themaroutes;
- promotie en marketing richting de bewoners en bezoekers van Noord-Holland;
- de eventuele voorbereiding en realisatie van een wandelnetwerk op Texel, als laatste blinde vlek in Noord-Holland.

Paragraaf A. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre RNH in staat is om middelen vrij te maken en daarmee substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid daarvoor moet veranderen.

Belangrijkste risico's

De belangrijkste risico's voor RNH zijn:

1. Het ontstaan van een andere risicopositie voor RNH wanneer de provincie Noord-Holland haar aandelen in RNH verkoopt.
2. Het wegvallen van inkomsten wanneer recreatieschappen besluiten de contracten met RNH niet te verlengen.
3. Het ontstaan van een mismatch tussen de gevraagde en de aanwezige competenties van het personeel.
4. De werkelijke omvang van de opdrachten wordt lager dan in de begroting is aangenomen.
5. De werkelijke autonome kostenstijgingen zijn hoger dan begroot.
6. Het moeten maken van kosten in het proces van de mogelijke verkoop van aandelen door de provincie.

Weerstandsvermogen

In de jaren 2019 en 2020 zijn risico's werkelijkheid geworden, waardoor de algemene reserve is afgenomen van 3,1 miljoen naar 2,6 miljoen. In overleg met de provincie Noord-Holland als aandeelhouder en de accountant is in 2021 besloten een weerstandsvermogen aan te houden dat tussen de 2 en 3 miljoen euro ligt.. Dit ligt beduidend lager dan de 5,1 miljoen euro die in 2015 als uitgangspunt was genomen, wat vertaald naar de jaarsalarissen in 2022 zou overeenkomen met 7,2 miljoen euro.

Belangrijke motivatie voor de verlaging van het wenselijke weerstandsvermogen is het feit dat de provincie Noord-Holland de aandeelhouder is van RNH. In 2021 heeft de provincie het voornemen uitgesproken om de aandelen van RNH te willen verkopen. Wanneer zij dit voornemen realiseert, vervalt bovengenoemde bijzondere onderbouwing voor het aanhouden van een laag weerstandsvermogen.

In de begroting 2022 is geen post 'onvoorzien' opgenomen voor het opvangen van niet voorziene lasten. Elke onvoorziene last van substantiële betekenis heeft dus directe gevolgen. De uitvoering komt hierdoor onder druk te staan, tenzij de reserves en voorzieningen worden aangesproken.

Voor de kosten die RNH zal moeten maken in het proces van de mogelijke verkoop van aandelen door de provincie, kan op het moment van schrijven van deze begroting nog geen goede inschatting worden gemaakt. Zodra dit wel mogelijk is, wordt in overleg met de RvC het bedrag hiervoor bepaald, wat ten laste zal komen van de algemene reserve.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van RNH wordt gevormd door de middelen in de reserves en in de voorzieningen, zoals opgesomd in onderstaande tabel. De huidige weerstandscapaciteit ligt, uitgaande van het feit dat de provincie Noord-Holland in 2022 nog steeds eigenaar is van RNH, binnen de bandbreedte van 2 tot 3 miljoen euro van het benodigde weerstandsvermogen. Wanneer RNH een nieuwe eigenaar krijgt, dan moet, zoals hiervoor is beschreven, opnieuw worden gekeken naar het benodigde weerstandsvermogen.

A. Weerstandsvermogen

B. Kapitaalgoederen

C. Bedrijfsvoering

	Stand per 01-01-2022	Stand per 31-12-2022	Verschil
Overige reserve*	0	0	0
Algemene reserve*	2.642.710	2.642.710	0
Totaal reserves (eigen vermogen)	2.642.710	2.642.710	0
Voorziening langdurig zieken en WW aanspraken	36.000	0	- 36.000
Voorziening jubileumuitkeringen	59.127	49.127	-10.000
Totaal voorzieningen (vreemd vermogen)	95.127	49.127	-46.000

* Het geprognostiseerde resultaat van 2021 van afgerond € 18.000, conform de najaarsrapportage RNH 2021, is hierin verwerkt.

Paragraaf B. Kapitaalgoederen

Op dit moment bezit RNH een beperkte hoeveelheid kapitaalgoederen. Het betreft automatiserings- en communicatiematerialen (laptops, mobiele telefoons), een groot deel van de kantoorinrichting en meubilair en enkele auto's.

In 2022 wordt de kantoorinrichting en het meubilair van het beheerkantoor Spaarnwoude en in het kantoor RNH gedeeltelijk vervangen. Bij de andere vier beheerlocaties van recreatiegebieden is dat in 2020-2021 al uitgevoerd.

RNH streeft ernaar de schapsoverstijgende voorzieningen zelf aan te schaffen, zodat deze niet in eigendom zijn van de recreatieschappen. Voor wat betreft het wagenpark is dit nog niet helemaal doorgevoerd. De praktische uitvoering en verrekening van de kosten moet worden uitgewerkt. Dit wordt meegenomen in de bespreking met het bestuursbureau over het voornemen om afkoopsommen te gaan toepassen voor de inzet van RNH.

RNH heeft zelf geen gronden in eigendom en streeft er ook niet naar om grondposities te verwerven. Het feit dat RNH geen grondeigenaar is, versterkt de onafhankelijke positie van RNH in de advisering en uitvoering voor de recreatieschappen.

Paragraaf C. Bedrijfsvoering

Aandeelhouderschap

De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder van RNH. Als aandeelhouder treedt gedeputeerde Edward Stigter namens de provincie op.

Raad van Commissarissen

Een door de provincie ingestelde raad van commissarissen houdt toezicht op de directie van RNH. In 2022 bestaat deze uit Karin van Bijsterveld, Rob Post en Herke Elbers. Eind 2022 moet de werving van een nieuw RvC-lid worden gestart in verband met het aftreden van Rob Post in 2023.

Opdrachtgevers

RNH werkt in opdracht van vijf recreatieschappen, afzonderlijke gemeenten, regionale samenwerkingsverbanden, de provincie Noord-Holland en diverse terreinbeherende organisaties. Met deze partijen heeft RNH ook samenwerkingsrelaties op verschillende niveaus.

Contracten met de recreatieschappen

RNH is de uitvoeringsorganisatie voor de recreatieschappen Spaarnwoude, Twiske-Waterland, Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Geestmerambacht en Groengebied Amstelland. De samenwerkingsrelatie met de recreatieschappen staat beschreven in raamcontracten.

- Vanaf 2009 waren dat vijfjaarlijkse contracten.
- In 2017 is de dienstverlening van RNH geëvalueerd. Daarna heeft RNH een verbeterplan uitgevoerd naar tevredenheid van zowel ambtelijke als

bestuurlijke vertegenwoordigers van (de participanten van) de recreatieschappen.

- Op initiatief van de provincie is in 2020 onderzoek uitgevoerd naar de uitvoeringstaken van RNH in combinatie met de governance structuur van de recreatieschappen. Daarom hebben de recreatieschappen voor 2021 een contractverlenging van één jaar afgesproken.
- In 2021 is besloten om met ingang van 1 januari 2022 een bestuursbureau op te richten met medewerkers die rechtstreeks in dienst staan van de recreatieschappen, zodat een betere scheiding van opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap ontstaat. In het licht daarvan hebben de vijf recreatieschappen in 2021 besloten dat RNH ook in 2022 en 2023 als uitvoeringsorganisatie wordt gecontracteerd, met een opzegtermijn van één jaar.

Per jaar stellen de schapsbesturen hun begrotingen vast. Dit maakt de jaarlijkse opdracht aan RNH concreet.

Innovatie

RNH vindt het belangrijk om vanuit haar eigen doelstellingen en verantwoordelijkheid te werken aan innovatie van het brede recreatieve aanbod, de balans tussen natuur een recreatie en de verdere dienstverlening aan de recreatieschappen en andere opdrachtgevers. Dit wordt in 2022 concreet uitgewerkt in een voorstel, dat aan de RvC wordt voorgelegd. De kosten die met de innovatie samenhangen komen niet ten laste van de reguliere budgetten in deze begroting, maar worden gedekt uit de algemene reserve. Gedacht kan worden aan extra inspanningen op het gebied van duurzaamheid, natuurinclusiviteit en intensiveringen op digitaal gebied.

A. Weerstandsvermogen

B. Kapitaalgoederen

C. Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

In 2022 is een beperkt budget begroot voor investering in ontwikkeling van de organisatie. Het budget voor training en opleidingen van € 164.500 biedt de enige ruimte om te investeren in de medewerkers. Dit wordt gebruikt voor individuele cursussen, groepstrainingen en de training faciliterend leidinggeven, in lijn met de ambities van RNH.

Investeringen in ICT dienen ook het doel om de organisatie te ontwikkelen. Deze investeringen worden op de balans geboekt, waarbij de jaarlijkse afschrijvingskosten ten laste van de begroting worden gebracht. Voor 2022 staat geen noemenswaardige investering op de planning; alleen de aanschaf van nieuwe laptops en beeldschermen. Het reguliere budget voor automatisering is verhoogd naar een nog altijd bescheiden € 360.000.

Gebleken is dat de coronapandemie structureel gevolgen heeft voor de organisatie. Het hybride werken (deels thuis en deels op kantoor) blijft omdat dit kan bijdragen aan de oplossing van meerdere problemen. RNH wil dit faciliteren. Dat vergt passende oplossingen op het gebied van ICT, kantoor- en werkplekinrichting en vergoedingsregelingen voor reis- en thuiswerkkosten. In 2021 zijn stappen gezet: de medewerkers zijn gevraagd naar hun bevindingen en voorkeuren, de kantoorinrichting is/wordt aangepast. In 2022 maken we het kantoor meer geschikt voor de nieuwe manier van werken. Ook wil RNH een nieuw hybride bedrijfsvoeringsmodel realiseren. De verwachting is dat het MT in het eerste kwartaal van 2022 hierover een besluit neemt.

Flexibele schil

Indien RNH voor het uitvoeren van haar taken op enig moment of voor specifieke expertise niet over de benodigde deskundigheid of capaciteit beschikt, kiezen we voor externe inhuur. Deze begroting gaat uit van een voorlopige flexibele schil van 6,2% van

de totale RNH inzet (5,2 fte ten opzichte van 83,4 fte). De verwachting is dat de recreatieschappen in de loop van 2022 aanvullende capaciteit van RNH vragen voor de realisatie van de uitvoeringsprogramma's. In dit geval kan de flexibele schil toenemen. Dat geldt ook wanneer een vacature nog niet ingevuld kan worden of een medewerker vanwege bijzonder verlof of ziekte niet kan werken.

Vertrouwenspersonen

RNH beschikt over twee vertrouwenspersonen. Dick Wals is al vele jaren de interne vertrouwenspersoon bij RNH. Per 1 juli 2019 is er ook een externe, vrouwelijke vertrouwenspersoon: Joyce Huijbers.

In 2021 is het beleid omtrent ongewenst gedrag en integriteit herijkt, gebruik makend van de inbreng van de externe vertrouwenspersoon en de ondernemingsraad. RNH hanteert dezelfde regeling als de provincie Noord-Holland.

ICT

Begin 2022 stel het MT het nieuwe I&A beleidsplan vast met daarin de ambities voor de komende periode. Hieraan zijn kosten verbonden. In de begroting 2022 is een beperkt aanvullend budget (€ 140.000 meer dan begroot voor 2021) opgenomen om in 2022 verdere stappen te kunnen zetten.

Documentaire informatievoorziening en archief

In 2021 zijn met behulp van een extern bureau inzichtelijk de verbeterstappen in kaart gebracht. Het komende jaar gebruikt RNH om met de input vanuit het extern bureau het document-informatiemanagement en het archiefbeheer verder te moderniseren.

Overzicht van baten en lasten

BATEN	Begroting 2022	Begroting 2021	Jaarrekening 2020
<i>Recreatieschappen</i>			
1. Recreatieschap Spaarnwoude (SPW)	3.462.041	2.987.071	3.195.844
Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	319.824	160.362	
Programma 2. Beheer en onderhoud	1.899.802	1.651.263	
Programma 3. Toezicht en veiligheid	540.083	445.408	
Programma 4. Bestuur en ondersteuning	702.332	730.038	
2. Groengebied Amstelland (GGA)	1.499.061	1.432.828	1.391.224
Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	175.528	82.380	
Programma 2. Beheer en onderhoud	581.303	513.547	
Programma 3. Toezicht en veiligheid	442.149	355.276	
Programma 4. Bestuur en ondersteuning	300.081	481.624	
3. Recreatieschap Twiske-Waterland (RTW)	1.263.116	1.256.779	1.178.801
Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	125.062	124.619	
Programma 2. Beheer en onderhoud	628.080	493.966	
Programma 3. Toezicht en veiligheid	198.347	156.854	
Programma 4. Bestuur en ondersteuning	311.626	481.340	
4. Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM)	880.860	759.330	839.346
Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	83.777	46.223	
Programma 2. Beheer en onderhoud	457.476	265.695	
Programma 3. Toezicht en veiligheid	70.609	66.481	
Programma 4. Bestuur en ondersteuning	268.998	380.931	
5. Recreatieschap Geestmerambacht (GAB)	1.024.113	893.625	952.364
Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	154.726	84.307	
Programma 2. Beheer en onderhoud	477.077	308.253	
Programma 3. Toezicht en veiligheid	120.661	112.428	
Programma 4. Bestuur en ondersteuning	271.649	388.637	
6. Routebureau voor recreatieschappen	356.000	317.000	362.263
Baten voor inzet RNH	182.526		
Baten voor overige projectkosten en bedrijfskosten	173.474		
Subtotaal recreatieschappen	8.485.191	7.646.633	7.919.842

BATEN (vervolg)	Begroting 2022	Begroting 2021	Jaarrekening 2020
<i>Andere opdrachtgevers</i>			
7. Routebureau voor andere opdrachtgevers	894.000	857.773	526.667
Baten voor inzet RNH	358.533		
Baten voor overige projectkosten en bedrijfskosten	535.468		
8. Toezichtbureau voor andere opdrachtgevers	46.612	50.000	55.356
9. Overige projecten voor andere opdrachtgevers	-	28.560	36.226
Subtotaal andere opdrachtgevers	940.612	936.333	618.249
<i>Overige baten</i>			
10. Rentebaten	-	-	-
11. Overige opbrengsten	-	-	2.304
12. Dekking uit voorziening langdurig zieken	36.000	130.524	122.506
Subtotaal overige baten	36.000	130.524	130.524
TOTALE BATEN	9.461.803	8.713.490	8.713.490

LASTEN	Begroting 2022	Begroting 2021	Jaarrekening 2020
<i>Directe projectkosten</i>			
13. Directe projectkosten Routebureau	665.000	687.422	435.859
Subtotaal directe projectkosten	665.000	687.422	435.859
<i>Personeelskosten</i>			
14. Lonen en salarissen			
Bruto lonen	4.141.452	3.919.205	3.782.660
Reservering IKB	925.689	848.934	844.611
Reservering jubileumuitkering	10.300	9.480	8.933
Subtotaal lonen en salarissen	5.077.441	4.777.619	4.636.204
15. Sociale lasten en pensioenlasten			
Premies sociale lasten	432.895	395.518	319.743
Uitkeringen UWV	36.000	-	2.571
Overgangspremie VPL	124.142	98.669	123.829
Pensioenlasten	789.348	748.964	636.014
Werkgeversdeel ZVW	279.320	265.648	301.065
Subtotaal sociale lasten en pensioenlasten	1.661.706	1.508.799	1.383.221
16. Overige personeelslasten			
Bijzondere beloningen	5.000	3.000	1.200
Reis- en verblijfskosten	60.000	136.000	136.005
Scholing & Opleiding	164.500	130.000	133.523
ORT	80.000	80.000	61.694
Bereikbaarheidsregeling	18.113	26.000	24.795
Diverse personeelskosten	154.122	94.500	114.932
Subtotaal overige personeelslasten	481.735	469.500	472.149
17. Inhuur personeel			
Inleen- en inhuurkosten	564.810	516.500	910.556
Subtotaal inhuur personeel	564.810	516.500	910.556
Subtotaal personeelskosten	7.785.692	7.272.418	7.402.130

LASTEN (vervolg)	Begroting 2022	Begroting 2021	Jaarrekening 2020
<i>Overige bedrijfskosten</i>			
18. Huisvestingskosten			
Huur	57.273	57.000	55.163
Gas	5.410	5.000	4.764
Electra	3.348	3.250	3.290
Water	374	400	323
Schoonmaakkosten	23.482	24.000	22.630
Beveiliging	1.218	1.000	957
Onderhoud	20.000	5.000	5.370
Belastingen en verzekeringen	10.127	4.200	6.602
Overige huisvestingskosten	1.030	-	150
Subtotaal huisvestingskosten	122.262	99.850	99.249
19. Kantoorkosten			
Kopieer- en drukwerk	22.660	18.000	18.430
Porto- en vrachtkosten	6.130	9.000	8.226
Telefoon- en dataverkeer	70.000	50.000	53.908
Kantoormaterialen	3.090	3.500	3.695
Abonnementen	8.955	7.500	8.694
Automatiseringskosten	349.785	208.000	224.396
Accountantskosten	31.930	22.500	18.042
Verwerking salarisadministratie	13.000	13.000	11.879
Overige kantoorkosten	14.420	15.000	15.990
Subtotaal kantoorkosten	519.970	346.500	363.305
20. Vervoerskosten			
Subtotaal vervoerskosten	23.750	21.500	25.358
21. Communicatiekosten			
Promotiemateriaal	25.000	35.000	11.771
Jaarverslag	30.000	30.000	29.370
Subtotaal communicatiekosten	55.000	65.000	41.141

LASTEN (vervolg)	Begroting 2022	Begroting 2021	Jaarrekening 2020
22. Algemene kosten			
Advieskosten	44.805	17.500	66.977
RVC	20.000	20.000	19.310
Overige bedrijfskosten	25.949	22.000	26.109
Subtotaal algemene kosten	90.754	59.500	112.396
Subtotaal overige bedrijfskosten	811.735	592.350	641.449
Overige kosten			
23. Afschrijvingen (im)materiële vaste activa			
Afschrijvingen software	110.000	93.000	101.533
Afschrijvingen hardware	20.750	27.500	30.160
Afschrijvingen meubilair	47.626	25.000	18.813
Afschrijvingen vervoermiddel	36.825	17.000	17.459
wv doorbelast aan schappen	20.825-	-2.000	-2.130
Subtotaal afschrijvingen (im)materiële vaste activa	194.376	160.500	165.835
24. Rentelasten			
Rente en bankkosten	5.000	800	2.662
Subtotaal rentelasten	5.000	800	2.662
Subtotaal overige kosten	199.376	161.300	168.497
TOTALE LASTEN	9.461.803	8.713.490	8.647.935

FINANCIEEL RESULTAAT	Begroting 2022	Begroting 2021	Jaarrekening 2020
Baten	9.461.803	8.713.490	8.662.901
Lasten	9.461.803	8.713.490	8.647.935
Saldo	0	0	14.966

Toelichting bij het overzicht van baten en lasten

Baten

De baten zijn aangepast aan de verwachte omzet bij de recreatieschappen en andere opdrachtgevers.

- Ad 1 t/m 6: Baten van recreatieschappen
Ten opzichte van de jaarrekening 2020 nemen de baten die RNH van de recreatieschappen ontvangt toe met 7%. Dit geldt ook ten opzichte van de prognose voor 2021, die circa € 300.000 hoger ligt dan de begroting 2021. Dit komt overeen met de indexatie van de inzet RNH en extra inzet voor de uitvoeringsprogramma's die volgen uit de visies van de recreatieschappen.
- Ad 7: Routebureau voor andere opdrachtgevers
De realisatie van het wandelnetwerk in Zuid-Kennemerland schuift door van 2021 naar 2022. De baten die RNH hiervoor ontvangt schuiven daarom ook door, wat ook geldt voor de kosten, zoals zichtbaar wordt bij punt 13 Directe projectkosten Routebureau.
- Ad 8: Toezichtbureau voor andere opdrachtgevers
RNH stelt als prioriteit om als gastheer in de recreatiegebieden aanwezig te zijn op momenten dat recreanten aanwezig zijn. De toezichthouders zijn daarom net als in 2021 minder inzetbaar voor andere opdrachtgevers.
- Ad 9: Overige projecten voor andere opdrachtgevers
Op het moment van begroten worden geen overige projecten voorzien.
- Ad 12: Dekking uit voorziening langdurig zieken
Omdat RNH een beperkt bedrag moet doorbetalen aan enkele medewerkers van wie RNH afscheid heeft genomen, wordt in 2021 geld aan de voorziening toegevoegd, zodat dit in 2022 gebruikt kan worden.

Lasten

De lasten zijn geraamd op basis van de geplande investeringen en een marktconforme indexatie van de gebruikelijke jaarlijkse kosten.

- Ad 13: De in vergelijking met 2020 hogere directe projectkosten van het Routebureau kunnen we toeschrijven aan de realisatie van het wandelnetwerk en Toeristische Overstap Punten in Zuid-Kennemerland. Dit bedrag schuift van 2021 door naar 2022 en wordt geheel gedekt uit bijdragen en subsidie.
- Ad 14 t/m 16: De begrote personeelslasten zijn 11,4% hoger ten opzichte van de jaarrekening 2020 en 7,1% hoger dan de begroting 2021. Dit komt overeen met de toename van het aantal medewerkers in dienst (+3 fte ten opzichte van 2021), de Cao-afspraken en de ontwikkeling van sociale lasten. Als Cao-stijging is voor 2022 rekening gehouden met een stijging van 1,45%, al zijn de uitkomsten van de Cao-onderhandelingen voor 2022 nog niet bekend.
- Ad 17: De begrote lasten voor inhuur van personeel zijn berekend op basis van de benodigde flexibele schil, zoals die bij het maken van de begroting bekend is. Dit is hoger dan begroot in 2021, maar lager dan de jaarrekening 2020. Wanneer de recreatieschappen in de loop van 2022 eventueel aanvullende capaciteit van RNH vragen voor de realisatie van de uitvoeringsprogramma's, nemen de baten toe en kan de flexibele schil ook toenemen.
- Ad 19: De kantoorkosten nemen toe omdat RNH inzet op automatisering. Ook de kosten voor telefonie- en dataverkeer en de accountantskosten nemen toe.
- Ad 23: De afschrijvingskosten nemen toe, met name door de investeringen die in 2021 zijn gedaan in software, kantoormeubilair en het wagenpark.
- Ad 24: De rentelasten nemen toe, omdat de bank voor rekeningen met een saldo boven € 250.000 een negatieve rente rekent voor het saldo boven de € 250.000.

Vaststelling door de directie

De directie van RNH heeft deze begroting vastgesteld in de managementvergadering van 7 december 2021 en besproken met de Raad van Commissarissen op 17 december 2021.

Jos Gilliam
Directeur

Mededeling AB Recreatieschap Spaarnwoude

Vergadering	
Adviescommissie	21 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	12 mei 2022

Onderwerp
Planning & Control (Voorzittersoverleg)

Het algemeen bestuur neemt kennis van
de actuele uurtarieven en verdeelsleutels die RNH toepast voor haar dienstverlening aan de recreatieschappen.

Bestuurlijke achtergrond
RNH stelt jaarlijks de uurtarieven, ORT-tarieven, DAS- en DES-verdeelsleutels vast om het verkoopproces transparant vast te leggen, deze zaken tijdig in te stellen in de digitale systemen en daarmee in control te zijn. ORT = onregelmatigheidstoeslag. DAS = doorbelasten aan (alle) schappen. DES = doorbelasten aan één schap, verdeeld over meerdere begrotingen.

Toelichting mededeling
Achtergrond De vereenvoudiging van uurtarieven en DAS- en DES-verdeelsleutels, waar RNH na overleg met de recreatieschappen per 1-1-2021 toe heeft besloten, leidde in 2021 wel tot verschuivingen ten opzichte van de schapsbegrotingen, maar op totaalniveau niet tot kostenverhogingen. In 2021 heeft RNH vervolgens (interne) jaarplannen gemaakt voor 2022 en 2023 op basis van de vraag vanuit de recreatieschappen en met behulp van voorlopige tarievenlijsten (opgesteld in mei 2021), waarin rekening is gehouden met de genoemde vereenvoudigingen en een indexatie van 3,0% per jaar. Hierdoor zijn in de Kadernota's 2023 van de recreatieschappen en in de Begroting 2022 van RNH realistischer bedragen opgenomen.
Veranderingen Na mei 2021 heeft het MT besloten tot een aantal veranderingen, die aanpassing van de uurtarievenlijst noodzakelijk maken en dus van invloed zijn op de jaarplannen en begrotingswijzigingen voor 2022:
1. Het aantal managers in het MT is verminderd van 4 naar 3, waardoor de overheadkosten in de uurtarieven afnemen met € 1,60 exclusief btw. Na deze verlaging van alle uurtarieven kan RNH de afgetreden manager declarabel inzetten.   2. Doorontwikkeling van functies: a. Locatiebeheerders A en B in schaal 10 en 11 kunnen doorgroeien naar de nieuwe functie Manager gebiedsbeheer in schaal 11.   b. Sommige beheermedewerkers met schaal 8 kunnen doorgroeien naar de nieuwe functie(s) Beheerder A en B in schaal 9 en 10, waarbij ook een voormalige locatiebeheerder uit schaal 11 voortaan tegen een lager uurtarief verkocht wordt.

- c. Assistent projectleider (schaal 8) kan doorgroeien naar de nieuwe functie Junior projectleider (schaal 9).
- d. Teamleider Toezicht is van schaal 9 naar schaal 10 gegaan.
- e. Medewerkers financiën zijn van schaal 7 naar schaal 8 gegaan.
- f. Gebiedsmedewerkers zijn van schaal 6 naar schaal 7 gegaan (stonden in 2021 abusievelijk nog bij schaal 6).

Bovengenoemde veranderingen zijn verwerkt in bijgevoegde tarievenlijst RNH 2022.

Wat betreft de DAS- en DES-verdeelsleutels is op basis van de jaarplannen 2022 doorgerekend wat de verhoudingen moeten zijn. Op verzoek van de schapscontrollers is daarbij gekeken naar de verhoudingen enerzijds wanneer zowel reguliere als incidentele inzet worden meegeteld (zoals ook in 2021 was gedaan) en anderzijds wanneer alleen de reguliere inzet wordt meegeteld. De verschillen blijken zeer klein (maximaal 1% per schapsbegroting). Omdat de reguliere inzet gezien wordt als minder veranderlijk door de jaren heen, heeft dit de voorkeur van de schapscontrollers. Deze verhoudingen zijn daarom gebruikt als basis voor bijgevoegde DAS en DES verdeelsleutels 2022.

Consequenties voor de recreatieschappen

Het door ontwikkelen van functies (ad 2) en daarbij passend het naar een hogere loonschaal verschuiven leidt tot hogere kosten voor RNH en (bij afname van een gelijk aantal uren) ook tot hogere kosten voor de recreatieschappen.

Deze verandering (ad 1) is op totaalniveau kostenneutraal voor zowel de recreatieschappen als RNH. Voor de recreatieschappen dalen de kosten van elk team, maar komen er ook declarabele uren bij in de jaarplannen van teams Beheer, Vastgoed en ELG.

Om de consequenties voor de recreatieschappen exact uit te rekenen en in de begrotingswijzigingen op te nemen, worden de jaarplannen opnieuw doorgerekend met de nieuwe uurtarieven en de declarabele inzet van de voormalige manager, tegelijk met:

- I. verschuiving van de juridisch adviseur van team Vastgoed naar team Bedrijfsvoering;
- II. eventuele nieuwe bestuursbesluiten;
- III. en het eventueel doorschuiven van projecten.

Bijlagen (verwerkt hieronder)

1. Tarievenlijst RNH 2022
2. DAS en DES verdeelsleutels 2022
3. Memo gevolgen wijziging voor recreatieschappen

Behandelaar

Fred Rodenbach, controller

Bijlage 1:

Tarievenlijst RNH 2022

Functieomschrijving (nieuw)	code in Synergy	schaal	aangepaste uurtarief 2022 schappen exclusief BTW	uurtarief 2022 derden exclusief BTW
Directeur	dir.dir	16		€ 166,65
Manager Ontwikkeling	dir.mo	14		€ 151,50
Manager Middelen	mt.mm			
Manager Realisatie	mt.mr			
Senior projectmanager	pj.spm-2		€ 121,20	
Senior projectmanager	pj.spm-1		€ 110,10	€ 137,60
Controller RNH	fin.cor	12		€ 124,90
Projectmanager	pj.pm		€ 99,90	
Programmamanager	ps.pm		€ 99,90	
Informatieanalist/functioneel beheerder	bv.ia	11		€ 113,00
Controller	fin.co		€ 90,40	
Manager gebiedsbeheer	bh.mg		€ 90,40	
Senior projectleider	pj.sp		€ 90,40	
HR adviseur	hr.ha	10		€ 103,80
Teamleider beheer en onderhoud	bh.tlb		€ 83,00	
Teamleider Toezicht	toe.tlt		€ 83,00	
Projectleider	pj.pl		€ 83,00	
Vastgoedadviseur	vg.va		€ 83,00	
Communicatie adviseur	com.ca		€ 83,00	
Adviseur AO/IC	bv.aa		€ 83,00	
Programma adviseur	ps.pa		€ 83,00	
Locatiebeheerder	bh.lb		€ 83,00	
Beheerder	bh.sb-B		€ 83,00	
HR officer	hr.ho	9		€ 97,10
Managementassistent	bv.ma			
Teamleider Zorgvrij	zv.tlz		€ 77,70	
Junior projectleider	pj.jp		€ 77,70	
Beheerder	bh.sb-A		€ 77,70	
Medewerker bedrijfsvoering	bv.mb	8	€ 71,40	€ 89,30
Medewerker communicatie	com.mc		€ 71,40	
Assistent projectleider			€ 71,40	
Medewerker educatie & recreatie	com.me		€ 71,40	
Medewerker financiën	fin.mf		€ 71,40	
Beheermedewerker	bh.bm		€ 71,40	
Medewerker Vastgoed	vg.mv	7	€ 68,20	€ 85,30
Boswachter toezicht	toe.bt		€ 68,20	
Gebiedsmedewerker	bh.gm		€ 68,20	
Medewerker bestuurssecretariaat	bv.mbs		€ 68,20	
Medewerker DIV	bv.md	6	€ 64,10	€ 80,10
Ondersteunend medewerker Beheer	bh.om		€ 64,10	
Junior boswachter toezicht	toe.jbt		€ 64,10	
Medewerker receptie/facilitair	bv.mr		€ 64,10	

ORT = onregelmatigheidstoeslag

ORT-tarieven			2022, exclusief BTW
Ort maandag tm vrijdag 6-8 (mits voor 7:00 gestart)	O1		€ 6,80
Ort maandag tm vrijdag 18-22 (mits na 19:00 geeindigd)	O2		€ 6,80
Ort maandag tm vrijdag 0:00-6:00	O3		€ 13,60
Ort maandag tm vrijdag 22:00-0:00	O4		€ 13,60
Alle uren op zaterdag	O5		€ 13,60
Alle uren op zondag	O6		€ 22,00
Alle uren op een feestdag	O7		€ 22,00

Bijlage 2: Tabel verdeelsleutels

DAS VERDEELSLEUTELS 2022	SPW	SGP	SMG	GAB	RAUM	IJ-Z	GGA	RTW
1584 Beheersing zwemwaterlocaties recreatiegebieden RNH	25%	0%	0%	20%	10%	0%	25%	20%
1585 Expertteam Grote Evenementen	47%	8%	8%	11%	0%	0%	15%	11%
projecten 1550, 1086 en 1586	33%	6%	3%	12%	9%	2%	19%	16%
verschil met 2021	1%	0%	0%	0%	1%	0%	-1%	-1%

1550.01 Bedrijfsbureau alle schappen
1550.02 Ondersteuning Beheer alle schappen
1550.03 Communicatie alle schappen
1550.04 Ondersteuning R & C alle schappen
1550.05 Beheer alle schappen
1550.07 FEZ alle schappen
1550.08 Programmasturing alle schappen
1550.09 Ondersteuning Vastgoed alle schappen
1550.10 Ondersteuning Toezicht alle schappen
1550.11 Vastgoed alle schappen
1550.12 Juridische advisering alle schappen
1086 Recreatiemonitor alle recreatiegebieden
1586 Expertteam Locatie en Gebiedsontwikkeling

DES VERDEELSLEUTELS 2022	SPW	SGP	SMG	GAB	RAUM	IJ-Z	GGA	RTW
Recreatieschap Spaarnwoude	79%	15%	6%					
Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer					81%	19%		

SPW.01.310.01	SPW.01 Visieproces	RAUM.01.310.01	RAUM.01.1962 Visieproces
SPW.01.330	SPW.01 Ondernemersloket	RAUM.01.330	RAUM.01 Ondernemersloket
SPW.02.322.02	SPW.02.322 Contractbeheer Vastgoed	RAUM.02.322.02	RAUM.02.322 Contractbeheer Vastgoed
SPW.02.322.05	SPW.02 Juridische advisering	RAUM.02.322.06	RAUM.02 Juridische advisering
SPW.02.340	SPW.02 Gebiedspromotie en marketing	RAUM.02.340	RAUM.02 Gebiedspromotie en marketing
SPW.04.040.01	SPW.04 Bestuurssecretariaat	RAUM.04.040.01	RAUM.04 Bestuurssecretariaat
SPW.04.040.02	SPW.04 Beheer planning en aansturing	RAUM.04.040.02	RAUM.04 Beheer planning en aansturing
SPW.04.040.07	SPW.04 FEZ	RAUM.04.040.07	RAUM.04 FEZ
SPW.04.040.08	SPW.04 Bestuursadvisering en programmasturing	RAUM.04.040.08	RAUM.04 Bestuursadvisering en programmasturing

Bijlage 3:

Memo

Op basis van de vastgestelde tarievenlijst 2022 zijn de consequenties voor de schappen doorgerekend. De consequenties worden door de schapscontrollers verwerkt in de begrotingswijzigingen.

Wat zijn de wijzigingen:

- alle uurtarieven zijn verlaagd omdat RNH een manager minder heeft;
- ook zijn uurtarieven verhoogd omdat sommige functies een schaal omhoog zijn gegaan;

Per onderdeel zijn de verschillen ten opzichte van de huidige situatie erg klein.

Dit resulteert in de volgende veranderingen per team:

Programmasturing	2,2% goedkoper	aantal uren blijft gelijk.
Toezicht	2,1% goedkoper	aantal uren blijft gelijk.
Communicatie	2,6% goedkoper	aantal uren blijft gelijk.
FEZ	1,8% goedkoper	aantal uren blijft gelijk.
Facilities	1,6% goedkoper	aantal uren blijft gelijk.
Vastgoed	neutraal	extra inhuur is flink duurder, 200 uur minder
Projecten	neutraal	extra inzet oude manager beheer
Beheer	2,0% duurder	extra inzet oude manager beheer

Per saldo zijn de gevolgen voor de schappen:

SPW € 7.051 goedkoper
GGA € 9.542 goedkoper
RTW € 10.197 goedkoper
RAUM € 212 duurder
GAB € 6.155 goedkoper

In totaal heeft RNH door de verschuiving € 32.734 minder inkomsten. Alleen het schap dat relatief veel "inzet RNH Beheer" in de schapsbegroting heeft is iets duurder uit.

Mededeling AB Recreatieschap Spaarnwoude

Vergadering	
Adviescommissie	21 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	12 mei 2022

Onderwerp
Wet Open Overheid

Het algemeen bestuur neemt kennis van
• de memo over de Wet Open Overheid;   • de opdracht aan RNH om in overleg met het Bestuursbureau de invoering van de WOO voor te bereiden en uit te werken in een Plan van Aanpak met kostenraming. De extra kosten worden doorberekend aan de recreatieschappen en inzichtelijk gemaakt in de P&C-cyclus.

Bestuurlijke achtergrond
De Wet open overheid (Woo) heeft als doel een transparante en actief openbaar makende overheid. De wet zal de Wet openbaarheid van bestuur vervangen en treedt op 1 mei 2022 in werking. Er komt onder andere een plicht tot het actief openbaar maken van gegevens.

Toelichting mededeling
In artikel 3.3 Woo staan alle categorieën waarvoor de actieve openbaarmaking geldt. Hieruit blijkt dat zowel RNH en het Bestuursbureau namens de schappen verschillende nieuwe zaken moeten gaan publiceren. De Woo bevat overgangstermijnen voor de verschillende categorieën. Een nieuwe mindset is nodig bij het opstellen van stukken die onder de Woo vallen. Hier dienen we al rekening te houden met de plicht van (actieve) openbaarmaking. De invoering van de Woo vergt een extra inspanning van (decentrale) overheden. Vanuit het gemeentefonds en provinciefonds zijn hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld.   De financiële consequenties, zowel incidenteel als structureel, worden meegenomen in het op te stellen plan van aanpak. De provincies en gemeenten ontvangen voor de implementatie en uitvoering van de Woo middelen via het provincie en gemeentefonds. Hierna wordt dat nader toegelicht.   In de meicirculaire 2021 van het gemeente- en provinciefonds zijn gemeenten en provincies geïnformeerd over de compensatie van de meerkosten die zij maken in verband met de uitvoering van de Wet open overheid (Woo). In het nieuwsbericht van 1 juli 2021 op de website van de VNG staat geschreven dat gemeenschappelijke regelingen geen bijdrage ontvangen uit het gemeentefonds. De compensatie is aan de gemeenten toegekend en naar rato verdeeld. Dat betekent dat de recreatieschappen (gemeenschappelijke regelingen) geen compensatie ontvangen voor de (incidentele en structurele) meerkosten voor de wet Woo.   De schappen moeten ook voldoen aan de Woo en zullen daarvoor ook incidenteel en structureel kosten maken. Deze zullen de schappen in rekening moeten brengen bij de participanten (provincie en gemeenten), omdat zij de compensatie daarvoor van het rijk hebben ontvangen en de schappen niet.   De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen (bron: meicirculaire 2021 gemeente- en provinciefonds).

- a. De incidentele middelen zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. Voor het gemeentefonds gaat het om de volgende bedragen: voor de periode 2022 tot en met 2026 € 25 miljoen per jaar, in totaal € 122 miljoen). Voor het provinciefonds betreft het de volgende bedragen: € 1,4 miljoen in 2022 en € 1,6 miljoen in 2023 tot en met 2026.
- b. De structurele middelen zijn bedoeld voor de actieve openbaarmaking van de informaticategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen. Voor het gemeentefonds betreft het de volgende bedragen: € 21 miljoen in 2022, oplopend naar structureel € 42 miljoen vanaf 2026. Voor het provinciefonds gaat het om de volgende bedragen: € 2,7 miljoen in 2022, oplopend naar structureel € 5,4 miljoen vanaf 2026.

Bijlagen

1. Memo Wet Open Overheid (zie onder de mededeling)

Behandelaar

Rik Rolleman, Manager ontwikkeling

Bijlage 1:

Memo Wet open overheid

Inleiding

De Wet open overheid (hierna: Woo) heeft als doel een transparante en actief openbaar makende overheid. De wet zal de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) vervangen. De wet treedt naar verwachting op 1 mei van dit jaar in werking.

Uitgangspunten van de wet

1. Actief, digitaal en openbaar

- Er komt een plicht tot het actief openbaar maken van gegevens¹. In artikel 3.3 Woo staan alle categorieën waarvoor de actieve openbaarmaking geldt. In de bijlage staat een opsomming van alle categorieën;
- openbaarmaking vindt plaats via Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI), een door de Rijksoverheid gemaakt platform voor actieve openbaarmaking van overheidsinformatie;
- er komt een algemene zorgplicht om documenten in goede, geordende en toegankelijke staat te houden. De wet bepaalt dat er in de begroting en in de jaarlijkse verantwoording een openbaarheidsparagraaf moet worden opgenomen en verplicht dat er maatregelen worden getroffen ten behoeve van het duurzaam toegankelijk maken van digitale documenten;
- de wet gaat uit van verschaffing van informatie in (herbruikbare) elektronische vorm;
- ook wordt verplicht dat bestuursorganen bepaalde documenten² binnen een voorgeschreven termijn in ieder geval uit eigen beweging openbaar moeten maken.

2. Voor wie?

- Iedereen kan een verzoek om publieke informatie doen aan een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. Dus ook aan de recreatieschappen en RNH. Een vereiste voor het indienen van een Woo-verzoek blijft of een document bij het bestuursorgaan berust of, als dat niet (meer) het geval is, behoort te berusten;
- belanghebbenden die naar verwachting bezwaar hebben tegen openbaarmaking worden onder de Woo formeel in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen in te dienen voordat het besluit tot openbaarmaking wordt genomen.

3. Aparte klachtenprocedure

- Er wordt een 'Adviescollege openbaarheid en informatiehuishouding' ingesteld. Hier kunnen groepen 'met een beroepsmatig belang bij het gebruik van publieke informatie' klagen over de wijze waarop bestuursorganen informatie openbaar maken;

---

¹ NB Het is niet mogelijk bezwaar te maken of beroep in te stellen tegen het niet actief openbaar maken. Het is een inspanningsverplichting. Wanneer iemand toegang wil tot informatie die al via actieve openbaarmaking toegankelijk had moeten zijn, moet men alsnog een verzoek tot openbaarmaking indienen. Een belanghebbende kan wél opkomen tegen het actief openbaar maken. ² Dit geldt voor wetten, andere algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking, waaronder ontwerpen waarover extern advies is ingewonnen met inbegrip van de adviesaanvraag. Dit geldt ook voor informatie over de organisatie, de werkwijze (waaronder de taken en bevoegdheden) en de bereikbaarheid van het bestuursorgaan en haar organisatieonderdelen (art. 3.3).

- voor het overheidsorgaan geldt een informatieplicht als er door het adviescollege om informatie wordt gevraagd.

Aandachtspunten

- Goede archivering en opschonen van onder meer de schijven en e-mailboxen wordt dus nog belangrijker!
- Houdt bij het opstellen van stukken die onder de Woo² vallen rekening met de plicht van (actieve) openbaarmaking. Idealiter wordt het werkproces hierop aangepast. Dit kan een hoop tijd schelen in het anonimiseren (achteraf).
- Maak een werkproces om documenten makkelijk(er) te ontdoen van persoonsgegevens en/of andere informatie die niet openbaar hoeft te worden gemaakt.
- Breng alle medewerkers op de hoogte van de Woo (workshop, training o.i.d.).
- Je kan kiezen voor het regelmatig maken van overzichten. Dit kan onder meer helpen bij het maken van het jaarverslag/de begroting, een evaluatie van het proces en het sturen op de werkzaamheden.
- Tijdig onderzoeken hoe en voor welke categorieën je aan moet en wil sluiten bij het PLOOI.
- De Minister van BZK kan voor de inwerkingtreding van (onderdelen van) artikel 3.3 Woo een andere inwerkingtredingsdatum vaststellen voor specifieke bestuursorganen, zodat die onderdelen pas in werking treden zodra de betreffende bestuursorganen aan die verplichtingen kunnen voldoen. De Minister kan ook een afwijkende openbaarmakingstermijn voorschrijven respectievelijk de verplichte actieve openbaarmaking van beschikkingen voor aangewezen bestuursorganen faseren. Op grond van artikel 10.3, tweede lid, Woo treden de artikelen 3.3, eerste en tweede lid, in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld. Dit wil zeggen dat verschillende onderdelen (informatiecategorieën) in werking kunnen treden op het tijdstip dat de betrokken bestuursorganen aan hun verplichtingen kunnen voldoen. Hierover zal nog het nodige bestuurlijke overleg moeten plaatsvinden.
- Er is een overgangsrecht voor de lopende praktijk. De verplichting tot actieve openbaarmaking niet geldt voor documenten die dateren van voor het tijdstip waarop de verplichting voor het betreffende bestuursorgaan van toepassing is. Hiermee wordt voorkomen dat bestuursorganen bij de inwerkingtreding van artikel 3.3 meteen al met een enorme achterstand te kampen hebben.
- Nieuw is dat een bestuursorgaan jaarlijks in de begroting aandacht moet besteden aan beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo en in de jaarlijkse verantwoording verslag moet doen van de uitvoering van de Woo in relatie tot die beleidsvoornemens.³
- De Woo bepaalt uitdrukkelijk dat een verzoek elektronisch kan worden ingediend. Het bestuursorgaan bepaalt de wijze van elektronische indiening, denk aan een webformulier of een specifiek e-mailadres. Aan te bevelen is dit op de website aan te geven en een contactpersoon en/of een coördinator (contactfunctionaris) aan te wijzen.

² Onder meer regelgeving, bestuursstukken, besluitenlijsten e.d.

³ Denk aan kwantitatieve informatie (om hoeveel documenten gaat het?). Maar ook meer kwalitatieve informatie, zoals de type documenten en de onderwerpen die daarin aan bod komen.

- Een andere nieuwe bepaling is dat de Woo uitdrukkelijk aangeeft dat het bestuursorgaan het behoud van de documenten waarop een door hem ontvangen verzoek betrekking heeft, moet waarborgen.
- Een verzoek om nader te preciseren moet binnen twee weken na ontvangst van het verzoek gebeuren! Als een verzoeker niet meewerkt aan het nader preciseren, kan het bestuursorgaan besluiten het verzoek niet te behandelen. Voorheen moest dat besluit binnen vier weken worden genomen, gerekend vanaf de reactie van de verzoeker op het preciseringsverzoek of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt was verstreken (conform artikel 4:5, vierde lid, Awb). Onder de Woo verandert die termijn van vier weken in twee weken!
- Bij omvangrijke verzoeken bepaalt de Woo voor dat het bestuursorgaan met de verzoeker in overleg treedt en afspraken maakt over de prioritering van de afhandeling van het verzoek.
- De beslistermijn blijft vier weken, maar kan nog slechts met twee weken worden verdaagd! Bij zeer omvangrijke verzoeken van de verzoeker wordt overigens wel verwacht dat hij meewerkt aan opschorting van de beslistermijn.
- In de Woo is een antimisbruikbepaling opgenomen. Indien de verzoeker kennelijk (ook) een ander doel heeft dan het verkrijgen van publieke informatie of indien het verzoek evident geen bestuurlijke aangelegenheid betreft, kan het bestuursorgaan besluiten het verzoek niet te behandelen.
- Persoonlijke beleidsopvattingen in documenten ten behoeve van formele bestuurlijke besluitvorming moeten in beginsel in niet tot personen herleidbare vorm openbaar worden gemaakt. Het is aan te bevelen daar bij het opstellen van stukken en besluiten aan het bestuur rekening mee te houden.
- Er komt een aparte regeling voor toegang tot niet openbare informatie ten behoeve van onderzoek. Er kan beleid worden ontwikkeld hoe met dergelijke verzoeken wordt omgegaan.
- De Woo bevat bepalingen over de digitale informatiehouding van bestuursorganen met als doel het duurzaam toegankelijk maken van de digitale documenten.

Benodigde acties op korte termijn (uiterlijk eerste kwartaal 2022)

- Aanwijzen projectleider en samenstellen projectteam.
- Opstellen plan van aanpak met middelen.⁴
- Overleg met deelnemende gemeenten en provincie over hun plan van aanpak (planning, middelen etc.).
- Bespreken rol en taak van het bestuursbureau over de implementatie.

---

⁴ In het plan van aanpak worden ook de dringende concrete acties benoemd. Denk hierbij aan het aanpassen van de werkprocessen en formulieren/standaard documenten, aanpassing van digitale systemen en tools (inclusief aansluiting op het PLOOI), het opstellen van communicatiestrategie etc.

Mededeling AB Recreatieschap Spaarnwoude

Vergadering	
Adviescommissie	21 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	12 mei 2022

Onderwerp
Verdedigingsmiddelen boswachters

Het algemeen bestuur neemt kennis van
van de gevolgen van het intrekken van de justitiële toekenning van korte wapenstok en pepperspray. En de schapsbestuurders uit te nodigen de gevolgen onder de aandacht te brengen bij hun burgemeesters, zodat zij in het driehoeksoverleg met Justitie en politie kunnen pleiten voor adequate uitrusting van de boswachters van de recreatieschappen.

Bestuurlijke achtergrond
De recente landelijke discussie over gemeentelijke boa's geeft enig vertrouwen dat zij op voordracht van de driehoek in de toekomst wel weer kunnen worden uitgerust met geweldsmiddelen. Er wordt vanuit het ministerie de komende maanden bekeken welke bewapening passend is bij de taken en/of bevoegdheden van boa's uit de verschillende domeinen. Zie hieromtrent ook de brief van 12 november 2021 van de Minister aan de Tweede Kamer in de bijlage. In deze brief wordt onder meer uiteengezet dat regelgeving (in de vorm van een AMvB) wordt voorbereid voor bewapening en uitrusting van boa's.   De inhoud van de nieuwe regelgeving zal sterk afhankelijk zijn van de gesprekken die worden gevoerd met alle betrokken partijen, waaronder burgemeesters, boa-werkgevers, toezichthouders, de boa-bonden en andere betrokken ministeries. In lijn hiermee vraagt RNH de schapsbestuurders om de geschetste problematiek onder de aandacht te brengen bij de betrokken burgemeesters en hen tevens te vragen om in het driehoeksoverleg met Justitie en politie te pleiten voor adequate uitrusting van de boswachters van de recreatieschappen. RNH zal dit onderwerp ook via de boa-bonden aankaarten.

Toelichting mededeling
Toezichthoudende taken op naleving AV's Recreatieschappen   In opdracht van de recreatieschappen verrichten de boswachters van RNH toezichthoudende taken in de recreatiegebieden. De boswachters van RNH zien o.a. toe op de naleving van de bepalingen van de Algemene Verordeningen van recreatieschappen. Naast informatievoorziening en gastheerschap spreken de boswachters bezoekers aan op ongewenst gedrag, geven waarschuwingen en delen zo nodig bekeuringen uit.   Handboeien, korte wapenstok en pepperspray als basis uitrusting   De politie trekt zich al jarenlang terug uit het landelijke gebied en kan geen prioriteit meer geven aan hinderlijk en overlast gevend gedrag. Mede daarom heeft Justitie RNH als uitvoeringorganisatie van de recreatieschappen de mogelijkheid geboden om gebruik te maken van buitengewoon opsporingsambtenaren. Sinds juni 2004 heeft RNH daartoe een categoriale beschikking ontvangen, die eens in de vijf jaar wordt verlengd. Tot juli 2019 waren de boa's daarbij uitgerust met handboeien, korte wapenstok en pepperspray.

Toekenning verdedigingsmiddelen door striktere landelijke beleidsregels ingetrokken

Justitie heeft dit in de zomer van 2019 de toekenning van korte wapenstok en pepperspray ingetrokken. Dit naar aanleiding van het advies van directe toezichthouder buitengewoon opsporingsambtenaren en de korpschef van de politie-eenheid Noord-Holland. De landelijke beleidsregels voor boa's worden namelijk strikter dan voorheen gehanteerd. En er zijn naar oordeel van de toezichthouder en korpschef in de afgelopen jaren te weinig geweldsincidenten geweest om de noodzaak van de gevraagde verdedigingsmiddelen aan te tonen. De preventieve werking die uitgaat van het dragen van de verdedigingsmiddelen en de veiligheid van de boswachters zelf is bij de afweging helaas niet meegenomen.

In het belang van haar toezichthoudende taken en de veiligheid van onze medewerkers, heeft RNH bezwaar gemaakt tegen de beslissing, maar zonder succes. In de zomer van 2020 heeft Justitie de bezwaren van RNH ongegrond verklaard. Ook het vervolgens bij de rechter aangetekende beroep tegen de afwijzing is in oktober jongstleden afgewezen. De rechtbank steunt het oordeel dat niet aantoonbaar is dat het gebruik van de wapenstok en pepperspray in de afgelopen jaren daadwerkelijk noodzakelijk is gebleken. De achterliggende redenatie blijft; 'De boa's hebben de pepperspray en wapenstok niet regelmatig hoeven te gebruiken, dus zijn ze ook niet nodig'. Gegeven het uitgangspunt dat het geweldsmonopolie bij de politie en de krijgsmacht ligt, dienen de boa's in het geval zij in een risicovolle situatie dreigen te komen, terug te treden en de politie te alarmeren. De door ons aangedragen argumenten als het belang van de preventieve werking en het gegeven dat politieondersteuning in recreatiegebieden slechts beperkt en vertraagt beschikbaar is, zijn helaas ook voor de rechter niet doorslaggevend geweest.

Gevolgen voor het uitvoeren van de toezichthoudende taken op de AV's recreatieschappen

Als werkgever wil RNH haar medewerkers op een verantwoorde en vooral veilige manier haar werk laten verrichten. De boa's zijn intussen geïnformeerd en voorzien van aangepaste instructies over het terughoudend(er) optreden i.p.v. de directe benadering. Bijgevolg wordt vaker een beroep op de politie gedaan en/of wordt er terughoudender opgetreden en gehandhaafd jegens (groepen) bezoekers.

Echter de ervaring leert dat de politie ondanks de goede wil en goede samenwerking door prioritering en onbekendheid met de recreatiegebieden slechts beperkt back-up kan geven aan de boswachters van de recreatiegebieden. Zonder verdedigingsmiddelen voelen de boswachters zich derhalve in het algemeen onveiliger. De preventieve werking die van het zichtbaar dragen van wapenstok en pepperspray uitgaat, is niet meer aanwezig. Het leidt tot verminderd gezag en ontneming in de bejegening door (groepen) bezoekers richting de boswachters. Het gaat niet alleen ten koste van de zelfstandigheid en zelfredzaamheid, het leidt nadrukkelijk ook tot een terughoudende manier van werken waar de boswachters wel toe getraind en opgeleid zijn.

De ongewenste bijeffecten voor de recreatieschappen als hinder, overlast en overtredingen nemen toe, zeker nu de gebruiksdruk op de gebieden is toegenomen. De afwezigheid van politie en het vaker terugtreden van de boa's leidt ook tot grotere risico's voor de veiligheid en afname van het veiligheidsgevoel van bezoekers, bewoners en ondernemers in de recreatiegebieden.

De huidige praktijk leidt tot de vreemde situatie dat het mogelijk wachten is op toekomstige geweldsincidenten richting boswachters, waarna er dan mogelijk wel weer voldoende incidenten zijn om de geweldsmiddelen toe te kennen. In de afgelopen 1,5 jaar is al sprake geweest van enkele geweldssituaties jegens de Boswachters. Het gaat hierbij o.a. om bedreiging, belediging en poging tot mishandeling. De politie is hierbij betrokken geweest, maar aanrijtijden liggen dan al snel tussen de 15 a 20 minuten.

Bijlagen

1. Voortgangsbrief Boa's, Ministerie van Toezicht en Veiligheid van 12 november 2021

Behandelaar

Henny Scholten, Manager Realisatie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum 12 november 2021
Onderwerp Voortgangsbrief boa's november 2021

In mijn brief van 14 juni jl. aan uw Kamer heb ik aangegeven dat het beleid voor de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) toe is aan een herijking en het ministerie van Justitie en Veiligheid werkt aan een visie hierop. Middels de motie van de leden Kuik en Palland (CDA)¹ heeft de Tweede Kamer verzocht hierbij bepaalde aandachtspunten in acht te nemen. In onderhavige brief informeer ik u over de stand van zaken omtrent de ontwikkeling van deze visie.

Tevens heb ik in voornoemde brief toegezegd uw Kamer voor het einde van het jaar te informeren over de voortgang van twee trajecten aangaande bewapening en uitrusting. Het betreft hier de voortgang en uitwerking van het beoogde besluit bewapening en uitrusting boa's (algemene maatregel van bestuur, hierna: AMvB) en de voortgang van de pilot met de korte wapenstok voor boa's werkzaam in de openbare ruimte (domein I).

Met deze brief kom ik tevens tegemoet aan andere toezeggingen uit mijn brief van 14 juni jl., de motie Michon-Derkzen/Palland² over best practices van samenwerking tussen politie en boa's en de motie Palland³ over het bevoegd maken van boa's domein I voor de handhaving op bezit van illegaal vuurwerk, en informeer ik u over een aantal aanvullende onderwerpen.

Eerste beschouwing op de boa-visie

Boa's verrichten belangrijk werk in specialistische en complexe beleids- en wetsgebieden, soms in moeilijke omstandigheden. Het werkterrein van boa's is verdeeld over verschillende domeinen, met uiteenlopende werkterreinen en taakaccenten die zich in de afgelopen jaren los van elkaar hebben doorontwikkeld. Hoewel deze ontwikkeling historisch vaak te verklaren is, heeft dit door het versnipperd werkveld en belegging van de verantwoordelijkheid van onderdelen van het boa-stelsel niet eerder geleid tot een integrale benadering van de doorontwikkeling van het boa-stelsel als geheel.

De rol en taak van de boa is volop in ontwikkeling. Het past daarom bij de stelselverantwoordelijkheid van JenV om integraal te kijken naar de boa-functie en het boa-bestel. Dit in relatie tot wat zich in dit stelsel heeft ontwikkeld en ook daarbuiten. Ik heb daarom aangekondigd toe te werken naar een herijkte visie hierop. Een aanzet tot wat uiteindelijk tot een visie moet leiden is opgenomen in

Directoraat-Generaal

Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Projectnaam

Verzamelbrief boa's november
2021

Ons kenmerk

3553355

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

¹ Tweede Kamer 2020-2021, 29628, nr. 1028.

² Tweede Kamer 2020-2021, 29628, nr. 1019.

³ Tweede Kamer 2020-2021, 28684, nr. 663.

Datum
12 november 2021

Ons kenmerk
3553355

bijlage 1 bij deze brief. Om tot deze eerste beschouwing te komen hebben verschillende gesprekken plaatsgevonden met departementen, lokaal bestuur, werkgevers, toezichthouders, boa bonden en andere veiligheidspartners. Vervolgens zijn deze partners benaderd voor een schriftelijke reactie en hebben verschillende (bestuurlijke) overleggen plaatsgevonden. Ik hecht eraan te benadrukken dat het hier geen definitieve visie, maar een eerste beschouwing betreft. Wij zijn thans, en zullen de komende maanden, met onze partners voortdurend in gesprek blijven. Voor de dialoog en afstemming over de visie is een lijst van prioritaire onderwerpen waar JenV op wil inzetten, opgesteld. Deze is tot stand gekomen mede dankzij de constructieve feedback uit het werkveld van de belangrijkste partners en luidt als volgt:

1. Centraal beleid is van belang voor eenduidigheid en transparantie, maar er is op onderdelen ruimte voor lokaal of sectorspecifiek maatwerk.
2. Om het boa beleid meer integraal (domeinoverstijgend) aan te grijpen, moeten lokale overlegorganen (provincies en gemeenten) een regierol vervullen en de juiste partners betrekken, bijvoorbeeld bij keuzes over de inzet van boa's.
3. Om de taakomschrijving te verhelderen, wordt voor domein I het leefbaarheids criterium geactualiseerd op basis van een zeer recent uitgevoerde verkenning. Voor de groene boa's in domein II zal worden verkend of het opstellen van een criterium gewenst is en of voornoemde verkenning daarbij aanknopingspunten kan bieden.
4. Er wordt verkend welke mogelijkheden er zijn voor meer flexibele inzet van boa's tussen domeinen en werkgevers, zoals over gemeentegrenzen heen.
5. De samenwerking tussen boa's en de politie verdient landelijke institutionalisering, waarbij de samenwerking niet (meer) afhankelijk is van individuele lokale stakeholders.
6. De boa vervangt de politie niet, maar moet wel minder afhankelijk kunnen werken. JenV zet daarom o.a. in op betere toegang tot systemen, bijvoorbeeld voor het vaststellen van de identiteit op straat en in het OV.
7. De boa kan rekenen op een werkgever en toezichthouders die instaan voor de veiligheid van de boa's en hier een visie over hebben, aangevuld met een pakket aan maatregelen.
8. Waarborgen rondom de afweging voor toekenning van bewapening worden geformaliseerd in het lopende traject voor de ontwikkeling van de AMvB bewapening en uitrusting.
9. Er zal worden geïnvesteerd in de verdere professionalisering van de boa.
10. Er worden stappen gezet om te komen tot een aangescherpt beoordelingskader om de betrouwbaarheid van kandidaat-boa's te toetsen en een verhoging van de screeningsnorm.
11. De capaciteit bij screeningsautoriteit Dienst Justis zal vergroot worden om de doorlooptijden van aktes te verbeteren.
12. Ten behoeve van kennisopbouw en kennisdeling is het van belang dat het boa-expertisecentrum, om als functionerend kennis-platform te dienen, de reikwijdte van de bestaande kennis uitbreidt en zich breder organiseert, voor alle domeinen.

Het streven is om in het voorjaar van 2022 de herijking afgerond te hebben op basis waarvan we de agenda voor de beleidsontwikkeling van de boa functie en het boa bestel de komende jaren kunnen invullen.

Datum
12 november 2021

Ons kenmerk
3553355

Extra gelden motie-Hermans c.s.

De Tweede Kamer heeft tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen de motie-Hermans c.s. aangenomen. Met deze motie wordt onder meer 200 miljoen euro vrijgemaakt voor handhaving en veiligheid, waarbij specifiek op capaciteit van (wijk)agent en de (groene) boa wordt gewezen. Van dit bedrag wordt structureel 25 miljoen euro vrijgemaakt voor de boa's, waarvan 5,5 miljoen voor de (groene) boa. Het resterende bedrag komt ten goede aan verdere professionalisering en veilige taakuitvoering van alle boa's in alle domeinen. Tot slot wordt geïnvesteerd in de capaciteit van boa's in de openbare ruimte. De komende tijd overlegt mijn ministerie met onder meer werkgevers, de VNG en het ministerie van LNV over de wijze waarop we dat het beste kunnen vormgeven. Hierbij wordt ingezet op de volgende verdeling van de gelden:

<u>Professionalisering (4,5 miljoen)</u>	JenV gaat een aantal elementen van professionalisering nader verkennen. Op basis hiervan kunnen eventueel wijzigingen plaatsvinden in de opleidings- en examineringssystematiek. Daarnaast wordt onderzocht of van dit geld een tegemoetkoming kan komen in opleidingskosten van alle boa's.
<u>Toezicht en handhaving openbare ruimte (13 miljoen)</u>	JenV inventariseert op welke manier een tegemoetkoming voor capaciteit van de toezicht en handhaving in de openbare ruimte aan de gemeenten kan worden uitgekeerd. Verschillende scenario's worden besproken met de VNG.
<u>Toezicht en handhaving in de buitengebieden (groene boa – 5,5 miljoen)</u>	JenV voert gesprekken met LNV en werkgevers over hoe de beschikbare middelen het beste ten goede komen van het doel en de verdeling tussen capaciteit, professionaliteit en middelen.
<u>Veilige taak (0,5 miljoen)</u>	JenV zet dit budget in voor capaciteit voor het algehele stelsel van de boa's, het uitwerken van de verschillende prioriteiten uit de visie, domeinoverstijgende knelpunten en contacten met de verschillende domeinen.
<u>Doorlooptijden Justis (0,5 miljoen)</u>	JenV zet dit budget in voor capaciteit bij uitvoeringsorganisatie Justis, om aanvragen beter op te vangen en doorlooptijden te waarborgen dan wel te verlagen. Ook wordt verkend wat er verbeterd kan worden op het gebied van verwerkingssystemen, het productieproces en innovatieve ontwikkelingen.
<u>Samenwerking politie en boa's (1 miljoen)</u>	JenV gaat in gesprek met de politie over acties in het kader van verbetering van de operationele samenwerking, waaronder verbeterde informatiedeling en toegang tot systemen.

Best practices samenwerking politie-boa's

De motie-Michon-Derkzen/Palland verzoekt de regering in kaart te brengen welke best practices er zijn voor samenwerking tussen boa's en politie en hiervan een overzicht beschikbaar te stellen aan gemeenten als handvat voor intensivering van deze samenwerking. In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van best practices van de samenwerking tussen de politie en boa's. Dit overzicht zal door tussenkomst van de VNG worden aangereikt aan gemeenten.

Datum
12 november 2021

Ons kenmerk
3553355

De bevoegdheid voor boa's om te handhaven op bezit van illegaal vuurwerk

De motie-Palland⁴ verzoekt de regering de wenselijkheid te onderzoeken van het bevoegd maken van boa's domein I voor de handhaving op het bezit van illegaal vuurwerk. Ik heb eerder in antwoord op Kamervragen⁵ en in mijn appreciatie van deze motie⁶ aangegeven dit onwenselijk te vinden. Boa's in domein I zijn er voor de handhaving van strafbare feiten die de leefbaarheid aantasten. Derhalve zijn zij bevoegd voor de strafrechtelijke handhaving van het tot ontbranding brengen (afsteken) van vuurwerk buiten de toegestane afsteektijden. Zij zijn niet bevoegd voor de strafrechtelijke handhaving op het niet-toegestaan bezit van vuurwerk. Het afsteken van vuurwerk buiten de toegestane tijdstippen is eenvoudig te constateren en leidt tot overlast en aantasting van de leefbaarheid. Voor het bezit van illegaal vuurwerk geldt voorgaande niet.

Naast het feit dat voor het determineren van vuurwerk specialistische kennis is vereist, bestaat er risico voor de veiligheid van de boa, onder andere vanwege ontploffingsgevaar van illegaal vuurwerk. Bovendien vergen inbeslagname en vervoer bijzondere procedures waar specialistische kennis en deskundigheid voor nodig is en kostbare faciliteiten van de werkgever, in dit geval de gemeente. Naar aanleiding van deze motie zijn de partners (OM, politie, gemeenten en boa bonden) gevraagd naar de wenselijkheid van het bevoegd maken van boa's domein I voor de handhaving op het bezit van illegaal vuurwerk. Zij onderschrijven voorgaande bezwaren. Ik blijf daarom bij mijn besluit om boa's in domein I niet bevoegd te maken voor handhaving op het bezit van illegaal vuurwerk.

Vanzelfsprekend is een goede handhaafbaarheid van de verboden op het terrein van (illegaal) vuurwerk van belang. Ik heb uw Kamer bij de appreciatie van de motie dan ook toegezegd om te inventariseren op welke manier de handhaving versterkt kan worden. Partners zijn gevraagd naar goede voorbeelden van samenwerking tijdens de jaarwisseling en suggesties voor de verbetering hiervan. De voorbeelden zijn terug te vinden in bijlage 2. Het betreft hier bijvoorbeeld het instellen van vuurwerkteams waarbinnen boa's een signaalfunctie bekleden, of een vuurwerkcoördinator bij de politie die beschikbaar en bereikbaar is voor snelle raadpleging en/of ondersteuning van de boa's.

Om de bevoegdheden van de boa's beter te laten aansluiten op de praktijk worden voor de komende jaarwisseling de feitcodes om te handhaven op het afsteken van vuurwerk door boa's zodanig aangepast dat zij niet uitsluitend kunnen verbaliseren op het afsteken van consumentenvuurwerk. Het is vereist dat boa's de politie inschakelen bij het vermoeden van zwaar illegaal vuurwerk en/of gevaar zettende situaties. Met deze aanpassingen sluit de praktijk aan op de bevoegdheden die boa's in domein I voorheen ook hadden toen (een deel van het) knalvuurwerk als consumentenvuurwerk werd aangemerkt.

⁴ Tweede Kamer 2020-2021, 28684, nr. 663.

⁵ Tweede Kamer 2020-2021, 1180.

⁶ Tweede Kamer 2020-2021, 28684, nr. 665.

Datum
12 november 2021

Ons kenmerk
3553355

Stand van zaken pilot korte wapenstok

Begin dit jaar zijn door de geselecteerde gemeenten⁷ voor de pilot korte wapenstok de vereiste voorbereidingen voltooid en is gestart met de pilot door toerusting van boa's met de korte wapenstok. Dit vergde besluitvorming in de lokale driehoeken waaronder advies van de toezichthouders, selectie van boa's, training en toetsing van de betrokken boa's, instructie en uitreiking van de korte wapenstok door de politie. Met de start van de pilot is tevens de evaluatie gestart die wordt uitgevoerd door het WODC. De evaluatie beslaat in elk geval de periode januari 2021 tot januari 2022. In de evaluatie wordt tevens een vergelijking gemaakt met een groep gemeenten⁸ waar boa's niet zijn toegerust met de korte wapenstok. Dit zijn zes gemeenten van verschillende grootte (vergelijkbaar met een of meer pilotgemeenten), geografisch verspreid en eveneens passend binnen andere relevante criteria, zoals gesteld voor de pilot, zoals het bestaan van een lokaal veiligheidsplan, samenwerkings- en handhavingsafspraken met de politie en met het uitgangspunt dat geen inzet van boa's plaatsvindt in risicovolle situaties. Oplevering van het evaluatierapport door het WODC is voorzien in het voorjaar van 2022.

Stand van zaken besluit bewapening en uitrusting boa's (AMvB)

Al eerder heb ik aangegeven dat het geweldsmonopolie van de Staat bij de politie en krijgsmacht is neergelegd. Concreet betekent dit dat boa's om die reden niet standaard met geweldsmiddelen zullen worden uitgerust. Echter, uitzonderingen op deze hoofdregel zijn toegestaan.⁹

In mijn brief aan uw Kamer van 16 november 2020 heb ik u geïnformeerd over ontwikkelingen betreffende de bewapening van de boa's, waaronder het beoogde besluit bewapening en uitrusting boa's (AMvB). Zoals aangekondigd is voor dit besluit een wettelijke grondslag nodig. Het wetsvoorstel waarmee die wettelijke grondslag wordt gecreëerd is, na bespreking van het voorstel in de Ministerraad, formeel in consultatie gegaan op 20 september jl. De ambitie is om de beoogde wetswijziging in het voorjaar van 2022 aan uw Kamer te kunnen presenteren.

Tegelijkertijd wordt gewerkt aan de AMvB zelf. Naar verwachting is een vergevorderd concept van de AMvB gereed wanneer het wetsvoorstel aan uw Kamer wordt gepresenteerd. De inhoud van dit concept zal sterk afhankelijk zijn van de gesprekken die worden gevoerd met alle betrokken partijen, waaronder burgemeesters, boa-werkgevers, toezichthouders, de boa-bonden en andere betrokken ministeries. Ook zal bij het bepalen van de inhoud worden gekeken naar de uitkomsten van de pilot met de korte wapenstok. Tenslotte zal een expertcommissie vanuit verschillende disciplines kijken naar de AMvB, waarbij specifiek gekeken zal worden welke bewapening passend is bij de taken en/of bevoegdheden van boa's uit de verschillende domeinen.

De AMvB zal, uiteindelijk, deel gaan uitmaken van een groter geheel; een netwerk van wet- en regelgeving dat ervoor zorgt dat de rechtsstatelijke inzet van

---

⁷ Deelnemende gemeenten aan de pilot zijn: Alkmaar, Amsterdam, Capelle aan den IJssel, Hoorn, Leeuwarden, Valkenburg aan de Geul, Velsen, Zandvoort, Zoetermeer en Zuidwest-Friesland.

⁸ De vergelijkingsgemeenten zijn: Groningen, Haarlem, Katwijk, Tilburg, Utrecht en Vlissingen.

⁹ Tweede Kamer 2019-2020, 29 628, nr. 958.

(gewelds)bevoegdheden door de overheid zorgvuldig kan worden geborgd. In samenspraak met alle stakeholders wordt daarom opnieuw gekeken naar dit stelsel van waarborgen. Zaken die als zodanig niet in de AMvB zelf worden geregeld, maar wel belangrijk zijn als kwaliteitswaarborg op de inzet van geweldsmiddelen door boa's, worden daarom ook meegenomen als onderdeel van het AMvB-traject. Zo wordt bijvoorbeeld met alle betrokken stakeholders gekeken naar eisen aan de opleiding (of vervangende ervaring), training, certificering en screening van boa's aan wie de geweldsbevoegdheid wordt toegekend. Ook wordt ingegaan op de vraag welke waarborgen passend zijn bij toekenning van de geweldsbevoegdheid en hoe toezicht op inzet van de geweldsbevoegdheid verder kan worden versterkt. Tevens wordt gewerkt aan de inrichting van een adviescommissie voor de toerusting van boa's. Deze commissie zal vanuit de praktijk, de wetenschap en de toezichthouders worden ingericht.

Verkenning leefbaarheids criterium

De taakafbakening van boa's met het specialisme openbare ruimte wordt afgebakend met het leefbaarheids criterium.¹⁰ Onderzoeken¹¹ en gesprekken met partners uit het boa-stelsel hebben dilemma's aan het licht gebracht omtrent de toepassing van dit leefbaarheids criterium, die erop wijzen dat de taakafbakening niet altijd duidelijk is. Om heldere landelijke duiding te geven aan het takenpakket van boa's in dit domein dient het leefbaarheids criterium geactualiseerd te worden. Mijn ministerie heeft adviesbureau Hiemstra en de Vries gevraagd het gesprek hierover te begeleiden tussen JenV en de belangrijkste betrokken partners: de gemeenten, het OM en de politie. In de afgelopen periode hebben verschillende interviews en groepsgesprekken plaatsgevonden.

Op 3 november jl. heb ik een driedelig advies voor de actualisatie van het leefbaarheids criterium ontvangen:

1. Actualisatie van het leefbaarheids criterium als zodanig. Op deze manier wordt de kans verkleind dat het leefbaarheids criterium te veel ruimte geeft voor verschillende interpretatie, bijvoorbeeld in de verschillende lokale driehoeken.
2. Actualisatie van proces en spelregels rondom het leefbaarheids criterium. Voor partners moet helder zijn hoe zij hun visie op (eventuele toekomstige) wijzigingen en/of toewijzing van feiten aan de domeinlijst kunnen geven en hoe dit afgewogen wordt.
3. Actualisatie in de betekenis van vaker met elkaar het goede gesprek voeren over inzet van boa's aan de hand van concrete casussen.

De komende maanden gaan wij met partners aan de slag met de volgende punten uit het advies:

1. Een geactualiseerd leefbaarheids criterium zal worden aangeboden in een aantal bestuurlijke overleggremia.
2. Het concept 'gevaarstelling' zal verder worden uitgewerkt. De partners zullen hierbij kijken naar de escalatieladder van de politie.

¹⁰ Beleidsregels Buitengewoon Opsporingsambtenaar, paragraaf 6.1.

¹¹ M. Abraham en P. van Soomeren (DSP Groep in opdracht van WODC/JenV, 2020). *Buitengewoon veilig. Onderzoek naar taken en arbeidsomstandigheden van boa's en de samenwerking met politie*. B. van Stokkom en J. Terpstra (Radboud Universiteit, 2021), *Meer armslag voor Boa's: volwaardig handhaven in de openbare ruimte*.

3. We zetten de komende periode met de partners de procesafspraken op papier. Dit moet in de toekomst houvast bieden in het gezamenlijke proces, door middel van strakkere, meer eenduidige en meer gelijkwaardige spelregels voor aanpassingen van de domeinlijst.
4. Er komt een document met voorbeelden uit de praktijk op basis waarvan in driehoeken gesprekken over inzet van boa's gevoerd kunnen worden. Ook op landelijk niveau zullen we hierover het gesprek blijven voeren.
5. Er wordt ingezet op betere voorlichting aan lokale driehoeken, beleidsdepartementen en werkgevers over het leefbaarheids criterium.

De definitieve actualisatie van het leefbaarheids criterium zal in het voorjaar van 2022 worden doorgevoerd.

Stand van zaken verkenningen flexibele inzet boa's

In 2019 is in het Strategisch Beraad Veiligheid (SBV) en het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP) besloten om experimenten (pilots) te starten om de flexibele inzet van gemeentelijke boa's door gemeenten te verkennen, door domeinlijst I (Openbare ruimte) uit te breiden met enkele feiten die nu alleen in domeinlijst II (Milieu, welzijn en infrastructuur) en IV (Openbaar vervoer) zijn opgenomen. Dit is de pilot domeinoverstijgend werken gaan heten. Sindsdien zijn twee trajecten in gang gezet: de zogenaamde taxipilot en de waterpilot.

Aan de taxipilot werken 3 gemeenten mee (Amsterdam, Rotterdam en Breda). Door de covid-19 pandemie zijn er op dit moment nog geen noemenswaardige resultaten uit deze pilot te benoemen omdat de afgelopen periode het uitgaansleven voor een groot gedeelte gesloten is geweest. Veel van de overlast rondom taxihandhaving vindt plaats tijdens de uren/perioden dat er veel uitgaanspubliek is. De verwachting is dan ook dat zodra versoepelingen weer langere openingstijden toelaten, ik meer ervaringen met uw Kamer kan delen.

Aan de pilot gericht op handhaving op het water doen vijf gemeenten mee, waarvan de eerste drie afgelopen vaarseizoen zijn gestart (Alkmaar, Breda en Leiden). De eerste geluiden van de deelnemende gemeenten zijn positief. De twee gemeenten die nog niet zijn gestart met de pilot willen dit het volgende vaarseizoen gaan doen. Zij zijn bezig met de voorbereidingen en krijgen hier van mijn ministerie en de betrokken ketenpartners de nodige ondersteuning bij. Na het vaarseizoen van 2022 zal een evaluatie door het bureau Hiemstra en De Vries omtrent de uitkomsten van de pilot plaatsvinden en zal ik uw Kamer hier nader over informeren.

Stand van zaken pilot verkeershandhaving

Op 8 februari 2021 is in Utrecht de pilot verkeershandhaving van start gegaan die uitvoering geeft aan de motie-Van Dam.¹² Uw Kamer is hier eerder over geïnformeerd.¹³ Binnen de pilot mogen boa's van de gemeente handhaven op drie lichte verkeersovertradingen: handheld telefoongebruik op de fiets, roodlichtnegatie en geen of onjuiste fietsverlichting voeren. Een werkgroep bestaande uit de gemeente Utrecht, OM, politie, VNG en JenV begeleidt de pilot. Hiemstra en de Vries heeft de opdracht gekregen om de pilot te evalueren en

¹² Tweede Kamer 2019-2020, 35 300, nr. 53.

¹³ Tweede Kamer 2020-2021, 29 398, nr. 880.

heeft een conceptrapport opgeleverd. De evaluatie van de pilot enerzijds en de resultaten van de verkenning naar het leefbaarheids criterium anderzijds zullen handvatten bieden om te besluiten over het vervolg van de pilot. Om een goede aansluiting te borgen tussen de huidige pilot en een eventueel vervolg, is de einddatum van de pilot uitgesteld van augustus 2021 tot maart 2022.

Tot slot

Tot slot moet onderstreept worden dat de rol en taak van de boa onmisbaar is in het stelsel van toezicht en handhaving. Voor het werk dat zij verrichten verdienen zij veel waardering en is belangrijk dat zij de mogelijkheid krijgen zich verder te professionaliseren. Door het stelsel meer integraal te benaderen en gezamenlijk met partners toe te werken naar een doorontwikkeling van het stelsel, krijgen boa's en het stelsel de aandacht die zij verdienen.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
12 november 2021

Ons kenmerk
3553355

Mededeling AB Recreatieschap Spaarnwoude

Vergadering	
Adviescommissie	21 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	12 mei 2022

Onderwerp
Voortgang modernisering recreatiemonitor (uitrol nieuwe methodiek) en bestemmingsmanagement (PNH)

Het algemeen bestuur neemt kennis van
De voortgang van de modernisering van de recreatiemonitor en van het bestemmingsmanagement van de provincie Noord-Holland

Bestuurlijke achtergrond
In het voorzittersoverleg van 27 januari 2021 is een advies over de ontwikkeling van een druktemonitor uitgebracht. Het advies betrof het plan van aanpak voor dataverzameling en bezoekersportaal met financiële consequenties. Om de gewenste implementatie van de druktemonitor voor de zomer van 2021 te halen is ingestemd met de opdracht aan RNH om met het plan van aanpak te starten voor een bedrag van € 25.000. De investering in software en ontwikkeling bezoekersportaal van € 60.000 pas uit te voeren nadat alle dagelijks besturen hadden ingestemd.   De doorlopen procesgang tot 1 mei 2021 is teruggekoppeld middels een mededeling in de vergadering van 19 mei 2021. In maart 2021 heeft de provincie gevraagd de aanpak te wijzigen door een knip te maken tussen analyse en uitvoering. Dit gaf de provincie de gelegenheid om eerst vorm te geven aan een bovenregionale strategie waarmee de toenemende recreatiedruk het hoofd te bieden. Daarnaast wil de provincie de strategie zorgvuldig afstemmen met alle terrein beherende organisaties (TBO's). De opstelling van de provincie heeft tot een wijziging van de aanpak en herverdeling van het budget van € 25.000 geleidt. Deze gewijzigde aanpak is door de dagelijks besturen behandeld.

Toelichting mededeling
Voortgang modernisering recreatiemonitor (PNH)   De analysefase heeft geresulteerd in een plan van aanpak voor de modernisering van de recreatiemonitor. De huidige technieken – slangentellers – voldoet niet aan de eisen die gesteld worden aan een druktemonitor. De teller moeten individueel in het veld worden uitgelezen. Dat maakt een up to date beeld van de bezoekersstromen onmogelijk. Na uitvoerig vooronderzoek is gekozen om over te stappen op een nieuwe techniek die is gebaseerd op GPS tellingen, die worden aangevuld met directe metingen met moderne technieken op een beperkt aantal punten in het gebied. Het plan is in de vergadering van 21 september 2021 behandeld in het voorzittersoverleg en is in de najaarsronde door de besturen van de recreatieschappen goedgekeurd. De uitvoering in 2022 kent de volgende planning: • Januari: Afbakenen en GPS telgebieden en begin metingen   • Januari - maart: starten met directe telmethodiek locatie Twiske   • Maart - jun: verder uitrollen directe telmethodiek   • Juli: analyse halfjaardata oude telmethodiek en GPS tellingen. Oplossen mogelijk discrepanties. Rapportage halfjaardata voor besturen.   • Augustus – september: uit bedrijf halen oude tellers.

- Januari 2023: eerste jaarrapportage nieuwe telmethodiek.

De nieuwe methodiek berust net als de bestaande methodiek op een aantal aannames en statistische bewerkingen, naast de verschillend in data generatie. Omdat deze aannames en ophoging per methodiek verschillen zijn de telgegevens van voor 2022 mogelijk niet meer zonder meer vergelijkbaar met die van na 2022. Om dit zoveel mogelijk op te vangen lopen de tellingen met de oude methodiek (de telslangen) nog door tot minimaal juni 2022. Door de gegevens van beide methodieken naast elkaar te leggen wordt de nieuwe methodiek (GPS tellingen) gekalibreerd. Daarnaast kunnen de oude gegevens worden herberekend o.b.v. de eventuele verschillende met de nieuwe methodiek om de vergelijkbaarheid te maximaliseren.

Provinciale proces

Het provinciale proces heeft o.a. geresulteerd in het optuigen van een werkgroep data, waarin de TBO's en de provincie samen kijken naar de vragen die er zijn op het gebied van bezoekersmanagement en druktemonitoring, en dan vooral op het niveau van meten en analyseren. Bij de terreinbeheerders verenigd in het TBO bestaat grote interesse voor de ontwikkeling van druktemonitoring. Daarbij zijn er wel grote verschillen tussen de verschillende TBO's voor wat betreft de aanwezig kennis op het gebied van bezoekersstromen en management en hoe, en of, er wordt gemeten. Het belang van samenwerking wordt door alle partijen onderschreven. Op dit moment bekijkt de provincie hoe het proces een vervolg kan krijgen.

Financiële afronding

Door de wijziging van de aanpak en de inzet van RNH bij het provinciale proces en de samenwerking met andere TBO's, zijn de kosten hoger uitgevallen dan begroot. Het beschikbare budget van €25.000 is overschreden met €17.000. Dit bedrag wordt via de verdeelsleutel (Doorbelasting alle schappen) in rekening gebracht bij de recreatieschappen. De relatief geringe meerkosten kunnen worden opgevangen binnen de reguliere begrotingen van de recreatieschappen in 2022. Hiertegenover staat dat de modernisering van de recreatiemonitor vanaf 2023 leidt tot een structurele besparing van ca. €20.000 per jaar (totaal voor alle schappen) en dat er betere en realtime informatie beschikbaar is. Dit is reeds zichtbaar gemaakt in de Kadernota 2023.

De ontwikkeling van de druktemonitor ligt volledig bij de provincie Noord Holland als onderdeel van de ontwikkeling van bestemmingsmanagement en bezoekersmanagement. De recreatieschappen hebben nu de infrastructuur beschikbaar om daaraan data aan te leveren. Naast het modernisering van de recreatiemonitor is dat een essentiële stap om een druktemonitor mogelijk te maken. Omdat er wel een bescheiden budget beschikbaar is gesteld voor statistische analyse, is het waarschijnlijk mogelijk om voor de recreatieschappen een eenvoudig stoplichtsysteem te implementeren. Deze kan vooruitlopend op een provinciale voorziening eventueel geïmplementeerd worden.

Bijlagen

1. Memo bestemmingsmanagement PNH

Behandelaar

Jasper Beekhoven, team projecten

Aan

Voorzittersoverleg, bijeenkomst 2 februari 2022

Uw contactpersoon

Milou Aarts

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235144862

milou.aarts@noord-holland.nl

Betreft: Stand van Zaken Bestemmingsmanagement PNH

Memo

Januari 2022

1|3

Om invulling te geven aan de strategie van Bestemmingsmanagement zijn tot nu toe de volgende stappen genomen.

Onderzoek door Bureau Buiten en Bureau voor Ruime en Vrijetijd

De afgelopen maanden hebben we in overleg met de TBO's en Natuurorganisaties constructief overleg gehad over de druk en draagkracht op de natuur in de provincie. Gezamenlijk zijn we tot een uitvraag gekomen om inzicht te krijgen in de stand van zaken en op basis daarvan zijn bureau Buiten en Bureau voor Ruimte en Vrijetijd gestart met een bovenregionale analyse van de natuur en recreatiegebieden in Noord-Holland.

De hoofdvraag is als volgt geformuleerd:

Hoe verhoudt het aanbod (draagkracht) van natuur- en recreatiegebieden in Noord-Holland (kwalitatief en kwantitatief) zich tot de huidige en toekomstige vraag (druk) en hoe verhouden gebieden zich tot elkaar?

Hiervoor wordt een gebiedsanalyse van het aanbod en een gebruikersanalyse opgesteld. Door deze twee met elkaar te vergelijken ontstaan vervolgens opgaven alsook kansen die kunnen worden benut. Deze kansen en opgaven worden voor het totale gebied (dus geaggregeerd) beschreven en vertaald naar (mogelijke) ontwikkelperspectieven.

De analyse van aanbod en vraag vindt mede plaats in het kader van druk en draagkracht van de natuur in Noord-Holland en is input voor strategieën om eventuele drukte te spreiden.

De stand van zaken m.b.t. dit onderzoek is als volgt:

In juli is er een uitgebreide enquête verzonden naar TBO's, natuurorganisaties en gemeenten (als eigenaar van gebieden) met de vraag informatie en documentatie aan te leveren die van belang zijn voor het onderzoek.

Van 13 TBO's en gemeenten hebben we informatie ontvangen. De hoeveelheid en kwaliteit van de ontvangen informatie verschilt per TBO. De afgelopen weken zijn door de TBO's (telefonisch of per mail) nog verschillen aanvullingen gedaan. Landschap Noord-Holland, de gemeenten Alkmaar, Enkhuizen en Amsterdam hebben geen informatie aangeleverd.

Er is een klankbordgroep samengesteld (Erik Tuunter, SBB, Marieke Kuipers, PWN, Mark Schoots, RNH, Karel Schoenaker, RNH, Joris Pieter Neutenboom PNH en Milou Aarts PNH). Met deze klankbordgroep is de selectie van gebieden en de parameters voor de uitwerking van de gebieds- en gebruikersanalyse, opgesteld. Dit op basis van de voorselectie door de bureaus. De aanvullingen van de klankbordgroep zijn verwerkt in de definitieve lijst van de geselecteerde natuur- en recreatiegebieden.

12 Oktober was een expertsessie rondom draagkracht van de natuur, waarbij ook de klankbordgroep en een aantal experts aanwezig waren.

Tijdens een bijeenkomst met de klankbordgroep op 18 november zijn de opgehaalde data en analyses besproken en wordt het schaalniveau voor de bovenregionale analyses bepaald.

In december is een zeer goed bezochte werksessie met de TBO's, recreatieschappen en beleidsmedewerkers gehouden. Hier zijn de conceptresultaten besproken en de feedback wordt verwerkt in de eindrapportage en de visualisaties/webkaarten.

28 januari wordt het conceptrapport opgeleverd. Begin februari wordend e resultaten besproken met de klankbordgroep waarna het definitieve rapport half februari gereed zal zijn.

De conclusies en aanbevelingen uit dit rapport zullen de basis vormen voor de door de provincie verder te ontwikkelen strategie voor bestemmingsmanagement, waarbij we de TBO's uiteraard nauw zullen betrekken.

Daarnaast biedt het onderzoek ook belangrijke input voor het brede onderzoek vanuit de MRA naar T&R- druk en draagkracht.

Werkgroep Data

Naast dit onderzoek is o.l.v. RNH een werkgroep Data gevormd. Naast kennisuitwisseling over dataverzameling, wil men ook gezamenlijk gaan verkennen welke data relevant zijn om te verzamelen en wat men hiermee wil bereiken en doen. Het blijkt dat de hoeveelheid beschikbare/gemeten data per gebied erg wisselt en hiervoor wordt gezocht naar oplossingen.

Naar aanleiding van de expertsessie is in de werkgroep Data aangegeven dat een model tot het vaststellen van druk en draagkracht gewenst is, waarbij een belangrijk onderdeel het kiezen van gezamenlijke normering is.

Deze gewenste gezamenlijke normering komt ook uit de rapportage van het hierboven genoemde onderzoek.

Tevens is in de werkgroep Data besproken dat de verschillende organisaties op een verschillend niveau bezig zijn met bestemmingsmanagement. Een enkele organisatie (bijvoorbeeld PWN) is al ver op het gebied van monitoring terwijl bij een andere organisatie het opstellen van een monitoringsplan nog in de kinderschoenen staat. Wens is om te kijken of we als provincie een aantal pilot-projecten kunnen opzetten om er voor te zorgen dat men van elkaar kan leren en samenwerking bovenregionaal te bevorderen.

Voor de werkgroep data wordt momenteel een nieuwe invulling gezocht. Recreatie Noord-Holland heeft aangegeven niet meer al trekker te kunnen fungeren. Omdat is aangegeven dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid en wens is de werkzaamheden voor te zetten wordt gezocht naar een andere vorm.

Integrale aanpak provincie

Zoals gesteld willen we vanuit de PNH de groeiende recreatiebehoefte (in relatie tot de druk dat dit levert op onze natuur- en recreatiegebieden) optimaal faciliteren. Niet vanuit het schaalniveau van een individueel gebied maar door bovenregionaal te kijken hoe de gebieden zich tot elkaar verhouden en als zodanig kunnen worden ontwikkeld, ingericht en ontsloten.

We zijn in overleg met onze collega's (onder andere) van ICT en Digitalisering en O & I (i.v.m. gedragsverandering). Op basis van de uitkomsten van het onderzoek, de bevindingen van de werkgroep data en de aanbevelingen van onze collega's kunnen we vervolgstappen nemen op het gebied van bestemmingsmanagement en de inzet van een vorm van druktemonitoring.

Uitgangspunt voor de provincie is hierbij om volgens de geactualiseerde data-strategie 2021-2023 van de provincie, de gewenste methoden ethisch te toetsen (zoals wordt beschreven in deze datastrategie).

Kwartaalrapportage mediaberichtgeving Spaarnwoude Park

1 oktober tot en met 31 december 2021

Mediaberichten

Aantal mediaberichten

106 miljoen bereik

114

online

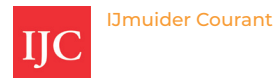
123

print

Aantal berichten in de media per bron

41 Haarlems Dagblad
35 Haarlems Dagblad.nl
30 IJmuider Courant.nl
28 Noordhollands Dagblad
28 IJmuider Courant

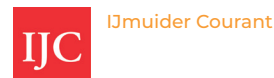
24 nhdagblad.nl
14 De Jutter
13 Rodi.nl
12 NHnieuws.nl
12 Witte Weekblad Nieuw-Vennep

Het erf van boerderij Zorgvrij wordt veiliger en krijgt meer de sfeer van het boerenleven.

Recreatieschap wil recreatiegebied de Plesmanhoek in de Haarlemmermeer ontwikkelen.

Opwinding om 'gesettelde' bever in recreatiegebied Spaarnwoude. Het lijkt er op dat zich een bever heeft gevestigd.

Hoofddorp. In recreatiegebied de Groene Carré bij Hoofddorp gaat een Transaviabos verrijzen. De eerste bomen zijn inmiddels geplant.

Bever bereikt Spaarnwoude, exacte locatie blijft geheim.

Website

30 k

+ 43%

unieke bezoekers

12.132

- 42%

nieuwe bezoekers

1m13s

- 14%

gemiddelde sessieduur

Populairste websiteberichten

Bever
gesignaleerd

Nieuw asfalt
Genieweg

Instagram

Een broedkorf. Hoe maak je zo'n korf? Boswachters Noëlle en Astrid leggen het uit.

De weersomstandigheden kunnen soms adembemende plaatjes opleveren. 🌈

Fantastisch nieuws! Voortaan een vaste verrekijker bij Landje van Gruijters.

30

berichten
gepost

65

reacties

768

+ 61

volgers

905

likes

Facebook

43

berichten
gepost

124

reacties

2.400

likes

3.919

fans

+ 100

184.565

bereik

+ 3%

Populairste facebookberichten

★ Kennismakingsbericht Astrid

★ Spaarnwoude door de ogen van een ruiter

★ Plaatsing verrekijker

Aandachtspunten

Graag rekening houden met de andere recreanten, zeker daar waar het mountainbike pad het ruiterpad kruist!!

Op het fietspad nabij de Borneohoeve hangt een boom gevaarlijk over het fietspad. De boom leunt tegen een boom aan de andere kant van het fietspad. 52°23'52.7"N 4°44'27.5"E

25 jaar werelderfgoed en nú gaat men 'er iets mee doen'? Wow. Wat is de reden voor die kwart eeuw uitstel en wie kan daar verantwoordelijk voor worden gehouden?

Fanmail

Bever gesignaleerd in Spaarnwoude

Richelle Wat leuk! Zo aan de boom te zien kon het haast ook niet anders. Toch leuk dat de "dader" nu toch gespot is op de camera.

Wandelpad Groene Weelde hersteld

Gerrit Jan Schitterend Pad om te Wandelen, daar geweldig mooi Natuurgebied. Super Leuk.

Ontwikkeling Informatieboerderij Zorgvrij

Sas De plek is te prachtig om in de buurt te hebben. En in de loop van de jaren al zoveel verbeterd. Mooi dat Spaarnwoude wil dat mensen meedenken.

Volg ons op:

www.spaarnwoudepark.nl

Kwartaalrapportage mediaberichtgeving Spaarnwoude Park

1 januari tot en met 22 maart 2022

Mediaberichten

Aantal mediaberichten

76,9 miljoen bereik

103

online

114

print

Aantal berichten in de media per bron

40 Haarlems Dagblad
31 IJmuider Courant
29 Noordhollands Dagblad
25 Haarlems Dagblad.nl
20 IJmuider Courant.nl

19 MeerRadio.nl
17 Rodi.nl
14 Witte Weekblad Nieuw-Vennep
13 nhdagblad.nl
9 Lokaalaansee.nl

Noordhollands Dagblad
9 maart 2022

Spaarnwoude Park op gespannen voet met natuurnetwerk; Interview Elise Bos Eyssen: 'Op sommige plekken knelt het.'

Haarlems Dagblad
19 maart 2022

Ontdek Spaarnwoude Park: unieke, gratis activiteiten op tweede paasdag.

Rodi.nl
17 februari 2022

Geboortebomen geplant in Park Zwanenburg.

Haarlems Dagblad
12 februari 2022

Restauratie fort weer een stap dichterbij.

Haarlems Dagblad
24 januari 2022

Bouw vernieuwd restaurant ijkpunt voor Groene Weelde

Website

22 k

unieke bezoekers

- 27%

15.000

nieuwe bezoekers

+ 24%

1m28s

gemiddelde sessieduur

+ 13%

Populairste websiteberichten

Ontdek Spaarnwoude Park, unieke gratis activiteiten op tweede paasdag.

Groot onderhoud aan de brug bij Informatieboerderij Zorgvrij.

Natuurkansen benutten door ecologisch beheer

Het recreatieschap wil de biodiversiteit in Spaarnwoude Park vergroten. Om zicht te krijgen op de belangrijke factoren die de natuurwaarden en biodiversiteit bepalen is, er een concept ecologisch beheerplan opgesteld. Met het ecologisch beheerplan wil het recreatieschap de soortenrijkdom behouden én versterken.

De drie speerpunten zijn:

- 1: Het aanpassen van maaibeeld bij extensieve grasvegetaties, randen en bermen.
  - 2: Het revitaliseren van beplantingen.
  - 3: Het revitaliseren van oevers, sloten en slootkanten.
- Voor de dekking en fasering van de maatregelen volgt later dit jaar een keuze.

Financiële jaarstukken

Het dagelijks bestuur heeft de jaarrekening 2021, begrotingswijziging 2022 en programmabegroting 2023 voorlopig vastgesteld. Raden en Staten geven de aankomende periode hierop een zienswijze. De inkomsten voor het recreatieschap waren minder dan begroot door het wegvallen van evenementen en het verlenen van aanvullende steunmaatregelen aan ondernemers door corona lockdowns. Toch was het exploitatieresultaat positiever dan begroot. De financiële meerjarenraming 2022 – 2026 laat op basis van de reguliere inspanningen een gezond beeld zien.

Geboortebos in park Zwanenburg

Op 16 februari zijn de eerste geboortebomen geplant in het nieuwe geboortebos van Park Zwanenburg. Het Geboortebos staat symbool voor de wens dat ieder kind kan opgroeien in een groene, gezonde wereld. Iedereen kan via Stichting Nationale Boomfeestdag geboortebomen kopen en deze tijdens een jaarlijkse plantdag zelf planten.

Het Geboortebos is tot stand gekomen door een samenwerking met de stichting Boomfeestdag, Staatsbosbeheer en de Provincie Noord-Holland. De aanplant valt onder de uitvoering van de Nationale Bossenstrategie. In 2030 moet er in Nederland 37.000 hectare nieuw bos staan. De bomen in Park Zwanenburg vormen het eerste nieuwe bos in Noord-Holland dat onder die strategie valt.

Overdracht naar nieuwe raadsleden

De gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 brengen nieuwe volksvertegenwoordigers en mogelijk nieuwe bestuurders van het recreatieschap. Voor een warme overdracht en kennismaking met het recreatieschap, is een overdrachtsdocument opgesteld. De belangrijkste thema's voor het nieuwe bestuur zijn:

- Een sluitende financiering van de uitvoeringsfase 15 projecten Spaarnwoude Park;
- Verkennen van het samenvoegen van de drie deelbegrotingen tot één, met nieuwe afspraken over verhouding/hoogte participantenbijdragen en gebruik reserves;
- Het verkrijgen van ontwikkelruimte door ontgrenzing van de NNN bij diverse ontwikkellocaties.

Twee natuuronderzoeken met verrassende resultaten

Bij de uitzichtheuvels in Velsen zijn in totaal 35 verschillende soorten broedvogels aangetroffen. De braamstruiken worden druk bezocht door de haas en verschillende struweelvogels die de vruchten eten. Verder heeft de wildcamera een boommarter, een egel en ook hazen, vossen en bosmuizen vastgelegd. Bij de Liniedijk in Spaarnwoude zijn bijzondere planten aangetroffen die je normaal alleen in de duinen vindt.

